הארץ

3.90 שקלים, יום ראשון כ"ה בחשון התשנ"ה, 30 באוקטובר 1994 VOL 76/22875 OCTOBER 30 1994

באילת 3.33 שקלים

פתרונות בזמן!!!

לביא

שנאי מכשירים ותוכנה לחישוב שעות עבודה

לביא מחשבים בע"מ, הירדן 29 ר"ג. טל' 03-6775130 פקס' 03-6775233

חייל נהרג ו–2 נפצעו בהתקפת חיזבאללה על מוצב צה"ל בלבנון

בסרט וידאו שצילם חיזבאללה נראה אחד מאנשיו מניף דגל על אחת הסוללות במוצב צה"ל שהותקף

מאת איתן רבין, סופרו הצבאי של "הארץ"

חייל צה"ל סמל ראשון אלמוג קליין, בן 20 ממושב שפיר שליד אשקלון, נהרג אתמול, ושני חיילים נפצעו באורח קל בהתקפת מחבלים על מוצב צה"ל ברכס עלי טאהר בגזרה המזרחית של אזור הביטחון בדרום לבנון.

סמ"ר אלמוג קליין

אלמוג קליין נהרג מרסיס פגז מרגמה שנחת במוצב בו עמד, על קו אזור הביטחון בדרום לבנון. קליין נפגע בראשו באורח קשה, ומת לאחר מכן מפצעיו.

ראו עמוד 2א

מתחקירים שערכו גורמי צבא בפיקוד הצפון עולה כי אנשי חיזבאללה הצליחו להגיע לאחד המוצבים החשובים ביותר של צה"ל, על קו רצועת הביטחון, מבלי שיבחינו בהם. גורם צבאי בכיר אמר אמש כי זו הפעם הראשונה שארגון חיזבאללה מנסה לכבוש מוצב של צה"ל.

ב–8 וחצי בבוקר פתחו אנשי חיזבאללה בהתקפה, שכללה ירי ארטילרי, פצצות מרגמה, אר.פי.ג'י ואש מנשק קל על כמה מוצבים של צה"ל וצד"ל בגזרה המזרחית בדרום לבנון, באזור רכס עלי טאהר.

אש אנשי חיזבאללה נמשכה כרבע שעה. בהתקפה זו נפצעו שני חיילים מחטיבת גבעתי באורח קל ופונו לקבלת טיפול רפואי. כוחות צה"ל וצד"ל השיבו בירי ארטילרי לעבר מקורות ירי אפשריים, בעיקר לעבר פאתי הכפרים שבהם נמצאו מחבלים.

בגיבוי אש הארטילריה שירו אנשי חיזבאללה התקדמו כמה מחבלים ברגל לעבר מוצב של צה"ל ומוצב של צד"ל. כוח חיזבאללה התפצל לשתי קבוצות – אחת היתה אמורה להתקיף ולכבוש את מוצב צה"ל, והשנייה את מוצב צד"ל. חיילי צה"ל לא ראו את המחבלים המתקדמים.

המחבלים צילמו את תנועת כוחותיהם בסרט וידאו שהוקרן אתמול בלבנון. קבוצה אחת של אנשי חיזבאללה הצליחה להגיע לפתח מוצב צה"ל. בסרט הווידאו נראה אחד המחבלים מניף דגל על אחת הסוללות. דובר צה"ל טען כי המחבלים לא כבשו את המוצב ולא נכנסו אליו.

חיילי גבעתי, שהבחינו באחד המחבלים שהיה קרוב מאוד אליהם, פתחו לעברו באש. המחבל, שלא נפגע, נמלט מהמקום כשהוא מותיר אחריו אמצעי לחימה, אפוד מגן וציוד נוסף. עקבות המחבל מובילים לאזור גבאטייה. המוצב נכנס לכוננות.

במקביל התקיפו אנשי חיזבאללה את מוצב צד"ל, והצליחו להגיע למרחק 50 מטרים ממנו לפני שהותנסו על ידי חיילי צד"ל.

שעה לאחר תקיפת מוצבי צה"ל וצד"ל המשיכו אנשי חיזבאללה בירי ארטילרי לעבר מוצבים בגזרה המזרחית. החייל אלמוג קליין עמד בעמדה בתוך אחת הסוללות במוצב שהותקף קודם לכן, כשפלג גופו העליון חשוף. המחבלים ירו פגז שנחת במוצב והתפוצץ. אלמוג קליין נפגע קשה בראשו מרסיס. בדרך לבית החולים רמב"ם בחיפה מת אלמוג קליין מפצעיו.

אנשי חיזבאללה המשיכו להתקיף את מוצבי צה"ל וצד"ל, וירו טילי סאגר ופצצות מרגמה לעבר כפרים, ביניהם מרג' עיון, וכוחות צד"ל. צה"ל וצד"ל השיבו באש לעבר מקורות ירי אפשריים ולעבר כפר רומאן, שם נמצאים מחבלים. כתוצאה מהירי נהרג אדם לבנוני ושישה נפצעו, כך דיווחו סוכנויות הידיעות.

למקום התקריות בדרום לבנון הגיעו מפקד הגזרה, אל"מ ע', ומפקד העוצבה, תא"ל ש', שקיימו תחקירים עם החיילים. חיילי גבעתי טוענים כי אף מחבל לא הצליח לחדור לתוך המוצב.

הלווייתו של סמ"ר אלמוג קליין תיערך היום ב–3 אחר הצהריים בקיבוץ משואות יצחק.

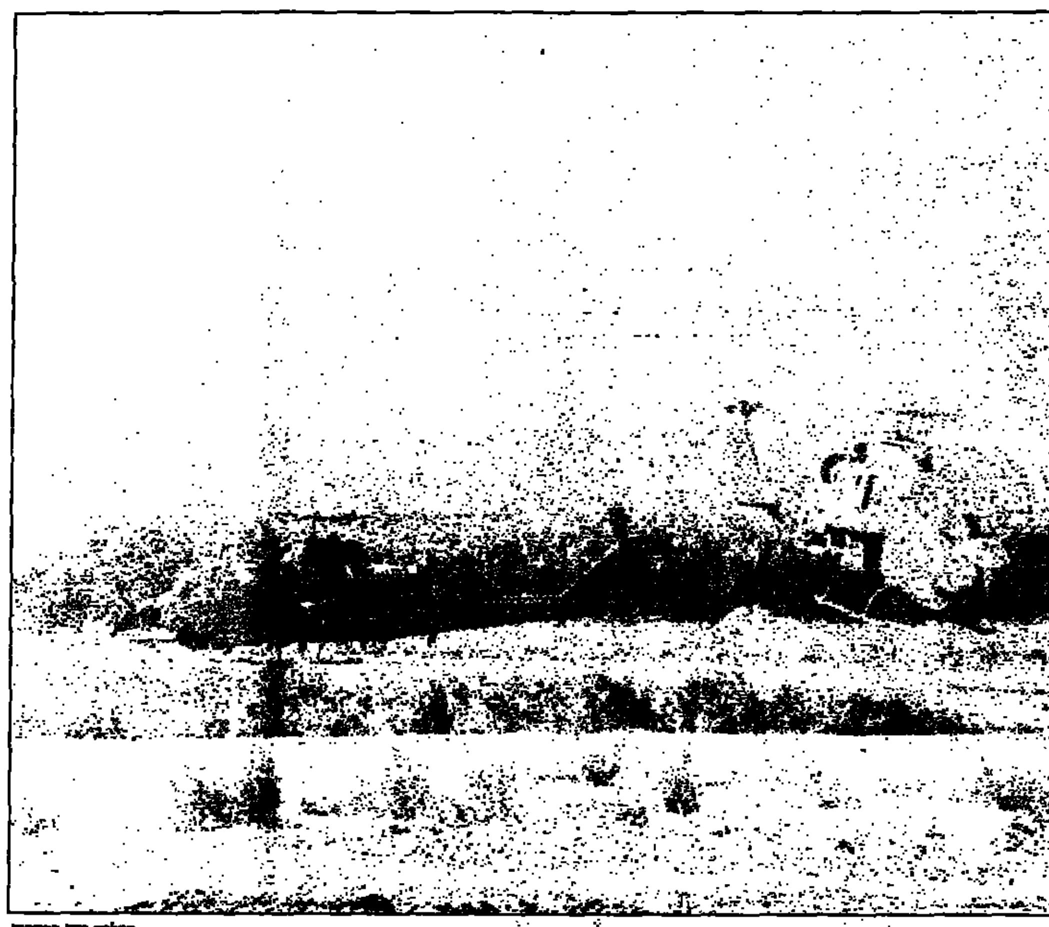

שני מסוקי קרב של צה"ל, מדגם "קוברה", ממריאים ממנחת בצפון הארץ להתקפת מטרות מחבלים בדרום לבנון

צה"ל מסיר בהדרגה את הסגר מעל הגדה והרצועה; יינתנו היתרי עבודה

רבין ופרס ייפגשו הבוקר עם ערפאת; ידונו בתנאים לקיום בחירות בשטחים

מאת גיא בכור, איתן רבין, אורי ניר ואלוף בן

ראש הממשלה יצחק רבין ושר החוץ שמעון פרס אמורים להיפגש הבוקר בקזבלנקה עם יו"ר הרשות הפלשתינית, יאסר ערפאת, לראשונה מאז חתימת הסכם השלום עם ירדן, והטלת הסגר על השטחים, בעקבות הפיגוע הקטלני בדיזנגוף והריגת החייל החטוף, נחשון וקסמן.

ערפאת מתח בשבוע שעבר ביקורת קשה על ההסכם בין ישראל לירדן, ודרש את ביטול הסגר לאלתר. "הפלשתינאים מוטרדים מאוד מהמצב הכלכלי שנוצר בעקבות הסגר. זו בעיה רצינית מאוד", אמר ביום שישי ל"הארץ" שר החוץ פרס. השר פרס דיבר במלון שרתון קזבלנקה מיד לאחר שנועד באותו יום בארמון בתזניקה שבדבאגס עם המלך חסן השני. "אנחנו לא יכולים להשאיר את המצב כמו שהוא. אנחנו מצדנו נעלה את בעיית המלחמה בטרור. נלך לקראתו של ערפאת בעניין הבחירות בשטחים".

נודע כי החל מהבוקר תנחה מערכת הביטחון את כוחות צה"ל להסיר את הסגר בשלבים. בשלב ראשון יונהגו הקלות ביציאת פועלים לעבודה. ביום רביעי הקרוב, עם שובו של ראש הממשלה ממרוקו יוחלט אם להסיר את הסגר באופן מוחלט. מקורות צבאיים מסרו כי ההקלות יהיו בהיתר ליציאת פועלים – "לא כפי שהיה בעבר אלא במינון נמוך".

באשר לסכסוך המתוקשר בין ירדן לפלשתינאים סביב עניין ירושלים אמר השר פרס: "מדובר על תפקיד ירדני במקומות הקדושים בלבד. אנחנו נסביר זאת לערפאת. התפקיד שהיה לירדן, יישאר בידי ירדן. אני גם רוצה שערפאת ירגיע אותנו: האם הוא מתכוון לערער על שלמות ירושלים? לא נסכים לזה. אנחנו מצדנו נרגיע אותו בכך שאין לנו כוונה לסגת מהצהרת העקרונות עם הפלשתינאים, או לסגת מהצורך להמשיך את העברת הסמכויות המוקדמת בשטחים. בעניין זה חלה התקדמות, משום שנראה שערפאת הסכים לחתום על הבירות שהציבו בפניו בדבר שקיפות (בקרת) השימוש שייעשה בכספי הסיוע לפלשתינאים. הזרמת הכספים תאפשר זירוז העברת הסמכויות האזרחיות".

מלך מרוקו חסן השני לא ישתתף היום בפגישה עם ערפאת. המלך כנראה מאמץ עמדה הדומה לזו של המלך חוסיין, בעניין ירושלים, ואשר עלולה להכעיס את הפלשתינאים. המלך חסן השני דוגל, כפי שגם אמר לשמעון פרס, בפתרונות בתחום הדתי ולא הפוליטי, ללא חלוקת ירושלים או שינוי בהסדרים הפוליטיים. כמו כן מדבר חסן על הוצאת נושא ירושלים מידיים ערביות, והעברתו לידיים מוסלמיות.

בעניין זה אמר בסוף השבוע מלך מרוקו לעיתון הערבי "אלחיאת" בראיון: "זהו חלום שירושלים תחזור למצבה הקודם. אין לנו ברירה אלא לומר זאת, וכל הצדדים מבינים שירושלים לא תחזור למה שהיתה".

עוזריו של ערפאת ברשות הפ-

(סוף בעמוד 10א)

סקרים בארה"ב מראים על עלייה בתמיכה בקלינטון עם שובו ממסעו במזה"ת עמ' 4א

אלפים הפגינו בגדה המערבית נגד הסכם השלום עם ירדן עמ' 4א

היום יוחלט אם להגיש ערעור על קולת עונשם של המורשעים במשפט צאלים ב' עמ' 5א

הנסיך פיליפ יקבל ביד ושם את אות חסידי אומות העולם עבור אמו המנוחה עמ' 5א

הסגל האקדמי הזוטר משבית ליומיים את הלימודים באוניב' ת"א וחיפה עמ' 6א

סטודנטים יהודים בבריטניה דורשים לאסור פעילות ארגון מוסלמי אנטישמי עמ' 11א

בגליון זה 32 עמודים בשלושה חלקים

שערי מטבע

	דולר	השינוי
יציג	3.0090	+0.03%
שחור	3.03	—
סל יציג	3.4105	-0.09%

החברה מס' 1 בארץ המייצרת מערכות אל פסק ON-LINE

נמאטרוניק

טל: 02-821777

צרור יריות לעבר הבית הלבן; איש לא נפגע

קלינטון צפה בטלוויזיה באגף המגורים בעת הירי; היורה נעצר ונלקח לחקירה

מאת עקיבא אלדר וסוכנויות הידיעות

אדם חמוש ברובה סער חצי אוטומטי ירה אתמול אחר הצהרים כ–15 יריות לעבר הבית הלבן בוואשינגטון. הוא הופל בידי שני עוברי אורח, ונעצר על ידי אנשי שירות הביטחון. פקידי ממשל אמרו כי איש לא נפגע בתקרית, וכי רק כמה חלונות בבניין נופצו, בהם חלון בחדר העיתונות.

המקרה אירע בשעה 15:00 (שעון מקומי), זמן קצר לאחר שובו של נשיא ארה"ב, ביל קלינטון, מסיורו במזה"ת. באותה שעה צפה קלינטון באגף המגורים במשחק פוטבול, ושמע את היריות.

עדי ראייה סיפרו כי היריות נמשכו כ–30 שניות. "הוא ירה כ–15 יריות, ורוקן את המחסנית. אחר כך ניסה להכניס מחסנית נוספת, אבל החבר שלי ועוד בחור אחר התנפלו עליו", סיפר לי ברוקס, שהיה עד לאירוע. ברוקס אמר כי ידידו תפס את היורה ברגליו וסילק את הרובה מידיו.

שוטרים במדים ושני אנשי השירות החשאי בבגדים אזרחיים תפסו את היורה, והביאו אותו למעצר ולחקירה. כ–50 תיירים אשר עמדו מחוץ לבניין, סמוך ליורה, החלו לברוח מהמקום למשמע היריות. עדי ראייה תיארו את היורה כגבר בגובה 1.67 מ', בן 30 עד 35, ואמרו כי הסתיר את הנשק תחת מעילו. הם הוסיפו כי היורה לא אמר מלה, לפני או אחרי הירי.

רשת הטלוויזיה סי־אן־אן ציטטה עדים לאירוע ששהו מחוץ לבית הלבן, ואשר אמרו כי היורה עמד בחזית הבניין כשעה, ולפתע הוציא נשק. לדבריהם, הוא אמר כי הוא מקולוראדו.

מיד לאחר האירוע, התפרסו שוטרים חמושים על גג הבניין וברדיוס של כ–50 מטר ממנו, והמשטרה סגרה את האזור.

הוועידה הכלכלית למזה"ת נפתחת היום בקזבלנקה בנוכחות 90 ראשי מדינות ושרים

פרס: בקזבלנקה ייפתח פרק חדש בתולדות הכלכלה של המזרח התיכון

מאת גיא בכור וגדי מליץ, שליחי "הארץ" לקזבלנקה

בנוכחות עשרה ראשי מדינות, 80 שרים, 1,200 ראשי חברות, ו–400 אנשי תקשורת, תיפתח היום בקזבלנקה הוועידה הכלכלית של המזרח התיכון – פרי יוזמתו ומאמציו של שר החוץ, שמעון פרס. הוועידה תימשך עד ליום שלישי בצהרים ותעסוק בשורה ארוכה של נושאים כלכליים, מתוך תקווה לשיתוף פעולה בינמדינתי וקשירת עסקות בין אנשי עסקים. לכבוד הוועידה התקשטה העיר קזבלנקה בדגלי הלאום האדומים של מרוקו.

שר האוצר, אברהם שוחט, אמר אתמול בקזבלנקה כי אינו מאמין שבוועידה הזו ייחתמו עסקות "אבל בהחלט נהיה צפויים לגיבוש תשתית ליצירת קשרים כלכליים". שר החוץ, שמעון פרס, אמר כי "המלך חסן ואני ראינו בוועידה זו פתיחת פרק חדש בתולדות המזרח התיכון – הפניית העיניים מן הצד הצבאי לצד הכלכלי". לדברי השר פרס יהיה בוועידה ייצוג ל–15 מדינות ערביות, ולדברי המלך חסן כ–50 מדינות ייוצגו בכנס.

פרס ציין עוד כי הוועידה מציינת בפועל את סיום החרם הערבי על ישראל. "אי אפשר לערוך ועידה כזו ולהמשיך בחרם הערבי", אמר. שרים יבואו מרוב מדינות ערב, כולל סעודיה ומדינות המפרץ הפרסי, וכן מאות אנשי עסקים ערבים, המעוניינים בקשרים עם גורמים ישראליים ועם ה[illegible] הכלכלי החדש שיתחיל לפעול במזרח התיכון. מסוריה לא יבואו גורמים רשמיים אבל השר פרס נתן להבין כי אולי יגיעו אנשי עסקים מן הסקטור הפרטי בסוריה.

ראו עמוד 3א

המלך חסן השני צפוי להודיע בסיום ועידת קזבלנקה על הקמת מועצה עסקית אזורית ועל הקמת מועצה תיירותית אזורית. זאת, בנוסף להודעה על הקמת בנק לפיתוח אזורי, שעל פרטיו הסכימו מדינות האזור עקרונית בשבוע שעבר.

התוכנית להקמת הגופים האזוריים הללו תפורסם ב"הצהרת קזבלנקה" שבמסגרתה גם יודיע מלך מרוקו על הקמת צוות היגוי להכנת הוועידה הכלכלית הבאה באזור, שתתקיים בעמאן בחודש מאי.

המועצה העסקית תשמש מעין ארגון גג ללשכות המסחר ולהתאחדויות התעשיינים במזרח התיכון. מטרתה תהיה לעודד קשרי עסקים בסקטור הפרטי בכל המדינות. המועצה האזורית לתיירות תנסה לגבש ולממש הצעות לחבילות תיירות אזוריות. לפי רוב הדעות, תיירות היא הענף בעל הפוטנציאל הגדול ביותר לשיתוף פעולה אזורי.

למרות שרוב המדינות באזור, כולל ארה"ב, כבר הביעו תמיכה עקרונית בהקמת בנק אזורי, הפרטים על מבנה הבנק ופעילותו יוסכמו רק בשלב מאוחר יותר על ידי צוות מקצועי שיוקם לנושא זה. בצוות ישתתפו נציגים של כל המדינות באזור וכן המדינות התורמות.

לפי מסמך שסוכם בין נציגי ישראל, מצרים, ירדן והרשות הפלשתינית, עולה כי תפקידי הבנק יהיו: מימון פרויקטים של הסקטור הציבורי ושל הסקטור הפרטי באזור, עריכת סקרי כדאיות, קידום סחר בין מדינות האזור, סיוע בהקמת שווקים פיננסיים באזור ואיתור הזדמנויות עסקיות.

רעיון הקמת הבנק זוכה ליחס ספקני משר האוצר, אברהם שוחט.

אלוף בן מוסיף: ישיבת הממשלה השבועית לא תתקיים היום, בגלל היעדרם של ראש הממשלה ותשעה שרים נוספים מהארץ. הישיבה תיערך ביום רביעי, לאחר שובה של המשלחת הישראלית מקזבלנקה. בנוסף לשרים השוהים בקזבלנקה השר לאיכות הסביבה, יוסי שריד, יצא הבוקר לתוניסיה, למפגש של שרי איכות סביבה ממדינות הים התיכון.

צבי זרחיה מוסיף: ח"כ נעמי בלומנטל (ליכוד) הגישה הצעה דחופה על סדר יומה של הכנסת בעניין "ההשתתפות המופרזת של שרי הממשלה בוועידה הכלכלית".

"לאקונומיסט" המרוקאי ו"הארץ" מוציאים יומון משותף בוועידת קזבלנקה

מאת גדי מליץ, שליחות "הארץ" לקזבלנקה

"הארץ" יוציא היום לאור עיתון מיוחד באנגלית בשיתוף עם השבועון המרוקאי "לאקונומיסט". העיתון יופץ בקרב כל המשתתפים בוועידת קזבלנקה. לפי הערכות אחרונות, ישתתפו בוועידה כ–2,500 אנשי עסקים, פקידי ממשל, שרים ואנשי תקשורת.

העיתון, שייצא לאור במשך ארבעה ימים, יהיה בן 24 עמודים. הוא יכלול חדשות מהוועידה, ראיונות עם דמויות בולטות מהאזור, כתבות על הזדמנויות עסקיות במזרח התיכון ובצפון אפריקה, כתבות דיוקן על חברות ואנשי עסקים, וכן חלק מיוחד שיוקדש לתרבות וספרות. למרות שהדגש בעיתון יושם על נושאים הקשורים לישראל ומרוקו, יהיו בו כתבות גם על הכלכלה הפלשתינית ואפשרויות הפיתוח שלה.

העיתון "לאקונומיסט", שנוסד ב–91' יוצא לאור בשפה הצרפתית. תפוצתו גדלה באחרונה בעקבות ההתעניינות בעולם בכלכלת מרוקו.

שאול מופז ימונה לאלוף פיקוד דרום; תא"ל אופיר – מפקד צה"ל בגדה

מאת איתן רבין, סופרו הצבאי של "הארץ"

ראש הממשלה ושר הביטחון, יצחק רבין, אישר את המלצת הרמטכ"ל למנות את האלוף שאול מופז, מפקד כוחות צה"ל בגדה, לתפקיד אלוף פיקוד דרום.

מופז יחליף את האלוף מתן וילנאי, שהתמנה לסגן הרמטכ"ל. כמו כן אושר מינויו של תא"ל גבי אופיר, אשר שימש עד לאחרונה כמפקד עוצבת הגליל, למפקד כוחות צה"ל בגדה. גם הוא ייכנס לתפקידו בשבועות הקרובים.

על שני המינויים החליט רבין בהמלצת הרמטכ"ל, לאחר התייעצות ובתיאום עם הרמטכ"ל המיועד, האלוף אמנון ליפקין-שחק. תת אלוף גבי אופיר סיים לפני כמה שבועות את תפקידו כמפקד עוצבת הגליל. הוא סיים את תפקידו כאשר עדיין קיימת האפשרות כי יועמד לדין בפרשת ההתחשמלות למוות של שני חיילי צה"ל, רב"ט ערן הורדה ורב"ט אביקם הופמן, בדרום לבנון. דו"ח המשטרה הצבאית החוקרת האשים את אופיר בהתרשלות וטרם נפלה החלטה כיצד לנהוג בפרשה.

ראו עמוד 5א

האלוף ליפקין-שחק יסיים בשבועות הקרובים את תפקידו כסגן הרמטכ"ל וראש אג"ם ויוחלף על ידי האלוף מתן וילנאי. האלוף ליפקין-שחק ייכנס לתפקיד הרמטכ"ל ב–1 בינואר 95'.

האלוף וילנאי שהתמנה לסגן הרמטכ"ל ייצא בקרוב לחופשה וייכנס לאחר מכן לתפקידו החדש.

מינויו של האלוף מופז לתפקיד אלוף פיקוד דרום לא היה מפתיע, למרות שבתחילה סברו כי את התפקיד יקבל עוזר ראש אג"ם, האלוף מאיר דגן. אך בשבועות האחרונים הוחלט למנות את האלוף מופז לתפקיד זה.

טרם ברור מה יהיה עתידו של האלוף דגן, שסובל בשנה האחרונה מבעיות גב קשות. לא מן הנמנע שהאלוף דגן יפרוש מצה"ל, או שימשיך לשמש כעוזר ראש אג"ם לפרק זמן נוסף.

האלוף דגן נפגע מן ההחלטה שלא למנות אותו לאלוף פיקוד דרום. מקור צבאי העריך כי האלוף דגן יפרוש מצה"ל.

כמו כן נודע כי בקרוב מאוד צפוי מינויו של האלוף עמירם לוין לאלוף פיקוד צפון. האלוף לוין השתחרר לפני ימים אחדים מבית החולים, לאחר שעבר ניתוח מעקפים וכעת הוא נח בביתו.

טרם ברור מי יהיה ראש אגף מודיעין בצה"ל, אם יחליט האלוף אורי שגיא לפרוש מצה"ל. שגיא כנראה יקבל הצעה למלא תפקיד ממלכתי בכיר. לתפקיד ראש אגף מודיעין יש כמה מועמדים, ביניהם האלוף גיורא רום, האלוף דני רוטשילד ואולי גם האלוף עוזי דיין. נודע כי האלוף יצחק מרדכי ממתין עתה לדעת מי יהיה מחליפו או אם יודיע על פרישתו מצה"ל.

מת הרב שלמה גורן

(ע). הרב שלמה גורן, לשעבר הרב הראשי לישראל והרב הצבאי הראשי הראשון של צה"ל, מת בליל שבת בערך בשעה 2 לפנות בוקר בבית החולים איכילוב בתל-אביב. כשלוש שעות קודם לכן עדיין שוחח עם בני משפחתו ששהו ליד מיטתו. הם גם שרו זמירות. לאחר מכן איבד את הכרתו ומת. הרב גורן היה מאושפז בימים האחרונים ביחידה לטיפול נמרץ לאחר שלקה בהתקף לב. בן 77 היה במותו.

ראו עמוד 7א

מסע ההלוויה ייצא היום בשעה 11.30 לפני הצהריים מבית הכנסת "קוממיות", שנוסד על ידי הרב גורן, מרחוב מוזליאני בתל-אביב להר המנוחות בירושלים.

הרב גורן, שנודע כבעל עוז בצעירותו, היה מגדולי פוסקי ההלכה בדורנו ופרסם ספרים רבים. במשך 25 שנה כיהן כרב הצבאי הראשי של צה"ל. לאחר מכן היה הרב הראשי של תל-אביב-יפו ו–10 שנים כיהן כרב הראשי לישראל.

שלמה גורן

בתקופה האחרונה הוציא פסקי הלכה בעניין שלמות הארץ. התנגד לוויתורים בשטחים, אך לעומת זאת לא ראה קדושה ברמת הגולן. כן פרסם לאחרונה ספר על הר הבית, שבו קבע כי יש תחומים בהר הבית, שבהם מותר ליהודים להתפלל. הוא הקים את "ישיבת האדרא" ליד הכותל המערבי ועמד בראשה.

למי שחוכר בדעתו רכב:

אמינות ומקצועיות

ההצלחה של עיסקת הליסינג שלך
תלויה בעיקר ברמת המקצועיות והאמינות
של חברת הליסינג שבחרת.
כרמל ליסינג מבטיחה לך עסקת ליסינג
מהירה, נקיה, אמינה ומקצועית השומרת עליך
לאורך זמן ועומדת איתן בכל מבחן
וזהו בעצם הרווח הנקי שלך!

צלצל: 03-5616392

הרציונות שבחכירה מקצועית

כרמל ליסינג בשותף בנק כרמל

המסגר 52, ת"א 67214 פקס. 03-5610383

مكان الأصل

חילופי אש בדרום־לבנון

אנשי חיזבאללה התקיפו מוצבים של צה"ל וצד"ל וניסו לכבוש מוצב צה"ל

סמ"ר קליין עמד במוצב שבו נחת פגז מרגמה ונהרג מפגיעת רסיס בראשו

בתגובה להתקפת ירו כוחות צה"ל אש ארטילרית כבדה; אזרח לבנוני נהרג ושבעה נפצעו

מאת איתן רבין

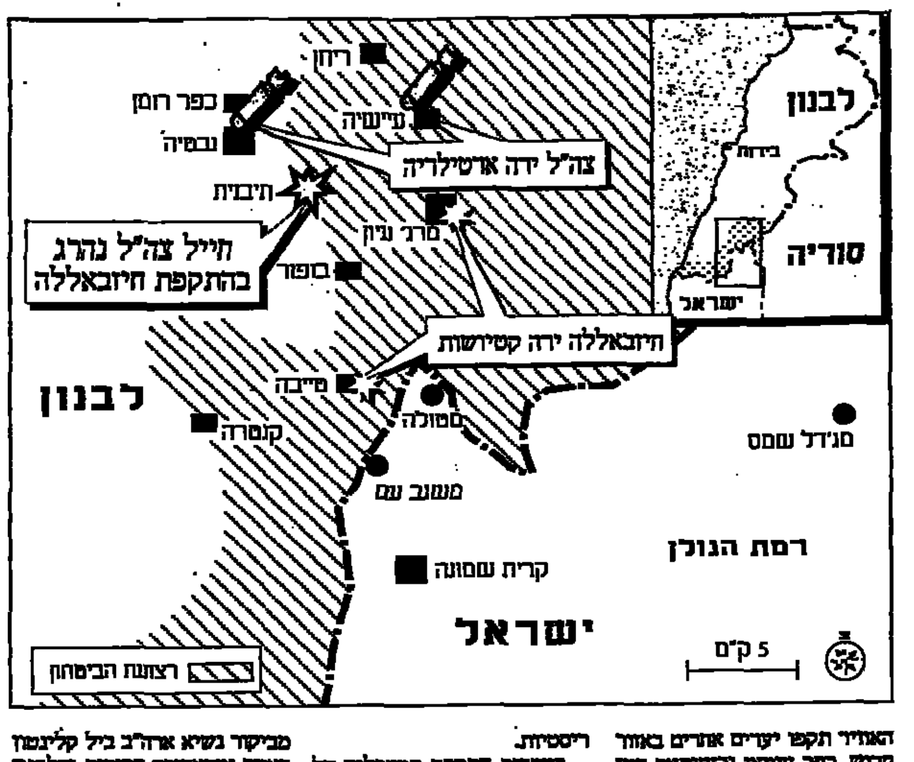

אנשי חיזבאללה התקיפו מאתמול ב־8 בבוקר מוצבים של צה"ל וצד"ל בכל הגזרות באזור הביטחון בדרום לבנון.

ההתקפה הקשה ביותר היתה באזור גזרת הכיפור וגבורת עיישיה. ב־8.30 בבוקר התקיפו אנשי חיזבאללה מוצב על קו אזור הביטחון בגזרה המזרחית, בידי פצצות מרגמה וארפי"ג'י. בהתקפה זו נפצעו שני חיילים באורח קל מאוד.

בזמן ההתקפה התקדמו לעבר המוצב כעשרה מחבלים, בחסות הארטילריה שירו אנשי חיזבאללה. חיילי המוצב לא ראו את החיילים המתקדמים לעברם. מתחקיר שערך צה"ל עולה כי אחד המחבלים הגיע לפתח המוצב. חיילי גבעתי הבחינו בו וירו לעברו. החיילים לא ידעו בכמה מחבלים מדובר, וכולם פתחו בירי. לאחר קרב שנמשך 4–2 דקות נמלט המחבל, שלא נפגע, והשאיר אחריו כלי נשק, אפוד מגן, רימונים ואמצעי לחימה נוספים.

לעבר המוצב התקדמו כ־10 אנשי חיזבאללה, שאחד מהם הגיע לפתח המוצב. חיילי גבעתי לא ידעו בכמה מחבלים מדובר, וכולם פתחו בירי. לאחר קרב שנמשך כמה דקות נמלט המחבל, שלא נפגע

כעבור שעה, כשחיילי המוצב התארגנו לאחר ההתקפה, נורה לעברם פגז מרגמה אחר, שנחת בתוך המוצב. סמ"ר אלמוג קליין עמד באחת העמדות במוצב, כשפלג גופו העליון חשוף. רסיס של הפגז פגע בראשו והוא נפצע קשה. רופא טיפל בקליין, אך הוא מת מפצעיו.

יצוין כי זו פעם ראשונה שחיזבאללה מנסה לכבוש מוצב של צה"ל.

במקביל להתקפה על המוצב ניסו אנשי חיזבאללה לכבוש מוצב של צד"ל באזור הכפר רומאן בגזרה המזרחית. ההתקפה נכשלה.

דובר צה"ל הכחיש דיווח מלבנון, על פיו הצליחו המחבלים לכבוש מוצב של צה"ל והניפו עליו דגלים.

בתגובה הפגיז צה"ל בהתקפה ארטילרית כבדה על מקורות ירי אפשריים, וחיל האוויר התקיף באזור נבאטייה. בהתקפה ירה צה"ל יותר מ־200 פגזים. אזרח לבנוני, בן 29, נהרג בכפר רומאנה, ושבעה, אחד מהם איש חיזבאללה, נפצעו בהפגזות צה"ל וצד"ל על יעדי מחבלים, דיווחו תחנות השידור בדרום לבנון.

תחנות השידור דיווחו כי מטוסי קרב ישראליים או מסוקים תקפו יעדי מחבלים בגזרת נבאטייה, ולאחר מכן מסוקי קרב של חיל האוויר תקפו יעדים אחרים באזור תבנית, כפר שומאן ובזעותאר המזרחית והמערבית.

שלושה אזרחים לבנונים נפצעו מירי 26 טילי קטיושה על רצועת הביטחון. כמה טילים פגעו בטייבה ובמארג' עיון. בנבאטייה רווח כי נסגרו בתי הספר הערביות בעקבות חילופי האש. ארגון חיזבאללה טען כי הוא לא אחראי לירי הקטיושות לעבר רצועת הביטחון. הארגון קיבל על עצמו אחריות לירי על מוצבי צה"ל וצד"ל.

בהודעת דובר צה"ל נאמר כי "חייל צה"ל, סמל ראשון אלמוג קליין, בן 20 ממושב שפיר, מחטיבת גבעתי, נהרג אתמול ושני חיילים נוספים נפצעו באורח קל מאש מחבלים בגזרה המזרחית של אזור הביטחון בדרום לבנון. שני הפצועים פונו לקבלת טיפול בבית החולים רמב"ם בחיפה.

"אתמול בשעות הבוקר התקיפו מספר מוצבים של צה"ל וצד"ל באזור רכס עלי טואהר ובאזור הכפור שבגזרה המזרחית של אזור הביטחון באש מרגמות, נשק קל וארפי"ג'. כמו כן נעשה ניסיון לכבוש מוצב של צה"ל, אך הניסיון נכשל תוך שהמחבלים מותירים אחריהם ציוד. דובר צה"ל שב ומכחיש דיווח כי החיזבאללה הצליח לכבוש את המוצב. בחילופי האש שהתנהלו נפצעו שני חיילים באורח קל, וכשעה לאחר ההתקפה על אותו מוצב נהרג החייל סמל ראשון קליין".

גורמים סוריים ולבנוניים נתנו הנחיות לארגון החיזבאללה להביא להסלמת המצב בדרום לבנון, כך מעריכים מקורות צבא בכירים. ארגון החיזבאללה מכחיש כי ירה פצצות מרגמה לעבר יישובי הגליל בעת חתימת הסכם השלום בין ישראל לירדן. גורמי צבא מעריכים כי אכן לא ארגון החיזבאללה ביצע את הירי.

נשיא לבנון, אליאס הראווי, אמר אתמול כי ההתקפות באזור לבנון יימשכו. הראווי גינה את דברי נשיא ארה"ב ביל קלינטון, שהגדיר את התקפות החיזבאללה כטרוריסטיות.

בעקבות התקפת המחבלים על מוצבים של צה"ל וצד"ל הוגברה הכוננות בכל הגזרות בדרום לבנון. קצינים בכירים קיימו הערכות מצב. היום יקיים צה"ל תחקיר מקיף לגבי האירועים אתמול.

גורם צבאי העריך אמש כי התקפת ארגון חיזבאללה על מוצבי צה"ל וצד"ל נובעת בין היתר מביקור נשיא ארה"ב ביל קלינטון באזור ומהאכזבה הסורית והלבנונית מהביקור.

בהודעת החיזבאללה מביירות נאמר כי אנשיו פתחו במתקפה רחבה נגד שלושה מוצבים ישראליים, ונטען כי הם כבשו את מוצב דבאשה לאחר שהרגו את כל אנשי היחידה שהיו מוצבים שם. דובר צה"ל הכחיש באמור את הידיעה.

שיחת היום / עם ד"ר אהוד קופמן

על מטרותיה של ועידת קזבלנקה

על סוגיות כלכליות קל יותר להסכים

מה תפקיד משרד האוצר בוועדה, שדומה כי היא שייכת למשרד החוץ?

זוהי ועידה כלכלית, שמטרתה ליצור סדר יום כלכלי במקום סדר יום פוליטי: פתרות מדיניות ופתרות קונפליקטים. ההבנה היא שעל סוגיות כלכליות קל יותר להסכים, ומשרד האוצר הוא משרד מרכזי למדי בעניין. זה, כך אני מבין.

עצם נוכחותם של אנשי עסקים ערבים בפורום מעידה על כך שיש להם נכונות גדולה ליצור קשר איתנו

אבל לעתים יש התנגשות בין רצון מוליטי לרצון כלכלי, למשל במסגרת הבנק העולמי. שר החוץ, שמעון פרס, מעדיף להקים מוסדות גלובאליים, ואילו אתם רואים גם את המשרים הקטנים.

אכן, כאשר מדובר בנושאים כלכליים יש הבדל בין הגישות של שני המשרדים.

גישת האוצר היא לעבד את הפרטים ולוודא את הצלחת המאמץ.

עם זאת, אין סתירה בין הגישה שלנו לגישה של משרד החוץ, משום שהאינטרס אשר משרד החוץ מייצג מקובל עלינו: ליצור כלי כלכלי שיכונן דיאלוג כלכלי במקום דיאלוג מדיני בלבד. בתוך משרד כלכלי, ברור שגישה זו היא לרוחנו.

ד"ר אהוד קופמן ממונה על הקשרים הבינלאומיים במשרד האוצר

האם ועידה של שלושה ימים יכולה לספק מספיק הזדמנויות להכרה הדדית ולקשירת קשרים?

יצירת עסקות מסחריות זה דבר שלוקח זמן רב. נציגי חברות ואנשי עסקים ממדינות ערב באים לפורום שבו הם יודעים כי בפעם הראשונה ייתקלו בנוכחות מאוד משמעותית של ישראלים, הן בסקטור הפרטי והן בזה הממשלתי.

עצם נוכחותם של אנשי עסקים ערבים בפורום מעידה על כך שיש להם נכונות גדולה ליצור קשר איתנו.

האם תוכל לספר על מגעים שמנהל משרד האוצר במפגש הפרטי? האם הם הניבו פרי?

אינני יודע מה זה להניב פרי. מתנהלים מגעים, גם ממשלתיים, עם מדינות המפרץ הפרסי. אנחנו מבינים כי יקח זמן רב עד שיושגו תוצאות של ממש, אבל גם הכרה הדדית והתמצאות באפשרויות לשיתוף פעולה חשובות מאוד.

אנחנו בעד בדיקת השטח באופן זהיר ויסודי, לפני שיוצאים עם הצהרות אשר עדיין מביכות את הצד השני.

אני מייעץ לאנשי העסקים הישראלים לדבר פחות על מה שנראה כהצלחה או יצירת קשר, ולהבין כי כל מגע כזה הוא צעד במסע ארוך למדי

עדיין ההצהרות מביכות?

כן. הצד השני נעשה חשדן לנוכח להיטות היתר שלנו, או מה שמוזהה כלהיטות יתר. אנחנו, נציגי הממשלה ואנשי העסקים מישראל, מתלהבים מאוד מכל הזדמנות ורוצים לנצל אותה ומהר. לא כך אצל הצד השני.

אני מייעץ לאנשי העסקים הישראלים לדבר פחות על מה שנראה כהצלחה או יצירת קשר, ולהבין כי כל מגע כזה, חשוב ככל שיהיה, הוא צעד בכיוון חשוב, אבל צעד במסע ארוך למדי.

מאת גיא בכור (קזבלנקה)

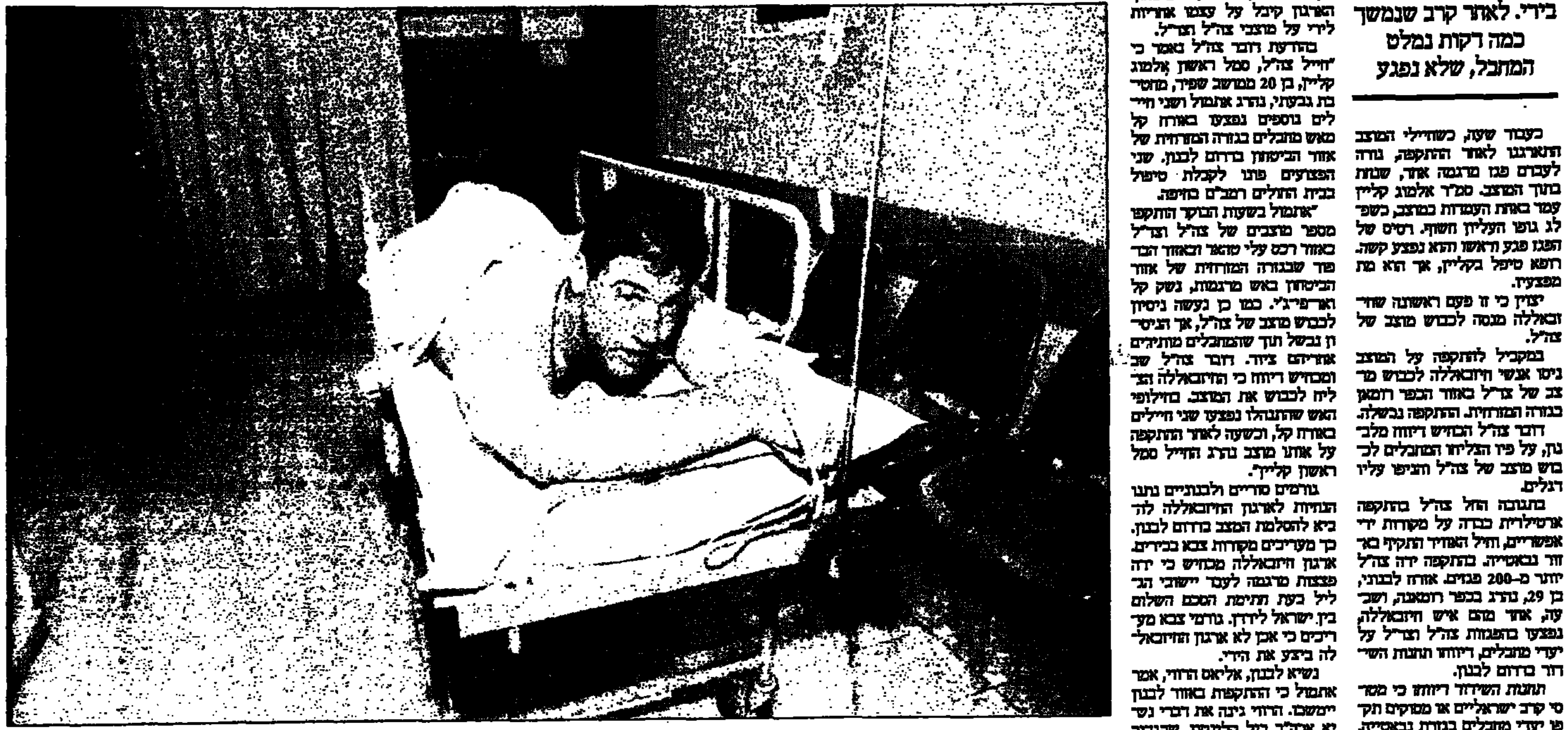

אחד משני החיילים שנפצעו בהתקפת החיזבאללה על מוצב צה"ל בלבנון, בבית החולים רבקה זיו בצפת. שני החיילים נפצעו קל

תצלום: ירח עמנסקי

ח"כ אור: אם התקפות המחבלים בלבנון לא ייפסקו, ייתכן שצה"ל ישקול מבצע צבאי

מאת גדעון אלון
סופרו הפרלמנטרי של "הארץ"

יו"ר ועדת החוץ והביטחון, ח"כ אורי אור (עבודה), אמר בתגובה להתקפת המחבלים על מוצבי צה"ל בגזרה המזרחית, בה נהרג חייל ונפצעו שניים, כי על צה"ל להמשיך ולתקוף את בסיסי החיזבאללה, כפי שנעשה בזמנו בהצלחה רבה בהתקפה על מחנה החיזבאללה בעין דרדרה.

לדברי אור, אין פתרון של "זבנג וגמרנו" לבעיית הטרור מלבנון; עלינו לתקוף מטרות נקודה, ולשם כך אנו זקוקים למודיעין טוב.

אור דחה בתוקף את הצעתו של ח"כ רפאל איתן (צומת), כי צה"ל ירחיב את רצועת הביטחון בלבנון. "אין טעם להרחיב את רצועת הביטחון, כי צעד זה ייצור מצב שבו חצי מיליון שיעים יהיו תחת שליטתנו", אמר אור.

איתן. "מתקפה כוללת"

המר. "תכתיב של טרור"

לדברי אור, אם התקפות המחבלים מדרום לבנון לא ייפסקו, ייתכן שעל צה"ל יהיה לשקול שוב פעולה צבאית במתכונת מבצע דין וחשבון, "כי על תושבי הכפרים הנותנים חסות לחיזבאללה לדעת, שאם לא יהיה שקט בגבול הצפון, לא ישרור גם שקט בשדותם".

"כשהסורים רצו, שרר שקט"

ח"כ אור אמר כי לא מן הנמנע שיש קשר בין הקיפאון במו"מ המדיני עם הסורים לבין התקפות החיזבאללה על מוצבי צה"ל. "עובדה כשהסורים רצו, שרר שקט בגזרה. הדבר מלמד כי לדמשק יש השפעה פוליטית, כלכלית ואסטרטגית על פעילות הטרור בלבנון", אמר אור. הוא הוסיף כי השנה חלה התמרה במספר התקריות בגבול לבנון לעומת אשתקד.

חברי סיעות האופוזיציה הגיבו בחריפות רבה על התקפת חיזבאללה על מוצבי צה"ל. המזכ"ל לשעבר ח"כ רפאל איתן תובע מהממשלה לפתוח במתקפה כוללת נגד חיזבאללה, ואם יש צורך, להרחיב את רצועת הביטחון.

"המחבלים מקבלים הנחיות מסוריה"

יו"ר סיעת הליכוד בכנסת, ח"כ משה קצב, טוען כי סוריה נושאת באחריות ישירה ובלעדית להידרדרות הביטחונית בדרום לבנון. לדבריו, המחבלים פועלים על פי הנחיות שהם מקבלים מסוריה. קצב אמר כי סוריה מנצלת היטב את חולשת הממשלה ולהיטותה לוותר על כל רמת הגולן בכל מחיר, ולכן היא משגרת מחבלים מדרום לבנון כשליחים מטעמה להרוג יהודים.

ח"כ זבולון המר (מפד"ל), חבר בוועדת החוץ והביטחון של הכנסת, הזהיר את הממשלה מפני כניסה למלכודת נוספת של שיחות מדיניות תחת לחץ טרור ומטריית ירי, כפי שהדבר נעשה עם אש"ף.

לדברי המר, אסור לנהל מו"מ עם סוריה כל עוד שליחיה פוגעים ביישובי הצפון והורגים בחיילי צה"ל. "זה תכתיב של טרור שכניעה לו היא סכנה", אמר ח"כ המר.

הדי ההתפוצצויות בקרבות בדרום לבנון נשמעו באצבע הגליל; דריכות ביישובים

מאת גבי זהר

דריכות רבה שררה בסוף השבוע ביישובי אצבע הגליל והגליל המערבי בגלל האירועים בדרום לבנון. תושבים רבים העדיפו להישאר בבתיהם או סמוך לבתים, למקרה של התקפת קטיושות על האזור.

הדי ההתפוצצויות בקרבות בדרום לבנון נשמעו היטב באזורים שונים של אצבע הגליל.

רוב התושבים עקבו אחר העדכונים השונים בערוצי הכבלים בטלוויזיה. הטלוויזיה בכבלים נוהגת במצבי חירום להעביר הודעות לתושבים, להיכנס לחדרי ביטחון ומקלטים. למרות הדריכות המתח לא בוטלו אירועים ותיירים את ההזמנות בבתי מלון ובתי הארחה בצפון. ראשי ענף התיירות בגליל אמרו כי מספר התיירים המטיילים באזור דומה למספרם בסופי שבוע רגילים.

החקלאים, שהיו צריכים לצאת לבריכות הדיג ולמטעים, יצאו לעבודה כרגיל.

העיירה שלומי שעל גבול לבנון בגליל המערבי משובתת זה היום ה־16 ברציפות. ראש המועצה ישראל אוקראט אמר כי עדיין לא התקבלו דרישות ראשי היישוב, לקבל מהממשלה סיוע נקודתי שיביא לשינוי במצבה הכלכלי של שלומי.

התלמידים תושבי שלומי אינם לומדים כבר שבועיים, וגם שירותי המועצה המקומית מושבתים. היום תגיע לשלומי ועדת הפנים של הכנסת, וחבריה יבקרו באוהל המחאה שהציבו חברי המועצה ותושבי היישוב בכניסה לשלומי.

הלשכה הגדולה למדינת ישראל
של בונים חפשים קדמונים ומקובלים
The Grand Lodge of the State of Israel
of Ancient Free and Accepted Masons
לבוני השלום
ה.מ. יצחק רבין ראש ממשלת ישראל
הוד מלכותו חוסיין מלך ירדן
ה.מ. ביל ג' קלינטון נשיא ארצות הברית
ברכת אחים נאמנה
לחתימת הסכם השלום
בין ישראל לירדן
אפרים פוקס
נשיא מסדר הבונים החפשים בישראל

עסקית ללא הפסקה
12.00 – 24.00 כל השבוע כולל שבת
העסקית הכי כדאית 38 ש"ח
מבחר מנות פתיחה: איקרא, חצילים, תנמה, טחינה, לבנה, מטיאס פלמידה, מטיאס בתחמיץ
מבחר דגים
תוספות: סלט ירקות טרי, תפו"א בתנור
מנות אחרונות: פרפה היום, קרם ברולה, טורט שוקולד, טגנין בדבש
שניצל אסקלופ ברוטב חרדל־פלפל
מסעדת דגים ופירות־ים
חוויה אמיתית של דגים ופירות ים באווירה מיוחדת
רח' יהודה מכבי 66, ת"א טל. 03-6048103

מזג האוויר

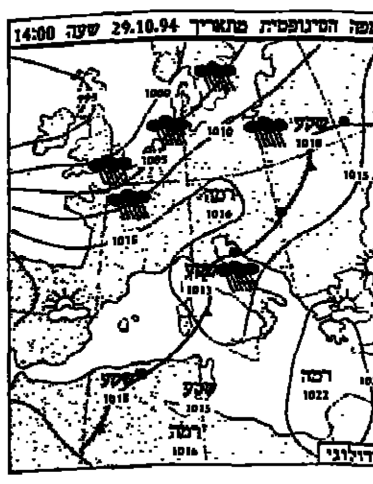

נאה

היום יהיה נאה. הים יהיה נוח עד גלי; גובה הגלים 40–80 ס"מ; טמפרטורת המים – 26 מעלות. רוח צפון־מערבית תנשב במהירות של 20 עד 25 קמ"ש, וישררו תנאים בינוניים עד טובים לראייה.

תיאור המפה הסינופטית: אפיק מים סוף מעל מזרח הים התיכון גורם למזג אוויר נאה באזורנו. רמה מעל הים הכספי עם רכס לטורקיה גורמים למזג אוויר נוח באותם אזורים. מערכת שקעים מעל אירופה גורמת לגשמים במערב, במרכז ובמזרח היבשה.

התחזית להיום

זריחת השמש – 05:55
שקיעת השמש – 16:52
זריחת הירח – 13:55
שקיעת הירח – 01:13

זיהום האוויר

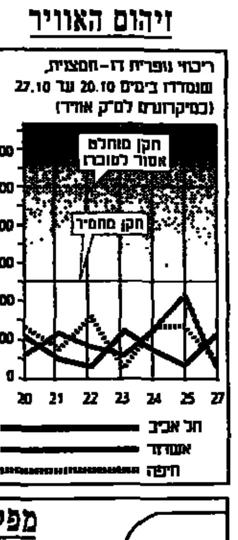

מפלס הכנרת

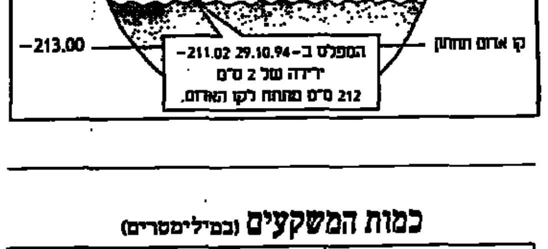

כמות המשקעים (במילימטרים)

מעודכן ליום 29.10.94 שעה 20:00	הכמות שנמדדה	מתחילת העונה	ממוצע רב שנתי
חיפה	--	16	550
שדה דב ת"א	--	50	524
נתניה	--	30	571
הגליל (מצפה הרשים)	--	לא דווח	900
מרחביה	--	16	452
דגניה	--	לא דווח	408
ירושלים (עטרות)	--	21	590
באר שבע	--	לא דווח	206
[illegible]	--	13	405
אילת	--	1	31
יריחו	--	28	163

הטמפרטורות בעולם

תחזית להיום	מינימום	מקסימום	מזג האוויר
איסטנבול	11	21	נאה
אמסטרדם	6	10	גשם קל
אתונה	16	25	נאה
בודפשט	10	12	מעונן חלקית
בייג'ינג	* 3	* 17	בהיר *
בוקרשט	7	19	גשם
בריסל	5	10	גשם קל
ברלין	3	10	גשם
וינה	4	13	גשם
ורשה	4	9	מעונן חלקית
טורונטו	4	16	מעונן חלקית
יוהנסבורג	* 14	* 22	גשם *
לונדון	7	15	מעונן חלקית
ליסבון	12	19	נאה
מדריד	5	17	מעונן חלקית
מוסקווה	5	9	מעונן חלקית
ניו יורק	6	17	מעונן חלקית
פאריס	5	12	מעונן חלקית
פרנקפורט	3	10	גשם קל
ציריך	5	11	מעונן חלקית
קהיר	18	28	נאה
קופנהאגן	6	10	מעונן חלקית
רומא	14	20	נאה

* הטמפרטורות אתמול

יד טבנקין
מילגות עידוד לשנת תשנ"ה
קרן המילגות של "יד־טבנקין" תעניק בתשנ"ה מילגות עידוד בסך $1,000 (בשקלים) כל אחת, לעבודות מחקר ועיון בנושאים הבאים:
★ התנועה הציונית והחלוצית בצפון־אפריקה ★ ההתיישבות, הביטחון, המשק הקיבוצי, החינוך ★ תנועת העבודה בארץ ובגולה ★ חינוך, תנועות נוער ★ עליה ★ הגות סוציאליסטית, דמוקרטיה, צדק חברתי, שלום.
מקבלי המילגות יקבעו ע"י ועדה משותפת ליד טבנקין ולאוניברסיטת ת"א. המילגות מיועדות לתלמידים לתואר שני או שלישי ולחוקרים.
בקשות יש להגיש עד טבת תשנ"ה – 20.12.94
לקבלת טופסי בקשה נא לפנות אל: אסתי קמר, "יד־טבנקין", דואר רמת אפעל 52960, טל' 03-5343311, שלוחה 244

פרס סייר ברגל בקזבלנקה ולחץ ידיים עם מאות אזרחים

מאת גיא מבור
שליח "הארץ" לקזבלנקה

נגיד בנק ישראל, פרופ' יעקב פרנקל, זימר אתמול קידוש לשבת בסגנון אשכנזי בפני מנהיגי הקהילה היהודית במרוקו, ובהשתתפות כל הצמרת הכלכלית העסקית של מדינת ישראל. לצדו של פרנקל במפגש בקזבלנקה ישבו שר החוץ שמעון פרס, שר התיירות היהודי של מרוקו, סרז' ברדוגו, ויועצו המיוחד של המלך חסן השני, אנדריי אזולאי, שנחשב לאיש רב עוצמה במרוקו. ברקע נשקפו תמונות ענק של המלך חסן השני, ושני בניו הצעירים.

האירוע הזה התרחש ביום ששי בערב באולם ענק במלון שרתון קזבלנקה, כשהמוזמנים סעדו את לבם בארוחת ערב בסגנון מרוקאי. כל מרכז העיר קזבלנקה נסגר מסיבות ביטחוניות לכבוד האירוע.

"זה לא חלום אבל זה נס", ציין שר התיירות של מרוקו, ברדוגו. ניכר בברדוגו כי הוא מאושר לקראת הערב הזה. "יש לי תחושה שהשגחה עליונה שורה הערב באוויר באולם הזה", אמר. מבחינתו כיהודי מרוקאי, הנאמן לכתר, חלה עכשיו התפייסות בין הניגודים השונים בזהותו והוא אכן אמר זאת: "תהליך השלום יוצר הרמוניה בין שלוש הזהויות של יהודי מרוקו, היהודי, המרוקאי והערבי". במרוקו חיים היום כ־6,500 יהודים, הקהילה היהודית הגדולה ביותר בעולם הערבי, רובם בעיר קזבלנקה והם במצב כלכלי משופר מאוד. כן, הם מעוניינים להישאר במרוקו למרות שהשר פרס בירך אותם בברכת בשנה הבאה בירושלים.

למלים השגחה עליונה באוויר יש בהחלט משמעות גם ביחסים המאוד מיוחדים בין מדינת ישראל לבין מרוקו, כפי שהם באים לידי ביטוי בימים האחרונים של ועידה כלכלית, נורמליזציה הדדית, פתיחת נציגויות ותיירות. אלה חותמים את פרק היחסים החשאיים ההדוקים בין ישראל לממשלת מרוקו.

קשה שלא להבחין ביחסים החמים בין הגורמים הישראליים ושר החוץ פרס בראשם לבין המלך חסן ובני עמו. אתמול, כאשר צעד שר החוץ פרס ברגל, בשל השבת, לאורך רחוב חסן השני, לארוחת צהרים בבית יהודי מקומי הקיפו אותו מאות אזרחים מרוקאים בהתלהבות והשתאות. הם לא רגילים לראות מנהיג היורד לרחוב ולוחץ ידיים למאות אזרחים. מנהיג במתכונת המרוקאית, הוא בכיר המסוגר בארמונו ובמכונית השרד המשוריינת שלו.

"חלוץ אמיץ לב"

"לידידי מר שמעון פרס, שתמיד עסק בחיפושים אחר השלום, חלוץ אמיץ לב ומשוכנע, שאני מודה לו על כל מה שכבר יושם ועל כל מה שהוא הולך לבצע", חתם שלשום המלך חסן השני בהקדשה לשר פרס בספר הזיכרונות שהוא פרסם לאחרונה, "חסן השני, זיכרונות מלך". הספר הזה נכתב על ידי העיתונאי הצרפתי אריק רולו, שהוא יהודי ממוצא מצרי. השר פרס לא נשאר חייב ובצלחת כסף שהגיש אתמול לחסן היה ציטוט בעברית, ערבית וצרפתית מתוך ספרו של חסן ורולו. "חובה להפוך את הים התיכון לאזור של סולידאריות ואיזון", נכתב שם, "בדומה לים כינרת של ממש, מקפצה נפלאה אל תוך המאה הבאה".

ניצן הורוביץ מוסיף: עם פתיחת ועידת קזבלנקה אמר מלך מרוקו כי תהליך השלום במזרח התיכון הוא בלתי הפיך, אולם אין זה מפתיע שאירועים שונים "מאפילים על שמי הפיוס". לדברי המלך, בראיון לעיתון "ליברסיון", ועידת קזבלנקה מציינת למעשה את קץ החרם הערבי על ישראל. "עם זאת נותרה בעינה הוולטת הליגה הערבית וצריך שיום אחד היא תיעלם, אולם הוועידה הזו מרוקנת אותה מתוכן".

כאשר נשאל המלך אם ההאצה בתהליך השלום אינה מותירה את הפלשתינאים בשולי הדרך, כפי שהעידה היעדרותו של ערפאת מטקס חתימת חוזה השלום ישראל־ירדן, אמר חסן השני כי הבעיה הפלשתינית היתה מקור הסכסוך הישראלי־ערבי. "דחיקת האומה הפלשתינית לשוליים תהיה בבחינת השארת האש דולקת מתחת לערימת הקש. בכוונתי לומר לרבין ולפרס שלדעתי תהיה בכך משום חכמה וחירות שהם יכתבו מחדש את לוח הזמנים שלהם עם הפלשתינאים, שילכו קצת יותר מהר, ושלא ישאירו אותם להיתקע בעזה וביריחו".

המלך חסן, המכהן כראש ועדת ירושלים של ארגון הוועידה האיסלאמית, אמר ביום לשאלת ירושלים והסכסוכים שנתגלעו בעניין זה בין ירדן לבין אש"ף כי העיקרון הבסיסי של מדינות ערב והאיסלאם הוא שאם יום אחד הריבונות בירושלים תועבר למישהו, יהיו אלה הפלשתינאים שיקבלו אותה.

"לא בא בחשבון שמדינה אחרת תדרוש ריבונות שם, חלקית או מלאה. אולם עלינו להיות מציאותיים: ירושלים היא חלק מהשטח שנוהל על־ידי ירדן ונכבש ב־1967. הרעיון של חזרה למצב הקודם הוא בבחינת אוטופיה. כל מה שדורשים המוסלמים הוא שלפחות המקומות הקדושים לאיסלאם יוחזרו אלינו. אולם קודם נסלול את הדרך, ועל ירושלים נדבר רק בסוף. זה הפתרון הטוב ביותר, במיוחד ברגע זה שאנחנו עדים לעלייה בקנאות, כולל בכנסת. אין צורך להעיר את השדים".

בראיון ל"פייננשל טיימס" אמר כי "השלום אינו רק נייר עליו חותמים, אלא שחייב להיות בו גם תוכן. עליו ליצור אינטרסים משותפים שישמרו עליו מפני פרץ נוסף של אלימות. לתהליך השלום לא תהיה משמעות, אם לא יתלווה בתהליך של פיתוח כלכלי", אמר המלך. הוא הוסיף כי הוועידה, שבה ישתתפו מנהלי חברות רב־לאומיות וראשי מדינות וממשלות, יכולה וחייבת לספק תשובות לטווח הקצר, שישנו את חיי היום יום של תושבי האזור.

"הוועידה חייבת להביא לכך שמנהיגים הפוליטיים והכלכליים יבינו כי לאזור יהיה פוטנציאל עצום כשיכון השלום, וכי הוא זקוק נואשות להשקעות ולתעסוקה, שרק הן יוכלו להעניק משמעות לתהליך השלום בעיני רוב תושביו", אמר חסן.

עוד אמר המלך, כי לא הופתע מפיגוע ההתאבדות שביצע החמאס באוטובוס בתל אביב בשבוע שעבר. הוא אמר כי אירועים כאלה עלולים להישנות, וכי על שני הצדדים להתכונן לכך. אולם הוא ציין כי זו דווקא סיבה טובה להאיץ את תהליך השלום, ולא להאט אותו. "התקדמות מהירה לעבר השלב השני, במהלכו יתפרסו מחדש כוחות צה"ל וסמכותו המנהלית של אש"ף לא תהיה מוגבלת עוד לרצועת עזה ולמובלעת ביריחו, תאפשר לישראל ולפלשתינאים לפעול יחד ביותר יעילות למאבק באלימות", הוסיף. "ככל שהרשות הפלשתינית תישאר מוגבלת לשטח כה קטן, כך יתרבו הסכנות. הדבר דומה לחוק בפיסיקה. אם יש לך לחץ של 1,000 ק"ג על שטח של סנטימטר מרובע, הוא מסוכן יותר מלחץ הזה המחולק על פני שני מטרים מרובעים", ציין המלך.

תצלום: אי־פי
שר החוץ, שמעון פרס, עם המלך חסן בארמון בקזבלנקה. פרס העניק למלך צלחת כסף שעליה נחרט ציטוט מדברי המלך

סוף השבוע בטלוויזיה / אברהם טל

בין הפסטיבלים

הרשות ו"יומן" בערוץ 1, הרשות בערוץ 2, ליל שבת 20:00.

הסתיים שבוע חגיגות – והתחיל חדש. הנשיא האמריקאי הספיק אך בקושי לצאת את מרחבנו האווירי לקול תרועת החצוצרות, וכ־130 מנכבדינו, פוליטיקאים ואנשי ממון, המריאו לפסטיבל קזבלנקה. בעוד הנכבדים שוקעים בכורסאות המטוס, הטלוויזיה משדרת אותות אזהרה.

ב"יומן" מביא אותנו יורם כהן לקלקיליה, אל שכונת המגורים של סלאח נזאל, הרוצח־המתאבד של אוטובוס 5. אנו נדהמים (ואולי לא כל כך נדהמים) לגלות את עומק השנאה שרוחשים לנו תושביה, המצדיקים את הטבח ומהללים את הרוצח. האמהות יונקים שנאה מפעפעת בחלב אמהותיהם, ושנאת ילד קטן עוד לא ברא השטן. שמו של "גולדשטיין" בפי כל, מה שמזכיר, להרבה המבוכה והתסכול, התבטאויות דומות ברוחן של קבוצת הסהרורים שלנו בחברון ובקרית ארבע.

הפרופסור צבי יעבץ, מחכמי ישראל, מסיק מסקנות מהקולות וקובע כי בניגוד לירדן, שהשלום עמה גמור וחתום כמותם המשטר האוטוקרטי (האומנם? ראה להלן), השלום עם הפלשתינאים בראשיתו: נותן פסק כיאטר בינלאומי שיגאל אותנו משיגעון הרדיפה (האם זו גואלתנו, לא שיגעון גדלות?) והריפוי דורש זמן.

אבל האיתות המדאיג ביותר מגיע מעמאן, באמצעות דן סממה, אחרי כתבה של הטלוויזיה הירדנית, המודרכת בעליל מגבוה, שבה כל המרואיינים (פרט לחבר פרלמנט איסלאמי לאיזון) מהללים את השלום. לא כך, אומר סממה, מ"ותיקי" ירדן, העם אינו עם חוסיין. ביקשו בדווים, הפחדים מישראל פחד מוות, רובו פלשתינאים, השונאים את כולם – חוסיין, ערפאת, ישראל. הוא צופה לבנטיזציה של ירדן, וישראל סגל ממהר משום מה לקטוע אותו. מחשבה מטרידה: האם הפוליטיקאים, כולל בעלי החזון, לא ממהרים מדי ומשאירים את עמיהם מאחור?

הרשות ערוץ 2 שוב היכו את ערוץ 1. הדיווח מקזבלנקה של הצמד ברנע־דרוזן היה מקיף ומעניין מזה של הצמד יערי־סוקניק (שהסתירו מאתנו את המבוכה והרוגז שגרמה משלחתנו המנופחת למארחים – כתב נירפא משיגעון הגדלות הפרובינציאלית) וגם סקופ היה למתחרה הצעירה: צילומי המפגשים החשאיים של צמרת "מעריב" עם עורך הדין מוטי כץ. נותרנו עם חידה: מה היה בשקית, שהחזיק עופר נמרודי בהגיעו למלון בו נערך המפגש, ולא נראתה עליו בצאתו? סנדוויץ'?

הלו NOKIA!

מבצע TRADE IN - תן פלאפון מוטורולה ישן
וקח NOKIA, הנייד החדש של יורוקום

בוא עוד היום ליורוקום עם הפלאפון הישן שלך (הנישא או המותקן ברכב), וקבל תמורתו זיכוי בקניית הנייד החדש של NOKIA.

NOKIA - הטלפון הנייד האיכותי הנמכר ביותר באירופה - 6 צבעים, עיצוב חדשני, קומפקטי, נוח לתפעול, מסך תצוגה גדול, מצבר מיוחד המאפשר טעינה בכל זמן ונידות לטווח ארוך. " NOKIA לרכב", הינה ערכת רכב חכמה עם דיבורית, בעיצוב חדשני ומתקדם. הערכה מאפשרת כניסה ויציאה מהרכב תוך כדי שיחה.

לתאום פגישה, נא צלצל למרכז ההזמנות הראשי: 177-022-6088.

NOKIA
הכי אישי. הכי נייד.
יורוקום
תקשורת סלולרית בע"מ

משרד ראשי: יגאל אלון 120 ת"א, טל. 03-6925555
סניף חיפה: רח' משה דיין 1, צומת וולקן, מפרץ חיפה.
סניף הגליל והעמקים: רח' קניאל 13, עפולה.
בירושלים, ב"ש ואילת - פתיחת הסניפים בקרוב.

שריד נוסע לכנס שרי איכות סביבה בתוניס

(ע). השר לאיכות הסביבה, יוסי שריד, יצא היום לתוניס על מנת להשתתף בכנס שרי איכות הסביבה של מדינות הים התיכון. בכנס ידונו עתידו הסביבתי של אגן הים התיכון, וכן תיבחן אפשרות שיגובשו דרכי פעולה לשיתוף פעולה במאמצים לשימור האקולוגי.

הכנס ייפתח ביום ב' ויימשך כיומיים. השר שריד הוזמן אליו על ידי עמיתו מתוניסיה, מוחמד מהארי מאליקה. שריד הנו השר הישראלי הראשון המבקר בתוניסיה על פי הזמנה רשמית של ממשלתה. בביקורו זה מבקש השר שריד להיפגש עם שרים רבים ממדינות המשתתפות בכנס, ויציע להם לגבש יחדיו תוכניות לשיתוף פעולה בנושאים סביבתיים. כן תוכננו לו פגישות עם אישי ממשל תוניסאים בכירים.

ביקורו זה של שריד נעשה תוך תיאום עם משרד החוץ, ומתלווה אליו מנכ"ל המשרד לאיכות הסביבה, ד"ר ישראל פלג.

ישראל וירדן הציגו לגרמניה הצעה להפקת מים ואגירתם, בעלות של 200 מיליון ד'

מאת יהודית וינקלר
שליחות "הארץ" בגרמניה

בון (מיוחד ל"הארץ"). משלחות ישראל וירדן הציגו בפני נציגי גרמניה הצעה משותפת להפקת מים ואגירתם, בעלות כוללת של כ־200 מיליון דולר.

משלחות ישראל וירדן נפגשו ביום ששי בבון עם האחראים מטעם גרמניה לסיוע בינלאומי במשרד החוץ, ועם נציגים ממשרדי האוצר והכלכלה והציגו בפניהם שני פרויקטים להפקת מים ואגירתם. הראשון הוא פרויקט להקמת סכר אגירה של מי הירמוך בקיבולת שנתית של 50 מיליון קוב, והשני מתקן להתפלת מים מלוחים ממעיינות באזור הכנרת, בקיבולת של 30 מיליון קוב לשנה.

שר החוץ, שמעון פרס, פנה לקאנצלר, הלמוט קוהל, כדי שזה יפעיל את השפעתו בגרמניה ובאיחוד האירופי לסייע במימון הפרויקטים המשותפים לישראל ולירדן. בעקבות תשובתו החיובית העקרונית של קוהל, שהביע בשלב ראשון לחץ על הפרויקטים בדרג מומחים, הגיעו משלחות ישראל וירדן לפגישה ראשונית עם נציגים ממשרדי הממשלה הרלוואנטיים בבון והציגו בפניהם את עיקרי הפרויקטים המוצעים.

הפרויקטים המוצעים ייבדקו על ידי גרמניה וככל הנראה יועברו לבדיקה גם במוסדות האיחוד האירופי, כדי למצוא את המסגרת התקציבית לפיתוחם.

את ישראל ייצגו בשיחות אברהם כדיעה, עודד ערן ובנימין, המשמש כממלא מקום שגריר ישראל בבון. את ירדן ייצגו יו"ר קבוצת המים לשיחות עם ישראל, ד"ר חדדין, סגן נשיא הבנק המרכזי בירדן, ד"ר מטלו וכן יועץ בשגרירות ירדן בבון.

מינהל התעופה הישראלי פועל לזרז פתיחת קו תעופה ישיר למרוקו

מאת אילן שחורי
סופר "הארץ" לענייני תעופה

ראש מינהל התעופה של ישראל, מנחם שרון, יצא בסוף השבוע למרוקו, בניסיון להגיע להבנות על טיסות ישירות בין המדינות. ביום ששי בצהרים נחת בקזבלנקה מטוס הג'מבו החדש של אל־על הבואינג 747 מסוג 400, ובו כ־250 חברי הוועידה הכלכלית שהגיעו בטיסה ישירה מנתב"ג. שלטונות מרוקו אפשרו, בהוראה ישירה מהמלך, באורח חד פעמי את הטיסה הישירה בין נתב"ג לקזבלנקה ובין קזבלנקה לנתב"ג בתום שלישי הקרוב עם נעילת הוועידה. פרט לשרון הגיע למרוקו גם מנכ"ל אל־על רפי הרלב ומנכ"ל ארקיע, פרופ' ישראל בורוביץ.

בחודשים האחרונים התנהלו מגעים בדרג נמוך לגבי תחילת טיסות ישירות של אל־על למרוקו. באל־על מעוניינים ביותר בפתיחת הקו. ניתוח שוק שנערך בשנה האחרונה באל־על הראה כי לקו עשוי להיות ביקוש רב. משך הטיסה בין תל־אביב לקזבלנקה, כחמש שעות ומחצה, יותר מהטיסה למדריד, וכמשך הטיסה הישירה ללונדון. המרחק בין לוד לקזבלנקה הוא כ־4,300 ק"מ.

גורמים רשמיים במרוקו הבהירו לראשי אל־על לפני כמה חודשים, כי ייתכן ועד הקיץ יתאפשרו הטיסות הישירות. שר התיירות היהודי של מרוקו, סרז' ברדוגו, אמר לפני כעשרה ימים בפגישה שקיים ברבאט עם שר השיכון הביטוי, בנימין בן־אליעזר (פואד), כי יעשה הכל לזרז את מועד תחילת הטיסות הישירות. ייתכן כי מדובר במשך זמן של כשישה חודשים. בשיחה בין ברדוגו ובן־אליעזר העלה רעיון להקים חברת תעופה משותפת לישראל ולמרוקו שתבצע את הטיסות הישירות, בין היתר כדי למנוע, לפחות בשלב זה נחיתה בישראל של חברת התעופה הלאומית המרוקאית.

כן התברר כי מנכ"ל משרד התיירות, אלי גונן, יצא למרוקו בראש משלחת ישראלית, שתציג את תוכניות משרד התיירות הישראלי להפיכת המזרח התיכון לאזור תיירות בעידן השלום, שישלב פרויקטים משותפים בין ישראל לירדן, מצרים, סוריה ולבנון.

המשלחת תציג תוכניות לשיתוף פעולה בין ישראל לסוריה וכן פרויקט החייאת הרכבת ההיג'אזית כאטרקציה תיירותית; פיתוח אתרים לנופש חורף בחרמון, ופיתוח ענף הסקי במשותף לשתי המדינות. זאת במקביל לפעולות משותפות בשיווק חבילות תיור לפלח השוק הצלייני. בין ישראל ללבנון יציגו אנשי משרד התיירות תוכניות לפיתוח כביש החוף לראש הנקרה ושיווק משותף של חבילות נופש לאורכו.

בין ישראל למצרים תציג ישראל תוכניות לשיתוף פעולה בשימוש שדה התעופה "עציון" (בקעת הירח), פארק האלמוגים התת־ימי בים האדום, כחלק מפרויקט משותף לישראל, ירדן ומצרים. אולם מגוון הפרויקטים שיוצגו יהיו בשיתוף הפעולה התיירותי המתוכנן בין ישראל לירדן. בין היתר מדובר על פיתוח כבישים בדרום ים המלח לאורך "הפארק הנמוך ביותר בעולם"; פיתוח כבישים בצפון שתי הארצות על מנת לאפשר לצליינים להגיע מסוריה לסיורים בעקבות ישו בגליל.

פתיחת הוועידה בקזבלנקה תועבר בשידור ישיר

מאת עירית רוזנבלום

הטלוויזיה הישראלית הרשת ב' של קול ישראל יעבירו היום ב־19.30 בשידור ישיר את טקס הפתיחה של הוועידה הכלכלית בקזבלנקה. מחר ב־16.00 יובא מקזבלנקה בשידור חי יומן הכלכלה של קול ישראל המשודר ברשת ב'. יגישו מאולפן מאולתר בקזבלנקה, מנחם פרידמן.

שודרי הטלוויזיה במרוקו הם אהוד יערי וגדי סוקניק וכן הכתב הערבי של הטלוויזיה בערבית, שלמה גנור. בקזבלנקה נמצא גם המפיק הראשי של שידורי החדשות, אמנון ברקאי, שיתאם את השידורים הנרחבים שיועברו לארץ בלוויינים במהלך ימי הוועידה.

חברת החדשות של ערוץ 2 תדווח מן הוועידה במסגרת שידוריה הרגילים. גלי צה"ל שיגרו לקזבלנקה את שלומי שטיין, שידווח משם במסגרות הזמנים במשך היום.

מכנז من الاصل

סקרים בארה"ב מראים על עלייה בתמיכה בקלינטון עם שובו ממסעו במזרח התיכון

מאת עקיבא אלדר
שליח "הארץ" בוואשינגטון

עם שובו לוואשינגטון ממסע במזרח התיכון מצא אתמול נשיא ארה"ב, ביל קלינטון, שיפור מהו־תי במצבם של המועמדים הדמו־קרטים לקראת בחירות המשנה לקונגרס, למושלי מדינות ולמש־רות ציבוריות אחרות, שיתקיימו ביום שלישי הבא ברחבי המדינה. בדיווח מהמטוס במנחת הבית הל־בן נראה קלינטון מחויך וניכר כי הוא מרוצה מהישגיו.

על פי סקר סי־אן־אן זוכים הד־מוקרטים לראשונה ליתרון על פני המועמדים הרפובליקאים (42% לעומת 37%). ערב המשבר בהאיטי ובמפרץ פיגרו המועמדים הדמוקרטים בשיעור דומה ורבים מהם זקפו זאת לחובתו של הנשיא קלינטון, וראו בו מעמסה שיש לה־תרחק ממנה. בדברו עם כתבים ועם קבוצה מאנשי צוותו על הדשא הדרומי של הבית הלבן, הוא אמר: "אנו חייבים לנטוש את העבר ול־עשות למען העתיד, עתיד שבו האזרחים האמריקאים יוכלו להק־ים משפחות גדולות, להבטיח להם עבודות טובות וחיים בקהי־לות בטוחות. כמו אנשים רבים בעולם כולו, הסומכים עלינו ועל הרוח האמריקאית להגשמת חלו־מותיהם, אנו האמריקאים חייבים לחדש את אמונתנו בגדולת ארצ־נו ובפוטנציאל הבלתי מוגבל שלה". הוא אמר כי המסר שלו היה שארה"ב תמשיך לעמוד כתף אל כתף יחד עם אלה הנוטלים סיכו־נים למען השלום".

הזל ממחר ועד הבחירות יוצא קלינטון את רחבי ארה"ב במאמץ אחרון להבטיח את הרוב הדמוקר־טי בשני בתי הקונגרס.

במשך שמונה ימים יפקוד הנש־יא את פנסילבניה, מישיגן, ניו יו־רק, רוד איילנד, איווה, מינסוטה, קליפורניה ומדינת וואשינגטון, שם מנהל יו"ר בית הנבחרים, תום פולי, מאבק קשה על מקומו בקו־נגרס.

רשת סי־בי־אס דיווחה בסוף השבוע כי בידיה הוכחות שהמי־משל ידע כי העיראקים אמרו אמת כאשר הודיעו ביום הרביעי למשבר האחרון במפרץ, כי כוחו־תיהם נסוגו מגבול כווית. על פי הדיווח, הנשיא הורה לעבות את הכוח האמריקאי במפרץ ולהגביר את הלחץ על סדאם חוסיין, על מנת להפיק מהמשבר רווח פולי־טי. בהרצאה בוואשינגטון אמר שליח האו"ם לעיראק, רולף אק־אוס, כי סדאם יזם את המשבר, בהנחה שקלינטון ינהג בעיראק, כפי שנהג בצפון קוריאה, לאחר שזו סילקה את פקחי הוועדה לא־נרגיה אטומית. כלומר, הוא קיווה שארה"ב תפתח עמו במו"מ, שב־סופו ישיג הקלות בסנקציות על ארצו.

ביקורו של קלינטון אצל היחי־דות האמריקאיות במפרץ תואר בסוף השבוע בתקשורת האמריק־אית כתחנה נוספת במסע הבחירות. בתום פגישתו עם האמיר של כווי־ית, ציפו הכתבים להודעה בתחום יחסי ארה"ב־כווית, והופתעו לש־מוע מפי הנשיא את הבשורה על נתונים כלכליים חדשים שהגיעו מהבית, ומורים על צמיחה בשיעור שנתי של 3.4% ברבעון האחרון של השנה.

"מתי חוזרים הביתה"

דובר מחלקת המדינה, מייק מקקרי, דחה את הסברה כי הנסיעה בכווית שימשה צרכים פוליטיים. הוא הדגיש כי היא נועדה בעיקר לעיניו של סדאם חוסיין. קבלת הפנים שהחיילים העניקו לקלינ־טון תוארה על ידי כתבים "נימו־סית לכל היותר". לעיקר תשומת הלב זכתה מגישת החדשות של סי־בי־אס, קוני צ'אנג, שהוקפה מעריצים, שביקשו את חתימתה.

במהלך נאומו נשמעו קריאות מקרב שורות החיילים "מתי חוז־רים הביתה" וקלינטון זכה לתשו־אות כאשר הציע להם לא לשכוח את קניות חג המולד. כדי לקנות את לבם של אנשי הצבא, בישר להם הנשיא, לקול תרועות ממוש־כות, כי הורה לשלם להם את דמי האש"ל, אף שהחיילים המקבלים את מזונם וציודם בשדה, אינם זכ־אים לתוספת זו.

ביקור הנשיא בדמשק מוסיף להעיב על קבלת הפנים הטקסים המגיעים. מנהל לשכת העיתונות הממשלתית, אורי דרומי, צוטט אתמול ב"וואשינגטון פוסט" באומ־רו: "הנשיא קלינטון ומזכיר המדי־נה וורן כריסטופר מחזיקים בדעה שבמסר שהביאו מהנשיא אסד יש התקדמות, אבל אנחנו כבר שמענו את כל הדברים האלה קודם לכן. לא שמענו עדיין מלים מפורשות על חוזה השלום שלו".

סוכנויות הידיעות מוסיפות: ביום ששי בטרם שובו לוואשינג־טון יצאו הנשיא קלינטון ומלך סעודיה פאהד בהודעה שבה הם קובעים כי הסנקציות על עיראק לא יוסרו עד אשר ממשלת עיראק תמלא אחר החלטות האו"ם. "שני המנהיגים הדגישו על עמדתם לפיה כל ניסיון להסיר את הסנק־ציות או להקל עליהן ייחשב למוקדם כל עוד עיראק אינה מי־ישמת בצורה מלאה ובלתי מוגבלת את כל החלטות מועצת הביטחון הנוג־עות לתוקפנותה נגד כווית", נא־מר בהודעה.

ההודעה ששוחררה לפרסום ממטוסו של הנשיא קלינטון בעת שפט הבית, ממשיכה ואומרת: "אי לזאת, כל מאמץ שאינו עולה בקנה אחד עם החלטות מועצת הביטחון רק יעודד את המשטר העיראקי להמשיך במדיניות התו־קפנות שלו ולהתעלמותו הבוטה מהחלטות הקהילה הבינ"ל".

והנשיא המלך גם גינו את פעו־לות הטרור. "אנו עומדים מאוחדים נגד כל אויבי השלום, אלה המאיימים בתוקפנות ואלה הרוצ־חים אנשים תמימים, אשר המטרה היחידה שלהם היא פגיעה בשלום. בדרך זו אנו נרחיב את התומכים של תומכי השלום ונעודד את הפיוס ההדדי", נאמר בהודעה מטעם הנשיא.

במשך ביקורו בסעודיה הזהיר קלינטון את עיראק כי לעולם לא תורשה לאיים על כווית. פאהד מלך סעודיה קיבל את פניו של קלינטון בחפר אל־באטן והעניק לו את העיטור הגבוה ביותר במ־מלכה הסעודית. הנשיא קלינטון שנראה עייף מביקורו הארוך ב־6 מדינות יצא מיד לשיחות עם המ־לך. פקידים אמריקאים אמרו לכתבים כי הנשיא המלך דנו בין היתר בהוצאות של הפריסה האמ־ריקאית הצבאית במפרץ הפרסי. סעודיה כבר שילמה חלק מהתחי־בות של 55 מיליארד דולר לכיסוי הוצאות מלחמת המפרץ לאחר הפלישה העיראקית לכווית.

כן נמסר כי השניים דנו ביחסים הכלכליים בין שתי המדינות, לר־בות העסקות שהשיגו חברות אמ־ריקאיות עם הממלכה הסעודית בשנים האחרונות. מקורות בריאד מסרו כי קלינטון ביקש את עזרת סעודיה בקידום המשא ומתן בין סוריה לישראל, לאחר שהביקור שלו בדמשק לא הביא לתוצאות ממשיות.

לאחר הטקס שבו הוענק עיטור כוויתי לקלינטון על ידי האמיר שייך ג'אבר אל־אחמד אל־סבאח, נשאל השייח מתי תקיים כווית שיחות ישירות עם ישראל ומתי יוחלפו שגרירים. האמיר השיב "אין אני חושב כי זה יקח זמן רב. ברגע שתהליך השלום יסתיים בהצלחה, הדבר הזה ישוג גם כן".

קלינטון הרעיף דברי שבח על החיילים האמריקאים בכווית בעת ביקורו אצלם ביום ששי. הוא אמר כי הם היו אלה שמנעו את חידוש מעשי האיבה מצד עיראק. על רקע נעימות רוק ובצל טנקים שהוצבו על גבעה סמוכה, אמר קלינטון למאות חיילים עמם נפ־גש כי ההצלחות האחרונות של מדיניות החוץ האמריקאית לא היו אפשריות אלמלא העוצמה הצב־אית של ארה"ב. "אתם הפלדה החרב של הדיפלומטיה האמריק־אית", הוא אמר לחיילים.

תצלום: זאב לבר

נשיא ארה"ב ביד ושם. הוא התעניין במיוחד בגורל הילדים בשואה

חבוש כיפה סרוגה הניח הנשיא קלינטון זר באוהל יזכור ביד־ושם

מאת לילי גלילי וגדעון אלון

"אנו עומדים כאן היום צעד אחד קרוב יותר למצב שבו עם ישראל יחיה בשלום", חתם קלינ־טון בספר האורחים של יד־ושם בירושלים. "אנו עומדים היום צעד אחד קרוב יותר למצב שבו עם ישראל יחיה בשלום עם שכניו. אנו תקווה שהאי־רועים הנוראים שהתרחשו כאן, יהיו נחלת העבר, ולעולם לא ישובו עוד ולא יסבלו בני עם ישראל בשל גזעם ואמונתם".

במלים אלה שרשם בספר של יד־ושם חתם שלשום בבוקר ביל קלינטון את ביקורו בישראל. כ־40 דקות שהה נשיא ארה"ב במוסד ההנצחה, כשהוא מלווה בנשיא המדינה, עזר וייצמן, ומנהל יד־ושם אבנר שלו. קלינטון גילה עניין רב, והרבה לשאול את מארחיו שאלות מפורטות.

בדרך לאוהל יזכור, עלה בשיחה הנושא עניין בוסניה, לאחר שוייצמן סיפר לקלינטון כי אחד העובדים ביד־ושם צנח ביוגוסלביה במלחמת העולם השנייה. קלינטון העיר בתגובה, כי מופע־לים עליו לחצים רבים בעניין בוסניה, אולם זה נושא סבוך, גם משום חלקם הלא ברור במלחמה.

אחר כך גילה עניין במספרים של חסידי אומות העולם, ובאופן שבו הנבחרים מקבלים תואר זה. עוד בדרך, עצר קלינטון ליד פסל גטו וארשה, שם קיבל הסבר על המרד, ביקש לדעת אם היה המרד בגטו וארשה בבחינת תופעה יוצאת דופן, והתרגש במיוחד לשמוע על ההוצאות ההמוניות להורג בגיאות הריגה. באוהל יזכור, חובש כיפה סרוגה, הניח זר גדול.

רגע ארוך הביט בדממה, שלוב ידיים, באש התמיד. בצאתו מן הביקור ב"יד לילד" שאל קלינטון את שלו אם היתה מדיניות מיוחדת של הגרמנים כלפי הילדים. "זה מהמם, זו חוויה אדי־רה", העיד למראה מאות אלפי הנרות המשתקפים מקירות אתר היזכרון לילדים.

שיעור קצר בלינגוויסטיקה, קיבל קלינטון מוייצמן, שהסביר לו כי ליד פסל "עמוד הגבורה" שהוקם ל"מקדשי השם שמרדו ולחמו", כי המושג "קידוש השם" נגזר מאותו שורש ממנו בא שמה העברי של ירושלים, "אל־קודס".

בתום הסיור, על רקע האנדרטה לזכר יאנוש קורצ'אק, סיכם קלינטון את ביקורו בישראל: "זה היה ביקור נפלא. קבלת הפנים כאן נגעה ללבי. אני עוזב מחוזק בתחושת התמיכה של העם האמ־ריקאי בישראל, ומחוזק בנחישות להמשיך ולפ־עול להשגתו של שלום כולל".

הישר מירושלים יצא קלינטון לנמל התעופה, משם המריא לביקור בכווית.

שר המשטרה, משה שחל, בירך שלשום את משטרת ישראל על פעולתה המוצלחת בביצוע ההיערכות לביקור קלינטון.

שילנסקי: נהגנו כרפובליקת בננות

סגן יו"ר הכנסת, ח"כ דב שילנסקי (ליכוד) יביא מחר לישיבת נשיאות הכנסת הצעת החלטה לפיה רק ישראלים יאבטחו את הכנסת באירועים שמחייבים תגבור ביטחוני כמו במהלך ביקורו של נשיא ארה"ב. שילנסקי טוען שבמשך ביקורו של קלינטון וההכנות שנלוו אליו, הופקעה ריבונות הכנסת והושאלה לאמריקאים. לדבריו, החל ביום רביעי שעבר הסתובבו בכנסת כ־40 אנשי ביטחון אמריקאים חמושים בנשק כאילו הם בעלי הבית והנחיתו הוראות והנחיות לעובדי הכנסת. הוא הדגיש כי זו תופעה מביישה שהפכה את הכנסת לרפובליקת בננות.

הקלה בסגר שהוטל בשטחים: פועלים במקצועות מסוימים יורשו לצאת לעבודה בישראל

מאת איתן רבין
סופרו הצבאי של "הארץ"

מערכת הביטחון תחל הבוקר להקל על הסגר שהוטל בשטחים בעקבות הפיגוע באוטובוס בתל־אביב. בשלב ראשון, יוכלו פועלים העובדים במקצועות מסוימים לצ־את לעבודה בתחומי הקו הירוק. כל פועל שייצא מהשטחים ייבדק בנפרד.

ביום רביעי הקרוב, עם שובו של ראש הממשלה, יצחק רבין, ממרוקו, יתקיים דיון בשאלה אם להסיר את הסגר באופן מלא.

מקורות ביטחוניים מסרו, כי מאז הפיגוע בתל־אביב, נעצרו 150 פעילים של החמאס, בעיקר בגדה ברמאללה, שכם, בבית־לחם, אללה ובמקומות נוספים. בין העצ־ורים, אימאמים של מסגדים ופעילים דתיים בדרגים נמוכים יותר. כ־40 מהפעילים נעצרו בה־ליך של מעצר מנהלי.

בינתיים, נמשכים החיפושים אחר יחיא עיאש, החשוד בתכנון הפיגוע בקו 5.

חייל צה"ל נפצע שלשום באו־רח קל מאבנים שנזרקו על מכוני־תו בשכם. הוא קיבל טיפול ראשוני במרפאה צבאית סמוכה, ופונה לבית חולים. איש משמר הגבול נפצע באורח קל ברמאללה.

3 נפצעו מירי

שני תושבי שכם נפצעו באורח קל מירי של כוחות צה"ל. מקורות צבאיים מסרו, כי השניים זרקו אבנים לעבר החיילים. גם ברמאל־לה נפצע תושב מירי של חיילים. לטענת מקורות פלשתיניים, בא־זור מערת המכפלה נפצע תושב נוסף.

(ע). כוחות הביטחון של הרשות הפלשתינית ממשיכים לשחרר פלשתינאים שנעצרו בחודש האח־רון בעקבות שורה של פיגועים נגד כוחות צה"ל ברצועת עזה. מקורות פלשתיניים מסרו, כי בסוף השבוע שוחררו עוד ששה פעילים של ארגון החזית הדמוקר־טית, אשר נעצרו לפני יותר מחו־דש לאחר שתי תקריות ירי על סיור של צה"ל ברצועה.

עדיין נותרו במעצר כעשרה פעילים של החזית הדמוקרטית וכן כ־30 פעילים של החמאס, אשר נעצרו בעת החיפושים אחר החייל החטוף נחשון וקסמן.

תצלום: מיקי קרצמן

הנשיא וייצמן נפרד מנשיא ארה"ב, ביל קלינטון, בנמל התעופה בן גוריון. מישראל טס קלינטון לביקור בכווית

אלפים הפגינו בגדה נגד ההסכם עם ירדן

מאת אורי ניר
סופר "הארץ" בשטחים

גל רחב של ביטויי מחאה וגינוי של הסכם השלום בין ישראל ליר־דן שוטף בימים האחרונים את השטחים. בערי הגדה היו הפגנות ותהלוכות נגד ההסכם, ובפרט נגד הסעיף בהסכם המכיר במעמד הב־כורה של ירדן במקומות הקדושים לאיסלאם בירושלים. התהלוכה הגדולה ביותר התקיימה אתמול בג'נין, ובניגוד להפגנות האלימות שהיו בערים אחרות בסוף השבוע, היתה שלווה.

כמה אלפי משתתפים נענו לק־ריאתם של "המוסדות הלאומיים" בעיר, ובפרט לקריאתו של ארגון פתח, ויצאו למרכז העיר לתהלו־כה שבה קראו סיסמאות והניפו כרזות בגנות ירדן וישראל. בכי־רים ברשות הפלשתינית אמרו ביומיים האחרונים כי הם זועמים לא רק על הסעיף בהסכם הנוגע לירושלים, אלא גם על סעיפים אחרים. יאסר עבד־רבה אמר בראיון לעיתון גרמני, כי גם הסעיפים העוסקים במים ובענייני כלכלה מציקים לפלשתינאים.

ההתנגדות העיקרית נוגעת לסעיף מס' 9 בהסכם, שבו נאמר כי "ישראל מכבדת את תפקידה הנוכחי של ממלכת ירדן ההאש־מית במקומות הקדושים לאיסלאם בירושלים" וכי "כאשר יחול המו"מ על מעמד הקבע, ישראל תתן עדיפות גבוהה לתפקידה ההיסטו־רי של ירדן במקומות קדושים אלה".

השר לענייני תכנון ושיתוף פעולה בינלאומי ברשות הפלש־תינית, נביל שעת, אמר בעניין זה כי ברור לכל שירושלים היא "בי־רתנו הפוליטית, התרבותית, הרוחנית והדתית – בין אם מדובר בפלשתינאים) מוסלמים או נוצ־רים – וגישתנו למקומות הקדוש־ים שלנו אינה נבדלת מגישתה של כל מדינה אחרת בעולם". לדבריו, הפלשתינאים ימשיכו לשמור על המקומות הקדושים, ולהותיר או־תם פתוחים חופשיים לפולחן לכל.

רבים מדרשני המסגדים בשט־חים הקדישו את דרשותיהם לסו־גיית ירושלים שלשום. המופתי החדש של ירושלים (מטעם אש"ף), השייח עכרמה סברי, נשא שלשום את הדרשה במסגד אל־אקצא, ואמר כי הפלשתינאים, המתגוררים בעיר הקודש "הם אשר הקריבו מדמם למען ירוש־לים ומסגד אל־אקצא, הם אשר עמדו מול מזימות הכיבוש היש־ראלי בשם המוסלמים כולם, ולכן הם בעלי הזכות יותר מכל אחד לניהול ולשליטה על העיר הזו, בשם המוסלמים בעולם כולו".

השייח סברי אמר כי אל לישר־אל ולירדן לשמוח על ההסכם שחתמו ביום רביעי שעבר, "כי הוא אינו אלא דיו על נייר". השי־יח שאל: "מדוע אתם מתעלמים מהמציאות? מדוע אתם טומנים את ראשיכם בחול?" הוא הוסיף כי בעיית ירושלים תגרום ל"פיצוץ המצב" לא רק בפלשתין, אלא היא תהפוך את כל הסכמי השלום ל"דיו נדיף". השייח סברי שגר דברי תמיכה והערכה לתנועה המוסלמית בירדן, שציריה בפר־למנט ותומכיה מחוץ לפרלמנט מגלים התנגדות קולנית להסכם.

"אסון חדש"

סברי אמר כי ראשית יש להסיר את עול הכיבוש מעל ירושלים, ורק אז יוכלו המוסלמים ביניהם להחזיר את רפוסי השליטה הנב־הל של המקומות הקדושים בה. גם אז, הוא אמר, יש להכיר בכך שלתושבי ירושלים יש הזכות הג־דולה ביותר לנהל את המקומות הקדושים שבה. השייח ואמר ביתו־אדי, הנחשב לאחד המנהיגים הרוחניים הבולטים המזוהים עם תנועת חמאס בגדה המערבית, אמר בנאום שנשא במסגד "אל־קסר" הגדול בשכם, כי ההסכם בין ישראל לירדן הוא "אסון חדש", המאיים להרוס את האומה הפלש־תינית מבחינה פוליטית, כלכלית, תרבותית וצבאית.

לדבריו, יש לנקוט כלפי ההס־כם הזה מה שננקט כלפי הסכם קמפ־דייוויד בין ישראל למצרים וכלפי הסכם העקרונות שנחתם בין ישראל לאש"ף. כל ההסכמים האלה, הוא אמר, "מאיימים למחוק ולאבד את העם הפלשתיני". המחלוקת בעניין הזכות והיכולת לש־לוט על מסגד אל־אקצא התחדדה מאוד בסוף השבוע. לעומת התבט־אויותיהם של הפוליטיקאים ואנ־שי הדת הבכירים הפלשתינאים בדבר זכותם הבלעדית של הפלש־תינאים לנהל את המקומות הקד־ושים בירושלים, אמר שגריר ירדן בארה"ב פאיז טראונה, בראיון לשבועון התנועה האיסלאמית בישראל "סאות אל־חק ואל־חו־ריה", כי "אין תחליף לריבונותה של ירדן באל־אקצא, שהרי הרש־ות הפלשתינית אינה מסוגלת לנ־הל את העניינים שם".

עיתוני מזרח ירושלים היו מל־אים במאמרי ביקורת על ירדן ועל ההסכם שחתמה עם ישראל, ובפ־רט על הסעיף הנוגע לירושלים. השר לענייני תכנון ושיתוף פעו־לה בינלאומי ברשות הפלשתינית, נביל שעת, אמר כי סוגיית ירוש־לים אינה היחידה שהפלשתינאים מתנגדים לה בהסכם הישראלי־ירדני.

הוא ציין עוד שלוש נקודות: סוגיית המים. זו אינה יכולה להי־ות סוגיה דו־צדדית שבין ישראל לירדן בלבד, שהרי "נהר הירדן אינו נהר ישראלי־ירדני בלבד, אלא הוא גם נהר פלשתין ממקורו עד לשפך שלו". ד"ר ריאד אל־חודרי, יו"ר המשלחת הפלשתינית לשיחות הרב־צדדיות בענייני מים, אמר בעניין זה לעיתון "אל־קודס", כי לפלשתינאים זכויות מים בנהר הירדן בדיוק כמו לישר־אל ולירדן.

בהסכם הישראלי־ירדני, אמר אל־חודרי, מוזכרות מכסות המים של ישראל וירדן ממימי הנהר, אך לם מכסת הפלשתינאים אינה מו־זכרת, "כאילו שאנו איננו קיימים". ד"ר אל־חודרי הזכיר כי תוכנית ג'ונסטון לחלוקת מי הנהר הקצתה מכסה לפלשתינאים (250 מיליון מ"ק בשנה). סוגיית מכסות המים מן הירדן, אמר אל־חודרי, היתה אמורה להידון בפורום הרב־צדדי ולא בשיחות הדו־צדדיות בין ישראל לירדן.

גם סוגיית יחסי המסחר, ובפרט מסחר הנוגע לגדה המערבית מעוררת התמרמרות היות שלא תואמה עם הפלשתינאים.

בנוגע לפליטים גורס שעת כי אמנם מה שהוסכם בעניין זה בין ישראל לירדן אינו חורג ממסגרת ההסכמים בין ירדן לפלשתינאים ובין ישראל לפלשתינאים, אולם על נושא כזה היה צריך להתקיים מו"מ משולש, בהשתתפות הפלש־תינאים.

פעילי כך יידו אבנים לעבר בתי ערבים בחברון; 2 מהם נעצרו

מאת שלמה דרור

משטרת נפת יהודה עצרה אתמול בחברון שני ישראלים, חברי תנועת כך, לאחר שלא נענו להוראות השוטרים וניסו להגיע למרכז העיר. השניים, אלנם ליפקין מתל אביב ויאיר גיימן מירושלים, ניסו להגיע לקבר עתניאל בן קנז. הם הועברו למשטרת חברון.

מיום ששי נמצאים כ־10 אלפים ישראלים בקר־ית ארבע. הם נענו לקריאת ועד תושבי הרובע היהודי בחברון, לבוא לעיר במחאה על המשך הסגירה של מערת המכפלה. בשבת נערכו סיורים באזור ותפילות ברחבת המערה. המשטרה אישרה קיום סיורים במסלולים שהוכנו מראש. אתמול אחר הצהריים החליטה קבוצת צעירים להגיע לק־בר עתניאל בן קנז, הנמצא כ־300 מטר מבית הדסה. האתר לא נכלל ברשימת המקומות שהות־רו לביקור על ידי המשטרה.

שעה שהקבוצה עשתה דרכה לכיוון האתר, הגיעה ניידת משטרה וחסמה את דרכם. השוטרים ביקשו מהקבוצה לחזור לבית הדסה, שכן האתר שהם רוצים להגיע אליו נמצא באזור לא מאובטח. לאחר ויכוח קצר הוחלט לעצור את שני הצעירים. הם התנגדו למעצרם והשוטרים נאלצו להפעיל כוח. במשטרה נמסר שבשלב זה השניים חשודים בהכשלת שוטר במילוי תפקידו.

מקורות במשטרה מסרו שהשניים נעצרו ל־48 שעות והיום יוחלט מתי ישוחררו. קודם לאירוע זה היתה התפרעות של אנשי כך סמוך לשכונת תל רומיידה. נועם פדרמן, מראשי התנועה, מסר שתושבים ערבים יידו אבנים לעבר קבוצת מטיי־לים ובתגובה יידו אנשי הקבוצה אבנים לעבר בתי הערבים. כמה שמשות נופצו.

בשבוע הקרוב אמורה להיפתח מערת המכפלה לתפילות. זאת לאחר שאישים בכירים בממשלה התבטאו ברוח זו, ובהם סגן שר הביטחון, מרדכי גור, בסיורו בחברון לפני כשבועיים. זו תהיה הפעם הראשונה שהמערה תיפתח לתפילה לאחר שנסגרה בפברואר, בתגובה על הטבח שערך במע־רה ברוך גולדשטיין במתפללים ערבים.

אוניברסיטת תל־אביב

הפקולטה למשפטים ע"ש בוכמן
כנס בנושא
מדינה יהודית ודמוקרטית

מטעם
"עיוני משפט" –
כתב העת של הפקולטה למשפטים ע"ש בוכמן, אוניברסיטת תל אביב

יום ג', 8 בנובמבר 1994
שעה 10.00
פרופ' אביגדור לבונטין
יהודית ודמוקרטית – הרהורים אישיים
שעה 11.30
דר' אשר מעוז
ערכיה של מדינה יהודית ודמוקרטית
שעה 13.30
פרופ' רות גביזון
מדינה יהודית ודמוקרטית – זהות פוליטית

יום ד', 9 בנובמבר 1994
שעה 10.00
פרופ' חיים גנז
חוק השבות
שעה 12.00
דר' רונן שמיר
חברה יהודית ופנדמנטליזם דמוקרטי
שעה 14.00
עו"ד אביגדור פלדמן
ערביי ישראל במדינה יהודית ודמוקרטית

יום ה', 10 בנובמבר 1994
שעה 10.00
פרופ' אסא כשר
מדינה יהודית ודמוקרטית – תשתית פילוסופית
שעה 12.00
פרופ' יצחק אנגלרד
יחסי דת ומדינה בישראל – רקע היסטורי ורעיוני
שעה 14.00
פרופ' אריאל רוזן – צבי
דברי סיכום

הכנס יתקיים באולם "כס המשפט" ע"ש מלכה ברנדר
הפקולטה למשפטים ע"ש בוכמן, בנין טרובוביץ
קרית האוניברסיטה, תל אביב

– הציבור מוזמן –

MAITRE D' עכשיו
100 מסעדות מובחרות בישראל
הזמן עכשיו את המדריך
בטלפון: 03-496645
44 ש"ח כולל מע"מ ומשלוח.
מבצע בלעדי לקוראי הארץ

סיור לימודי בלונדון
27.11.94 – 4.12.94
להרשמה: המשתתפים בסיור תתקיים ב־26.10.94
עיקרי התוכנית
- ביקור בבורסה של לונדון
- ביקור בחברה הנסחרת בבורסה של לונדון
- מפגש עם נציגי ה-.Institute of Chartered Secretaries Ltd
- מפגש עם נציג גוף חיתום
- ביקור ב-.Securities & Futures Authority Ltd
- מפגש עם עורכי דין במשרד המתמחה בחברות ובני"ע
מוזמנים להשתתף
מזכירי חברות, נושאי משרה ומנהלים בכירים אחרים.
המרכז הישראלי לניהול
לפרטים והרשמה: טל. 03-6957202, פקס 03-6953104

מופז הועדף לתפקיד אלוף פיקוד דרום על פני מאיר דגן, הסובל מבעיות רפואיות

עדיין נחקרת מעורבותו של תא"ל גבי אופיר, שמונה למפקד כוחות צה"ל בגדה, בהתחשמלותם למוות של שני חיילי צה"ל בדרום לבנון

מאת איתן רבין
סופרו הצבאי של "הארץ"

ראש הממשלה ושר הביטחון, יצחק רבין, אישר את המלצת הרמטכ"ל, רא"ל אהוד ברק, לבי־צוע מינויים בכירים בצמרת צה"ל, אשר ייכנסו לתוקפם בימים הקרובים.

האלוף שאול מופז, המשמש עתה כמפקד כוחות צה"ל ביהודה ושומרון יתמנה לאלוף פיקוד הד־רום, במקומו של האלוף מתן וילנ־אי. תא"ל גבי אופיר, אשר שימש עד לאחרונה כמפקד עוצבת הג־ליל, ימונה למפקד כוחות צה"ל ביהודה ושומרון במקומו של הא־לוף מופז. על שני המינויים הח־ליט רבין בהמלצת הרמטכ"ל, לאחר התייעצות ובתיאום עם הרמטכ"ל המיועד, האלוף אמנון ליפקין־שחק.

האלוף ליפקין־שחק יסיים בש־בועות הקרובים את תפקידו כסגן הרמטכ"ל וראש אג"ם ויוחלף על ידי האלוף מתן וילנאי. האלוף ליפקין־שחק ייכנס לתפקיד הרמטכ"ל ב־1 בינואר '95.

תא"ל גבי אופיר נולד ב־1950 במרוקו, עלה לישראל ב־1956 וגדל בשלומי. אופיר התגייס לצה"ל ב־1968 לחטיבת הצנחנ־ים, לאחר מכן שירת בגולני.

ב־1986 נתמנה אופיר למפקד חטיבת גולני. בתחילת האינתיפא־דה נתמנה אופיר למפקדה הראש־ון של אוגדת יהודה ושומרון.

אלוף שאול מופז

תא"ל גבי אופיר

בינואר 1990 עבר הסבה לשריון ונתמנה למפקד אוגדת מילואים, ובאוגוסט '92 נתמנה למפקד עוצ־בת הגליל ופיקד על כוחות צה"ל בדרום לבנון.

האלוף מתן וילנאי שהתמנה לסגן הרמטכ"ל, ייצא בקרוב לחו־פשה וייכנס לאחר מכן לתפקידו החדש. מינויו של מופז לתפקיד אלוף פיקוד דרום לא היה מפתיע, למרות שבתחילה סברו כי את התפקיד יקבל עוזר ראש אג"ם, האלוף מאיר דגן. אך בשבועות האחרונים חלה תפנית והוחלט למנות את האלוף מופז לתפקיד זה.

טרם ברור מה יהיה עתידו של האלוף דגן, שבשנה האחרונה סו־בל מבעיות גב קשות. לא מן הנמ־נע שהאלוף דגן יפרוש מצה"ל, או שימשיך בתפקידו כעוזר ראש אג"ם.

האלוף שאול מופז נולד ב־1948 בפרס, עלה ארצה ב־1957. הוא בוגר בית ספר התיכון החקל־אי בנהלל. ב־1966 התגייס לצה"ל, לחטיבת הצנחנים. בחיל זה עבר את מסלול הפיקוד, עד לתפקיד מפקד חטיבה והיה בין השאר מפקד סיירת הצנחנים.

לאחר מכן נתמנה למפקד בית ספר לקצינים. ב־1986 התמנה למפקד חטיבת הצנחנים. ביולי 1988 הועלה לדרגת תת אלוף, נתמנה למפקד אוגדה משוריינת ואחר כך שירת כמפקד עוצבת הג־ליל. באוגוסט 1993 התמנה למפ־קד כוחות צה"ל בגדה המערבית והועלה לדרגת אלוף.

תת אלוף גבי אופיר סיים לפני כמה שבועות את תפקידו כמפקד עוצבת הגליל. הוא סיים את תפ־קידו כאשר עדיין קיימת האפש־רות כי יועמד לדין בפרשת התחשמלותם למוות של שני חיי־לי צה"ל, רב"ט ערן הודדה ורב"ט אביקם הופמן, בדרום לבנון. דו"ח המשטרה הצבאית החוקרת האשים את אופיר בהתרשלות וטרם נפלה החלטה כיצד לנהוג בפרשה.

ההערכה היא שבתוך כמה חו־דשים יקבל אופיר דרגת אלוף, אבל הוא יתחיל את תפקידו בדר־גת תת אלוף.

טרם הוחלט על מינוי אלוף פי־קוד צפון. על פי ההערכה האלוף עמירם לוין ימונה לתפקיד. כמו כן כנראה ימונה מחליף לראש אגף המודיעין בצה"ל, במקומו של האלוף אורי שגיא, שככל הנראה יפרוש בעוד כמה חודשים מצה"ל ויקבל את ההצעה לכהן בתפקיד ממלכתי בכיר.

בעלה של מלכת בריטניה מגיע היום לביקור בן 24 שעות בישראל

הנסיך פיליפ יקבל ביד־ושם את אות חסידי אומות העולם עבור אמו המנוחה

מאת עמירה שגב וחנה הדרי

בעלה של מלכת בריטניה, הדוכס מאדינ־בורו, הנסיך פיליפ, יגיע היום בשעות הצה־רים לביקור בן 24 שעות בישראל. זהו ביקור ראשון בישראל של בן למשפחת המלוכה הבריטית מאז תום המנדט בארץ. הנסיך הוז־מן על ידי הנהלת יד־ושם כדי לקבל עבור אמו, הנסיכה אליס המנוחה, את אות חסידי אומות עולם.

מאז פלישת הגרמנים ליוון בספטמבר 1943 ועד יציאתם באוקטובר 1944 לפני 50 שנה בדיוק, הסתירה הנסיכה בארמונה באת־ונה את חמשת בני משפחת כהן, המתגור־רים כיום בפאריס. נציג המשפחה, מישל כהן, יהיה נוכח בטקס. הנסיכה אליס, שמתה בשנת 1969 ונקברה בארמון וינדזור, הועב־רה ב־1988, על פי בקשתה לפני מותה, לקבורה של קבע בכנסייה הרוסית אורתוד־וכסית "מריה מגדלנה" שעל מורדות הר הזיתים. הנסיך פיליפ יבקר את קבר אמו, יניח זר בבית העלמין של חללי חבר העמים הבריטי ברמלה, ויסעד על שולחן נשיא המ־דינה, עזר וייצמן.

השגרירות הבריטית עורכת עבור הנסיך שני אירועים פרטיים, אחד בבית השגריר אנדרו ברנס ברמת־גן, והשני בבית הקונסול הבריטי הכללי בירושלים. באירוע בבית הקונסול הכללי, ישתתפו נציגי ארגונים לא ממשלתיים (NGO) הנוטלים חלק בתוכ־נית הסיוע הבריטית בגדה המערבית וברצו־עת עזה, כמו גם נציגים פלשתינאים בכירים. בשלב זה, לא הוזמנו לאירוע אישים ישראלים וראש העיר אהוד אולמרט לא נתבקש ללוות את הנסיך לסיור בעיר.

תיתכן פגישה עם רבין

אם יספיק יצחק רבין לשוב מקזבלנקה לפני שימריא המטוס המלכותי, מתוכננת לו פגישה קצרה עם הנסיך, אשר דוברי השגרי־רות הבריטית מגדירים כ"פגישת נימוסין משוללת לחלוטין כל אלמנטים פוליטיים".

אנשי השגרירות שתדרכו היטב בכל הקשור לרגישותו של הנסיך מחשיפה תק־שורתית בכלל ומחששותיו משאלות מבי־כות בנושא חיי הנישואין של שני בניו בפרט, הודיעו בפגישת עיתונאים שקיימו ביום שישי בירושלים, שאסור להפנות אל הנסיך שאלות. "הנסיך", הדגישו, "הגיע לביקור פרטי, הוא יודה למארחיו על הכבוד שהעניקו לו, בטקס ביד־ושם, יצטלם בבית העלמין ברמלה, והתקשורת מתבקשת לא להטרידו מעבר לכך".

הנסיך ישהה במלון המלך דוד ויגיע ככל הנראה בלווית שליש ומזכיר.

עד כה התנגד משרד החוץ הבריטי לכך שנציגי משפחת המלוכה יבקרו בארץ, למ־רות העובדה שנשיאים ישראלים הוזמנו אר־תם פעמים אחדות. התנגדות משרד החוץ היתה מבוססת על העובדה שישראל, בעיקר תחת ממשלת הליכוד, נחשבה למדינה שבי־קור בה עלול להיות שנוי במחלוקת. נימוק לא פחות חשוב נגד הביקור היה החשש שהוא יפגע בקשרי המסחר ההדוקים והרוו־חיים בין בריטניה למדינות ערב.

הבריטים לא נקטו באי מעורבות בסכסוך במזרח התיכון ונציגים שונים של משפחת המלוכה, כולל המלכה עצמה, ביקרו בעבר במדינות ערביות שונות. המדינות היחידות בהן לא ביקרו נציגי בית המלוכה היו אלה שתוארו בפרלמנט כ"קבוצת המצורעים" וכללו את עיראק, איראן וסוריה. ביקורו הנוכחי של הנסיך פיליפ נובע גם מלחצים מצד הקהילה היהודית בבריטניה.

היום יוחלט אם להגיש ערעור על קולת עונשם של המורשעים במשפט צאלים ב'

מאת איתן רבין
סופרו הצבאי של "הארץ"

היום תודיע התביעה הצבאית אם החליטה לערער על קולת עו־נשם של סרן ק' וסגן א'. שני הק־צינים הורשעו בגרימת מוות ברשלנות של 5 מחיילי סיירת מטכ"ל במסגרת משפט צאלים ב'. התאונה אירעה בצאלים ב־5 בנו־במבר '92, כאשר טיל שוגר לעבר קבוצת חיילים בשלב האימון ללא אש. הקצינים נדונו לשלושה חו־דשי מאסר על תנאי למשך שנה ולהורדה בדרגה.

הפרקליט הצבאי הראשי תא"ל אילן שיף אינו שבע רצון מגזר הדין וכמוהו התביעה הצבאית. בתביעה הצבאית מתלבטים מה הם סיכויי הערעור, וכן, האם לער־ער על קולת העונש רק בעניין הדרגה. התובע הצבאי הראשי, אל"מ דן בארי, הוא שיחליט לב־סוף אם יוגש ערעור.

ההורים השכולים נפגשו עם תא"ל שיף ודרשו ממנו להפעיל את סמכותו ולהורות על הגשת ערעור. אם לא יוגש ערעור על גזר הדין, יגישו ההורים השכולים עתירה לבג"ץ.

בידי המשטרה צילומים של הפגישות בין בכירים ב"מעריב" לפרקליטו של רפי פרידן

מאת משה מזבאל

לידי המשטרה הגיע חומר מצו־לם, שבו מתועדות הפגישות החש־איות שקיימו בכירים בעיתון "מעריב" עם עו"ד מוטי כץ, פרק־ליטו של רפי פרידן, מנאשמי האזנות הסתר לבכירים בתקשורת ובעסקים. הצילומים הוקרנו ביום שישי בערב בחדשות הערוץ השני.

בכתבתו של יוסי עין דור נאמר כי בחקירתם של יעקב נמרודי, יו"ר מועצת המנהלים של "הכשר־רת הישוב", ועופר נמרודי, העו־רך הראשי של "מעריב", בראשית השבוע שעבר במשרדי היחידה הארצית לחקירת פשעים, נשאלו השניים על הפגישות שקיימו עם עו"ד כץ.

ב־18 במאי השנה נחשף ב"הארץ" דבר קיום הפגישות החשאיות בין בכירים ב"מעריב" לפרקליטו של אחד הנאשמים בפר־שת האזנות הסתר. פורסם אז כי בחמש הזדמנויות לפחות נפגשו בכירים ב"מעריב" עם פרקליטו של רפי פרידן בבתי מלון שונים. שתיים מן הפגישות התקיימו ב־6 במאי, ועוד שלוש פגישות: ב־8, ב־10 וב־12 במאי. בפגישות הש־תתפו עופר נמרודי, דוד רונן — הממונה על הביטחון ב"מעריב", ועו"ד כץ. באחת הפגישות השת־תף גם יעקב נמרודי.

בחדשות הערוץ השני הוקרנו צילומים שתיעדו שתיים מהפג־ישות, ב־10 וב־12 במאי. בפגישה הראשונה, אשר נערכה במלון דן פנורמה בתל־אביב, השתתפו יע־קב נמרודי, עופר נמרודי, דוד רונן ומוטי כץ. בצילומים שהוקרנו בע־רוץ השני, נראה עו"ד כץ כשהוא מגיע למלון בגפו, ואחר כך גם יוצא בגפו. כמו כן, נראים עופר נמרודי ודוד רונן כשהם יוצאים מהמלון. יעקב נמרודי נראה בצי־לומים, כשהוא ממתין בפתח המ־לון לנהג שיאסוף אותו.

הפגישה השנייה, ב־12 במאי, התקיימה במלון מוריה בתל־אביב. בצילום נראה עופר נמרודי, כש־הוא מגיע למלון ושקית נייר בידו. בתום הפגישה, נראה עופר נמרודי כשהוא יוצא מהחדר שבו התקי־מה הפגישה, ללא השקית. אחריו, נראים יוצאים רונן וכץ. בידיו של כץ תיק ושקית ניילון. יצוין, כי לאחר אותה פגישה, יצא כל אחד מן המשתתפים מהמלון בגפו.

עופר נמרודי אמר בכתבה בע־רוץ השני, כי אין מדובר בפגישות חשאיות, אלא בפגישות שהתקיי־מו במקומות ציבוריים. לדבריו, הפרסום אינו אלא מחזור של עני־נים מהעבר, שנועד לשרת בעלי אינטרסים המעורבים בפרשה. עו"ד כץ אמר בתגובה לערוץ הש־ני, כי אינו יכול לומר מה היה תוכן הפגישות, בגלל עקרון החי־סיון שבין עורך דין ללקוחו.

חיילי גבעתי הוחזרו לאתר הטקס בערבה לחפש סיכה של לאה רבין

לבנת: על המבקרת לבדוק האירוע; צה"ל: החיפוש נערך בעת הניקיון

מאת צבי זרחיה ואיתן רבין

ח"כ לימור לבנת (ליכוד) פנתה בסוף השבוע אל מבקרת המדינה, מרים בן־פורת, בבקשה לב־דוק את החזרתם בסוף השבוע של עשרות טירו־נים, חיילי גבעתי, למקום שבו נערך טקס השלום עם ירדן בערבה, על מנת לחפש סיכה שאבדה לרעיית ראש הממשלה לאה רבין.

לדברי לבנת, בהוראת ראש הממשלה, יצחק רבין, חזרו עשרות חיילי גבעתי למקום הטקס בערבה, וסרקו אותו בחיפושים אחר סיכת זהב של לאה רבין. לבנת דורשת מבן־פורת לפרט את מסקנותיה בעניין בדו"ח מבקר המדינה.

"משפחת רבין שברה את שיאי החוצפה ועברה את גבול הטעם הטוב. חיילי גבעתי לא משרתים בצה"ל כדי לבצע עבודות רס"ר משפילות ולתת שירותים אישיים מבזים למשפחת רבין", אמרה לבנת. לדבריה, "אין המדובר בצבא פרטי של בית המלוכה".

לבנת גם תובעת כינוס דחוף של הוועדה לענ־ייני ביקורת המדינה, על מנת שתבקש מהמבקרת לבדוק באופן יסודי את עלויות הטקס, ולגבש חוות דעת מיוחדת בעניין זה.

בנוסף, דורשת לבנת מנציג מטעמו של ראש הממשלה לחשוף את רשימת המוזמנים לטקסים ולארוחות, את תוכנית העבודה המתוקצבת להפ־קת הללו והצריכות ממנה. לטענתה, כספים רבים הוצאו לשם מימון הטקס, וייתכן כי את חלקם תיאלץ לשלם מפלגת העבודה מכספי מימון המ־פלגות ולא מכספי משלם המסים.

לבנת גם אמרה, כי המפיק חיים סלוצקי קיבל 600 אלף שקל בעבור הפקת הטקס בערבה.

בכירים בצה"ל מתחו ביקורת קשה על שיגור החיילים לחפש אחר סיכתה של לאה רבין בערבה. הבכירים טענו, כי ההנחיה לחיפוש הסיכה ניתנה על ידי המפקדים שפיקחו על ניקיון השטח ופי־רוק הציוד בו, ואולם הם סירבו לומר מי העביר את ההנחיה למפקדים.

דובר צה"ל מסר בתגובה, כי חיילי צה"ל אכן חיפשו אחר סיכתה של לאה רבין, אבל הפעולה נעשתה בעת ניקיון האזור.

"מפיצה דברי הבל"

(ע). מנהל לשכת ראש הממשלה, איתן הבר, הכחיש את טענת לבנת כאילו המפיק סלוצקי קיבל תשלום של 600 אלף שקל בעבור עבודתו בטקס.

לדברי הבר, "הואיל נא גברת לימור לבנת לבדוק את המידע שברשותה לפני שהיא מפיצה את דברי ההבל בתקשורת. מר סלוצקי התנדב לעסוק כמנהל במה בטקס ופעולתו היתה ללא תמורה והתנדבותית. מר סלוצקי נשא בעצמו בכל הוצאותיו, כולל טיסות ובתי מלון, ואנו מודים לו על כך מקרב לב".

ועדת הפנים תסייר מחרתיים בהר הבית

מאת גדעון אלון
סופרו הפרלמנטרי של "הארץ"

ועדת הפנים תסייר מחרתיים בהר הבית. כך החליט יו"ר ועדת הפנים של הכנסת, ח"כ יהושע מצא (ליכוד).

מצא ציין כי מטרת הסיור היא לעמוד מקרוב אחר הנעשה בהר הבית, ולבדוק אם מתבצעת במ־קום בנייה ערבית בלתי חוקית או פעולות אחרות הפוגעות בריבו־נות הישראלית.

מצא אמר, כי אין לוועדה כל כוונה לסייר במסגדים שעל הר הבית — אל אקצא וכיפת הסלע — הנתונים לניהול המועצה המוסל־מית העליונה. לטענתו, "על הער־בים לדעת כי הסכם השלום בין ישראל לירדן וכן ההבטחות שנת־נה הממשלה למנהיג אש"ף, יאסר ערפאת, בעניין ירושלים מתייח־סות אך ורק לתחום המסגדים".

בכיר המקורב לנשיא סוהארטו: ישראל ואינדונזיה יכוננו בקרוב יחסים דיפלומטיים

הבכיר, יוהאן אפנדי, נפגש בארץ עם אורי סביר

(ע). ישראל ואינדונזיה יכוננו בינהן בקרוב יחסים דיפלומטיים. כך העריך ביום חמישי ראש משל־חת של אנשי דת מאינדונזיה, יוה־אן אפנדי, לאחר פגישה עם מנכ"ל משרד החוץ, אורי סביר.

אפנדי, מקורב לנשיא אינדונ־זיה, סוהארטו, אמר כי בפגישה סוכם על שיתוף פעולה בתחומי החקלאות, המאבק במדבור, ועל העמקת הדו שיח הבינדתי.

לאחר הפגישה אמר סביר, כי "תהליך השלום פותח בפני ישר־אל הזדמנויות לכינון דיאלוג לא רק עם מדינות ערב, אלא גם עם מדינות מוסלמיות, הן באסיה — כמו אינדונזיה ומאלזיה — והן באפריקה, כמו סנגאל, גאנה וטנז־ניה".

לדבריו, "עברנו כברת דרך מאז פריצת הדרך ההיסטורית באוסלו והחתימה על הצהרת העקרונות עם הפלשתינאים, אך עדיין נחו־צות הכרעות קשות, ויהיה עלינו לעבור תהליכים שתוצאותיהם יהיו כואבים".

סביר ציין, כי "הפלשתינאים היו לב הסכסוך וימשיכו לעמוד בלב עשיית השלום והפיוס בין ישראל לערבים".

לדבריו, "אנו מצויים בתהליך שאינו רק מדיני, אלא כולל ומ־קיף, שבמהלכו אנו יוצרים מוש־גים חדשים של שוויון בין עמי האזור.

"אחד כלכלי, שוויון הזדמנויות ושיתוף פעולה על בסיס הדדי — כל אלה עושים את התהליך בלתי הפיך וממלאים בתוכן ממשי את המושג, מזרח תיכון חדש".

BY APPOINTMENT TO HER MAJESTY THE QUEEN MANUFACTURERS OF ROVER CARS LAND ROVER AND RANGE ROVERS ROVER GROUP LIMITED COVENTRY

זה לא חלום
זה ROVER

827i / 827 Sterling

בן שלום וחברים

דובר 800 החדשה לשנת 95
היא התגלמות הישגי תעשיית הרכב הבריטית ב-90 השנים האחרונות. יוקרה. נימוס. פאר. אצילות ותרבות מסורתית שעברה מדור לדור. דרך מסלולי המרוץ של פורמולה 1 ועד לצי הרכב של בתי המלוכה. סנהדי ועשירי העולם.
כשאתה ברובר שלך אתה חולק את אותה תחושה הנלווה את בעלי רולס-רויס ובנטלי. כן. אותו יופי אותו עיצוב קלאסי רק עם "טאץ'" עדכני. אותו עץ מהגוני. אותם ציפויי עור למושבים. אותה ידיעה שאתה בסביבה. שרק מעטים יודעים או יכולים להעת ממנה.

הטכנולוגיה של סדרה 800 מלוטשת ועדכנית ביאה לתוארה. לרשותך מנוע אלומיניום 2.7 ליטר בהזרקה אלקטרונית 6 צילינדרים בתצורת V. 24 שסתומים עם 169 כוחות סוס. תיבת הילוכים אוטומטית בת 4 מהירויות. הכוללת ברירת נהיגת ספורט והילוך יתר. ה- 827 סטרלינג כוללת כמובן בטעם כל תוספת ביאה למעמדה. וה-827i כוללת את רובן שליטה חשמלית מלאה על כל מערכות ניהול חלל תא הנוסעים. בקרת אקלים ממוחשבת. בקרת שיוט. מראות וגג חשמליים כריות אויר. מנעולים עד נעילה ונעילה ממוחשבים אינטגרליים ורשימה ארוכה של הברקות טכנולוגיות לשיפור בטיחות ואיכות הנהיגה.

סדרה 800 נחשבת לאחת **מהבטוחות** בין מכוניות הפאר היוקרתיות. לרשותך בין השאר קורות צד. חיבות ספיגות אנרגיה. מערכת A.B.S. מנגנון ניתוק דלק ופתיחת דלתות אוטומטית למקרה תאונה. הגה בעל מתאם קושי פרוגרסיבי.

עכשיו כולם מזמינים אותך לראות ולבחון את הרכבים שלהם-
יצירות מוטוריות שכבנדן עומד במקומן.
אל תוותר. לך בדוק.

כי אחרי שהם יספרו לך על המקסימום שלהם,
אתה מוזמן להתקדם לרובר.

800 ROVER
כלי השלמות
חברת המזרח לשיווק מכוניות בע"מ.

במלאי 8 רכבים מודגם 94 בתנאים מיוחדים ובאספקה מיידית!

אולם התצוגה החדש של חברת המזרח לשיווק מכוניות בע"מ. תל-אביב: רחוב המסגר 52. טל: 03-5616985, 03-5621333.
סניף חברת המזרח בחיפה: רחוב הנאמנים 2 טל: 04-523086, 04-534584. ובסוכנויות רובר - חיפה: סוכן המכוניות מגדל הנביאים, כפר סולל בונה טל: 04-672582.
באר-שבע: מוסך פורמולה. רחוב הבדיל 41, איזור התעשיה עמק שרה. טל: 07-232220, 07-231223. נתניה: א.א.ש. בע"מ פנקס 20. איזור התעשיה טל: 09-623368.
ירושלים: א.ג.מ בע"מ דרך בית-לחם 144 פינת רחוב התנופה טל: 02-719444, 02-719555

הסגל האקדמי הזוטר משבית ליומיים את הלימודים באוניברסיטאות תל־אביב וחיפה

לא יתקיימו תרגילים, הדרכות ועבודה במעבדות. הסגל הזוטר בירושלים, בתל־אביב ובחיפה מאיים לפתוח בשביתה לזמן בלתי מוגבל

מאת נילי מנדלר
סופרת "הארץ" לענייני אקדמיה

חברי הסגל האקדמי הזוטר באוניברסיטאות תל־אביב וחיפה שובתים היום ומחר, עקב סכסוך עבודה בינם ובין הנהלות האוניברסיטאות בסוגיית שכרם והתנאים הנלווים לו. עקב כך, לא יתקיימו תרגילים (בחלק מהמקרים מדובר בהרצאות פרונטאליות), עבודה במעבדות, הדרכה ביבליוגראפית והדרכת סטודנטים בהכנת עבודות.

השובתים הם בעיקר מרצים זוטרים המוגדרים כמורים מן החוץ וכעוזרי הוראה. בשלב זה, מדובר בשביתת אזהרה. יו"ר ארגון הסגל האקדמי הזוטר באוניברסיטת תל־אביב, שמואל חן, ויו"ר הארגון המקביל בחיפה, רות גרשגון, הודיעו כי אם לא יבואו שלטונות האוניברסיטאות לקראתם, יכריזו ארגוני הסגל שלהם על שביתה ללא הגבלת זמן.

במקביל, הודיע יו"ר הסגל האקדמי הזוטר באוניברסיטה העברית בירושלים, יואב רינגדרמן, כי חבריו – שרובם מוגדרים כמורים עוזרים (בדרגות ב' עד ד') – מתכוונים לפתוח בשביתה ממושכת החל ביום שלישי הבא (8 בנובמבר), ללא הגבלת זמן. רינגדרמן אמר כי ארגונו אינו מצטרף להשבתה של שני הארגונים בתל־אביב ובחיפה, מפני שנושאי המחלוקת באוניברסיטה העברית שונים לגמרי מאלה שבשתי האוניברסיטאות האחרות.

יצוין כי שלושת הארגונים הכריזו סכסוך עבודה נגד שלטונות המוסדות שלהם, כל אחד בנפרד. לפני כשבוע, הודיע שמואל חן, בשם ארגון הגג של ארגוני הסגל האקדמי הזוטר, כי ההשבתה של חבריו תתחיל באותו מועד בשלוש האוניברסיטאות. עתה מתברר, כי רק שני ארגונים מתואמים ביניהם את צעדיהם.

חן וגרשגון טוענים כי אוניברסיטאות בתל־אביב וחיפה הפרו באורח בוטה את הסכם השכר שנחתם עם ארגוני הסגל הזוטר שלהן. הכוונה לסעיפים בהסכם השכר שנחתם עם כל המרצים בארץ, לרבות הבכירים הוותיקים, אחרי השביתה הממושכת שהסתיימה במאי. טענת שני היו"רים מופנות גם להועדה לתכנון ולתקצוב של המועצה להשכלה גבוהה (ות"ת) ולוועד ראשי האוניברסיטאות (ור"ה).

בהודעות מטעם שני הארגונים נאמר כי מאז חתימת ההסכם במאי ועד היום, לא שולמו לחברי הסגל הזוטר כל תוספות השכר המגיעות להם ולא קוימו כל התנאים הסוציאליים שהובטחו להם. כמו כן; במקרים רבים, הורע הסטטוס של חברי הסגל. אחד מסעיפי המחלוקת העיקריים, הן בתל־אביב והן בחיפה, הוא סביב ההגדרה "עבודה יחידה" של חבר סגל זוטר. זאת, מפני שבהסכם השכר עם כלל המרצים, נקבע שמרצה יהיה זכאי לחלק מתוספות השכר ולהטבות נלוות, בתנאי שהוא עובד רק באוניברסיטה.

חן וגרשגון דורשים שהגורמים הנוגעים בדבר יאפשרו לחברי הסגל הזוטר לעבוד מחוץ לאוניברסיטה עד יום בשבוע, או עבודה נוספת שהשכר בגינה אינו עולה על 1,500 שקל בחודש, ובכל זאת יכירו בעבודתם באוניברסיטה כעבודה יחידה, כפי שסוכם בהסכם בנוגע למרצים הבכירים.

מנכ"ל ות"ת, גורי זילכה, אמר בתגובה כי יש לזכור שמדובר למעשה בתלמידים לתואר שני או שלישי, שבחלקם מקבלים מילגות או שכר, כדי שיקדישו את מירב זמנם ללימודים. עם זאת, ציין זילכה, כי את הטענות צריכים חברי הסגל הזוטר להפנות להנהלות המוסדות שלהם.

דוברת אוניברסיטת חיפה, נגה היימן, אמרה כי האוניברסיטה תעשה כל שביכולתה כדי שהסטודנטים לא ייפגעו מהשביתה. לדבריה, בחלק מהשיעורים ימלאו מרצים קבועים את מקום השובתים. עוד היא מסרה, כי הנהלת האוניברסיטה פועלת בהתאם להסכמי השכר שנחתמו עם ארגון הסגל האקדמי בכללותו.

דובר אוניברסיטת תל־אביב, נאור ירושלמי, טען אתמול כי האוניברסיטה מקיימת את הסכם השכר ככתבו וכלשונו. עוד הוא אמר, כי היום היתה אמורה להתקיים פגישה של שני הצדדים אצל הממונה על יחסי עבודה במשרד העבודה, אולם לבקשת השובתים נדחתה הפגישה למחר.

תצלום: דב מירר

החשוד ברצח, עובדיה לוי (משמאל) בבית המשפט. לוי ירה באשתו מטווח קצר בבית בתם באלפי מנשה

הסתדרות המורים תוקפת את משרד החינוך על הרחבת זכות הבחירה בבתי"ס בדרום ת"א

המלצות ועדת ענבר, שמשרד החינוך אימץ, קובעות כי יש להשוות את רמתם של בתי הספר, לפני מתן זכות הבחירה להורים

מאת אור קשתי
סופר "הארץ" לענייני חינוך

ראשי הסתדרות המורים תקפו בשבוע שעבר את משרד החינוך על האישור שנתן לעיריית תל־אביב, להרחיב את זכותם של הורי דרום העיר לבחור את חטיבות הביניים של ילדיהם. האישור ניתן במקביל להודעת המשרד, כי יאמץ את מסקנותיה של ועדה, בראשות פרופ' דן ענבר, אשר בדקה את הסוגייה של בחירת ההורים במערכת החינוך.

המלצתה העיקרית של ועדת ענבר היתה כי לפני מתן כל זכות בחירה להורים, חייבים בתי הספר לעבור תהליך של השוואת רמתם, אשר יימשך כמה שנים. לטענת הסתדרות המורים, מסקנות ועדת ענבר סותרות את הרחבת זכות הבחירה בדרום תל־אביב, כיוון שהדבר נעשה לפני שהתקיימו התנאים שקבעה הוועדה.

בשבועות האחרונים בודק מינהל החינוך בעיריית תל־אביב את האפשרות להרחיב את זכות הבחירה גם לבתי ספר יסודיים, בחלק מאזורי העיר. עם פרסום המלצות ועדת ענבר, הודיע שר החינוך, אמנון רובינשטיין, כי הוא תומך בהגדלת חופש הבחירה בין בתי הספר היסודיים, על פי העקרונות והמדדים שקבעה הוועדה.

מזכ"ל הסתדרות המורים, אברהם בן־שבת, אמר כי "שר החינוך התחייב בפני חברי ועדת ענבר, להציב את כל הבלמים הנדרשים כדי שתהליך הבחירה ייעשה רק לאחר שמוסדות החינוך יגיעו לרמה שווה, קרי: אקוויולנטיות.

"בחירה אמיתית לא יכולה להתקיים לפני שיתמיים תהליך האקוויולנטיות, האמור להימשך כארבע שנים. 'בחירה מרומה' עלולה לכרסם באופן חמור באינטגרציה ובשוויון ההזדמנויות. לכן, השר רובינשטיין חייב לאסור על עיריית תל־אביב לאפשר בחירה בין בתי הספר היסודיים בשנה הבאה, כל עוד נמשך תהליך ההשוואה בין בתי הספר".

חברת הנהלת הסתדרות המורים, גילה רם, אמרה כי "ההמלצה העיקרית של ועדת ענבר אינה מתן לגיטימציה לפתיחת אזורי רישום, ומי שמציג את כך – מסלף את המלצות הוועדה. בחירת הורים מסכנת במידה רבה את שוויון ההזדמנויות ואת השמירה על האינטגרציה.

"לכן, הדרך שמצאה הוועדה לפתור את הקונפליקט שבין החשיבות המיוחסת לבחירת הורים, שנתפסת לפעמים כזכות טבעית שאין להתנגד לה, לבין הרצון לשמור על האינטגרציה ועל שוויון ההזדמנויות – היא לקבוע שזכות הבחירה תינתן, רק אם בתי הספר יגיעו להשוואת רמתם. הסתדרות המורים לא הצטרפה להמלצה על בחירת הורים, אלא להמלצה על התניה להשוואת הרמה בין בתי הספר, הציעה לדחות את הדיון בבחירת הורים רק לאחר שישלם תהליך האקוויולנטיות, כלומר בעוד כארבע שנים".

רם הוסיפה: "איני יודעת אם מישהו קבע שבתי הספר בתל־אביב הגיעו כבר למצב של אקוויולנטיות. אפילו מהבחינה הפשוטה, זו של משאבים, כל אדם פשוט בעיר יודע שאין שוויוניות ואין אקוויולנטיות בין בתי הספר, לא היסודיים ולא חטיבות הביניים. לכן, ראשי העיר עושים שימוש ציני בהמלצות ועדת ענבר, כאילו קיבלו לגיטימציה לבחירת הורים. הדבר היחיד שהם קיבלו לגיטימציה לעשותו, הוא תחירה להשוואת רמת בתי הספר.

"אני מצפה מפרופ' ענבר, ועוד יותר מהשר רובינשטיין, נוכח ההתחייבות שנתן להקים מערכת של בלמים ואיזונים לבחירת הורים, לא לאשר לעיריית תל־אביב להרחיב את הבחירה גם לבתי הספר היסודיים. הם צריכים, קודם כל, להתחיל בתהליך השיפור, ורק אחר כך לבקש אישור למתן זכות בחירה להורים. אם משרד החינוך לא יודע להשתמש בהמלצות ועדת ענבר, ויאשר את זכות הבחירה לפני שיתמיים תהליך האקוויולנטיות, אנו נעמוד לפני מצב של התפרקות מערכים של אינטגרציה ושל שוויון הזדמנויות".

חברים בהסתדרות המורים הדגישו, כי יישום המלצות ועדת ענבר ישמש כמקרה מבחן למשרד החינוך, אם אכן מתכוונים ראשי המשרד לפעול בזהירות ובהתאם לסייגים שהציבה הוועדה, או שמא מדובר במס שפתיים בלבד, ויינתן אישור לפתיחת אזורי רישום נוספים.

בתגובה לטענות ראשי הסתדרות המורים, אמר מנהל מינהל החינוך בעיריית תל־אביב, שמואל הורפמן: "מה שנעשה בתל־אביב תואם את המלצות ועדת ענבר, כיוון שהמימד של האקוויולנטיות קיים, בכל מה שקשור לתוכניות הלימודים, והן בהתייחס למערך הפיסי של בתי הספר. בתי הספר שהועמדו לבחירה – שווים, במובן זה שלכל אחד מהתלמידים יש את היכולת להשיג תעודת בגרות בכל היקף שיבחר".

מעצרו של בן 65 החשוד ברצח אשתו באלפי־מנשה הוארך ב־15 יום

"אני לא יודע איך הרגתי אותה. הרסתי את הבית שלי", אמר החשוד, תושב הוד השרון, בבית המשפט

מאת יוסי המוני

עובדיה לוי בן 65, מהוד השרון, החשוד ברצח אשתו ביום חמישי באלפי מנשה, הובא שלשום לבית משפט השלום בכפר סבא. השופט אילן שילה האריך את מעצרו של לוי ב־15 יום.

מהדיון בבקשה להארכת המעצר עולה, שלוי הגיע ביום חמישי בבוקר למקום מגוריה של בתו שוש נחום, ברחוב הסנונית באלפי מנשה. לאחר שהודיע טלפונית על הגעתו, סירבה אשתו, מנירה, בת 53, המתגוררת שם, לשוחח עמו. על פי החשד הגיע לוי אחר הצהרים לבית, וירה באשתו כמה יריות מטווח קצר. מנירה שהיתה במרפסת נפגעה ביד ובחזה, והתמוטטה. אמבולנס של מגן דוד אדום הוזעק למקום, ומותה נקבע.

לאחר הרצח, ברח לוי מאלפי מנשה והסגיר עצמו במשטרת כפר סבא. הוא הועבר לחקירה במשטרת מרחב השומרון. בחקירתו סיפר, שביצע את הרצח, בשל סכסוך שהתגלע לאחרונה בינו ובין אשתו, ובשל סירובה לשוב לביתה – ממנו נעדרה כשלושה שבועות. מהחקירה עולה שאקדחו של לוי, גמלאי תע"ש החזק ברשיון.

בבית המשפט אמר לוי: "אני לא יודע איך הרגתי אותה ואני מצטער מאוד, הרסתי את הבית שלי. אני מבקש מבית המשפט שימנה לי עורך דין".

ממשטרת כפר סבא נמסר כי לא נרשמו תלונות של מנירה על אלימות מצד בעלה, כן לא היתה בטיפול המחלקה לשירותים חברתיים של עיריית הוד השרון.

מנירה לוי היא האשה ה־16 שנרצחה בידי בעלה מאז תחילת שנת '94. בשלושת החודשים האחרונים הוכפל מספר הנשים הנרצחות בידי בעליהן.

מנהלת המקלטים לנשים מוכות בארץ, רות רזניק, אמרה כי האחוז הגבוה של רוצחי נשותיהם בא מקרב הגברים שיש להם רשיון לנשק. "יש לחשוב מחדש למי מפקידים רשיון לנשק. הנשים צריכות להבין שעליהן להיאבק למען נשים. אסור שהגברים יקבעו מה תעשה האשה, לאן תלך, ואיך תציל את חייה", אמרה רזניק.

בתחילת חודש נובמבר תיפתח בהוד השרון, לשכה לסיוע נשים במצוקה. הלשכה תופעל 24 שעות ביממה על ידי נשים מתנדבות מארגון ויצ"ו. הן תסייענה לנשים שנקלעו למצוקות ועברו טראומות של אונס, תקיפה מינית, התעללות, או כל פגיעה אחרת. במידת הצורך הן תלווינה את הנשים הללו לבית חולים או לתחנת המשטרה.

ח"כ סילבן שלום פנה בסוף השבוע בקריאה להקשיח את מדיניות הענישה כלפי עבריינים אלימים, לרבות רוצחי נשותיהם. "יש לעצור את ההידרדרות המחרידה(?) במספר מקרי רצח נשים על ידי בעליהן", אמר שלום. הוא קרא לכנסת לדון בדחיפות בנושא אלימות ורצח כלפי נשים.

רמון ידון היום עם נציגי העובדים בקופ"ח על תרומתם הנדרשת בהסכם ההבראה

מ"מ יו"ר ארגון העובדים לסנה: עיכוב בתשלום משכורות אוקטובר יביא להשבתת הקופה

מאת עדנה אריהוד
סופרת "הארץ" לענייני בריאות

יו"ר ההסתדרות, ח"כ חיים רמון, ייפגש היום עם נציגים של ארגוני הרופאים והעובדים בקופת חולים הכללית, במטרה לשכנעם לתרום להבראת הקופה, כפי שמתחייב מהסכם ההבראה שאושר ביום חמישי האחרון בממשלה.

על־פי ההסכם, על הקופה לקצץ 120 מיליון שקל מהשכר בשנתיים הבאות, לצמצם 1,165 משרות ולהוסיף שעות עבודה בשירות הקהילתי. ללא הסכמת העובדים לתרום את חלקם, לא יוכלו ההסתדרות והנהלת קופת חולים לחתום על הסכם ההבראה, הנדרש לקבלת סיוע מהממשלה.

אם עד תחילת החודש לא ייחתם ההסכם, עלולה הממשלה לקזז מכספי מס מקביל סכום של 520 מיליון שקל, שהועבר לקופה בעשרת החודשים של '94 לכיסוי גירעונה לשנה זו.

בהסכם ביניים, שנחתם ביולי לצורך קבלת הסיוע, נאמר כי אם תוך 60 יום לא ייחתם תוכנית ההבראה שתכלול תרומה של כל הצדדים – הקופה, ההסתדרות והעובדים – יקוזז הסכום מכספי מס מקביל, המגיעים לקופה מהביטוח הלאומי.

הקופה היתה אמורה לקבל עד סוף השנה סיוע נוסף של 280 מיליון שקל, ונתינתו הוקפאה עד לחתימת ההסכם. יצוין, כי ללא הסיוע הנוסף, המתחייב מהסכם ההבראה, אין לקופה אפשרות לשלם את משכורות אוקטובר לעובדיה ב־5 בנובמבר.

ארגוני העובדים כבר הודיעו כי אם לא יקבלו את המשכורת במועד, ינקטו עיצומים עד להשבתת המערכת.

בן־יאיר: על העובדים לתרום

רמון: באחריות הממשלה

כזכור, ההסכם שאושר בממשלה כולל הסדר לכיסוי חוב צבור ושוטף וכן לכיסוי הגירעון של '94 בסכום כולל של 5.5 מיליארד שקל. הסיוע הממשלתי במסגרת ההסכם עומד על 3.2 מיליארד שקל (במחירי '94), תמורת שעבוד נכסיהם של 14 בתי החולים של הקופה לממשלה.

הקופה מצדה תידרש להתייעל ולכסות 2.3 מיליארד שקל מהחוב. ההסתדרות נדרשת להעביר לקופה ב־'94 סכום של 2.21 מיליארד שקל מגביית מס אחיד, ולכסות את חובות העבר שלה לקופה.

ח"כ רמון אמר: "אני מקווה שהעובדים יבינו את מצבה של הקופה, וברגע האחרון יתנו את הסכמתם, שאם לא כן בסוף החודש לא תהיה קופה. הממשלה קבעה, פה אחד, שעל העובדים לתרום את חלקם. היועץ המשפטי לממשלה הודיע, כי אם העובדים לא ימלאו את חלקם הוא לא יאפשר לבצע את ההסכם. הצעתי לשרי האוצר והבריאות לקיים דיון משותף עם העובדים כדי להבהיר להם את חומרת המצב, אך לא נענייתי".

ח"כ רמון אישר, כי העובדים הציעו לתת הלוואה לקופה, אולם לא הציעו לו תנאים. "לו היו מציעים הלוואה לטווח ארוך של 15 שנה, ללא ריבית, אפשר היה לבוא עם הצעה זו לאוצר ולנסות להגיע להסכם, כי תנאים כאלה להלוואה אפשר לפרש כויתור, אבל העובדים לא עשו זאת. הרופאים הציעו לתת הלוואה לשלוש שנים, אך דבר זה לא עומד בדרישות הממשלה", ציין.

בתגובה לעמדת שרי הבריאות והאוצר כי על רמון להביא להסכמת העובדים, שאם לא כן יצטרך לפנות לבית משפט בבקשה למנות לקופה כונס מפעיל, אמר יו"ר ההסתדרות: "עם הפעלת חוק ביטוח בריאות ממלכתי השינוי במבנה של הנהלת הקופה, שיבוצע עם החתימה על הסכם ההבראה, יוצאת הקופה מאחריות של ההסתדרות. לפיכך, כל האחריות להמשך מתן שירותי בריאות לציבור, במקרה שהקופה תקרוס, מוטלת על הממשלה".

כזכור, הציע רמון למנות מועצה קרואה לתקופה של שנתיים. המועצה תמנה 51 חברים, כששני שלישים מהם ימונו בידי הוועדה הציבורית למינוי דירקטורים, בראשות השופטת שולמית ולנשטיין. מתוך המועצה תיבחר הנהלה מצומצמת בת 12 חברים. יו"ר המועצה הקרואה יהיה גם יו"ר ההנהלה המצומצמת.

תפקידה של המועצה הקרואה יהיה, בין השאר, להכין את ועידת קופת חולים ולנסח תקנון חדש המתחייב מהשינויים. את השינוי במבנה הקופה עומד רמון להציג גם לוועידת הכספים.

ממלא מקום יו"ר ארגון עובדי קופת חולים, משה זלינגר, שלח אתמול מכתב דחוף לשר הבריאות, אפרים סנה, שבו הודיע כי כל עיכוב בהעברת משכורתם של העובדים לאוקטובר יביא מיד להפסקת העבודה ולהשבתת הקופה.

במכתבו מציין זלינגר, כי "עובדי קופת חולים לא יעמדו בדרך להבראת הקופה, ומוכנים להיכנס למשא ומתן בנושאים העומדים על סדר היום, בתנאי שלא תיווצר התניה כלשהי לתשלום שכרם, המגיע להם כחוק ומהווה את הבסיס לקיום משפחותיהם.

"מצווה עליך, כשר הבריאות, לדאוג לכך שקופת חולים הכללית, הנמצאת במצוקה ציבורית וכספית, לא תעבור טלטלה מיותרת בגלל פגיעה בעובדים".

קפלן: אופן חלוקת כספי המס לקופות יקשה על איזון התקציב של הכללית

מאת עדנה אריהוד
סופרת "הארץ" לענייני בריאות

"הסכם ההבראה לקופת חולים הכללית, שאושר בממשלה ביום חמישי, מסיר המטרות שרבצה על הקופה במשך שנים רבות, אולם עדיין צפויה סכנה כי הקופה לא תוכל לאזן את תקציבה לכשיופעל בשנה הבאה חוק ביטוח בריאות ממלכתי. הסיבה לכך היא הנוסחה של חלוקת כספי המסים בין הקופות, שאינה משקפת נכונה את ההוצאה לנפש, בעיקר את הוצאות האשפוז" – כך אמר מנכ"ל קופת חולים הכללית, אביגדור קפלן.

קפלן מבסס את קביעתו זו על העובדה כי הנוסחה שנקבעה לחלוקת כספי מס בריאות ומס מקביל, עם הפעלת חוק ביטוח בריאות ממלכתי בינואר '95, קובעת כי קופת חולים הכללית שלה 3.3 מיליון מבוטחים תקבל כספים בעבור 3.7 מיליון נפש. קופת חולים מכבי, שבה 900 אלף חברים, תקבל כספים בעבור 800 אלף נפש, הקופה המאוחדת, שלה 415 אלף מבוטחים, תקבל כספים בעבור 360 אלף מחבריה והקופה הלאומית, שבה 440 אלף חברים, תקבל כספים בעבור 415 אלף.

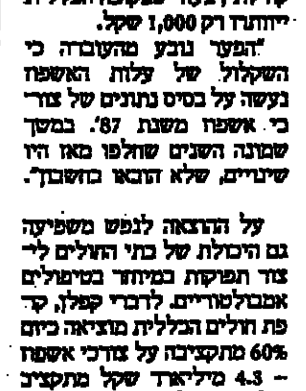

קפלן: נוסחה לקויה

לדברי קפלן, נוסחת הקפיטציה של חלוקת כספי מס מקביל לקויה, מאחר שהיה צפוי כי עם הפעלת החוק, השקלול לנפש יהיה זהה בכל הקופות, אך בפועל אין זה כך.

"אם אני משווה את העלויות לנפש בפועל של קופת חולים הכללית עם אלה של הקופות אחרות, כמו מכבי למשל, יש פער של כ־50%. על־פי הנוסחה, העלות המשוקללת בקופת חולים הכללית לשנת '94 היא 1,200 שקל לנפש, בעוד שבמכבי היא 800 שקל לנפש. עם הפעלת סל הבריאות ב־'95 תהיה העלות לנפש 2,400 שקל, כולל אשפוז. ההוצאה בקופה על אשפוז היא 1,400 שקל לנפש, ואילו במכבי 900 שקל, כלומר למכבי ייוותרו 1,500 שקל לצורכי פיתוח שירות קהילתי, בעוד שבקופה הכללית ייוותרו רק 1,000 שקל.

"הפער נובע מהעובדה כי השקלול של עלות האשפוז נעשה על בסיס נתונים של צורכי אשפוז משנת '87. במשך שמונה השנים שחלפו מאז היו שינויים, שלא הובאו בחשבון".

על ההוצאה לנפש משפיעה גם היכולת של בתי החולים ליצור תפוקות במיוחד בטיפולים אמבולטוריים. לדברי קפלן, קופת חולים הכללית מוציאה כיום 60% מתקציבה על צורכי אשפוז – 4.3 מיליארד שקל מתקציב של 7.1 מיליארד שקל ב־'94. שלוש הקופות האחרות מוציאות על צורכי אשפוז כשליש מתקציבן.

"לקופת חולים הכללית אין שליטה על הוצאות אלה, מאחר שהכספים מקוזזים ישירות מהמס המקביל. בצורה כזו, קשה לשלוט על הוצאות מיותרות, גם אם תופעל בקרה. מלבד זאת, הבקרה הטובה ביותר לא מאפשרת לשלוט על ביקוש", הסביר קפלן.

הרוג ו־11 פצועים, 5 מהם קשה, בתאונות דרכים בסוף השבוע

מאת אמנון יוסף, דניאל אביב וסוכנות עתים

אדם אחד נהרג ו־11 נפצעו – חמישה מהם קשה – בתאונות דרכים שאירעו בסוף השבוע ברחבי הארץ.

רוכב אופנוע, בן 22, נהרג ביום ששי בצהרים בחולון, כשהתנגש בעץ.

אבישי צוברי מחולון רכב על אופנועו ברחוב רבי עקיבא בחולון, ולפתע סטה מנתיבו, איבד שליטה על האופנוע, והתנגש בעוצמה רבה בעץ. רופא של מד"א קבע את מותו.

ששה בני אדם נפצעו אתמול לפנות בוקר, אחד מהם קשה, כשניידת משטרה שבה נסעו התהפכה ליד קיבוץ רעים שבנגב המערבי.

ארבעה מתנדבי המשמר האזרחי מהיישוב אופקים שבנגב, ושוטר מתחנתה באופקים, ערכו ביום ששי סיור אבטחה. הם עצרו תושב רצועת עזה, הסיעו אותו, בניידת טראנזיט משטרתית, לכיוון מחסום כיסופים. סמוך לשעה 1.30 בלילה, בצומת רעים, התהפכה הניידת.

מסוק צבאי שהוזעק למקום פינה למרכז הרפואי סורוקה בבאר־שבע שניים ממתנדבי המשמר האזרחי ואת תושב הרצועה. שלושת הנוסעים האחרים נפצעו פצעים קלים והועברו לסורוקה באמבולנס.

מחדר המיון של סורוקה נמסר, כי נהג הרכב, בן 24, נפצע קשה ואושפז להשגחה ביחידה לטיפול נמרץ נשימתי.

נער בן 16, תושב אלון הגליל, ושתי נערות, בנות 13 ו־14, מהיישוב הקהילתי תימורת נפצעו קשה ביום ששי בערב, כשטרקטורון שבו נסעו התהפך, סמוך לקיבוץ גבת שבעמק יזרעאל.

מהמשטרה נמסר, כי לנער לא היה רשיון לנהוג בטרקטורון. לדבריה, נפתחה חקירה לבירור זהות בעלי הטרקטורון.

ילדה בת ארבע נפצעה אתמול בבוקר קשה, ואמה נפצעה פצעים קלים עד בינוניים, בתאונת דרכים באשדוד, בצומת הרחובות משה דיין–[illegible]. השתיים, מאשדוד, פונו לקבלת טיפול לבית החולים תל־השומר.

עובדי עיריית באר־שבע פתחו בשביתה; שיבושים במוסדות חינוך

מאת אמנון יוסף

עובדי עיריית באר־שבע פתחו ביום ששי בשביתה. העובדים טוענים כי הנהלת העירייה לא העבירה את הכסף הדרוש לתנאים הסוציאליים שלהם. זו השביתה השנייה בעירייה תוך פחות משבועיים. ועד העובדים הודיע כי השביתה לא מוגבלת בזמן.

בעקבות השביתה היו ביום ששי שיבושים בהפעלת גני הילדים בעיר, עקב היעדרותן של הסייעות לגננות. גם בבתי הספר היסודיים והתיכוניים היו תקלות מאחר שהעובדים המנהליים נעדרים מהעבודה.

השביתה הקודמת של עובדי העירייה פרצה לאחר שהם לא קיבלו מחצית ממשכורות ספטמבר. ראש העירייה, יצחק רגר, פעל בקרב המשרדים הממשלתיים כדי לגייס את הכסף הדרוש להשלמת המשכורות. לאחר שרגר הצליח לגייס את הכסף, דרש ועד העובדים מראש העיר שתוך 10 ימים יועבר הסכום הדרוש לקופות העוסקות בתנאים הסוציאליים שלהם.

הנהלת העירייה ביקשה מוועד העובדים להימנע מהשבתת השירותים החיוניים של העיר והוועד נענה לבקשה.

לדברי מקורות בעיריית באר־שבע, דרישת העובדים מוצדקת, אך הסיבה לאי העברת התשלומים נעוצה במשרדי הפנים והאוצר שלא מקצים די כספים לעיר. עם זאת, לטענת המקורות, השביתה כעת מיותרת מאחר שהנהלת העירייה ממילא פועלת בנושא. המקורות גורסים כי הסיבה לריבוי השביתות בחודש האחרון נעוצה בבחירות לוועד העובדים, בשבוע הבא.

הארץ קבלת מודעות
שירות, ייעוץ והדרכה
למפעלים, מוסדות, חברות ופרטיים
03-5605591 רצוף עד חצות

משרד הבינוי והשיכון
רשם הקבלנים
מודיע בזאת לציבור הקבלנים כי לרגל המעבר של יחידת הרשם למערכת ממוחשבת חדשה
יהיו משרדי הקבלנים סגורים בין התאריכים
1.11.94 עד 8.11.94
היחידה תשוב לתפקודה הרגיל ביום ד' 9.11.94

כשמדובר בבריאות שלך
מידע רפואי בע"מ
פרטים ב"מרקחתון" עמ' 6

MAITRE D' עכשיו
100 מסעדות מובחרות בישראל
הזמן עכשיו את המדריך
בטלפון: 03-496645
44 ש"ח כולל מע"מ ומשלוח
מבצע בלעדי לקוראי הארץ

משרד החקלאות
מודיע בזה על יבוא של עגבניות למאכל בהקף שבועי של 500 טון.
בקשות יוגשו ע"י משווקים מורשים עד לתאריך 3.11.94
המעוניינים יפנו מיידית אל הגברת רבקה כהן מנהלת המחלקה ליבוא מס' פקס 03-6971965
בשל דחיפות הענין תינתן עדיפות לפונים ראשונים.

גורן טיהר ממזרים, התיר עגונות ואיפשר ניתוחי מתים

מאת אבי כצמן

הרב שלמה גורן סימל בדרכו את הסינתזה של היהדות הדתית-לאומית במדינת ישראל. גורן (גורונצ'יק) עלה מפולין עם הוריו, ממייסדי ההתיישבות החקלאית בכפר חסידים בעמק יזרעאל. הוא התחיל בלימודיו התורניים בגיל 12 ובתוך שנה סיים את כל חומר הלימודים של בית הספר היסודי. בגיל 14 הצטרף לישיבת חברון ובגיל 17 כבר פרסם שני ספרים מקוריים על התנ"ך. בן 18 יצא ללימודים באוניברסיטה העברית – פיסיקה, פילוסופיה ותרבות יוון, והוסמך כרב – אם כי לא כדיין – בידי גדולי הרבנים, ובהם הראי"ה קוק.

בן 18 התגייס להגנה ושירת בגפיר, כשהוא לומד ביום ושומר בלילה או לומד בלילה ועוסק בתפקידי ביטחון ביום. ב-'47 הצטרף למגיני ירושלים ושירת כצלף בהר-ציון. גורן חייב את הפסיקה שהתירה לחפור תעלות מגן בשבת בימי מלחמת העצמאות, ואף התגייס לשכנע את הציבור החרדי בירושלים לצאת בשבת לעבודות אלה. בעת ההפוגה הראשונה העניק לו הרב הראשי דאז, יצחק הרצוג, לבקשת דוד בן-גוריון ובהמלצת הרב מימון, את המינוי של רב ראשי לצה"ל.

גורן הקים את הרבנות הצבאית ועמד בראשה עד 1970. בתפקידו זה חיבר את נוסח התפילה לחיילי צה"ל, "שולחן ערוך צבאי" ושקד על חידושי הלכה שיאפשרו פישור בין המסגרת הדתית לתפקידי המדינה המודרנית. לצורך עניין זה העמיק לחקור את ענייני הצבא לסוגיהם, בכללם תפעול כל סוגי כלי הנשק. ב-1954 עבר קורס צניחה. את חגי ישראל נהג לחוג עם החיילים ביחידות הלוחמות.

כרב צבאי ראשי, בדרגת אלוף, שקד על התרת עגונות והחזרת עצמות לוחמים. בחיפושיו אחרי גופות הלוחמים בגוש עציון אף פעל – באישור הצלב האדום – מעבר לקו הגבול הירדני.

גורן הופיע עם שופרו ועם הצלמים בקו הראשון במבצע סיני ובמלחמת ששת הימים, היה מהראשונים שהגיעו לעזה ושנחתו על הר-סיני, הראשון להגיע לכותל המערבי. במלחמת יום הכיפורים ביקר אצל הלוחמים בסיני ובגולן. ב-1970, עם פרישתו מצה"ל, נבחר לרבה הראשי של תל-אביב, וכעבור שלוש שנים היה לרב ראשי אשכנזי.

על חיבוריו הרבים זכה בפרסים, בהם פרסי הצטיינות של האוניברסיטה העברית ופרס ישראל על מפעלו "תלמוד הירושלמי המפורש". עם השנים הפך הרב גורן לסמל הגדול של "ספרא וסייפא": עילוי דתי הנושא בדרגת אלוף בצה"ל, ידידו הטוב של משה דיין ומי שחזקה עליו שימצא פתרון נאור לכל בעיה הלכתית. בכך הפך לחביב הציבור החילוני ולדמות פרובלמטית בעיני הציבור החרדי. הוא פתר בעיות גיור, שאיימו לעורר משבר ממשלתי, בגיורי בזק, טיהר ממזרים והתיר חפירות ארכיאולוגיות, ניתוחי מתים ובעיות אחרות המסמנות חדשים לבקרים את ההתנגשות בין הדת למדינה.

מאבקיו ברב עובדיה יוסף, עמיתו לכהונת הרב הראשי, הביאו לביזויה של הרבנות הראשית. המאבק להחזיק בכהונה לא הוסיף תפארת לו או למשרתו. הוא עמד בראש היוזמה להביא לקבורה את לוחמי בר-כוכבא, ובנה את ישיבת "אידרא רבה" מול הכותל המערבי, תוך מאבקים עיקשים בעיריית ירושלים, בעניין הצבת מנורה על גגה, בעיצובו של הפסל יעקב אגם. כן אידגן מפעל פרטי להנצחת השואה, בדמות "עץ השואה", ופסק – על סמך מדידות ומיפוי, שמותר ליהודים להיכנס לרוב חלקי הר הבית.

משנות ה-70 ואילך היה מתומכיו הנלהבים של גוש אמונים ומפעל ההתנחלויות, ועמדותיו הלכו והקצינו, עד "פסק הלכה" שפרסם לפני כשנה, בדבר חובתם של חיילי צה"ל לסרב לפקודה לפנות את ההתנחלויות, שכן פקודה כזו נוגדת את ההלכה. הרב גורן הסביר כי המלה "דמוקרטיה" אינה מופיעה במקורות, ואין לקבל החלטות ממשלה הנשענות על קולות ערבים, בענייני ארץ-ישראל.

לאחרונה פרסם "פסק הלכה" הקובע כי "כל יהודי חייב לגרום להריגתו של יו"ר אש"ף, יאסר ערפאת", וניהל מאבק עקשני למען תפילה יהודית בהר-הבית לצד איסור הנפת דגל על המסגדים. מי שהתחיל את דרכו כליברל דתי, מסור לעניין הלאומי, סיים אותה כקנאי.

גדעון אלון מוסיף: שבועות ספורים לפני מותו אמר הרב גורן כי "אנחנו מצווים לשמור על חוקי המדינה בתנאי שהם אינם סותרים בצורה ברורה את חוקי התורה. חוקי משה קודמים לכולם. יש לחוקי התורה עדיפות על כל החוקים בעולם. אנחנו מצווים לעתים למסור את נפשנו על כך".

בראיון האחרון עם הרב גורן שפורסם ב"הלשכה", ביטאון לשכת עורכי הדין בירושלים, הוא הדגיש כי "שום חוק שהכנסת תחוקק אינו יכול לחייב מישהו להפר או להמרות את חוקי משה רבנו. יש גבול לסמכות של הכנסת בקשר לחוקים. יש לציית להם כל עוד אין הם עומדים בסתירה לחוקי התורה".

הרב גורן ציין בראיון כי "פסק ההלכה שלי המורה לחיילי צה"ל לסרב למלא פקודה אם יידרשו לפנות מתנחלים משטחי יהודה ושומרון, היה מבוסס על דעת כל הפוסקים החשובים בינינו, החזון איש והרב קוק שקבעו שדינא דמלכותא דינא, תופס בארץ ישראל, כלומר שעלינו לציית לחוק בתנאי שהחוק אינו נוגד את חוקי התורה".

בתשובה לשאלה אמר כי אין לו חשש שפסק ההלכה שפרסם יגרום לאנארכיה. "יש חוקי מוסר העולים על כל חוקי הפרלמנטים בעולם. חוקי המוסר הקדושים של עם הם מעל ומעבר לכל חוק אחר. החיילים הדתיים הם שומרי הפקודות ברמה הגבוהה ביותר. הם בעלי המשמעת החזקה ביותר, בתנאי שפקודות הניתנות להם אינן נוגדות את חוקי התורה. כשניתנת להם פקודה הנוגדת את חוקי התורה, נדלקת בקרבם אש קודש והם אינם יכולים לציית לה".

הרב גורן גילה בראיון כי לאחר שפרסם את פסק ההלכה שלו, התקשר אליו מפקד גדוד דתי בחיל השריון שאמר לו "אני מבטיח לך שאציית לפסק ההלכה שלך".

הרב גורן ציין כי פסק ההלכה שלו אינו חל על רמת הגולן אלא רק על יהודה ושומרון שהם חלק משטחי "ארץ ישראל המקודשת המובטחת".

רבין: הרב גורן היה תמיד עם הכוחות הלוחמים במקומות המסוכנים ביותר

(ע). ראש הממשלה יצחק רבין מביע תנחומים למשפחתו של הרב שלמה גורן. "אזכור אותו כמי שהניח יסודותיה של הרבנות הראשית, וכמי שהיה ראש וראשון למחדשי ההלכה הדתית בתחום הצבאי. הרב גורן ידע לשלב את צרכיה החיוניים של מערכת הביטחון עם ציווי התורה", אומר ראש הממשלה. "הרב גורן לא רק חידש הלכות אלא היה גם שותף לשעות הקשות ולשעות היפות של לוחמי צה"ל עד לפרישתו מתפקידו. תמיד היה עם הכוחות הלוחמים במקומות המסוכנים ביותר ופעמים רבות עסק במלאכת הקודש של איתור וזיהוי גופות והבאתן לקבר ישראל. יהי זכרו ברוך".

סיעת המפד"ל פירסמה הודעת אבל על מותו של הרב שלמה גורן, ומציינת את היותו מבוני התשתית של הציונית-הדתית במדינת ישראל, רב ראשי לצה"ל ולישראל שגילה ממלכתיות ואומץ לב וניהל מאבק בלתי מתפשר לשילוב עקרונות הלכה ומדינה.

מנהיג המפד"ל, ח"כ זבולון המר, אומר: "הרב שלמה גורן היה מגדולי התורה שבדור התקומה. אדיר בחידושים, בלימוד ובהרבצת תורה, בעל השקפת עולם תורנית-לאומית ואיש אמיץ לתורה ולמדינה. הרב שלמה גורן לחם את מלחמתה של התורה ושל ארץ ישראל בלי מורא ובלי משוא פנים, הטביע את חותמו על תורת ארץ ישראל ותרם רבות להיותו של צה"ל צבא יהודי".

הרבנות הראשית פירסמה הודעה לפיה: "הרבנות הראשית לישראל מבכה את הסתלקותו של הרב שלמה גורן, מי ששימש כרב ראשי לצה"ל במשך כחצי יובל שנים, הרב הראשי לתל-אביב יפו והרב הראשי לישראל במשך כ-10 שנים. הרבנות הראשית שולחת תנחומים למשפחה ומביעה את כאבה על עקירת אילן רב שורשים ופירות אשר דורות ילמדו מספריו ומחידושי תורתו. הרב שלמה גורן ינק מגדולי הדור הקודם והשקה את הרבים ממעיינות התורה בהידרו ספרא וסייפא".

הרבנות הראשית קוראת לציבור להשתתף בהלוויית הרב גורן.

הרב הראשי לישראל, הרב ישראל מאיר לאו, אמר במוצאי שבת כי "עם מותו של הרב שלמה גורן, אבד לעם ישראל אדם בעל שיעור קומה ודמות מיוחדת במינה, שקשה למצוא לה אח ורע בקרבנו".

הרב לאו הוסיף, כי בצד ידיעותיו העצומות בכל מכמני התורה היה הרב גורן אדם נועז, אמיץ, מקורי ובעל שילוב נדיר של ספרא וסייפא.

בתשובה לשאלה סיפר הרב לאו, כי פגש את הרב גורן לראשונה לפני כ-35 שנים בעת שהרב גורן השתתף בחתונתו. מאז צעד בעקבותיו של הרב גורן וכיהן באותם התפקידים שמילא גורן בזמנו. הרב לאו העביר תנחומיו למשפחת הרב גורן.

"הסתלק מאתנו ראשון האריות שבחבורה, גאון הדור בתורה ונאמן ללא חת לחוסן מדינת ישראל וארץ ישראל הגדולה והשלמה", אמר במוצאי שבת הרב הראשי וראש אבות בתי הדין בחיפה, הרב שאר ישוב כהן. הרב גורן היה גרסן.

הרב שאול ישראלי, מראשי רבני המפד"ל, אמר כי תרומתו הגדולה של הרב גורן לעם ישראל היא הקמת הרבנות הראשית בצה"ל וביסוסה – מה שאיפשר לחיילים שומרי תורה ומצוות לשרת בצבא. "הוא היה אדם גדול. לא תמיד היו דעותיו מקובלות, אך הרב גורן היה מסור מאוד לעם ישראל וקידש שם שמים", אמר הרב ישראלי.

הרב גורן תוקע בשופר ליד הכותל המערבי בירושלים, במלחמת ששת הימים

הוארך מעצרו של חשוד ברצח יצאנית מבאר שבע

(ע). קאיד חסיין אבו-מדיע'ם, בן 18, מרהט, נעצר ביום חמישי בחשד שחטף, שדד, אנס יצאנית ורצח יצאנית אחרת, שתיהן מבאר שבע. שלשום הובא החשוד בפני שופטת שלום בבאר שבע, צילה קינן שהורתה לעצרו ל-15 יום.

נציג המשטרה, רס"ר חיים דידי טען בבית משפט השלום בבאר שבע, שהחשוד פעל באלימות כלפי יצאניות בעיר. לפחות אחת מהן נרצחה על ידו לאחר שחטף אנס ושדד אותה.

לטענת החוקר, רצח החשוד את סיליק לרדו מבאר שבע, בת 22, שגופתה נמצאה ב-10 באוקטובר מוטלת בעומק של 80 מטר בבאר מים שבחורבת אבו לטייף בין העיר רהט לבין צומת להבים שמצפון לבאר שבע. גופתה נמצאה לאחר שנעדרה 5 ימים. לאחרונה נראתה לרדו נכנסת בלילה למכונית בה ישבו כמה גברים, ונוסעת אתם מאזור תחנת הרכבת בבאר שבע.

רס"ר דידי טען כי בחמישה באוקטובר חטף החשוד את גלית הדש, יצאנית מבאר שבע, אנס ושדד אותה.

חוקר המשטרה מסר לידי השופטת קינן דו"ח חקירה סודי, הקושר, לדבריו, את החשוד לביצוע העבירות המיוחסות לו.

לדברי החוקר, שתי יצאניות מבאר שבע מסרו עדויות במשטרה המצביעות על אפשרות שהחשוד פעל באורח דומה גם נגד יצאניות אחרות.

החשוד כפר באשמת הרצח שיוחסה לו ואמר לשופטת: "הודיתי רק באונס, הייתי שתוי כשביצעתי את האונס, הייתי אז עם שני חברים. היא הלכה אתנו מרצונה ואמרנו לה שאין לנו כסף, היא לא הסכימה, ואנחנו הכרחנו אותה. לקחנו אותה באוטו ושכבנו איתה. אחרי זה החזרנו אותה ליד הצומת ונתנו לה 50 שקל".

פלילים / משה טובאל

● **נעצר חשוד בהוצאת כספים במרמה מעשרות נשים.** מפלג ההונאה של משטרת תל-אביב חוקר חשד כי עולה חדש, הברי מלה, בן 51, הטוען כי הוא עיתונאי מברזיל, הונה עשרות נשים בודדות. על פי החשד, הבטיח להן מלה נישואין, ואחרי שקיבל מהן עשרות אלפי שקלים, נעלם. אחת הנשים, שעל פי החשד היתה בין קורבנותיו, היא אן פולארד, גרושתו של המרגל ג'ונתן פולארד.

מלה מכחיש את החשד המיוחס לו. הוא טוען כי אמנם קיבל כספים מנשים רבות, אך היו אלה הלוואות שבכוונתו להחזיר. שופטת בית משפט השלום בתל-אביב, נירה דיסקין, האריכה ביום ששי את מעצרו בארבעה ימים. היא דחתה את בקשתו לשחררו ממעצר כדי שיוכל לעבוד ולהחזיר כסף כדי להחזיר את חובותיו.

ביום חמישי עצרו שוטרי מרחב הירקון את מלה. מחקירת המשטרה מתברר, כי מלה עלה לישראל מברזיל לפני כשנה. הוא קיבל תעודת עולה, ומאז החל נוסע בין מקומות שונים בארץ, תוך שהוא מציג את עצמו כעורך דין או כעיתונאי בכיר מברזיל.

מתלונות שהגיעו למשטרה עולה כי מלה התיידד עם נשים בודדות, אחרי שהבין כי הן מעוניינות להתחתן. הוא נהג להציע להן נישואין, ואז היה מבקש מהן כסף לצורך רכישת דירה משותפת או נכסים אחרים. הנשים, שכמה מהן התלוננו במשטרה, מסרו לו סכומי כסף גדולים.

● **נעצרו בחשד השתתפות בשוד בנקים בבאר-שבע.** המשטרה עצרה בסוף השבוע שלושה צעירים, תושבי באר-שבע, החשודים שהשתתפו בשוד שני סניפי בנקים בשבועות האחרונים בעיר. ביום ששי הורתה שופטת בית משפט השלום בעיר להאריך את מעצרו של אחד מהם ב-15 יום ואת מעצר שני חבריו ב-6 ימים.

שוד הבנק הראשון אירע לפני כחודש בסניף בנק לאומי שבשכונה י"א בבאר-שבע. השוד השני בוצע ביום ראשון לפני שבוע בסניף הבנק הבינלאומי הראשון בשכונה ה'.

ביום רביעי עצרה המשטרה את החשוד הראשון, ויקטור תג'ר, בן 21, ולמחרת נעצר רמי כדורי, בן 20. ביום ששי נעצר צ'רלי בלמס, בן 21. השלושה כפרו בבית המשפט במעשים המיוחסים להם. (ט)

● **נאשמים בניסיון למכור ילד לאימוץ.** מאיר תורג'מן, בן 37, ועפרה דרזן, בת 25, הואשמו בבית משפט השלום בתל-אביב בניסיון למכור ילד לאימוץ תמורת 15 אלף דולר.

על פי כתב האישום, נכנסה דרזן להריון, ושני בני הזוג קשרו קשר למסור את התינוק לאימוץ, לאחר הלידה, לכל המרבה במחיר. תורג'מן פנה למשרד השירות למען הילד, בבקשה שיפנה אליו קונים לתינוק, ופקידת הסעד הבהירה לו כי המעשה אינו חוקי. המשרד פנה לחוקרים פרטיים, שהפנו אל דרזן ותורג'מן חוקרת, אשר התחזתה כמי שמעוניינת לרכוש ילד למטרת אימוץ. במשא-ומתן דרש תורג'מן 15 אלף דולר עבור מסירת הילד. השירות למען הילד התלונן במשטרה, וזו מנעה את מכירת הילד. (ט)

● **שני חסרי בית נאשמים ברצח חברם.** שני עולים חדשים חסרי בית הואשמו ביום ששי בבית המשפט המחוזי בתל-אביב ברצח עולה מרוסיה, אף הוא חסר בית. בכתב האישום נאמר כי הנאשמים, אלכסנדר לבדיב, בן 38, ודמיטרי גרמילוב, בן 33, הם חסרי בית. ב-2 באוקטובר '94 התגלע סכסוך בינם לבין אסייב סירוז'רין שנהג להתלוות אליהם. השניים תקפו אותו והיכוהו בפניו, בבטנו ובכל איברי גופו, במשך כמה שעות. לבסוף, הם חנקו את אסייב למוות. התביעה ביקשה לעצור את לבדיב וגרמילוב עד תום ההליכים. הדיון בבקשה נדחה ל-8 בנובמבר, ועד אז יישארו השניים במעצר. (ט)

מנויי הארץ נפגשים חינם!

מבצע בלעדי למנויי "הארץ"

מהיום יכולים מנויי הארץ להתחבר חינם ל"שיחת מפגש" של בזק לתקופה של שלושה חודשים*

"שיחת מפגש" הוא שירות ספרתי המאפשר לך לשוחח על קו אחד עם שני אנשים בו זמנית בפשטות ובנוחות כדי לתאם פגישות, לערוך תוכניות ולהסדיר עניינים. להתייעץ בפרטיות במהלך השיחה עם אדם נוסף לצורך קביעת עמדה וקבלת חוות-דעת נוספת.
וכל זאת, בהפעלה פשוטה מהטלפון שלך בבית.

לפ"מ

כל מה שעליך לעשות כדי להזמין את השירות ולקבל מידע נוסף הוא לחייג 177-022-5050, לציין שאתה מנוי "הארץ" ואתה מחובר!

* לאחר תקופת חיבור חינם של שלושה חודשים יש באפשרותך להמשיך את השרות עי"פ התעריף הקבוע של בזק או להפסיק את ההתחברות בפניה ישירה לבזק בטלפון.

הארץ | שיחת מפגש – שלושה בשיחה אחת | בזק

חייג
02-254245-8
03-5121331-9
04-623166-7
ואתה מנוי על
הארץ

לעצמאים ובעלי עסקים
חישובית זהב
תוכנה להנהלת חשבונות וניהול עסק
לקבלת תוכנת הדגמה חינם פקס 03-486119
המחיר החל מ- 350 שקל כולל מע"מ
אוטוסופט
רח' הרוגי מלכות 7 תל-אביב טל' 03-6471486

مكبر من الاصل

ספורט

עורך אבי רצון

טבלת הליגה הלאומית

	משׂ	נצ	תיקו	הפ	שערים	הפרש	נק
1. מכבי תל אביב	8	5	1	2	7–15	+8	16
2. הפועל תל אביב	8	4	3	1	10–16	+6	15
3. בני יהודה	8	4	3	1	9–15	+6	15
4. בית"ר ירושלים	8	4	2	2	7–14	+7	14
5. הפועל באר שבע	8	3	4	1	11–16	+5	13
6. הפועל פתח תקוה	8	4	1	3	13–12	−1	13
7. מכבי חיפה	8	3	3	2	12–15	+3	12
8. ראשון לציון	8	3	2	3	8–10	+2	11
9. בית"ר תל אביב	8	3	2	3	11–9	−2	11
10. עירוני אשדוד	8	3	1	4	13–10	−3	10
11. מכבי נתניה	8	3	—	5	18–13	−5	9
12. הפועל בית שאן	8	2	3	3	14–7	−7	9
13. הפועל חיפה	8	2	1	5	13–14	+1	7
14. מכבי פתח תקוה	8	1	4	3	13–10	−3	7
15. צפרירים חולון	8	2	1	5	18–12	−6	7
16. מכבי הרצליה	8	1	3	4	19–8	−11	6

במחזור הבא

בית"ר ירושלים – מכבי ת"א
הפועל פ"ת – בית"ר תל אביב
צפרירים חולון – מכבי חיפה
הפועל תל אביב – מכבי נתניה
בני יהודה – עירוני אשדוד
ראשון לציון – הפועל באר שבע
הפועל חיפה – מכבי פתח תקוה
הפועל בית שאן – מכבי הרצליה

מלך השערים

–. סרגיי גראסימץ' (בני יהודה) 6
2. אבי נימני (מכבי ת"א) 5
–. שגיב אליהו (הפועל ת"א) 5
–. יורי שוקבוב (מכבי ת"א) 5
6. עמיר תורג'מן (עירוני אשדוד) 4
–. ניסים אביטן (באר שבע) 4
–. אייל בגלייבטר (מכבי פ"ת) 4
–. י. מלניקוב (הפועל חיפה) 4
–. רונן הררי (בית"ר ירושלים) 4
–. אלון מאיה (הפועל פ"ת) 4

ת"א החליפה מובילה: עכשיו מכבי

ניצחה 2–0 את עירוני ראשון לציון (ניצחון שלישי בתוך שמונה ימים) ונהנתה מהתיקו 3–3 של בני יהודה בבאר שבע כדי להדיחה מהפסגה הלאומית

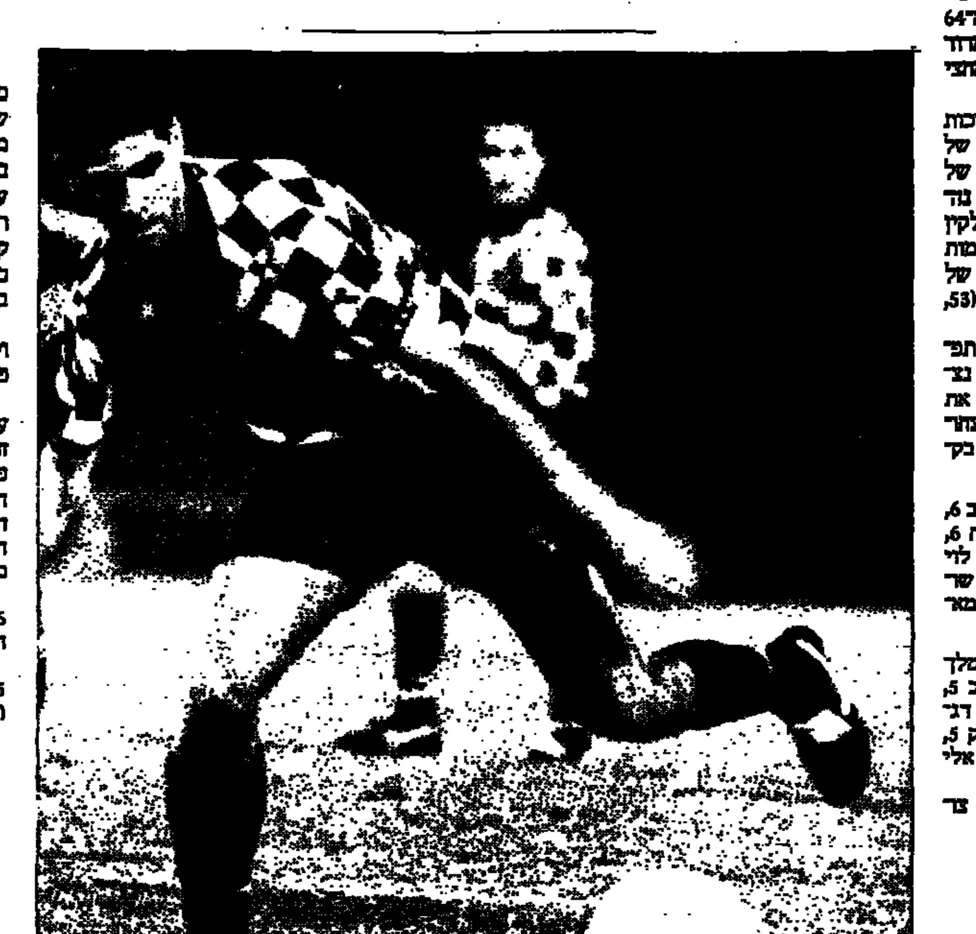

המבצע של המשחק היה של אבי נימני: כדור מרהיב אל בין החיבורים

מאת צחי ברזילי

הניצחון היעיל והמשעמם משהו של מכבי תל אביב, הבהיר אתמול כי זו לצורה מוהדר ברמן, ועוד לפני כן, מבחול. המטרה, במקרה זה, ניצחון ושיפוט למקום הראשון בטבלה, היא החשובה ביותר. הדרך והסגנון – הרבה פחות.

בעוד מכבי כבר פסעה כמה צעדים מהליגה שלנו לכיוון אירופה, נראתה אתמול עירוני ראשל"צ כמו עולה חדשה שטרם הגיעה לרמה לאומית. הבולי הרגות מנעו מהמשחק להגיע לרמה משביעת רצון.

לשמחתו של השוער אובארוב, הכבשה השחורה הקטנה שלו, אייציק סויסה, שהדבקתה להטריד אותו במדי צפרירים חולון, נעדרה מהתקפת ראשל"צ (עונש הרחקה). ניר שיקוה, החלוץ היחידי של האורחים, לא הורגש. ירמצ'וק והדר חפר היו לא רעים, אבל לא הטרידו ממשית את הגנת מכבי. זו נתגלתה מבושר טוב של אמיר שלח והמשחק בבכורה מוצלח מאוד של גיא נחמן הצעיר בהרכב הפותח, כמגן שמאלי (הלל מוצגב).

ההזדמנות היחידה של עירוני נוצרה בדקה ה־12. חפר נשלח לרחבה מול אובארוב ובעט היטב, אבל אובארוב אישש את עובדת חזרתו לכושר בהדיפה מצויינת.

קודם לכן (7) סיפק אבי נימני את המבצע שגרם לכל אחד מהצדדים, או לפחות לצהובים שבהם, למלמל לעצמם: "טוב שבאתי". נימני התנהל עם הכדור לכיוון קו ה־16 של עירוני, מגיני עירוני צפו ללהטוט, מזרחי ושוקאטוב ציפו למסירה – אבל נימני שלח כדור אדיר מ־18 מטר אל בין החיבורים. 0–1.

מכבי הצליחה להתגבר על העדרו של שוהם, שהוצא מההרכב דקות ספורות לפני פתיחת המשחק, בשל פציעה. אלון ברומר שיחק במקומו היטב. בדקה ה־64 הכין גדי ברומר כדור רוחב מדוד ליורי שוקאטוב, וזה דחק מטר פנימה, 2–0.

ראשל"צ חמקה מתבוסה בזכות הקורה שהדפה שני כדורים של בלקין (20, 30), יכולת טובה של השוער שביט אלימלך, שהדף גם שני כדורים חזקים של בלקין (42) ואלון ברומר (60), והתעלמות של השופט לויה מהכשלות של אלון מזרחי בידי ירון בן דב (53, 72).

בשבת הקרובה, בירושלים, תפגוש הרכבת הצהובה (שלושה נצחונות רצופים בתוך שבוע) את הרכבת הבית"רית (ארבעה נצחונות רצופים), למפגש של קטר בקטר.

● מכבי תל אביב: אובארוב 6, גדי ברומר 6, קלינגר 6, שלח 6, נחמן 6, אלון ברומר 6, עמית לוי 5, נימני 6, בלקין 6 (סביליה), שוקאטוב 6 (דדיקס), מזרחי 5. המאמן: אברהם גרנט.

● עירוני ראשל"צ: אלימלך 6, חלפון 5, מלוקוב 5, בן דב 5, אלברט 4, מרציאנו 4, עוזר 4, דביר 4 (קפטה), חפר 5, ירמצ'וק 5, שיקוה 4 (ניר לוי). המאמן: אלי כהן.

שפט יהושע לויה, 8,000 צופים, באיצטדיון רמת גן.

מכבי חיפה יצאה מהלחץ בשני שערים של קרדש

מכבי חיפה – הפועל פתח תקוה 3–1 (1–0)

מאת דרור מרשלקוביץ'

מכבי חיפה עלתה למשחקה הביתי נגד הפועל פתח תקוה לחוצה מאוד. שני הפסדי הבית האחרונים עשו את שלהם. גם המסע המוזר של שחר ושפיגל למרוקו לא הוסיף ביטחון. לפחות דבר אחד טוב יצא מהשלישיות האחרונות שספגה חיפה: השחקנים הבינו שצריך את השירות ההגנה, ואלמלא בעיטת־11 מפוקפקת היה רפי כהן מצליח לשמור על שער נקי. הוא גם לא הוטרד יותר מדי, אבל לחיפה יש עדיין בעיות. רביבו כלל לא השתלב במשחק הקבוצתי, גלאם וקנאווירוב לא מדוייקים כפי שהיו לפני שנה וקרדש, על אף הצמד שכבש, אינו את הפתרון בהתקפה. אולם לפחות התפרסות השחקנים על המגרש היתה טובה, וזה בעצם מה שהבטיח את הניצחון.

לפתח תקוה קבוצה צעירה, אבל מאיה, לוי וקופל התקשו מול חיפה וקקון, שהיה בודד מאוד, נשמר היטב על ידי צבר רג'יאל. מישיש היה פושר וזו אולי הסיבה האמיתית לחולשה היחסית של האורחים.

השער הראשון של חיפה נכבש כבר בדקה ה־11. ברקוביץ' שלח כדור עומק לחזן, שהמשיך כדור רוחב מצויין וקרדש הבקיע משני מטרים. זהירות ואיפוק מנעו המשך מהיר. במחצית השנייה הספיקה לחיפה פעולה טובה של ברקוביץ' וקנאווירוב, שבסיומה בעט אייל לשער, הס הדף וקרדש כבש ממטר אחד את שערו השני. עשר דקות לסיום גבר המתח, כשמאיה ספק הוכשל ספק נפל ברחבה, ומישיש בעט את כדור ה־11 פנימה. אבל שתי דקות לסיום הרגיע גג'אן גרייב את החיפאים, כשהמשיך פנימה כדור רוחב של שי הולצמן וקבע 3–1.

● מכבי חיפה: כהן 6, בלבול 6, הררי 6, רג'יאל 6, גלאם 6, קנאווירוב 6, לוי 6, חזן 6, ברקוביץ' 6, רביבו 5 (גרייב), קרדש 6 (הולצמן). המנהל המקצועי: גיורא שפיגל.

● הפועל פתח תקוה: הס 5, קוזשווילי 5, סלוק 5, קרגיל 5, קייסי 5, ישראל כהן 5, לוי 4 (אברבנאל 5), מישיש 5, קופל 5, מאיה 5, קקון 5 (בריה). המנהל המקצועי: גיא לוי.

שפט סהיל דאוד, 5,000 צופים, בקריית אליעזר.

שגיב אליהו במקום השני

הפועל תל אביב – עירוני אשדוד 3–0 (2–0)

מאת יוסי אהאבן

עירוני אשדוד ממשיכה להידרדר. מאז הניצחון הגדול על מכבי חיפה, נחלה הקבוצה ארבעה הפסדים רצופים שבהם ספגה 13 שערים. אתמול נבעה שוב, הפעם להפועל תל אביב.

הפועל היתה במיטבה. שחקניה עמדו נכון במגרש, הניעו יפה את הכדור ויעקב שורץ וקאומיש מוסקל השתלטו על מרכז השדה והנהיגו את הקבוצה לניצחון ולמקום השני בטבלה. הגנת אשדוד היתה חדירה מול ההתקפות המסוכנות של הפועל.

ת"א רכשה יתרון כבר בדקה השביעית. אבי אוחלאי מסר לשגיב אליהו שחלף על פני רוני אראט ובעט פנימה, 1–0. כעבור חמש דקות שוב ניתנה הזדמנות לשגיב אליהו, אולם הפעם הוא בעט לקורה. בדקה ה־21 העלה אליהו את הפועל ל־2–0: דוד אמסלם הגביה לרחבה ואליהו המשיך מקרוב לרשת.

אחרי השער הזה נטשו שחקני הפועל לשטוח, אולם אשדוד לא ניצלה זאת להבקעת שערים. במחצית השנייה חזרו שחקני הפועל להכתיב את הקצב ובדקה ה־63 נקבעה תוצאת המשחק: שרון מימר העביר כדור רוחב ברחבת אשדוד ואייל בן עמי בעט מקרוב לרשת, 3–0.

● הפועל תל אביב: באקו 6, אוחלאי 6, שרעבי 6, לוקשוק 6, אמסלם 7, בלס 5, תומר אליהו 5 (בן עמי), מימר 5, קאומיש 6, שורץ 7, שגיב אליהו 7 (זגתי). המאמן: משה סיני.

● עירוני אשדוד: גינצבורג 5, ויזון 4, מקריצקי 4, אראט 4 (חפיף 4), אלון כהן 4, אלמושנינו 5, טלמניקוב 5, סויסה 4, אוליה 4, מינטנקו 4 (פריגנס), תורג'מן 4. המאמן: זאב זלצר.

שפט יוסי בנישתי, 2,500 צופים, באשדוד.

צמד של מלך שערי אסיה

מכבי נתניה – צפרירים חולון 2–3 (1–2)

מאת דוד בבר

באיחור של 20 שנה קיבל שלשום מרדכי שפיגלר, המנהל המקצועי של צפרירים חולון, מגן הוקרה מידי יו"ר מכבי נתניה רוני שר טוב, לציון היותו גדול שחקני נתניה בכל הזמנים.

שפיגלר, שמונה בשבוע שעבר למנהל המקצועי בחולון, לא הצליח לממש ביום שישי את הציפיות במשחקו הראשון, ונתניה הפכה פיגור 1–0 לניצחון 2–3.

ויקו הדר, מאמן נתניה, שידע לפני המשחק שהפסד יזעזע את הקבוצה, מיהר לערוך שינויים בהרכב. שחקני הרכש יוסי שושני, עוז אליה וצפעת טהא נרזקו לספסל ובמקומם שיחקו בראל, דראפיץ' ואחמד עארף, והניתוח הצליח. נתניה גם חייבת תודה להולוצה איגור שקודירין (מלך השערים של אסיה), שכבש צמד והיה המצטיין.

בדקה ה־16 הכשיל השוער בלרב את החולוני מרקו ברחבה. מרקו בעט את כדור ה־11 לרשת. בדקה ה־26 1–1: גבאי הסיט כדור עונשין לדראפיץ' וזה בעט מ־25 מ' לפינת השער. בדקה ה־42 השלימה נתניה את המהפך: דראפיץ' מסר לשקודירין שמ־17 מ' בעט לרשת, 2–1.

חולון חידשה את המשחק בסערה ובדקה ה־47 השוותה. מרקו הגביה משמאל ושירזי נגח לרשת, 2–2. בדקה ה־59 כבשה נתניה את שער הניצחון, כאשר שקודירין בעט מתוך קרבניה לרשת. אחר כך הורחק בלס חולון, וחיים גולדברג לאחר שפגע בחלוץ נתניה אחמד עארף.

● מכבי נתניה: בלרב 5, רומב 5, סייב 5, דראפיץ' 6, כוארן 4, מבויו 5, גבאי 5, לאגו 5, בראל 5 (רהן), שקודירין 7, עארף 5 (שושני). המאמן: ויקו הדר.

● צפרירים חולון: לידקב 5, זיתוני 5, אבי פרץ 4 (גולדברג, הורחק), אלי כהן 4, דוד פרץ 4, בן ברוך 5, אבוקסיס 6, מרקו 6, אבי פס 5, שירזי 5, טובי 4 (מאיה). המנהל המקצועי: מרדכי שפיגלר. המאמן: רמי לוי.

שפט איתן תבריזי, 2,000 צופים, בנתניה.

צילום ליגה ב'

טלוויזיה / טדי פרוייס

מאז שהטלוויזיה נולדה, רמת הצלמים גבוהה בהרבה מהרמה הכללית של הכתבים. למרות זאת, רק לעיתים רחוקות מזכירים בקרדיטים כי הצלם, אף כי לעולם אין שוכחים להכתיר את הכתב בשמו. אפילו בכתבות משדה קרב, או בסודי נוף ומבע העוסקים בנשרים או פרחים, בהם יש לצלם משקל מכריע, הכתב הוא ששוכה לציון. כך גם בכדורגל, כן בעולם לא הוזכר כי הצלם. הכתב, לעומת זאת, תמיד.

בערוץ 1 מרבית הצלמים טובים בדרגה שלמה מרוב הכתבים (וגם אינם משבשים עברית וקשות), אך בערוץ 2 המצב שונה. לא שהכתבים עולים על כתבי מבט ספורט לשעבר, אך הצלמים נופלים בהרבה מעמיתיהם בערוץ הראשון. שגיאה האב: המצלמות תכופות קדוחות מדי לאירוע ובשמכסים פיסת קרקע של ארבעה על שמונה מטרים בלבד, הכדור חומק בקלות מהמרחב המצולם. מכוונה זו, הדקה ה־91 היא ההיפך מהקלודיה ה־92 ("הכנגה"), שכצלמים (פרוטח) מכל זוית מתחרות לתחרות.

חלוקת הזמן היתה אמש הבינונית ה־25 הדקות שהוקדשו לבאר שבע נגד בני יהודה היו מוצדקות. תיאורו של יורם ארבל בנזה, ונראה שבכל שהוא תמם מרחק משפיגלר, המפעה מסתפרת. נקה שבסוף העונה לא נצטרך לזכור אותם דברים על הפועל צפרירים חולון, ששפיגלר החל לנהל בשבוע שעבר.

כמנה ראשונה לארוחת צהריים בשבת קיבלנו, כרגיל, בעיצת פתיחה. לבד משכונה היקות כהן הוא רגעים ממשחקי יום שישי ואמצע השבוע, התובבית סילה מיוזתרת. למרות הצריחה של ראש עיריית הרצליה אלי לנדאו, שהחליף מאמן ומדייק עד המקום השביעי אחרי הפכיק איך תנוהל הקבוצה, הוא נכביה לא להתערב בעצייני מכבי שלו. ביותרת חוסרית סקם היתה הכתבה על אלמנתו של אלכסנדר קודריצקי. מאכיבים לה, שהיא כואבת את חסרון בעלה, אך זה אינו מחייב כתבה.

(הכותב חבר מערכת 'הארץ')

חגיגת העשור של ירושלים

בית"ר ירושלים – מכבי פתח תקוה 1–0 (0–0)

מאיר מליקה, כובש שער הניצחון של ירושלים, חולף על פני רז רבינוביץ'

מאת אשר גולדברג

עשר שנים המתינה בית"ר ירושלים מאז הניצחון האחרון שלה בפתח תקוה על מכבי, עד ש"שברה את הקרח" בניצחונה אתמול 1–0. ירושלים, שלפני ארבעה שבועות היתה במקום האחרון בטבלה, נישאת מאז על גלי ההצלחה של המאמן יוסי מזרחי, שהיה זה לו ניצחון רביעי ברציפות.

ירושלים שיחקה במערך זהיר. היא צופפה את מרכז ההגנה וגם שני חלוצי התוך, אלי אוחנה ורונן הררי, נסו לסייע לקישור, נוסף על משימותיהם ההתקפיות.

מכבי פ"ת, המסתבכת משבת לשבת בתחתית, התבססה על קישור תוקפני, אבל בלי חלוץ חוד שידע לנצל מצבי הבקעה, נכשלה בכמה נסיונות להבקיע את גידרא אבנסמן.

התגלית של המשחק היה הבלם הקוקזי, מוראר מגמדוב, שהוחתם בתחילת השבוע במכבי פ"ת. מגמדוב נכנס בהצלחה לנעליו של רן בן שמעון הפצוע, והבהיק אחרי שהסתדר היטב עם שחקני בית"ר.

ההזדמנויות הגדולות של פ"ת ניתנו לגיא יצחק ולאסי בן שמעון, אך הם בעטו מקרוב בפזיזות רבה מול השוער הדרשה.

החילוף הגדול של המשחק נעשה בירושלים, כאשר המאמן יוסי מזרחי החליף את אלי אוחנה הפצוע במאיר מליקה, עדיין שחקן ספסל בירושלים, וזה גמל לו במהירות:

דקה 71. מליקה התנהל באיטיות באגף השמאלי, הסיט את הכדור מעט ימינה ובעט מ־25 מטר כדור חזק שפגע בכתפו של פיטרסי והוסט לרשת העליונה.

● בית"ר ירושלים: אבנסמן 6, ש. לוי 5, סרטיאק 5, בנאדו 6, א. כהן 5, אוחלאי 6, א. מזרחי 5; דרורי 6, שאלוי 5 (אלהרר), אוחנה 5 (מליקה), הררי 5. המאמן: יוסי מזרחי.

● מכבי פתח תקוה: מלול 6, צופין 5, מגמדוב 7, רבינוביץ' 6, פקר 5, צחי 5, שאשוב 5, בגלייבטר 5, גיא יצחק 5 (בסון), פיטרסי 5, א. בן שמעון 5 (בביה). המאמן: יהושע פייגנבוים.

שפט חיים ליפקוביץ', 7,000 צופים, בפתח תקוה.

סגרון הדיח את בני יהודה מהפסגה

הפועל באר שבע – בני יהודה 3–3 (2–3)

מאת יגאל סלע

קהל אלפים בבאר שבע בא אתמול על סיפוקו, כאשר חזה במשחק מהנה, מותח ורב שערים. כבר המשחק עבר מצד לצד וברחבות היתה פעילות רבה. השוערים ספגו שערים שלא באשמתם וגם מנעו שערים שנראו בטוחים.

במחצית השנייה נפצע שוער בני יהודה, שטראובר, ודידה על רגל ימין. במקום ששחקני באר שבע ינצלו זאת לבעיטות רבות לעבר השער, הם נמנעו מכך באורח תמוה ורק לקראת סיום המשחק החלו לבעוט לעברו.

שתי הקבוצות שיחקו פתוח, לפעמים נוקשה. המצטיינים היו שחקני הזיווג החדש – גראסימץ' בבני יהודה וסרגון בבאר שבע.

בני יהודה הצטיינה נכון יותר על פני כל המגרש. בתוך ליהוסט גראסימץ' ועשה ברחבת באר שבע כבשלו. להגנתה כמעט לא היתה תשובה לחלוץ הזה. עובדה, הוא כבש את כל שלושת השערים.

לבאר שבע לא היה קישור טוב, אלא רק הגנה מתגברת והוד של שני חלוצים לא מסוכנים: מוסאייב והולש, שהוחלף במחצית השנייה, ואביטן הכבד ההוסס.

השער הראשון נכבש כבר בדקה השנייה: גראסימץ' המהיר פרץ קדימה, שוער באר שבע יצא לקראתו, גראסימץ' עקף אותו ובעט פנימה מ־12 מטרים.

שער זה נתן זריקת עידוד לבאר שבע ובתוך חמש דקות הובקע שער המשוה. לאחר סידרת התקפות, הגיע מזרחי למחצית המגרש של בני יהודה ומ־25 מטר בעט בעוצמה לפינה הימנית.

שחקני בני יהודה השתלטו על מרכז השדה והלכו לערוך מסווה על שער באר שבע. בדקה ה־40 הדף סמדג'ה שני כדורים מסוכנים, אבל שתי דקות לאחר מכן נכנע לגראסימץ'. חלוץ בני יהודה בעט מ־30 מטר, הכדור פגע בגופו של מגן, שינה כיוון, וחדר קשתית מעל סמדג'ה לרשת, 1–2.

בפתיחת המחצית השנייה כבשה באר שבע שער בוק, ושוב מרגליו של ויקטור מורה, לאחר שאביטן בעט, שטראובר הדף ומורה בעט פנימה את הכדור החוזר, 2–2.

בדקה ה־61 פגע אילוז בגראסימץ' ברחבה והשופט פסק בעיטת 11. את הכדור מן הנקודה הלבנה הפך גראסימץ' לרשת, 2–3.

באר שבע הגבירה את קצב משחקה התקפותיה, עם הכנסתו של סגרון המהיר, שחילק את הנקודות והוריד את בני יהודה מן הפסגה. זה קרה בדקה ה־90. הכדור הגיע אל סגרון 14 מטרים מן השער והוא בעט ללא היסוס מתחת לגופו של שטראובר הפצוע – פנימה, 3–3.

● הפועל באר שבע: סמדג'ה 6, חוות 5, דוידי 5, אילוז 4, ברוך דוד 5 (בוקובזה 4), קלפסנו 4, אלימלך 6, מורה 8, אביבגוב 6, מוסאייב 4 (סגרון 4), אביטן 5. המאמן: ויטאלי סבצ'נקו.

● בני יהודה: שטראובר 6, מרטי ששון 4 (אלפיה 5), יורי מורוז 5, ניר שטרית 5, עופר לוי 5, איזמירלי 5, אוטמאזי 5, איציק לוי 5, מוקטן 6, גראסימץ' 8, מסובי 6 (מורה). המאמן: ניסים בכר.

שפט דני קורן, 7,500 צופים, בבאר שבע.

שלוש דקות חסרו לשלוש הנקודות

מכבי הרצליה – הפועל חיפה 1–1 (0–0)

מגן מכבי הרצליה, ישראל כהן, מניף את ידו לאחר שכבש את שער היתרון לרשת הפועל חיפה

מאת אמיר יגאי

חסרו להרצליה שלוש דקות כדי לשקם את כבודה, שבוע לאחר התבוסה בירושלים, ולזכות בשלוש נקודות, במשחקה הביתי נגד הפועל חיפה, אבל אז ספגה שער משווה.

שחקני הרצליה החזיקו מעמד בדקות הראשונות שבהן שלטה חיפה במרכז השדה. במחצית השנייה השתלטו על כר הדשא, הבקיעו שער נהדר ואף יכלו להוסיף שערים, עד שהחזור להם ששער יתרון אינו ערובה לניצחון.

בפתיחה יזמו החיפאים, בזכות של בנין ועופר טלקר, שדחפו את חבריהם קדימה. לעומתם היה ראובן עטר חלש מאוד וכלל לא תרם למשחק קבוצתו.

המאמן החדש, רוני גאון, עשה שינויים טקטיים בהרצליה: דניאל תופקי בלם אחורי, פולקארוב הוסט לקישור וקורן חזר לעמדת המגן. את מחיר הכשלונות שילמו שמעון ביטון ויונגל אוחנה שהושארו על הספסל.

להרצליה היתה הזדמנות טובה להבקעה, בדקה ה־40, אך משה אמסלם לא ניצל יציאה של אסייג משערו ובעט בפזיזות מ־16 מטר מעל המשקוף. לפני השריקה למחצית הספיק החיפאי מלניקוב להמשיך כדור רוחב מקרוב – החוצה.

הרצליה פתחה את המחצית השנייה בסערה ובאה על שכרה כבר לאחר 11 דקות: פריצה מצד ימין של יניב כהן הסתיימה בבעיטה שטוחה אל תוך הרחבה, הבלם קרושקין הרחיק את הכדור אל ישראל כהן וזה בעט בעוצמה משמונה מטרים לרשת, 1–0.

מעודדת מיתרונה המשיכה הרצליה במשחק לחימה חסר פשרות ובכמה התקפות מתפרצות הבהילה שוב ושוב את העורף החיפאי.

אך שלוש דקות לסיום שלח המחליף הישאם זועבי אל תוך הרחבה, והשוער גילרדי שיצא לקראתו נאלץ לראות כיצד הגיע הכדור אל קשלוק שבלי לעצור בעט אלכסונית פנימה, 1–1.

● מכבי הרצליה: גילרדי 5, ישראל 7, דניאל 6, אמולג 5, קורן 6, פולקארוב 6, יניב כהן 6, אלמקייס 6, ואן דר ליגן 7, מודר 6, אמסלם 5 (שמעון). המאמן: רוני גאון.

● הפועל חיפה: אסייג 5, אהרוני 6, קרושקין 5, עדן כהן 5 (זועבי 5), אטולין 5, חלפון 5, טלקר 6, בנין 6, קשלוק 5, עטר 4, מלניקוב 5. המאמן: דוד קשטן.

שפט אריה ולף, 3,000 צופים, בהרצליה.

בית"ר ובית שאן בגירסה חדשה

בית"ר תל אביב – הפועל בית שאן 2–2 (1–1)

מאת דרור מנר

שבוע לאחר שבית"ר תל אביב הפתיעה בחיפה בניצחון 3–2 על מכבי, ואילו בית שאן הובסה 0–7 בידי הפועל חיפה, נשכח הכל. מכבי בית"ר בחיפה, רונן שוייג המבשל ויניב אברג'יל הכובש, כלל לא הורגשו אתמול ואברג'יל לא בעט אף לא כדור אחד לעבר השער. הגנת בית שאן התארגנה הפעם וסתמה את כל הפרצות, לא משימה קשה במיוחד מול הבית"רים הלא מסוכנים. המחצית הראשונה היתה משעממת ואיטית, אך לבית שאן היה יתרון מה, בעיקר בקישור, בזכות הארגנטינאי קהימי והבלגי וינבסט. בדקה ה־40 הגליף רביב הבית"רי מסירה כפולה עם משה אייזנברג, שבעט מעל השוער היוצא מולו לרשת. אך בדקה ה־43 שיוויון: הגנת בית"ר התקשתה להרחיק כדור וקהימי, שבדקה ה־14 בעט כדור לקורה, כבש הפעם מעשרה מטרים.

במחצית השנייה חל שיפור בקצב המשחק, שנותר דל באירועים. בדקה ה־58 מסר וינבסט כדור רוחב ושמעון דגאן הקדים את קורנפיין וקבע 1–2. בית שאן היתה קרובה לניצחון חוץ מפתיע, אך בדקה ה־85 הגביה שחקן הרכש החדש של בית"ר, גנאדי ראמיזוב, כדור מצויין לעבר אייזנברג שכבש בבעיטת־יעף את השער היפה במשחק.

● בית"ר תל אביב: קורנפיין 5, בוסל 5, סיגאלוב 5, עמר 5, כהן 5, צופין 5, מווז 4 (ראמיזוב 46) 5, שוייג 4 (סגרדי 75), דנאייב 5, אייזנברג 6, אברג'יל 4. המאמן: אברהם מרצ'ינסקי.

● הפועל בית שאן: כהן 5, ביטון 5, האדר 5, א. דגאן 5, עסור 5, עמר 5, חזן 5, ש. דגאן 5, קהימי 6, וינבסט 6, אגבריה 5 (אלבז 81). המאמן: אלישע לוי.

שפט אבנר כהן, 1,500 צופים, באיצטדיון רמת גן.

מכבי ת"א שוב במצוקה: בקבוק הושלך למגרש בר"ג

השופטים סירבו להיענות לבקשה להתעלם מהמקרה בו נפגע צלם עיתונות שהבקבוק פגע בו

מאת אשר גולדברג

באמצע השבוע נקנסה מכבי תל אביב ב־15 אלף שקל ובשני משחקי רדיוס על תנאי בגלל זריקת חפצים (משער 4), בידי אוהדי הקבוצה, לכיוון השופטים והשחקנים. אתמול, בסיום משחקה של הקבוצה נגד עירוני ראשל"צ, נזרק בקבוק מים מיציע 4. הבקבוק פגע בצלם ידיעות אחרונות, יוסי רוס, שנפל ליד השופטים יהושע לויה, יצחק בן יצחק ושלום לביא.

בחדרי ההלבשה ביקשו ראשי מכבי ת"א מהשופטים שלא יציינו את הדבר בדו"ח השיפוט, אבל השופטים, שלושתם אנשי משטרה, אמרו ליו"ר מכבי תל אביב מודי פלד, כי אינם יכולים להתעלם מהמקרה שהתרחש לעיני אוהדים, שוטרים ועיתונאים.

השופטים ביקשו מהיו"ר פלד לגנות את אוהדי מכבי ת"א על האירועים האלימים בהם הם מעורבים במשחקים האחרונים.

פלד הבטיח לשופט יצחק בן יצחק, כי יגנה את התנהגות אוהדי קבוצתו ובמקביל הודיעו שני חברי הנהלה, אשר פרידברג ומני כסיף, כי שער 4 בו מתאספים הגרעין הקשה של אוהדי הקבוצה, ייסגר לקהל. מנכ"ל הקבוצה שמעון קורק הודיע, כי במשחקים הקרובים יותקן שרוול ביטחון שיגן על הצופים המצויים על כר הדשא, על השחקנים ועל השופטים.

נועם שוהם לא שיחק אתמול מאחר שסבל ממתיחה ברגלו.

המנכ"ל אברהם לוי: מליקה לא ישוחרר מבית"ר ירושלים

מאת אשר גולדברג

שער הניצחון שכבש אתמול מאיר מליקה, במשחקה של בית"ר ירושלים בפתח תקוה, אינו ערובה לכך כי הכדורגלן יישאר בקבוצה בה הוא חתום עד סיום העונה.

בסיום המשחק ניגש אל מליקה היו"ר, משה דדש, ואמר לו: "עכשיו אתה יכול להעלות את המחיר שלך. זה היה שער יפהפה". מליקה השיב לו: "השבוע אני עוזב את הקבוצה. אתה יודע שדברים עשויים להתפתח, ואל תאמר מה שאינו בטוח". בשיחה התערב המנכ"ל אברהם לוי שפסק: "מליקה שחקן בית"ר ירושלים. הוא לא ישוחרר, כי אין לנו חלוצים לאחר שאלי אוחנה נפצע".

מליקה מבקש לעזוב את הקבוצה מאחר שאין לו מקום בהרכב הפותח, בשיטה המקובלת על המאמן יוסי מזרחי, שגם אתמול חזר והודיע, כי מליקה ייאלץ להמשיך לשבת על הספסל למרות שהוא חלוץ מצויין. שתי הקבוצות המעוניינות בכדורגלן הן הפועל תל אביב, המנהלת עימו מו"מ מתקדם, ומכבי פתח תקוה שפנתה אליו אתמול בהצעה חדשה.

באר שבע הישעתה את גוסייב לשבועיים בגלל התרשלותו

מאת אברהם אבו רקייק

סרגיי גוסייב, חלוץ האוקראיני של הפועל באר שבע, עלול למצוא את עצמו מחוץ לקבוצה בימים הקרובים. בתום משחק התיקו נגד בני יהודה אתמול, הודה היו"ר פסח על השעייתו של גוסייב המאכזב לשבועיים. במקביל בודקת באר שבע אפשרויות להחלפתו. המועמדים העיקריים הם דניאל סקנטאיי, החלוץ הרומני ששיחק בקבוצה בעונה שעברה, וכן חלוץ של ספרטק מוסקווה מצמרת הליגה הראשונה ברוסיה.

פסח מתח אתמול ביקורת חריפה על גוסייב ואמר: "הבחור עושה טובה שהוא רץ על המגרש. הודעתי לו שהוא מושעה לשבועיים ונחליט מה יעלה בגורלו. אם ימשיך לגלות את היכולת המחרידה הזו, יהיה עליו ללכת".

במשחק הבא נגד ראשון לציון יחליף את גוסייב החלוץ אהרון סברוז, שכבש את שער השיוויון אתמול. המעניין הוא, שגוסייב לא ידע על השעייתו עד השעות המאוחרות אמש.

יו"ר מכבי פ"ת אסר על המאמן פייגנבוים ושחקניו להתראיין

מאת אשר גולדברג

מכבי פתח תקוה אסרה אתמול על השחקנים ועל המאמן יהושע פייגנבוים להתראיין בתקשורת. היחיד שהגיב אתמול על ההפסד לבית"ר ירושלים היה היו"ר אבי לוזון, שאמר: "מצבנו לא טוב ואין לאיש בקבוצה, כולל המאמן, הזכות להגיב. אנחנו מתכוונים לפתור השבוע את בעיית החלוץ. פנינו למאיר מליקה מבית"ר ירושלים ולאיגור גוצק ממכבי חיפה. שניהם עולים ביוקר, אך אין לי בעיה של כסף אלא בעיה של נקודות. אחד מהם יוחתם אצלנו. השבוע יגיע למכבים קשר מצטיין מצסק"א מוסקווה. הוחלט להחתים את הבלם מורר מגמדוב, שהצטיין במשחק, והוא ימלא את החלל במרכז ההגנה במקומו של רן בן שמעון הפצוע. מגמדוב הוא קוקזי מוסלמי, ששיחק בשנה שעברה בנבחרת האולימפית של רוסיה".

בסוף השבוע הוחלט, שרוד ספיבק ישמש עוזר של פייגנבוים, וכבר אתמול הוא ישב לצידו על הספסל.

5 ניחשו 15 בטוטו; 1.6 מיליון לכל אחד

לאחר בדיקה של 90% מהטפסים נמצאו חמישה משתתפים שניחשו 15 תוצאות נכונות. אם לא יימצאו משתתפים נוספים – יקבל כל אחד יותר מ־1.6 מיליון שקל. 294 ניחשו 14: 3,950 ניחשו 13: 29,350 ניחשו 12.

הניחוש הנכון: X, X, 2, 1, X, 2, 1, 1, 2, X, 1, 1, 2, 2, 1.

טוטו־תיקו־לא נמצא משתתף שניחש את 7 המשחקים. 22 ניחשו 6: 925 ניחשו 5.

המשחקים: 1, 2, 5, 10, 16, 24, 32.

ספורט

ארכה עד יום ד' לאזרבייג'אן למצוא מדינה שתארח המשחק נגד ישראל

אוקראינה, ליטא ולאטוויה סירבו. האפשרויות: יוון או טורקיה

מאת אשר גולדברג

עדיין לא ידוע היכן תארח ב־16 בנובמבר נבחרת הכדורגל של אזרבייג'אן את ישראל, במוקדמות אליפות אירופה. איגוד הכדורגל האירופי אסר על אזרבייג'אן לארח משחקים כל עוד המדינה נתונה במשטר חירום.

ביום שישי נפגשו ראשי התאחדות הכדורגל של אזרבייג'אן בז'נבה עם ראשי איגוד הכדורגל האירופי וביקשו לאפשר להם לקיים את המשחק נגד ישראל בביתם באקו. נציגי אופ"א סירבו בתוקף והודיעו לאזרבייג'אן, כי ניתנת להם ארכה עד יום רביעי למצוא מדינה שתארח את המשחק נגד ישראל.

מתברר, שאזרבייג'אן פנתה לכמה מדינות חבר העמים לשעבר, בהן אוקראינה, ליטא ולאטוויה, אך אלה לא גילו התלהבות לארח משחק בין שתי מדינות בעייתיות מבחינה בטחונית שמחייבות היערכות מיוחדת.

יו"ר ההתאחדות של אזרבייג'אן, מוסייב, הבטיח כי יעשה מאמץ למצוא מדינה שתארח את המשחק עד יום רביעי וייתכן שהמשחק יהיה ביוון, או בטורקיה.

מאמן נבחרת ישראל שלמה שרף הגיב על האפשרות שהמשחק לא יהיה בבאקו: "ברור שמשחק במקום אחר ולא בבאקו נותן לישראל יתרון, אבל זה לא יתרון שיכריע את המשחק. אנחנו לא קובעים את המדיניות ונשחק היכן שיקבעו לנו. יש יותר משבועיים עד למשחק וכל התנאים ייקבעו ברגע שנדע היכן המשחק מתקיים".

פיפ"א תחייב להעניק שלוש נק' לניצחון בכל הליגות והתחרויות

החלטה נוספת: שער בהארכה יכריע משחק, בינתיים רק באליפויות עולם לנערים, נוער ונשים. ייתכן שהשיטה תונהג גם בגביע העולם 1998

ניו יורק (רויטר). פיפ"א החליטה לחייב את כל הליגות והתחרויות הרשמיות תחת חסותה להעניק שלוש נקודות לניצחון. ספ בלאטר, מזכ"ל פיפ"א, אמר: "פיפ"א עשתה צעד גדול קדימה. זה יעודד את הכדורגל ההתקפי". בלאטר הבהיר כי החוק ייכנס לתוקף מתחילת העונה הבאה.

בלאטר גם אמר, כי פיפ"א תנהיג "מוות פתאומי" בהארכות בטורנירים בינלאומיים. הכוונה שהחל משלב רבע הגמר במשחקים בהם לא תהיה הכרעה אחרי 90 דקות תשוחק הארכה ואם יובקע שער, המשחק יסתיים. אם אחרי 30 דקות לא יהיו שערים ייבעטו בעיטות הכרעה. בינתיים יונהג החוק הזה באליפויות עולם לנערים, לנוער ולנשים. בעתיד תדון פיפ"א אם להחיל את החוק גם בגביע העולם 1998.

קול ייעדר לפחות חודש

לונדון (רויטר). אנדי קול, חלוץ ניוקאסל, ייעדר לפחות חודש בגלל פציעה.

ההודעה נמסרה אתמול על ידי המנהל המקצועי של הקבוצה, קווין קיגן, אחרי התייעצות עם רופא ניוקאסל ופיסיותראפיסט. מי שעשוי להחליף בהרכב הראשון הוא פול קיטסון הרכש מדרבי.

פוטר אד דה מוס מאמן איינדהובן

איינדהובן (רויטר). מאמן פ.ס.וו איינדהובן, אד דה מוס, פוטר ממשרתו באיינדהובן, כך מסרה סוכנות הידיעות ההולנדית. למרות קניית שחקנים בקיץ בסכום של יותר מ־14 מיליון דולר, כולל רונאלדו, פ.ס.וו לא פתחה את העונה טוב והיא ממוקמת במקום החמישי בליגה. היא הודחה מגביע אופ"א בסיבוב הראשון.

בשני משחקי הליגה האחרונים היא נוצחה, כולל 4–1 בבית לאייאקס.

פיפ"א אישרה למראדונה לאמן

פיפ"א אישרה לדייגו מראדונה לאמן, למרות עונש ההשעייה.

מראדונה הגיב על כך בשמחה: "הפעם הם התנהגו בצורה יותר הומאנית ממה שציפיתי", אמר מראדונה בראיון טלוויזיה. מראדונה הוזל לפני מספר שבועות לאמן את דפורטיבו מאנדיו.

עיתוני הולנד: ברצלונה רוצה את דניס ברגקאמפ

אמסטרדם (מיוחד ל"ספורט הארץ"). עיתוני הולנד כותבים כי קבוצת ברצלונה פנתה רשמית לאינטר האיטלקית, כדי לרכוש את חלוצה ההולנדי, דניס ברגקאמפ. ברצלונה לא יכולה לשלם לאינטר 12 מיליון דולר שהיא דורשת, אך קיימת אפשרות, לפי אחד העיתונים, כי יוהאן קרויף, מאמן ברצלונה, יהיה מוכן להחליף את ברגקאמפ ברומאריו.

נשיא אינטר, פלגריני, אישר את הידיעה ואמר, כי הכל פתוח למשא ומתן.

איזק אבירור

ליגה ארצית

הכח ר"ג קפצה מהמקום ה־6 ל־3 בניצחון 3–0 על הפועל אשדוד

המוליכה הפועל כפר סבא גברה 2–0 על הפועל בת ים, סגניתה מכבי יפו הכניעה את שמשון ת"א 3–0. הפסד ראשון לטייבה

מאת משה הרגעש

החידוש הבולט בליגה הארצית הוא שבצמרת לא חלו שינויים אחרי משחקי המחזור השביעי. המוליכה הפועל כפר סבא ניצחה בחוץ 2–0 את הפועל בת ים, סגניתה מכבי יפו הכניעה בחוץ 3–0 את שמשון תל אביב.

למקום השלישי עלתה הכח רמת גן שדורגה שישית ערב המחזור. היא ניצחה בבית 3–0 את הפועל אשדוד וניצלה איבוד נקודות של הקבוצות מעליה.

הפועל טייבה ספגה הפסד ראשון העונה דווקא במגרשה, 0–1 בידי הפועל רמת גן. שמעון וליג, שוער הפועל אשקלון, הדף פעמיים כדור מ־11 מ' שבעט חלוץ לוד עופר שיטרית. שיטרית הבקיע פעמיים מהשורה אך קבוצתו נוצחה 2–4.

סדרת המורחקים נמשכה גם במחזור זה שבו הורחקו ארבעה שחקנים: חיים בכר מבת ים (צהוב שני), שלמה אדרי מקרית שמונה (פגיעה ביריב), חיים כהן מקרית גת (פגיעה בשחקן יריב), מאיר סאמאראשווילי מנס ציונה (פגיעה בשחקן יריב).

הפועל כפ"ס – הפועל בת ים 2–0 (1–0)

● השערים: שמואל קודצקי (40), האלרי קודלנבצ'וק (46) ● המצטיין: גבי ספיר (כפר סבא) ● שופט יעקב בן חמו, 1,500 צופים, בבת ים.

מכבי יפו – שמשון תל אביב 3–0 (1–0)

● השערים: שמואל דלאור (12), יצחק רחוליץ (64), מתמיד נידאל (75) ● המצטיין: שמואל דלאור ● שופט: משה אשיאס, 400 צופים, בגבעתיים.

מנחם ויסל

טבלת הליגה הארצית

1.	הפועל כפר סבא	7	9–15	14
2.	מכבי יפו	7	5–10	14
3.	הכח רמת גן	7	8–14	11
4.	מכבי קרית גת	7	12–16	11
5.	הפועל חדרה	7	9–12	11
6.	מכבי יבנה	7	8–10	11
7.	הפועל לוד	7	12–11	10
8.	הפועל אשקלון	7	13–11	10
9.	הפועל ירושלים	7	10–15	9
10.	הפועל אשדוד	7	11–11	9
11.	הפועל טייבה	7	8–8	8
12.	הפועל רמת גן	7	11–7	8
13.	שמשון ת"א	7	9–6	7
14.	הפועל בת ים	7	10–7	6
15.	מ.ס. נס ציונה	7	12–4	5
16.	קרית שמונה	7	16–6	5

מלך השערים

1.	ניסים נורי (הפועל חדרה)	6
–.	גיל ספסדיוס (קרית גת)	6
–.	עופר שיטרית (הפועל לוד)	6
4.	יגיב שופרי (שמשון ת"א)	5
–.	האלרי קודלנבצ'וק (כפ"ס)	5
6.	דוד בר כליפא (יבנה)	4
–.	יוסי גורדנה (בת ים)	4
–.	גוג'ה טבקצ'ובה (אשדוד)	4

משחקי המחזור הבא

מכבי יפו – הפועל לוד
קרית שמונה – הפועל אשקלון
הפועל ר"ג – הפועל ירושלים
הפועל כפר סבא – הפועל טייבה
נס ציונה – הפועל בת ים
הפועל אשדוד – מכבי יבנה
הפועל חדרה – הכח רמת גן
שמשון ת"א – מכבי קרית גת

הכח רמת גן – הפועל אשדוד 3–0 (2–0)

● השערים: יצחק מוסרי (34, מ־11 מ'), יוג'ין יקוהומי (44), ויאצ'אסלב סוקירטסוב (60) ● המצטיין: יוג'ין יקוהומי ● שופט ריקרד בוסקילה, 1,000 צופים, ביפו. י. חבס

הפועל ירושלים – קרית שמונה 6–0 (2–0)

● השערים: גיא סולטן (25, 65, 83), עידן טל (4), מישל דיין (52), יאיר אסייג (55) ● המצטיין: מישל דיין ● שופט ניר בעבור, 2,000 צופים, בטדי.

רוני דיאון

מכבי יבנה – מ.ס. נס ציונה 1–0 (0–0)

● השער: איציק עשור (55) ● המצטיין: אבי זוהר (יבנה) ● שופט רמזי באדרה, 800 צופים, ביבנה. יצחק פרי

הפועל ר"ג – הפועל טייבה 1–0 (0–0)

● השער: אלדר שפלר (53) ● המצטיין: אלדר שפלר ● שופט יעקב מרינה, 1,000 צופים, בטייבה.

אשקלון – הפועל לוד 4–2 (2–2)

● השערים לאשקלון: שרון סבירון (14, 70), מנשה עלאווה (45), שגיא עיני (47) ● ללוד: עופר שיטרית (15, 20) ● המצטיין: שמעון וליג (שוער אשקלון) ● שופט אקרם חעבי, 2,000 צופים, באשקלון.

פיני ביטון

קרית גת – הפועל חדרה 1–1 (1–0)

● השער לקרית גת: גיל ספסדיוס (9) ● לחדרה: עופר כהן (77) ● המצטיין: עופר כהן ● שופט אורן פביאן, 2,000 צופים, בקרית גת.

בעיטה חופשית

0–2 כפול של מנצ'סטר יונייטד ובלקבורן בלם את המובילות ניוקאסל ונוטינגהאם

תצלום: אי־פי

קאנטונה (במרכז) מתמרן מול שוער ניוקאסל סרניק, במשחק הניצחון של מנצ'סטר יונייטד 2–0

מאת גיורא גודמן

לונדון (מיוחד ל"ספורט הארץ"). מנצ'סטר יונייטד ובלקבורן עצרו אתמול, בשני מיפגשי צמרת, את הדהירה של המועמדות הטריות לכתר, ניוקאסל ונוטינגהאם פורסט. כחודשיים לפני תום המחזור, ציון דרך למחצית העונה, הצטופפה הצמרת מחדש ואין עוד בלתי מנוצחות.

במשחק המוקד המרתק של המחזור נמלה מנצ'סטר יונייטד באולד טראפורד, לעיני כ־44 אלף צופים, על הפסד אמצע השבוע בגביע הליגה, כשהנחילה למוליכה הפסד ראשון ובאותה תוצאה, 2–0. פציעה הלכת ומהירה אילצה את המנהל קווין קיגן לאפשר מנוחה של חודש לכוכב ההתקפה שלו אנדי קול. גם קיטסון ופיקוק נעדרו בשל פציעה, אך ניוקאסל שלטה דקות רבות במרכז המגרש אך למשחקה השוטף חסרה יכולת העקיצה הרגילה.

המשחק היה מעולה, התנהל בקצב מהיר מאוד. יונייטד תקפה כרגילה במתפרצות באגפים, וידעה כמובן גם לכבוש פעמיים. בעיטת עונשין של גיגס בדקה ה־11 הובילה לשער נגיחה של הבלם פאליסטר, הראשון שלו העונה. ניוקאסל יכלה להשוות אחרי ההפסקה אך סלרס ובירדסלי ביזבזו הזדמנויות טובות. קית' גילספי הצעיר, שעלה מהספסל כמחליפו של גיגס, תקע פגיעה בדקה ה־77 בין שני מגינים וכבש שער יפה בבעיטה לפינה.

כריס סאטון, החלוץ היקר בליגה, כבש צמד לבלקבורן רוברס אשר הנחילה לנוטינגהאם פורסט את ההפסד הראשון בליגה העונה (2–0) והראשון בביתה זה יותר משנה. סאטון הבקיע את שערו הראשון בדקה השישית בבעיטה מחוץ לרחבה וביסס את הניצחון בדקה ה־68 מבישול של אלן שירר. כמו ניוקאסל, כך גם נוטינגהאם חסרה מאוד את חלוצה המצטיין והפצוע, סטן קולימור. על ניצחונה של בלקבורן העיבה הרחקתו של ג'ייסון ווילקוקס, שתי דקות לסיום, בפעם השנייה העונה.

ליברפול, שניצחה 3–1 באיפסוויץ' ולידס שגברה 3–1 בחוץ על סאות'המפטון, משלימות את חבורת הצמרת. רובי פאולר כבש צמד לליברפול (56, 59) אחרי שבארנס (39) הוליך אותה ליתרון ראשון (שאו כבש לאיפסוויץ', 65). רוד וולאס כבש צמד נגד קבוצתו לשעבר (83, 89), שהבטיח בסיום דרמטי את 3 הנקודות ללידס. לפני כן הבקיע ניל מדיסון מסאות'המפטון (44) והוסיף שער עצמי (54).

השמועות שרווחו בתקשורת האנגלית בשבת בבוקר היו, שאוסי ארדילס יפוטר מיד אחרי המשחק נגד ווסטהאם; אך ניצחון 3–1 של טוטנהאם בדרבי הלונדוני "הציל את ראשו", לפחות זמנית. יורגן קלינסמן כבש בדקה ה־19, כמעט אחרי חודש ללא שער, אך מתיו ראש השווה (42) לפסיפס. טדי שרינגהאם, שפתח על הספסל בשל יכולתו הדלה, עלה כמחליף וכבש בנגיעתו הראשונה בכדור (49) והכשיל לברמבי בדקה ה־63.

שאר התוצאות: קובנטרי 1 (רבלין 83) – מנצ'סטר סיטי 0; אוורטון 1 (אנסוורת 14) – ארסנל 1 (שוורץ 24); לסטר 0 – קריסטל פאלאס 1 (פריס 36); ק.פ.ר. 2 (דיקי 36, פנרייס 90) – אסטון וילה 0. שפילד ונסדיי 1 (ברייט 67) – צ'לסי 1 (וייז 40).

● סקוטלנד: היברניאן ניצחה את האוטס 2–1 ועלתה למקום הראשון. שאר התוצאות: אברדין – דאנדי יונייטד 3–0; מאדרוול – קילמרנוק 3–2; פארטיק – פלקירק 1–2. היום יתמודדו סלטיק וריינג'רס בדרבי הגדול של גלאזגו.

● בלגיה: סט. טרוידן – ליארסה 2–2; שארלרואה – לומל 2–0; סטאנדרד ליאז' – אקרן 2–0; מרלנבק – סרקל ברוז' 1–1; מכלן – אאלסט 2–2.

● הולנד: פ.ס.וו הביסה את חרונינגן 5–0 (רונאלדו כבש צמד). דורדרכט – גו אהד 1–1.

● פורטוגל: בואוישטה – בראגה 0–0; מאריטימו – גיל ויסנטה 1–0.

הליגה האנגלית

1.	ניוקאסל	12	12–29	29
2.	נוטינגהאם	12	13–25	27
3.	מנצ'סטר יונייטד	12	9–21	25
4.	בלקבורן	12	12–25	24
5.	ליברפול	11	11–27	23
6.	לידס	12	13–18	21
7.	צ'לסי	11	14–21	19
8.	נוריץ'	11	10–12	19
9.	מנצ'סטר סיטי	12	17–21	18
10.	ארסנל	12	13–17	18
11.	טוטנהאם	12	24–21	17
12.	סאות'המפטון	12	22–18	15
13.	קובנטרי	12	20–14	15
14.	ווסטהאם	12	14–8	14
15.	שפילד ונסדיי	12	21–15	13
16.	קריסטל פאלאס	12	14–8	13
17.	ק.פ.ר.	12	22–17	10
18.	אסטון וילה	12	18–11	10
19.	לסטר	12	24–14	9
20.	ווימבלדון	11	18–8	9
21.	איפסוויץ'	12	24–11	7
22.	אוורטון	12	24–8	4

ניצחון דחוק למוליכה דורטמונד: 1–0 על דרזדן

בורוסיה דורטמונד שמרה על מקומה הראשון בגרמניה אחרי ניצחון חוץ דחוק 1–0 נגד דינאמו דרזדן. אנדי מולר הבקיע את השער היחיד בדקה ה־34. ורדר ברמן נותרה במקום השני אחרי ניצחון 2–0 על פרנקפורט מצמד של הרוסי הצעיר בסטצ'אסטניך.

באיירן מינכן ממשיכה לאכזב ואתמול סיימה 2–2 בבית נגד שטוטגרט. פשנר (16) וקינלה (55) העלו את האורחים ליתרון 2–0, אך זיקלר (64) צימצם ולותר מתיאוס השווה בדקה ה־82, לעיני 63 אלף צופים באיצטדיון האולימפי.

בורוסיה מנשנגלדבך עלתה למקום השלישי אחרי ניצחון 2–0 נגד מינכן 1860 משערים של דאר לין וקסטנמאייר. קארלסרואה ניצחה את אורדינגן 2–1 משערים של האסלר (27) ושמידט (76). קייזרסלאוטרן ניצחה 2–0 בבוכום משער של ספורצה ובעיטת 11 של ברמה. פרייבורג ממשיכה לנצח, הפעם 4–2 את פ.צ. קלן. לוורקוזן ושאלקה סיימו 2–2.

הליגה הגרמנית

1.	דורטמונד	11	16–27	18
2.	ורדר ברמן	11	12–21	17
3.	מנשנגלדבך	11	13–21	14
4.	פרייבורג	11	17–23	14
5.	קייזרסלאוטרן	11	13–19	14
6.	לוורקוזן	11	15–23	13
7.	באיירן מינכן	11	17–22	13
8.	שטוטגרט	11	19–23	13
9.	קארלסרואה	11	19–21	13
10.	המבורג	10	12–16	12
11.	שאלקה	11	15–14	10
12.	פרנקפורט	11	18–12	10
13.	דרזדן	11	17–11	8
14.	פ.צ. קלן	11	26–18	8
15.	אורדינגן	11	16–10	7
16.	מינכן 1860	11	21–11	5
17.	בוכום	11	28–11	5
18.	דויסבורג	10	22–7	2

נאנט – ניצחון 3–0 על שטרסבורג ויתרון 6 נק'

פאריס (רויטר). שני שערים של ניקולאס אודק (ביום הולדתו ה־23) העניקו לנאנט ניצחון 3–0 על שטרסבורג ויתרון של שש נקודות בצמרת הליגה הצרפתית. קלוד מאקללה כבש את השער השלישי.

האלופה פאריס סן ז'רמן ניצחה את מונפלייה 3–1 במשחק מצויין שהכביד את בושה בגביע האלופות. פול לה גואן כבש ראשון בדקה ה־34, ראי כבש בבעיטת 11 בתחילת המחצית השנייה וג'ורג' וזה הוסיף שער כמה דקות לסיום. מונפלייה צמצמה לקראת הסיום. סן ז'רמן עלתה למקום השני בגלל שליון סיימה רק ב־1–1 עם בורדו ביום חמישי.

לנס ניצחה 3–1 באסטיה ועלתה למקום הרביעי ואילו הפתעת המחזור היה הניצחון המוחץ של האחרונה בטבלה קאן, 5–1 נגד רן. קנת אנדרסון, חלוץ נבחרת שוודיה, כבש שלישייה. מונאקו, עם אנצו שיפו שחזר מפציעה, ניצחה את סושו 3–1. שאר התוצאות: אוקזר – ניס 3–0; קאן – לה האוור 2–2; ליל – מארסיי 1–0; מץ – סט. אטיין 1–0.

הצמרת לאחר 15 מחזורים: נאנט 33, סן ז'רמן 27, ליון 27, לנס 26.

בקר עלה לגמר הטורניר בשטוקהולם

שטוקהולם (רויטר). בוריס בקר עלה לגמר הטורניר בשטוקהולם אחרי ניצחון על המדורג ראשון בעולם, פיט סמפרס, 6–4, 4–6, 6–4. בקר זכה בשטוקהולם שלוש פעמים בעבר (1988, 1990, 1991) ויתמודד בגמר נגד גוראן איווניסביץ' (2), שניצח את ייבגני קאפלניקוב 7–5, 4–6 ועלה לגמר השלישי ברציפות שלו בשטוקהולם.

ניצחון שמיני במבצר של מלחה

הפועל ירושלים – גבעתיים 91–69

מאת דוד שטיינמן

הפועל ירושלים השיגה אמש ניצחון שמיני העונה במלחה, השלישי בשישה ימים, 91–69 (48–40) על הפועל גבעתיים.

גבעתיים הצליחה לשמור על שיוויון כמעט עד חמש דקות לסיום המחצית, בזכות שליטה בריבאונד ההתקפה (תשעה) שחיפתה על אחוז קליעה אפסי מטווח השלוש נקודות. אך במחצית השנייה קטפה ירושלים 13 ריבאונדים בהתקפה, לעומת אחד בלבד עד להפסקה, ובגבעתיים שהמשיכה להחטיא מבחוץ (1 מ־14 לאורך כל המשחק) פיגרה כבר ב־24 נקודות בדקה ה־32 (56–80).

במחצית השנייה שיתף מאמן הפועל ירושלים גדי קידר את כל שחקני קבוצתו (דבר שלא נעשה עד כה), וגם במקרה זה לא הצליחו שחקני גבעתיים לצמצם את הפער. הזר החדש של גבעתיים אדריאן בראנץ', הגם שקלע 23 נקודות, היה חלש הפעם. בירושלים בלטו בלבו יוברט רוברטס, ואמיד בינו במחצית שניה מצויינת.

הליגה הלאומית

1.	מכבי ראשל"צ	8	621–763	16
2.	מכבי תל אביב	7	536–628	13
3.	הפועל ירושלים	8	600–653	13
4.	בני הרצליה	7	558–695	12
5.	הפועל אילת	7	571–613	12
6.	מכבי רמת גן	7	611–690	11
7.	גליל עליון	7	569–582	11
8.	הפועל חולון	7	548–604	10
9.	הפועל חיפה	8	687–688	10
10.	מכבי ירושלים	7	586–661	9
11.	הפועל גבת	7	626–579	9
12.	הפועל גבעתיים	8	717–634	9
13.	הפועל תל אביב*	7	571–655	7
14.	בית"ר רמת גן	7	960–365	7

* ממאזן הקבוצה הופחתו 4 נקודות

● לירושלים: רוברטס 18, דליזל 16, רוזנאש 14, תורג'מן 13, בינו 10, אסף לוי 3, אייל 2, קנט 1.

● לגבעתיים: בראנץ' 23, פלאמר 16, בנס 8, פרישמן 7, אטלס 5, אדלר 4, נעמן 3, אשכנזי 2, פחימה 1.

שפטו ראובן וירזוביק וג'וקי אבו ערב, 1,600 צופים בירושלים.

ערב בינוני הספיק למוליכה

מכבי ראשון לציון – הפועל חיפה 92–80

מאת רוני ברנשטיין

ערב בינוני של מכבי ראשון לציון הספיק לה אמש, כדי לנצח את הקבוצה החלשה של הפועל חיפה 92–80 (45–53) ולשמור על מאזן מושלם של 8 ניצחונות רצופים.

חיפה, ששיחקה ללא שחקנה הזר דניס ויליאמס הפצוע, פתחה היטב והוליכה 5–0. ראשל"צ נכנסה למשחק ועד לדקה ה־14 התנהל מאבק שקול, כאשר שתי הקבוצות הפקידו להחליף את משחק ההגנה. לאחר שיוויון 34–34 שיפרה ראשל"צ את משחקה ועלתה להפרש 8 נקודות במחצית.

בפתיחת המחצית השנייה הגדילה ראשל"צ את ההפרש שהגיע לשיאו בדקה ה־31. חיפה עוד ניסתה לחזור למשחק, אך אמש לא היו לה את הכלים לעשות זאת.

תומר קרני ניהל מצויין את משחק קבוצתו, פאריז קלע בכל פעם שרצה והראל כצר שעלה מן הספסל היטיב לשחק.

● קלעו לראשון לציון: פאריז 26, קרני 20, בכר 13, גוס 10, בוגין 10, ק. רוברטס 7, ק. בלול 5, ברנר 1.

● קלעו לחיפה: מייקל קערי 23, פיינלין 13, אלוש 12, אמסלם 9, ליידי גודדין 9, ליבנה 8, שני כהן 2, סטילר 2, גורקה 2.

שפטו שלמה אפריאט וסמי בכר, 500 צופים, בחיפה.

מוליכות חדשות בליגה א': מכבי נצרת והפועל כפר שלם

בשני המחוזות של ליגה א' יש מוליכות חדשות. בצפון עלתה לפיסגה מכבי אחי נצרת, שניצחה בדרבי 3–0, ובדרום עלתה למקום הראשון הפועל כפר שלם, לאחר ניצחון חוץ על בית"ר רמלה.

תוצאות המשחקים:

צפון: בני סכנין – הפועל טבריה (לא נערך בגלל אי הופעה של טבריה), גבעת אולגה – מכבי עכו 2–3 (0–0), מכבי שפרעם – הפועל כפר קאסם 2–3 (0–3), מכבי אחי נצרת – הפועל נצרת עילית 3–0 (0–2), הפועל אום אל פאחם – מכבי אחי עקיבא 1–2 (1–0), מכבי חדרה – מכבי עפולה 2–0 (1–0), מכבי תמרה – מכבי עוספיה 2–1 (0–1), הפועל עכו – הפועל טירת הכרמל 0–0.

דרום: הפועל יהוד – הפועל באר יעקב 1–0 (1–0), הפועל רמת אל כרמל – הפועל אור יהודה 3–1 (2–1), שלושה משחקי אור יהודה הודחו, מכבי שעריים – מכבי רמת עמידר 1–0 (0–0), בית"ר רמלה – הפועל כפר שלם 1–3 (1–0), הפועל צעירי יפו – בית"ר באר שבע 1–0 (1–0), לדרוס חולון – הפועל מרמורק 2–0 (0–0), הפועל יהוד – הפועל קרית מלאכי 1–0 (0–0), הפועל קרית אונו – הפועל מרחבים 1–1 (0–0), שניים משחקי קרית אונו הורחקו.

הפסד לליגה שלישי לבת ים בכדורעף

מאת מיכאל אסקין ואריה ליבנת

הפועל בת ים, בעבר שלוש פעמים אלופת הכדורעף, נחלה אמש הפסד ליגה שלישי ברציפות מפתיחת העונה: 2–3 (13–15, 4–15, 15–11, 15–4, 13–15) בביתה להפועל המעפיל במשחק צמוד ומרתק.

הפועל מטה אשר, מכבי תל אביב והפועל כפר סבא נותרו עדיין בלתי מנוצחות. מטה אשר גברה בחוץ על הפועל העמקים 3–2 במשחק הפכפך, שארך שעתיים ורבע. המערכות: 13–15, 15–3, 15–4, 15–5, 16–14.

מכבי תל אביב ניצחה את מכבי הרצליה 3–0 (17–15, 15–13, 16–14).

הפועל כפר סבא ניצחה בחוץ את מכבי קרית אתא 3–1 (15–17, 15–13, 17–15, 16–14).

בשים: האלופה הפועל מטה אשר ניצחה במחזור הרביעי את הפועל כפר סבא 3–0. גוה שאנן גברה על אס"א באר שבע 3–0 ועמק חפר ניצחה את קרית חיים 3–1.

● עידו מאור ובתי אשל ניצחו הספרינט טריאתלון, אתמול בחיפה. מאור קבע 56.18 דקות, ואשל 1:02.32 שעה.

עיתוני סלוניקי: יכולתו של קולמן לא מתאימה לצמרת האירופית

מאת אלי פרוסי

מאמן מכבי תל אביב צבי שרף, מנהל הקבוצה גולי קצדרין ועוזרו אמנון ישכיל, קיימו אתמול שיחה בת חצי שעה עם שחקני הקבוצה, בה הוסברו הליקויים, כפי שהתגלו בהפסד 75–84 לפאוק סלוניקי, במשחק הפתיחה של בית שמינית הגמר באליפות אירופה לקבוצות.

גיא גודס, שלא הגיע לרמתו במשחק עם פאוק (0 מ־6 בזריקת משלוש נקודות), אמר אמש: "אמרתי אחרי המשחק שהייתי גרוע. גם שאר השחקנים לא היו במיטבם. יש משחקים שלא הולך. בימים כאלה כדורים שנכנסים לסל באימון יוצאים החוצה במשחק. צריך להמשיך הלאה".

ג'ון קורפאס, הרכז של פאוק, אמר אחרי המשחק, שמכבי תל אביב של לפני שנתיים, עם אנדראוס וקינג, היתה טובה מהקבוצה של השנה.

גודס: "אני לא חושב שזה נכון. אם היינו מנצחים, היו אומרים שאנחנו יותר טובים מהקבוצה של לפני שנתיים? אני עושה סיכומים בסוף העונה".

● פאוק סלוניקי. עיתוני סלוניקי ציינו את יכולתם הטובה של בראניסלאב פרלוביץ' והזר החדש ג'דאר מוססאף כמפתח לניצחון ביד אליהו. "לא הרבה קבוצות ינצחו העונה ביד אליהו. ההישג של פאוק הוא אדיר". העיתונים בסלוניקי טענו שהבעייה של מכבי ת"א היא יכולתו של נוריס קולמן, שאינה מתאימה לצמרת האירופית הגבוהה ומכך שהוא סר בכל משיתוף פעולה לקוי עם הבריז לקבוצה.

פאוק הביסה אמש במחזור הרביעי בליגה היוונית את אמפלוקיפי 106–84. פרלוביץ' 23 וסאוויץ' 20, בלטו בפאוק. פאניוניוס אתונה ניצחה במשחק המרכזי את אריס סלוניקי 81–77. אולימפיאקוס פיראוס שעדיין לא נוצחה העונה, הביסה את א.א.ק אתונה 80–60.

● הפועל תל אביב. בקבוצה קיבלו בבדידה קשה את החלטת ועדת המשמעת להפחית 4 נקודות ממאזן הקבוצה, והשחקנים במורל נמוך לשני משחקים השבוע בליגה ובגביע אירופה.

המאמן צבי שרף: "אף אחד לא מאושר מההפחתה. הנקודות הוא לא מוסיפה לפתרון הבעיות שיש לקבוצה. המורל ירוד, ואחרי המשחקים השבוע, נעשה פסק זמן ונוכל לפתור את זה".

● ג'ונתן דלזל, שחקן הפועל ירושלים, לא יסע עם הקבוצה לספרד למשחק הגומלין בגביע הקבוצות נגד ויטוריה טאוגרס. דלזל ביקש להשאר בארץ מאחר שאשתו כורעת ללדת.

● פאנאתינאיקוס אתונה. עתידו של המאמן קוסטאס פוליטיס ייקבע כנראה אחרי השבוע הקרוב. פאנאתינאיקוס תשחק הערב בליגה עם לאריסה וביום חמישי עם מכבי ת"א. הפסד למכבי יגרום לראשי הקבוצה לפטר את המאמן ובמקביל לחזרתו של ניקוס גאליס לקבוצה. לגבי אפשרות החזרתו של גאליס אמר פוליטיס אחרי התבוסה בפאוארד 69–92: "זו לא בעייה שלי אלא של כל המועדון. אנחנו לא חושבים שאנחנו צריכים לבקש סליחה מגאליס".

● ריאל מדריד. ג'ו ארלאוקאס, הזר הליטאי של הקבוצה, אמור לחזור השבוע להרכב הקבוצה במשחק עם סקאבוליני פזארו. בספרד ציינו אתמול שריאל מדריד חזרה לעצמה אחרי ניצחון החוץ בלובליאנה, והתבוסה שהנחילה אמש בביתה 82–62 לאונד קאזה מלאגה, השנייה בטבלה.

השבוע בכדורסל

היום

● לאומית א', מחזור 8 (20.30): גליל עליון – בני הרצליה (שפטה: וירזוביק וארבריבע); מכבי ת"א – הפועל אילת (קמינר ונרימן); מכבי ר"ג – הפועל ת"א (רגן חדיף); הפועל חולון – מכבי ירושלים (ביטון ולויא); הפועל גבת – בית"ר ר"ג (הילמן ויעקב).

יום שלישי

● גביע אירופה לקבוצות, סיבוב שלישי, גומלין: ויטוריה טאוגרס (ספרד) – הפועל ירושלים; הפועל ת"א – ביזור טה ברנו (צ'כיה).

● גביע קוראץ', סיבוב שלישי, גומלין: פאניוניוס אתונה (יוון) – מכבי ראשל"צ.

● גביע המדינה לנשים, שמינית גמר, גומלין.

● ליגה לאומית ב', מחזור 7.

יום רביעי

● גביע קוראץ', סיבוב שלישי, גומלין: קאסרס (ספרד) – גליל עליון; הפועל אילת – אודסה (אוקראינה).

● גביע רונקטי לנשים, סיבוב שלישי, גומלין: מירנדה (צרפת) – אליצור רמלה; בורז' (צרפת) – מכבי רמת חן.

יום חמישי

● בית שמינית גמר אליפות אירופה לקבוצות, מחזור שני: פנאתינאיקוס אתונה (יוון) – מכבי תל אביב.

עדני דגן מאמן אליצור חולון

מאת אריה ליבנת

עדני דגן מונה לתפקיד מאמן קבוצת הנשים של אליצור חולון במקום אביהו גרוברמן שפוטר בשבוע שעבר.

שחקנית החיזוק הזרה של חולון, סאורישה סטאפורד עזבה אתמול בבוקר ללארה"ב. ייתכן שסאורישה אליס (בת 27, 1.92 מ'), שנבחנה בעבר באליצור רמלה, תחליף את סטאפורד.

● מכבי רמת חן עלתה אמש לרבע גמר גביע המדינה, לאחר שהביסה את הפועל חיפה 106–38 (198–96 בסיכום שני המשחקים). לרמת חן: אירים גורן 21, ניצן פרינץ 16. בני יהודה תארח הערב (18.30) באולם בית"ס עירוני ט' את אליצור רמלה. במשחק הראשון ניצחה רמלה 80–70.

● מכבי הוד השרון מליגה לאומית ב' החתימה את קורי אלן (בן 24, 2.00 מ') במקום סיפוס בנסון.

משחקי אימון באן.בי.איי.

משחקי אימון בסוף השבוע באן.בי.איי: סיאטל – לוס אנג'לס קליפרס 133–105; איינדיאנה – פורטלנד 98–91; אטלנטה – פניקס 105–112; פילדלפיה – מינסוטה 104–107; דטרויט – דנוור 87–107; וושינגטון – ניו יורק 103–102; סן אנטוניו – יוסטון 121–112; ניו ג'רסי – בוסטון 117–129.

כדוריד: נס ציונה שניה אחרי ניצחון על מכבי ראשל"צ

מאת אפי רוזנברג

שני משחקי כדוריד הוזזו נערכו בסוף השבוע. המשחק הבולט היה ביום שישי אחר הצהריים בנס ציונה, שבו ניצחה א.ס. נס ציונה את מכבי ראשון לציון 20–19, משער ניצחון שהבקיע ליבוביץ ברשקוב 23 שניות לסיום. בעקבות הניצחון עלתה נס ציונה למקום השני ורק הפרש שערים מפריד בינה לבין המקום הראשון שבו נמצאת האלופה הפועל ראשון לציון.

● השערים לנס ציונה: רפאלי 4, יובס 4, ביציקובסקי 4, ברשסקו 3, שדה 2, זלצר 2, שגב 1.

● לראשון לציון: דולגוב 9, אילדיס 4, עבר 2, סגל 2, רום 1, קידר 1.

שפטו יוסף גרוסמן ודפי לוי, 500 צופים, בנס ציונה.

מכבי רעננה – מכבי תל אביב 29–18 (17–4). לרעננה: דיין 7, גבריק 4, מגולוב 4, רובין 3, אוזיד נבניק 3, רובינשטיין 2, הדר 2, ז. איתי 2, מירונסקי 1, שחורץ 1. לתל אביב: מלרובן 6, גלקין 5, סרבוק 3, רש 2, אוסלנדר 1, הזוכה 1, בן ארויה 1.

שפטו צדוק וליסבק, 200 צופים, בקיבוץ רמת הכובש.

● אלכס איוונובסקי השיג את המינימום לאליפות העולם בהרמת משקולות, שתהיה בעוד שבועיים בטורקיה. בתחרות כבחן בתל אביב קבע איוונובסקי (במשקל על על כבד, מעל 108 ק"ג) בסך הכל 367 ק"ג, הניף 165 ק"ג ודחק 202 ק"ג.

טלוויזיה

ערוץ 1
22.00 ליגה אירופית, שידור ישיר של המחצית השנייה בין פארמה לרומא.
ערוץ הספורט
18.00 כדורסל, תקציר הפועל ירושלים – הפועל גבעתיים, 19.30, 23.30 גול חוזר.

هكذا من الأصل

אתמול בקונצרט / נעם בן־זאב

קהל מלא עונג

רביעיית הפסנתר הישראלית: משה מורביץ, כינור; אברהם בורשטיין, ויולה; אלחנן ברגמן, צ'לו; פנינה זלצמן, פסנתר; ביצירות מאת בן־חיים, בטהובן ופורה; צוותא תל אביב.

למרות היותה כה מנוגדת לאופנתיות המתגברת של מתחם האופרה שבו היא שוכנת, לא מאבדת "שחרית 11:11" במועדון צוותא מקסמה, ואולי אף להפך – דומה שערכה הולך ועולה. עשרים וחמש שנות קיום לא הצליחו להפוך את "11:11" לאנאכרוניסטית והיא נשארה כשהיתה, סמל לתרבות המוסיקלית התל אביבית הישנה: זמינה, נעדרת טקסיות וממלכתיות, אירוע ממנו מדירים ה"סלבריטיז" את רגליהם. המרתף בצוותא מעניק את התחושה הנכונה של "פרינג'" שאיננו מחתרתי ושל שבירת מחיצות בין האמנים לקהל, והרכה תל אביבים הבים ל־"11:11" תודה על התנסויות ראשונות במיטב הרפרטואר הקאמרי. הרכב הקהל בקונצרט אתמול היה מייצג בני כל הגילים, ביניהם הורים צעירים שהביאו כמה תינוקות (שקטים) אתם, אנשים שהגיעו ברגל או באופניים ולא נתנו חשיבות יתרה להופעתם החיצונית – וכולם באו לשמוע מוסיקה נטו.

רביעיית הפסנתר הישראלית פתחה דווקא בשלישייה – ואריאציות על נושא יהודי (למעשה נושא עברי, או אף בדווי, כפי שהסביר מורביץ) של פאול בן־חיים. היצירה, מהראשונות של בן־חיים בארץ ישראל (1939) נושאת עמה מטען פוסט־רומאנטי כבד ועם זאת כבר מטגירה את הסגנון אליו שאף בן־חיים, העירוב בין מערב למזרח. הטריו מורביץ־ברגמן־זלצמן הגיש ביצוע מרגש ומסור ליצירה הזאת, ואף התגבר על רגעיה הפורמליסטיים בצליל חם של כלי הקשת ובנגינה עדינה ומדויקת של הפסנתרנית.

פנינה זלצמן שבה והוכיחה ברביעייה אופוס 16 של בטהובן את מקומה הייחודי במציאות המוסיקלית והפסנתרנית בארץ. כמה נדיר לשמוע נגינה כה רוחנית ולא שגרתית ועם זאת כה קפדנית. בטבעיות מוחלטת חשפה זלצמן את הדקיות הבטהובניות הנסתרות ביותר וניגנה באלגנטיות קלאסית, כאילו ללא מאמץ ובפשטות מובנת מאליה. אפשר היה גם לחוש בתיאום המוחלט בין חברי הרביעייה הוותיקה שניגנו כגוף אחד והוסיפו בעצם כך עוד ממד למוסיקה.

נראה שהיצירה של פורה, שסיימה את הבוקר, לא התאימה לאופיו של ההרכב. חסר לחברי הרביעייה (הקלאסיים, כך נדמה, בנשמתם) הפאתוס הדרוש למוסיקה השופעת, הרקורסיווית במהותה, של פורה – ואין הדבר נאמר בגנותם. כאן התגלעו סדקים באחידות ביניהם ואף האינטונאציה לקתה במקומות רבים, ובעיקר סבלה התנופה של המוסיקה שנשמעה כמתנהלת בעצלתיים. אבל זה היה פגם קטן בקונצרט שבוצע ברמה מוסיקלית גבוהה ושסיומו הותיר קהל מוחא כפיים, מתלהב ומלא עונג.

חי"ג 02-254245-8 03-5121333/44 04-623166/7
ואתה מנוי על הארץ

רבין ופרס

(סוף מעמוד א1)

לשתינית אמרו כי יו"ר אש"ף יד־רוש היום מרבין להסיר לאלתר את הסגר שהטילה ישראל על השטחים. בישיבת הרשות אתמול התקבלה החלטה הצהרתית האומ־רת כי הסגר נוגד את הנוסח ואת הרוח של הסכמי אוסלו־קהיר, ואת תהליך השלום. "הסוגיה תעמוד בראש סדר היום", של ערפאת, אמר אמש יאסר עבד ראבו, הממו־נה על התרבות וההסברה ברשות הפלשתינית.

עבד ראבו סיפר כי הישיבה דנה גם בהשלכות הסכם השלום שנחתם בין ישראל לירדן, ובפרט בסוגיות שהרשות מסתייגת מהן: ירושלים, שאלת המים, ושאלת הפליטים. הרשות הפלשתינית דנה אתמול גם בדבריו של יצחק רבין, בראיון עיתונאי בסוף השבוע, כי יהיה צורך "לשפץ" את הסכם אוסלו, "בעיקר בהיבט הביטחוני". עבד ראבו אמר בעניין זה כי "ההצהרה הזו מעידה באופן מסוכן והיא משקפת את הנטייה של הצד השני לשחק במשחקים ביחס לדברים שהוסכם עליהם". לדברי עבד־ראבו, אין "חצי־שלום או רבע־שלום".

בפמלייתו של ערפאת לוועידת קזבלנקה נכללים גם הממונה על התכנון, נביל שעת, הממונה על משרד הכלכלה אחמד קריע (אבו עלא), הממונה על ענייני ירושלים פייסל חוסייני, הממונה על ענייני רווחה, אינתיסאר אל־ואזיר (אום ג'יהאד) ועבד ראבו.

• סוגיה שהפלשתינאים מתכוו־נים להתמקד בה בוועידת קזבלנ־קה היא הסחבת במשלוח כספי הסיוע הבינלאומיים של המדינות התורמות. שעת אמר בעניין זה שלשום, כי סך הכספים שהועברו עד כה מן המדינות התורמות אינו מגיע אפילו לעשירית מן הכסף שקיבל אש"ף מדי שנה ממדינות המפרץ, לפני המלחמה נגד עיר־אק. הארגון קיבל כמיליארד דולר בשנה ממדינות המפרץ באותה תקופה.

מובארק הזמין את וייצמן לבקר במצרים בדצמבר

מאת אלוף בן
סופרו המדיני של "הארץ"

נשיא מצרים, חוסני מובארק, הזמין את נשיא המדינה, עזר וייצמן, לביקור במצרים בחודש דצמבר. מובארק התקשר אל וייצמן ביום רביעי שעבר, לאחר חתימת חוזה השלום עם ירדן, כדי לברך אותו. בשיחה חזר מובארק על ההזמנה.

וייצמן השיב למובארק כי "מאוד היינו רוצים לראותך בישראל". מקורות מדיניים מסרו כי המצרים הביעו נכונות לביקור של מובארק בבאר־שבע, אך וייצמן מבקש לארחו בירושלים.

בימים הקרובים יתנהלו מגעים לתיאום הביקור בין שגריר מצרים בישראל, מחמד בסיוני, ומנכ"ל בית הנשיא, אריה שומר. ישראל דורשת לתאם במקביל מועדים לשני הביקורים – של וייצמן במצרים ושל מובארק בישראל. עם זאת, וייצמן מוכן שביקורו במצרים יהיה הראשון בין השניים.

"דר שפיגל": קלינטון הציע לאסד לחזור עמו לירושלים ולהיפגש עם ראש הממשלה

מאת יהודית וינקלר

בון (מיוחד ל"הארץ"). נשיא ארצות הברית, ביל קלינטון, הציע ביום חמישי לנשיא סוריה, חאפז אסד, לחזור אתו לירושלים ולהיפגש עם ראש הממשלה, יצחק רבין. כך כותב השבועון "דר שפיגל", בגיליונו החדש שייצא לאור מחר.

לדברי השבועון, קלינטון האמין כי מחווה זו עשויה לקדם בצורה משמעותית את המו"מ לשלום, ולהחליש את ההתנגדות בישראל לנסיגה מהגולן.

לטענת "דר שפיגל", בתגובה השיב אסד לקלינטון, כי "אתה מתלוצץ אדוני הנשיא, אני מבין אותך, אבל אני לא סאדאת, הוסיף או ערפאת". לדברי העיתון, אסד גם אמר לקלינטון, כי הבהיר בעבר לרבין את כל עמדותיו, וכי סוריה עומדת בתוקף על דרישתה לנסיגה מלאה של ישראל מהגולן, ולפינוי כל היישובים הישראליים.

עם זאת מוסר השבועון, כי אסד הביע נכונות לנסיגה הדרגתית של ישראל מהגולן במהלך שלוש שנים, ובמקביל, להסיג בהדרגתיות את צבאו מלבנון. לדברי השבועון, הצעה סורית זו היא המשמעותית ביותר שהוצעה עד כה.

לפי "דר שפיגל", בשיחות ניסה קלינטון לעודד את אמונו של אסד ברבין, ואף הודיעו כי ראש ממשלת ישראל מוכן לסגת מכל הגולן תמורת שלום עם סוריה.

תאריך: 13.9.94
הודעה ־ 149
ועדה מקומית לתכנון ובניה עמק חפר

הודעה לפי סעיף 149 לחוק התכנון והבניה תשכ"ה־1965 הנו להודיעכם כי הוגשה לועדה המקומית לתכנון ובניה עמק חפר בקשה להקלה בגוש 8316 חלקה 10 מגרש: 44 בישוב בת חן. ההקלה המבוקשת היא: 250 מ"ר במקום 220 מ"ר. כל מי שיש לו התנגדות למתן ההקלה הנ"ל רשאי להגיש לועדה המקומית את התנגדותו המנומקת בתוך 14 יום מפרסום הודעה זו.

בכבוד רב,
עמוס דגני
יו"ר הועדה המקומית לתכנון ובניה עמק־חפר

במלאת שלושים לפטירת יקירנו

ישראל שטרן ז"ל

נאסף לאזכרה וגילוי המצבה
בבית העלמין בשיכון ותיקים בנתניה
ביום שלישי כ"ז בחשון תשנ"ה, 1.11.94
בשעה 16.00.

תודתנו נתונה למנחמינו

הסעה תצא מבית שטרן, עין התכלת, רח' הזיתה 10 בשעה 15.45.

המשפחה

בצער רב אנו מודיעים על פטירתו של יקירנו

אוטו י. שטיין

הלויה ביום ב', כ"ז בחשון, תשנ"ה 31.10.94
בשעה 15:30 בכפר הנער הדתי.

רעייתו: חוה מיכאליס שטיין
ומשפחות: שטיין רפלד
דורלכר אפנר
גילאי מיכאליס

השבעה ברח' יפה־נוף 15, חיפה.

אהובתנו

חוה (אוה) פוכס

עוזבה אותנו ב־29.10.94 תרמה גופתה למדע

בתה – רות ואשר אור
בנה – דן ואירית פוכס
אחותה – ברטל אנגל
נכדיה ונינה

נא להימנע מביקורי תנחומים

במלאת שלושים לפטירת
יקירנו

מרדכי שטרן ז"ל

תיערך אזכרה וגילוי מצבה ביום שלישי
כ"ז חשון, 1.11.94, בשעה 3.30 אחה"צ
בבית העלמין סגולה בפתח תקוה

המשפחה

תודתנו נתונה למנחמנו

לחברתנו לעבודה
חנה גת

אתך בצער ובאבל על
מותו ללא עת של בעלך

משה גת ז"ל

אלאלוף ושות' ספנות
ההנהלה וצוות העובדים

במלאת שלושים להילקחה של
אשתי אמנו וסבתנו האהובה

רחל פרחי ז"ל

נעלה לקברה לגילוי המצבה
והתיחדות עם זכרה
ביום שלישי 1.11.94 כ"ז בחשון תשנ"ה
בשעה 16.00
בבית העלמין שער יהושע (כפר סמיר)
נאספים ליד שער מספר 3

משה פרחי
ענת וגדעון אופיר
איריס ואריק לוי
והמשפחה

אהובנו

יעקב דגני

איננו עוד

ההלויה תתקיים היום יום ראשון כ"ה חשון תשנ"ה 30.10.94
בשעה 3:00 אחה"צ בבית העלמין הירקון (כביש חוצה שומרון)
נפגשים בכניסה לבית העלמין

המשפחה

במלאת שלושים לפטירתו של
יקירנו

צבי וינברג ז"ל

נעלה לקברו ביום שלישי, 1.11.94
בשעה 15.00
בהר המנוחות גבעת שאול
נפגשים ברחבת ההניה הראשית

המשפחה

למשפחת הרב גורן
משתתפים באבלכם על מות
האלוף (מיל.)
הרב **שלמה גורן**
הרב הצבאי הראשי הראשון
ומייסד הרבנות הצבאית

רא"ל אהוד ברק
ראש המטה הכללי
ואלופי צה"ל

בצער רב אנו מודיעים על פטירתו של
אבינו וסבנו היקר

דוד פיביך

ההלויה תתקיים היום יום ראשון כ"ה בחשון תשנ"ה 30.10.94,
בשעה 11:00 לפנה"צ בבית העלמין בקרית שאול ת"א.

יושבים שבעה בבית בנו, יעקב פיביך, רחוב רוממה 32 נוה אפקה ב' ת"א

האבלים:
משפחות: פיביך, אייזנר לזר וחכמי

נצחו אראלים את המצוקים ונשבה ארון הקודש
נפלה עטרת ראשנו אוי נא לנו כי הושברנו

בלב שבור אנו מודיעים על פטירת
אבינו מורנו ורבנו האהוב והנערץ, שר־התורה

הרב שלמה גורן זצוק"ל

בן הרב אברהם זצ"ל

ההלויה תתקיים היום, יום ראשון כ"ה במרחשון תשנ"ה 30.10.94.
המיטה תוצב בשעה 10:00 בבית המדרש הגדול "קוממיות אברהם" רחוב מודליאני 20 תל־אביב.
מסע ההלויה יצא בשעה 11:30 לירושלים, ויגיע לבית ההלויות סנהדריה בשעה 13:30, ומשם לחלקת הנביאים בהר הזיתים.
אוטובוסים יעמדו לרשות המלווים בבית המדרש הגדול "קוממיות אברהם" בתל־אביב ובבית ההלויות סנהדריה בירושלים.

אשתו: הרבנית צפיה גורן
ילדיו: תחיה וד"ר אהוד שפירא
דרורית וד"ר ישראל תמרי
אברהם (רמי) ועידית גורן
נכדיו: עינת ויוסי ישפה, ונינתו אסנת
אפרת ואירית שפירא
הילה צבי ושירה תמרי
דוד וענת גורן
אחיו: מרדכי ורעיה גורן וב"ב
גיסיו: הרב שאר ישוב כהן וב"ב
יצחק באב"ד וב"ב

יושבים שבעה בבית הרב שדרות דוד המלך 51, תל־אביב

הננו מודיעים בצער רב על פטירתה בטרם עת של
אשתי, אמנו, בתי, אחותי וסבתנו היקרה מכל

נעמי (יואל) סיגמונד

ההלויה תתקיים היום יום ראשון כ"ה בחשון תשנ"ה 30.10.94
בשעה 1:00 בצהריים, בבית העלמין בקרית שאול.

בעלה: יעקב סיגמונד
בנותיה: אורית ודלית וב"ב
נכדיה: גל ויותם
אמה: אירנה בלזר וב"ב
ומשפחות: וייל ושיחרור
וכל קרוביה בארץ ובחו"ל

למשפחות בוגרד, בהרד

על

שלמה

כי איננו

אבל עמכם
בית כור

חדשות חוץ

תנועת המורדים לשעבר במוזאמביק, רנאמו חזרה בה מהחרמת הבחירות במדינה

מנהיג רנאמו: קיבלנו ערבויות מנציגי האו"ם והקהילה הבינלאומית, לפיהן טענותינו על אי-סדרים בבחירות ייבדקו בקפדנות

מאת סוכנויות הידיעות

מאפוטו, מוזאמביק. ועדת הבחירות במוזאמביק מסרה אתמול, כי שיעור ההצבעה בבחירות הראשונות שהתקיימו במדינה זו מאז קיבלה את עצמאותה היה גבוה, כשכ-90% מהמצביעים הרשומים בפנקסי הבוחרים (מספר הרשומים – 6.3 מיליון), השתתפו בשני הימים הראשונים של הבחירות.

פקידים בכירים קבעו את יום אתמול ליום השלישי של הבחירות, לאחר שמפקד המורדים לשעבר, השוכר שנה בראש מפלגת האופוזיציה העיקרית, ביטל את החרמת הבחירות עליה הודיע שעות ספורות לפני שנפתחו הקלפיות, ביום חמישי.

אפונסו דלאקאמה אמר, כי מפלגתו, רנאמו (תנועת ההתנגדות הלאומית של מוזאמביק), לא יכלה להשתתף בבחירות, משום שהליכי הבחירות הנוכחיים היו מובילים להונאה ומעשי מרמה בבחירות. דלאקאמה חזר בו ביום שישי מהחלטתו, לאחר שארה"ב, משקיפי בחירות של האו"ם ושכנותיה האפריקאיות של מוזאמביק הבטיחו לו שייעשה בירור מלא בנוגע לתלונותיו.

אמצעי התקשורת הבלתי מפלגתיים במוזאמביק כמעט ולא איפשרו למפלגתו של דלאקאמה להפיץ את הידיעה על החרם שהיה תבונה לקיים. פקידים בכירים בוועדת הבחירות אמרו אתמול, כי לכמה אזורים לא הגיעו הידיעות על החרם, ואף לא על יום הבחירות הנוסף.

הבחירות, הנערכות בחסות האו"ם, הן הבחירות החופשיות הראשונות המתקיימות במוזאמביק מאז שמפלגת השמאל פרלימו (חזית השחרור של מוזאמביק) השתלטה על המדינה, לאחר קבלת העצמאות מידי פורטוגל, ב-1975.

ב-1975 פרצה מלחמת אזרחים בין פרלימו לבין רנאמו הימנית. כ-600 אלף איש נהרגו במלחמה, ברעב ובצמא, וכלכלת המדינה הידרדרה לשפל עמוק. ב-92' נחתם הסכם שלום בין הצדדים הניצים.

שתי המפלגות הראשיות צפויות לזכות בכמעט כל 250 המושבים בפרלמנט. נשיא מוזאמביק ומנהיג פרלימו, ז'ואקים צ'יסאנו, נחשב למועמד בעל הסיכויים הטובים ביותר לזכות בבחירות. צ'יסאנו ציין, כי יעניק לרנאמו תפקידים בכירים בממשלה.

תצלום: אי־פי

תושבת העיירה קאראפילה, בצפון מוזאמביק, מצביעה בבחירות הרב-מפלגתיות הראשונות בתולדות המדינה. בבחירות השתתפו כ-90% מכלל הרשומים בפנקסי הבוחרים

חסן מלך מרוקו: פרשת כיסוי הראש של תלמידות מוסלמיות נופחה בצרפת באופן מרושע

המלך מתח ביקורת חריפה על ממשלת צרפת

מאת ניצן הורוביץ
שליח "הארץ" בצרפת

פאריס. (מיוחד ל"הארץ"). פרשת כיסוי הראש של התלמידות המוסלמיות נופחה בצרפת באופן מרושע, כך אמר, בראיון שפורסם אתמול בעיתון "ליברסיון", חסן מלך מרוקו.

המלך מתח ביקורת חריפה על הוראת שר החינוך הצרפתי, לאסור על תלמידות מוסלמיות לחבוש כיסוי ראש בבתי הספר.

עם פתיחת שנת הלימודים הורה שר החינוך הצרפתי, פרנסואה ביירו, לא להתיר לתלמידות מוסלמיות להיכנס לבתי הספר עם כיסוי הראש המסורתי. הוראת השר התבססה על העיקרון המנחה את מדיניות החינוך בצרפת וגורס הפרדה מוחלטת בין מערכת החינוך ובין דת – כולל סממנים הדתיים. בבתי הספר הממלכתיים בצרפת לא אמורה להיות דריסת רגל לאנשי דת, להוראת יסוד דתי ולסמלים דתיים כגון צלבים.

"מרכיב של פיתוי"

בשבועות האחרונים הורחקו מבתי הספר ברחבי המדינה 17 תלמידות שסירבו להסיר את כיסוי הראש, ובכמה מקומות נערכות מדי יום הפגנות של תלמידים מוסלמים נגד ההוראות המחמירות של שר החינוך. פרשת "הצעיף האיסלאמי" מתסיסה את דעת הקהל בצרפת.

בראיון שהעניק ל"ליברסיון" אמר המלך חסן, כי בשלוש הדתות המונותיאיסטיות לשיער הנשים היה תמיד היבט בלתי-צנוע, מרכיב של פיתוי. "משום כך בכל המקומות מכסות הנשים את ראשיהן כאשר הן נכנסות למקום קודש", אמר המלך.

לדבריו, עד לפני כ-15 שנה לא היה מקובל שאשה תיכנס לכנסייה בצרפת ללא כיסוי ראש. "מדוע לתאר באופן זדוני את העניין הזה" שאל המלך, "משום שרוצים לראות בזה סימן לקנאות איסלאמית".

מלך מרוקו הדגיש, כי ההיתר על כיסוי הראש לנשים מוסלמיות בצרפת מעיד על בעיה בשילוב בין הקהילות השונות החיות בה: "אי-אפשר להעמיד פנים כאילו משלבים את הקהילות ולשלב אותן רק באופן חלקי. יש כאן בעיה לחינוך הצרפתי: איך לשלב אוכלוסיות שאינן חילוניות, אינן רפובליקאיות, ואינן צרפתיות במוצאן".

פרטי לבוש "בולטים"

בינתיים שב שר החינוך הצרפתי והדגיש את החשיבות העליונה של ההפרדה בין הדת ובין מערכת החינוך הממלכתית. "עקרון החילוניות הוא העיקרון הבסיסי של החינוך הלאומי בצרפת", אמר פרנסואה ביירו.

הוא הבהיר, כי הוא מסכים, כמובן, שיש לכבד את תרבותו ואת רצונותיו של כל אדם, ואנשים רשאים להתלבש כרצונם, אבל העיקרון הרפובליקאי של הפרדת הדת מהמדינה מחייב לאסור פרטי לבוש דתיים "בולטים" בבתי הספר. על-פי העיקרון הזה יש לאסור גם חבישת כיפה בבתי הספר הממלכתיים.

בצרפת יש אמנם בתי ספר דתיים פרטיים, אבל הם גובים שכר לימוד שהוא מעבר ליכולתה של אוכלוסיית המהגרים העניה. בקהילה המוסלמית טוענים, כי יש לאפשר לנערות לחבוש את כיסוי הראש, משום שהדבר מעיד על כיבוד עולמן התרבותי ושמירת זהותן. אין בכך משום ביצוע פולחן דתי בבית הספר, אלא רק שמירה על מנהגים המקובלים בבתיהן ובקהילתן.

רבבות השתתפו בהלווייתו של מנהיג האופוזיציה שנרצח בסרי לאנקה

קולומבו (אי־פי). אלפי מתאבלים צעקו אתמול סיסמאות בגנות ממשלת סרי לאנקה, בעת שגופתו של מנהיג האופוזיציה המועמד לנשיאות, שנהרג בפיגוע התאבדות בשבוע שעבר, הועלתה באש.

אנשים רבים מתנגדים לשיחות השלום שמנהלת הממשלה עם ארגון "הנמרים הטאמיליים", שמואשמים, כי הם האחראים להתנקשות בחייו של מנהיג "המפלגה הלאומית המאוחדת", גאמיני דיסאנאיאקה, ולמותם של 53 בני אדם נוספים, במהלך עצרת בחירות.

ראש ממשלת סרי לאנקה, צ'אנדריקה קומאראטונגה, השעתה את השיחות עם המורדים הטאמיליים עד שהמשטרה תשלים את חקירת ההתנקשות שבוצעה ביום ראשון שעבר בקולומבו. מאמרי ביקורת שפירסמו אישים ממפלגת האופוזיציה הטילו את האחריות על ההתנקשות על הממשלה.

"צ'אנדריקה רצחה את מנהיגנו", צעקו האבלים בעת שאחייניו של דיסאנאיאקה הציתו את האש בשעת בין הערבים, בהתאם למסורת הבודהיסטית. יותר מ-50 אלף אבלים הלכו מאחורי ארון המתים הפתוח של מנהיג האופוזיציה – הקרבן האחרון בשורה ארוכה של התנקשויות על רקע פוליטי בסרי לאנקה. מאות שוטרים וחיילים ניצבו על המשמר למניעת התקפה אפשרית נגד הטאמילים – מיעוט המהווה כ-18% מכלל אוכלוסיית סרי לאנקה, שמנתה 17 מיליון איש.

הקהל קרא קריאות בוז לעבר השר היחידי מממשלת סרי לאנקה שנכח בהלוויה. שאר השרים הדירו רגליהם מהמקום, ככל הנראה מחשש לאלימות נגדם.

האבל הלאומי נפגם בשל ההאשמות הקשות שהטיחו זה בזה שתי המפלגות הפוליטיות הגדולות במדינה. אלמנתו של דיסאנאיאקה, סרימה, שנבחרה להחליף כמועמדת "המפלגה הלאומית המאוחדת" במירוץ לנשיאות, אמרה כי היא חוששת מהתפרצות מעשי אלימות במהלך הלוויה, וקראה לתושבי המדינה לשמור על השקט. אף שלא ציינה מי עלול לשבש את מהלך הלוויה, מדבריה השתמע כי "גורמים מקומיים" במפלגת "הברית העממית", מפלגת השלטון בסרי לאנקה, עלולים לגרום לצרות.

יום קודם לכן הכחישה קומאראטונגה את ההאשמות כאילו מפלגתה עמדה מאחורי רצח דיסאנאיאקה. לדבריה, ל"מפלגה הלאומית המאוחדת" יש מסורת של רצח מתנגדים פוליטיים, והיא עצמה קיבלה איומים על חייה.

המשטרה חושדת, כי אשה מארגון "הנמרים הטאמיליים" פוצצה חומרי נפץ שנכרכו סביב גופה, במהלך עצרת הבחירות של מפלגתו של דיסאנאיאקה.

דיסאנאיאקה – מחסידי דיכוי המרידה הטאמילית

סטודנט לשעבר באוניברסיטה קיימברידג' היוקרתית, עורך דין בהכשרתו, גאמיני דיסאנאיאקה, שנרצח ביום ראשון שעבר בקולומבו היה מהתומכים המובהקים בהתערבות צבא הודו, שנשלח ב-87' לדכא בצפון ובמזרח סרי לאנקה את המרידה הטאמילית שנמשכה אז ארבע שנים ברציפות.

דיסאנאיאקה בן ה-52 נבחר בראשונה ב-70' כציר בית הנבחרים של ארצו. כנציג "המפלגה הלאומית המאוחדת", דיסאנאיאקה השתתף בכמה ממשלות בסרי לאנקה וזה שנים שהוא מצהיר בגלוי על שאיפותיו להיבחר לנשיאות.

ב-91', ניסה דיסאנאיאקה להביא להדחת הנשיא פרמאדאסה, אותו האשים באספקת נשק למורדים הטאמילים, אולם ניסיון זה נכשל, ודיסאנאיאקה פרש מ"המפלגה הלאומית המאוחדת" והקים מפלגה עצמאית – "החזית הדמוקרטית הלאומית המאוחדת".

לאחר רצח הנשיא פרמאדאסה במאי 93', דיסאנאיאקה שב למפלגת האם שלו. מפלגה זו נחלה כישלון חרוץ בבחירות לפרלמנט שהתקיימו באוגוסט השנה, והיא נאלצה לשוב לאופוזיציה לאחר 17 שנות שלטון רצופות. מנהיג המפלגה ויקרמסינגה נתפס כגורם המרכזי לכישלון ודיסאנאיאקה הפך בעקבות תבוסה זו לנציג המפלגה בבחירות לנשיאות.

בחמש השנים האחרונות נרצחו בסרי לאנקה נשיא, שר ביטחון ושני מנהיגי אופוזיציה. כנראה שדיסאנאיאקה, מהמתנגדים המובהקים לכל משא ומתן עם "הנמרים הטאמיליים", הפך בעיני האחרונים למטרת חיסול מועדפת. ראש ממשלת הודו, רג'יב גאנדי, שהיה בשלטון בתקופת הפלישה ההודית לאי, נרצח אף הוא בידי מתאבדת במהלך מסע בחירות. למרות הכחשותיהם ולמרות שהמציאות הרצחנית בסרי לאנקה איננה נקבעת רק על פי הפער בין הרוב הסינהאלי למיעוט הטאמילי – דומה בכל זאת שבשני המקרים ה"נמרים" הם האחראים לפיגועים.

אדר פרימור

סטודנטים יהודים בבריטניה דורשים לאסור פעילות ארגון מוסלמי אנטישמי

מאת חנה הדרי
סופרת "הארץ" בבריטניה

לונדון (מיוחד ל"הארץ"). סטודנטים יהודים בבריטניה מחריפים בימים אלה את מאבקם בארגון האיסלאמי חיזב א-תחריר.

הסטודנטים היהודים מנסים להפעיל לחץ על הנהלות האוניברסיטאות, שבהן פועל הארגון האיסלאמי, כדי שיאסרו את פעילותו. הם הציגו פרסומים שבהם קרא הארגון להריגת יהודים והם טוענים, כי מדובר בפעילות גזענית ובהסתה לשנאה ולאלימות האסורות על פי החוק.

בימים אלה שוקלת הנהלת בית הספר ללימודים מזרחיים ואפריקאים באוניברסיטת לונדון לאסור את קיומה של פגישה שקבע הארגון.

ארגוני הסטודנטים היהודיים הזהירו את הנהלת בית הספר מפני האפשרות שחיזב א-תחריר יהפוך את בית הספר לבסיס הלא רשמי בבריטניה. כמה אוניברסיטאות בבריטניה כבר אסרו את פעילות הארגון.

מנהיגי חיזב א-תחריר אומרים, כי הטענה שהם קוראים להרג יהודים אינה נכונה ודבריהם סולפו.

ביום חמישי האחרון הזמינו רשויות אוניברסיטת לונדון סיוע משטרתי, כאשר הארגון קיים פגישה בנושא "ישראל – מדינת האפרטהייד". בפגישה הביע יושב הראש הערכה למבצע הפיגוע בתל אביב. סטודנטים יהודים שהפגינו בחוץ, סירבו לעזוב את המקום ללא ליווי משטרתי, ואילו אנשי הארגון המוסלמי העדיפו להישאר בבניין.

מזכיר בית הספר ללימודים אסיאתיים ואפריקאיים, פראנק דגל, אמר כי מחר תתקיים פגישה של הסגל האקדמי הבכיר ושל נציגי הסטודנטים כדי לדון בנושא. עם זאת הוא הדגיש, כי חשוב לדעתו שמוסד אקדמי יאפשר "דיונים אקדמיים וחופש ביטוי".

קרמיט הצפרדע – אורח הסטודנטים באוקספורד

מאת חנה הדרי
סופרת "הארץ" בבריטניה

ארגון הסטודנטים באוקספורד, שנוהג לארח ראשי ממשלות, שרים, ואנשי רוח, אירח בראשונה מאז הקמתו... צפרדע. מנהיגי הארגון הודיעו שקרמיט אינו סתם צפרדע, שכן מרבית הסטודנטים שמילאו את האולם לכבוד האורח, גדלו כמעריצי קרמיט, המככב בתוכנית הטלוויזיה הפופולארית "החבובות". קרמיט, הצפרדע הירוקה, לא התייחס בקלות ראש אל האירוע, והודה שבדרך כלל "צפרדעים מגיעים לאוקספורד רק במסגרת ניסויים".

אלה שהתנגדו להחלטתו של נשיא הארגון, ג'רמי גרין, להזמין את קרמיט, התייחסו במידה מבוטלת של לגלוג לכך שאותו ארגון שבין נשיאיו בעבר נמנים חמישה ראשי ממשלה בריטיים ולפחות שני ראשי ממשלה במדינות אחרות, יקבל את פניו של צפרדע.

אלף הסטודנטים שהצטופפו באולם הדיונים של הארגון, קיבלו בברכה את ההחלטה לארח את קרמיט, והוכח שהצפרדע איננה פחות תשובה מראשי הממשלות האורחים הרבים האחרים שעמדו על אותה במה. בתשובה לשאלה על חייו, לפני שהגיע לפרסום, הודה קרמיט שבנעוריו היה "צפרדע מאוד לח". "למעשה", הוסיף, "זה היה מאוד דומה לאנגליה, רק עם הרבה פחות שערוריות..."

בלשכת הוצאה לפועל עכו

הזמנה להציע הצעות

מוזמנות בזה הצעות לרכישת דירה ברחוב ארבל 17/32 והידועה כגוש 18988 חלקות 63,66,71,76 בכרמיאל. תנאי ההתקשרות ופרטים נוספים ניתן לקבל במשרדי הוה"פ. אין כונס הנכסים מתחייב לקבל את ההצעה הגבוהה ביותר או כל הצעה אחרת והוא זכאי לנהל מו"מ עם כל אדם בין שהגיש הצעה ובין שלא, וכן לערוך תחרות בין המעוניינים. את ההצעות יש להגיש בכתב למשרד הוה"פ תוך 30 יום מפרסום מודעה זו, בצרוף שיק בנקאי בשיעור 5% מגובה ההצעה אשר תחולט, אם מציע ההצעה שתתקבל יחזור בו מהצעתו. המכירה כפופה לאישור כבוד יו"ר ההוצל"פ בעכו.

י. זילברמן, עו"ד
כונס נכסים
רחוב יהושפט 28
עכו 24101
טל' 04-919660

בלשכת הוצאה לפועל עכו

הזמנה להציע הצעות

מוזמנות בזה הצעות לרכישת דירה ברחוב הטכניון 44/16 והידועה כגוש 11217 חלקה 117/16 בנשר. תנאי ההתקשרות ופרטים נוספים ניתן לקבל במשרדי הוה"פ. אין כונס הנכסים מתחייב לקבל את ההצעה הגבוהה ביותר או כל הצעה אחרת והוא זכאי לנהל מו"מ עם כל אדם, בין שהגיש הצעה ובין שלא וכן לערוך תחרות בין המעוניינים.
את ההצעות יש להגיש בכתב למשרדי הוה"פ תוך 30 יום מפרסום מודעה זו, בצרוף שיק בנקאי בשיעור 5% מגובה ההצעה אשר תחולט, אם מציע ההצעה שתתקבל יחזור בו מהצעתו.
המכירה כפופה לאישור כבוד יו"ר ההוצל"פ בעכו.

י. זילברמן, עו"ד
כונס נכסים
רחוב יהושפט 28
עכו 24101
טל' 04-919660

הודעות בעניין תכנון ובנייה

חוק התכנון ובניה, התשכ"ה 1965 מרחב תכנון מקומי הגליל המזרחי

הודעה בדבר אשור תכנית המהווה שנוי תכנית מתאר מקומית נמסרת בזה הודעה, בהתאם לסעיף 117 לחוק התכנון והבניה, תשכ"ה-1965, בדבר אשור תכנית, המהווה שנוי תכנית מתאר מקומית הנקראת: "תכנית מספר ג/8054", המהווה שינוי לתכניות הבאות: ג/3896 השטחים הכלולים בתכנית ומקומם: ישוב: יסוד המעלה גוש 13987 חלקות 38-ו13, עיקרי הוראות התכנית: א. הגדלת שטח התכנית. ב. קביעת יעוד הגדלה לשרותי דרך. ג. תיקון לתכנית בניה. הודעה על הפקדת התכנית פורסמה בי"פ מספר 4174 התשנ"ד עמוד 1493 בתאריך 06/01/94. התכנית האמורה נמצאת במשרדי הועדה המחוזית צפון וכן במשרדי הועדה המקומית לתכנון ובניה הגליל המזרחי וכל המעונין רשאי לעיין בה, בימים ובשעות שהמשרדים האמורים פתוחים לקהל.

אפרים קריצלר
יו"ר הועדה המחוזית לתכנון ובניה מחוז צפון

הועדה המקומית לתכנון ובניה רעננה

הודעה לפי סעיף 149 לחוק התכנון והבניה תשכ"ה-1965 להלן החוק ניתנת בזה הודעה כי בהתאם לסעיף 149 לחוק, הוגשה לועדה המקומית לתכנון ובניה רעננה (להלן הועדה המקומית) בקשה לשימוש חורג ל-5 שנים בגוש 7656 חלקה 282 רח' הציונות תנות למכירת חפצי נוי וכוסים בבנין קיים המיועד לתעשיה ומלאכה הנמצא באזור תעשיה. כל המעונין רשאי לעיין בתכנית במשרדי הועדה המקומית רעננה בימים ובשעות שהמשרדים האמורים פתוחים לקהל. כל הרואה עצמו נפגע משימוש חורג זה, רשאי להגיש התנגדותו להתרת השימוש חורג תוך שבועיים מתאריך הודעה זו, לועדה המקומית במשרדי העיריה.

זאב בילסקי
יו"ר הועדה המקומית לתכנון ובניה

מרחב תכנון מקומי - שומרון

נמסרת בזאת הודעה לפי סעיף 149 לחוק התכנון והבניה תשכ"ה-1965, כי הוגשה בקשה ע"י שחר יוסי על מגרש 41 בגוש 11373 בגבעת עדן זכרון יעקב שבאישורה יש משום הקלה לענין תוספת 36.75 מ"ר מעל המותר. התנגדות מנומקת בכתב, אפשר להגיש תוך 14 יום מפרסום הודעה זאת, לועדה המקומית השומרון (ת.ד. 58, זכרון יעקב 30950)

איתמר בר־עתר
יו"ר הועדה המקומית השומרון

חוק התכנון ובניה, התשכ"ה 1965 מרחב תכנון מקומי קרית טבעון

הודעה בדבר אשור תכנית המהווה שנוי תכנית מתאר מקומית (נמסרת בזה הודעה, בהתאם לסעיף 117 לחוק התכנון והבניה, תשכ"ה-1965, בדבר אשור תכנית, המהווה שנוי תכנית מתאר מקומית הנקראת: "תכנית מספר טב/132 זב/98", שטחים כלואים באלרואי. המהווה שינוי לתכניות הבאות: טב/58 מתאר אלרואי. השטחים הכלולים בתכנית ומקומם: ישוב: קרית טבעון שכונת אלרואי, גוש 11385 חלקות 12, 52, 53, גוש 11365 ח"ח 5, 6, 10, 54, גוש 11388 ח"ח 119, גוש 11389 ח"ח 1, 2, עיקרי הוראות התכנית: - שנוי יעוד שטח חקלאי לאזור מגורים א' ו ב'. - להקצות שטח לאזור ספורט שכונתי, שטח צבורי פתוח, ודרכים. הודעה על הפקדת התכנית פורסמה בי"פ מספר 4035 תשנ"ב עמוד 4409 בתאריך 20/08/92. התכנית האמורה נמצאת במשרדי הועדה המחוזית חיפה וכן במשרדי הועדה המקומית לתכנון ולבניה קרית טבעון וכל המעונין רשאי לעיין בה, בימים ובשעות שהמשרדים האמורים פתוחים לקהל.

ד"ר חיים קופלמן
יו"ר הועדה המחוזית לתכנון ובניה מחוז חיפה

הועדה המקומית לתכנון ולבניה גליל מרכזי שמקים שוק עירוני עכו

תאריך: 26/10/94

הודעה לסעיף 2 ב' (3) לתקנות התכנון והבניה (בקשה להיתר, תנאיו ואגרות) התש"ל-1970 אני החתום מטה אחמד סוחמד ריאן ת.ז. 2617562 מכפר כבול מס' בקשה 931357 מודיע בזאת כי אני מבקש לבנות תוספת שתי קומות מעל בנין קיים בשטח כל קומה 112 מ"ר בגוש 19601 חלקה 48 בכפר כבול כל מי שנוגע לזכויות במקרקעין הנ"ל ומתנגד לבקשתי יודיע בכתב על התנגדותו בתוך 30 יום ממועד פרסום הודעה זו. כתב ההתנגדות ישלח למשרדי הועדה המקומית לתכנון ולבניה הגליל המרכזי ת.ד. 3220 עכו 24314.

בכבוד רב,
פלק קחל
מהנדס הועדה

הועדה המקומית לתכנון ובניה - מבוא העמקים

נמסרת בזה הודעה לפי סעיף 149 לחוק תכנון ובניה תשכ"ה 1965 כי הוגשה למשרדי הועדה המקומית "מבוא העמקים" נצרת עילית, בקשה להקלה בתיק מס' 939015 מגרש שטח בגוש ע"י סלימאן עיסא מכפר משהד. מהות ההקלה: 1. הקלה בקו בניה צידי + אחורי 2. הקלה במספר קומות - קומה מעל המותר את ההתנגדות אפשר להגיש למשרדי הועדה המקומית רח' כרמל 20/5 נצרת עילית תוך 14 יום מתאריך פרסום הודעה זו.

ג'אנק לאררו
יו"ר הועדה

חוק התכנון והבניה תשכ"ה 1965 מרחב תכנון מקומי - קריות

נמסרת בזה הודעה לפי סעיף 149 לחוק התכנון והבנית תשכ"ה - 1965 כי הועדה המקומית לתכנון ולבניה קריות הגישה בקשה לשינוי הוראות הבניה באופן שהבנינים לא יהא מחוברים ואת מבלי לשנות את קו הבנין כלפי גבול המגרש הצדדי. הבקשה מתייחסת למגרשים 1001-1006 לפי תכנית קק/293 ב'. הבנינים הם ברח' חיים - קרית ביאליק. מהות הסטיה: הקלה באופן הקמת הבנינים ע"י אי חיבורם ואת מבלי לשנות את קו הבנין הצדדי. כל המעונין רשאי להגיש התנגדות למשרדי הועדה המקומית רח' הגדוד העברי 4 קרית מוצקין, תוך שבועיים מיום פרסום הודעה זו.

ע. לוי
יו"ר הועדה המקומית לתכנון ולבניה קריות

עיריית פתח תקוה הועדה המקומית לתכנון ולבניה פ"ת

הודעה על פי סעיף (1) לחוק התכנון והבניה תשכ"ה 1965 ניתנת בזה הודעה כי הוגשה לועדה המקומית לתכנון ולבניה פ"ת בקשה לאשר תשריט חלוקת קרקע בסטיה מתכנית מאושרת. בגוש 6193 חלקות: 324-332, 345-347, 372-376, 380-383, 505, 506, רח' דז'טיניסקי עין גנים. 1) שינוי גודל שטחים לצרכי ציבור החלפה בין דרך לשצ"פ. אין שינוי בשטח המגורים. 2) הזזת גבול צפוני של מגרש 7, ו 8 בתשרים כל מי שיש לו התנגדות לבקשת הנ"ל, יואיל להגיש לועדה תוך 15 יום מפרסום הודעה זו.

גיורא לב
יו"ר הועדה המקומית לתכנון ולבניה פ"ת

הועדה המקומית לתכנון ובניה - נתניה

ניתנת בזה הודעה לציבור לפי סעיף 149 לחוק התכנון והבניה כי לועדה הוגשה בקשה להיתר בניה בגוש 8261 חלקה 41, רח' א. שפירא 2, הכוללת חריגות המהווה הקלה כדלקמן: הקטנת קווי בנין צדדים ב' 10% תוספת עד 16% לאחוזי הבניה הכלולת מרפסות פתוחות 50 מ"ר מעל בנין קומי ניתן לעיין בבקשה הנ"ל (ת.ב. 1382, תכ' 94/443) במשרדי הועדה ולהגיש התנגדויות מנומקות להקלות המבוקשות בתוך 14 יום מפרסום הודעה זו.

צ.פולג - יו"ר הועדה

עיריית עפולה הועדה המקומית לתכנון ובניה

מודעה לפי סעיף 149 לחוק התכנון והבניה תשכ"ה-1965 ניתנת בזה הודעה כי הוגשה לועדה המקומית לתכנון ולבניה עפולה בקשה להיתר הקלה על ידי: 1. הקלה בקו בנין קדמי מותרת 1 מ', הקלה בקו בנין צידי 2.70 מ' קיר ללא פתחים הקלה בקו בנין צידי 10%. הקלה באחוזי בניה 5% מיקום המבנה: גוש: 16660 חלקה 92 רחוב העליה 2. הקלה בנין מגרש לא תעלה 25% בקו בנין צידי, הקלה במספר קומות 2 קומות מעל המותר, הקלה באחוזי בניה 16% מיקום המבנה: גוש: 16707 חלקה 20 רחוב ההסתדרות 3. הקלה בקו בנין צידי 3.05 מ' במקום 4 מ' ובאחוזי בניה 4% מיקום המבנה: גוש: 16738 חלקה 50 רחוב קרושניק 4. הקלה בקו בנין קדמי מותרת 2 מ' מיקום המבנה: גוש 16657 חלקה 37, 28 רחוב שלום עליכם 5. הקלה בקו בנין צדי 3.60 מ' במקום 4 מ'. מיקום המבנה: גוש 16693 חלקה 56 מגרש 31 רחוב חיבת ציון את ההתנגדות להתרת הקלה הנ"ל אפשר להגיש תוך שבועיים מתאריך הודעה זו לועדה המקומית, משרד מהנדס העיריה, רחוב יהושע עפולה בשעות קבלת קהל. אם לא תתקבל התנגדות בתקופה הנ"ל, תובא הבקשה לדיון בועדה מקומית לתכנון ולבניה עפולה והיא תחליט בהתאם.

בברכה,
צ. נסטי
יו"ר ועדת המשנה של הועדה המקומית לתכנון ולבניה עפולה

חוק התכנון והבניה תשכ"ה 1965 מרחב תכנון מקומי קריות

נמסרת בזה הודעה לפי סעיף 149 לחוק התכנון והבנית תשכ"ה-1965 כי במשרדי הועדה המקומית לתכנון ולבניה קריות הוגשה בקשה להוספת יח' דיור נוספת שתי קומות מעל קומות קרקע קיימת ברח' זינגר 31 קרית ביאליק - גוש 11535 חלקה 93. מהות הסטיה: הקלה בקומה אחת ממספר הקומות המותר. כל המעונין רשאי להגיש התנגדות למשרדי הועדה המקומית רח' הגדוד העברי 4 קרית מוצקין, תוך שבועיים מיום פרסום הודעה זו.

ע. לוי
יו"ר הועדה המקומית לתכנון ולבניה קריות

עיריית נהריה הועדה המקומית לתכנון ולבנייה של נהריה

הודעה על פי סעיף 149 (2), (1) לחוק התכנון והבניה תשכ"ה ניתנת בזה הודעה בהתאם לסעיף 149 (2), (1) לחוק התכנון והבניה הנ"ל כי הוגשה בקשה לועדה המקומית לתכנון ולבניה של נהריה. למתן הקלה: באחוזי בניה קו בנין ותוספת קומה להיתר: הקמת בית מגורים משותף 9 יחידות דיור במבנה בן 4 קומות ע"ג קומת עמודים בניצול של 95.5% במקום 82% המותרים בקו בנין 4.50 מ' בצד הדרומי והצפוני של המגרש שעל החלקה: 60 בגוש 18171 רחוב בלפור 27 עיר נהריה את התכנית אפשר לראות במשרדי הועדה המקומית בעירית נהריה. לכל מי שיש התנגדות יוכל להגישה תוך 15 יום מיום פרסום הודעה זו.

דוד קדוש
יו"ר הועדה (משנה) המקומית לתכנון ולבנייה נהריה

הודעה לפי סעיפים 5 ו־7 לפקודת קרקעות (רכישה לצרכי ציבור) - 1943 חוק התכנון והבניה - תשכ"ה

בתוקף הסמכות הנתונה לועדה המקומית לתכנון ולבניה הגליל המרכזי (להלן הועדה) לפי סעיפים: 188, 189, 190 לחוק התכנון והבניה 1965 התשכ"ה, ובהתאם לתכנית מפורטת ג/2834 שהודעה בדבר אישורה פורסמה בילקוט הפרסומים מספר 2567 עמוד 25, נמסרת בזאת הודעה כי הקרקע כפי שמופיעה בתכנית כמתואר לתוספת דרושה להלוסין לצרכי ציבור, וכי הועדה מוכנה לשא ולתן על רכישת הקרקע האמורה. החלקות דלהלן בסמיכות לכביש מספר 1 באזור התעשיה תמרה.

תוספת

גוש	חלקות
18586	70, 69
18579	100, 99, 97, 96, 94, 93, 92, 71
18580	16, 15, 12, 11, 8
18581	30, 29, 28, 27, 24, 2, 1

הערה: כל החלקות אשר מופיעות בטבלה לעיל מיועדות להפקעה בחלקן בלבד. כל התובע לעצמו זכות או טובת הנאה כל שהן בקרקע האמורה ורוצה לקבל פיצוי על כך, נדרש לשלוח לועדה, תוך חודשיים מיום פרסום הודעה זו ברשומות. תביעה על זכותו או על טובת הנאה אשר לו בקרקע האמורה, בצרוף ראיות לחיזוק תביעתו שיכלול את פרטי הרשום אם ישנו בפנקסי רישום מקרקעין, הודעה המפרטת לסעיפים את הפיצויים שהוא תובע וחישוב הסכום הנתבע בכל סעיף וסעיף בקרקע האמורה. כן נמסרת בזה הודעה כי הועדה המקומית מתכוונת לקנות מיד חזקה בקרקע האמורה מפני שהיא דרושה באופן דחוף ומוחלט לצרכי הציבור שלמענם עומדים לרכשה, והועדה מורה בזה שכל אדם המחזיק בקרקע האמורה ימסור מיד את החזקה בה. העתקים מהתכנית נמצאים במשרדי הועדה שוקים־שוק עירוני, מול מכבי אש ת.ד. 3220 עכו.

י"ד אב תשנ"ד
25 ביולי 1994
(ס"ה התשכ"ה עמוד 307)

משה סלע
יו"ר הועדה המקומית לתכנון ולבניה הגליל המרכזי־עם

חוק הליכי תכנון ובניה (הוראת שעה), התש"ן-1990 וחוק התכנון ובניה, התשכ"ה-1965 מרחב תכנון מקומי נצרת עלית

הודעה בדבר הפקדת תכנית מפורטת המהווה שנוי תכנית מתאר מקומית (נמסרת בזה הודעה, בהתאם לסעיף 5 (3) לחוק הליכי תכנון ובניה (הוראת שעה), התש"ן-1990, ובהתאם לסעיף 89 לחוק התכנון והבניה, תשכ"ה-1965 כי במשרדי הועדה לבניה למגורים ולתעשיה, במשרדי הועדה המחוזית לתכנון ולבניה מחוז צפון ובמשרדי הועדה המקומית לתכנון ולבניה נצרת עלית מופקדת תכנית מפורטת המהווה שנוי תכנית מתאר מקומית הנקראת: "תכנית מספר ג/ במ/243", המהווה שינוי לתכניות הבאות. תכנית זו מפרטת את האזור שבתחום הקו הכחול עם אישור תכנית זו יהיו הוראותיה עדיפות על כל תכנית אחרת החלה על השטח הכלול בה. השטחים הכלולים בתכנית ומקומם: ישוב: נצרת עלית גוש 17503 חלקות 20, 22, 23, 25, 26, 27, 28, 29, גוש 17531 חלקות 34, 35, גוש 17531 ח"ח 4, 17, 19, 24, 30, 31, 33, 36, 37, גוש 17531 ח"ח 38, 39, 40, 42. עיקרי הוראות התכנית תכנון שכונת מגורים אשר בניה יבנו בבנינים משותפים רוויים מדורגים וחד קומתיים התוויית דרכים וחנות בהתאם עם המערכת הקיימת ואשרה להשתלב במערכת הדרכים העירונית בעיר קביעת שטחים לבנייני ציבור. האמורים לשמש שטחים לשרותים מקומיים כגון: גני ילדים, בתי ספר, מתנ"סים ומסחר קביעת שטחים ציבוריים פתוחים קביעת אופי הבינוי והתאמתו לתנאי השטח (טופוגרפיה ח"ח קרקע) ולתכנון מפורט של המערכות (דרכים, ביוב חשמל וכו') כל המעונין רשאי לעיין בתכנית, בימים ובשעות שהמשרדים האמורים פתוחים לקהל. כל מעונין בקרקע, בבנין או בכל פרט תכנוני אחר הרואה את עצמו נפגע על ידי התכנית, וכן כל הזכאי לכך על פי סעיף 100 לחוק, רשאי להגיש התנגדות תוך שלושים ימים מיום פרסומה של הודעה זו בעתונות למשרדי הועדה לבניה למגורים ולתעשיה, מחוז צפון קרית הממשלה נצרת עילית 17000 טל' 06-508506 התנגדות לתכנית לא תתקבל ולא תידון אלא אם כן הוגשה בכתב בפירוט המקומות ובלוי תצהיר המאמת את העובדות שעליהן היא מסתמכת.

אפרים קריצלר
יו"ר הועדה לבניה למגורים ולתעשיה מחוז צפון

הועדה המקומית לתכנון ולבניה, חדרה

תאריך: 25/10/94

הודעה עפ"י סעיף 149 (1) לחוק התכנון והבניה תשכ"ה 1965 ניתנת בזה הודעה, כי הוגשה לועדה המקומית לתכנון ולבניה - חדרה בקשה להקלה על חלקה מס': 34 בגוש 10012 ברחוב: לחי הזיתים: בניה בקו בנין צדדי של 2.70 מ' בקיר אטום כל מי שיש לו התנגדות להצעת ההיתר הנ"ל במקום זה, רשאי להגיש לועדה המקומית לתכנון ולבניה - חדרה, רחוב הלל יפה, את התנגדותו המנומקת בכתב ולציין כתובתו המדויקת. התנגדויות תתקבלנה במשך 14 יום מתאריך פרסום מודעה זו והוזמנה לדיון בפני הועדה נ"ל.

תיק: 2972 בקשה: 940790

נחמיה להב
ראש העיר יו"ר הועדה המקומית לתכנון ולבניה חדרה

הועדה המקומית לתכנון ולבנייה של נהריה

הודעה על פי סעיף 149 (2), (1) לחוק התכנון והבניה תשכ"ה ניתנת בזה הודעה בהתאם לסעיף 149 (2), (1) לחוק התכנון והבניה הנ"ל, כי הוגשה בקשה לועדה המקומית לתכנון ולבניה של נהריה. למתן הקלה באחוזי בניה וקו בניה להיתר: תוספת מגורים מעל הקיים בקו בנין 2.80 מ' בחזית הדרומית ובניצול של 28% בניה במקום 25% בניה המותרים. שעל החלקה: 144 בגוש: 18146 רחוב: שלמה המלך 27 עיר: נהריה. את התכנית אפשר לראות במשרדי הועדה המקומית בעיריית נהריה, לכל מי שיש התנגדות יוכל להגישה תוך 15 יום מיום פרסום הודעה זו.

דוד קדוש
יו"ר הועדה (משנה) המקומית לתכנון ולבנייה נהריה

חוק התכנון ובניה, התשכ"ה 1965 מרחב תכנון מקומי מגדל העמק

הודעה בדבר הפקדת תכנית המהווה שנוי תכנית מתאר מקומית נמסרת בזה הודעה, בהתאם לסעיף 89 לחוק התכנון והבניה, תשכ"ה-1965 כי במשרדי הועדה המחוזית לתכנון ובניה, מחוז צפון ובמשרדי הועדה המקומית לתכנון ובניה מגדל העמק מופקדת תכנית המהווה שנוי תכנית מתאר מקומית הנקראת: "תכנית מספר ג/7525", המהווה שינוי לתכניות הבאות: ג/323, ג/7060 השטחים הכלולים בתכנית ומקומם: ישוב: מגדל העמק עיקרי הוראות התכנית: התאמת יעוד מגרשים להקמת מגורים והסדרת גבולות מגרשים להבטחת המצע הקמת שטח למסחר. כל המעונין רשאי לעיין בתכנית, בימים ובשעות שהמשרדים האמורים פתוחים לקהל. כל מעונין בקרקע, בבנין או בכל פרט תכנוני אחר הרואה את עצמו נפגע על ידי התכנית, וכן כל הזכאי לכך על פי סעיף 100 לחוק, רשאי להגיש התנגדות תוך חודשים מיום פרסומה של הודעה זו ברשומות, למשרדי הועדה המחוזית לתכנון ובניה, מחוז צפון קרית הממשלה נצרת עילית 17000 טל: 06-508506 המתנגד יעציא העתק התנגדותו למשרדי הועדה המקומית, מגדל העמק טל: 06-540730 התנגדות לתכנית לא תתקבל ולא תידון אלא אם כן הוגשה בכתב בפירוט המקומות ובלוי תצהיר המאמת את העובדות שעליהן היא מסתמכת.

אפריים קריצלר
יו"ר הועדה המחוזית לתכנון ובניה מחוז צפון

חוק התכנון ובניה, התשכ"ה-1965 מרחב תכנון מקומי קריות

הודעה בדבר הפקדת תכנית המהווה שנוי תכנית מתאר מקומית נמסרת בזה הודעה, בהתאם לסעיף 89 לחוק התכנון והבניה, תשכ"ה-1965 כי במשרדי הועדה המחוזית לתכנון ובניה מחוז חיפה ובמשרדי הועדה המקומית לתכנון ובניה קריות מופקדת תכנית המהווה שנוי תכנית מתאר מקומית הנקראת: "תכנית מספר קק/318 ב'". עיצוב ארכיטקטוני והגדלת המבנה יחידת דיור. המהווה שינוי לתכנית הבאות: קק/318 א' השטחים הכלולים בתכנית ומקומם: ישוב: כל שטח שיפוט הועדה המקומית לתכנון ולבניה קריות. עיקרי הוראות התכנית: הגדלת המבנה יחידת דיור. - שינוי הוראות ארכיטקטוניות. כל המעונין רשאי לעיין בתכנית בימים ובשעות שהמשרדים האמורים פתוחים לקהל. כל מעונין בקרקע, בבנין או בכל פרט תכנוני אחר הרואה את עצמו נפגע על ידי התכנית, וכן כל הזכאי לכך על פי סעיף 100 לחוק, רשאי להגיש התנגדות תוך חודשים מיום פרסומה של הודעה זו ברשומות, למשרדי הועדה המחוזית לתכנון ובניה, מחוז חיפה רח' חסן שוקרי 11 חיפה 31048 טל: 04-616222 המתנגד יעציא העתק התנגדותו במשרדי הועדה המקומית, קריות הגדוד העברי 4 ק. מוצקין טל: 04-708117 התנגדות לתכנית לא תתקבל ולא תידון אלא אם כן הוגשה בכתב בפירוט המקומות ובלוי תצהיר המאמת את העובדות שעליהן היא מסתמכת.

ד"ר חיים קופלמן
יו"ר הועדה המחוזית לתכנון ובניה מחוז חיפה

חוק התכנון ובניה, התשכ"ה-1965 מרחב תכנון מקומי מחוזית - מחוז הדרום

הודעה בדבר הפקדת תכנית המהווה שנוי תכנית מפורטת נמסרת בזה הודעה, בהתאם לסעיף 89 לחוק התכנון והבניה, תשכ"ה-1965 כי במשרדי הועדה המחוזית לתכנון ובניה מחוז הדרום ובמשרדי הועדה המקומית מחוזית - מחוז הדרום מופקדת תכנית המהווה שנוי תכנית מפורטת הנקראת: "תכנית מספר 4/156/03/11", המהווה שינוי לתכנית הבאות: 2/156/03/11 השטחים הכלולים בתכנית ומקומם. ישוב: ליבנה משים: 100005 חלקה 1 וחלק ממגרשים 138, 166 עיקרי הוראות התכנית: שינוי בהנחיות בניה באזור מגורים א' במגרשים 138, 166 כמפורט: במגרש 138 קו בנין קדמי 4.66 מ' במקום 5 מ' במגרש 166 קו בנין צדדי 3.08 מ' (בצד אחד בלבד) במקום 4 מ'. כל מעונין רשאי לעיין בתכנית, בימים ובשעות שהמשרדים האמורים פתוחים לקהל. כל מעונין בקרקע, בבנין או בכל פרט תכנוני אחר הרואה את עצמו נפגע על ידי התכנית, וכן כל הזכאי לכך על פי סעיף 100 לחוק, רשאי להגיש התנגדות תוך חודשים מיום פרסומה של הודעה זו ברשומות, למשרדי הועדה המחוזית לתכנון ובניה, מחוז הדרום רחוב השופטים ת.ד. 68 באר שבע 84100 טל: 07-298414 המתנגד יעציא העתק התנגדותו למשרדי הועדה המקומית, מחוזית - מחוז הדרום ת.ד. 68 באר שבע 84100 טל: 07-231704 התנגדות לתכנית לא תתקבל ולא תידון אלא אם כן הוגשה בכתב בפירוט המקומות ובלוי תצהיר המאמת את העובדות שעליהן היא מסתמכת.

שלום דנים
יו"ר הועדה המחוזית לתכנון ובניה מחוז הדרום

חוק התכנון ובניה, התשכ"ה-1965 מרחב תכנון מקומי שמעונים

הודעה בדבר הפקדת תכנית המהווה שנוי תכנית מתאר מקומית נמסרת בזה הודעה, בהתאם לסעיף 89 לחוק התכנון והבניה, תשכ"ה-1965 כי במשרדי הועדה המחוזית לתכנון ובניה, מחוז הדרום ובמשרדי הועדה המקומית לתכנון ובניה שמעונים מופקדת תכנית המהווה שנוי תכנית מתאר מקומית הנקראת: "תכנית מספר 5/220/02/7", המהווה שינוי לתכניות הבאות: 2/220/02/7 השטחים הכלולים בתכנית ומקומם: ישוב: שגב (שגב שלום) גוש 39772 חלקות 8, עיקרי הוראות התכנית: חלוקה מחדש של המגרשים לבנין ציבור על ידי שינויים ביעודי הקרקע וקביעת הנחיות ומגבלות בניה. כל מעונין רשאי לעיין בתכנית, בימים ובשעות שהמשרדים האמורים פתוחים לקהל. כל מעונין בקרקע, בבנין או בכל פרט תכנוני אחר הרואה את עצמו נפגע על ידי התכנית, וכן כל הזכאי לכך על פי סעיף 100 לחוק, רשאי להגיש התנגדות תוך חודשים מיום פרסומה של הודעה זו ברשומות, למשרדי הועדה המחוזית לתכנון ובניה, מחוז הדרום רחוב השופטים ת.ד. 68 באר שבע 84100 טל: 07-298414 המתנגד יעציא העתק התנגדותו למשרדי הועדה המקומית, שמעונים הוא אופים ס.ט. שער הנגב ת.ד. 50 טל: 07-899656 התנגדות לתכנית לא תתקבל ולא תידון אלא אם כן הוגשה בכתב בפירוט המקומות ובלוי תצהיר המאמת את העובדות שעליהן היא מסתמכת.

שלום דנים
יו"ר הועדה המחוזית לתכנון ובניה מחוז הדרום

חוק התכנון ובניה, התשכ"ה-1965 מרחב תכנון מקומי חיפה

הודעה בדבר הפקדת תכנית המהווה שנוי תכנית מתאר מקומית נמסרת בזה הודעה, בהתאם לסעיף 89 לחוק התכנון והבניה, תשכ"ה-1965 כי במשרדי הועדה המחוזית לתכנון ובניה, מחוז חיפה ובמשרדי הועדה המקומית לתכנון ובניה חיפה מופקדת תכנית המהווה שנוי תכנית מתאר מקומית הנקראת: "תכנית מספר חפ/1370 א'", פתוח שטחים להולכי רגל לאורך שדרות בן גוריון. המהווה שינוי לתכניות הבאות: חפ/229 ד' התוך מינימלי של רחובות. חפ/335 ד' חפ/421 תכנית מפורטת לתכנית המתאר חפ/520 א' חפ/981 המושבה הגרמנית הצפונית. חפ/1370 חפ/1386 הרחבת שד' הגפן. חפ/1331 א' חפ/1387 הרחבת שד' הגפן מעבית שד' בן גוריון. השטחים הכלולים בתכנית ומקומם: ישוב: חיפה המושבה הגרמנית, לאורך שד' בן גוריון בין דרך העצמאות ורח' הגפן. גוש 10826 חלקות 82, 83, 84, 85, גוש 10828 ח"ח 1, 2, 5, 8, 13, 14, 15, 22, 79, 80, גוש 10828 ח"ח 87, 90, 93, 97, 106, 108, גוש 10829 חלקות 87, 94, 98, 102, גוש 10829 ח"ח 1, 12, 13, 15, 18, 20, 21, 22, 23, גוש 10829 ח"ח 30, 31, 32, 33, 34, 35, 49, 50, גוש 10829 ח"ח 52, 60, 63, 64, 65, 82, 83, 87, 92, גוש 10829 ח"ח 98, 101, גוש 10830 חלקה 21, גוש 10830 ח"ח 2, 3, 5, 6, 7, 9, 10, 12, 16, 18, 19, גוש 10830 ח"ח 20, 21, גוש 10831 ח"ח 1, 7, 8, 32, 40, גוש 10850 ח"ח 8, 15, עיקרי הוראות התכנית: - הרחבת המדרכות שלאורך שד' בן גוריון על חשבון המרווחים הקדמיים של המגרשים הצדדיים של המבנים הסמוכים הגובלים בו תוך השלמת חזיתותיהם במטרה ליצור מעטפת של טיילת וכניסות לאורך הרחוב ולאפשר בכך הפקעות כצורת תיירות יותר. - תכנון מחדש של צמדת הרחובות אלנבי שד' בן גוריון תוך שינוי התחום דרך אלנבי מ' 32 ל' 28 מ' בקטע הצמה במגמה לשמר חלק מהבניינים הסמוכים שנועדו להריסה. - שינוי מגורים א' לאזור מגורים ב', מגורים ב', ושטח צבורי פתוח לדרך. כל המעונין רשאי לעיין בתכנית בימים ובשעות שהמשרדים האמורים פתוחים לקהל. כל מעונין בקרקע, בבנין או בכל פרט תכנוני אחר הרואה את עצמו נפגע על ידי התכנית וכן כל הזכאי לכך על פי סעיף 100 לחוק, רשאי להגיש התנגדות תוך חודשים מיום פרסומה של הודעה זו ברשומות, למשרדי הועדה המחוזית לתכנון ובניה, מחוז חיפה רח' חסן שוקרי 11 חיפה 31048 טל: 04-616222 המתנגד יעציא העתק התנגדותו למשרדי הועדה המקומית, חיפה באלפור 3 חיפה 31040 טל: 04-356356 התנגדות לתכנית לא תתקבל ולא תידון אלא אם כן הוגשה בכתב בפירוט המקומות ובלוי תצהיר המאמת את העובדות שעליהן היא מסתמכת.

ד"ר חיים קופלמן
יו"ר הועדה המחוזית לתכנון ובניה מחוז חיפה

مكذا من الاهل

נשיא הנציבות האירופית המיועד, ז'אק סאנטר, מינה את נציביו

12 שרים ושני ראשי ממשלה לשעבר ישתתפו בנציבות האיחוד האירופי

מאת ניצן הורוביץ
שליח "הארץ" בצרפת

פאריס (מיוחד ל"הארץ"). הנ־ציבות האירופית החדשה – הגוף המבצע של האיחוד האירופי – שתיכנס לתפקידה בחודש ינואר, התכנסה אתמול בלוקסמבורג בראשותו של ז'אק סאנטר כדי להשלים את חלוקת התיקים בין הנציבים. חלוקת התיקים היא בד־רך כלל עניין רגיש בנציבות ומשמשת רקע למאבק אישי חריף. הפעם העניינים נינוחים יותר, אך לא חסרו עימותים, במיוחד בין שני הנציבים הבולטים ביותר לאון בריטאן הבריטי והאנס ואן דן ברוק ההולנדי.

בניגוד לתחזיות הפסימיות על חוסר יכולתו של סאנטר להחזיק במושכות, הצליח סאנטר להרכיב נציבות "במשקל כבד": לא פחות מ–12 שרים לשעבר, ושני ראשי ממשלה לשעבר ישתתפו בהרכב.

למרות שהאיחוד האירופי עדי־ין מונה 12 חברות, ארבע המצטר־פות החדשות (אוסטריה, פינלנד, נורווגיה ושוודיה) ייוצגו בלוקסמ־בורג על־ידי האישים שמונו כנצי־בים.

איטליה היתה האחרונה שבחרה את נציביה. רק ביום ששי התפר־סם שמו של הנציב השני שלה: אמה בונינו מהמפלגה הרדיקאלית שתכהן יחד עם מאריו מונטי המ־קורב לברלוסקוני.

בריטאן. עשוי להתמסר

מלאכתו של ז'אק סאנטר לא היתה קלה במיוחד, עניין המבליט את הצלחתו. ראשית, היה עליו לחלק מחדש את תפקידי "השרים" תוך התחשבות בהצטרפותם של ארבעה נציבים חדשים. כמו כן היה עליו לשמור על האיזון בין המדינות הגדולות והקטנות, דרום וצפון, וכמובן בין העמדות הפולי־טיות השונות. בנוסף לכך היה עליו להתחשב ברצונותיהם של הנציבים עצמם ושל כל ממשלה אשר שאפה להעניק לנציגיה את התפקידים הנכבדים ביותר. לב־סוף, היה עליו להתמודד עם "הוו־תיקים" (שמונה נציבים נשארו בתפקידם) שניהלו מאבק לשמור על "אחוזותיהם".

לאון בריטאן לחם כארי על תיק המפתח שבידו (יחסי הכלכלה החיצוניים) וכך עשה גם האנס ואן דן ברוק (מדיניות חוץ והגנה משותפת). המאבק היה חריף מש־ום שסאנטר תיכנן לחלק את שני התיקים לפי אזורים גיאוגראפיים גדולים. בריטאן, דמות מפתח בנ־ציבות, יחזיק ביחסים עם המדינות המתועשות וארגון הסחר העולמי, ואילו ואן דן ברוק יטפל ביחסים החשובים עם מדינות מזרח אירו־פה וחבר המדינות. החלוקה הזו אינה מקובלת על בריטאן שאיים, כי יתפטר אם יוציאו מידיו את נושא מזרח אירופה.

כל שאר הנציבים מרוצים ככל הנראה מהשיבוץ של סאנטר, והד הישג נכבד של הנשיא החדש. עם זאת בצרפת תוהים האם זכתה פא־ריס ביתרון כלשהו בנציבות הח־דשה. אדית קרסון קיבלה לידיה את תיק המחקר וההכשרה המקצו־עית ואיב־טיבו דה סילגי יחזיק בעניינים המוניטאריים.

שטוקהולם (עי"ד וע"י). תוצאות שונות נרשמו אתמול בשני סקרי דעת קהל בשוודיה באשר לתמיכה בצירופה של שוודיה לאיחוד האי־רופי. בסקר של העיתון "ארבטט" נרשמה תמיכה של 41% בעד צי־רוף שוודיה לאיחוד, 36% היו נגד ו–23% טרם החליטו.

בסקר אחר שתוצאותיו פורסמו בעיתון "גוטבורגס פוסטן" התוצ־אות היו: 37% בעד צירוף ו–37% נגד. 25% אמרו, כי טרם החליטו.

"הפורום לשלום ופיוס" בצפון אירלנד כונס בדאבלין בראשונה

בריטניה והיוניוניסטים החרימו את "הפורום לפיוס" בשל נוכחות אדאמס

מאת דפנה ורדי
סופרת "הארץ" בבריטניה

לונדון (מיוחד ל"הארץ"). ראש ממשלת אירלנד, אלברט ריינול־דס, אירח שלשום בדאבלין את המפגש הראשון של "הפורום לש־לום ופיוס", שעל הקמתו הכריז ריינולדס לאחר הודעת האיי־אר־אי על הפסקת האש.

לאכזבתו של ריינולדס, הפו־רום שאמור היה להוות מרכז לב־ניית אמון בין הצדדים לסכסוך בצפון אירלנד, הפך להיות למ־עשה פורום לפיוס בין הגורמים הלאומניים השונים. זאת מאחר שנציגי היוניוניסטים סירבו להשתתף במפגש, ואף ממשלת בריטניה החליטה שלא לשלוח נציג, בשל העובדה שבמקום נכח נשיא שין פיין, ג'רי אדאמס.

היעדרותו של השגריר הבריטי בדאבלין מהאירוע, שזכה לכיסוי תקשורתי נרחב, תוארה על ידי ראש ממשלת אירלנד כ"לא מסיי־עת". אך ממשלת בריטניה עמדה על כך שעדיין לא הגיע הזמן שנ־ציגות בריטית רשמית תשתתף בפורום שבו נוכח אדאמס. אדאמס עצמו טען, כי היעדרותו של השג־ריר הבריטי היא "אינדיקציה לגי־שה הבריטית לא רק כלפי הממשלה האירית אלא כלפי כל תהליך השלום".

היוניוניסטים בצפון אירלנד אמרו שהם רואים בפורום מעין "מכשיר לקידום איחוד אירלנד". חבר הפרלמנט, דיוויד טרימבל, כי־נה את המפגש "פורום לאומני" וציין, כי הדבר הטוב היחיד שיכול לצאת ממנו זה אם שאר המשתת־פים במפגש יוכלו "להכניס קצת היגיון" לשין פיין ולאיי־אר־אי.

בנאומו של אדאמס בטקס הפתי־חה, הציג למעשה את העמדה המ־סורתית של ארגונו הקוראת לאיחוד אירלנד, ומתנגדת לכל ניסיון למצוא פתרון פנימי בתוך צפון אירלנד. עם זאת, היתה בדב־ריו נימת התנצלות כלפי קרבנות האיי־אר־אי.

דבריו בעניין זה הופנו אל חבר הסנאט האירי, גורדון וילסון, שב־תו היתה בין קרבנות האיי־אר־אי.

אחד הנושאים המרכזיים שעמ־דו על סדר היום היה מה שמכונה בצפון אירלנד "עונשים" של האיי־אר־אי נגד אלה שלדעתם לא התנהגו בצורה הולמת. ההת־ייחסות לנושא זה באה על רקע אשפוזו של אדם אשר לילה קודם לכן נפגע בראשו וברגלו, כאשר נציגי האיי־אר־אי הגיעו לביתו כדי "להענישו".

באזור חוששים שהמשך פעי־לות זו מצד האיי־אר־אי נועד להב־יא את תושבי צפון אירלנד להכרה בכוח הארגון להחליף את המשטרה המקומית, ולהכניס פחד בלב התושבים אשר יסרבו לראות בו את הגוף השומר על החוק והס־דר שנקבע על ידו.

ראש עיריית בורדו: הנשיא מיטראן היה בעל תפקיד בכיר ברזיסטאנס

מאת ניצן הורוביץ
שליח "הארץ" בצרפת

פאריס (מיוחד ל"הארץ"). על רקע הוויכוח הציבורי בצרפת בנוגע לעברו של הנשיא פרנסואה מיטראן בתקופת וישי וקשריו עם בכירי וישי לאחר המלחמה, העיד ראש עיריית בורדו ז'אק שבאן־דלמאס כי מיטראן היה בעל תפקיד בכיר ברזיסטאנס.

שבאן־דלמאס היה נציגו הצבאי של גנראל דה־גול בצרפת בעת שחרור פאריס. לדבריו, מיטראן היה קשור בשנים 43'–44' ברשת ביון בריטית. "מיטראן השתייך לרשת בוקמאסטר, ששיג־רה סוכנים חשאיים לכל הארצות הכבושות באירופה. ברשת הזו היה למיטראן תפקיד של ראש מטה, במעמד המקביל לרב סרן", אמר, "זו הוכחה שקשה לערער עליה להשתייכות למחתרת".

עם זאת, בהתייחסו לראיון הטלוויזיה המפורסם של מיטראן, לאחר פרסום הספר על עברו בווישי ("נעורים צרפתיים"), אמר שבאן־דלמאס כי "הדבר היחיד שנתקע לי בגרון זו ההדגשה של מיטראן על הערכתו, יותר מאשר ידידותו, לבוסקה האדם". רנה בוסקה היה מפקד משטרת וישי, ומעורב אישית במעצר היהודים.

חיפושים נרחבים בארה"ב אחרי שני ילדים שנחטפו

מאת שלמה שמיר
סופר "הארץ" בניו יורק

פרשת חטיפת שני תינוקות בדרום קרוליינה, שעקבותיהם אב־דו מאז יום ג' שעבר, ממקדת את תשומת לב אמצעי התקשורת בארצות הברית. אלכסנדר, בן 14 חודשים ואחיו מייקל בן ה–3, היו במושב האחורי של מכונית, כשג־בר בלתי מזוהה תקף את אמם, סוזן סמית, במגרש חניה בעיר הקטנה יוניון שבדרום קרוליינה.

הוא אילץ את האשה לנהוג במ־כונית ולאחר מכן השליכה מהמ־כונית ונעלם עם שני התינוקות. האשה סיפרה לחוקרים כי כאשר עצרה במגרש, ניגש אליה גבר ובאיומי אקדח אילץ אותה לנהוג כ–16 ק"מ ולאחר מכן דרש ממנה לצאת מהמכונית. "התחננתי בפ־ניו שימסור לי את הילדים אך הוא סירב ואמר כי ישגיח עליהם", אמ־רה. לדבריה, לא הכירה את החו־טף.

האם ובעלה הופיעו כמה פע־מים בטלוויזיה והתחננו בפני החו־טף להחזיר את שני הילדים. לדברי תושבי העיר, עקומת הפשע במקום היא נמוכה ביותר והם אינם נועלים את דלתות בתי־הם בלילות. "זה טירוף", אמר תו־שב המקום, "דברים כאלה לא קורים אצלנו".

מאות שוטרים, סוכני חרש ומתנדבים מנהלים חיפושים קד־חתניים באזור שבו נחטפו הילדים, שהוא בעיקרו חקלאי. המשטרה הפיצה באזור ציור דיוקן משוער של החוטף שהוא שחור. עד כה, לאחר ארבעה ימים, החיפושים הקדחתניים לא העלו דבר.

על פי דיווחים לא רשמיים שפורסמו אתמול באמצעי התק־שורת, יומיים לאחר מקרה החטי־פה נבדקה האם במכונת אמת ונמצאה דוברת שקר. בקרב החוק־רים התעורר חשד כי האשה לא גילתה את כל האמת בקשר לחטי־פה. נודע כי חיי הנישואין של הזוג סמית מעורערים וכי באחרונה נפרדו. סבם של התינוקות הודה כי היחסים בין הזוג מתוחים, אך לדבריו אין כל קשר בין היחסים המעורערים שבין השניים לבין החטיפה.

הידעת אילו סודות יקרים אפשר למצוא בפח האשפה שלך?

גם מתחריך יודעים זאת!
מגרסת נייר משרדית תמנע זאת מהם.

המגרסות המעולות הנמכרות ביותר בעולם
גמא תקשורת והנדסה (א. פולק) בע"מ
בית גמא: רח' בצלאל 19, פקס: 03-6130675, טל: 03-6130666

המוסלמים תקפו את עמדות הצבא הסרבי בקרבת סרייבו; אלפי סרבים נמלטים

ארה"ב הגישה למועצת הביטחון הצעתה לבטל האמברגו על אספקת נשק לבוסניה

מאת שלמה שמיר
וסוכנויות הידיעות

שני פגזי תותחים פגעו אתמול בסרייבו וגרמו לפציעתם של ארבעה אנשים לפחות, מסרה משטרת סרייבו. הפגזים התפוצצו בפרבר המוסלמי הראסניקה, וכת־בים מסרו כי השכונה הופגזה גם בפגזי מרגמות ואש אנטי־אווירית.

קודם לכן, הכוחות המוסלמים של ממשלת בוסניה תקפו את עמ־דות הצבא הסרבי הבוסני באזור המפורז בקרבת סרייבו. כוחות השיטור של האו"ם, שנשלחו לשם כדי לעצור את המתקפה, נכשלו. כוחות הממשלה הרחיבו את המ־תקפה נגד כוחות הסרבים בבוס־ניה, אולם התוצאות עדיין לא ברורות בגלל ערפל כבד באזור.

דובר האו"ם הרב גורדון אמר כי בהתקפה הפעילו כוחות המו־סלמים תותחים בקוטר 122 מ"מ לעבר הכפרים סאבראק ולוקאו־איץ' במורדות הר ביילאשניקה, דרומית־מערבית לסרייבו. התות־חים הוצבו בתוך האזור המפורז, אולם מחוץ לאזור ברדיוס של 20 ק"מ בו אסור להחזיק נשק כבד סביב סרייבו, אמר הדובר.

לפחות 31 חיילים סרבים נהר־גו בשתי ההתקפות שביצעו הכו־חות המוסלמים.

פריצת כוחות המוסלמים הש־בוע אל מחוץ למובלעת ביהאץ' אילצה אלפי אזרחים סרבים להימלט מבתיהם. הכוחות הסרבי־ים הצטרפו לנסיגה, כשהם משאי־רים מאחור ציוד רב, כולל טנקים. העיר ביהאץ' היא אזור בטוח למו־סלמים בחסות האו"ם, בדומה לסרייבו, למרות שהמובלעת הג־דולה יותר שמסביבה, הנמצאת בצפון מערב בוסניה, אינה נכללת באזור הבטוח.

"אם האויב יוסיף לפעול כפי שהוא פועל עכשיו, ניאלץ להגיב נגד המוסלמים בסרייבו", אמר גנראל דרגומיר מילושביץ', מפקד כוחות הסרבים באזור. הוא ציין כי כוחות הסרבים קיבלו הוראה לא לירות ראשונים וכי המשקיפים הצבאיים של האו"ם יקבלו דיווח על הפרות מצד המוסלמים ועל התגובות כנגד מצד הסרבים. הוא האשים את המוסלמים כי הם תוק־פים מתוך אזור מפורז וכי חלקים מסרייבו, הנמצאים בשליטה מו־סלמית, עלולים להיפגע בתגובה לכך.

על פי אולטימטום של נאט"ו, התקף מפברואר השנה, נאסר על כוחות הסרבים להחזיק נשק כבד ברדיוס של 20 ק"מ מסביב לסריי־בו, אך הם נוהגים להפר את האי־סור לעתים קרובות.

ארה"ב הגישה הצעת החלטה לדיון במועצת הביטחון לפיה יוסר האמברגו על אספקת נשק לבוס־ניה. על פי היוזמה האמריקאית, האמברגו יבוטל תוך ששה חוד־שים אם במהלך תקופה זאת הסרבים יעמדו בסירובם לקבל את תוכנית הפסקת האש שגובשה ביולי.

מקורות במרכז האו"ם העריכו כי ההצעה האמריקאית תועלה להצבעה במשך השבוע. צפוי כי רוסיה, צרפת ובריטניה יתנגדו לה בתוקף.

מחוקקים רבים בוואשינגטון גורסים כי מניעת נשק מהמוסל־מים בעוד שהסרבים נהנים מה־זרמת נשק בלתי מוגבלת מצד ממשלת יוגוסלוויה לשעבר מעני־קה לסרבים עדיפות צבאית ואפ־שרות להם להמשיך בהתקפותיהם ובמקביל להמשיך בסירובם לקבל את תוכנית השלום.

נשיא ארה"ב ביל קלינטון כפוף לתיקון מיוחד שאושר בקונגרס האמריקאי הקובע כי אם עד 15 בנובמבר השנה לא יבוטל האמבר־גו או שיוזמה להסרתו תסוכל במועצת הביטחון על ידי וטו – תבוטל סמכות הנשיא לעשות שי־מוש בכוח צבאי־אמריקאי לאכי־פת האמברגו.

חברי קונגרס וסנאטורים תובי־עים מקלינטון להצהיר על ביטול חד־צדדי של האמברגו אם תסוכל היוזמה במועצת הביטחון.

מדליין אולברייט שגרירת ארה"ב באו"ם שוללת צעד אמ־ריקאי חד־צדדי. בנאום שנשאה בשבוע שעבר הזהירה כי "מדיני־ות אמריקאית עצמאית כלפי בוס־ניה נושאת עמה סיכון גדול".

יומן

עוד חורף חם בבוסניה

לאחר ויכוח עז נפלה ההכרעה: ארה"ב הציגה במועצת הביטחון הצעה להסיר תוך ששה חודשים את אמברגו הנשק נגד בוסניה, אם הסרבים לא יקבלו באופן מלא את תוכנית השלום של "קבוצת הקשר". המהלך הוא במידה רבה הצהרתי, משום שאין כמעט ספק שרוסיה תטיל עליו וטו, וגם צרפת ובריטניה מתנגדות לו בתוקף.

נוכח סירוב כמעט ודאי של מועצת הביטחון, עשוי קלינטון להביא לפני הקונגרס הצעה לביטול חד־צדדי, אמריקאי, של האמברגו. בקונגרס יש תומכים בצעד כזה, אולם נוכח ההתנגדות הבינלאומית, האיום בפיזור כוח השלום של האו"ם, והסיכוי המפחיד להתלקחות הקרבות – לא ברור אם ההצעה תזכה ברוב.

כיצד להרתיע מפני מעשי תוקפנות שלא באמצעות אספקת נשק לצד המותקף? הפתרון לדעת האירופים נעוץ בייעול ההלי־כים להנחתת מכות אוויריות על כל מי שיפר את החלטות האו"ם. לאחר דיונים ממושכים אישרה מועצת נאט"ו את ההסכם שנרקם עם האו"ם בעניין זה. וילי קלאס המזכ"ל החדש של הברית, מדגיש כי נאט"ו תמשיך להכות רק על פי בקשת כוח האו"ם בבוסניה. "יישמר ההליך הנוכחי של מתן אזהרה לצד הנוגע בדבר", אולם החידוש הוא שמעתה והלאה לא יצוינו המקום והזמן של ההתקפות ומטוסי נאט"ו יוכלו להכות במספר יעדים במהלך התקפה אחת.

בשטח ממשיכים המוסלמים להרחיב את שטחה של מובלעת ביהאץ' בקצה המערבי של בוסניה – הישג צבאי ראשון מסוגו לכוח הבוסני מאז תחילת המלחמה. ראדובן קאראדז'יץ הכריז על מתקפת נגד בלא להתחשב בגבולות "האזור המוגן" שהוכרז על־ידי האו"ם. התחזקות הכוח המוסלמי והאיום בהסרת אמברגו הנשק דוחפים את הסרבים למתקפה בכל החזיתות. התקוות להסדר שלום לפני כניסת החורף (השלישי של המלחמה) נתבדו.

ניצן הורוביץ

יצירת מופת 605 PEUGEOT

החתימה

היצירה החדשה

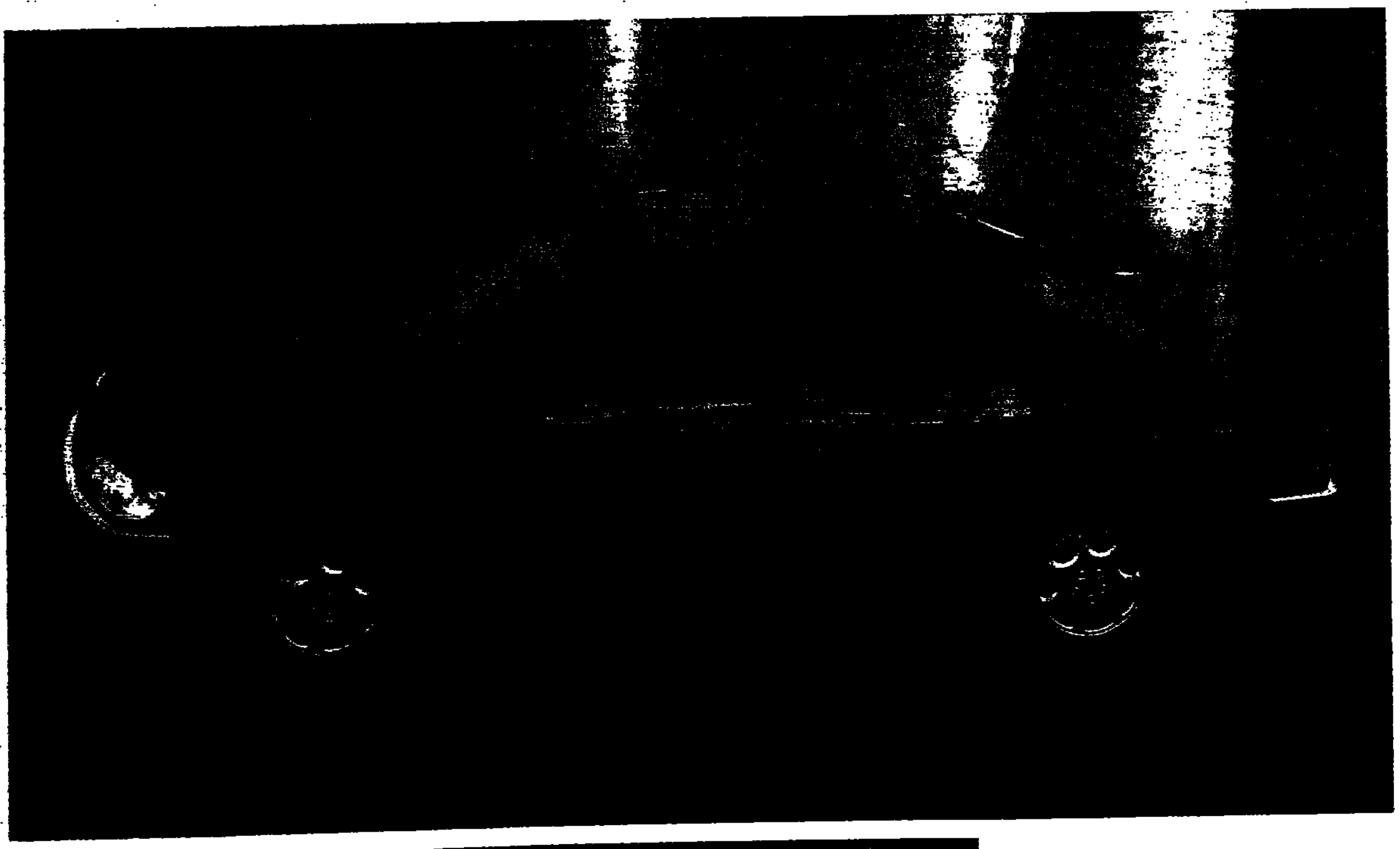

הביצועים החדשים

חדש! פיג'ו 605 2.0 ליטר עם מנוע טורבו חזק ועצמתי

דגם	מ-0 ל-100 קמ"ש	מומנט קג"מ	כ"ס דין	מהירות מירבית	צמיגים רחבים	מחיר
SRTI 2.0	10 שניות (11.3 אוטו')	24.5/2500	150/5300	(207) 213	205/60 R15 V	132,807
SV 3.0	9.7 שניות (10.9 אוטו')	24.5/4600	170/5600	(217) 222	205/60 R15 V	195,149

● תיבת הילוכים אוטומטית מתקדמת–4 הילוכים קדמיים ● הגה כח מתכוונן ● מזגן מקורי עם בקרת אקלים דיגיטלית ● מעצורי A.B.S ● כרית אויר (AIR BAG) ● 4 חלונות חשמל ונעילה מרכזית בשלט ● 2 מראות צד חשמליות ● גלגלי מגנזיום מיוחדים ● קוד סודי למניעת התנעה ● כוונון פנסים קדמיים בשליטת הנהג ● מוטות פלדה בדלתות להגנת הנוסעים ● פנסי ערפל קדמיים ● אופציה: ריפודי עור וגג נפתח חשמלית

המחיר

132,807 ש"ח
כולל מע"מ

דוד לובינסקי בע"מ
יבואן בלעדי למכוניות פיג'ו

● המחירים לפי מחירון פיג'ו מס' 3 מתאריך 18.10.94 כוללים מע"מ ואינם כוללים אביזרים, מס בולים ואגרת רישוי שנתית

הארץ
כלכלה

יום ראשון 30.10.94 העורך נחמיה שטרסלר

גת: "מספר המפוטרים מההסתדרות עשוי לגדול מ-1,000 ל-1,500"

מאת חיים ביאור

מספר המפוטרים מבית הועד הפועל ומהמועצת הפועלים עשוי להגיע ל-1,500. כך אמר אתמול יו"ר האגף למינהל משאבי אנוש בהסתדרות, מאיר גת.

לדבריו, עד כה נאמר מספר המפוטרים כ-1,000, "ואולם התב־רר שבמועצות הפועלים מועסקים קרוב ל-2,500 עובדים ולא 1,900 כפי שחשבנו – דבר המחייב הגד־לת היקף הקיצוץ". גת הוסיף שתהליך הפיטורים יימשך שנה עד שנה וחצי.

נוכח חילוקי הדעות בין ועד עובדי בית הועד הפועל ובין הנהגת ההסתדרות על גובה פיצו־יי הפיטורים, העבירה ההנהגה בעניין ליו"ר ההסתדרות, ח"כ חיים רמון. רמון ידון בתביעות הועד בפגישה שיקיים היום עם גת, בהשתתפות מ"מ יו"ר האגף לאיגוד מקצועי, אפרים זילוני, ומזכיר הסתדרות הפקידים, משה בית דגן.

ועד עובדי בית הועד הפועל דורש שהמפוטרים יקבלו פיצויים בשיעורים זהים לאלו שמכבר עם מפוטרי לשכת המס, דהיינו עד 178% מעבר לצבירה בקרן הפנס־יה לעובדים בעלי ותק של 23 שנה ויותר. הנהגת ההסתדרות הכניסה בשבוע שעבר שיפורים בהצעתה, אך היא עדיין נמוכה לעומת טבלת הפיצויים לעובדי לשכת המס. הנהגת ההסתדרות מציעה למפוטרים שהוותק שלהם 25 שנה ויותר פיצויים מירביים של 150%–153% מעבר לצבירה בקרן. על כל שנת ותק פחות, יור־דו מהפיצויים 5%. כן מוצע למ־פוטרים בעלי ותק של 30 שנה ויותר מענק הסתגלות של עד עשרה חודשים.

הנהגת ההסתדרות מציעה לכ־לול במסלול הפרישה לפנסיה תק־ציבית עובדים בני 57 (עובדות – מגיל 52) ויותר, שהוותק שלהם לפחות 20 שנה, בתנאי שיתחייבו לצאת לפנסיה "רגילה", המשול־מת בידי קרן הגמלאות, בגיל 60.

עובדי הועד הפועל דורשים שבמסלול הפרישה לפנסיה תקצי־בית ייכללו עובדים שמלאו להם 50 (עם ותק של 20 שנה לפחות). הנהגת ההסתדרות דחתה תביעה זו, אך מציעה הקמת ועדת חריגים לעובדים בני 50–56, שתחליט על הוצאה לפנסיה תקציבית של עוב־דים בגילאים אלה שמצבם הכלכ־לי והסוציאלי קשה.

עלות הסכם הפיטורים ל-500 עובדי לשכת המס תגיע ל-140 מיליון שקל. עלות הסכם הפיטו־רים בוועד הפועל ובמועצות הפועלים, אם אכן יפוטרו 1,500, תגיע ל-350–400 מיליון שקל.

עובדי הועד הפועל ומועצות הפועלים מתכוונים להפגין מחר ליד בית הועד הפועל. גת קרא לעובדים להימנע מכך, משום ש"גם מפלגת העבודה הוליכה לקצץ במספר העובדים בהסתד־רות, שנופח במשך שנים בידי מזכ"לי ההסתדרות, בלי היגיון".

צה"ל לאוצר: מכרז הרכב לאלופים – חוקי

מאת שרון שדה

אגף האפסנאות בצה"ל תומך בהחלטת ועדת המכרזים ומאמץ את התחשיבים שהביאו לבחירת פיג'ו 605 כרכב השרד של אלופי צה"ל. האגף מסר את עמדתו ליועצו הכלכלי של ראש הממש־לה, אילן פלאטו, שהתבקש לחוות דעתו, לאחר שהאוצר דרש לפסול את תוצאות המכרז, בטענה שהתח־שיביו לא סבירים.

משרד הביטחון וצה"ל מסרו, כי המכרז נעשה כחוק וכי האוצר, באמצעות מינהל הרכב הממשל־תי, היה שותף מלא בכל התהלי־כים, לרבות ההחלטה על הזוכה.

תא"ל עמי סגיס, קצין חימוש ראשי, שבדק את קבלת ההחלטות במכרז, מצא שהחישובים נעשו כהלכה, זאת בניגוד לטענת האו־צר, כי נתוני הפיג'ו הוטו, לכאורה, כלפי מעלה, בעוד שמכוניות עם נתונים עדיפים קיבלו ציון נמוך.

שטרית, תיכון, וינשטיין ושלום הגישו חוק לביטול מס הבורסה

מאת צבי זרחיה

4 ח"כים הניחו על שולחן הכנ־סת הצעת חוק לביטול חוק המסוי על הבורסה. המציעים הם ח"כים מהליכוד: אריאל וינשטיין, דן תי־כון, סילבן שלום ומאיר שטרית.

בדברי ההסבר להצעת החוק נאמר, כי הבורסה משמשת מקור עיקרי לגיוס הון ולצמיחה, ובכך מונעת אבטלה. לטענתם, יישום החוק עלול לפגוע בבורסה קשות.

הח"כים מבקשים שהצעתם תי־דון במליאה עוד בטרם אושרה בכנסת הצעת החוק הממשלתית לגביית המס. ואולם, מאחר שמדו־בר בהצעת חוק פרטית, עליה להיות מונחת בכנסת 45 יום לפני העלאתה לדיון בקריאה טרומית. עקב כך ביקש וינשטיין את כינו־סה הדחוף של ועדת הכנסת, כדי שתאשר מתן פטור מחובת הנחה מוקדמת.

יצוין, כי גם אם לא יאושר הפ־טור מחובת ההנחה המוקדמת, צפויה הצעה זו לעלות לדיון במ־ליאה באמצע דצמבר '94 – המו־עד בו צפויה ועדת הכספים להע־לות לקריאה שנייה ושלישית את הצעת החוק למיסוי הבורסה.

וינשטיין אמר אתמול, כי לפי החוק, אדם שיהיו לו הכנסות מה־בורסה ישלם עליהן מס הכנסה גם לאחר קיזוז ההפסדים. לדבריו, מס הכנסה ידווח על הכנסותיו של הנישום מהבורסה למוסד לביטוח לאומי, כשם שמס ההכנסה מדווח לביטוח לאומי על שאר ההכנסות של הנישום. על בסיס דיווחים אלה, אמר, ייגבו דמי הביטוח הל־אומי.

לטענת וינשטיין, יוצא איפוא שבשל ההכנסות שיש לנישום בבורסה, לא רק שהוא ישלם מס על הכנסות אלה, אלא שהוא יצט־רך לשלם תוספת לביטוח הלאומי ותוספת לדמי הבריאות שהוא משלם לביטוח הלאומי.

לדבריו, נציגי האוצר הודו בוועדת הכספים, כי בנתונים מס־וימים – התרחיש שהציג עשוי להתממש.

ה"פורוורד" מותח ביקורת על שרוני ורומז לחקירה המתנהלת נגד הבונדס

מאת חיים הנדוקר

ניו יורק (מיוחד ל"הארץ"). הש־בועון היהודי "פורוורד" פירסם השבוע כתבה נרחבת, בה הוא מו־תח ביקורת על מנכ"ל הבונדס, נתי שרוני, וסגנו, דוד בראון, שלא ניגשו לבחינות המסמיכות אותם על פי חוק למכור ניירות ערך בארצות הברית. העיתון רומז על חקירה המתנהלת כלפי הבונ־דס בנושא, וכותב כי הפרשה גור־מת מבוכה לישראל, המוכרת איגרות בונדס במיליארד דולר בשנה.

פול הוצ'קיס, בכיר ב-NASD (האיגוד הלאומי לסוחרים בניירות ערך), אמר כי "קיימת אפשרות שמתנהלת חקירה בעניין הבונדס הישראלי". העיתון מציין, כי האן.אי.אס.די לא נוהג להשיב על שאלות בנוגע לחקירות. הוצ'קיס הוסיף, כי החקירה תבדוק אם היו סיבות מוצדקות לאי קיום הבחי־נה, כמו למשל סיבות רפואיות דחופות.

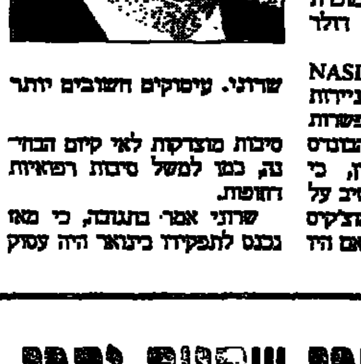
שרוני. עיסוקים חשובים יותר

שרוני אמר בתגובה, כי מאז נכנס לתפקידו בינואר היה עסוק בנושאים בעלי עדיפות גבוהה יו־תר. לדבריו, הוא החל ללמוד את החומר לבחינה ביום השיחה עם כתב ה"פורוורד" ובכוונתו לגשת לבחינה בנובמבר '94. גם בראון אמר כי ייגש לבחינה בנובמבר. העיתון מצטט את דובר משרד האוצר, שאמר לפני כמה חודשים ל"הארץ", כי שרוני ובראון יגשו לבחינות באוקטובר.

הדובר אמר ל"פורוורד", כי אין זה מטריד אותו שהשניים טרם ני־גשו לבחינות וכי הם יגשו לבחי־נות בנובמבר.

בכוחו של האן.אי.אס.די להביא לידי הפסקת עבודתו של ארגון שלא ממלא אחר הוראות החוק הפדרלי בנושא.

דובר מטעם האן.אי.אס.די, רוב־רט פרי, אמר כי הבחינות נחוצות מאותה סיבה שעו"ד צריך לעבור את בחינות לשכת עורכי הדין, וכי מטרתן להגן על הציבור.

צווארון לבן / צבי הראל

אחד חכם ואחד טיפש

במשפט נגד מנהלי "מקבץ" העיד האלוף (מיל') אורי שמחוני כי הוא ושותפו שוכנעו במצג שווא לקנות מניות של בנק החקלאות

האלוף (במיל') אורי שמחוני הוא אחד מעדי התבי־עה במשפטם של חברת מקבץ תשואה ושלושת מנה־ליה – שמואל וקנין, רב לנדאו ונסים אביטן, המתברר בימים אלה בפני שופט בית המשפט המחוזי בתל-אביב, נתן עמית. הנאשמים, לרבות החברה, מואשמים בעבירות של תרמית בניירות ערך וקבלת דבר במרמה בנסיבות מחמירות.

בכתב האישום המקורי ישבו על ספסל הנאשמים גם שמחוני וחברו מהשירות הצבאי, עמוס לוטן. כבר בפתיחת המשפט הוליכו שמחוני ולוטן להודות באשמה על חלקם בכתב האישום, כחלק מעסקת טיעון. התובעת, עו"ד אתי דוידיס, השתכנעה מטיעו־נו של הסניגור, עו"ד דן שיינמן, שטען כי שמחוני ולוטן, שאינם בקיאים בשוק ההון, רומו בידי מנהלי מקבץ. שמחוני ולוטן נדונו בידי השופטת שושנה ברמן למאסר על תנאי ולקנסות של 25 אלף שקל (לוטן) ו-23 אלף שקל (שמחוני).

העבירות המיוחסות לנאשמים נוגעות למסחר במ־ניות בנק החקלאות, שמיעוטן היו רשומות למסחר בבורסה ורובן הוחזקו בידי המדינה, מושבים, קיבו־צים וארגוני חקלאים. בגלל הסחירות הנמוכה של המניות, בוצע בהן מסחר רק פעם אחת בשבוע. לטע־נת התביעה, ב-1988 פעלו מקבץ ומנהליה לרכז בידיהם מניות של הבנק מתוך אלו שנסחרו בבורסה, והציעו לשמחוני ולוטן לרכוש אותן.

מנהלי מקבץ טענו, כך נאמר בכתב האישום, שהם שולטים במסחר במניות אלה, ונוקטים הליכים משפ־טיים כדי לחייב את הממשלה להגיש הצעה לרכוש מהציבור את אחזקותיו. לוטן ושמחוני נענו להצעה ורכשו באמצעות מקבץ מניות של בנק החקלאות ב-939 אלף שקל, ועקב כך נוצרה יתרת חובה בחשבונם במאות אלפי שקלים.

עוד טוענת התובעת, כי החברה ומנהליה יצרו מצג שווא כלפי לוטן ושמחוני כאילו מדובר בעסקה סולידית וללא סיכונים, ולא גילו להם כי אין בכוו־נתם לקחת חלק בעסקה, וכי בדעתם למכור את אחזקותיהם במניות. בלשון כתב האישום: "הנאש־מים הניעו את לוטן ושמחוני לרכוש מניות בהכמוהה תוואות שידעו, או היה עליהם לדעת, שהן כוזבות ומטעות ותוך העלמת עובדות מהותיות, וקיבלו במרמה את הסכמתם לר־כוש מניות ויפוי כוח לפ־עול בחשבונותיהם. מעשי המרמה נעשו בתכנון וב־תחכום, תוך ניצול יחסי האמון ביניהם כמנהלי תיקים, ותוך שהנאשמים מנצלים לרעה את מעמדם ואת חוסר ניסיונם של לוטן ושמחוני".

המשפט נמצא בימים אלה בשלב שמיעת ראיות ההגנה. בתחילת החודש העיד שמחוני על אי בקיאו־תו בתחום שוק ההון: "לפני הפרשה הזו לא התעסקתי מעולם במניה. העולם הזה זר לי לחלוטין".

התובעת: "אילו סיכונים הוצגו בפניכם?"

שמחוני: "אפס סיכונים. הם אמרו שהם מחזיקים כמעט בכל המניות הנסחרות. אני ועמוס היינו בטו־חים שיש כאן דבר הוגן. מי שלקח אותי לסניף בנק הפועלים בכיכר המדינה היה רב לנדאו. כשהכרתי את האנשים האלה (הנאשמים) היה לי כסף ולהם היו מניות. כעבור חודש הכסף שלי היה אצלם והמניות שלהם אצלי. אני נתתי למקבץ ייפוי כוח לפעול בחשבון הזה, שהסכמתי לפתיחתו. אחרי שבוע־שבו־עיים פנה אלי מנהל הסניף ואמר לי, 'תשמע, צריך להביא 150 אלף שקל'. אמרתי לו אין לי, תמכור את המניות האלה אתמול־שלשום. הוא ענה לי שרק מקבץ מתעסקים עם המניות האלה ואף אחד לא קונה אותן. כשאמרתי תקשר עם זהב שתופסת ותוספת, אני לא ביקש־תי בבנק אשראי כלשהו לצורך רכישת המניות. הס־כמתי שיקנו מניות, אבל העובדה היא שלא שמתי כסף ובשום פנים לא הסכמתי לסדר הגודל שנעשה".

התובעת: "מתי נודע לך על הקניה?"

שמחוני: "כשהתקשר אלי מנהל הסניף וביקש ממ־ני שאבוא להפקיד כסף. מאותו רגע מתחיל אותו תהליך שבו אני מבקש מאנשי מקבץ למצוא פתרון למניות ואין לי כסף להביא לבנק".

התובעת: "איך אתה, אלוף במילואים, מתפתה לזה?"

שמחוני: "ביקשתי בצורה שמחית מאוד כי האמנתי באנשים. לא חשבתי שיפילו אותי בפח (...) אני סילק־תי את כל חובותי לבנקים עד השקל האחרון ונשאר־תי על הרצפה. חוץ מהערבות שנתתי לעמוס לוטן ולבנק לאומי, שהדבר הזה נמצא בדיון, שילמתי בסך הכל כ-700 אלף שקל. נאלצתי למכור נכסים, לר־בות דירה, כדי לכסות את החוב הזה".

בחקירתו הנגדית ניסה סניגורו של ואקנין, עו"ד יעקב הברוני, להראות כי שמחוני אינו תמים כפי שהוא מציג. בין היתר נשאל שמחוני אם לעובדה שלוטן השקיע כספים רבים היתה השפעה על שיקו־ליו שלו. שמחוני השיב, כי ייתכן שלוטן שמע מהנ־אשמים דברים אחרים. עוד אמר, כי המוח מבין "שלושת הג'נטלמנים" היה וקנין והאחרים היו אנשי הביצוע.

עו"ד הברוני שאל את העד מדוע אחרי שחויב בבנק ב-150 אלף שקל תמורת המניות, לא פנה למנהל הסניף ואמר לו שהבנק פעל בניגוד לחוק.

שמחוני: "היום הייתי עושה את זה, וייתכן שעוד אעשה את זה. אז לא הייתי בנוסח. ואני יודע שאילו הייתי עושה זאת, היו מגישים נגדי משפט ומעקלים לי את הרכוש והחשבונות אחרים".

הברוני: "הדרך הנכונה הנוספת היא לבוא ולהגיד לאנשי מקבץ לבטל את ייפוי הכוח, לא?"

שמחוני: "מי יחזיר לי את הכסף?"

הברוני: "ההתנהגות שלך מאוד מוזרה".

שמחוני תמה: "מי שמתנהג בצורה טיפשית מגיע לו שיגנבו ממנו את הכסף? במקרה הזה הייתי מספיק טיפש כדי שהלקוחות שלך (הנאשמים) יגנבו לו (לטיפש, לשמחוני – צ"ה) את הכסף".

הסניגור (מתרעם): "איך הלקוחות שלי גנבו לך את הכסף?"

שמחוני: "נשבעתי להגיד את האמת, לא מה שא־תה רוצה לשמוע. גם את מימון שכר הטרחה שלך הם גנבו ממני".

הסניגור: "(...) אתה טוען שהם גנבו ממך את הכסף, אני מבקש עובדות".

שמחוני: "העובדה הפשוטה היא, שכשאני הכרתי את הלקוחות שלך, להם היו כל המניות ולי היה הכסף. בסוף, הם נשארו עם כל הכסף ואני עם כל המניות. אחד היה חכם ואחד היה טיפש".

בסיום חקירתו הנגדית נחקר שמחוני בנוגע לידי־עות שהופיעו באמצעי התקשורת, לפיהן בקיץ 1988 נאלץ לחזור ארצה בגלל חקירה בחשד למתן שוחד לפקידים בכירים בפנטגון בקשר לקידום חברות שיי־צג בארה"ב לאחר שחרורו מהצבא. הסניגור הצדיק שאלות אלה בשני טעמים: שאלת מהימנותו של העד וניסיון להוכיח כי עברו תחת ידיו סכומי כסף אדי־רים. שמחוני השיב, כי פרשה זו אינה קשורה כלל לפרשת המשפט והוא אי־נו מוכן להתייחס למה שפורסם בתקשורת. עוד אמר, כי אמצעי התקשו־רת אינם יודעים את כל פרטי הפרשה.

> שמחוני: מי שמתנהג בצורה טיפשית מגיע לו שיגנבו ממנו את הכסף? במקרה הזה הייתי מספיק טיפש כדי ששלושת הנאשמים יגנבו ממני

אחד העדים שכבר העיד במשפט הוא וקנין, שכמו שני הנאשמים האחרים, לנדאו ואביטן, כופר בכתב האישום. ואק־נין סיפר כי שמחוני ולוטן היו אלה שהעלו רעיונות איך להיפטר מהמניות הא־לה בדרכים לא חוקיות, במינימום נזק כספי, והוא אף הזהירם מכך. בחקירתו הנגדית התעכבה התובעת על קלטת שהקליטה שיחה בין הנאשמים לבין שמחוני ולוטן, שנמצאה בחיפוש שערכו חוקרי רשות ניירות ערך בביתו של לנדאו. לפי עדות וקנין, ההקלטה נעשתה בידיעתו והפועל שביצע אותה לנדאו. לדבריו, שמחוני ולוטן לא ידעו כי הם מוקלטים.

בפתח הדברים נשמע וקנין אומר ללוטן ולשמחו־ני, כי התייעץ עם יועצים המשפטיים ואלה הזהירו אותו כי הפיתרון המוצע להשתחררות מהמניות אינו חוקי. ואולם בעת השיחה אמר לוטן: "הפיתרון לא הומצא על ידי אורי (שמחוני)". ואילו שמחוני נשמע אומר: "אתם אמרתם, יש לנו דרך. רבותי, אפשר לעשות את זה גם עכשיו, בשער הזה, מיידית, אבל בואו נעלה את זה לפני כן תיקה שבועיים ונעשה את התרגיל כבר. רבותי, אני לא המצאתי. לי אין מושג. אני למדתי דברים חדשים בתרגיל הזה, או אמרתי אדיקי, אם זו הדרך ללכת, אז זו הדרך ללכת".

לוטן נשמע אומר: "אני לא יכול לעשות מה שאני רוצה". הנאשם אביטן: "אדיקי, עכשיו צריך לדבר איך להעלות את הנייר. יש לנו סך הכל עוד יומיים".

בחקירתו הנגדית נשאל וקנין לשם מה היה צורך להקליט את שמחוני ולוטן. ואקנין: "המטרה היתה בפירוש לתעד שיחה אופיינית איתם. בשיחה כאמת, בדרך כלל, שמחוני ולוטן הפעילו לחצים עלינו כדי שנמצא להם איזשהו פיתרון. אנחנו באנו עם רעיונות לפיתרון או שללנו רעיונות שהם העלו. היו שלבים לקראת סוף '88 ששמחוני ולוטן, ובעיקר שמחוני, באו ברעיונות שכבר התחילו להפחיד אותנו. מכלט כבר אלימות פיסית. השתוללו כבר במשרדים. כבר טיפלו ברהיטים. אנחנו אמרנו, מוטב לתעד שאנחנו אומרים להם שאסור לעשות מעשים מסוימים".

בחקירתו הנגדית נשאל וקנין בידי עו"ד דוידיס, מה הבין מדברי אביטן ("להעלות את הנייר"). הוא השיב על כך, שמוטב שאביטן בעצמו ישיב על כך. מחותניים יעיד אביטן ומטבע הדברים שהוא יתב־קש להשיב על כך.

מבזק

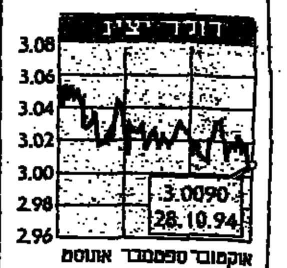

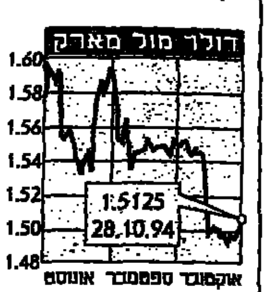

שער הדולר עלה ביום ששי בחדות בעקבות פרסום התמ"ג האמריקאי לרבעון השלישי של '94. בעקבות זאת נמצא כעת שער הדולר שוב מעל ל-97 ין ו-1.5 מאר־ק (עמוד ג6)

שערי המטבעות העיקריים מול הדולר אתמול בניו יורק: מארק – 1.5125, 0.87%-; ין – 97.38, 0.40%-; ליש"ט – 1.624, 0.75%-

יולדות יקבלו דמי לידה בגובה 100% משכרן (עמוד ג2)

אנשים ועסקים. מירום בעד פרישת הקיבוצים מה הסתדרות (עמוד ג3)

כ"ל: חברת החשמל לא תב־טל הזמנת גוררות ממספנות ישראל (עמוד ג2)

דו"ח על דו"ח. מגבות עוד – מגמה של גידול מכ־רות (עמוד ג3)

צרכנות. מיטות ולולים לא תקניים עלולים להיות מלכודת מוות לתינוקות. התקן המחודש עונה על כל הבעיות שעלולות להתעורר (עמוד ג3)

מזווית טכנית. ימי ראש־הן רעים למשקיעים ולמתג־רשים (עמוד ג4)

התמ"ג האמריקאי צמח ברבעון השלישי ב-3.4%. שיעור האינפלציה עמד בת־קופה זו על 2.7% במונחים שנתיים (עמוד ג6)

חבית נפט ברנט נסחרה בי־ום ששי ב-17.15 דולר, ירי־דה של 5 סנט לעומת יום חמישי (עמוד ג6)

מחיר הזהב ירד בניו יורק ביום ששי: אונקיית זהב נסח־רה ב-387.3 דולר, ירידה של 1.5 דולר (עמוד ג6)

מחיר שיא למניות מקדונל דגלאס עקב חלוקת מניות הטבה (עמוד ג8)

נדל"ן

זכאי הדיור בקריית גת ממשיכים להמתין – הדירות בעיר עדיין סגו־רות (עמוד ג9)

פלסים תחנה עסקה בראשי תיבות על 400 דונם לפי 666 (עמוד ג9)

בקרוב יפורסם מכרז לבית מלון של הטיילת בתל אביב (עמוד ג9)

ההודעות על מותו של הנו"ל היו מוקדמות מדי (עמוד ג10)

טיח מוכן – המלה האחרונה בתיעוש הבנייה (עמוד ג12)

יומן

תחמונים פיסקאליים

שר האוצר וראשי משרדו נשמעו בשבוע שעבר משוכנעים כי עסקת החבילה שהם מתכננים בשיתוף עם ההסתדרות תצא לדרך. במלים אחרות: תבוטל תוספת היוקר, וכפיצוי יקבלו השכירים הפחתה של 1.5% במס הבריאות ושל 0.5% בדמי ביטוח לאומי.

בניגוד לפרסומים, האוצר לא עמד "לוותר" גם על מס ארגון של 0.8%, שממילא לא ייגבה, ככל הנראה, בכוח החוק (אלא לכל היותר כמס חבר של ההסתדרות), ולכן אין על מה לוותר. גם הוויתור על 0.5% מדמי ביטוח לאומי – מפוקפק: תחילה היתה כוונה להעניק את ההקלה ללא תנאי, כחלק מהקלות המסים: רק לאחר שהועלה רעיון עסקת החבילה, התחרט שר האוצר וההקלה הוכללה בעסקה תמורת מחיר.

היוזמים אומרים כי העסקה היא תחליף לפיחות. זה נכון רק בגבולות ההקלה למעסיקים (הפחתה של 2.2%–3% מעלות השכר) – וגם כך רק באופן חלקי: פיחות מוצלח משפיע באופן חיובי לא רק על עלות הייצור והיצוא, אלא גם על הביקושים והיבוא. לא כן העסקה: בהנחה שהשכר נטו יישאר כפי שהוא, לא יהיה צמצום משמעותי בביקושים לסחורות ושירותים בארץ ובחו"ל.

פגם נוסף של תחליף-פיחות זה, הוא בכך שתינתן העדפה לא מוצדקת ליותר מרבע מיליון עצמאים: הם ישאפו (כתמיד) להשיג מהלקוחות כל "תוספת יוקר" אפשרית, דרך מנגנון המחירים, וייהנו באותו זמן מהפחתת מס הבריאות. האם אפשר לקבוע שיעורי מס בריאות דיפרנציאליים לשכירים ולעצמאים?

חיסרון נוסף של העסקה הוא המניפולציה במס הבריאות. ראשי האוצר טוענים שהם מעולם לא ראו במס הבריאות "מס ייעודי", כלומר מס שיש קשר ישיר בינו לבין עלות מערכת הבריאות, ולכן אין להם כל קושי מנטלי להקטין את המס ולהבהן את הסכום החסר למערכת הבריאות מהתקציב הכללי. אם כך, מתעוררת השאלה מדוע לא ויתרו על מס הבריאות מלכתחילה ומימנו את מערכת הבריאות באמצעות תוספת של אחוזים אחדים למס הכנסה, לפי מיטב העקרונות הפרוגרסיביים? מס הבריאות הוא מס רגרסיבי מובהק.

המניפולציה הנוכחית לא תהיה מן הסתם האחרונה – והכיוון אינו בהכרח רק כלפי מטה. אפשר בהחלט להעלות על הדעת שבתוך שנה ואולי פחות "יתברר במפתיע" שיש גירעון גדול במערכת הבריאות: מה הערובה שהאוצר לא יתבע להעלות את מס הבריאות באחוז וחצי כדי לכסות את הגירעון? האם במקרה זה יוחזר לשכירים את תוספת היוקר, שעליה ויתרו בתמורה להפחתת מס הבריאות? לתשומת לב חיים רמון.

בעבר האוצר העדיף סובסידיה ישירה וגלויה על תחמון פיסק־לי. מדוע אינו נוהג כך כשמדובר במעסיקים? אם רוצים לתת להם סובסידיה, נא לתת להם הקצבה מתקציב – גלויה, ישירה ומפורשת.

אברהם טל

הפינה הכי שקטה והכי ירוקה, ברובע הכי חדיש והכי מפואר

מכירות:
רח' הנמל 42 ת"א.
טל. 03-6047274
פקס. 03-6047280

"אורני אביב" - הדור החדש של רמת-אביב ג'

באו נדבר על המיקום - "רמת-אביב החדשה", רובע העתיד של צפון תל-אביב, ממוקם ממערב לנווה-אביבים, מדרום לאיזורי-חן ובמרחק הליכה מהים. מחשבה מקצועית ומאמץ גדול הושקעו בתכנון הרובע על-ידי אדריכלי ערים ונוף, מהמובילים בארץ, תוך הקפדה על כל פרט ופרט, כדי להעניק איכות חיים ייחודית לתושבים.

"אורני אביב" - הדובדבן שבקצפת פרוייקט "אורני אביב" שוכן בלב הרובע החדש והמפואר הזה, רחוק ממטרדי רעש וזיהומים, מוקף שבילים וגינות ירוקות. הבניינים שעוצבו לתפארת מכילים לובי מפואר ועמדת שומר. הדירות תוכננו בסטנדרט מעולה ובבנייה מרווחת: אינטרקום, T.V., מיזוג אויר בכל דירה, תריסים חשמליים בויטרינה, מרפסת שמש ועוד. לכל דירה 2 חניות (אחת תת קרקעית) ומחסן.

לבחירתכם דירות בנות 3, 4, 4½, 5 חדרים ופנטהאוזים.

צ.ג.מ. - בניין והשקעות בע"מ
משרדי החברה:
רח' יהודה הימית 1 ת"א
טל. 03-5444402
פקס 03-6043130

קבוצת יצחקי

אורני אביב

דו"ח על דו"ח / אורלי משה

מגבות ערד – מגמה של גידול מכירות

מגבות ערד נמצאת בעיצומה של תקופת השקעות שנועדו להגדיל את כושר הייצור שלה. אם תצליח החברה להגדיל את מכירותיה כפי שהיה בעבר, היא עשויה להכפיל את מחזור המכירות שלה תוך כמה שנים

מגבות ערד החלה בפעילותה בתחילת 81'. החברה מייצרת מגבות ושמיכות דו שימושיות במפעלה שבערד. ב־92' החלה החברה בייצור ניסיוני של סדינים לבתי חולים, אותם החלה לשווק זה מכבר. מגבות ערד נמצאת בבעלות משותפת של דלתא גליל תעשיות וקבוצת משקיעי חוץ.

מוצרי החברה נמכרים בעיקר למוסדות דוגמת בתי חולים, בתי מלון ובתי אבות. מרבית המוצרים הם סטנדרטיים ומיוצרים על פי תקנים קבועים. כ־40% ממוצרי החברה מותאמים לדרישותיהם המיוחדות של הלקוחות.

החברה הנפיקה ניירות ערך (מניות וכתבי אופציה) לציבור ולעובדים ביוני 93', וגייסה כ־21 מיליון שקל. אם ימומשו כתבי האופציה עד לתאריך פקיעתן – 25.6.95 – תגייס החברה סכום נוסף של כ־22 מיליון שקל.

החברה נסחרת, נכון ל־24 באוקטובר 94', בשווי שוק של כ־133 מיליון שקל, המבטא יחס שווי שוק להון עצמי של 1.9 ומכפיל 13, בהסתמך על הרווח בארבעת הרבעונים האחרונים.

יצוא

החברה מייצאת כ־85% מתוצרתה. כ־55% מהיצוא מופנה לארצות־הברית והשאר לאירופה, בעיקר לאנגליה. מכירות החברה לחו"ל נעשות באמצעות חברות של בעלי העניין המרכזיים בחברה.

החברה האמריקאית סטנדרט, שהיא אחת מבעלי העניין המרכזיים בחברה (באמצעות חברת אס.טי.איי), היא הלקוחה העיקרית של החברה. ב־93' היוו המכירות לסטנדרט כ־49% מסך מכירות החברה מתוך השוק המקומי (כ־15% מכלל מכירותיה של החברה). 2/3 נמכרים לשוק המוסדי, לרבות משרד הביטחון, והשאר לשיווק בחנויות.

כל המכירות בישראל מבוצעות באמצעות שם המותג של החברה.

הקשר העסקי של החברה עם לקוחותיה הגדולים בחו"ל אינו מעוגן בהסכמים פורמאליים, והוא מבוסס על התקשרות נמשכת על בסיס שנתי (הזמנת מסגרת), שבה מתקבלות הזמנות שוטפות. בהתאם לזאת, מציינת הנהלת החברה, כי צבר ההזמנות של החברה (שבחלקו הגדול הן הזמנות מסגרת) בתוך זמן מסוים, אינו מהווה נתון משמעותי ואין בו כדי להצביע על מגמות צפויות באשר למכירות בעתיד.

החברה נהנית מהסכמי הסחר שיש לישראל עם מרבית מדינות אירופה (אפט"א וE.E.C) וכן מהסכם הסחר שבין ישראל לארצות־הברית.

הסכמים אלה מאפשרים לה למכור למדינות אלה ללא הגבלות כמותיות וללא מכס. להערכת הנהלת החברה, הסכם נפט"א שנחתם בין ארצות־הברית למקסיקו – לא ישפיע באופן שלילי על מכירות החברה לארצות־הברית.

בחברה מעידים כי מורגשת התעוררות מסוימת בשוק האירופי, ובעיקר באנגליה, שבו מרבית מכירות החברה הן לבתי מלון. החברה מנסה לפרוץ לשווקים נוספים באירופה, ובעיקר למדינות בהן יש פוטנציאל למכירות בתחום עיסוקה, כמו גרמניה וצרפת.

בשוק האמריקאי עיקר המכירות הוא לבתי חולים, ולכן אין משמעות מבחינת החברה לעניין היציאה מהמיתון בארצות־הברית. עניין אחר שיכול לתת את ביטויו בשוק זה הוא חוקי הבריאות החדשים בארצות־הברית, שלפיהם עשויים בתי החולים לשנות את תקציביהם וייתכן שיעברו לקטגוריות איכות שונות. ואולם, בנושא זה עדיין קיימת אי־ודאות.

תוכנית השקעות

בין השנים 81'–92' השקיעה החברה 26.5 מיליון שקל, בניכוי מענקי השקעה. ההשקעות בוצעו במסגרת של מפעל מאושר וזכו להטבות בהתאם.

החברה נמצאת בתקופה זו בעיצומו של מהלך נוסף להרחבת כושר הייצור, שבמסגרתו נבנה אולם אריגה חדש ונרכשו מכונות אריגה חדשות.

עם הפעלת מכונות האריגה יוכפל כושר הייצור של החברה. החברה מעריכה כי הכפלת התפוקה תתאפשר בתוך 4 שנים.

יצוין, כי ב־89' נבנה אולם אריגה בנפח דומה. הציפייה היתה כי הוא יגיע לכושר ייצור מלא תוך 7–6 שנים. בפועל זה קרה לאחר 4 שנים.

4 המכונות החדשות שרכשה החברה יגיעו למפעל בדצמבר. עם הפעלתן יגדל נפח הייצור בכ־12%–13%.

כיום עובד מפעל האריגה של החברה בכושר ייצור מלא בשלוש משמרות, והוא מהווה את מגבלת הייצור של המפעל.

ב־93' השקיעה החברה ברכוש קבוע כ־12.1 מיליון שקל, בגינם זכתה למענק השקעה של 4.4 מיליון שקל. במחצית הראשונה של 94' השקיעה החברה 4.8 מיליון שקל נוספים ומענק ההשקעה בגינם הסתכם ב־1.8 מיליון שקל. תוכנית ההשקעות ממומנת בעיקרה מתמורת ההנפקה.

עד כה הצליחה החברה למכור את כל תוספת התפוקה, שנבעה מהרחבת אולמות הייצור והוספת המכונות. יש להניח, כי גם בעתיד תצליח החברה לתרגם את תוספות הייצור למכירות.

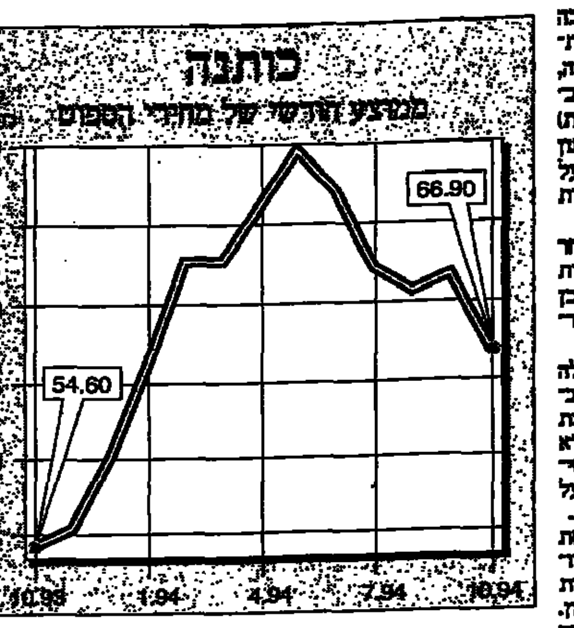

חומר הגלם – כותנה

חומרי הגלם העיקריים של החברה הם חוטי כותנה ותערובות, נרכשים מ־3–4 ספקים עיקריים, דבר המאפשר לחברה לנצל את גודלה לשם קביעת המחיר. חוטי הכותנה הדרושים לחברה נסחרים באופן חופשי בשווקי העולם, ואין תלות בין החברה לספקיה העיקריים.

בסוף 93' החלה עלייה חדה במחירי הכותנה בעולם, ובמחירי חוטי הכותנה. המחיר הממוצע ליחידת משקל כותנה (Pound) עמד באוקטובר 93' על 54.6 סנט. בינואר 94' הגיע המחיר ל־66.2 סנט, ובמאי אותה שנה האמיר המחיר ל־79.3 סנט. מאז ועד היום חלה התמתנות, וכיום עומד המחיר על כ־67 סנט.

הסיבה לעלייה החדה במחירי הכותנה ב־94' היתה מחסור בכותנה במדינות המגדלות. המשך התפתחות המחירים תלוי ביבולים החדשים של הכותנה – כמותם ואיכותם.

לאור העובדה שהחברה צברה מלאים ותמנה על חוזים לאספקת חוטי כותנה במחירים הישנים, לא השפיעה התייקרות מחירי הכותנה על רווחיה של החברה במחצית הראשונה של 94'. ברבעון השלישי ניצלה החברה את המלאי שהיה ברשותה, ולכן נראה כי גם ברבעון זה לא תשפיע ההתייקרות על הרווח. ברבעון הרביעי צפוי להיגמר המלאי שנרכש במחיר זול, והחברה תיאלץ להשתמש במלאי שנרכש במחירים גבוהים יותר.

יחד עם העלייה במחירי התשומות הצפויה ברבעון הרביעי העלתה החברה את מחירי המוצרים בכ־5%–6%. זהו אינו פיצוי מלא, אך זאת העלאת המחירים שניתן היה לבצע בהתאם לתנאי השוק. בכוונת החברה לבצע העלאות מחירים נוספת בעתיד, בהתאם לשינויים העתידיים במחירי הכותנה.

במשך נובמבר צפויה החברה לחתום על חוזים חדשים לרכישת חומרי גלם, במחירים החדשים. בחברה מקווים שהמחירים לפיהם ייחתמו החוזים יהיו סבירים יחסית, בשל נפחי הרכישה הגדולים שלה.

רכישת החוטים במחירים החדשים עלולה להשפיע לרעה על התוצאות העסקיות של החברה ברבעון הראשון של 95', אם לא תתרגם החברה את העלאת מחירי חומרי הגלם לעלייה במחירי המכירה.

יצוין כי החברה אינה מבצעת עסקות הגנה על מחירי הכותנה.

תוצאות עסקיות

מכירות החברה במחצית הראשונה של 94' גדלו בכ־8% והסתכמו בכ־36.3 מיליון שקל. הפעילות אופיינה בעלייה של כ־10% במחזור היצוא ל־29.3 מיליון שקל.

בשוק המקומי הסתכם מחזור המכירות בכ־7 מיליון שקל – עליה של כ־4%. יצוין, כי מגמה זו של גידול במכירות נמשכה במשך השנים האחרונות, ויש לצפות כי תמשיך. ההערכה היא כי החברה תגדיל את מכירותיה ב־12% לשנה.

השוק המקומי הוא שוק מאוד תחרותי, בעיקר לאור החשיפה ליבוא שהחלה זה מכבר בענף הטקסטיל. כאמור, מכירות החברה לשוק המקומי מהוות רק 15% מהמכירות, ומתוכם 2/3 הם לשוק המוסדי, המעדיף בדרך כלל שירות טוב ואמין, שאותו מספקת החברה לדעתה. מכאן, שהשפעת החשיפה ליבוא על החברה לא תהיה, ככל הנראה, מהותית – אם בכלל.

ברווח הגולמי של החברה היתה עלייה של כ־15%, לעומת התקופה המקבילה אשתקד. שיעורי הרווח הגולמי נעים סביב 33%. החברה הצליחה להעלות את רמת רווחיה במחצית השנה הראשונה של 94', למרות יחסי המטבעות שהרעו איתה, וזאת בשל התייעלות שבה נקטה.

בששת החודשים הראשונים של השנה חלה עלייה חדה במחירי חומר הגלם של החברה. החברה צברה מלאים רבים במחירים הנמוכים, ולכן לא היתה כל השפעה להתייקרות זו. החברה עומדת לרכוש מלאי במחירים החדשים בנובמבר. יחד עם זאת, העלתה החברה את מחירי המוצרים, אך לא במלוא השיעור. אי לכך, יש לצפות להשפעת התייקרות חומר הגלם על עלות המכר ברבעון הראשון של 95'. יש לזכור, כי החברה ממשיכה להתייעל, מה שעשוי לפצות, ולו באופן חלקי, על ההתייקרות המתוארת. יצוין, שהחברה נמצאת במגמה של גידול נמשך במכירות.

לחברה אין הוצאות מימון מהותיות. רמת הנזילות שלה עלתה מאז ההנפקה לציבור, וניכרת מגמה נמשכת של עלייה בהון החוזר וירידה בהיקף ההלוואות לזמן ארוך.

במחצית השנה הראשונה של 94' היה האשראי הממוצע ללקוחות כ־19.3 מיליון שקל לעומת כ־13.9 מיליון שקל בתקופה המקבילה ב־93'. הגידול באשראי נבע מתנאי התחרות בשוק. האשראי הממוצע שקיבלה החברה מספקיה לא גדל באותו שיעור.

בעקבות הגידול באשראי ללקוחות והגידול במלאי, היה לחברה תזרים מזומנים שלילי (לראשונה זה תקופה ארוכה) של כ־4.5 מיליון שקל בחצי שנה. יצוין, שרוב האשראי ניתן לחברת סטנדרט האמריקאית.

החברה השקיעה את תמורת ההנפקה, עד לשימוש בה, בפיקדונות שקליים ובאיגרות חוב צמודי מדד. יחסיה הפיננסיים של החברה מצויינים. היחס השוטף מסתכם ב־3.7 והיחס המהיר ב־2.5. ההון העצמי מהווה כ־80% מסך המאזן.

שיעור המס של החברה נמוך יחסית – כ־25% – בשל תוכניות ההשקעה המאושרות שבגינן זכאית החברה להטבות מס. שיעור מס זה צפוי להמשיך ולהישמר, שכן יחד עם סיום תוכניות קודמות, יש לחברה, כאמור לעיל, תוכניות השקעה חדשות.

הרווח הנקי הסתכם במחצית השנה הראשונה ב־4.8 מיליון שקל, לעומת 4.0 מיליון שקל בתקופה המקבילה ב־93' – עלייה של כ־20%.

דו"ח רווח והפסד במיליוני ש"ח מותאמים ליוני 1994

	1-6/94	1-6/93	1993
מכירות	36.3	33.5	63.1
עלות המכר	24.5	23.3	42.5
רווח גולמי	11.8	10.2	20.6
שעור הרווח הגולמי	32.5%	30.5%	32.7%
הוצאות, מכירה, הנהלה וכלליות	5.1	4.6	9.2
רווח תפעולי	6.7	5.6	11.4
הוצאות מימון	0.3	0.1	—
רווח לפני מס	6.4	5.5	11.4
מס הכנסה	1.6	1.5	2.5
רווח נקי	4.8	4.0	8.9

מאזן ליום 30.6.94 במיליוני ש"ח מותאמים ליוני 1994

רכוש שוטף	42.7	התחייבויות שוטפות	11.6
רכוש קבוע	25.2	התחייבויות לזמן ארוך	1.1
השקעות	12.1	עתודות	4.3
		הון עצמי	63.0
	80.0		80.0

סיכום

מגבות ערד נמצאת בעיצומה של תקופת השקעות שנועדו להגדיל את כושר הייצור שלה מהותית, עד כדי הכפלתו. אם אכן תצליח החברה להגדיל את מכירותיה, עקב הגידול בתפוקה, כפי שהיה בשנים קודמות, היא עשויה להכפיל את מחזור המכירות בתוך כמה שנים.

מבנה האחזקות בחברה והיות חברת סטנדרט האמריקאית בעלת עניין מרכזית בחברה, תורמים, וכנראה ימשיכו לתרום, להתפתחות החיובית בעסקי החברה, וזאת לפחות בארצות־הברית.

מצד שני, קיימת אי ודאות בדבר חוקי הבריאות החדשים בארצות־הברית, שאולי יקבעו סטנדרטים חדשים ברכישות בתי החולים שם.

עליית מחירי הכותנה, המשפיעים על רווחיות החברה, מתמתנת בתקופה האחרונה. החברה נמצאת כעת לפני תקופה של סגירת חוזים לרכישת חוטי כותנה, שהיקפם ומחירם יהיה תלוי, בעיקר, ביבולי הכותנה.

נראה, כי המחיר הממוצע, לפי תחזיות בתקופה הקרובה, לא יחזור לזה של סוף 93', מה שיבוא כנראה לידי ביטוי ברווחיותה של החברה.

הכותבת היא רואת־חשבון

אנשים ועסקים

ויינשטיין. שיחפשו אותו

פרידמן־אלקיים. גזב חדש

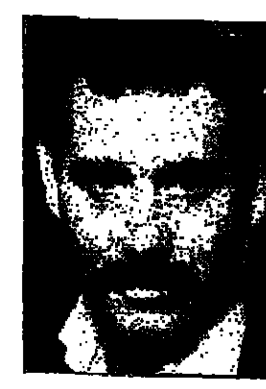
מירום. לא לשלם מס חבר

אנסקי. מפרסם בכל זאת

ארנונה תמורת חשמל

בדיון שנערך בשבוע שעבר בוועדת הכספים על העלאת הארנונות, הופיעו כמה משלחות ובהן נציגי חברת החשמל, שטענו כי אם תהיה העלאה גבוהה של הארנונה במבני החברה יהיה צורך בהעלאת התעריפים.

לפני שעזבו את אולם הדיונים, שלף ח"כ אריאל ויינשטיין (ליכוד) עט, כתב את שמו ואת מספר הטלפון שלו ונתן אותו לנציגי החברה: "תודיעו לי עד מוצאי שבת בכמה תורידו את התעריפים אם נענה לבקשתכם".

אתמול בערב חיכה ויינשטיין לתשובה – אך לשווא.

צבי זרחיה

עסקי שלום במרוקו

לשכת התעשייה והייזום תייצג קבוצה של חברות ישראליות בוועידה הבינלאומית לכלכלת השלום במזרח התיכון, שתיפתח היום בקזבלנקה, מרוקו.

המדובר בחברות ישראליות המבקשות לקיים שיתוף פעולה עסקי עם חברות במדינות ערב.

בין החברות שייוצגו בקזבלנקה: יהלומי משה לוסטיג; מאוני ליעד, ממושב יעד; חברת פז לייצור צמר סלעים וחומרי בידוד, משרדות; חברת ש. ויינשטיין לייצור ושיווק כימיקלים לבניין, חקלאות ותעשייה; ליאור טכנולוגיות; שמרד אלקטרוניקה; חברת ש.מ יוניברס אלקטרוניקס.

זוהר בלומנקרנץ

מירום בעד פרישת הקיבוצים מההסתדרות

ח"כ חגי מירום (עבודה), חבר קיבוץ, פועל לפרישת התנועות הקיבוציות מההסתדרות. מירום הופיע בפני הפורום המשותף להסתדרות ולקיבוץ הארצי, שדן בשאלה אם להמשיך בחברות הקיבוצים בהסתדרות. הוא אמר שההסתדרות עומדת להפוך לפדרציה של איגודים מקצועיים, שיגנו על השכירים ועל הסכמי השכר, בעוד שהקיבוצים הם מעסיקים ועליהם להשתלב בארגוני המעסיקים.

לדבריו, במצב שבו הקיבוצים נאבקים על קיומם הכלכלי, ספק אם יימצא גזבר קיבוץ אחד שיסכים להעביר מס חבר של חברי קיבוצו להסתדרות.

חיים ביאור

אנסקי בפרסומת בערוץ 2

אלכס אנסקי מופיע בימים אלה בתשדיר פרסומת לעיר החדשה מודיעין. אנסקי עתר לפני חודשים אחדים לבג"ץ נגד הרשות השנייה לטלוויזיה ורדיו, שסעיף 24 בכללים שלה מונע משדרים בתחום האקטואליה, בכל כלי תקשורת שהוא, להופיע בפרסומות בערוץ 2.

מיכה לימור, סמנכ"ל לטלוויזיה ברשות השנייה, אומר שמדיניות הרשות לא השתנתה, שכן המדובר בתשדיר עם מטרה ציבורית. "התרנו את התשדיר במסגרת שירות לארסמורי, שכן אין דימיון בין מוצר שמוכרים בחנות או בבית מסחר, לבין פרסומת לעניין ציבורי, שאינה מוכרת באופן ישיר מוצר כלשהו". לדבריו, לו היה מתשדיר שם של קבלן, למשל, הוא היה נפסל.

ועדת הפרסומת ברשות השנייה, בראשות ד"ר דינה גורן, עדיין ממתינה לחוות דעת של היועץ המשפטי לממשלה, מיכאל בן־יאיר, בעניין העתירה של אנסקי ושל שדרים נוספים כמו גבי גזית, מלאכי חזקיה ויעל דן, כדי לגבש מסקנות בנושא.

עירית רוזנבלום

קונסול כבוד הונגרי

משרד החוץ של הונגריה מינה את איש העסקים יוסף וייס לקונסול כבוד של הונגריה בירושלים. התפקיד הוענק על־ידי השגריר, ד"ר יאנוש גרג, בטקס שהתקיים בשבוע שעבר בשגרירות הונגריה בתל־אביב.

לוייס סוכנויות נסיעות בתל אביב ובבני ברק והוא משמש כיו"ר מועצת המנהלים של נתור, החברה לטיולים מאורגנים. בתפקידו החדש הוא יהיה אחראי לקשר בין השגרירות בתל אביב לעניינים בירושלים.

זוהר בלומנקרנץ

משאלות ברחובות

"משאלות" הוא שמו של מרכז חדש ללימודי מולטימדיה ואומנות המחשב, שנחנך ברחובות. בבניית המרכז הושקעו כ־130 אלף דולר. מנכ"ל משאלות, דני אברם, אמר כי במקום יתנהלו קורסים לגרפיקאים, מעצבים, ארכיטקטים ותקציבאים במשרדי פרסום, העושים שימוש יומיומי בכלי מולטימדיה ומעוניינים להרחיב את ידיעותיהם.

אבי בליזובסקי

200 לוחות לקפריסין

לוחות שערי חליפין מוארים, שבוצעו לפי הזמנה מיוחדת בחברת ליגרו הישראלית, ישמשו בבנקים ובחלפני כספים בקפריסין. ליגרו השלימה אספקת 200 לוחות – עליהם נמצאים מרבית המטבעות האירופיים – לחברת צ'יאקסטל הקפריסאית.

זוהר בלומנקרנץ

מינויים

- נקדימון רוגל, לשעבר ברשות השידור, מונה ליועץ לסמנכ"ל לרדיו ברשות השנייה, נאוה שטראוס. המכרז הראשון ל־6 זכיונות לרדיו מסחרי אמור להתפרסם בסוף נובמבר.
- אייל שירזי מונה למנהל כוח אדם ואבטחה בחברת שלהבת שירותי ביטחון; מירב הצליח מונתה למתאמת פרויקטים בחו"ל של החברה.
- אשר מתתיהו מונה למנהל תפעולי בחברת שלטי כרמי.
- אביבה פרידמן־אלקיים תנהל את ענף מערכות חינוך.
- לאה פריץ מונתה לראש המגמה לעיצוב אופנה בשנקר.
- אסף גרינברג מונה למנהל קידום מכירות ברומינגס פיצה.
- אבנר ברזילי מונה למנכ"ל משקי הדרום.

יולדות יקבלו דמי לידה בגובה 100% משכרן

מאת צבי זרחיה

החל מיום שלישי הקרוב יקבלו נשים יולדות דמי לידה השווים ל־100% משכרן הרגיל. כך עולה מהצעת החוק שהתקבלה לאחרונה בכנסת ביוזמתו של ח"כ סילבן שלום (ליכוד), ושתיכנס לתוקף ב־1 בנובמבר 94'.

שלום אמר, כי החוק מתקן את המצב הנהוג כיום, לפיו זכאית מבוטחת בביטוח לאומי לדמי לידה השווים ל־75% משכר העבודה הרגיל שלה, למשך 3 חודשי חופשת הלידה.

החוק מאפשר ליולדת להינות מאותה הטבה הקבועה בחוק הביטוח הלאומי לחיילי מילואים, ולזכות בהחזר מלא של שכרה.

שלום הוסיף, כי החוק התקבל בניגוד לדעת האוצר, והוא מהווה צעד נוסף בדרך ארוכה שנועדה להביא לשוויון מוחלט בין נשים לגברים.

כץ: חברת החשמל לא תבטל הזמנת גוררות ממספנות ישראל

מאת עמירם כהן

מנכ"ל חברת החשמל, משה כץ, הכחיש אתמול את הידיעות לפיהן החברה שוקלת מחדש רכישת שתי גוררות שהוזמנו ממספנות ישראל. עם זאת ציין כץ, כי לאור הפרסומים האחרונים בעיתונות על קשיים בתהליך ההפרטה של המספנות, תבדוק חברת החשמל את יכולתן הכספית של המספנות לעמוד בתנאי החוזה.

חברת החשמל מנהלת משא ומתן מתקדם עם מספנות ישראל לבניית 2 גוררות עבור נמל הפחם בחדרה, בשווי של 17 מיליון דולר. כונס הנכסים הרשמי שיגר אזהרה לשרי הממשלה, לפיה ההחלטה להפריט את מספנות ישראל לא מתבצעת, והתוצאה מכך נגרמים נזקים למספנה ולממשלה. הכונס הוסיף, כי אם לא יקודם עניין ההפרטה, יהיה צורך לשקול את פירוקה של החברה ואת חיסולה הסופי.

מכון היצוא הישראלי עורך כנס בנושא:

הסכם הסחר עם ירדן

הסכם השלום עם ירדן טומן בחובו אפשרויות נרחבות לפיתוח קשרי הסחר בין שתי המדינות.
מכון היצוא נערך לחשוף בפני קהילית העסקים את פרטי הקשרים הכלכליים ונוהלי הסחר המהווים נדבך מרכזי בהסכם.

בתכנית:

* **דברי פתיחה**
– **מר דוד ליבסק**, מנכ"ל מכון היצוא.
* **סקירה כללית ופוטנציאל הסחר עם ירדן**
– **ד"ר גיל פיילר**, מנכ"ל "אינפו־פרוד מחקרים" (המזה"ת) בע"מ.
* **הסכם הסחר עם ירדן**
– **גב' גבריאלה כהן**, ס/מנהל מינהל סחר חוץ, תמ"ס.
* **קשרים עם ירדן כגשר למדינות ערב**
– **מר דן קטריבס**, ממונה על הסחר עם מדינות ערב, תמ"ס.
* **הסכמי מכס ונהלים**
– **מר אריה דייף**, מנהל המכס.
* **הסכמים בתחום התובלה ע"פי הסכם השלום**
– **מר עתניאל שנלר**, מנכ"ל משרד התחבורה.
* **הסכמים משותפים בנושאים חקלאים (מים וכו')**
– **מר יונתן בשיא**, מנכ"ל משרד החקלאות.
* **ההסכם הכלכלי ומערכת הקשרים הפיננסית**
– **מר עודד ערן**, סמנכ"ל אגף כלכלי, משרד החוץ.
* **הסכם השלום עם ירדן**
– **ד"ר אליקים רובינשטיין**, היועץ המשפטי למערכת הבטחון ועוזר ראש הממשלה.

לכנס הזמנו אורחים בכירים מהמימשל הירדני

יום ב' 12.12.94 באולם הארועים "טקסידו", בית הטכסטיל, רח' קויפמן 2 תל־אביב.

לפרטים והרשמה המרכז להשתלמויות יצוא
טל. 03-5142808/29/45/960

מכון היצוא הישראלי - הדרך הקצרה שלך לחו"ל

עודד רוזח
שירותי המפעיל לשרותך
(מאז 1962)
בכל הקשור ברשם החברות
רשום חברות חדשות רשומים
במחשב הרשם * מידע מחשב
מרכז ככל חדר 703 מהמת
למשרדי רשם החברות ירושלים
טל' 02-248989
פקס 02-250202

בר־אילן חברה למחקר ופיתוח בע"מ
המרכז להשתלמות בניהול
אוניברסיטת בר־אילן

נפתחים מחזורים נוספים של הקורס המעשי

ניהול תיקי השקעות

הקורס מכין את תלמידיו לעמידה בדרישות החוק החדש לרישוי יועצי השקעות.
נושאי הלימודים: מניות, אג"ח, כתבי אופציה, אג"ח להמרה, מעו"ף, מט"ח, פקדונות, שווקים בינלאומיים, ניתוח דוחות פיננסיים וניהול תיקי השקעות.

— כנס הסברה —

בליווי הרצאה בנושא "מגמות בשוק ההון לשנת 1995", יתקיים ביום שלישי 8 בנובמבר בשעה 17:30 באוניברסיטת בר־אילן בנין הפיזיקה החדש חדר 231. **הכניסה חופשית.**

לפרטים: טל. 03-6357262, 03-5343613, פקס. 03-5351362

משרדים בבנין ברוטשילד

350 מ"ר להשכרה בבנין משרדים מפואר ברוטשילד, בסיטי של תל־אביב.

סטנדרט בניה גבוה בתכנון ע"פ צרכי הלקוחות עם מערכת מיזוג מרכזית וחניון תת־קרקעי

כניסה מיידית

מונופול נכסים

03-5244452

עוברים לחשבשבת מכל תוכנה עסקית אחרת

כ־500 עסקים עברו השנה לעבוד עם תוכנת 'חשבשבת' לאחר שעבדו עם תוכנות עסקיות אחרות. הם עשו זאת בגלל הביצועים, החדשנות, הנסיון והשרות. לכן אם גם אתם חושבים חשבשבת, עדיף עכשיו.
לא כדאי לחכות לרגע האחרון...

חשבשבת
והעסק עובד חכם

בית חשבשבת: רח' בית הלל 3, שכ' מונטיפיורי, תל־אביב 67017
טל': 03-5631919
סניף צפון: שלמה בן יוסף 10, חיפה, 04-418222

צרכנות

עורכת לאה פורת

הטעות של הסבתא

חור בכיס

אברהם טל

לא מזמן קיבלנו מחברת ישראכרט הודעת חיוב על סך 48 שקלים לטובת כתבי עת מעריב. התברר, להפתעה הרבה, שזה רק תשלום ראשון מתוך שבעה. כלומר, בסך הכל אנו עתידים לשלם לכתבי עת מעריב מתוך חשבוננו בבנק, במחצית השנה הבאה, באמצעות ישראכרט, 336 שקלים.

מאחר שלא קנינו מכתבי עת מעריב שום דבר – לא במזומן ולא באשראי – טילפנתי לחברת ישראכרט ועניתי שהעניין יטופל. חלף חודש נוסף, ומחשבוננו נגרעה מנה נוספת של 48 שקלים לטובת כתבי עת מעריב.

כדי לשים קץ לדליפה מהחשבון טילפנתי שוב לישראכרט, ודרשתי לחדול מיד מהחיובים ולהחזיר לנו את הסכומים שנוכו. בתשובה התבקשתי לשלוח לחברה מכתב בפאקס. "אני צריכה אסמכתה בכתב", אמרה הפקידה. היא צריכה אסמכתה, כדי שתם יפסיק לנכות מחשבוננו בבנק תשלומים בעד לא כלום. בלית ברירה, שלחתי אסמכתה.

בטרם נוכה התשלום השלישי, התקשרה אתנו פקידה של ישראכרט ואמרה שברצונה לקיים בירור טלפוני משותף עם פקידת כתבי עת מעריב. בשיחה התברר שמישהו – לא ברור מי – הזמין בטלפון מכתבי עת מעריב מנוי לשנה על שבועון מעריב לנוער, לטובת פלונית לבית יהב מראשון לציון, והורה לחייב כרטיס אשראי שמספרו... כמספר הכרטיס שלנו. ישראכרט קיבלה את ההודעה מכתבי עת מעריב, בלי לבדוק או לשאול, ועשתה כמבוקש. כך הופיע החיוב בחשבוננו. לא מזמן זוכה החשבון ב-96 שקלים (בישראכרט לא שמעו על ריבית זכות).

מהשיחה המשולשת התברר עוד, שבכל תהליך החיוב לא הצליבו (ואין מצליבים כשיטה) את שם המזמין עם מספר כרטיס האשראי שלו. במלים אחרות: לא בודקים. לא בעסק שבו נעשית העסקה ולא בחברת כרטיסי האשראי שבה מתבצע החיוב, אם המזמין הורה לחייב את חשבונו הוא או חשבון של מישהו אחר. מחייבים לפי המספר שמסר.

"זו יכולה להיות טעות פשוטה. אולי הסבתא הזמינה מעריב לנוער לנכדה שלה וטעתה במספר הכרטיס", אמרה פקידת ישראכרט. יכול להיות; אבל יכול גם להיות שמדובר ב"סבתא" ערמומית שניסתה לגלגל את התשלום על מישהו אחר.

הסיכון של הסבתא קטן מאוד: אם תתגלה הטעות – כמו במקרה שלנו – זו "טעות אנושית"; אם לא תתגלה – זה רווח נקי לסבתא.

מאחר שאף אחד לא בודק אם לא עוברים עליכם באמצעות החשבון שלכם, חשוב שתבדקו בעצמכם בשבע עיניים את החיובים בדו"ח החודשי. הסבתא עלולה לטעות – או "לטעות" – על חשבונכם ולחברות כרטיסי האשראי לא אכפת מי משלם, העיקר שמישהו ישלם.

הצגת מחירים

כרטיסי הכניסה לתיאטרון בלונדון אינם זולים (אלא אם קונים אותם ב"בודקה" בלסטר סקוור ביום ההצגה, שאז משלמים 50% מהמחיר הנקוב, אבל בדרך כלל מקבלים את הכרטיסים היקרים ביותר). אם רוצים דווקא לשלם יותר – אפשר לקנות אותם במשרדי כרטיסים בלונדון, כמו אלה של אדוארדס־אנד־אדוארדס, ולשלם עמלה של 20%. מי שרוצה לשלם עוד יותר, יכול להזמין את הכרטיסים מאחת הסוכנויות בארץ המציעות את השירות, ולשלם עוד 25%–30%. היתרון הוא, כמובן, שבדרך זו אפשר לוודא קבלת כרטיס להצגה פופולרית שכרטיסי הכניסה אליה נמכרו כולם מראש.

התחלתי את הסיפור מהסוף. בני הזוג ג' מתל אביב התחילו אותו מההתחלה: הם רצו לראות, בביקור קצר יחסית שתיכננו בלונדון, את "שדרות סנסט". בסוכנות קסטל אמרו להם שמחיר הכרטיס 39 ליש"ט, ועליו התבקשו להוסיף עמלה של 25%. מחיר כל כרטיס הגיע איפוא לכ-49 ליש"ט, והם שילמו 220 שקל כפול שניים (האם ההצגה שווה את זה).

כאשר הגיעו ללונדון והמירו בקופת התיאטרון את השובר שקיבלו בארץ בכרטיס כניסה לאולם, הופתעו לגלות שמחיר הכרטיס המקורי הוא 32.50 ליש"ט, והמחיר שנמסר להם בארץ, 39 ליש"ט, כולל עמלה של משרד הכרטיסים הלונדוני. במלים אחרות: הם שילמו שתי עמלות. גרוע מכך, הם שילמו עמלה על עמלה.

במדינה שמשרד האוצר שלה גובה מס־על־מס־על־מסים (למשל: מס רכישה על מע"מ על מס קנייה ומכס, הכלולים במחיר דירה) – למה שיהיה אסור למשרד כרטיסים לגבות עמלה על עמלה? במקרה זה, לפחות מדובר בשתי עמלות תמורת שני שירותים נפרדים לגמרי: מכירה מוקדמת של הכרטיסים בלונדון – ושיווקם בארץ.

הפגם היחיד שאני מוצא בתהליך הוא שמשרד קסטל לא הסביר לקונים מראש, שהמחיר הסופי כולל שתי עמלות. המלצתי למנהל הסוכנות לכלול מידע זה בטופס ההזמנה של הכרטיסים שעליו חותם המזמין.

השלמת מידע לאלה שלא יודעים: ב"בודקה" בלסטר סקוור, ששופצה בשנה שעברה ללא הכר, לא משיגים בדרך כלל כרטיסים ללהיטים, אבל כמעט תמיד אפשר למצוא שם כרטיסים להצגות מצוינות. האשנבים פתוחים בשעות הצהריים ואחר הצהריים המוקדמות להצגות יומיות, ובשעות אחר הצהריים המאוחרות יותר להצגות ערב. כמעט תמיד צריך לעמוד בתור מתפתל, אבל לא תמיד התור ארוך מאוד, ואז די נחמד להתייצב בו ולהתמזג תוך כדי התבוננות בעוברים ושבים.

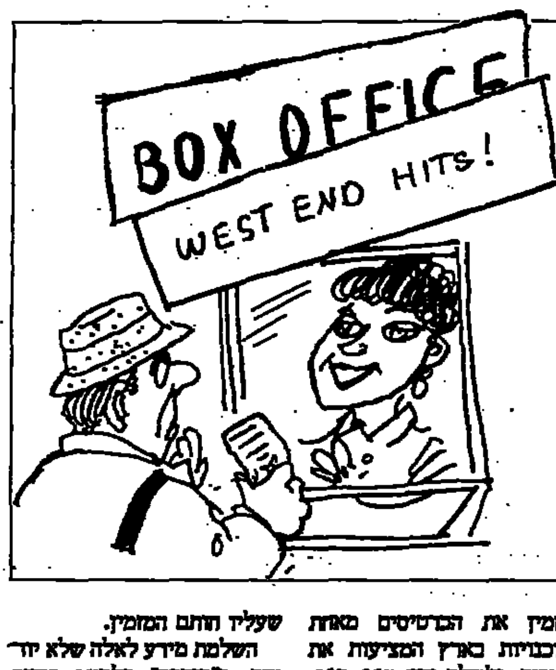

מלכודת מוות במיטת התינוקות

מרחקים גדולים מדי בין שלבי המעקה או תחתית המיטה, מזרנים קטנים מדי, חוסר יציבות וצבעים רעילים – הם כמה מהסכנות האורבות לתינוקות במיטות ובלולים לא תקניים. התקן המחודש שנכנס לתוקף בשנה האחרונה, עונה על כל הבעיות

מאת הילה קמם

תינוקת בת שנה וחצי מירושלים נחנקה למוות בשנתה לאחר שראשה נלכד בין מוטות הלול שבו ישנה, דיווח "מעריב" ב-14.9. בדיקת המקרה העלתה שהנסיבות היו שונות במקצת: חוקר המשטרה (שהיה במקום כדי לבדוק שאין מדובר ברשלנות של המשפחה) סיפר שראשה של התינוקת נלכד בין המזרן שהיה קטן משטח תחתית המיטה, לבין מעקה המיטה.

מקרה דומה אירע באוקטובר 90'. תינוק בן שמונה חודשים מבאר שבע נחנק למוות לאחר שראשו נלכד בין שלבי תחתית המיטה. למנכ"ל המועצה לצרכנות דאז, עזה לבנון, שחקרה את המקרה, התברר ששטח המזרן היה קטן יותר משטח תחתית המיטה. להערכת חוקר המשטרה, המרחק בין השלבים היה בעשרה סנטימטרים (מספיק רווח כדי שראשו של התינוק יילכד ביניהם, מבלי שיהיה מסוגל להיחלץ). בעקבות המקרה פנתה לבנון למנהלת אגף התקינה במכון התקנים דאז מיכאלה אורן, וביקשה לשנות את תקן 682 למיטות לתינוקות, שכן בתקן לא היתה התייחסות למרחק בין שלבי תחתית המיטה. אורן הבטיחה להתייחס לפנייה, והנושא טופל כחלק מרוויזיה של התקן שנתבצעה כעבור שלוש שנים.

לתקן התווסף סעיף המגביל את המרחק שבין השלבים שבתחתית המיטה ל-70 מילימטר, הוחמרו גם הדרישות ליציבות המיטה ולחוזק השלבים וקשירות המיטה (המוטות האופקיים, המחברים את שלבי המיטה או את שלבי המעקה).

"תינוקות אינם יודעים כיצד לחלץ את איבריהם, כשאלו נתקעים במקום צר", אומרת אינג' הגא הרצברג, ראש ענף נגרות ורהיטים במעבדה למכניקה במכון התקנים. "לכן יש להקפיד מאוד על בטיחות הרהיטים המשמשים אותם, ובמיוחד של הרהיטים בהם הם ישנים." לדברי הרצברג, ההבדל בין התקן הישן מ-85' לתקן המחודש מ-93' – משמעותי. "התקן המחודש מבוסס על התקן הבריטי ועל התקן של ISO (תקן בינלאומי), הדרישות ליציבות המבנה ולחוזק המיטה הוחמרו. לדרישה של מרחק מירבי בין שלבי תחתית המיטה נוספה הדרישה למרחק מקסימלי של 25 מילימטר בין תחתית המיטה במצבה הנמוך ביותר לבין הקשירת התחתונה של המעקה. זאת כדי למנוע החלקה של המזרן ברווח שבין המעקה לתחתית המיטה.

הרצברג אומרת שרצוי שהצרכן יידע מה הן דרישות התקן, אותן הוא יכול לבדוק בעצמו. עובי המזרן יהיה מקסימום 100 מ"מ ומידות האורך והרוחב שלו לא יהיו קטנות ממידות האורך והרוחב של המיטה ביותר מ-20 מ"מ; המרחק בין תחתית המיטה בתנוחתה הגבוהה ביותר לבין הקשירות העליונה של המעקה הנייד בתנוחתו הנמוכה ביותר יהיה 250 מ"מ לפחות (מודדים כשהמעקה הנייד מורד); המרחק בין תחתית המיטה בתנוחתה הנמוכה ביותר לקשירות העליונה של המעקה הנייד, כשהוא בתנוחתו הגבוהה ביותר יהיה 600 מ"מ לפחות (מודדים כשהמעקה הנייד מורם); התקני הסגירה ימנעו נפילה מקרית של המעקה, והנמכת המעקה הנייד תתאפשר אך ורק כשכל התקני הסגירה מופעלים בעת ובעונה אחת. הרמת המעקה, לעומת זאת, תתאפשר ללא הפעלת התקני הסגירה.

אלה גוטמן, רכזת התקינה בנושאי בניין וריהוט במכון התקנים, אומרת שכל אחת מדרישות התקן, החל מהמבנה והמרחקים בין שלבי המעקה וכלה באי רעילות הצבע וציפוי העץ המותרים, חשובות באותה מידה. העובדה שבאחרונה פורסמו מקרים על תאונות עקב מרחק גדול בין השלבים, אינה אומרת שאין גורמים אחרים במיטה שחשובים לבטיחות התינוק באותה מידה. לדעתה, הצרכן אינו יכול לבצע את רוב בדיקות התאמת המיטה או הלול לתקן. "ישנן בדיקות של יציבות חוזק ועמידות ציפויים (העץ מצופה בציפוי פלסטי והתקן מפרט מהי הכמות המותרת של מתכות מסיסות שונות בציפוי) שיש צורך במעבדה על מנת לבצע אותן" היא טוענת. אך הצרכן יכול לוודא שהמוצר הוא בעל תו תקן או שהוא בעל תעודת בדיקה המתאימה בדיוק לאותו מוצר. תקן 682 מיטות לתינוקות, ותקן 681 לולים לתינוקות, הם תקנים רשמיים, כלומר, מכירת לול או מיטה שאינם עומדים בתקן אינה חוקית.

חשוב לדעת, מוסיפה הרצברג, שיש הבדל משמעותי בין תעודת בדיקה חד פעמית שחלה רק על דגם מסוים שנבדק, לבין מוצר הנושא סימן תו תקן, הנמצא תחת פיקוח שוטף של מכון התקנים. מפעל בעל תו תקן מחויב לדווח למכון על כל שינוי שהוא, במבנה או במידות המיטה. עוד חשוב לדעת שמוצרים מיובאים אינם מקבלים תו תקן, אך הם חייבים בבדיקה מדגמית של כל משלוח בנפרד. צרכן שרוצה לוודא תקינות של מוצר מיובא, יכול לפנות באמצעות בעל החנות אל היבואן ולבקש ממנו תעודת בדיקה.

לול לא־תקני מפלסטיק. השלבים האופקיים מאפשרים לתינוק לטפס עליהם ולהתהפך עם הלול

תצלום: מכון התקנים

איור של מיטה תקנית כפי שהוא מופיע בתקן 682 למיטות תינוקות

נכון להיום מצוידים שני מפעלים מקומיים בתו תקן המתאים לתקן 682 המחודש: "אמי רהיטי ילדים ונוער" ו"משכל". "שני המפעלים השקיעו מאמצים רבים בהסבת קו הייצור למיטות העומדות בתקן המחודש", אומרת הרצברג. "הם שינו את עובי קורות העץ ואת תחתית המיטה. אפילו את מבנה המיטה הם נאלצו לשנות, כדי שזו תעמוד בדרישות היציבות של התקן המחודש".

בחודש אוקטובר אושרו גם מספר דגמי מיטות של "ש.ל. רהיטי ילדים ונוער". שבעבר לא עמד היצרן בדרישות שהציב לו מכון התקנים, וההיתר לסמן את המוצר בתו תקן בוטל זמנית. לדברי מוטי מזרחי, האחראי על התקשרויות בענף איכות והסמכה במכון התקנים, הוסכם שבינתיים יבדוק המכון כל סדרת ייצור של מיטות, ולאחר שיימצאו מתאימות לתקן יסומנו בתו תקן. למפעל לא אושר עדיין לסמן את תו התקן בעצמו.

התקן המחודש נכנס לתוקף באוגוסט 93'. ליצרנים נתנה הארכה עד האחד ביוני 94', כדי שיוכלו לסיים את השינויים בקו הייצור. "כיום מכירה של מיטה שאינה עומדת בדרישות התקן החדש אינה חוקית", אומרת הרצברג.

גוטמן אומרת שהתקנים מתייחסים בפונקציות השונות של הרהיטים. לול משמש בדרך כלל למשחק ולשינה קצרה, וברובית המקרים נמצא התינוק בלול תחת השגחה. מיטה, לעומת זאת, משמשת לשהייה ארוכה, והתינוק ישן בה ללא השגחה. "אין זה אומר, כמובן, שעל הלול להיות פחות בטוח בשימוש מהמיטה", היא אומרת. אבל כנראה שחלק מהיצרנים חושבים אחרת, שכן הם מציפים את השוק בלולי פלסטיק לא תקניים, ששימוש בהם מסוכן. "שלבי הפלסטיק גמישים והתינוקות עלולים להילכד ביניהם", אומרת הרצברג. "פעמים רבות יש בלולים אלו גם שלבים אופקיים, שעליהם יכול התינוק לטפס. טיפוס על צידי הלול עלול להסתיים בהפיכתו וזה בהחלט מסוכן. החיסכון בכסף, בקניית לול מפלסטיק, אינו מצדיק את עצמו משום שיש בכך סיכון חייו של התינוק". לדבריה, קשה מאוד להילחם ביצרני לולי הפלסטיק הלא תקניים. כשנתפסים לולים כאלה, מאתרים את היצרן ומעמידים אותו למשפט, הוא מקבל קנס כספי נמוך, מבטיח שיפסיק לייצר ואחרי זמן קצר פותח מפעל חדש במקום אחר. לדברי הרצברג אין היום תו תקן לאף יצרן שמייצר לולי פלסטיק. לעומת זאת ישנם שלושה מפעלים בעלי תו תקן ללולי עץ: "ש.ל. רהיטי ילדים ונוער", "אמי רהיטי ילדים ונוער" ו"משכל". כמו כן יש לולים מיובאים בעלי תעודת בדיקה.

מזרן לא אלרגני, שמיכות בלי חורים

תקנים 681 ו-682 מתייחסים לרהיטים עצמם. בספר "הגנו על ילדיכם" מאת ויקי לנסקי מצאנו כמה עצות משלימות:

- מזרן: מומלץ לחפש לתינוק מזרן לא אלרגני, רוחה סנטים, לא סופג ואנטיסטטי. חשוב מאוד לשים לב לכך שהמזרן תואם בדיוק את מסגרת המיטה, הלול או העריסה. אפשר לוודא זאת בדרך פשוטה: אם אי אפשר להכניס יותר משתי אצבעות בין המזרן וצדי המיטה, המזרן מתאים.
- כריות מגן למיטה: רצוי שכריות המגן יהיו קבועות למקומן בעזרת שישה סרטי קשירה לפחות (כדי שהתינוק לא יוכל להכניס את ראשו ביניהם או מאחוריהם) ושאורכן לא יהיה יותר מ-30 סנטימטר (כדי למנוע סכנת חנק). כשהתינוק עומד יש להסיר את הכריות ולהוציא מהמיטה צעצועי ספוג שאפשר לטפס עליהם.
- שמיכות: כדאי לבדוק שאין בשמיכה לולאות או חורים, שאצבעותיו או בהונותיו של התינוק עלולות להיתפס בהן; בשמיכות פוך יש לוודא שאין פרימה של תפרים, שכן שהמילוי עלול לצאת דרכן.
- רעשנים וצעצועים מצפצפים: אין להשאיר צעצועים מסוג זה במיטת התינוק. הם עלולים להיתקע בפיו ולגרום לחנק.
- סדין חשמלי: אין להשתמש בו במיטת תינוק או במיטה של ילד שעדיין מרטיב בלילות.

מעשה בשמלה עם חור

יותר משלושה שבועות חלפו עד שתוקן חור בשמלה שנקנתה בחנותה של דורית שדה. "יכול להיות שזה היה מקרה לא נעים של חוסר מזל", התנצלה המעצבת

מאת אביבה לורי

דורית שדה היא מעצבת בגדים צעירה הנמנית עם המעצבות המשתייכות לגל חדש יחסית, שמתמחות בסגנון אישי ובמחירים גבוהים במיוחד. המעצבות, כולל שדה, מתרצות את המחיר הגבוה שהן גובות בעבור יצירותיהן, בין השאר, בעובדה שהבדים שמהם נתפרים הבגדים הם יקרים ובעלי איכות גבוהה, שמיובאים לארץ (בדרך כלל מאירופה) וצריך לשלם עליהם מסים.

לנו, הצרכנים, אין אפשרות לבדוק את האיכות ואנו מעדיפים לחשוב שהבגד שקנינו אכן נתפר מבד משובח. אבל מסים, מתברר, לא משלמים. יהושע קרגולה, האחראי על יבוא בדים באגף המכס בתל אביב, מסר שכל הבדים המיובאים מארצות השוק המשותף והמדינות אפט"א, פטורים ממסים.

בעבור המחיר הגבוה שאנו משלמים, אנו מצפים לקבל לא רק מוצר טוב אלא גם שירות אמין ואדיב. אבל לא זה המצב בחנות של דורית שדה ברחוב בן יהודה בתל אביב. בראשית הקיץ אירגנה שדה מכירה מיוחדת במחירי "הפתעה" (בהנחה) לעידוד חיסול המלאי בחנותה.

בחרתי בשמלה מסוימת. שבועיים לאחר הקנייה ולאחר שלבשתי את השמלה פעם אחת בלבד, גיליתי בה חור לא גדול והבד באותו מקום החל להתפורר. חזרתי לחנות וביקשתי לתקן את החור ובאותה הזדמנות להוסיף שלושה כפתורים מלפנים. עובדת בשם אילנה לקחה את הפרטים, הצמידה לשמלה פתק עם התלונה ועם מספר הטלפון שלי ואמרה לי בחביבות לחזור כעבור כמה ימים.

כשהתקשרתי לחנות, כעבור כמה ימים, השיבה לי עובדת בשם מאיה שלא ידעה במה מדובר. אחרי שערכה חיפוש בחנות הודיעה לי שמאחר שהשמלה "לא נראית בשטח", היא כנראה נמצאת כבר אצל הזייג. "בבקשה תתקשרי בעוד יומיים", הוסיפה. כעבור שבוע נוסף של המתנה וטלפונים באתי לחנות. השמלה נמצאה בדיוק באותו מצב ובאותו מקום שבו נתלתה לראשונה. גם הפתק עם הפרטים נשאר מוצמד לשמלה באותה זווית. העובדת מאיה היתה מופתעת עד מאוד, התנצלה בשם הצוות והבטיחה שהשמלה יוצאת מיד לזייג.

עבר עוד שבוע. אילנה לא זכרה שום שמלה עם חור ומאיה אמרה שתזכיר לה במה מדובר. שוחחתי עם בעלת העסק, דורית שדה, שהתנצלה על הבלגן בחנותה והסבירה את אי ההבנה בכך שהיתה בחו"ל. "מעכשיו הכל ייראה אחרת", הבטיחה, וביקשה: "תתקשרי ביום ראשון ואני אגיד לך בדיוק מה קורה". ביום ראשון שדה לא היתה והעובדות מאיה ואילנה לא זכרו על איזה חור באיזו שמלה מדובר.

כעבור עוד שבוע התקבלה בשורה משמחת בטלפון. השמלה חזרה מתיקון. למחרת באתי לחנות ואחרי תוכחת קצרה לעובדת מאיה, קיבלתי קולב ועליו השמלה עם הפתק המוצמד לדש ועליו פרטי התיקון, עם הכפתורים התפורים כפי שביקשתי ו... עם החור המתפורר. מאיה לא ידעה נפשה מרוב מבוכה. השמלה חזרה לתיקון ולקח עוד שבוע עד שחזרה מתוקנת באמת.

בכל התקופה שבה חיכיתי לתיקון השמלה לא טרח איש להתקשר אליי, אף על פי שבכל שיחה העובדות ביקשו את מספר הטלפון שלי, הבטיחו שברגע שהשמלה תחזור מהתיקון יתקשרו מיד.

התקשרתי לדורית שדה, אמרתי לה שאני מתכוונת לפרסם את המקרה וביקשתי את תגובתה. שדה התנצלה. "זה לא דבר שקורה בדרך כלל אצלנו, יכול להיות שזה היה מקרה לא נעים של חוסר מזל", אמרה.

הערה לסיום: יומיים אחרי מכירת החיסול אצל שדה, במקרה לגמרי, מצאתי שמלה זהה בחנות בגדים, לא פחות יוקרתית, ברחוב אבן גבירול בתל אביב, ב-590 שקלים. אצל שדה שילמתי 600 שקלים במחיר "הפתעה".

אפליידי גולד – מבחן חוזר (ב')

חדש

בגיליון "חדש" מ-19 בספטמבר דיווחנו על מבחן חוזר למכשיר השיער "אפליידי גולד", שיצא לשוק לפני כשישה חודשים. בין השאר כתבנו, שהסליל של הראש הגדול (למכשיר שלושה סוגי ראשים בגדלים שונים) נוטה לצבוט את בשר הרגל בעת הסרת השיער.

מנהל השיווק של חברת מפרד אפליידי, אסף ברוך, הגיב במכתב שממנו עולה כי המכשיר החדש שבו השתמשנו הוא למעשה מכשיר פגום שנמסר לנו בשוגג. המכשיר, צוין במכתב, הוא אחד מקבוצה של 120 יחידות בלבד שהתגלה בהן רכיב פגום. אלה אותרו בבדיקות הסופיות, המבוצעות לכל המכשירים היוצאים מהמפעל.

למרות פסילת המכשירים, עקב תקלה הוצאו מהמפעל כמה עשרות מכשירים פגומים, נאמר במכתב. הפגם הזה במכשיר, כתב ברוך בהמשך, "עלול במקרים מסוימים לגרום לצביטות קלות בעת השימוש בזוויות עבודה מסוימות".

עוד כתב כי מיד עם גילוי הפגם, פעלה החברה לאיתור המכשירים הפגומים ולהחלפת ראשי התלישה ללקוחות שרכשו את המוצרים הפגומים. מרבית המכשירים כבר אותרו והוחלפו "לשביעות רצון הלקוחות", למעט כמה מכשירים, שלצערם של מנהלי המפעל לא אותרו, ובכלל זה המכשיר שהשתמשנו בו.

מנהל השיווק של החברה ביקש שנפרסם את תגובתו ונידע את הקוראים. כך שאם מישהו מהם נתקל בבעיה דומה הוא מתבקש להתקשר למחלקת השירות ללקוחות של מפרד-אפליידי – טלפון 06-956242 – וראשי התלישה הפגומים יוחלפו בראשים תקינים.

גם לנו החליפו את ראש התלישה, שאכן אינו צובט. אבל לא חזרנו בנו באשר לשאר חסרונותיו של המכשיר.

הוא אמנם מכאיב פחות מהמכשיר הקודם, אבל חסרונו העיקרי הוא שאינו יעיל כמו המכשיר הישן ולוקח יותר זמן לסיים את המלאכה.

בעניין המכשירים הפגומים שמצאו דרכם לשוק, הסיפור נשמע לנו קצת תמוה. מכל מקום, אנו שמחים שהצלחנו לגלות את העניין ומקווים שהלקוחות הנתקלים בבעיה דומה או אחרת, יוז- קשור למספר הטלפון של החברה המופיע למעלה.

ממריצים ילדים לקנות

כ-50 בתי עסק בדיזנגוף-סנטר בתל אביב הודיעו לא מכבר על השתתפותם במבצע לקוחות צעירים של מועדון "שופ אנד רול". כל לקוח (צעיר) הקונה מעל לסכום מסוים באחד מבתי העסק הנכללים ברשימת המשתתפים, נהנה מהטבה בצורת מתנה או הנחה.

מטרת המועדון, כפי שמנהליו מצהירים בגלוי, היא "להוות תמריץ לבני נוער לבצע רכישות מרובות בבתי העסק שיצטרפו למועדון, ומאידך, לתגמל את הלקוחות הצעירים המבצעים את רכישותיהם בדיזנגוף סנטר".

כל לקוח צעיר המצטרף למועדון הלקוחות (יש לקנות ב-25 שקלים כדי להיות חבר) מקבל כרטיס חבר. אבל ראוי לשים לב לכך שהכרטיס הזה אינו כרטיס אשראי. הרעיון להקים מועדון כזה, לדברי היוזמת, החברה של דיזנגוף סנטר בע"מ, עלה כיוון שמספר המבקרים בדיזנגוף סנטר מגיע בכל יום ל-50–60 אלף איש ובהם שיעור גבוה של ילדים ובני נוער. החברה הגיעה איפוא למסקנה שכדאי לנצל את הפוטנציאל הזה להגברת המכירות.

מבחינה מסחרית זה נשמע אולי הגיוני ומתוחכם, אבל מבחינה צרכנית נראה לנו שמדובר בניצול לא הוגן. שכן מדובר (על פי התקנון) בלקוחות בני 9–18, ואין ספק שגילאים אלה, ובמיוחד הצעירים בהם, אינם בעלי שיקול דעת ויכולת הבחנה כשל מבוגרים. ייתכן מאוד שתקנות הגנת הצרכן (פרסומת המכוונת לקטינים), האוסרות על ניצול לא הוגן של צעירים, צריכות לחול גם במקרה זה. ראוי שארגוני הצרכנים ומשרד התעשייה והמסחר יבדקו עניין זה לעומק.

גבינות, דגים ועוגות

20 טונות גבינות, 35 טונות דגים, 80 טונות עוגות ועוגיות, בירה ומשקאות חריפים, יובאו על ידי קראוס הריבוע הכחול לרגל "פסטיבל דנמרק", שהתחיל בסניפי הרשת לפני שבוע ויימשך עד 20 בנובמבר.

זאת הפעם הראשונה שמיובאים לארץ כמות כה גדולה של מזון ומוצרים אחרים מדנמרק (בכשישה מיליון שקל במונחי מכירה). לצרכנים ניתנת הזדמנות לקנות כלי בית ולטעום מזונות יחודיים משם. ממוצרי המזון שניסינו, מומלצים במיוחד הגבינות הדגים.

ועכשיו: סויה וטבק למניעת הזדקנות

חברת גרלן הצרפתית הוציאה לשוק שני תכשירי טיפוח חדשים. התכשיר לטיפול בפנים הקרוי SUBLILIFT ART והוא קרם המכיל תמצית סויה, סנטלה אסיאתיקה (עשב־הנמר) – שהוא תמצית של צמח המצוי בתרופות למחלות עור, ויטמינים A, E ו-F, ותמצה הילאורונית (שהתמצאה במכון ויצמן מכרבולות של תרנגולות) ועוד. התכשיר מכיל גם מסנן קרני שמש. לדברי אנשי גרלן, הקרם החדש מפחית את עומק הקמטים, מסיר כתמי פיגמנטציה (בעיקר כהים), מסיר צלקות ומשפר אלסטיות.

תנה בראונר, המדריכה הראשית של גרלן בארץ ניסתה, לדבריה, את החומר על בן משפחה שאושפז עם כוויות בדרגה שלישית ומצבו השתפר ואיפשר סיפול בתרופות מקובלות. החומר העיקר אינו יכול לשמש כטיפול שגרתי. המחיר לצרכן – 265 שקל לבקבוק של 30 מ"ל.

התגלית השנייה החדשה של גרלן – BODY FIRM ART – גל לעיצוב הגוף ולשיקום גמישות העור, מכיל גם תמצית עלי טבק. יש למרוח על אזורים שבהם נוטה הגוף לאבד גמישות. המחיר – 245 שקל לשפופרת של 200 מ"ל. כמו כן משווקת החברה שני תכשירי פילינג – אחד לגוף ואחר לפנים. המחירים 125 שקל ו-175 שקל.

גרלן מיוצגת בישראל על ידי "פרפן תעשיות קוסמטיקה", המשווקת את מוצרי החברה ב-19 מקומות מכירה בלבד, בין השאר במשביר לצרכן בלב דיזנגוף בתל אביב, בתמרוקיה "אתת" בחיפה ובסנטר פארם בירושלים.

מרים גורן

עוצרים רחוק מהמדרכה

בהמשך לתלונה "עוצרים מהמדרכה" ("הארץ", מדור צרכנות, 25.9) רציתי להוסיף הערה מנקודת מבט של נהגת רכב פרטי, ולא של נוסעת. אני עובדת באוניברסיטה העברית בהר הצופים, ולעתים אני "נתקעת" מאחורי אוטובוס של אגד שעוצר להעלות נוסעים בתחנות של הר הצופים (למשל, על יד בית חולים "הדסה") ואיננו נכנס למפרץ המיועד לו.

כתבתי על כך תלונה ל"אגד" ונעניתי שהאוטובוסים עושים כן רק משום שמכוניות אחרות חונות במפרץ. ולא היא. האוטובוסים עושים כך גם כשהמפרץ פנוי, וכתוצאה מכך נוצרת מאחוריהם שיירת מכוניות המנועות מלעקפם. פנייה חוזרת שלי לאגד, לא נענתה כלל.

פרופ' מיה בר-הלל
ירושלים

משיכת נוסעים לתחבורה הציבורית

אני מברך על הכתבה "מכונית פרטית או תחבורה ציבורית?" ("הארץ", מדור צרכנות, 25.9) המציגה נתונים מאלפים על פער העלויות הבלתי הגיוני בין שימוש בתחבורה ציבורית לבין שימוש ברכב פרטי. עם זאת, אני מוצא חובה להתייחס לכמה נקודות שהופיעו בה:

שלא כפי שנטען, "אגד" אינו מעוניין בסבסוד ממשלתי לנוסעים בתחבורה הציבורית. התמורה המשולמת ל"אגד" בעד שירותיו נקבעת על פי סל תחבורה, שהוא חלק מחוזה התפעול אשר נחתם בין הממשלה לבין הקואופרטיב.

לקואופרטיב אין כל מעמד בקביעת תעריפי הנסיעה, אלא הממשלה, משיקוליה היא, קובעת את גובה התעריפים ואת היקף הסבסוד לאוכלוסיות השונות. "אגד" מצדו היה מעדיף תמחיר ריאלי של קווי השירות, דבר שהיה מביא להוזלה ניכרת בקווים עתירי הנוסעים והופך את השימוש בתחבורה הציבורית לכדאי.

בעקבות האמור לעיל, ברור שאין כל קשר בין התייעלות "אגד" לתעריפי הנסיעה. למען האמת, "אגד" התייעל מאוד בשנים האחרונות, והוא מבצע כיום יותר עבודה בכ-20% פחות כוח אדם שהיה לו בשנת 88' (8,200 מועסקים היום לעומת 10,400 מועסקים אז).

תגובות

"אגד" ביצע את כל התחייבויותיו החוזיות הן כלפי הממשלה והן כלפי המערכת הבטחונית, והוא פועל על פי מדדים כלכליים מחמירים ובארגון יעיל, על אף קשיי התפעול, הנובעים בעיקר מצפיפות התנועה בכבישים.

הפתרון הדרוש להגדלת האטרקטיביות של התחבורה הציבורית מורכב איפוא משני גורמים:

- תמחור ריאלי של השירות, שבמסגרתו יוזלו הקווים הרווחיים בשיעור ניכר.
- העדפת התחבורה הציבורית על ידי קביעת נתיבים לאוטובוסים במבואות הערים ובכרכיהן ומניעת שימוש של רכב מסוג אחר בנתיבים אלה.

רון רטנר
דובר "אגד"

תעריפי נסיעה גבוהים ללא הצדקה

אין זו הפעם הראשונה שבה משתמשים בסובסידיה לתחבורה הציבורית ("הארץ", מדור צרכנות, 25.9) כמנוף לניגוח מפעיליה, מבלי להכיר בצורה מלאה ומקיפה את המציאות והתנאים המכתיבים את מסגרותיה.

אגד בלבד מבצע 30 אלף נסיעות "מגיניות", ולילות נוספים, שתעריף הנסיעה בהן מחייב סבסוד מאסיבי ביותר, שאותו יש להוסיף לסבסוד עלות הסעתם בהנחה של תלמידים, סטודנטים, נכים, עולים, גמלאים, מקבלי השלמת הכנסה, חיילים (בשרות סדיר) וחיילות (בחינם).

כדי לכסות את מלוא עלות הפעלתה של מערכת סבוכה זאת כופה הממשלה, ללא כל הצדקה, תעריפים גבוהים בקווים עתירי נוסעים, כדי שהעודפים שיצטברו בהם ישמשו לכיסויו של אותו גירעון בסובסידיה צולבת.

אילו מחיר הנסיעה בכל קו היה נקבע על בסיס כלכלי, ניתן היה להוזיל קווים רבים (עד 60%) בעלי ביקוש פוטנציאלי גבוה ולהגביר את השימוש בהם בצורה ניכרת.

התעלמות הממשלה מנתון זה משפיעה לרעה על מאזן המשתמשים בתחבורה הציבורית, הואיל ויוקר המחירים בקווים עתירי הנוסעים מבריח מהם את הנוסעים לעבר המכונית הפרטית.

התוצאה היא הגברת הצפיפות בכבישים, האטת מהירות נסיעתם של כל המשתמשים בדרך ובזבוז זמן יקר שאין לו תחליף ושעלותו נמדדת במאות מיליוני שקלים בשנה (מעבר להיקף הסובסידיה). זאת נוסף לבזבוז בדלק, חלפים ותאונות דרכים.

חיובו של הנוסע לסבסד, במחיר נסיעתו וללא ידיעתו, קווים שאינם מכסים את עלות הפעלתם, אינו מוסרי ואינו צודק. הוא מקטין את הביקוש מחד גיסא, ופועל בסתירה לאינטרס הלאומי המוצהר של הממשלה, מאידך גיסא.

גדעון מלמוד
גבעתיים

דברים שרואים משם לא רואים מכאן

באחרונה התגוררתי בעיר שדה בדרום אנגליה. ביקרתי בסופרים המקומיים ונדהמתי לנוכח המחיר הזול של מצרכי היסוד, שהיה בין מחצית לשליש מהמחירים בישראל. לדוגמה: בקבוק סבון הכביסה של ליטר – 69 פני (כ-3.10 שקלים), 800 גר' לחם לבן פרוס ועטוף – 25 פני (כ-1.10 שקל), חלב במיכל קשיח של 2 1/4 ליטרים – 39 פני לליטר (כ-1.70 שקל) ועוד.

יש לזכור כי המשכורת הממוצעת באנגליה גבוהה מזו בישראל. ואני שואל: היכן ארגוני הצרכנים שלנו? היכן הפיקוח על המחירים במשרד התעשייה והמסחר? ובעיקר היכן משרד האוצר, שאנשי הכלכלה שלו עושים סמינריונים באמריקה לפני פרסום המדד, כדי לצמצם אותו בשבריר של נקודה.

זאת ועוד, מצרכים שמועד תפוגתם מתקרב (ואפילו פירות וירקות שאינם טריים) נמכרים שם במחירים מוזלים עד כדי 50 אחוזים ומוצר שמועד תפוגתו חלף, אינו נמכר כלל ומוסר מהמדף. אצלנו – דבר כזה לא קיים. המחיר קבוע ועומד.

במו עיניי ראיתי כיצד עגלת אשפה אוספת את כל התוצרת החקלאית, ובעיקר ירקות במצב טוב, כדי "לפנות מקום" לתוצרת טרייה. כששאלתי את ה"מפקח" מדוע לא מוכרים את הירקות במחיר מוזל, השיב: "אסור לנו. לפי הוראות ההנהלה חייבים לזרוק לאשפה תוצרת לא טריה...".

ב. יהלום
הרצליה

هكذا من الاصل

עורך גיא רולניק

לידר

דוראה – דילול הציבור במחיר שפל

לפני עשרה חודשים, בסוף דצמבר 93', הקצו לעצמם עדי וישראל סביר, בעלי השליטה בחברת דוראה, אופציות. בניגוד לבעלי שליטה בחברות רבות אחרות, האופציות היו רחוק מחוץ לכסף: תוספת המימוש היתה 5 שקלים צמודים למדד, בעוד שהמניות נסחרו במחיר 3.1 שקל.

עשרה חודשים עברו, המניות צנחו ב-60%, תוספת המימוש של האופציות גדלה בשל ההצמדה, ולכאורה נראה כי הסיכוי שהם ימומשו התאפס. אבל הסבירים מצאו דרך אחרת לדלל את חלקו של הציבור, עכשיו כשמחיר המניה בשפל: הנפקת זכויות.

הנפקת זכויות בחברה שיש בה אופציות יכולה להתבצע בשתי דרכים: מתן הזכויות גם לבעלי האופציות או התאמת מספר מניות המימוש מכל אופציה. האופציות בדוראה הם מהסוג הראשון, כלומר בהנפקה מקבלות גם המניות וגם האופציות זכויות שוות. ההבדל בדוראה הוא שאופציות יש רק לבעלי השליטה ולא לציבור. והסבירים בהחלט מתכוונים לנצל את הזכויות שלהם ואף התחייבו לכך בתשקיף. לפני ההנפקה הם מחזיקים ב-27.2% מהחברה, כל אחד. מיד לאחר ההנפקה הם יחזיקו ב-32.9% מהחברה כל אחד. כלומר, חלקו של הציבור יורד מ-45.7% ל-34.3% מיד לאחר ההנפקה – 11.4%, וגם זאת בהנחה שהציבור ינצל את מלוא הזכויות. אגב, ההנפקה אינה מובטחת בחיתום ויתכן שלא כל הזכויות ינוצלו. במקרה כזה יעלה חלקם של הסבירים בחברה אפילו יותר. כל זאת – בזמן ששווי השוק של החברה מסתכם ב-5.6 מיליון שקל (לפני ההנפקה), נמוך משמעותית מההון העצמי שבסוף יוני 94' היה 6.4 מיליון שקל.

ההנפקה עכשיו היא השנייה של דוראה. בסך הכל מתכוונת החברה לגייס 15.3 מיליון שקל (נטו). מניות דוראה סגרו ביום חמישי במחיר של 106.5 נקודות, ולכן הערך הכלכלי של הזכות היא 6.5 נקודות. אלא שהבורסה אינה מאפשרת שער בסיס נמוך מ-10 נקודות, ולכן יהיה זה שער הבסיס לזכויות.

דוראה הונפקה לראשונה ב-4 בינואר 93' כחברת בועה. בשנתיים שחלפו מאז ההנפקה הראשונה הצליחו האחים סביר למלא את הבועה בשלוש פרויקטי נדל"ן. ביולי 93' רכשה דוראה מאביהם של עדי וישראל סביר – אליהו סבירנובסקי – מגרש בשטח של 3.1 דונם באזור התעשייה "הייסיב" בפתח-תקוה. על המגרש מתוכננת הקמתו של מבנה תעשייה בשטח של 4,527 מ"ר בתוספת מקומות חניה בשטח של 1,500 מ"ר. במארס 94' חתמה החברה על הסכם להשכרת 2,380 מ"ר משטח הפרויקט לתקופה של 10 שנים מיום השלמת הבנייה.

פרויקט שני בו מעורבת דוראה הוא רכישת מגרש בסינסנטי במדינת אוהיו, ארה"ב. המגרש הוא בשטח של 16 דונם ועליו בנוי מבנה מסחרי בשטח של 3,000 מ"ר ו-240 מקומות חניה.

גם בפרויקט השלישי שומרים עדי וישראל סביר אמונים לאבא. דוראה רכשה מסבירנובסקי 75% מהבעלות על מגרש בשטח של 77 דונם ברעננה. על מגרש זה מתוכנן פרויקט היי-פארק רעננה, שיכלול הקמת פארק לתעשיית היי-טק בשטח של 39 אלף מ"ר ובשטח בנוי כולל של 32 אלף מ"ר.

בניגוד למרבית ההנפקות – לכסף שיגויס יש יעוד מוגדר. 10.5 מ' ש' מיועדים למימון רכישת הזכויות במגרש היי פארק ברעננה. אם יגויס גם כסף מהציבור ייועדו עד 1.5 מ' ש' להקמת פרויקט הייסיב.

לתשקיף ההנפקה צירפו עדי וישראל סביר הערכה לרווחיות הצפויה מפרויקט "הייסיב" בפתח-תקוה. את ההערכה ביצע שמאי המקרקעין גדעון פרלמן. על פי ההערכה יהיה ערך הפרויקט כמושלם 5.86 מיליון דולר. שיעור הרווח הצפוי מערך הפרויקט הוא 15.3%, כלומר 896.6 אלף דולר, ברוטו.

מדד הישראליות – 2.4%+; אי.סי.איי – 3.3%+

וול סטריט

צבי רבין

כשהבורסות בארצות הברית עולות ב-1.5% בממוצע, גם המניות הישראליות עולות במחזורים גבוהים – מגמה שתחילתה נראתה עוד ביום חמישי. ביום שישי טיפס מדד הישראליות בכ-2.4%.

מדד דאו ג'ונס עלה ביום שישי ב-40 נקודות מיד עם פתיחת המסחר בשל פירסום נתונים כלכליים טובים, ומדד ה-S&P 500 רשם אף עלייה חדה יותר של 1.7%. נתוני התמ"ג שפורסמו בסוף השבוע בארה"ב הצביעו על עלייה של 3.4%.

לעליות במניות הישראליות תרמה חתימת הסכם השלום עם ירדן, וגם ידיעה שפורסמה ברשתות התקשורת בה ציטט דן דורפמן את האנליסט של אוסקר גרוס שסבור כי מניות ישראליות בוול סטריט יעלו בממוצע ב-30% ב-95' – עקב תהליך השלום. אנליסטים אחרים סבורים כי השוק הישראלי נמצא קרוב לנקודת התחתית שלו והם ממליצו בעיקר על מניות גילת, טבע וסאיטקס.

חמש המניות הפעילות ביותר

שם המניה		מחיר מניה בדולרים	שינוי באחוזים	מחזור במיליוני דולרים
מרקורי	⇧	15.0	+8.1%	14.1
אפי	⇧	27.0	+8.5%	5.9
טבע	⇧	27.5	+1.8%	4.9
סאיטקס	⇧	22.4	+2.9%	4.3
גילת	⇧	14.2	+5.5%	1.5
מדד דאו ג'ונס	⇧	3930.6	+1.4%	
מדד נאסד"ק	⇧	787.3	+1.1%	

בין העולות של יום שישי היתה אי.סי.איי שטיפסה בסיום המסחר ב-3.3% למרות פירסום של קלארידג' על כוונה למכור עוד 1.4 מיליון מניות. סאיטקס בלטה במחזור של 200 אלף מניות ומחיר המניה חצה את ה-22 דולר ואילו טבע עלתה אף היא – למחיר של 27.5 דולר. שלוש המניות האלה המשיכו בכך את המגמה מיום חמישי. מי שלא המשיכה את מגמת העליות מיום חמישי היתה תדיראן, שסגרה את המסחר ביום שישי בירידה של 1.1% לאחר עלייה בפתיחה.

ההנפקה החדשה [illegible] סיפסה מעל מחיר היציאה שלה אל השוק, והביד בסיום התייצב על 14.25 דולר. האסק הגיע ל-15 דולר – מה שפתח פער גבוה של 5% בין המחירים. בין הקונים במניה ניתן היה לזהות את החתמים בהנפקה ובעיקר את ביר סטרנס, שקלטה מניות מידי המוכרים.

מניית איי.איי.אס שינתה כיוון מיום חמישי – כשהיא עולה הפעם ב-8% יום לאחר פירסום הדו"חות. בשוק ישנם משקיעים שמעריכים כי ברבעון הזה נרשמה תפנית בחברה ותמהיל המוצרים החדש ייחל לתת את אותותיו ברבעונים הבאים.

גילת – "מחיר יעד של 20 ד'"

המלצה של אוסקר גרוס על גילת בסוף השבוע, הזמינה קונים והמניה זינקה מעל למחיר של 14.25 דולר במחזור גבוה. גילת היא בין המניות הבודדות שהונפקו ב-93' ועלו מאז. היא התחילה את דרכה במארס של אותה שנה במחיר של 12 דולר.

בהמלצת הקנייה של אוסקר לגילת כתב האנליסט גיל-עד פרידהבר כי טווח מחירי היעד המתאים למניה ב-12 החודשים הקרובים הוא 20-19 דולר. הוא גם טען כי בהתבסס על תחזית הרווח לשנת 95' טווח המכפילים המתאים לחברה הוא כ-21-20. לדבריו, שיעור צמיחת הרווח של החברה ב-95' צפוי להסתכם ב-30% וזאת על סמך גורמים כמו סיכון נמוך יחסית הכרוך בפעילות גילת: מספר קטן של חברות בתחרות; צמיחות הענף; חסמי כניסה גבוהים; פריסה גיאוגרפית רחבה; הרחבת קו המוצרים ושיתוף פעולה עם GE.

לקחו לנו את הכסף – לפחות נשארנו עם קצת ידע

השבוע בבורסה

גיא רולניק

מנכ"לה של אחת החברות הבורסאיות הגדולות סיפר לא מזמן בראיון על הצעה עסקית שקיבל: "היזם הציע לי שאני אביא את הכסף, והוא יביא את הידע. לאחר שבדקתי את ההצעה התעורר אצלי החשש, כי בסופו של דבר אני אשאר עם ידע והוא ישאר עם הכסף".

הרבה יזמים, אנשי עסקים, בעלי חברות ויועצים הציעו לנו ב-92' וב-93' דיל דומה לזה שתיאר אותו המנכ"ל. ואותו תסריט ממנו הוא חשש – אכן התגשם לנו ב-94'. שורי את כל המיליארדים שזרמו להנפקותיהן של החברות החדשות, כל מאות המיליונים שהושקעו על ידי קרנות וחברות השקעה בעסקים צעירים וחברות סטארט-אפ חדשות – כל אלה היו דילים דומים: מישהו הביא ידע, מוניטין, חלום, רעיון, סיפור או כיוון – ואנחנו הבאנו את הכסף. (מי זה אנחנו – המשקיעים כמובן: בקרנות הנאמנות, בקופות הגמל, בחברות הביטוח, בחברות ההשקעה, ובקרנות ההון סיכון).

הדיל הזה, שבו אחד מביא ידע והשני מביא את הכסף, מקובל בעולם העסקים בכלל ובשוק ההון בפרט. אלא שהפעם, נדמה לנו, יהיה אולי קמצוץ של מתוק בעץ המר הזה שבלענו השנה.

לא בגלל שהפעם נשארנו בסוף התהליך עם קצת כסף, להיפך – עוצמת המפולת המוחקה של עושר פיננסי היו גדולים מאי פעם: אלא משום שהפעם נשארנו, לפחות חלקנו, עם קצת ידע.

זה היה שיעור יקר, אבל כנראה שבתנאים הללו אין שכר לימוד זול. זה היה תרגיל באש חיה, אך כנראה שמסימולציות, גרפים וספרים, אי אפשר ללמוד הרבה.

זאת בוודאי לא הפעם הראשונה, שלאחר מפולת אנו מקבלים תחושה ש"צברנו ניסיון", "רכשנו ידע" ו"הפקנו לקחים". את זה אמר לעצמו מן הסתם כל משקיע, סוחר, מנכ"ל וסרסור לאחר כל אחת המפולות, המיתונים, הקטסטרופות והמשברים שפקדו אותנו בשני העשורים האחרונים.

אז אין חדש תחת השמש? משהו בכל זאת השתנה. הפעם יש לשוק הזה הרבה יותר כלים להבין לאן בדיוק הלך הכסף, היכן נעשו הטעויות, איזה מנכ"ל נכשל, איזה הר כשל, מי גנב ומי רימה, מהם הסיכונים שלא נלקחו בחשבון ולבסוף התממשו, ואיפה היו נורות ההזהרה. מהפכת המידע בשוק ההון: דיווח, גילוי, ניתוח והמשאבים האנליסטים – תודות לכל אלה נצא אולי הפעם מהדיל קצת יותר עניים, אבל לפחות עם קצת ידע שיהיה בעזרנו בסיבוב הבא.

יהיה מס?

באוצר הכחישו ביום חמישי. ובתוקף. המס יוטל ובמועד. זה בהחלט לגיטימי מצד פקידי האוצר להמשיך ולשדר החלטיות. שהרי אם היו אומרים שזה עשוי להתעכב, הנבואה היתה מגשימה את עצמה – זה היה בטוח מתעכב.

אבל זה גם בהחלט לגיטימי לפקפק בהחלטיות הזאת. סיכוי טוב, להערכתנו, שהפעלת המס תידחה – למרות ההכחשות של האוצר. כי מהדהדים אנחנו כבר בתוך נובמבר וביום ראשון, אחד בינואר 95' – הכל כבר צריך להיות מוכן. ואם להיות יותר ספציפי: המחשב של בנק דיסקונט צריך יהיה לגבות באותו יום ראשון את המס מ-200 שקל מושכבו של אותו ספקולנט שיקנה באותו בוקר חבילה של 50 אלף ממניות טבע במדד"ב בירידה של 2%, וימכור אותה במשתנים בעלייה של 2%.

היתרון הבולט של התוכנית למיסוי הבורסה היא הפשטות היחסית שלה. אבל גם התוכנית הפשוטה הזאת, היא מאוד מסובכת כאשר יורדים לפרטי הפרטים. לא רק ידיהם של פקידי האוצר מלאות עבודה, לבנקים ולכל הקהילה הפיננסית יש מלאכת הכנה רבה לקראת הפעלתו של המס. חוקה של אנשי האוצר, שיוקרתם תלויה במידה רבה על הצלחת התוכנית – שיש להם מוטיבציה אדירה לעשות הכל כדי שהתוכנית המס תופעל באחד בינואר. אבל, שאר הפרטנרים, בעיקר הבנקים שצריכים לקדם את הנושא, לא יהיו בהכרח הפעם "חניכים מצטיינים".

כמו אותה בדיחה על הנידון למוות בכסא החשמלי: ביום ההוצאה להורג מתברר שהוא שמן מכדי לשבת בתוך הכסא, ולכן מחליטים לשלוח אותו חזרה לתא המאסר, לעכב את ביצוע גזר הדין ולערוך לו דיאטה. וכך מדי שבוע מנסים להושיב אותו מחדש לכסא – ללא הועיל.

לאחר חודשיים של כשלון תוכנית הדיאטה, פונה הסוהר הראשי אל הנידון, ושואל אותו: "מה הבעיה, מדוע אתה לא מצליח לרזות?" "תיראה", משיב לו הנידון, "יש לי בעיה של מוטיווציה".

לומדים למכור

בניגוד לשאר המשקיעים בבורסה שחיים בעולם של אי ודאות, הרי למנהלי קופות הגמל יש לפחות תחום אחד שבו הם לא צפויים להפתעות. מה שהם לא יעשו – יקנו, ימכרו, יגדילו, יקטינו, יתמקדו בסולידי, יזדנו לספקולטיבי – בכל אשר יפנו ויעשו, הם יספגו קיתונות של ביקורת.

לתדמית הבעייתית של הקופות בשוק ההון היו סיבות טובות. בחלק מהחוליים שלהן הן עדיין לא מטפלות, לפחות לא בקצב הנדרש – אבל יש כמה נקודות שבהן אפשר כבר להתחיל להרגיש שיפור.

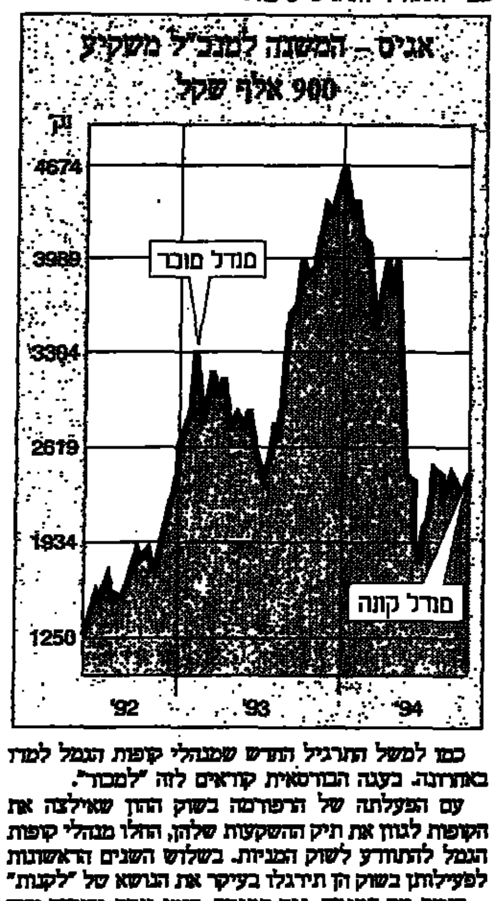

כמו למשל התרגיל החדש שמנהלי קופות הגמל למדו באחרונה. בעגה הבורסאית קוראים לזה "למכור".

עם הפעלתה של הרפורמה בשוק ההון שאילצה את הקופות לגוון את תיק ההשקעות שלהן, החלו מנהלי קופות הגמל להתוודע לשוק המניות. בשלוש השנים הראשונות לפעילותן בשוק הן תירגלו בעיקר את הנושא של "לקנות" – קניות עם המגמה, נגד המגמה, בימי גאות ובימים שקטים, בבורסה, ומחוץ לבורסה, בהנפקות ובשוק המישני.

עכשיו הגיע הזמן ללמוד את הנושא השני "למכור". מנהלי הקופות, לפחות חלקם, סבורים היו כי הם יכולים להמתין עם לימוד פרק המכירות. אבל המפולת בבורסה אילצה אותם לזרז את תוכנית לימודיהם.

אז נכון, קופות הגמל מימשו רווחים גם ב-93' וגם ב-92' – הם כבר מילאו "אחוזים" של מכירה בעבר. אבל המכירות היו בדרך כלל בהיקפים נמוכים, ורק לעיתים נדירות הן חיסלו החזקות במניות מסוימות לגביהן היו להם הערכות שליליות.

בחודשים האחרונים זה כנראה השתנה. האם זהו העיתוי הנכון למכור מניות בכלל ומניות ספציפיות בפרט? – זאת דווקא לא הנקודה המהותית כרגע. מה שחשוב הוא השינוי התפיסתי: מניות קונים לא כדי להחזיק אלא כדי למכור. מתי מוכרים – כאשר המחיר עולה מעבר לשווי הכלכלי כפי שמעריכים אותו המנתחים של קופות הגמל. ומה שלא פחות חשוב הוא שהקונצנזוס-מקיר-לקיר בקשר לבורסה ולמחירי המניות שהתקיים משך תקופה ארוכה במערכת קופות הגמל – נעלם: כל"ל מוכרים, בינלאומי קונים, פועלים מקטין ומזרחי מגדיל.

אגב, כנראה שלימודי אמנות המכירה הפכו לפופולריים גם במקומות אחרים: יש מספר נמוך יחסית של מנתחים שמתפרסמות בצורה שוטפת בשוק שלנו – אבל באחרונה נראה שגדל מספר ההערכות בהן השורה התחתונה היא "למכור".

חברת ברוקרים גדולה שמפרסמת הערכות שווי בצורה סדירה, ועסקה בשנים האחרונות בעיקר בהמלצות קנייה, העבירה לפני חודש ללקוחות שלה דו"ח שבו היא קובעת, כי מניה מסוימת, שהיתה חביבתה משך כמה שנים, נסחרת במחיר "מלא".

למי שלא בקיא באנדר-סטייטמנט הבורסאי – כשאומרים על מניה שהיא נסחרת במחיר "מלא" מתכוונים בדרך כלל לומר שהיא יקרה.

המכפיל שראה לפניו בני מנדל מאגיס

יש כל מיני סוגים של רכישות בעלי עניין – גדולות, קטנות, בכסף אישי, בהלוואה, בכסף של חברה ציבורית; קניות "הפגנתיות", אמיתיות, "תומכות" וכמובן מוטעות. כשמנכ"ל שכיר של חברה בורסאית גדולה רוכש חבילה של מיליון שקל ממניותיה בכספו האישי – ובאופק אין שום הנפקה או ארוע אחר שצריך "לקרר" – זה בדרך כלל מסוג הרכישות שכדאי לתת עליהן את הדעת.

ביום שישי דווח, כי בני מנדל משנה למנכ"ל אגיס, רכש לפני כשבועיים 40 אלף מניות של החברה במחיר של 22.7 שקלים. כלומר – מנדל נפרד מ-900 אלף שקל תמורת חבילה מניות של אגיס.

הסיכום הזה הזכיר לנו נשכחות. חזרנו לארכיון, ושם גילינו כי בינואר 93' כשהמניות של אגיס נסחרו במחיר של 35 שקל, מכר מנדל חבילה בסכום זהה ממניות החברה. לשאלת "הארץ" אז "מדוע אתה מוכר"? השיב: "ברמת המחיר אליה הגיעה המניה – מכפיל 35, ובהתחשב בעובדה שמדובר במניות בודדת נראה לי שכדאי להקטין".

גילוי הלב של מנדל היה חריג. במקום למכור לנו לוקש על זה שהוא צריך את הכסף, הוא אמר לנו שהמכפיל גבוה. אלא ש"המכפיל" הוא לא התשובה המלאה. מכפיל הוא עניין היסטורי – מבוסס על רווחי העבר. המנהלים לא קונים מניות על בסיס העבר, אלא על בסיס העתיד, אותו הם יודעים בדרך כלל לחזות טוב מאיתנו.

המכפיל של אגיס היום אינו הרבה יותר אטרקטיבי מבעבר – 31. הירידה של 12% במכפיל ההיסטורי אינה הסיבה שהחזירה את מנדל למניה. סביר להניח שזהו המכפיל העתידי שהיה לנגד עיניו.

ימי ראשון: רעים למשקיעים ולמתגרשים

מזווית טכנית

רפי פרסיץ

תנודות שבועיות קלות אפיינו את המסחר במדדי המניות בבורסה בתל-אביב בשבוע שחלף: מדד המשתנים התכרסם מ-195.05 ל-194.61 נקודות, ומדד המעו"ף מ-198.59 ל-198.03 נקודות. לעומתם, זחל מדד מניות הכר"ם מ-174.21 ל-175.99 נקודות, ומדד המניות הכללי מ-184.74 ל-185.10 נקודות.

טכנית, שומה על מדד המשתנים לדלג מעל למחסום 196 הנקודות בטרם יחודש את הסתערותו על מגוון מחסומי ההתנגדות הנערכים לו באזור 205-199 הנקודות.

רמת התמיכה הקרובה שוכנת בסביבות 191 הנקודות, כשרמת התמיכה היותר משמעותית שוכנת בסביבות 180 הנקודות.

העיתונות אשמה

עת להשקיע ועת להתגרש – ושני המועדים אינם בהכרח חופפים: ממחקר מאלף של "קרנות מידע זהב", המתחקה אחרי עליותיהם ונפילותיהם של מדדי המניות בבורסה בתל-אביב בתקופת פברואר-מארס ויולי-אוגוסט השנה, עולה שבשתי התקופות האמורות, אפיינה מחזוריות (לעתים בשיעור של 78% מן הזמן) את תנודות השערים בבורסה. בעוד שבתחילת השבוע (ימי ראשון-שני) נטו שערי המניות להישחק, נטו שעריהן לתפוח באמצעו ובסופו (ימי שלישי, רביעי וחמישי) של שבוע המסחר.

מי אחראי לכך שבימי ראשון ושני עוטה המשקיע הישראלי המצוי גלימה של דוב נרגן ומפוחד, בעוד שבימי שלישי, רביעי וחמישי הוא שולף ממצבור קרניים של פר נגחן ותוקפן?

"קרנות" מפנה אצבע מאשימה אל התקשורת הכתובה. להערכת חוקריה, פותח המשקיע הישראלי המצוי את שבוע המסחר בקול ענות חלושה, כשהוא אפוף תחושת דיכאון עמוקה, אחרי שהשביע את רעבונו למידע בניתוחים מלומדים – ופסימיים – הגודשים את טוריהם הכלכליים של עיתוני סוף השבוע.

אם להאמין ל"קרנות", מדרבנים ניתוחים עגמומיים אלה (בתוספת מנה מטשטשת של המין) את המשקיע הישראלי המצוי לנכש את העשבים השוטים מתיקו בתחילת השבוע. וכיוון שהמשקיע הישראלי פועל בזריזות ובנחישות, די לו ב-48 שעות כדי להשלים את המשימה ולהתנער מדכאונו.

תופעה עולמית

לדברי "קרנות", תופעה זו אינה ייחודית לישראל: מחקר שערך השבועון הבריטי "אקונומיסט", שחבק את תנודותיהם של מדדי-מניות מובילים ברחבי העולם, הניב תוצאות דומות.

תסמונת תחילת השבוע ראויה לבחינה היסטורית מדוקדקת: בעבר כבעתיד. עם זאת מוכרת כריכתה בהשפעתה המסייעת של עיתונות סוף השבוע תירוץ דחוק אחר, שנלווה לידיעה שבאחרונה שוקלת הרבנות להשבית בימי ראשון את השירותים שהיא מעניקה לזוגות תאבי-גירושין, הצובאים על פתחיה.

מדוע דווקא בימי ראשון? משום שאחרי שהתכתשו עם בנות-זוגם ובני-זוגם בשבתות (היום היחיד בשבוע שבו נגזר על זוגות נשואים לבלות שעות ארוכות זה במחיצתו של זה), נוהרים (אלה מהם שאינם עסוקים בחיסול תיקיהם) למשרדי הרבנות, לחסל את נישואיהם.

מועדים בבורסה

תאריך	נייר		אירוע
30.10	אלונא טר"ם 85	–	פדיון סופי אג"ח ויתרות השתתפות.
	דוראה	–	מסחר בזכויות.
	נחשון קרן סגורה	–	אקס חלוקת רווחים 2.55, תשלום 2.11.94.
31.10	פועלים השק' אג"ח א	–	אקס ריבית, תשלום 20.11.94.
	אמנת ניהול	–	אקס דיבידנד 16.54%, תשלום 30.11.94.
	בלנדיין	–	הנפקה של אג"ח ואופציות: אקס זכויות.
	חוף אלמוג	–	אקס הטבה 40%, הקצאה 3.11.94.
1.11	גילתק אג"ח להמרה א	–	פדיון מוקדם והוצאה מהמסחר.
2.11	יום מסחר אחרון באופ'	–	מבטחסלקט 1, שרות נסט 1, מימוש 6.11.94.
	פורמולה מערכות	–	מסחר בזכויות.
6.11	אסמבר אופ' 2	–	יום מסחר אחרון, מימוש 8.11.94.
	סולומון אחזקות	–	אקס דיבידנד 11.25%, תשלום 27.11.94.
9.11	גבור אג"ח להמרה 1	–	אקס ריבית, תשלום 30.11.94.

* מקור: בנק המזרחי

שבוע סוער בוול סטריט ובאירופה

בורסות בעולם

טל הראל

שבוע סוער עבר על וול סטריט וגרורותיה. ביום שני ושלישי נמשכו עדיין ירידות המחירים, שהחלו בשבוע שעבר על רקע היחלשות הדולר, הנפילות במחירי איגרות החוב הממשלתיות, ותיקון טכני להתחזקויות של השבוע הקודם.

אך כבר ביום רביעי החל שינוי לטובה, שנבע מאותה סיבה בשלה עלו המחירים לפני שבועיים: הדו"חות הרבעוניים.

הדו"חות הטובים המשיכו לזרום במהלך כל השבוע, ולכן היה ברור שעם שיכוך חרדת האינפלציה, תימשך מגמת העלייה, כפי שהמשיכו המחירים לעלות לפני שבועיים למרות הסטגנציה בשער הדולר ובשוק האג"ח.

מדד	סגירה יום ו'	שינוי שבועי ב-%	שינוי מ-1.1.94 ב-%
דאו ג'ונס (ניו יורק)	3,930.66	+1.01	+4.70
אס אנד פי (ניו יורק)	473.77	+1.56	+1.56
אימקס (ניו יורק)	456.16	+0.40	-5.99
נסדא"ק קומפ' (ניו יורק)	787.33	+1.55	+1.36
פייננשל טיימס (לונדון)	3,083.8	+1.68	-9.79
דקס (פרנקפורט)	2,048.52	+0.90	-9.99
סי.איי.סי (פאריס)	1,905.69	+3.45	-15.97
מיבטל (מילנו)	10,120	+2.75	+1.20
אס.אב.איי (ציריך)	2,490.5	-0.72	-15.80
איי.אי.אקס (אמסטרדם)	409.05	+2.30	-1.26
ניקיי (טוקיו)	19,805.16	-0.47	+13.71
האנג סנג (הונג קונג)	9,379.47	+0.44	-21.10

אמנם שוק המניות קיבל מכה ביום שלישי, לאחר שמחירי איגרות החוב צנחו, והתשואה על אג"ח לשלושים שנה עבר את המחסום הפסיכולוגי החשוב של 8%. אך המחירים החלו להתייצב ביום רביעי, קיבלו תאוצה ביום חמישי, וביום שישי זינקו לאחר שהדולר התייצב שוב מעל לשער ה-97 ין, והתשואה על איגרות לשלושים שנה שוב ירדה מתחת ל-8%.

לפיכך, למרות הירידות של ראשית השבוע, נסגר המסחר ביום שישי עם התחזקות עבור כל המדדים המובילים, ובכללם במדד נסדא"ק המייצג את מגוון המניות הנסחרות בבורסה של ניו-יורק.

תמונה דומה הראו הבורסות באירופה השבוע, אלא שכאן היו גם הירידות וגם העליות חריפות יותר. מדד דקס בפרנקפורט, למשל, נחלש ביום שלישי בלבד ב-2.5%.

הירידות החריפות באירופה נבעו מהירידות בוול סטריט ומימושים בשוק איגרות החוב האירופאיות.

אך כאן נוספו גם שני גורמים נוספים: ראשית, נמשך התיקון הטכני לעליות המחירים שהחלו לפני הבחירות בגרמניה (אשר נערכו ב-16 באוקטובר).

שנית, היחלשות הדולר הביאה למימושים נרחבים בבורסות כמו ציריך ופרנקפורט, בשל החשש להשפעה השלילית שתהיה לפיחות הדולר על רווחיות החברות המייצאות ממדינות אלו לארה"ב.

בשבוע החולף בלטה במיוחד לטובה הבורסה של אמסטרדם. בסיכום שבועי עלה מדד איי.אי.אקס ב-2.3%. אמנם המחירים בפריס ובמילנו עלו ביותר בסיכום שבועי, אך בבורסות אלו היוותה העלייה גם תיקון טכני להיחלשות ניכרות בשבועיים האחרונים.

באמסטרדם, לעומת זאת, נבעו עליות המחירים היפות מציפיית המשקיעים לדו"חות רבעוניים טובים: השבוע יחלו החברות ההולנדיות לפרסם את הדו"חות עבור הרבעון השלישי ורבים צופים, כי חברות בינלאומיות גדולות כמו פיליפס, אקזו וקל"ם יציגו רווחים טובים.

אותן תנודות נצפו השבוע גם בבורסות במזרח, אם כי בצורה מתונה הרבה: בטוקיו קיבלו השבוע המשקיעים עידוד מהודעתן של חמשת חברות האלקטרוניקה הגדולות ביפן, כי למרות התחזקות היין בראשית השנה, הציגו כולן רווחים עבור המחצית הראשונה של 94'.

ניו-יורק / 29.10.1994

שם המניה	מחיר מניה	שינוי ב-%	BID	ASK	גבוה יומי	נמוך יומי	מחזור במניות	מחזור בדולרים	גבוה שנתי	נמוך שנתי	% שינוי שנתי	הון עצמי (במליוני דולרים)	רווח שנתי (במליוני דולרים)	מכירות (במליוני דולרים)	שווי שוק (במליוני דולרים)	מכפיל רווח
מדד ישראליות	112.63	2.4	---	---	112.69	109.75	---	---	121.52	102.42	---	---	---	---	---	---
סאיטקס	22¾	2.9	22¼	22⅝	22¾	21½	194,000	4,340,750	26⅞	15¼	-9	739.0	68.5	668.0	915.9	13
טבע	27½	1.8	27⅜	27½	27½	27	179,100	4,925,250	34½	22⁵⁄₁₆	-9	738.0	68.5	542.0	1551.7	23
אי.סי.איי.	19½	3.3	19⅜	19½	19½	18⅞	504,900	9,845,550	28½	14⅜	-19	283.0	62.0	340.0	1303.2	21
אדוונסיקס	2⁵⁄₁₆	0	2⅛	2⅜	---	---	---	---	14	1¹⁵⁄₁₆	-83	15.8	-0.1	8.8	16.5	---
אדיוסופט	9⅝	7.1	8¾	9⅝	9⅝	8¾	200	1,875	19	6¼	-36	15.3	1.6	9.6	38.5	24
אורבוטק	8¾	0	8⅞	9¼	8¾	8¾	1,000	8,750	14¾	7¼	-36	42.5	5.9	102.0	105.3	18
אי.אי.אס	3⁵⁄₁₆	8.5	3	3¼	3¼	2¹³⁄₁₆	34,800	110,925	26	2⅝	-77	60.0	-1.8	92.0	38.6	-21
אי.אס.ד.	2⅝	18.8	2	2⅝	2⅜	2¹⁄₃₂	1,100	2,612	11	2	-76	6.3	-3.3	4.4	11.3	---
אימונופארם	18½	-79.4	---	---	18½	18½	200	3,700	90	14	-57	28.2	5.0	50.1	118.6	24
אלביט	23¼	-1.1	23	24	23½	23¼	4,200	97,650	44¼	17	-46	292.0	38.0	683.0	465.1	12
אלרין	9¼	-1.3	9⅜	9⅜	9½	9¼	10,300	95,275	11½	4	9	10.3	1.8	5.5	37.4	21
אנסיום	2⅛	0	2	2¼	2⅛	2	23,900	50,787	5	1¾	-56	170.0	16.0	230.0	162.1	10
אלדון	9	0	9	9¾	---	---	---	---	21¼	8½	-58	162.0	8.0	216.0	180.8	23
אס. סיסטמס	4¼	4.6	4	4¼	4¼	4²¹⁄₁₂₈	4,100	17,425	14	2⅝	-69	6.9	-3.1	2.4	21.7	---
ארית	1¹³⁄₁₆	11.5	1¹³⁄₁₆	1¹⁵⁄₁₆	1¹³⁄₁₆	1¹³⁄₁₆	1,000	1,812	6¾	1⁷⁄₁₆	-71	8.5	-3.5	17.3	16.2	---
אשד	¹¹⁄₁₆	0	¹⁹⁄₃₂	¾	---	---	---	---	3¾	⅝	-79	10.5	-0.7	8.8	8.2	---
בי.וי.אר	6	11.6	5½	6	6	5¼	13,500	81,000	19⅝	3½	-69	11.6	-0.1	18.4	32.3	---
ביוטכנולוגיה	1⅞	-4.8	1⅞	1¹⁵⁄₁₆	2	1⅞	341,500	640,312	5⅞	1⅞	-64	23.4	-17.4	14.1	88.1	---
גילת	14¼	5.6	13¾	14¼	14¼	13¾	110,600	1,576,050	15	8	6	32.6	5.0	20.4	103.6	21
די.אס.אס.אי.	6⅞	-3.5	6½	7	7⅜	6½	58,600	402,875	13¾	5½	-47	38.0	1.8	66.1	44.5	25
הכשרת הישוב	14½	0	13¼	14½	---	---	---	---	30¼	10¾	-50	124.1	3.8	156.0	123.5	32
הלת'קייר	2⅛	4.6	2	2⅛	2⅛	2	3,600	7,650	3¼	1¾	-32	10.5	0.1	6.6	30.9	309
סימד רבינ'	6⅞	3.8	6⅝	7	7	6⅝	9,700	66,687	24½	3	-72	40.9	-2.3	23.6	74.1	---
מי.די.ד.	1¼	0	1¼	1½	1¼	1¼	1,000	1,250	4⅝	1¼	-86	7.0	-0.1	2.0	12.9	---
מכטומטיקס	6	4.3	5⅞	6	6	5¾	33,100	198,600	12¾	3⅝	-32	30.5	-1.0	19.0	46.7	---
מלגרף	3¾	3.4	3⅜	3⅜	3¾	3⅝	4,700	17,625	10	1¾	-63	7.3	-4.9	2.4	18.5	---
מלדמה	6	0	5¾	6⅛	6⅛	5¾	40,200	241,200	18	5¾	-65	54.0	9.9	37.0	65.0	7
ימסק	½	-5.9	½	⁹⁄₁₆	⁷⁰⁄₁₂₈	½	72,500	36,250	2⁹⁄₁₆	⁷⁄₁₆	-78	10.7	1.0	0.4	10.7	11
כרמל	8⅜	0	8¼	8⅝	---	---	---	---	11⅞	8⅛	-18	13.7	2.4	74.5	21.8	9
לן-נט	8⅝	3.0	8⅝	9⅛	9	8⅝	15,200	131,100	12¾	6	-27	74.4	5.4	59.7	89.4	17
לייזר	5⅝	0	5½	5¾	5⅝	5½	4,000	22,500	9¾	5	-41	9.0	3.3	36.0	32.6	10
לנאופטיקס	7¼	3.6	7⅛	7¼	7¼	7	4,500	32,625	18¾	5½	-60	33.2	2.9	20.2	53.5	18
מג'יק	6¹⁄₁₆	-6.7	6	6¼	6½	6¹⁄₁₆	22,000	133,375	17¾	6	-56	15.7	2.0	18.3	38.5	19
סגל	4½	0	4½	5¼	---	---	---	---	9⅜	4½	-45	13.2	0.5	12.2	23.1	46
מדיסאל	2⅞	0	2½	3⅛	3⅛	2⅞	2,000	5,750	13⅝	2½	-76	5.8	-2.0	0.9	25.3	---
נייר חדרה	48⅝	1.0	---	---	48⅝	48⅝	200	9,725	52	36½	9	145.0	10.6	252.0	176.8	17
נקסוס	5¼	2.4	5⅛	5⁷⁄₁₆	5⅜	5⅛	3,700	19,425	5⅞	2¾	24	7.0	-0.6	0.4	37.0	---
סילוקום	3⅜	-3.6	3⅛	3½	3½	3⅜	1,700	5,737	6	2⅝	-21	6.2	0.1	1.3	14.0	140
סוטריף	2½	0	2½	2⅝	---	---	5,000	---	6	2	-47	10.2	-1.4	20.1	18.4	---
עידן	⁷⁄₁₆	0	⅜	¹⁵⁄₃₂	⁷⁄₁₆	⁷⁄₁₆	2,500	1,093	1¹⁵⁄₁₆	⅜	-74	14.5	-0.9	7.5	14.0	---
עץ לבוד	7	0	6¾	7	7	6⅞	1,100	7,700	11⅞	5⅝	-33	25.0	2.9	97.1	20.1	7
פיברוניקס	1⅛	0	1⅛	1³⁄₁₆	1⅛	1⅛	2,000	2,250	3	¹¹⁄₁₆	-64	1.7	-7.1	43.0	9.1	---
ראדא	3½	-1.8	3½	3½	3¾	3½	1,800	6,300	10¾	2½	-64	13.0	0.2	33.0	20.2	101
רובומטיקס	2¹⁄₁₆	-2.9	2	2³⁄₁₆	2³⁄₁₆	2	11,000	22,687	8¼	1⅝	-74	0.5	-5.3	4.0	8.0	---
ת.א.פ.	3⅞	0	---	---	3⅞	3⅞	500	1,937	3⅞	2¼	-51	43.3	-3.7	123.7	80.6	---
תאת	3¼	4.0	3¼	3½	3¼	3¼	41,100	133,575	8⅛	2⅝	-59	11.0	4.7	16.2	28.8	6
תרו	6¼	0	6⅛	6¼	6¼	6	24,800	155,000	8⅝	4½	-76	17.6	1.9	34.2	56.5	30
תדיראן	21⅛	-1.2	20¾	21¼	21¼	20⅞	19,000	401,375	26½	14½	-19	208.0	28.2	783.0	409.4	15
אמפל	7⅛	3.3	---	---	7⅞	7½	113,600	894,600	13¼	6¾	-31	173.0	5.6	77.0	246.7	44
אלקטרו פיור	6½	0	6⅜	6½	7	6½	5,900	38,350	14¼	5½	-63	23.5	-1.2	1.5	53.4	---
אינדיגו	16¾	-1.5	16¾	17¼	17¼	16¾	30,400	509,200	20¾	13	-16	29.0	-25.0	37.6	931.2	---
אפי	27	8.5	26½	27	27	24¾	220,900	5,964,300	29½	13¼	61	92.5	14.2	97.4	308.0	22
ביאומק	9⁴⁸⁄₁₂₈	-1.9	9	9¼	9¼	9	409,000	3,712,951	16	6⅜	-39	90.9	-63.0	61.5	492.0	---
די.אס.פי.	24	1.0	23¾	24	24¼	23¼	89,000	2,136,000	27¼	12¼	52	---	---	---	181.2	---
ישראמקו	1¹¹⁄₃₂	2.4	1⁹⁄₃₂	1¹¹⁄₃₂	1⁶²⁄₁₂₈	1¼	673,100	904,478	2¹¹⁄₁₆	1³⁄₁₆	-35	21.2	3.3	4.7	38.1	12
מרקורי	15	8.1	15	15¼	15⅛	13½	941,300	14,119,500	21¾	7	-13	35.2	2.9	16.4	123.3	43
ספיאנס	3¼	13.0	3	3¼	3¼	2¹³⁄₁₆	187,300	608,725	23¼	2⅝	-83	28.9	-6.3	40.0	46.8	---
פי.אי.סי.	28¼	0.9	28	28½	28¼	28¼	1,100	31,075	34¾	23⅝	-9	307.0	48.4	65.2	533.4	11
קומברס	12	-3.5	12	12¼	12⅝	12	158,100	1,897,200	15⅝	8	-17	93.3	12.7	77.3	222.7	18
קרן ישראל	13¼	1.9	---	---	13½	13⅛	6,100	82,350	20½	11	-7	---	---	---	---	---

הנתונים מבוססים על הדוחות של ארבעת הרבעונים האחרונים שפורסמו. הרווחים מהפקה במניות הראשונה: [illegible]

האם תחזור תופעת המחסור גם ב–95'?

מחיר הכסף

יורם גביון

הודעת נגיד בנק ישראל ביום ראשון שעבר, כי לא יעלה את הריבית סילקה לכאורה מהשוק את אחד הנעלמים שהעיב עליו. אבל סילוקה של החרב המתהפכת מעל האפיקים הלא צמודים לא הביא לסגירת הפער בין תשואת המק"מים לתשואת האג"ח הקצרות.

הפער ממשיך לשקף קצב אינפלציה שנתי של 14.65%. הימנעותו של הבנק המרכזי מהעלאת הריבית בפעם הראשונה מאז אפריל '94 גרמה להמשך הביקושים למק"מים שתשואתם ירדה מרום של 16.5% לפני שבועיים עד לתשואה של 15.55% באמצע השבוע.

המהלך של של המק"מים נבלם במחצית השנייה של השבוע, הם סיימו את שבוע המסחר באותה תשואה שבה פתחו אותו – 15.75%, מעל לריבית במכרזים המוניטוריים של בנק ישראל. ההסבר המרכזי לכך, היא האלטרנטיבה למק"מים שמציעים הפקדונות השקליים: ריבית קבועה של 14.5% – 15.5% לשלושה חודשים שהם תשואה אפקטיבית שנתית של 15.6% עד 16.8% בהתאמה והגנה מפני עליית ריבית נוספת שלא קיימת במק"מים.

מחזורי המסחר בשבוע החולף היו קטנים בכל הנראה, בגלל המעבר למסחר בכר"ם בנובמבר, הנסיגה הכוללת בפעילות בשוק ההון, והחשש מפני הפתעה נוספת מצד המדד.

האג"ח הקצרות נסחרו בעליות מתונות של 0.5% למרות ההערכות, כי האינפלציה מתייצבת על רמה חדשה אך גבוהה יותר. עלייה זו עשויה לרמז על החשש מעליה הריבית של מדד אוקטובר אצל כמה גורמים בשוק שממשיכים להתכסות בהגנה מדדית.

הבנקים הגדולים אינם שותפים לחששות אלו. בבל"ל והפועלים צופים למדד של 1.1% באוקטובר. ביחס לנובמבר ודצמבר חוזים בבנק הפועלים עלייה של 0.8%, ואילו בבל"ל 0.6% בכל אחד מהחודשים. בבל"ל והפועלים שותפים להערכה שהאינפלציה ב–12 החודשים הבאים תתייצב על 12%, ובדיסקונט אופטימיים אף יותר ומצפים למדד של 1% באוקטובר ו–11% שנה קדימה. האג"ח הבינוניות ל–5–7 שנים עלו ב–0.4%, ובאג"ח לטווח של 7–10 שנים היתה יציבות לעומת ירידה של 0.3% בארוכות. התפתחויות אלו מצביעות על קיצור התיק לטובת אג"ח בינוניות בשל שטיחותו של העקום התשואה לפדיון, שאינו מפצה על הסיכון שטמון במנוף

האטה בצמיחה וירידה בגביית המיסים עלולים להחזיר את האוצר לשוק האג"ח

של הארוכות. לא כולם נרתעים מהסיכון שבארוכות. בעקבות עליית התשואה של האגרות לטווח שבין 13–17 שנים בתחילת השבוע ל–3.5% באו גם הקונים.

מבצעים ציינו את בנקאי בל"ל שבלטו בקניות, והמשיכו את המגמה העקבית של איסוף סחורה בשבועות האחרונים, בעיקר על חשבון קרנות הנאמנות. גם בדיסקונט ישנם הסבורים שהתשואה של 3.3% בארוכות נמצאת מעל לרמת שיווי המשקל שאותה הם מעריכים ב–3%.

בדיסקונט סבורים שהאטת האינפלציה נבלמה, ומעריכים שכאשר גם בנק ישראל יהיה שותף להערכה ירדו שיעורי הריבית הנומינלית ואיתה התשואות. לעומת בל"ל ודיסקונט מגדירים בבנק הפועלים את רמת התשואות כמאוזנות, ומצביעים דווקא על האג"ח הקצרות והבינוניות כהשקעה סבירה, וכן את הכפיר הנסחר מתחת לפאר. האפיקים השקליים נראים גם הם בעיני הפועלים כהשקעה סבירה בשל התשואות בהם 15.75% במק"מ ו–16.9% בגילון הערכות, כי האינפלציה נבלמה על קצב שנתי של 12%. התשואה על הגלבועים חזרה לרמה של 6.5% בעקבות עליית הריבית הדולרית בעולם. גורם בהפועלים אמר ל"הארץ", שתשואה זו של הגלבועים מגלמת ככל הנראה ציפייה לפיחות של 4% בשער השקל לעומת הדולר.

הערכות בהפועלים הן שהמחירים משקפים כיום מחסור בסחורה שנובעת בעיקר ממחזור שלילי. בתשעת החודשים הראשונים של השנה הסתכם המחזור השלילי של האג"ח ב–6.5 מיליארד שקל, באוקטובר צפוי מחזור שלילי של 1.5 מיליארד שקל נוספים. בנובמבר מתכוון האוצר לגייס 2 מיליארד שקל מול פדיונות של 2.3 מיליארד שקל (1.6 מיליארד שקל קרן ו–730 מיליון שקל ריבית), ובדצמבר ינפיק האוצר אג"ח ב–2.6 מיליארד שקל לעומת פדיונות של 3.2 מיליארד שקל (2.1 מיליארד שקל קרן ו–1.1 מיליארד ריבית).

בשבוע הבא יגייס האוצר 100 מיליון שקל בשגיא, 80 מיליון שקל בגליל, 70 מיליון שקל בכפיר, 60 מיליון שקל בגלבוע, ו–70 מיליון שקל בגילון.

העובדה שעד סוף אוקטובר הסתכמו עודפי פדיון ב–8 מליארד שקל לחצה על השוק לשמור על רמתן הנמוכה של התשואות, ועל שונות נמוכה בין האג"ח הבינוני והארוך. מנתח בכיר באחד הבנקים העריך, שבעיית המחסור מכבידה על הקופות לעמוד במגבלה של השקעת 50% מנכסיהן באג"ח, ומטבע הדברים יש להן עניין רב בגודל הגירעון המתוכנן בתקציב המדינה ובתוכנית הגיוס של האוצר ל–95'.

על פי הצעת התקציב אמור הגירעון הכולל להסתכם ב–9.9 מיליארד שקל שימומן על ידי הפרטה 4.6 מיליארד שקל מלוות מחו"ל (נטו) 2.6 מיליארד שקל ו–2.7 מיליארד שקל מהנפקה אג"ח נטו.

על אף שלא ניתן לקבוע עמדה חד משמעית, נראה שכבר עתה יש סימני שאלה ביחס ליכולתה של הממשלה לעמוד ביעדי התקציב. לראשונה מזה שנים רבות, עומד האוצר להגיש תקציב נוסף לאישור הממשלה. תקציב זה לא ימומן ככל הנראה מאג"ח, אך עצם הגשתו היא איתות שלילי. נוסף לכך אמורה הממשלה לטפל ב–95' בהסדר קיבוצים משלים, במשבר בתעשיות הביטחוניות, ובפתרון המשבר בקופ"ח, כשמעל כל אלה מרחפת פריצת השכר בסקטור הציבורי.

הצעת התקציב נוקבת גם באומדן של עלייה ריאלית של 10% בגביית המיסים בהשוואה לתחזית ההכנסות ב–94'. אומדן גביית המיסים מתבסס במידה רבה על תחזית של צמיחה של 5% בתמ"ג. הכלכלן הראשי של בנק דיסקונט, שאול קצנלסון, מעריך שהצמיחה לא תעלה על 4%, ומציין את הסימנים לירידה בקצב הצמיחה ברבעון הרביעי של '94 לעומת צמיחה של 9% ברבעון הרביעי של '93. להערכתו, למרות היחלשות הזיקה בין רמת השכר בסקטור הציבורי והעסקי שבפועל נראה ב–95' עלייה ריאלית של 2% בסקטור העסקי בעיקר כתוצאה מהתקרבות לשיעור אבטלה של 7%.

דעה מנוגדת יש לפתחיה בר שביט, מנהל המחלקה הכלכלית של בנק הפועלים, הסבור שהשכר הריאלי בסקטור העסקי יגדל בשוליים למרות העלייה החזקה ברמתו בסקטור הציבורי. לדבריו, יביא הגידול בפריון שעדיין לא מוצה, וההשקעות לצמיחה בשיעורים החזויים על ידי האוצר.

אם לא יתממשו תחזיות ההכנסות ממיסים ומהפרטות, עשוי האוצר לחזור לשוק האג"ח, ולהגדיל את קצב הגיוס מעבר לפדיונות הקרן שהן 17.2 מיליארד שקל. מאידך ייתכן שימוש אינטנסיבי יותר של כספי הערבויות. התהליך של עליית הריבית בארה"ב בשנה האחרונה, עשוי להקטין את האטרקטיביות של הנפקה בשוק האמריקאי.

גורם נוסף שקשור לתופעת המחסור היא רמת הפדיונות. עודפי הפדיונות עשויים לא לחזור ב–95', שכן פרעון הקרן המתוכנן ב–95' הוא 17.2 מיליארד שקל לעומת 20.5 מליארד שקל ב–94', ירידה בעודפי הפדיון, ובמידה מה גבלת האטה בקצב ההפרטה עשויים להקטין את עודפי הביקוש לאג"ח ולהחליש את אפקט הנדירות.

ריבית בנק ישראל	
מכרז מוניטרי שבועי לבנקים (הממוצע)	15.51%
ריבית דביטורית	
מכרז מוניטרי לציבור (הממוצע, לא כולל עמלות בנקים)	15.64%
מכרז מוניטרי לציבור (הממוצע, כולל עמלות)	16.47%
אשראי בריבית קבועה, אפקטיבי	18.20%
חח"ד – חשבון חוזר דביטורי, אפקטיבי	23.00%
ריבית קרדיטורית	
פז"ק ליום – 50 עד 100 אלף ש"ח	12.56%
פז"ק ליום – חצי מליון ש"ח	12.82%
פק"מ לחודש – 50 עד 100 אלף ש"ח	13.56%
מק"מ לחודשיים	15.60%
מק"מ לשנה	15.75%
תשואה ריאלית	
אג"ח צמוד מדד לשנה (נטו)	1.00%
אג"ח צמוד מדד ל–5 שנים (נטו)	1.80%
אג"ח צמוד מדד ל–10 שנים (נטו)	1.80%
ריבית בינלאומית	
דולר – ליבור – ל–3 חודשים	5.688%
שטרלינג – ליבור – ל–3 חודשים	6.000%
מארק – ליבור – ל–3 חודשים	5.161%

ישראמקו – 45 מיליון דולר נזרקו לבור הקידוח

מאת שלמה פרידמן

ב–15 ביולי השנה רכש המשנה למנכ"ל ישראמקו, רני סולדנו, 3.25 מיליון יחידות השתתפות של ישראמקו במחיר של 15 נקודות. בסך הכול השקיע סולדנו 488 אלף שקל ביחידות אלו. היה זה כמה ימים לפני פקיעתה של אופציה 2 שכדאיות המימוש שלה היתה גבולית מאוד. רכישה זו עשויה היתה לתת איתות לשוק על כדאיות המימוש. בינתיים נפל

אם ב"ים יפו 1" דובר על כ–10,000 חביות ביום כעל כמות מסחרית – ב"ים מערב 1" יהיה צורך בהרבה יותר

מחיר היחידה ל–11.9 נקודות ביום חמישי. עד עכשיו מסתכמים הפסדי סולדנו מהשקעה זו ב–101 אלף שקל – היום, לפני תחילת המסחר, שווה חבילה זו של סולדנו 387 אלף שקל.

הניסיון מלמד, כי הודעות מסוג זה שהגישה ישראמקו ביום חמישי האחרון לא גורמות ליחידות הנפט לעלות. זו הסיבה שבכלל הנראה יראה היום סולדנו כיצד השוק מקלף כמה עשרות אלפי שקלים נוספים מהשקעתו. ואם תתגשם התחזית של כמה פעילים בשוק, ויחידות ישראמקו ירשמו היום "מ", כנראה שיראה מחר קיצוץ נוסף בשווי השקעה.

קידוח "ים יפו 1", שאותו ביצעה ישראמקו, היה קידוח חיפושי הנפט היקר ביותר שבוצע אי פעם בישראל – כ–45 מיליון דולר נזרקו לתוך בור הקידוח. למרות שהודיעה על הקידוח כ"לא מוצדק מבחינה כלכלית" לא סתמה ישראמקו לחלוטין את הגולל על הבאר: "השותפים החליטו כי קידוח "ים יפו 1" יושאר במצב שבו ניתן יהיה לחזור ולהיכנס אליו בעתיד, אם תוכח בכך הצדקה", נאמר בהודעה. למעשה, השותפות איננה סותמת אף פעם את הגולל בקידוחיה. גם קידוח "ים 2" שביצעה ישראמקו לפני ארבע שנים ננטש עם אפשרות לחזור אליו.

בקידוח ההוא לפחות דווחו הממצאים: מן הבאר נבעו בכל יום 800 חביות נפט באיכות משובחת. ב"ים יפו 1", לעומת זאת, לא מסרה בינתיים ישראמקו על תוצאות מבחן ההפקה. "ניתוח מפורט של כל ממצאי הקידוח יבוצע בתקופה הקרובה, ועל פיו יוחלט בדבר המשך תוכנית העבודה", נאמר בהודעה.

ב"ים 2" נמצא אמנם נפט, אבל השותפות לא יכולה לחזור אליו בגלל מגבלות שהטיל עליה משרד הביטחון. הקידוח הבא שלה – "ים מערב 1" נראה על פניו פחות מעניין משני קודמיו. ראשית הוא מרוחק הרבה יותר מהחוף – הקידוח יתבצע במרחק של 32 ק"מ מחופי אשדוד. עומק המים שם הוא כ–600 מטר. ואם ב"ים יפו 1" הדבר על כ–10,000 חביות ביום כעל כמות מסחרית – ב"ים מערב 1" יהיה צורך בהרבה יותר לשם כך.

ישראמקו היא ללא ספק יחידת ההשתתפות המפורסמת ביותר בבורסה. בהון החברה קיימים למעלה מ–2.7 מיליארד יחידות השתתפות, וכל בעלי העניין בישראמקו יחד מחזיקים כ–0.2% מהן בסך הכל. יחידות ההשתתפות של השותפות ידעו טלטלות רבות וחדות בימי חייה.

משווי שוק של כמיליארד שקל בשיא של ינואר השנה היא ירדה לשווי שוק של כ–300 מיליון שקל היום. אבל לא רק טלטלות מחירים ידעה היחידה: גם מחזוריה היו גבוהים, ובתקופה מסויימת היא ריכזה את המחזור הגבוה ביותר בשוק במעט מידי יום.

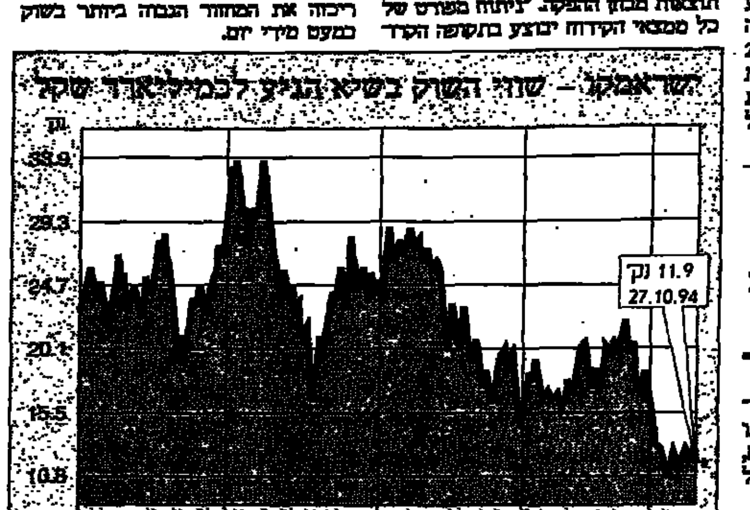

שבע פעמים גייסה השותפות הון מהציבור. הפעם הראשונה היתה במארס '89, אז גויס סכום של 11.4 מיליון שקל. חצי שנה מאוחר יותר – בספטמבר '89 – ישראמקו גייסה בפעם השנייה – הפעם סכום צנוע יותר של 2.7 מיליון שקל. לא חלפו ארבעה חודשים, והשותפות יצאה בתשקיף שלישי. בפברואר '90 הנפקו יחידות תמורת 4 מיליון שקל.

בשלב זה היתה הפסקה ארוכה יחסית, של שנה וחצי. באוגוסט '91 גייסה ישראמקו ברביעית סכום של 18.5 מיליון שקל. הפעם הנפיקה השותפות גם אופציות. התשקיף החמישי יצא לדרך באפריל '92 אז גויס סכום של 16.3 מיליון שקל. בסוף ספטמבר אותה שנה פקעה אופציה 1 של השותפות, ובמימושה גויס סכום של 29.2 מיליון שקל נוספים. ההנפקה השישית הלפני אחרונה היתה באוקטובר '93. אז גייסה ישראמקו 38.3 מיליון שקל.

הגיוס האחרון, הגדול מכולם, התבצע לפני שנה – בנובמבר '93. סכום הגיוס היה 140 מיליון שקל. בסך הכול גייסה ישראמקו (יחד עם מימוש אופציה 2) סכום עתק של כ–340 מיליון שקל.

ענף חיפושי הנפט בבורסה נמצא היום במשבר קשה. יעיד על כך מדד מניות הנפט – ביום חמישי הוא הגיע ל–97.7 נקודות, וחזר בכך לרמתו מתחילת '92. התחושה בתקופה האחרונה היא, כי הציבור בישראל מאס בחיפושי הנפט. הסיבה

שבע פעמים גייסה ישראמקו הון מהציבור שבסך הכל השקיע בשותפות כ–340 מיליון שקל

העיקרית היא כמובן הכישלונות החוזרים הנשנים. אבל זו לא הסיבה היחידה. ישראמקו, כמו שותפויות הנפט האחרות, "שכחה" שעיסוקה הוא חיפושי נפט, והשקיעה סכומים גדולים מאוד מהכספים שגייסה מהציבור במניות ספקולטיביות. בשנת '93 אמנם הביא לה הדבר רווחים, אבל אלו התחלפו מול הפסדים ממפולת '94: ברבעון הראשון הפסידה השותפות מההשקעות בניירות 7.2 מיליון שקל, וברבעון השני 8.6 מיליון שקל נוספים. בסך הכל הפסידה ישראמקו במפולת 16 מיליון שקל.

ויש כמובן סיבה נוספת: "חליבת" השותפויות על ידי בעלי עניין. חלק מזה מדווח בדו"חות כהוצאות הנהלה וכלליות. גם בתחום זה ישראמקו היתה השיאנית עם הוצאות הנהלה וכלליות של כ–800 אלף שקל בכל רבעון. אלא שבישראמקו שיכללו את השיטה בהנפקות הרבות שביצעה שימשו חברות אחרות של ד"ר יוסף (ג'ו) אלמליח, יו"ר השותף הכללי, כחתמים. פרט לעמלות החיתום הרגילות, זכו חברות א.מ.ג.ג חיתום, פספורט חיתום וישראמקו חיתום שבבעלות אלמליח גם בהכנסה של 3% מכספי מימוש אופציה 2.

השפעת שפל וגאות בחו"ל על חברות תעשייה בישראל

מאת ד"ר שמואל גולדמן

מזה זמן מה שהתעשייה בישראל הולכת ונחשפת לתחרות מיבוא. הדבר נעשה על ידי הקטנת מיסי יבוא וביטול מגבלות שהיו על היבוא בצורת רישוי ותקנים.

החשיפה לתחרות מיבוא הפכה למעשה את השוק הישראלי לחלק מהשווקים הבינלאומיים. כתוצאה מכך הרווחיות של התעשייה המקומית מושפעת לא רק מרמת הפעילות הכלכלית בישראל, אלא גם מרמת הפעילות הכלכלית בחו"ל בכלל ומהפעילות בסקטורים מסוימים בפרט.

הרגישות של רווחיות מפעלי תעשייה מקומיים לתחרות מיבוא תלויה בגורמים רבים ולא רק במחיר המוצר. אבל במקרים רבים למחירי מוצרים מיובאים יש השפעה מכרעת על רווחיות התעשייה המקומית.

ההתנהגות של מחירי מוצרים תעשייתיים במחזור העסקים (שפל וגאות) שונה ממוצר למוצר. במפעלי תעשייה עתירי הון נדרשים סכומים גדולים וזמן רב כדי להגדיל את כושר הייצור. מחירי המוצרים של מפעלים כאלה משתנים בתחום גדול מאוד במהלך מחזור העסקים. בזמן גאות כלכלית, כאשר מנוצל מלוא כושר התפוקה שלהם, נוטים מחירי מוצרים אלה לעלות בשיעור ניכר.

בזמן גאות נוצרים למפעלים אלה רווחים "מעל הנורמליים". הרווחיות הגבוהה שלהם מפתה אותם להשקיע בהגדלת כושר הייצור שלהם. כיוון שמדובר בהשקעת סכומים גדולים ולוקח זמן רב להקים מפעלים כאלה, בדרך כלל הגדלת כושר הייצור מתקיימת "בדיוק בזמן", לקראת תחילת מיתון במשק. כיוון שהמפעלים יכולים אז להגדיל את התפוקה במידה רבה, הם מורידים מחירים עד שהמחיר מכסה רק את העלות השוטפת של הייצור, ואילו אינו מכסה את עלות ההשקעה בציוד. אז הם מפסיקים להשקיע בציוד עד הגאות הבאה וחוזר חלילה. לכן, מחירי המוצרים של מפעלים כאלה נעים בתחום גדול מאוד וכך גם הרווחיות שלהם.

כל עוד מפעלי תעשייה ישראליים אשר מוכרים בעיקר לשוק המקומי נהנו מהגנה גדולה בפני

המשמעות של סחר עם מדינות ערב למפעלים מקומיים, היא שהשוק שלהם גדל במידה רבה

יבוא, לא היתה השפעה רבה למחזור העסקים בחו"ל על הרווחיות שלהם. אולם כיום, כאשר הם חשופים לתחרות מיבוא, הרווחיות שלהם תלויה במידה רבה במחזור העסקים בחו"ל. ייתכן מצב שבו יש גאות בביקושים בשוק המקומי.

אולם, בגלל שפל בענף מסוים בחו"ל, ניתן לייבא מוצרים במחירים נמוכים. במצב כזה, רווחי המפעל המקומי לא ישקפו בהכרח את הגאות בשוק המקומי. דוגמה לכך היא חברת "מפעלי פלדה", אשר חשופה ליבוא מתחרה ממזרח אירופה וממדינות כמו איטליה וספרד, שהמטבעות שלהן פוחתו בשיעור ניכר לפני כשנתיים.

כמובן שייתכן גם מצב הפוך – יציבות או ירידה בביקושים המקומיים בזמן של עליית מחירים בחו"ל, אשר משפיעה לטובה על יכולת קביעת מחירים על ידי המפעל המקומי. דוגמה לכך כעת היא חברת "מפעלי נייר חדרה".

שתי חברות אלה מוכרות כמעט את כל תוצרתן בשוק המקומי. שתיהן נהנו בעבר מהגנה מיבוא, וכיום שתיהן חשופות לתחרות מיבוא. ייצור נייר ופלדה מצריך השקעות גדולות בציוד. אלה תעשיות מחזוריות, שהביקוש למוצריהן תלוי ברמת הפעילות הכלכלית. לכן, מחירי נייר ומחירי פלדה נתונים לתנודות גדולות במהלך מחזור העסקים. טווח התנודות מגיע לעתים ליחס של 2 ל–1 כלומר, המחיר בשיא כפול מאשר המחיר בשפל. ברור כי תנודות גדולות כאלה במחירי המוצרים גורמות לתנודות גדולות ברווחיות של היצרנים.

גורם נוסף שחשוב לזכור בהקשר של תחרות מיבוא הוא שער החליפין. קיימות מדי פעם תנודות גדולות בשערי החליפין של השקל לעומת מטבעות מסוימים. לפני כשנתיים, היה תיסוף גדול של השקל לעומת הלירה האיטלקית, הכתר השוודי והמרקה הפינית. זאת בגלל פיחות גדול של מטבעות אלה לעומת הדולר והמרק הגרמני. באותו זמן הסתמנה האטה כלכלית באירופה, ורק התחילה התאוששות כלכלית בארה"ב. מחירי נייר ופלדה היו בשפל מחזורי, ובנוסף לכך חל פיחות בשערי החליפין של הכתר והלירטה. כתוצאה מכך חלה ירידה גדולה במחירי היבוא.

כיום, לפחות חלק מגורמים אלה משפיע בחיוב על פעילותן של חברות אלה. מתחילת '94 פיחת השקל בכ–12% לעומת הלירטה האיטלקית, ובכ–15% לעומת הכתר השוודי. מחירי נייר מסוגים שונים כבר עלו עד כ–70% ממחיר השפל שלהם. (מדובר במחיר בדולרים שמשקף גם את פיחות הדולר לעומת מטבעות אלו).

גם במחיר הפלדה מסתמנת עלייה של עד 15%. יתרה מכך, חל גידול בפעילות הכלכלית באירופה, במקביל להמשך הגידול בפעילות הכלכלית בארצות הברית. לכן, הצורך של יצרנים במדינות אירופה לחפש שווקים לתוצרתם במדינות אחרות הולך ופוחת. בתחום כמו נייר פוחתת האפשרות להשיג מוצרים ליצוא למדינות "חזקות" במחירים "נוחים" (דהיינו במחירי דמפינג).

הרקע הכלכלי בחו"ל, בעתיד הקרוב, ימשיך להשפיע בחיוב על הפעילות של מפעלי נייר, ובמידה פחותה מכך על מפעלי פלדה. המחזור העסקי בענפים אלה אורך לרוב לפחות 3–4 שנים. בענף הנייר אנו מתחילים כעת שנה שנייה של התאוששות משפל מחזורי.

מחירי נייר עלו כבר עד כ–70% ממחיר השפל שלהם. עליות המחירים מתפשטות מסוגי נייר איכותיים גם לסוגי נייר המשמשים לעיתונים ולמגזינים. מפעלי נייר אמנם מושפעת לרעה מהתייקרות חומר הגלם שלה – תאית, אבל היא גם תיהנה מהיכולת להעלות את מחירי הנייר. כמו שכושר הייצור של יצרני התאית מנוצל כמעט במלואו, כך גם כושר הייצור של יצרני הנייר.

לגבי מפעלי פלדה, יש לציין את התחרות ממדינות מזרח אירופה בסוגים מסוימים של פלדה. תחרות זו תלך ותקטן ככל שיעלו מחירי האנרגיה במדינות אלה ותהיה בהן צמיחה כלכלית. המשך התאוששות כלכלית באירופה המערבית – סביר שתפנה למדינות אלה את עודפי כושר הייצור של פלדה במזרח אירופה ובמדינות כאיטליה וספרד.

מחירי המוצרים של מפעלי תעשייה עתירי הון, נעים בתחום גדול מאוד, וכך גם רווחיותם

השפעת מחזור העסקים בענף הפלדה עדיין לא הביאה לעליית מחירים ניכרת של פלדה. האטה הכלכלית בגרמניה, בספרד ובאיטליה, עדיין לא הפכה לצמיחה כלכלית בשיעור גבוה מספיק כדי לבלוע את עודפי כושר הייצור של פלדה במערב אירופה ובמזרח אירופה. הענף גם סובל מירידה יחסית בביקושים בטווח הארוך, בגלל שימוש הולך וגדל בתחליפים, בעיקר בענף הרכב. יחד עם זאת, בטווח הקצר, המשך התאוששות כלכלית באירופה, בזמן שבארה"ב נמשכת צמיחה כלכלית, עשוי להביא לעלייה יחסית במחירי הפלדה.

רקע כלכלי חיובי בחו"ל לפעילות של חברות אלה (ודומות להן), סביר שישפיע בחיוב על רווחיותן אם תישמר רמת הפעילות הכלכלית בארץ ולא ישונו תנאי התחרות המקומית.

השפעת השלום על מפעלי תעשייה: מפעלי תעשייה שמייצרים בעיקר לשוק המקומי, נזקקו להגנה מיבוא ממדינות המערב בגלל השוק הקטן יחסית בישראל. מפעלים מקומיים נוטים לספק דרישות ספציפיות של שוק מקומי, שלא תמיד כדאי ליבואנים לספק אותן. למפעל מקומי יש חשיבות בשוק שבו הוא נמצא – בייחוד מבחינת זמני אספקה קצרים למוצרים ספציפיים. אבל ברור, בעיקר כשמדובר במפעלים עתירי הון, שיש יתרונות לגודל המפעל שמוכר לשוק גדול יחסית.

ככל שהשוק גדול יותר, היעילות של מפעל מקומי גדולה יותר. לכן הוא יכול לספק צרכים ספציפיים בשוק מקומי במחירים נמוכים יותר. מפעלי נייר ומפעלי פלדה נועדו במהותם לספק את הצרכים של שוק "מקומי". הסכם שלום עם מדינה שכנה שיגרום לסחר איתה, יכול להפוך את ההגדרה הפוליטית של "מקומי" להגדרה כלכלית.

"מפעלי נייר" ו"מפעלי פלדה" הם דוגמה לחברות, אשר בראייה לטווח בינוני עשויות ליהנות משיפור בפעילות הכלכלית בחו"ל, למרות שפעילותן היא בשוק המקומי. בנוסף לכך, הסכמי שלום עשויים להגדיל את השוק "המקומי" שלהן.

הכותב מחזיק במניות "נייר חדרה" ו"מפעלי פלדה" באמצעות "למשקיע", קרן נאמנות ותיקי השקעות שבניהולו. הכתבה התפרסמה בגיליון האחרון של הירחון "למשקיע"

גולדמן רואה קשר בין טבע לישראמקו

כעת, אומר שמואל גולדמן, אחרי שידועות תוצאות המבחנים הקליניים לתרופה קופ-1 של "טבע" ולתרופה של חברת ביוג'ן, נשאר רק לחכות ולראות מה יש בתוך "הבור" – דהיינו מכירות לצרכנים. מעניין להשוות בין ביצועי המניה של "טבע" ותעודת ההשתתפות של "ישראמקו". מי שמופתע מהדמיון שהיה עד כה ברווחיות של השקעות אלו, עלול גם להיות מופתע מהדמיון שיהיה ביניהן בעתיד.

ההשוואה איננה בין הפעילות העסקית של "טבע" ו"ישראמקו", אלא בין התנהגות מניית "טבע" ותעודת ההשתתפות של "ישראמקו". המחיר של שתיהן משקף מזה זמן, לא את הפעילות העסקית הנוכחית, אלא את ציפיות המשקיעים ביחס לפעילות עסקית בעתיד. חלק ניכר ממחיר מניית "טבע" וממחירה של תעודת ההשתתפות של "ישראמקו" מבוסס על ציפיות לפעילות עסקית שתהיה בעתיד. לפי ציפיות אלו, הפעילות העסקית שתהיה בעתיד לחברת "טבע", היא בסדר גודל משמעותי לגבי היקף פעילותה הנוכחית.

לכן, אומר גולדמן, אם תתבדנה ציפיות אלו, עלול להישחק חלק גדול ממחירה הנוכחי של המניה. כך יקרה גם לתעודת ההשתתפות של "ישראמקו" אם היא לא תמצא נפט.

יתרון בהשקעה בחברות בהן אין מעורבות של מוסדיים

לפני השקעה במניה על בסיס "כלכלי", רצוי לבדוק אם גופים מוסדיים גדולים כבר מחזיקים כמות גדולה מהמניה. אם הם אינם מחזיקים במניה, זה מגדיל את הסיכוי לאפשרות לעלייה במחירה, כאשר תתברר להם הסיבה הכלכלית להשקיע בה. אם הם כבר מחזיקים כמות גדולה מהמניה, זה עלול להקשות על עלייה נוספת במחירה.

במקרה של "מפעלי נייר", יש לשים לב כי למעשה כל הגופים הגדולים בשוק ההון מחזיקים בכמות גדולה מהמניה, זה עלול להקשות על עלייה נוספת במחירה.

במקרה של "מפעלי נייר" יש לשים לב כי למעשה כל הגופים הגדולים מחזיקים בשוק ההון בכמות גדולה של המניה. לכן עלייה משמעותית במחיר המניה יכולה להיות פרובלמטית, בעיקר בתנאים הנוכחיים בשוק המניות.

ל"מפעלי פלדה" יש חובות גדולים יחסית להיקף פעילותה, אשר ממנים חלק מהשקעותיה בציוד. מבחינה זו ההשקעה בחברה מסוכנת יותר מאשר ב"מפעלי נייר". החברה מפרישה כעת סכומים גדולים יחסית כהוצאות פחת, מה שגורם להקטנת הרווחים המדווחים שלה. ייתכן שזה מהווה ביטוי לכך שחלק מההון שלה המושקע בציוד, אינו מניב הכנסה נאותה. גם מבחינה זו ההשקעה בחברה מסוכנת יותר מאשר במפעלי נייר.

בואו לבקר לראות ולקנות [הכניסה חופשית]
INFO '94
Computers & Communications Expo
תערוכת המחשבים הבינ"ל
לאוהבים לנהל, ללמוד ולעבוד - טוב יותר, מהר יותר!
1-2 נובמבר 94'
גני התערוכה, ת"א. מרכז הקונגרסים
חברות מחשבים ותקשורת מובילות מציגות!
כל תוכנות החלונות:
גליונות, תמלילנים, בסיסי נתונים, דואר אלקטרוני.
שרותי רשתות, אנציקלופדיות ושפות תכנות.
ישומים למשרדים, לבתים ולנימודים
לראשונה בארץ תערוכת
WINDOWS WORLD
לחבר בקלות את המחשבים במשרדים ברשתות PC
משווקי NOVELL בתצוגת הענק
NETWARE WORLD
איזה תוכנות טובות - לעסקים כמו שלך
משווקי יבמ IBM
מציעים פתרונות לעסקים בישראל
איך ארגונים מנהלים - מסמכים ותמונות
ארכיונים וספריות תצוגה וכנס
Information & Imaging Management
ביתן-ענק-מיוחד של HP
הכרזות של Microsoft
7 ימי עיון בכל הנושאים
שפע התרחשויות והדגמות בכל הביתנים.
... ועוד כמאה תצוגות של מבחר חברות מהארץ ומהעולם.
מבצע שוברים את החלונות
כל התוכנות במחיר הכי זעיר בעיר!
תוכנה אחת קנית- בהכל זכית:
1. תוכנה נוספת- (חינם)
2. חולצת Microsoft - (חינם)
3. תקליטור CD-ROM - (בהגרלה)
הגרלת ענק
בין כל מבקרי התערוכה
כרטיס כניסה להגרלת מכירך לזכות!
קבוצת אנשים ומחשבים
COMPUTERWORLD

השערים בזמן הסגירה

מטבעות

מערכת מוניטרית אירופית

מטבע	שער מול המארק	יחס הבדלות בין המטבעות
גילדן הולנדי	1.1209	5.79
לירה אירית	2.419	5.55
פרנק בלגי	20.57	5.51
מארק גרמני	1	5.22
פרנק צרפתי	3.4234	3.07
כתר דני	3.9115	2.77
אסקודו פורטוגלי	102.15	1.82
פזטה ספרדית	83.16	0

שערי חליפין ניו יורק

מטבע	קנייה	פורוורד 3 חודשים קניה	מכירה
מארק	1.5125	1.5115	1.5103
פרנק שווייצרי	1.261	1.26	1.2555
ליש"ט*	1.624	1.623	1.6224
ין	97.38	97.33	97.35
דולר קנדי	1.3518	1.3513	1.3511
פרנק צרפתי	5.1745	5.17	5.1719
אקו*	1.262	1.2605	1.2603
ד' אוסטרלי*	0.7428	0.7423	0.7405
ד' סינגפור	1.4733	1.4723	1.4662
לירטה	1542.38	1542.05	1542.33

*[illegible]

ריביות

ליבור – לונדון

	3 חד'	6 חד'	שנה
דולר	5.688%	6.000%	6.563%
שטרלינג	6.000%	6.510%	7.375%
ין	2.388%	2.500%	2.813%
פר"ש	4.047%	4.234%	4.625%
מארק	5.188%	5.259%	5.643%
אקו	5.984%	6.234%	6.797%
פר"צ	5.625%	5.816%	6.328%
גילדן	5.200%	5.340%	5.740%
ד' קנדי	5.500%	6.000%	6.870%

ריבית הבסיס (פריים) בארה"ב: 7.75%

יורודולר – פרנקפורט

פיקדונות	דולר	מארק
3 חודשים	5.620%	5.180%
6 חודשים	5.930%	5.250%
1 שנה	6.500%	5.620%

תשואה על שטרי אוצר אמריקאים

תקופה	תשואה
3 חודשים	5.14%
שנה	6.18%
10 שנים	7.85%
30 שנה	8.01%

בורסות

בורסה	מדד	נעילה	שינוי בנקודות	שינוי ב-%	שער גבוה	שער נמוך	שינוי ב-% מ-30.12.93
ניו יורק	דאו ג'ונס 30	3930.66	55.51	1.43%	3953.54	3863.37	4.70%
	S&P 500	473.77	7.92	1.70%	473.78	465.8	1.56%
טוקיו	ניקיי 225	19805.16	8.8	0.04%	19904.08	19725.65	13.71%
הונג קונג	האנג סנג	9379.47	74.89	0.80%	9383.12	9276.95	-21.10%
סינגפור	סטרייטס טיימס	2362.46	5.77	0.24%	2370.33	2350.7	-2.61%
לונדון	FTSE 100	3083.8	54.2	1.79%	3083.9	3024.7	-9.79%
פרנקפורט	דקס	2040.32	27.12	1.35%	2045.98	2031.57	-9.99%
פאריס	CAC 40	1905.69	47.58	2.56%	1907.64	1859.14	-15.97%
מילנו	MIBTEL	10120	315	3.21%	10120	9834	1.20%
ציריך	SMI	2490.5	31.9	1.30%	2490.5	2456.2	-15.80%
אמסטרדם	EOE	409.05	5.18	1.28%	410.45	405.25	-1.26%

סחורות

מתכות יקרות

ניו יורק	מחיר	שינוי
זהב נוב' (דולר לאונקייה)	387.3	-1.5
כסף נוב' (סנט לאונקייה)	534.5	-7.9
פלטינה ינואר (דולר לאונקייה)	425.8	-2

לונדון	מחיר
זהב (דולר לאונקייה)	387.5
כסף (דולר לאונקייה)	5.39
פלטינה (דולר לאונקייה)	422.5
פלדיום (דולר לאונקייה)	160.5

ניו יורק (סנט לליברה)	מחיר	שינוי
רכז תפוזים נוב'	104.75	-0.5
כותנה נובמ'	71.95	-0.88
קפה דצמ'	189.5	0.1
קקאו דצמ' (דולר לטונה)	1333	-19
סוכר מרץ	12.83	-0.06

גרעינים ובקר שיקגו	מחיר	שינוי
פולי סויה נובמ' (סנט לבושל)	546.75	-5.75
חיטה דצמ' (סנט לבושל)	391.5	-2.75
תירס דצמ' (סנט לבושל)	216.75	-1.25
בקר חי דצמ' (סנט לליברה)	69.95	0.125

מתכות תעשייתיות לונדון (דולר לטונה)

	מחיר
נחושת ספוט (דולר לטונה)	2677
בדיל ספוט (דולר לטונה)	5902
עופרת ספוט (דולר לטונה)	654.5
אבץ ספוט (דולר לטונה)	1113
אלומיניום ספוט (דולר לטונה)	1800
ניקל ספוט (דולר לטונה)	7200

נפט (מחיר חבית בדולרים)

	מחיר
ברנט ספוט	17.15
ברנט נובמ'	16.7
דובאי ספוט	15.7
מארין ספוט	15.6
מקסס קרוד ספוט	18.27
גפט להימום ספוט	47.05

מוצרים מוגמרים (דולרים לטונה)
איכות ים תיכון (מקביל לאיכות להדרה):

	מחיר
בנזין (עופ' 0.15)	191
נפטא פר"ב	162

סחורות רכות

לונדון	מחיר	שינוי
קפה נובמ' (דולר לטונה)	3480	-73
קקאו דצמ' (ליש"ט לטונה)	958	-1
גומי אוקט' (דולר לקילו)	131.5	-0.25

מדד CRB (של 21 סחורות, ארה"ב)

נעילה	שינוי	שינוי ב-%
234.48	-0.48	-0.20%

שווקים

עליות חדות בבורסות ניו יורק ואירופה

הדולר שוב מעל לשער 1.5 מארק ו־97 ין

מאת טל הראל

וול סטריט

עליות מחירים חדות נרשמו בוול סטריט ביום ששי, בעקבות התחזקות במחירי איגרות החוב ובשער הדולר. שוק ההון קיבל עידוד מהנתונים שפירסם משרד המסחר האמריקאי ביום ששי, לפיהם צמחה הכלכלה האמריקאית בשיעור של 3.4% ברבעון השלישי של 94', ואילו שיעור האינפלציה ירד ל־2.7% בתקופה זו.

הירגעות מהחשש לאינפלציה בשוק איגרות החוב – איפשר לוול סטריט לחזור ולהתרכז בדו"חות הרבעוניים המתפרסמים כעת. לפיכך התחזקה המגמה החיובית, שהתגרשה כבר ביום חמישי. נפח המסחר בבורסת ניו יורק עבר את ה־380 מיליון מניות, והיחס בין המניות העולות ליורדות היה 8 ל־3.

העליות החזקות ביותר נרשמו עבור המניות הכבדות: מדד דאו ג'ונס קפץ ביותר מ־50 נקודות ושוב נמצא מעל לקו ה־3,900 נקודות. בין מניות המדד בלטה גודייר, שמחירה עלה ב־2.2% בעקבות הודעת החברה על עלייה של 15% ברווחים ברבעון השלישי. מחיר מניית דיסני עלה בקרוב ל־2%, על רקע השמועות כי החברה מעוניינת לרכוש או להתמזג את רשת הטלוויזיה אן.בי.סי.

מניית יבם התחזק ב־2.7% על רקע שמועות כי החברה חוברת אפל קרובות להסכם שיאפשר לי־בם להשתמש במערכות ההפעלה החדשה של אפל.

בעקבות דו"ח חיובי של חברת הליברטון, עלה גם מחירן של מניות נפט אחרות.

מחירן של המניות הנסחרות מעבר לדלפק עלה בפחות – מדד נסד"ק התחזק בקצת יותר מאחוז.

אירופה

גם באירופה היו ביום ששי עליות מחירים שלא נראו שם זמן רב: מדד פיננשל טיימס בלונדון עלה בקרוב ל־2%, מדד דקס בפרנקפורט התחזק ב־1.35%, מדד איי.אם.אס באמסטרדם נסק ב־1.25% ואילו בציריך היתה עליית מחירים "צנועה" של 0.65%.

אך יותר מכולם הגדילו לעשות הבורסה של מילנו ופאריס: במילנו קפץ מדד מיבטל ב־3.21%. בנוסף לעידוד שקיבלה מילנו מהתחזקויות בבורסות אחרות, עזרו כאן כיסויי עמדות לקראת סוף השבוע הארוך, וכן התעניינות רבה במגזר הבנקאי, גם מצד משקיעים זרים.

מגזר הבנקאות נהנה מהצעת הרכש שהגיש בנק קרדיטו איטליינו לבנק קרדיטו רומגולו, בסך שני טריליון לירות.

בורסה שנייה בה עלו המחירים בחדות היתה פאריס. מדד סי.איי.סי התחזק ב־2.56% אל מעל לרמת ה־1,900 נקודות. הדולר המתחזק ופקיעתם של חוזי אוקטובר נתנו כאן עידוד נוסף.

אמנם היו סיבות מקומיות ואחרות להתחזקות במילנו ובפאריס. אך אין לשכוח גם כי שתי בורסות אלו ראו בחודש האחרון ירידות חזקות יחסית לירידות המחירים בבורסות אחרות באירופה, ולכן היה צפוי תיקון חד יותר כלפי מעלה.

מטבעות

שער הדולר עלה ביום ששי אל מעל ל־1.5 מארק ו־97 ין. לדברי סוחרים נבעה ההתחזקות מנתוני התמ"ג האמריקאי, שהתפרסמו אתמול והראו מגמת צמיחה חזקה של הכלכלה האמריקאית.

נתונים אלו הביאו לעליות מחירים בבורסת ניו יורק ובשוק איגרות החוב, ובעקבות זאת עלה גם הביקוש למטבע האמריקאי.

בראשית המסחר באירופה התגברה ההתעניינות בדולר בשל שמועות כי שבע המדינות המתועשות יתכנסו לישיבת חירום כדי לדון בדרכים להמריץ את הדולר. מאוחר יותר שלל פקיד ממשל אמריקאי את השמועות.

שוק ההון האמריקאי ממשיך להפתיע

מאת טל הראל

שוק ההון האמריקאי ממשיך להפתיע: ביום ששי התאוששו איגרות החוב הממשלתיות מהשפל בו היו מאז סוף השבוע הקודם.

כזכור, ירד מחירן של איגרות החוב בשבוע האחרון, על רקע התחזקות הציפיות להעלאת הריבית בארצות־הברית, לשפל הנמוך ביותר זה שנתיים וחצי.

ציפיות אלו הוזנו על־ידי ההחלשות בשער הדולר, ועל־ידי נתונים שהראו, כי למרות העלאות הריבית הקודמות שבוצעו השנה, לא חלה ירידה בפעילות הכלכלית בארצות־הברית. גם המכרז שערך משרד האוצר האמריקאי, לשטרות של שנתיים וחמש שנים, לא הוסיף בריאות לשוק.

תוואי התנהגות זו של שוק איגרות החוב חוזר על עצמו בקביעות מראשית השנה. מאז שהתברר כי התוצר המקומי הגולמי האמריקאי קפץ ביותר מ־6% ברבעון האחרון של 93', יורדים מחירי איגרות החוב בכל פעם שמתפרסם נתון חדש, המראה על צמיחה כלכלית בריאה.

הסיבה לכך היא החשש, המוצדק בחלקו, כי צמיחה גבוהה יותר תביא את הפדרל ריזרב להעלות את הריבית, כדי למנוע עלייה בשיעור האינפלציה. הן אינפלציה והן ריבית גבוהה יותר שוחקים את הרווחים על השקעות עם תשואה קבועה, כמו איגרות חוב ומניות.

גם ביום ששי התפרסם נתון כלכלי נוסף ששוקי ההון חיכו לו – התמ"ג האמריקאי ברבעון השלישי של 94'. הציפיות היו כי תחול האטה מסוימת בצמיחת התמ"ג, שגדל ברבעון השני ב־4.1%. רבים הימרו על 2.8%, או אולי פחות, אך הנתון הסופי הפתיע את כולם: התמ"ג צמח ב־3.4%. בנוסף, התברר כי עיקר העלייה בתוצר חלה בשל הגידול בביקוש הצרכנים, בניגוד לעלייה ברבעון השני, שנבעה בעיקר מהצטברות מלאים.

לפיכך, סיפקו נתוני התמ"ג לרבעון השלישי סיבה טובה לדאגה, בייחוד מאחר שגם ברבעון הרביעי צפויים הביקושים להוביל את עיקר הצמיחה, בשל עונת החגים.

אך ההפתעה העיקרית היתה בדמות תגובתם של המשקיעים באיגרות החוב. אמנם מייד אחרי פרסום הנתונים היו מימושים קלים, אך בעקבותם החלו המשקיעים לקנות, והרבה: מחירן של איגרות ל־30 שנה קפץ ביותר מ־10 נקודות, והתשואה עליהן ירדה שוב אל מתחת לקו ה־8% – ל־7.96%.

כדי להסביר תגובה זו הצביעו רבים על ההתחזקות שחלה בשער הדולר ביום ששי. שערו של המטבע האמריקאי טיפס ביום ששי מעל ל־1.5 מארק ו־97 ין.

סוחרי המטבעות, מצידם, תלו את הסיבה להתאוששות הדולר באיגרות החוב האמריקאיות ובתמ"ג. אך תמ"ג גבוה לא יכול להסביר גם את התחזקות הדולר ביום ששי: המטבע האמריקאי לא הפסיק להידרדר מראשית השנה הנוכחית, למרות הצמיחה היפה של הכלכלה האמריקאית, המלווה בשיעורי אינפלציה נמוכים במיוחד.

מדוע נתון שהביא בחודשים האחרונים לירידות במחירי האיגרות, שגרר בעקבותן גם את המניות, הביא ביום ששי דווקא לעליות מחירים? התשובה לכך נמצאת אולי בעובדה שיחד עם התמ"ג התפרסמו גם האינדיקטורים לאינפלציה, שהראו כי שיעור האינפלציה לא רק שלא עלה ברבעון השלישי, אלא אף ירד ל־2.7% במונחים שנתיים.

החדשות עבור הכלכלה האמריקאית הן טובות, אך ישנות. גם במחצית הראשונה של השנה לוותה הצמיחה הכלכלית בשיעורי אינפלציה נמוכים מ־3%, ולכן תגובת שוק האג"ח היא תעלומה.

אם חשבת להנפיק את חברתך בבורסה ואינך יכול!!!

באפשרותינו להנפיק את חברתך בארה"ב בתהליך מהיר.

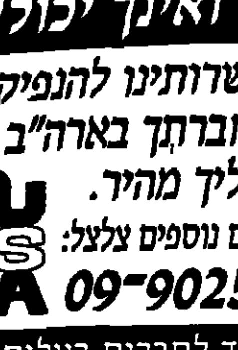

לפרטים נוספים צלצל: 09-902528

(מיועד לחברות בעלות הון עצמי של 2 מיליון דולר ומעלה)

דן רנט א־קאר בע"מ - AVIS

הודעה על אסיפה כללית שלא מן המנין

ניתנת בזאת הודעה על כינוס אסיפה כללית שלא מן המנין של החברה שתתקיים ביום 23.11.94 בשעה 16:00 במשרדי החברה ברח' המסגר 12 תל אביב.

על סדר היום:

1. אישור עסקה של החברה עם בעל שליטה שלו עניין אישי בעסקה - דן אגודה שיתופית לתחבורה ציבורית בע"מ (להלן: דן) לשם מתן שירותי הסעה אל העבודה וממנה, ע"י החברה, לנהגי דן.
   - א. דן הינו בעל השליטה בחברת האם של החברה - אמד - חברה לפיתוח נכסי דלא ניידי בע"מ, שהיא בעלת כ־80% ממניות החברה.
   - ב. מהות העניין האישי – דן הינו מקבל השירות על פי העסקה המוצעת.
   - ג. תנאיה העקריים של העסקה – מתן שירותי הסעות אל ומן העבודה לנהגי דן, באמצעות אוטובוסים זעירים של החברה אשר יופעלו על ידה, לתקופת נסיון בת ששה חודשים, בשלבים. לאחר תקופת הנסיון, יוחלט על המשך ההתקשרות.
2. תיקון תזכיר החברה בדרך של הוספת סעיף לסעיף המטרות שלשמן נוסדה החברה, בזו הלשון:"לעסוק בעסקי הסעות שונות.
3. שונות.

אם תוך חצי שעה מהמועד שנקבע לאסיפה לא ימצא המנין החוקי, תידחה האסיפה בשבוע אחד, לאותה השעה ובאותו המקום, ובאסיפה נדחית זו יתהווה מנין חוקי בשעה שיהיו נוכחים, בעצמם או ע"י שליח, 2 חברים המחזיקים או מייצגים שליש מקולות ההצבעה.

בעל מניות המבקש להיות מיוצג באסיפה באמצעות שליח או בא כח, מתבקש להפקיד כתב מנוי כאמור, או ייפוי כח, במשרדי החברה, לפחות 48 שעות לפני הזמן הקבוע לאסיפה.

במידה והאסיפה תידחה כאמור, תפורסם הודעה על המקום והמועד לכינוס האסיפה הנדחית.

ניתן לעיין, במשרדי החברה, בנוסח המלא של הצעות ההחלטה המובאות לאישור האסיפה.

יו"ר הדירקטוריון

בלנטיין השקעות בע"מ

לשעבר

המסלול תעשיות (נתניה) בע"מ

("החברה")

בהתאם לסעיף 23 לחוק ניירות ערך, התשכ"ח - 1968, ניתנת בזאת הודעה על פרסום

תשקיף

הנפקה של

1,068,903 מניות רגילות, רשומות על שם בנות 1 ש"ח ע.נ. כ"א;

ושל

18,527,000 ש"ח ע.נ. אגרות חוב (סדרה א) רשומות על שם בערך נקוב כולל של 18,527,000 ש"ח נושאות ריבית שנתית בשיעור של 4.5% צמודות (קרן וריבית) למדד המחירים לצרכן שפורסם ביום 15.10.1994 בגין חודש ספטמבר 1994 ועומדות לפרעון ב־4 תשלומים שנתיים שווים ביום 20 באוקטובר בכל אחת מהשנים 1998 - 2001. אגרות החוב (סדרה א) ניתנות להמרה בכל יום עסקים החל מיום רישומן למסחר בבורסה לניירות ערך בת"א ועד ליום 30.9.2001 (ועד בכלל) (למעט בין הימים 1.10 ל־ 20.10 של כל אחת מן השנים 1998 - 2000) למניות רגילות של החברה, רשומות על שם, בנות 1 ש"ח ע.נ. כ"א, לפי שער המרה של 15 ש"ח ע.נ. אגרות חוב למניה רגילה אחת של החברה בת 1 ש"ח ע.נ. (1,500%) (כפוף להתאמות). (ראה סעיף 3.10 בתשקיף);

ושל

1,375,201 כתבי אופציה (סדרה 2) הניתנים למימוש למניות בתקופת המימוש שהיא החל מיום רישומם למסחר בבורסה וכלה ביום 20 באוקטובר 1998 למעט ב־12 עד ה־16 של כל חודש קלנדרי באופן שכל כתב אופציה (סדרה 2) ניתן למימוש למניה אחת רשומה על שם בת 1 ש"ח ע.נ. כנגד תשלום במזומן של מחיר מימוש של 7 ש"ח הצמוד למדד המחירים לצרכן כמפורט בסעיף 3.11 לתשקיף (להלן: "כתבי אופציה (סדרה 2)"). כתב אופציה (סדרה 2) אשר לא ימומש עד לתום יום העסקים של ה־20 באוקטובר 1998 (כולל) יהא בטל ולא יקנה למחזיק בו שום זכות שהיא כלפי החברה.

הנפקה בדרך של זכויות

1,068,903 מניות רגילות רשומות על שם בנות 1 ש"ח ע.נ. כ"א יחד עם 356,301 כתבי אופציה (סדרה 2) מוצעים בדרך של זכויות לזכאים הרשומים והבלתי רשומים לפי היחס של יחידת זכות אחת בגין כל 5 ש"ח ע.נ. מניות רגילות בנות 1 ש"ח ע.נ. שיהיו מוחזקים על ידם בתאריך הקובע 30.10.94. בעלי ניירות הערך המזכים יהיו זכאים לרכוש מניות ואופציות (סדרה 2) כאשר הרכב כל יחידה ("יחידות זכות") ומחירה הינו:

3 מניות רגילות במחיר של 1 ש"ח	3 ש"ח
1 כתב אופציה (סדרה 2)	ללא תמורה
סה"כ מחיר ליחידה	3 ש"ח

בהתחשב במחיר הסגירה של המניה בבורסה ביום 18.10.94, במחיר המניות המוצעות בדרך של זכויות ובערך הכלכלי של כתבי אופציה (סדרה 2), שער המניה "אקס זכויות" הינו 13.44 ש"ח (1,344%). מרכיב ההטבה הצפוי שבזכויות על־פי תשקיף זה הינו כ־70.1%. ראה סעיף 6.6.1 לתשקיף.

הצעה לציבור

18,527,000 ש"ח ע.נ. אגרות חוב (סדרה א), ו־970,000 כתבי אופציה (סדרה 2) מוצעים בזה לציבור ב־97,000 יחידות, במכרז על מחיר היחידה, כאשר מחיר ומבנה כל יחידה הינם כדלקמן:

191 ש"ח ע.נ. אגרות חוב (סדרה א) במחיר כולל של	**191 ש"ח**
10 כתבי אופציה (סדרה 2)	**ללא תמורה**
סה"כ מחיר מינימלי ליחידה	**191 ש"ח**

היחידות יוצעו לציבור במכרז על מחיר היחידה ללא קביעת מחיר מקסימלי אשר יתקיים ביום 31.10.94.

הערך הכלכלי של כתב אופציה (סדרה 2) המוצע לציבור המבוסס על נוסחת החישוב שנקבעה בהנחיות הבורסה לקביעת שווי כתבי אופציה של החברה הוא 10.72 ש"ח (1072 %) בהתבסס על מחיר המניה בבורסה ביום 18.10.94 (2,305%), מחושב על פי סטית תקן שבועית של 13.87% (מחיר "אקס זכויות" של 13.44 ש"ח (1344%)).

המחיר של כל 1 ש"ח ע.נ. מניות החברה הנובע מהמרה וממימוש של ניירות הערך המוצעים ביחידה לציבור על־פי תשקיף זה הינו כ־10.14 ש"ח (1,014 %), וזאת בהתחשב בהנחות ובנתונים המפורטים בסעיף 6.6.2 לתשקיף.

הצעה לעובדים

48,900 כתבי אופציה (סדרה 2) מוצעים בזה לשניים מעובדי החברה ללא תמורה (ראה סעיף 3.14 לתשקיף). לענין מיסוי העובדים ראה סעיף 3.14.3 לתשקיף.

החברה אחרה במתן דיווחים מידיים כנדרש על פי חוק ניירות ערך, התשכ"ח-1968 ותקנות ניירות ערך (דוחות תקופתיים ומידיים), התש"ל-1970. ראה סעיף 6.9 לתשקיף.

החברה רשומה על פי חוק רישום קבלנים לעבודות הנדסה בנאיות, תשכ"ט-1969 והיא מסבה ביצוע עבודות לחברה בת בשליטה מלאה. לחברה הבת אין רשיון קבלן והסבת העבודות יש בה עבירה על פי חוק רישום קבלנים. על פי החוק מוקנית לרשם הקבלנים הסמכות לבטל או להשעות רשיון קבלן למי שהסב עבודות כאמור. ראה סעיף 8.5.2 בתשקיף.

לצורך פעילויות הקשורות בייעסקת בלגיה" עשויה החברה להזדקק לסך של עד 1,500 אלפי ש"ח וזאת עד להשלמת הסדרי מימון חדשים עם בנק זר. ראה סעיף 8.7.1 לתשקיף. נכסי המקרקעין של החברות הבלגיות שועבדו לבנק הזר כנגד הלוואות שקיבלו ממנו. החברות הבלגיות פיגרו בפרעון חלק מתשלומי הריבית בגין ההלוואות הנ"ל. ראה סעיף 8.7.1 לתשקיף.

כ־4,500 אלפי ש"ח המהווים כ־27% מתמורות ההנפקה (נטו) ישמשו לפרעון אשראי לזמן קצר בבנק דיסקונט לישראל בע"מ. כ־3,000 אלפי ש"ח נוספים מתוך תמורת ההנפקה ישמשו להקטנת התחייבויות נטו לבנק דיסקונט לישראל בע"מ, ראה ה"ש 1 בעמ' ג־31 לתשקיף.

יתרת תמורת ההנפקה (נטו) וכן התמורה העתידית ממימוש כתבי האופציה תשמש למימון פעלותיה העסקיות של החברה כפי שיקבעו ע"י הדירקטוריון מעת לעת, לפי שיקול דעתו. ראה פרק 7 לתשקיף.

לחברה לקוח עיקרי אחד אשר ההכנסות ממנו, מהסך הכולל של ההכנסות, מהוות כ־26% בתקופה של ששה החדשים שהסתיימה ביום 30.6.94, 31% בשנת 1993 ו־22% בשנת 1992. ראה סעיף 8.3.3.1 בתשקיף.

מניות החברה נסחרות בבורסה במסגרת הרשימה הראשית.

להבטחת כל הסכומים (קרן, ריבית והפרשי הצמדה) שהחברה התחייבה לשלם למחזיקי אגרות החוב (סדרה א) ולהבטחת הקיום המלא והמדוייק של כל יתר תנאי אגרות החוב תשעבד החברה, לטובת הנאמן, במשכנתא מדרגה שניה את זכויותיה במקרקעין הידועים כגוש 8235 חלקה 49 ו־67, בנתניה, ותבנוי עליהם (לתאור המקרקעין המשועבדים - ראה סעיף 8.3.4.2 לתשקיף). כל תמורת כספי ההנפקה מההצעה לציבור תופקד בפקדון מיוחד ותשועבד בשעבוד קבוע בדרגה ראשונה לטובת הנאמן. תמורת ההנפקה, למעט סך של 6,000 אלפי ש"ח תועבר לחברה לאחר רשום משכנתא בדרגה שניה לטובת הנאמן ועל פי מכתב שהתקבל מבנק דיסקונט לישראל בע"מ ("בנק דיסקונט"), בעל משכנתא מדרגה ראשונה, לפיו המשכנתא לבנק דיסקונט מבטיחה סכום שלא יעלה על סך בש"ח השווה ל־2 מליון דולר ארה"ב בתוספת הפרשי שער, הצמדה וריבית. הסך של 6,000 אלפי ש"ח ופירותיו יועבר לחברה כנגד מכתב מבנק דיסקונט אשר יפחית את הסכום המובטח במשכנתא לבנק דיסקונט כך שיעמוד על סך בש"ח השווה ל־1 מליון דולר ארה"ב בתוספת הפרשי שער, הצמדה וריבית. סך התחייבויות החברה המובטחות בשיעבודים ליום 18.10.94 הינו כ־20,162 אלפי ש"ח. ההון העצמי של החברה ליום 30.6.94 הינו כ־13,329 אלפי ש"ח (בלתי מבוקר).

בין בעלי עניין בחברה קיים הסכם בדבר זכויות קדימה והצטרפות במכירת ניירות ערך, ראה סעיף 6.8.2 לתשקיף. בדבר עסקאות בין החברה לבין בעלי ענין בה־ ראה סעיף 10.2 בתשקיף.

החברה חשופה לשינויים בשערי המטבעות לעומת מטבע מקומי ובין מטבעות החוץ לבין עצמם. ראה סעיף 8.9.3 לתשקיף.

הנפקת ניירות הערך הנ"ל לציבור וההנפקה בדרך של זכויות מובטחות בחיתום. לענין שיפוי שנתנה החברה לחתמים בקשר לתשקיף זה, ראה סעיף 4.3 לתשקיף. סך כל עמלות החיתום, ההפצה, הניהול, הריכוז וההוצאות האחרות של הנפקה זו, צפויות להגיע לכ־15% מתמורת ההנפקה המיידית, בהנחה שמחיר המכרז לציבור יקבע כמחיר המינימלי ליחידה.

כל בעלי העניין הודיעו לחברה על כוונתם לנצל את מלוא הזכויות המוקנות להם על־פי תשקיף זה. *(לבעלי העניין הזכות לממש כ־67% מהיחידות המוצעות בהנפקת הזכויות).*

עותק מהתשקיף והעתק מן ההיתר לפרסומו ומשטר הנאמנות יוגשו לרשם החברות לא יאוחר מיום העסקים הראשון לאחר תאריך התשקיף.

ניתן להשיג עותקים של התשקיף ולהגיש הזמנות לניירות הערך המוצעים בסניפי הבנקים ואצל חברי הבורסה לניירות ערך בתל־אביב בע"מ.

מנהלי קונסורציום החתמים: אי.בי.אי. חיתום והשקעות (1993) בע"מ[1], ציון משאבים בע"מ, לוקסנבורג חיתום בע"מ, י.ל.ר. חיתום והשקעות (1993) בע"מ, זוהר-בדנר חתמים בע"מ, גבורה (ה.ס. 1986) בע"מ, אלון חיתום וניירות ערך בע"מ[2], יהב חיתום בע"מ, אפסילון בית השקעות חתמים (1993) בע"מ, סימדין חיתום והנפקות (1993) בע"מ, רקיע חיתום (1993) בע"מ, רבבות חיתום בע"מ, אנובה התמויות בע"מ, זיו-סל חיתום והשקעות (1993) בע"מ, יורד-דורות" חברה לחיתום (1993) בע"מ, סיגנל חתמים בע"מ, זינגר ברנע ושות' - חיתום והנפקות בע"מ.

הנאמן לאגרות החוב: חברה לנאמנות של בנק הספנות לישראל בע"מ.

הודעה זו אינה מהווה הזמנה לרכוש את ניירות הערך המוצעים.

תאריך התשקיף: 24.10.94

1) בעלת ענין בחברה.
2) חברה בת (100%) של בעלת ענין בחברה-כ.ד.ש השקעות בע"מ.

תתקשר עכשיו!
המטען שלך ינחת מחר על הבוקר בניו יורק

שערי מטבע חוץ / 28.10.94

המטבע	בנקנוטים לאומי קניה	לאומי מכירה	הפועלים קניה	הפועלים מכירה	דיסקונט קניה	דיסקונט מכירה	העברות והמחאות לאומי קניה	לאומי מכירה	הפועלים קניה	הפועלים מכירה	דיסקונט קניה	דיסקונט מכירה	שער יציג	שינוי יומי	שינוי חודש	מתחילת שנה נומינלי	מתחילת שנה ריאלי
1 דולר ארה"ב	2.93	3.07	2.94	3.07	2.94	3.07	2.9851	3.0272	2.9816	3.0237	2.9902	3.0318	3.0090	0.03%	-0.13%	0.77%	-10.09%
1 מארק גרמני	1.96	2.05	1.97	2.06	1.96	2.06	1.9923	2.0204	1.9917	2.0199	1.9926	2.0204	2.0060	-0.28%	3.00%	16.56%	4.00%
1 לירה שטרלינג	4.78	5.01	4.82	5.04	4.81	5.04	4.8836	4.9525	4.8809	4.9498	4.8936	4.9636	4.9202	-0.05%	3.32%	11.49%	-0.53%
1 פרנק צרפתי	0.56	0.60	0.57	0.60	0.57	0.60	0.5814	0.5896	0.5818	0.5901	0.5816	0.5897	0.5861	-0.26%	2.79%	15.69%	3.22%
100 ין יפני	3.02	3.16	3.02	3.16	3.04	3.18	3.0774	3.1208	3.0707	3.1140	3.0900	3.1330	3.0989	-0.30%	1.29%	16.06%	3.55%
1 גילדן הולנדי	1.75	1.83	1.75	1.83	1.74	1.83	1.7784	1.8035	1.7763	1.8014	1.7830	1.8079	1.7898	-0.28%	3.02%	16.34%	3.80%
1 פרנק שווייצרי	2.34	2.45	2.35	2.46	2.35	2.46	2.3810	2.4146	2.3805	2.4141	2.3891	2.4223	2.3999	-0.43%	2.34%	19.03%	6.20%
1 כתר שוודי	0.41	0.43	0.41	0.43	0.41	0.43	0.4191	0.4250	0.4182	0.4242	0.4186	0.4245	0.4216	-0.68%	4.88%	17.60%	4.93%
1 כתר נורבגי	0.45	0.47	0.45	0.47	0.45	0.47	0.4576	0.4640	0.4576	0.4642	0.4582	0.4646	0.4615	-0.36%	3.71%	16.19%	3.67%
1 כתר דני	0.50	0.52	0.50	0.53	0.50	0.53	0.5096	0.5168	0.5086	0.5159	0.5108	0.5179	0.5128	-0.43%	3.35%	16.23%	3.70%
1 מארק פיני	0.64	0.67	0.64	0.67	0.64	0.68	0.6536	0.6628	0.6520	0.6613	0.6527	0.6618	0.6573	-0.89%	6.51%	37.26%	13.55%
1 דולר קנדי	2.17	2.27	2.17	2.27	2.17	2.27	2.2095	2.2407	2.2085	2.2397	2.2113	2.2421	2.2291	-0.10%	-0.55%	-0.82%	-11.51%
1 דולר אוסטרלי	2.15	2.27	2.14	2.30	2.15	2.28	2.2179	2.2492	2.2145	2.2459	2.2166	2.2475	2.2352	0.11%	0.36%	10.48%	-1.43%
1 ראנד דרא"פ	0.77	1.00	0.61	0.87	0.67	0.85	0.8526	0.8647	0.8514	0.8635	0.8551	0.8671	0.8592	-0.08%	1.98%	-2.22%	-12.76%
10 פרנק בלגי	0.95	1.00	0.94	1.00	0.95	1.06	0.9682	0.9819	0.9677	0.9814	0.9708	0.9844	0.9749	-0.28%	2.97%	17.93%	5.22%
10 שילינג אוסטרי	2.78	2.91	2.78	2.91	2.79	2.92	2.8327	2.8727	2.8289	2.8689	2.8395	2.8790	2.8502	-0.26%	3.03%	16.43%	3.89%
1000 לירטה איטל'	1.90	2.01	1.91	2.03	1.92	2.01	1.9485	1.9760	1.9469	1.9745	1.9531	1.9803	1.9644	-0.24%	1.43%	12.58%	0.43%
100 פזטה ספרדית	2.33	2.49	2.37	2.53	2.35	2.47	2.3954	2.4291	2.3948	2.4286	2.4031	2.4365	2.4123	-0.26%	2.72%	15.24%	2.82%
1 (ECU)	---	---	---	---	---	---	3.7997	3.8533	3.7942	3.8478	3.8152	3.8682	3.8279	-0.21%	2.79%	14.82%	2.44%
1 דינר ירדני	4.17	4.43	4.19	4.48	---	---	---	---	---	---	---	---	4.2878	0.03%	-0.48%	2.57%	---
10 לירה לבנונית	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	0.0180	0.00%	1.69%	2.27%	---
1 לירה מצרית	0.85	0.91	0.85	0.91	---	---	---	---	---	---	---	---	0.9779	0.03%	-1.65%	3.97%	---
1 סל מטבעות	---	---	---	---	---	---	3.3850	3.4330	3.3818	3.4296	3.3898	3.4369	3.4105	-0.09%	1.22%	7.12%	-4.42%

שערי חליפין מצטלבים / אירופה צהרים / 28.10.94

	דולר ארה"ב	לירה שטרלינג	מארק גרמני	100 ין יפני	פרנק שווייצרי	פרנק צרפתי	גילדן הולנדי	1000 לירטה איטלקי	10 פרנק בלגי
1 דולר ארה"ב	---	0.6116	1.5000	0.9710	1.2538	5.1339	1.6812	1.5318	3.0865
1 לירה שטרלינג	1.6352	---	2.4527	1.5877	2.0502	8.3948	2.7490	2.5047	5.0469
1 מארק גרמני	0.6667	0.4077	---	0.6473	0.8359	3.4226	1.1208	1.0212	2.0576
100 ין יפני	1.0299	0.6298	1.5448	---	1.2913	5.2873	1.7314	1.5775	3.1787
1 פרנק שווייצרי	0.7976	0.4878	1.1964	0.7744	---	4.0947	1.3409	1.2217	2.4617
1 פרנק צרפתי	0.1948	0.1191	0.2922	0.1891	0.2442	---	0.3275	0.2984	0.6012
1 גילדן הולנדי	0.5948	0.3638	0.8922	0.5776	0.7456	3.0537	---	0.9111	1.8359
1000 לירטה איטל'	0.6528	0.3993	0.9793	0.6339	0.8185	3.3516	1.0976	---	2.0150
10 פרנק בלגי	0.3240	0.1981	0.4860	0.3146	0.4062	1.6634	0.5447	0.4963	---

עכשיו כל לילה לניו יורק עם בואינג 747-400
03-6917211 - תל-אביב
השמיים פתוחים
ELAL אל על
CARGO מטענים

בעולם

קנו כאשר הדם זורם ברחובות

ראיון של כתב העת "פורצ'ן" עם מארק מוביוס, מנהל השווקים המתעוררים בחברת ניהול ההשקעות טמפלטון

FORTUNE

שמו הפך להיות שם נרדף לשווקים גלובליים חדשים. מארק מוביוס, העומד בראש הצוות של שווקים מתעוררים בחברת ניהול ההשקעות טמפלטון, הוא בעל אחד מן הביצועים הטובים – והארוכים – ביותר של מנהל כספים כלשהו בזירה העולמית. מוביוס התחיל כשניהל ב־1987 את הקרן הסגורה בסך 100 מיליון דולר טמפלטון שווקים מתעוררים. היום הוא מנהל 24 קרנות ותיקי השקעה, בשווי של יותר מ־6 מיליארד דולר. משקיעים נועזים שנכנסו להשקעתו המקורית הצליחו מאוד והרוויחו מדי שנה 34% במשך 5 השנים האחרונות. מוביוס עדיין בודק מדינות מתפתחות כמו מקסיקו, תאילנד ורוסיה כשהוא מחפש שווי טוב, ובמשך מרבית הזמן הוא ישן רק במטוסים. באחרונה הוא עדכן את "פורצ'ן" בדבר מצב ההשקעות הגלובליות, אחר השווקים והלהיטים בשטח.

עם כל הכסף הנכנס לשווקים מתעוררים, האם ראית לקחים יקרים למשקיעים פחות מנוסים?

היו הרבה פניקות ובהלות מוקדם יותר השנה. אנשים שנכנסו בהמוניהם ב־1993, כאשר השווקים עלו כמטורפים, נפגעו כאשר אחדים מהם, כמו הונג קונג, התמוטטו במגמה הראשונה של 1994. הבהלה יוצרת בעיות משום שמשקיעים חדשים מעוותים את הערכים. נאמר שאתה מנהל תיקים היושב בניו יורק עם צוות של שני אנשים. איך תיכנס לשוק מתעורר? הדרך הקלה היא לקנות את מסד הנתונים של מורגן סטנלי או IFC ולהתחיל לקנות את המדד. בדרך זו לקוחותיך לפחות לא יאשימו אותך אם ביצועיך יהיו מתחת למדד. אבל אתה לא מבדיל בין מניות שונות. אתה לא אומר, זה יקר וזה זול, אתה פשוט קונה את מה שנמצא שם. התוצאה היא שבסופו של דבר יש לך תנועת מחירים מטורפת במניות הגדולות כאשר אנשים נדחפים כדי לקבל חשיפה לאותו שוק. זה יוצר שוק בעל שתי שכבות שבו אפשר למצוא הזדמנויות טובות. במקום לקנות רק מניות גדולות המצויות במדד, אנחנו מחפשים אחר מניות זולות מן השכבה השנייה.

אילו הבדלים אתה מוצא בטווחה של שוק בעל שתי שכבות?

המרווחים עצומים, אפילו בבורסה כמו זו של הונג קונג, שהיא היום בורסה זולה יחסית. מניות גדולות, כמו זו של קבוצת סוויר, נסחרות במכפיל של 15–16. אבל אפשר לקנות מניות טובות, סולידיות, קטנות יותר במכפיל של 7–8 – כמו אלה של יצרנית השעונים סטלוקס הולדינגס או הרשת הקמעונית ג'ויס בוטיק.

לקרן העתודה שלך יש היום 43% במזומן. מדוע?

אני נוטה להחזיק בהרבה מזומנים אם איני יכול למצוא מציאות, ובכסף חדש מגדיל אותם. אבל המזומנים שלנו יורדים במהירות משום שאנחנו מוצאים מציאות שמוצאות חן בעינינו במקומות כמו טורקיה, פורטוגל ויוון.

מה קורה בבורסה של הונג קונג? מדוע היא נשארת כל כך זולה?

זה עניין פוליטי. בכל פעם שאני נואם באיזה מקום, מישהו שואל אותי מה יקרה כאשר סין תשתלט על המושבה ב־1997. איש אינו יודע, ואתם יודעים מה קורה לערכה אי ודאות. מחירי המניות אינם עולים. הם רק יורדים. לפי גישתי כל מי שהוא משקיע גלובלי – ומרבית האנשים צריכים להיות כאלה – חייב להיות בעל חשיפה לסין, משום שסין מייצגת את החלקה הצומח של כלכלת העולם. והונג קונג, שם אני מתגורר מאז 1967, היא עדיין הדרך הטובה ביותר לרכוש חשיפה לסין.

מה העמדה הגדולה ביותר שלך עכשיו?

ברזיל, בשל עליית המחירים. לפני חודשים אחדים איש לא רצה לקנות מניות של ברזיל. אבל אנחנו ראינו נכסים הנמכרים בחלק זעיר משוויים האמיתי, ופשוט המשכנו לקנות ולקנות. עכשיו זה מתחיל להשתלם.

אתה מושקע עמוקות במגזר הבנקאי. מדוע?

לעתים קרובות מניות הבנקים נמכרות מתחת לערכן במדינות מתפתחות. הבנקים הם לעתים קרובות לא רק בנקים אלא גם חברות אחזקות לרשימה של מיזמים תעשייתיים. לכן כאשר אנחנו מסתכלים לעומק בחברות אלו, אנחנו מגלים שהנכסים זולים במידה בלתי רגילה.

מה היית אומר לאנשים לעשות בשנתיים שלוש הקרובות?

משקיעים צריכים לעשות ממוצע של עלות דולרית באמצעות השקעת כמות קבועה על בסיס קבוע, ולהחזיק מעמד. איש אינו יודע אם השווקים יעלו, יירדו או ינועו לצדדים. אם באמת יש לך כוח וסבלנות, אתה קונה כאשר הדברים איומים ונוראים. הזמן הטוב ביותר להשקעה הוא כאשר יש אי ודאות גדולה. זה כאשר השווקים בלתי יציבים ביותר, ואז הם גם מצויים בפחות משוויים. אני לא מודאג במיוחד מה קורה לשווי הנכסים הנקי שלי. אני מודאג מכמות המציאות שיש בתיק שלי. למעשה, אני מאושר מאוד כאשר השווקים יורדים. אני אוהב התמוטטות שווקים, הבהלה. כפי שאמר פעם אחד הרוטשילדים, עליך לקנות כאשר הדם זורם ברחובות – אפילו כאשר זה הדם שלך.

כבר לא הליצן שבשחקים

קרניבל אייר של טד אריסון היתה פעם רק שירות מעבורת לאחותה, חברת השיט הנופש המצליחה. עכשיו היא מוכנה להנפקה לציבור

New York Times

אבי כהן, תושב של צפון מיאמי המוכר ציוד אפייה, רתח מכעס אחרי שני ניסיונותיו לטוס לניו יורק עם קרניבל אייר.

"היתה להם טיסה אחת ליום, ובשתי הפעמים הטיסה אוחרה", אמר כשהוא נזכר בצרות שהיו לקרניבל אייר לפני שלוש שנים, כאשר התחילה לפעול כחברת תעופה סדירה.

אבל משום שעובדיה של קרניבל גילו אהדה לתלונותיו ומשום שהחברה מציעה מחירים נמוכים בלי לדרוש קנייה מראש או שהייה בעיר היעד בימי ראשון, הוא נתן לה הזדמנות אחרונה. עכשיו זו חברת התעופה הראשונה שבה הוא בוחר. "מאז טסתי איתם קרוב ל־40 פעם, וכל טיסה יצאה והגיעה בזמן", אומר כהן.

אף שהיא רק רסיס קטן בענף התעופה – היא הטיסה בשנה שעברה 1.2 מיליון נוסעים, בהשוואה ל־84.4 מיליון של דלתא – מצליחה קרניבל לעשות לעצמה מוניטין נפרדים מאלה של אחותה, חברת השיט קרניבל.

קרניבל אייר נוסדה בידי טד אריסון, שהקים ועדיין שולט בחברת הטיולים הענקית, והיום היא בבעלותו העיקרית של אחד משלושת ילדיו, מיקי. אבל בעוד קרניבל אייר התחילה את חייה ב־1988 כחברת שכר בנתיב אחד, שהטיסה מהמרים כבדים מבסיסה בפורט לודרדייל אל קריסטל פאלאס קזינו של אריסון בנאסאו, איי הבאהאמה, היא היום הרבה יותר מאשר קו להזנת פעולותיו האחרות של האב.

עם 40 טיסות יומיות מפלורידה, ניו יורק, סן חואן ולוס אנג'לס, היה לקרניבל אייר רווח של 4.1 מיליון דולר על מכירות בסך 147 מיליון דולר בשנת הכספים שהסתיימה ב־30 ביוני. רבע מהכנסות אלו נבע מעסקי טיסות השכר ו־5% מהעברת נוסעים לספינות שבבעלות קרניבל ומתחרות כמו רויאל קריביאן.

שאר נוסעיה נמשכים אליה בשל המחירים הנמוכים יותר עם שירות מלא, צירוף המתאפשר בשל אותו סוג של עבודה ללא הפסק שהפך את קו ספינות הטיולים בים הקאריבי בעלות המחירים הנמוכים לחברה הגדולה מסוגה בעולם, ועשה את בני משפחת אריסון למיליארדרים.

במקרה של קרניבל אייר היתה משמעות הדבר קבלת עובדים של איסטרן איירליינס וחברות תעופה אחרות שהתחסלו והצטרפות לחברות תעופה זרות בשותפות שאר פתנית בנתיבי טיסה. משמעות הדבר היתה פעילות ללא איגודים מקצועיים. ולעתים קרובות המשמעות היא גם שימוש בנמלי תעופה משניים, כמו וייט פליינס, איסליפ וניובורג בניו יורק.

"ההון שלנו אינו לנסות ולהתחרות בחברות התעופה הגדולות", אומר מיקי אריסון, "אלא לצמוח בצורה שמרנית באמצעות ניצול השם קרניבל והבאת השירות לשווקים קטנים".

ככל הנראה יש עוד צמיחה גדולה באופק. כמעט מבלי משים נבע שליש מרווחיה של קרניבל בשנה שעברה מהובלת מטענים. בחודש הבא תתחיל החברה בשירות ישיר יומי של נוסעים בין פורט לודרדייל לבין פילדלפיה, וסט פאלם ביץ' ופילדלפיה, ניו יורק וסן חואן.

יש דיבורים על הנפקת החברה לציבור, כפי שעשה טד אריסון ב־1987 עם חברת השיט, ששמה עכשיו קרניבל קורפוריישן.

"אנחנו חושבים כבר זמן מה על הנפקה לציבור", אומר מיקי אריסון, שקנה את החברה בסכום בלתי ידוע ב־1990, כאשר אביו טד החליט לשוב לישראל. ראובן ורטהיים, המנהל את הפעילות היומיומית של החברה כיו"ר שלה, אומר שההנפקה תתבצע ככל הנראה השנה או בראשית 1995.

ראובן ורטהיים. יו"ר המטפל בפעולות היומיומיות

ורטהיים, שעבד 23 שנה באל־על ושירת יחד עם אריסון במלחמת העצמאות, אומר שהחברה "קיבלה הערכת שווי מבנקי השקעות שנעים של בין 70 ל־80 מיליון דולר". אבל אפילו כאשר היא תונפק, הוא מוסיף, "אני לא חושב שהבעלים יוותרו על השליטה".

כך היה במקרה ההנפקה של חברת השיוטים, שגייסה 400 מיליון דולר. בבעלותה של משפחת אריסון יש עדיין 60% מן המניות הנסחרות בציבור מסוג "A" של קרניבל קורפוריישן, חלק השווה 3 מיליארד דולר במחירים של היום, ובכל המניות הלא נזילות מסוג "B" ששוויין מוערך בעוד 1.2 מיליארד דולר. שני סוגי המניות משלמים דיווידנדים גבוהים, אבל למניות מסוג "B" יש פי 5 כוח הצבעה מאשר המניות הרגילות מסוג "A", והן בוחרות ב־9 מתוך 13 הדירקטורים של החברה. בשנה שהסתיימה ב־30 בנובמבר אשתקד הרוויחה חברת הטיולים 318 מיליון דולר על הכנסות בסך 1.56 מיליארד דולר.

במקרה של חברת התעופה יקבל בעל מניות חלק בחברה קטנה הרבה יותר, שהיא אחת מחברות תעופה זולות רבות שצצו בשנים האחרונות. הרשימה כוללת את קיווי, מארק אייר, אמריקן טראנס אייר ומוריס אייר (שנרכשה בשנה שעברה בידי סאות'ווסט אייר, החברה הרווחית תמיד שהיא הדגם בשביל החברות הזולות הקטנות.) העלויות בחברות אלו, שכולן אינן קשורות לאיגודים המקצועיים, מגיעות בממוצע לפחות מ־7 סנטים למייל, בהשוואה לממוצע של כמעט 9.5 סנטים למייל בענף.

כקבוצה יהוו חברות אלו 4.4% מכלל התעופה המקומית בארצות הברית, לפי סקר שקיים באחרונה CS פירסט בוסטון, ותהיה להן הכנסה של כ־1.8 מיליארד דולר. קרניבל אייר, מעריך הסקר, תטיס השנה 2 מיליון נוסעים, עלייה של 70% לעומת 1993. ב־1995 היא תטיס כ־2.4 מיליון נוסעים.

קרניבל אייר חייבת חלק מהצלחתה לצירוף מקרים. היא התחילה כחברת תעופה בעלת קווים קבועים בדיוק כאשר 3 חברות תעופה בעלות נוכחות גדולה בפלורידה – פאן־אם, איסטרן ובראניף – התמוטטו מבחינה פיננסית.

חיסולן של חברות אלו העניק לקרניבל את דריסת הרגל שלה. אף שעסקי טיסות השכר שלה לאיי הבאהאמה היו רווחיים, הם היו גם עונתיים מאוד. הפתרון היה לטוס בנתיבים קבועים ולשמור על עלויות נמוכות באמצעות חכירת מטוסים פנויים ומציאת עובדים במאגר הגדול של עובדי פאן־אם, איסטרן ובראניף.

בעוד קרניבל טוענת שהמשכורות שלה הן בין הגבוהות שמשלמות חברות קטנות, הן עדיין נמוכות מאוד בהשוואה לאלו של חברות התעופה הגדולות. וכמעט כל צי המטוסים שלה, שיגדל בחודש הבא ל־21 מטוסים עם קבלת מטוסי האיירבוס השני והשלישי שקנתה, חכור בתנאים מועדפים. במקרים רבים נדרשת החברה לשלם רק כאשר המטוסים נמצאים באוויר.

קרניבל עדיין טסה בין פורט לודרדייל ונאסאו, אף שאריסון מכר לפני חודשיים את הקזינו שלו שם לקבוצת ראפין הוטל. טיסותיה כוללות 6 טיסות ישירות יומיות בין פלורידה לניו יורק (המוכפלות בחורף ל־12 טיסות יומיות) וכן שירות בין ניוארק וסן חואן ומיאמי ולוס אנג'לס.

בכל נתיב מציעה קרניבל תעריפים לפחות נמוכים כמו אלה של החברות המתחרות ולעתים נמוכים עוד יותר. התעריף הבסיסי שלה מפורט לודרדייל לניוארק, למשל, הוא עכשיו 79 דולר בכיוון אחד, וכרטיס ממיאמי ללוס אנג'לס עולה רק 179 דולר.

ושלא כמו סאות'ווסט, למשל, קרניבל היא חברת תעופה של שירות מלא: היא מגישה ארוחות, מקבלת הזמנות מראש למקומות ומעבירה את המזוודות לחברות אחרות לטיסות קשורות.

גישתה השמרנית של קרניבל לצמיחה מיועדת למנוע את ההתרחבות הפזיזה שהחברה כמסוכנת כל כך לחברות תעופה מתחילות אחרות, וכן למנוע התכנות פיננסית.

זאת הסיבה לכך שהחברה משתמשת בכל כך הרבה נמלי תעופה משניים, שם שערי יציאה זמינים יותר ועלויות התפעול נמוכות מאשר בנמלי התעופה הגדולים. היא חברת התעופה היחידה, למשל, הטסה מן האזור המטרופוליטני של ניו יורק אל פונסה ואגואדילה בפורטו ריקו. והיא טסה שלוש טיסות הלוך וחזור יומיות (חמש בחורף) בין פורט לודרדייל לאיסליפ, לונג איילנד.

אפילו האסטרטגיה המכוונת היטב של קרניבל לא מצליחה תמיד, אבל לחברה אין כל היסוסים לצמצם את הפסדיה.

רק חודשיים אחרי שפתחה בדצמבר 1992 בשירות ישיר מניו יורק לרפובליקה הדומיניקנית, ביטלה קרניבל את הקו, בשל שיעור גבוה של נוסעים שהזמינו מקומות ולא הופיעו לטיסה. במאי היא יצאה מווסטר, מסצ'וסטס, אחרי 6 חודשים בלבד.

לא היו בעיות כאלה בשירות בשוק ההיספני, המהווה כשליש מעסקיה. קיימות הטיסות התכופות בין ניו יורק לפורטו ריקו ובין ניו יורק לפלורידה. בנוסף יש לקרניבל הסדר חדשני עם חברות התעופה לאנצ'ילה ואיבריה הספרדית.

בהסדר עם לאנצ'ילה ברזובה טיסתה היומית מסנטיאגו לניו יורק, העוצרת במיאמי. בעוד נוסעי לאנצ'ילה לניו יורק נשארים על המטוס מדגם בואינג 767 ואליהם מצטרפים הנוסעים של קרניבל, עולה למטוס צוות דיילות של קרניבל ומטיס אותו לניו יורק.

משום שקרניבל חוכרת מדי יום את המטוס מלאנצ'ילה לטיסה לניו יורק, ולאנצ'ילה קונה מכנה את המושבים שהיא זקוקה להם לניו יורק, העסקה עוקפת חוק האוסר על חברות תעופה זרות להעלות נוסעים בנמל תעופה אמריקני אחד ולטיס אותם לנמל תעופה אמריקני אחר. לקרניבל יש הסדר דומה עם איבריה. נוסעים המגיעים במדריד לבואנוס עוברים מבואינג 747 של איבריה לאיירבוס 330 של קרניבל לטיסת המשך ללוס אנג'לס. איבריה קנה גוש של מושבים וצוות דיילותיה של קרניבל לובש מדים הדומים לאלה של שתי החברות.

קרניבל מחפשת הזדמנויות נוספות לחלוק בנתיבים, אבל לא על חשבון התוכניות שלה. "פנו אלינו שנטוס להאיטי", אומר ורטהיים, "אבל אנחנו הגשנו בקשה לטוס לשם בעצמנו".

הונדה תתחרה בשוק המיני־ואן

האודיסיאה, המיני־ואן החדשה שלה, אמורה לסתום חור רציני בקו המוצרים של החברה

New York Times

חברת המכוניות הונדה מנסה לסתום חור גדול בקו המוצרים שלה באמצעות הוצאתה לשוק לפני שבועיים של המיני־ואן הראשונה שלה, האודיסיאה.

שמה של המכונית לא יכול היה להתאים לה יותר, משום שהיא אמורה להיות צעד ראשון במה שיהיה ככל הנראה מסע ארוך בשביל הונדה, כאשר היא מנסה להשיג את מתחרותיה בחלק המשגשג של שוק המכוניות שממנו התעלמה במשך שנים.

מנהלי הונדה אמרו שהם מקווים לחפות על ההתחלה המאוחרת באמצעות יצירת סוג חדש של כלי רכב, המציע את המרחב של מיני־ואן יחד עם יכולת התמרון של מכונית. זו כמובן אותה הטענה שהעלו ניסאן ומרקיורי כאשר ייצרו יחד ב־1992 את המיני־ואן מרקיורי וילאג'ר/ניסאן קווסט.

לדברי אנליסטים האודיסיאה, שמכירתה ביפאן כבר החלה בשבוע שעבר ומכירתה בארצות הברית תחל בראשית השנה הבאה, היא בעלת כמה תכונות חדשות. אבל יש לה גם כמה חסרונות, כולל מחיר גבוה ומנוע קטן, ושני אלה יגבילו את כוח המשיכה שלה בשוק האמריקני.

"זו מכונית טובה מאוד, אבל היא לא תחרותית לחלוטין עם הוואנים האמריקניים", אומר כריס סדרגן, סגן נשיא בכיר באוטופסיפיק, חברת ייעוץ למכוניות בקליפורניה. "מה שהם מנסים לעשות הוא להרטיב את רגליהם בפעם הראשונה".

להונדה יש שאיפות מוגבלות למדי. בתחילה היא מתכוונת למכור בארצות הברית 30,000 כלי רכב לשנה. בהשוואה לכך צפויה חברת קרייזלר למכור השנה יותר מ־500,000 מכוניות דודג' קאראוואן ופלימות וויאג'ר שלה.

לפי התיאורים יש לאודיסיאה כמה מאפיינים משותפים למיני־ואן פרוויה של טויוטה, שהוכנסה לשוק בארצות הברית ב־1990. הפרוויה זכתה לשבחים בשל אמינותה, בקרת האיכות שלה והחזותה, אבל זכתה לתגובה פושרת מן הציבור, בעיקר משום שהיא עלתה יותר מן הוואנים של מתחרותיה האמריקניות ובאה רק עם מנוע של 4 בוכנות.

האודיסיאה צריכה להצליח יותר ביפאן, משום שגודלה הקטן יחסית נראה מתאים יותר לשוק היפאני.

הונדה האמינה תמיד בהתמקדות במכוניות נוסעים, והתעלמה ממכוניות מסחריות. פילוסופיה זו גרמה לה להחמיץ את השווקים הגדלים במהירות למיני־ואנים, טנדרים ומכוניות שימושיות־ספורטיביות בשוק האמריקני, טעות גדולה לחברה המוכרת יותר מכוניות בארצות הברית מאשר ביפאן.

ביחד מהוות קטגוריות אלו של מכוניות, הידועות בשם הכולל משאיות קלות, כ־40% מן השוק האמריקני. הונדה נותרה היצרנית הגדולה היחידה שאינה מתחרה בקטגוריות אלו. מיני־ואנים ומכוניות שימושיות־ספורטיביות מתחילות להיות פופולריות גם ביפאן.

השנה יימכרו בארצות הברית כ־1.4 מיליון מיני־ואן, לעומת פחות מ־900,000 ב־1991, אבל הצמיחה המהירה בקטגוריה זאת צפויה להאט את הקצב בקרוב. ללא מיני־ואן הפסידה הונדה לקוחות שהיו נאמנים למכוניות סיביק ואקורד שלה, אבל נזקקו ליותר מקום כאשר משפחותיהם גדלו. פתרון אחד, האקורד סטיישן, לא הצליח בארצות הברית.

החברות היפאניות הגיעו בדרך כלל מאוחר ולא הצליחו יחסית במיני־ואנים, מכוניות ספורטיביות־שימושיות וטנדרים. עובדה זו, יחד עם עלייתו של הין שעשתה את המכוניות היפאניות יקרות יותר, תרמו להתאוששותן של שלוש הגדולות מדטרויט.

קרייזלר, שהיתה חלוצת המיני־ואן לפני 12 שנה, היתה המרוויחה הגדולה מן השגשוג של כלי רכב אלה.

מנהלי הונדה ביפאן דיברו במשך כל השנה האחרונה על החדשנות של המיני־ואן החדשה שלהם. מהנדסי החברה כינו את האודיסיאה "פיג'יי" – קיצור של פרסונל ג'ט, או סילון פרטי. החברה פירסמה בעיתונות היפאנית מודעות מקיפות על "המכונית היצירתית" שלה.

כלי הרכב החדש אכן דומה בכמה דברים למכונית נוסעים ומבוסס על המרכב שבו משתמשים באקורד הפופולרית. הוא מעט צר וקצר יותר מרבית המיני־ואנים בארצות הברית. יש לו ארבע דלתות מכונית רגילות, כמו במכונית סדאן, במקום דלת ההזזה האופיינית של מרבית המיני־ואנים.

לאודיסיאה יש גם מנוע בנזין 4 בוכנות, קטן יותר ממנוע ה־V6 השכיח במיני־ואנים האמריקניים.

האודיסיאה תהיה גם יקרה. ביפאן יתחיל מחיר של הדגם הבסיסי בסביבות 2 מיליון ין, או כ־20,000 דולר. בארצות הברית צפויה האודיסיאה להימכר ב־22,000 עד 26,000 דולר, בהשוואה למחירים של 18,000 עד 25,000 דולר של מרבית מתחרותיה. הוואנים האמריקניים יימכרו עם תוספת סטנדרטיות של שתי כריות אוויר, בלמי ריסק נגד החלקה וגוף העומד במבחני ההתנגשות למכוניות נוסעים.

סיבה אחת למחיר הגבוה בארצות הברית היא שהמכונית תיוצר ביפאן ומחיר היצוא שלה ישקף את הין החזק. קשה להניח שייצור של הדגם מסוים זה יועבר לארצות הברית, משום שנפח המכירות לא יהיה מספיק גבוה.

מנהלי הונדה מסרבים לדבר בפירוט על האודיסיאה ולפני השקתה לפני שבועיים אף סירבו לספק תצלומים שלה.

הוואן באה בשתי גרסאות, של 6 ו־7 מושבים. המושב האחורי מתקפל לתוך הרצפה ואת המושבים האמצעיים אפשר לקפל מאחורי השורה הראשונה ולהשאיר מקום גדול למטען. את המושבים האמצעיים אפשר גם לקפל אחורנית וליצור משהו הדומה למיטה.

הונדה פיתחה גם מנוע של 6 בוכנות בשביל האקורד, ובסופו של דבר יהיה מנוע זה אופציה לקוני האודיסיאה. עד שנת 2000, צופה סדרגן, תוציא הונדה לשוק מיני־ואן שתוכננה ויוצרה בארצות הברית.

הונדה מנסה גם למלא את קו המוצרים שלה במכוניות ספורטיביות־שימושיות, באמצעות קשרים עם חברות אחרות.

השנה התחילה הונדה למכור בארצות הברית את מכונית רודיאו של איסוזו תחת השם הונדה פספורט. כ־17,000 מכוניות פספורט נמכרו השנה. המכונית, המיוצרת באינדיאנה, אינה מיוצרת במהירות מספקת. ביפאן מוכרת הונדה את הג'יפ של קרייזלר, וכן כלי רכב לבילוי של איסוזו ורובר.

מנהלים בהונדה אומרים שהיא ואיסוזו מקיימות שיחות על שותפות רחבה יותר במוצרים. רעיון אחד הוא לאפשר למחלקת אקורה היוקרתית של הונדה למכור את מכונית ספורטיבית־שימושית של איסוזו, מכונית ספורטיבית־שימושית גדולה מן הרודיאו. בר בבד תורשה איסוזו למכור את האודיסיאה בארצות הברית.

הונדה מפתחת גם מכונית ספורטיבית־שימושית קטנה המבוססת על מכונית הסיביק הקטנה שלה. אבל אין לה כוונה להיכנס לשוק הטנדרים. זה, אומר דובר החברה, מרוחק מדי ממכוניות הנוסעים המסורתיות של הונדה.

4 מכרזי אשראי בדיסקונט
ואתה המחליט

מכרז מפלה בריבית קבועה
החזר לאחר 3 חודשים או 6 חודשים
ריבית מינימלית
18.2% לשנה

מכרז מפלה קרן וריבית צמודי מדד
החזר לאחר 3 חודשים או 6 חודשים
ריבית מינימלית
מדד + 4%* לשנה

אתה מחליט על גובה הריבית, על סוג האשראי ועל תקופת האשראי.

המכרז יערך בשיטה הבאה:

אתה קובע את הסכום, את סוג האשראי, את התקופה ואת שיעור הריבית (או שיעור התוספת על המדד) הרצויים לך.
ביום המכרז, לאחר בדיקת ההצעות, נקבע שיעור הריבית (או שיעור התוספת על המדד) הקובע.
משתתף שהציע את שיעור הריבית/שיעור התוספת הגבוה ביותר, יקבל ראשון את הסכום שביקש בריבית או מדד+שיעור התוספת שהציע, וכך בסדר יורד עד גמר הסכום שהוצע למכרז.
זכאים להשתתף במכרז לקוחות עסקיים.

* הפרשי מדד לשלושה חודשים או שישה חודשים על בסיס מדד ידוע.

דרישות המכרז ופרטים נוספים – בסניפי הבנק.
ניתן להגיש את ההצעות למכרז מיום א'–30.10.94 עד יום ה'–3.11.94 בשעה 12:00.
המכרז יערך בפיקוח רו"ח. הבנק אינו מתחייב לקבל הצעה כל שהיא.

פירוט תנאי המכרז	מכרז בריבית קבועה	מכרז צמוד מדד
סכום המכרז **	2 x 30,000,000 ש"ח	2 x 30,000,000 ש"ח
תקופת האשראי	3 חודשים ; 6 חודשים	3 חודשים ; 6 חודשים
אופן ההחזר	קרן + ריבית בתשלום אחד	קרן + ריבית בתשלום אחד
ריבית מינימלית להצעה	18.2% לשנה	צמוד מדד + 4%
סכום מינימלי להצעה	50,000 ש"ח	50,000 ש"ח
הסכום יוצע ב"מדרגות" של	10,000 ש"ח	10,000 ש"ח
סכום מקסימלי להצעה	1,500,000 ש"ח	1,500,000 ש"ח
סכום מינימלי להקצאה	50,000 ש"ח	50,000 ש"ח
הריבית תוצע ב"מדרגות" של	0.1%	0.1%
דמי השתתפות במכרז	75 ש"ח	75 ש"ח
מועד סגירת המכרז ויום הקצאת האשראי	3.11.94 בשעה 12:00	3.11.94 בשעה 12:00

** סך כל סכום ההקצאה לכל המכרזים 120,000,000 ש"ח.

יש עם מי לדבר.

בנק דיסקונט

לפני שתשקיע במניה כדאי שתבדוק מה היא עשתה

בסופרמרקט המידע של "קו מנחה" תמצא את המערכות: "נגה", "מד"ף" ו"בעלי עניין" המספקות נתונים פיננסיים על חברות, ניתוחים גרפיים הסטוריים של מניות ותיאור פעילותם של בעלי עניין.

עתה גם במהירויות של 14,400 סל"ש.

אם יש לך P.C. ומודם, העולם כולו שלך.
מוקד מכירות: 03-6388226
פקס: 03-6388288

קו מנחה

מידע ממוחשב בקצה הקו
רשיון משרד התקשורת מס. 5-8006-2-501

مكتز من الاهل

בעולם

עבר שבוע / רפי פרסיץ

התמ"ג בארה"ב גדל ב־3.4%

נתון זה, שכלל מרכיב אינפלציוני נמוך, הצית עליות נאות בשוקי איגרות החוב והמניות וחיזק את מעמדו של הדולר

עד יום שישי בשבוע שעבר, התנשפו השווקים הפיננסיים ברחבי העולם בכבדות, כשהדו־לר כורה תעלות חדשות, חלקן היסטוריות, מול המטבעות המו־בילים.

ריפיונו של המטבע האמריק־אי גרם למומחים ולפרשנים לשלוף מצקלונם הסברים והשערות לרוב, החסרים זיקה למציאות. אחדים ידעו לספר כי רק דולר זול וחלש עשוי לשכנע את יפאן להותר לארה"ב במלח־מת הסחר הניטשת ביניהן. אח־רים ייחסו את מעמדו הרעוע של המטבע האמריקאי לאי הא־מון שרוחשים השווקים ביכולתו של הממשל בארה"ב להתמודד עם בעיות כלכליות; טענה תמו־הה, אם נזכור שמשקה של ארה"ב מצוי בתהליך צמיחה מתמשך.

עיקר וטפל

היד שנתלו בהצהרותיו של נגיד הבנק המרכזי בצרפת על הצורך בפעולת־חילוץ משולבת לתמיכה בדולר, או בהתערבו־תיו של הבנק המרכזי היפאני (שרכש דולרים בשוק, במגמה לסכור את הידרדרותו של הדו־לר), כאותות מבשרי־פורענות קרבה.

כפי שהדגשנו לא פעם במ־דור זה, סובב המסחר בשוקי הפיננסים בארה"ב (ובמידה רבה, ברחבי העולם) בעת האח־רונה סביב השלכותיהם האינפ־לציוניות/הדפלציוניות של נתונים כלכליים: נתונים כלכ־ליים טובים מדי, כבפילה חדה בשיעור האבטלה, או עלייה תלולה בהתחלות הבנייה, מל־בים חששות אינפלציוניים. אלה גוררים בתורם חששות להעל־את־ריבית, המתבטאים בתורם בשחיקה בשערי איגרות חוב ומ־ניות ובשערו של הדולר. לנתו־נים דפלציוניים נודעת השפעה הפוכה.

הנתון הכלכלי המרכזי שר־אה אור בארה"ב בשבוע שחלף – עלייה שנתית ב־3.4% בתוצר המקומי הגולמי ברבעון השלי־שי של השנה – עלה הרבה על הציפיות והעיד לכאורה על משק מתלהט. אלא שהמרכיב האינפלציוני הכלול בנתון זה היה הפעם נמוך (0.1%+ בלבד) והסב לשווקים קורת רוח, שעד מהרה הובילה להתגייסות־רכישות.

כתוצאה מכך, זינקו איגרות החוב הדולריות למועדים אר־כים בכ־1%, ומדדי המניות בארה"ב ובאירופה נסקו מעלה. הוא הדין לגבי הדולר, שהתנער משפלו.

גם הצהרותו של אדי ג'ורג', נגידו של בנק אוף אינגלנד, הבנק המרכזי בבריטניה, כי הוא צופה לכלכלת המערב שנה של צמיחה נטולת לחצים אינפלצ־יוניים, תרמה להרגעת הרוחות.

לקראת מהפך בדולר?

בשוקי החליפין מחק המטבע האמריקאי בסוף השבוע את הה־פסדים שנגזל במהלכו. בסוף המסחר בניו יורק ביום שישי, נג־על הדולר ב־1.51 מארק (עלייה שבועית בפניג), ב־1.26 פרנק שווייצי (1.20+ סנט), ב־97.30 ין (בלא שינוי) וב־1.6240 מול הליש"ט (עלייה שבועית ב־0.50 סנט).

ניתוח טכני משולב הנסמך על גלי־אליוט, זוויות־גאן והי־תורי־פיבונאצ'י, מאותת כי רמת השפל של 1.4850 מארק, שאליה הידרדר הדולר באחרו־נה, עשויה לבשר על שינוי מג־מה. ניתוח זה, שנעשה בזהירות, טעון בדיקה נוספת: אם אכן יתא־שרו ממצאיו, אנו מקדים להת־גימו לקוראים בהזדמנות קרובה.

כבמטבעות, הדביקו העליות הזרות שנרשמו ברוב בורסות העולם המובילות בסוף השבוע את הירידות שרשמו במהלכו. בעוד מדדי המניות במזרח הר־חוק (שהעלייה בניו יורק לא הספיקה להקרין על תנודותיהם) רשמו על מי־מנוחות, עלו מד־די המניות, בחישוב שבועי, ב־3.4% בפאריס, ב־2.3% באמס־טרדם, ב־1.7% בלונדון, ב־1% במילאנו ובניו יורק וב־0.9% בפרנקפורט.

מאז תחילת השנה עלו שוקי המניות המובילים בעולם, בממ־וצע, ב־6.75%.

התשואה השנתית על איגרת החוב הדולרית הארוכה, שהע־פילה במהלך השבוע לרמה של 8.08%, נסוגה בסופו ל־7.97%; זו על שטרי־אוצר דולריים לש־לושה חודשים עמדה על 5.13%. התשואה השנתית על איגרת החוב המארקית עמדה על 7.62%, וזו על איגרת החוב הליש"טית על 8.77%.

ביקוש גובר למתכות תעשייתיות

בשוקי הסחורות התעצם הבי־קוש למתכות בסיסיות, שאח־דות מהן נסחרות כעת ברמות הגבוהות כמעט ב־100% מאלה שבתחילת השנה. נחושת הת־ייקרה, בחישוב שבועי, מ־2,547 ל־2,669 דולר לטונה (4.8%+); אלומיניום מ־1,749 ל־1,830 דולר לטונה (4.6%+); ניקל מ־6,900 ל־7,275 דולר לטונה (5.4%+); בדיל מ־5,565 ל־5,885 דולר לטונה (5.8%+); ואבץ מ־1,071 ל־1,114 דולר לטונה (4%+).

לעומת זו, היה המסחר במת־כות היקרות רגוע למדי.

ב"רכות", נסוג שער הקפה למסירה בדצמבר מ־1.9540 ל־1.8990 דולר לליברה. שער הסוכר (חוזה־מארס 1995) טיפס מ־12.72 ל־12.84 סנט לליב־רה, ושער הקקאו (חוזה־דצמבר) מ־1,272 ל־1,284 דולר לטונה. שער רכז התפוזים למסירה בי־נואר נשחק מ־1.1225 ל־1.0915 דולר לליברה.

בתבואות התגרסם שער החי־טה למסירה בדצמבר מ־4.06 ל־3.9150 דולר לבושל, ושער פולי הסויה (חוזה ינואר־1995) מ־5.60 ל־5.5850 דולר לבו־של.

שער הכותנה למסירה בדצמ־בר עלה מ־69.10 ל־72 סנט לליברה ושער הבקר למסירה בדצמבר הצטמק מ־70.18 ל־69.90 סנט לליברה.

מחיר שיא למניות מקדונל דגלאס עקב חלוקת מניות הטבה

תרכוש בחזרה 15% מן המניות שלה

סט. לואיס (בלומברג). מחיר המניה של מקדונל דגלאס עלה לשיא של כל הזמנים אחרי שהחב־רה הודיעה על חלוקת מניות הט־בה בשיעור של 3–1, על הגדלת הדיווידנד לרבעון ב־71%, ורכי־שה בחזרה של כ־15% מן המניות שלה.

מחיר המניה של חברת התעשי־יה הביטחונית הגדולה ביותר בארצות הברית קפץ ב־15.625 דולר, או 12%, והגיע ל־141. נפח המסחר היה 611,800 מניות, כמ־עט פי 5 מן הנפח היומי הממוצע. מחיר המניה של החברה עלה הש־נה ב־36%.

החברה הודיעה כי תעשה את כל השינויים הללו, אבל מעולם לא אמרה מתי או כמה. אנליסטים אחרים אמרו שמחיר המניה עלה בצורה כה חדה, משום שהמשקי־עים הטילו ספק במחויבותה של הנהלת מקדונל דגלאס לשינויים.

חברת האיירוספייס מסט. לו־איס הודיעה כי תקנה בחזרה כ־18 מיליון מניות – בשווי של 2.5 מיליארד דולר במחיר הנוכחי – משום שהיא מאמינה שמחיר המ־ניה שלה נמוך מדי. "ברמות המ־חירים הנוכחיות אנחנו חושבים שהמניה של מקדונל דגלאס מייצ־גת הזדמנות השקעה אטרקטיבית לחברה", אמר הארי סטונסיפר, הנשיא והמנכ"ל שהתמנה באחרו־נה לתפקידו.

חלוקת מניות ההטבה תהיה דיווידנד במניות, לשתי מניות על כל מניה קיימת, לבעלי המניות שהחזיקו בהן ב־2 בדצמבר. חלו־קת מניות ההטבה האחרונה היתה ב־1973.

"זו היתה מניה לא יקרה", אומר ולפגאנג דמיש, אנליסט בבריטיש סקיוריטיס.

"פעולה זו היא אות חיובי לכך, שעם הגעתו של סטונסיפר הוא קיבל ביטחון מספיק בפעילות החברה, כדי להבין את השינויים הללו".

החברה הודיעה גם כי היא מג־דילה את הדיווידנד הרגיל לרב־עון ל־20 סנט מניה, שישולמו ב־3 בדצמבר לבעלי המניות שהחזיקו במניותיהם ב־2 בדצמ־בר. לפני חלוקת מניות ההטבה עמד הדיווידנד על 50 סנט למ־ניה.

אנליסט ב־CS פירסט בוסטון אמר שהגדלת הדיווידנד בשיעור של 71% היא "השגת פיגור של 3 או 4 שנים" למה שהדיווידנד צריך היה להיות. השינויים האח־רים, אמר, תואמים גם הם את הזק הכללי, בשל רווחיה באחרונה של החברה.

הוא צופה שהמניות ייסחרו במ־חיר של כ־145 דולר מאוחר יותר השנה, ויגיעו ל־160 בשנה הבאה.

החברה אמרה שהיא שוקלת תרומת חלק מן המניות שיירכשו בחזרה לקרן הטבות לעובדים, שמשלם כספים לתוכניות הפרי־שה והפיצויים של העובדים.

מקדונל דגלאס מתכוונת להשתמש בתזרים המזומנים העו־דף למימון הרכישה בחזרה של המניות. החברה הודיעה כי השיגה תזרים מזומנים של 1.7 מיליארד דולר בעסקי האיירוספייס מאז סוף 1992.

יחידה של ג'נרל מוטורס קיבלה קו אשראי בסך 1.8 מיליארד דולר

מקבוצת בנקים בראשותו של סיטיבנק

ניו יורק (בלומברג). סיטי־בנק הודיע כי הסדיר קו אשראי בסך 1.8 מיליארד דולר לחב־רת אלקטרוניק דאטה סיסטמס (EDS), כמעט הכפלה של קו האשראי של החברה.

"אין לנו תוכניות מסוימות לניצול קו האשראי הזה", אמר דובר EDS, ג'ון סנודרליונג, והו־סיף כי באשראי יגבו הניירות המסחריים של החברה.

EDS שמרכזה בדאלאס, יחידה של יצרנית המכוניות ג'נרל מוטורס, הזדקקה קודם לכן בקו אשראי מתחלף בסך מיליארד דולר באמצעות סי־טיבנק, אבל החליטה להגדיל אותו אחרי שהעלתה את סכום איגרות החוב שלה ל־800 מי־ליון דולר.

סיטיבנק הסדיר את העסקה. בנקים אחרים המשתתפים בה כוללים את בנקו סנטנדר, בנק אוף אמריקה, קרדיט ליונה וני־ישנבנק. בסך הכל מספקים את האשראי 37 בנקים.

סיטיבנק, יחידת הבנקאות של סיטיקורפ, מסר שהאשראי ישמש למטרות כלליות, וכקו אשראי מגבה לניירות המסח־ריים של החברה, שהם חובות בלתי מובטחים לזמן קצר.

איגודי העובדים של איבריה פרשו מן המו"מ; צפויה שביתה

מדריד (בלומברג). חברת הת־עופה הלאומית של ספרד, איב־ריה, המצויה בקשיים כלכליים, התקרבה לשביתה כללית בת יום אחד בשבוע זה כאשר איגודי העובדים שלה נטשו ומגית את השיחות על צמצומים בשכר, של־דברי החברה חיוניים להצלתה.

איגוד העובדים הכללי וצ־יבות העובדים, שני האיגודים המקצ־ועיים הגדולים ביותר בספרד, אמ־רו למנכ"ל איבריה חואן סאייז שהם זקוקים ל"תקופת הרהורים קצרה" כדי לתאם את עמדת המשא ומתן שלהם.

שני האיגודים הכריזו על שבי־תה כללית בת יום אחד באיבריה ב־3 וב־11 בנובמבר, כדי להגביר את הלחץ על הנהלת החברה בדי־נים על הצעה לקצץ 15% משכר העובדים ולפטר 2,200 מתוך 24,456 עובדי החברה.

סאייז אמר בשבוע שעבר כי הקיצוצים דרושים כדי להציל את איבריה מפשיטת רגל. חברת הת־עופה שבבעלות ממשלתית הפסי־דה בשנה שעברה 69 מיליארד פזטות (552 מיליון דולר) ומתק־בת השנה להפסד המוערך ב־44 מיליארד פזטות.

תוכנית הקיצוץ בעלויות היא גם דרישה מוקדמת לאיבריה לגבי בקשתה לקבל את אישורו של האיחוד האירופי לסובסידיה מתו־כננת בסך 120 מיליארד פזטות מממשלת ספרד.

האיגודים המקצועיים התווכחו אם לפני שידונו בקיצוצים בשכר הם צריכים לחייב את איבריה לקיים את הבטחתה לשלם תוספת יוקר ל־1993.

איגודים מקצועיים המייצגים את טייסי איבריה והדיילים והדיי־לות שלה סירבו עד עתה ליטול חלק במשא ומתן הקולקטיבי על קיצוצים בשכר.

ג'נרל אלקטריק פותחת במלחמה עם בריטיש איירוספייס על וי־אס־אי־אל

הגישה הצעה העולה ב־11% על הצעתה של בריטיש איירוספייס

לונדון (בלומברג). ג'נרל אל־קטריק הבריטית פתחה בתחרות הצעות מחיר נגד בריטיש איירוס־פייס על רכישתה של יצרנית הצוללות VSEL במלחמה על השת־לטה בשוק הביטחוני המצטמצם של בריטניה.

ג'נרל אלקטריק, שאין לה כל קשר עם ג'נרל אלקטריק האמריק־נית, הציעה 531.7 מיליון ליש"ט במזומן (869.4 מיליון דולר) תמו־רת VSEL. זה ב־11% יותר מאשר המניות שהציעה בריטיש איירוס־פייס לפני שבועיים, בשווי של 478.5 מיליון ליש"ט.

VSEL היא החברה הגדולה האחרונה האפשרית לרכישה כדי שתי חברות הייצור הביטחוני הגד־ולות של בריטניה. היא תעניק לזוכה בה יתרון גדול על יריבו לגבי ההזמנה העתידה של ממש־לת בריטניה לצוללות גרעיניות חדשות בעלות של 2.5 מיליארד ליש"ט.

הצעת המחיר מאותתת גם על ניסיונה של ג'נרל אלקטריק לפ־גוע בבריטיש איירוספייס, חברת התעשייה הביטחונית הגדולה ביותר באירופה ומתחרה ותיקה שלה. ג'נרל אלקטריק הודיעה כי היא רוצה למזג את בריטיש איי־רוספייס עם עסקי הביטחון שלה.

"באמצעות ההצעה הזאת, אם ג'נרל אלקטריק תוכל לזכות, הם יחלישו בצורה משמעותית את מה שאנשים רבים רואים כמטרה הסו־פית שלהם, בריטיש איירוספייס", אומר פול פיקפורד, אנליסט לתע־שיות צבאיות בחברת ברוקרים בלונדון.

אם היא תצליח תמנע ג'נרל אלקטריק מבריטיש איירוספייס הזרמת מזומנים וצינית הדרושה לה מאוד, מ־288 מיליון ליש"ט הנמצאים בחשבונות הבנקים של VSEL. זה יותיר את בריטיש איי־רוספייס עם כמה חובות גדולים וקשים למלא במאזניה, אומרים אנליסטים.

"בריטיש איירוספייס זקוקה ל־VSEL הרבה יותר מאשר ג'נרל אלקטריק", אומר מארק דייוויס ג'ונס, אנליסט בסמית ניו קורט.

בריטיש איירוספייס המתינה עד אחרי סגירת הבורסה בלונדון לפני שפירסמה, תגובה מרוסנת שלא נתנה כל רמז שהיא מתכוונת להעלות את ההצעה שלה, שכולה במניות. במקום זאת היא רמזה שהממשלה תחסום את ניסיון ההשתלטות של ג'נרל אלקטריק על VSEL.

ב־12 באוקטובר הציעה ברי־טיש איירוספייס 2.747 מניות חדשות תמורת כל מניה של VS־EL, ובכך העריכה את שווי המנ־יות של VSEL ב־12.60 ליש"ט כל אחת.

ג'נרל מוטורס תסגור מפעל בטקסס בשל מחסור בחלקים

דאלאס (בלומברג). ג'נרל מו־טורס תסגור את מפעל ההרכבה שלה בארלינגטון, טקסס, למשך שבוע בשל מחסור בחלקים. החב־רה אינה מוכנה לומר איזה מחסור באילו חלקים סוגר את המפעל, אף שהודתה שפעילות ייצור התמסורות שלה אינה עומדת בלו־חות זמני הייצור המתוכננים שלה.

ג'נרל מוטורס הודיעה כי לא תעמוד ברבעון הרביעי בתוכניות הייצור המקוריות שלה, ולא תיי־צר כ־36,000 כלי רכב, דבר הע־לול לעלות לה כמעט 90 מיליון דולר בהכנסות ברבעון הרביעי של 1994.

יו־אס אייר מקצצת את תעריפי החגים

ארלינגטון, וירג'יניה (בלומבר־ג). חברת התעופה יו־אס אייר הו־דיעה כי תציע קיצוצים בתעריפים הדומים לאלה שאותם הציעה בסוף השבוע שעבר דלתא.

אין כל תאריך קנייה אחרון על התעריפים המוזלים שלה, שיזכו בהנחה של 35% לנסיעות של 12 ימים בשלושת החודשים הקרובים.

פורד תצמצם את הייצור בבריטניה

לונדון (בלומברג). אחרי שהע־בירה את מפעלה בהיילווד לשבוע עבודה של 3 ימים, מתכוננת פורד לקיצוצים נוספים בתפוקה בתוך חששות שיצרנים אחרים יושפעו מן הירידה בביקוש ויציעו גם הם שבוע עבודה מקוצר.

רישום מכוניות חדשות ב־20 הימים הראשונים של אוקטובר היה נמוך ב־1.3% מאשר בתקופה המקבילה אשתקד, הפעם הראשו־נה השנה שהמכירות ירדו מתחת לרמתן ב־1993.

עכשיו אין כמעט ספק שפורד תאריך את שבוע העבודה הקצר במפעליה בדגנהם ובהיילווד.

ווקסהול הודיעה כי היא אינה מתכננת קיצוצים בייצור ודובר היתה מסוגלת להגביר את הייצור, בעיקר בשל ביקוש מחוץ לארץ.

התאחדות יצרני וסוחרי המכו־ניות בבריטניה צמצמה את תחזי־תה לגבי המכירות מ־1.95 מיליון ל־1.93 מיליון כלי רכב.

גנבי תוכנה שילמו יותר מ־15 מיליון דולר לחברת אוטודסק

מאת אבי בליזובסקי

אוטודסק, חברת התוכנה החמ־ישית בגודלה בעולם למחשבים אישיים, הספקית החשובה ביותר של של תוכנות תיב"ם ואנימציה, הודיעה כי תוכניתה למלחמה בג־ניבות תוכנה הכניסה לה עד כה תקבולים שסכומם מגיע ליותר מ־15 מיליון דולר – בעקבות הסדרים עם יחידים וארגונים, שהעתיקו באופן לא חוקי מוצרי תוכנה של אוטודסק בארה"ב וקנ־דה מאז '87.

אכיפה תקיפה

אוטודסק חברה באיגוד BSA, המורכב מחברות התוכנה המובי־לות בארה"ב. באמצעות חוקים המבטיחים זכויות יוצרים, היא אוכפת בתקיפות רבה את זכוי־תיה על תוכנות שפיתחה.

המחלקה למאבק בגניבות תוכ־נה של אוטודסק חקרה יותר מ־4,500 דו"חות של "פיראטיות תוכנה" בצפון אמריקה, ואלפי דו"חות משאר מדינות העולם – כולל מישראל – בשיתוף עם BSA.

חקירות אלה מסתיימות בהסד־רים המשלבים תשלום שווה ערך למחירון של התוכנות המועתקות שלא כחוק, בנוסף לקנסות כבדים.

נתונים עדכניים של BSA מצ־ביעים על כך, ש־35% מכלל עס־קי התוכנה נעשים בתוכנה גנובה, למרות מאמצי מניעה אי־נטנסיביים של התעשייה כולה בשנים האחרונות (הנתונים גבו־הים אף יותר כשמדובר בתוכנה לשימוש אישי).

הערכות ממעיטות להפסדי חב־רות התוכנה מגניבת תוכנה, נעות בין 2 עד 4 מיליארד דולר בכל שנה בארה"ב לבדה, בעוד שסכום הגניבה בכל העולם הגיע ב־'93 לכ־13 מיליארד דולר.

תוכנה שהשימוש בה אינו חוקי, אינה מגיעה למשתמשים העוזרים בספרות הדרכה ובתמיכה טכנית. יש גם משתמשים בתוכנה לא חו־קית, שאינם מצליחים ללמוד להשתמש בה כהלכה.

אוטודסק הקימה את המחלקה למלחמה בגניבות תוכנה ב־'87. במהלך השנה הראשונה לפעילות המחלקה, נחקרו מקרים רבים של גניבות תוכנה. מקצת ממעתיקי התוכנה לא היו מודעים כלל לע־בירות הכרוכות בהעתקת תוכנה.

גניבות תוכנה אינן פוגעות רק באוטודסק ובחברות תוכנה אח־רות, אלא בכושר התחרות של עס־קים, ארגונים ויחידים, הנוהגים כחוק ומשלמים עבור התוכנה שבה הם משתמשים.

לצד פעילותה לאיתור גופים המעתיקים את התוכנה, איתרה החברה גם מספר גדול של פעי־לות זיוף והפצה של תוכנותיה בלוחות הודעות אלקטרוניים (BBS). פעולות זיוף והפצה מסוג זה נחשבות למתוחכמות למדי, ולפעולות שקשה לערוך אחריהן מעקב, אך חברת אוטודסק רושמת היום הצלחה גדולה יותר בתחומים אלה.

מבטח שמיר אחזקות בע"מ ("החברה")

הודעה למחזיקי המניות בדבר החלטת הדירקטוריון על הקצאת ניירות ערך על פי הצעה פרטית, בהתאם לתקנות ניירות ערך (הקצאת ניירות ערך בחברה רשומה שהוצעו שלא לציבור) התשנ"ב־1992 (להלן - "התקנות") כמפורט להלן.

1. ביום 27.10.94 החליט דירקטוריון החברה על הקצאת ניירות ערך כמפורט להלן:
   65,000 מניות רגילות בנות 1 ש"ח ע.נ. של החברה מוצעות במחיר של 10.00 ש"ח (1,000%) למניה לשני עובדים של החברה.
2. הניצעים הינם מר גלעד דמארי, סמנכ"ל כספים של החברה לו יוקצו 50,000 מניות רגילות בנות 1 ש"ח ע.נ. של החברה וגב' לימור אבידור, עוזרת למנכ"ל החברה לה יוקצו 15,000 מניות רגילות בנות 1 ש"ח ע.נ. של החברה.
3. א. הון המניות המונפק של החברה עומד על 7,064,962 ש"ח, מחולק ל־7,064,962 מניות רגילות רשומות על שם בנות 1 ש"ח ע.נ. כ"א.
   ב. הניצעים יחזיקו לאחר הקצאת המניות, בכ־0.9% מהון המניות של החברה, מר דמארי בכ־0.7% וגב' אבידור בכ־0.2%.
   ג. ההטבה הגלומה בהקצאת המניות לניצעים, בהתחשב בשער המניות בנות 1 ש"ח ע.נ. של החברה בבורסה ביום 27.10.94 שהיה 12.87 ש"ח (1,287%) עומדת על 2.87 ש"ח לכל מניה, היינו טובת הנאה של 143,500 ש"ח למר דמארי ושל 43,050 ש"ח לגב' אבידור. חישוב גובה טובת ההנאה כמפורט לעיל אינו מביא בחשבון הפחתה בשווי המניות עקב חסימתן.
4. א. לניצעים יוקצו 65,000 מניות רגילות בנות 1 ש"ח ע.נ. כ"א, תמורת 10.00 ש"ח (1,000%) למניה. תמורת המניות תשולם ע"י הניצעים ביום ההקצאה.
   ב. הניצעים יקבלו מהחברה הלוואה לרכישת המניות. ההלוואה תהיה צמודה למדד המחירים לצרכן, ללא ריבית. ההלוואה תפרע במועדי מימוש המניות ע"י הניצעים.
   ג. הניצעים ישאו על חשבונם ובאחריותם, בכל חבות המס שתיווצר להם עקב הקצאת המניות ו/או רישומן למסחר.
5. בהחלטת הדירקטוריון צויין כי מטרת ההקצאה הינה, מחד גיסא, לגמול לניצעים על תרומתם ומאמציהם לפיתוח עסקי החברה ולשיפור תוצאותיה העסקיות עד כה, מעבר לתנאי ההעסקה הרגילים של הניצעים, ומאידך גיסא, לחזק את מעורבותם ועניינם של הניצעים בהמשך פיתוח עסקי החברה ולהביא לידי המשך שירותם בה.
6. א. בדיון הדירקטוריון בדבר אישור ההצעה הפרטית השתתפו הדירקטורים הבאים: מאיר שמיר, יעקב טרטר (דמ"צ), עמוס אפשטיין (דמ"צ), מירון איקסון.
   ב. למיטב ידיעת החברה, אין לאף אחד מהדירקטורים של החברה ענין אישי בהצעה הפרטית.
7. ניירות הערך המוצעים יוקצו לניצעים לאחר קבלת כל האישורים הדרושים כאמור בסעיף 8 להלן ובכפיפות לעיכוב העשוי לחול כאמור בסעיף 9 להלן, אך בכל מקרה לא לפני 30.11.94.
8. ההצעה הפרטית כפופה לקבלת האישור הדרוש על פי כל דין ובכלל זה אישור של הבורסה לרישומן למסחר של המניות שיוקצו לניצע.
9. עם פרסום הודעה זו מפרסמת החברה דו"ח מיידי המכיל את פרטי ההצעה הפרטית. על־פי התקנות מוסמכת רשות ניירות ערך להורות על תיקון פרט מן הפרטים המובאים בדו"ח המיידי, או על מתן הסבר, פירוט, ידיעות ומסמכים בקשר לפרט כאמור, במשך 14 ימי עסקים ממועד הגשת הדו"ח המיידי. אם הורתה רשות ניירות ערך כאמור, לא תבוצע ההקצאה לפני מילוי הוראותיה ועשוי לחול עיכוב במועד ביצוע ההקצאה הפרטית.
10. כספי התמורה מהקצאת המניות המוצעות בהצעה הפרטית יתווספו לאמצעים הכספיים של החברה העומדים לרשותה לצורך עסקיה.
11. א. המניות המוצעות לניצעים יוחזקו בידי נאמן לתקופה שבין 24 ל־60 חודשים ממועד הקצאתן (להלן: "תקופת החסימה"). זכותם של הניצעים היא לקבל רבע מהמניות המוצעות בתום מועד של עבודה בחברה של 24 חודשים רצופים החל ממועד הקצאת המניות לנאמן (להלן: "המועד המזכה הראשון") רבע נוסף מהמניות המוצעות בתום עבודה בחברה של 12 חודשים רצופים נוספים החל מתום שנתיים ממועד הקצאת המניות לנאמן ועד תום שלוש שנים ממועד הקצאת המניות לנאמן (להלן: "המועד המזכה השני"), רבע נוסף מהמניות המוצעות בתום עבודה בחברה של 12 חודשים רצופים נוספים החל מתום שלוש שנים ממועד הקצאת המניות לנאמן ועד תום ארבע שנים ממועד הקצאת המניות לנאמן (להלן: "המועד המזכה השלישי"). רבע נוסף מהמניות המוצעות בתום עבודה בחברה של 12 חודשים רצופים נוספים החל מתום ארבע שנים ממועד הקצאת המניות לנאמן (להלן: "המועד המזכה הרביעי"). תנאי נוסף להעברת המניות מהנאמן לניצע הינו שבמועד העברת המניות ע"ש הניצעים, הניצעים יהיו עדיין עובדים בחברה.
    במקרה שיפסקו יחסי עובד־מעביד בין הניצעים לבין החברה לפני כל אחד מהמועדים המזכים כאמור לעיל, ימכור הנאמן בבורסה את יתרת המניות שטרם שוחררו מהחסימה והתמורה בניכוי הסכום ששולם ע"י הניצעים, כשהוא צמוד למדד המחירים לצרכן הידוע למועד ההקצאה, תועבר לחברה.
    למרות האמור לעיל לאחר 24 חודש ממועד הקצאת המניות לנאמן, לדירקטוריון החברה שמורה הסמכות להקדים את מועד שחרור המניות מהחסימה כולן או חלקן.
    ב. בתקופת החסימה הניצעים יהיו זכאים להצביע בגין המניות החסומות בכל אסיפה של בעלי המניות של החברה והנאמן ימציא להם יפוי כח בהתאם.
    ג. מבלי לגרוע מכלליות החסימה בידי הנאמן יהיו המניות שיוקצו למר דמארי חסומות בהתאם להנחיות הבורסה לניירות ערך בתל־אביב בע"מ באופן שלא ניתן יהיה לעשות כל עסקה או פעולה במניות בתקופת 4 החודשים המתחילה ברישום המניות למסחר בבורסה. במשך 8 החודשים שלאחר מכן, ישתחררו בכל חודש 12.5% מהמניות החסומות ויתווספו למניות בהן ניתן יהיה לבצע כל עיסקה או פעולה. לאחר 12 חודשים מרישום ניירות הערך למסחר לא יהיו המניות חסומות בהתאם להנחיות הבורסה (אך יהיו חסומות בידי הנאמן כאמור בסעיף 11.1 לעיל).
    ד. במקרה של הקצאת מניות הטבה על־ידי החברה בתקופת החסימה כאמור לעיל יועברו לנאמן עבור הניצעים לעיל, גם מניות ההטבה או מרכיב ההטבה שחולקו בגין המניות להן הם זכאים.
    במקרה של הצעת זכויות על ידי החברה יהיו רשאים הניצעים להורות לנאמן לממש את הזכויות בגין המניות החסומות או חלקן בכפוף לתשלום התמורה שתידרש תמורת מימוש הזכויות. במקרה זה תחול החסימה על אותו חלק מן המניות שיירכשו על ידי הנאמן בעבור הניצעים במסגרת הצעת הזכויות, המהוות את מרכיב ההטבה שבהצעה.
    ה. הוראות החסימה הנ"ל הינן בלתי חוזרות.
    ו. "עסקה או פעולה" בסעיף 11 זה - לרבות השאלה.

מבטח שמיר אחזקות בע"מ

רשתות וברזל לבנין
מיוצרים ומשווקים ע"י החברה המובילה בענף
חברת יעקבי ברזל לבטון
רמת אליהו ראשל"צ (03) 9610931
38 שנה של פעולה

הגב של טלרד
המחירים והבונוסים שלנו
המחיר הנמוך ביותר וגם בתשלומים
כוכב טלרד
מערכת תקשורת סיפרתית
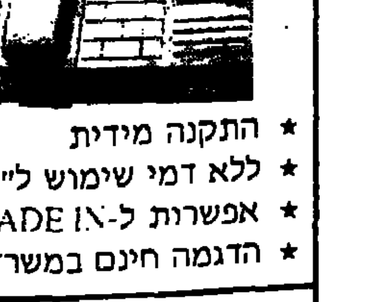
מ־8 ועד 96 שלוחות
★ התקנה מידית
★ ללא דמי שימוש ל"בזק"
★ אפשרות ל־TRADE IN
★ הדגמה חינם במשרדי הלקוח
בת־קול
טל: (רב קווי) 03-5753878, פקס: 03-5754066

ארוחה משפחתית בצ'יקן קיצ'ן גם בשבת
מבחר מנות ראשונות + פיתה של הבית + עוף שלם (קילו וחצי) + צ'יפס + סלט + קנקן שתיה (מתאים עד 4–5 סועדים)
סה"כ 80 ש"ח בלבד
צ'יקן קיצ'ן • מסעדת מעדני עוף על גחלים הותיקה בתל אביב
כשר • TAKE AWAY • פתוח כל השבוע כולל שבת • קרליבך 13 ת"א, טל. 5614512

Strudel שטרודל
קפה מסעדה וינאית
VIENNESE CAFE & RESTAURANT
ארוחות עסקיות 25–46 ש"ח בימים א'–ה' 12:00–16:00
אלנבי ז, מגדל האופרה, קומת המעצבים, טל. 662513

נדל"ן

יסודות

ההודעות על מותו של הול"ל היו מוקדמות מדי. מה היה התאריך הרשמי לפקיעת תוקף הול"ל. בסוף השבוע אישרה הכנסת בקריאה ראשונה את הארכת תוקפו של הול"ל עד אפריל 95' ולא בוכות השימוש הרב שנעשה בחוק. תיקון 40 לחוק התכנון והבנייה, שהיה אמור לפתור מהצורך בול"ל ולהאריך תוכניות שתוקפן יפוג עם מות הול"ל, עדיין לא התקבל (עמוד ג12).

עיריית בני ברק מבקשת לבנות 700 אלף מ"ר לתעשייה ליד קניון איילון. הוועדה המחוזית לתכנון ולבנייה של מחוז המרכז, דנה בשבוע שעבר בתוכנית לבניית 700 מ"ר לתעשייה, מסחר ומוסדות ציבור בבני ברק, בשטח שמול קניון איילון ברמת גן (עמוד ג11).

טיח מוכן – המלה האחרונה בתיעוש הבנייה. עם החרפת בעיית כוח האדם בענף בעקבות הסגר בשטחים. עולה קרנה של הבנייה המתועשת בארץ. השימוש בטיח מוכן חוסך בכוח אדם ועלותו זהה לעלות בנייה קונוונציונלית (עמוד ג12).

מנורה – 330 מ"ר לסניף אזורי בהרצליה. חברת הביטוח שכרה בהרצליה 330 מ"ר במבנה "דיקסמו", הנמצא בבעלות בנק אמריקאי־ישראלי, ותעביר לשטח ששכרה את משרדי הסניף שלה בהרצליה (עמוד ג10).

על שכירות דירות פרטיות. רוב החוזים הנעשים בין שוכר ומשכיר, הם חוזים שטחיים, שאינם מכסים את כל האפשרויות והמקרים היכולים לקרות במשך תקופת החוזה. מי ישלם לדוגמה על תיקון צינור שהתפוצץ בדירה? מי ישלם לוועד הבית על תיקון המעלית בתקופת השכירות? (עמוד ג10).

מליבו – קרקע ל־400 דירות בנס ציונה. החברה תרכוש קרקע ל־400 דירות, בשטח הצמוד לשמורת האירוסים בנס ציונה. על הקרקע, ששטחה 212 דונם, ביצעה החברה עסקת רכישה לפני כשנתיים עם כ־10 בעלים פרטיים (עמוד ג11).

אזור התעשייה ברעננה יורחב ב־470 דונם. עיריית רעננה החליטה בשבוע שעבר להגדיל את אזור התעשייה הקיים בעיר ב־470 דונם. מדובר בהפשרת קרקע חקלאית, שבבעלות אנשים פרטיים. כתוצאה מההפשרה יעלו מחירי הקרקע בב־400% (עמוד ג11).

זכאי הדיור בקריית גת ממשיכים להמתין – הדירות בעיר עדיין סגורות

מאת נעה ווסרמן

לפני שנה החליטה הממשלה לאכלס 8,000 דירות שבבעלותה בנכים, קשישים ומשפחות חד הוריות. ביולי הוקפא אכלוסן של אלף דירות. עשרות דירות בקריית גת לא מאוכלסות כיוון שראש העירייה סירב לחברן לרשת המים. הזכאים עדיין מחכים לדירה

ממשלת ישראל החליטה לפני כשנה להפנות 8,000 דירות לזכאי דיור סוציאלי. מדובר בנכים, קשישים ומשפחות חד־הוריות, אשר לא יכולים לרכוש דירה או לשכור דירה בשוק החופשי. את הדירות המיועדות רכש משרד השיכון מקבלנים שבנו אלפי דירות בתקופת הפרוגרמה (ראשית שנות ה־90), אשר הועברו לידי חברת עמידר – האחראית על יישום הסכמי ההשכרה ותחזוקת הדירות.

מתוך 40 אלף דירות שרכש משרד השיכון מקבלנים, ייעדה הממשלה את רוב הדירות למכירה לציבור הרחב. עיקר הדירות שנרכשו היו בנגב ומיעוטן בצפון הארץ ורובן כבר נמכרו. להחלטת הממשלה לייעד 8,000 דירות לזכאי הדיור הסוציאלי קדמה התנגדות של משרד השיכון, אשר ביקש למכור גם את הדירות הללו לציבור החופשי. בתמורה שתתקבל הציעו לרכוש 2,000 דירות (ג"ר) במקומות בהם קיימת דרישה לדירות לזכאים ולהשכירן לזכאים. התנגדותו של משרד השיכון נבעה בעיקר מחוסר המתאם הקיים בין מיקום דירות הפרוגרמה, למקום מגוריהם של זכאי הדיור הסוציאלי. משרד הקליטה התנגד להסדר מסוג זה, אך התרצה ואילו משרד האוצר סירב בתוקף להצעת אנשי משרד השיכון וסיכל את יישומה.

ראשי רשויות שבתחומן נמצאות הדירות הללו התנגדו בכל תוקף לאכלוס הדירות באוכלוסייה החלשה. לטענתם, הדירות נמצאות ממילא בערים חלשות כמו באר שבע, נתיבות ואופקים, ואין היגיון ב"חיזוק" באוכלוסייה נזקקת נוספת. מנגד נאמר, כי הסיוע, משכבע ככל שיהיה, לא יתרום לפתרון בעיית האוכלוסייה החלשה המתקשה במציאת קורת גג.

ביולי השנה סיכמו משרדי הקליטה והשיכון להקפיא איכלוס של כ־1,000 דירות מתוך ה־8,000, במקומות בהם ריכוז גדול של דירות, וכמו כן במקומות בהם יקשה על המוסדות לאכלס את הדירות בזכאים בשל חוסר המתאם בין מקום הדירות ומקום מגורי הזכאים. ההחלטה התבססה בעיקר על הגישה שאין לעקור משפחות חד־הוריות ממקום מגוריהן לאחר שמצאו בו תעסוקה ודאגו לקליטת הילדים. במרבית היישובים הגיעו הרשויות להסכמה עם ראשי היישובים על אכלוס הדירות שלא הוקפאו.

ביולי סוכם להקפיא אכלוס של כ־1,000, בין היתר בהתבסס על הגישה שאין לעקור משפחות חד־הוריות ממקום מגוריהן לאחר שמצאו בו תעסוקה ודאגו לקליטת הילדים

בקריית גת התמונה שונה: אכלוסן של 350 דירות, מתוך כ־700 דירות ר"פ (רשות ופיתוח – דירות שהועברו לעמידר), הוקפא ונקבע כי הדירות יאוכלסו על ידי תושבי העיר. גם יתרת 350 הדירות בתורו ריקות ונעולות ואם למרות שעמידר כבר חתמה על הסכמי שכירות עם הזכאים לגבי רוב הדירות. את הדירות לא ניתן לאכלס, כיוון שבהוראת ראש העירייה, זאב בוים, הן לא חוברו לרשת המים. בכיר במשרד השיכון אמר השבוע כי רק כרבע מהדירות יאוכלסו בקרוב.

בוים אמר בתגובה כי הוא אכן התנגד להחלטה, כאשר זו התקבלה בממשלה. "לא איפשרתי לחבר את 700 הדירות שנמסרו לעמידר לתשתית. בינתיים התקבל הסכם פשרה, לפיו 350 דירות יוקפאו. לגבי יתרת הדירות הושגה הבנה, לפיה 150 דירות יוקצו למפוני קרוואנים ו־150 עד 180 דירות ייועדו לזוגות צעירים, משפחות מרובות ילדים, ועולים תושבי קריית גת.

הדירות שיש לגביהן הסכמה נמצאות בהליך של אכלוס. את 350 הדירות האחרות חייבים למכור – למכור באמת ולא לסבסד את המכירה".

מבדיקה שערך "הארץ" עולה כי הבנות מסוימות אכן הושגו, אבל גם את הליכי מימוש האכלוס של הדירות, לגביהן קיימת הסכמה של ראש העירייה, השיגו הרשויות לאחר התראות חוזרות ונשנות שהופנו לבוים.

עדיין לא ברור מה יעלה בגורלן של 350 הדירות המוקפאות וכמו תמיד הוקמה ועדה לטיפול בעניין.

בכירים במשרד השיכון ציינו כי הם מאמינים שכל אחד מהצדדים המעורבים בעניין יוותר קצת ובסוף תושג הסכמה. בינתיים, כ־2,000 זכאים לדיור סוציאלי מחכים לפתרון. מצבם של רבבות בתי אב נוספים רק הולך ומחמיר, כיוון שהוועדות המופקדות על אישורי הדיור הסוציאלי מקשיחות את התנאים לקבלת הפתרון המיוחל, ואינם מעניקות את האישור המיוחל. דירה בקריית גת אולי אינה חלום של כל ישראלי ממוצע, אבל עבור זכאים רבים היא האפשרות הטובה ביותר. לראש עיריית קריית גת יש זמן והסבלנות כדי להשיג את הפתרון הרצוי לו – אבל מנגד משחק הזמן לרעתם של הזכאים.

למשפחות חד־הוריות עדיין לא נמצאו פתרונות דיור

בישראל יש כ־1,000 זכאים לדיור סוציאלי מקרב אוכלוסיית העולים החדשים. 1,000 זכאים נוספים נמנים על האוכלוסייה הוותיקה. בנוסף, יש רבבות בתי אב שהיו מקבלים אישור לדיור סוציאלי, אילמלא העדר דירות בבעלות משרד השיכון.

מאחר שהקשישים מהווים את עיקר הבעיה, יזם משרד השיכון בניית הוסטלים לאיכלוסם. בנוסף הציע פתרונות של רכישת דירות במשותף עם בני המשפחה בתנאי משכנתה מוטבת. 30 אלף קשישים מימשו פתרון זה מתחילת שנות ה־90 ועד היום.

הבעייה הקשה ביותר, נכון להיום, היא המשפחות החד־הוריות, אשר להן עדיין לא נמצא פתרון. למרות מצבור רחב של אוכלוסייה חד־הורית המוגדרת כזכאית ממשרד, גרעין קשה מבחינת יכולת הרכישה, וכשו אלפי משפחות חד־הוריות אחרות במשק דירות, באמצעות משכנתאות מוגדלות.

תוכנית למחוסרי דיור בי־ם, ת"א, אילת וחיפה

משרד הבינוי והשיכון מפעיל תוכנית לטיפול במחוסרי דיור בעיר ירושלים, במסגרת ההתמודדות עם הבעיה, על פי דגם שפעל בהצלחה בתל אביב, אילת וחיפה. במסגרת התוכנית שכרה עיריית ירושלים מבנים בהם יוצעו דירות לחסרי הדיור אשר יקבלו גם סיוע מוגדל בשכר דירה. יחיד מקבל סיוע חודשי של 600 שקל בשכר דירה ומשפחה – 810 שקל.

זכאים אלו אינם מוגדרים כזכאי דיור סוציאלי (כמו הנכים, הקשישים והמשפחות החד־הוריות), אולם משרד השיכון החליט, לפנים משורת הדין, לבחון את מצבם של בתי האב חסרי הדיור, ולהעניק את הסיוע בשכר הדירה, בהתאם למצבם הכלכלי של בתי האב.

ממשרד השיכון נמסר כי ההחלטה על מתן סיוע בשכר דירה, נובעת מהמחסור הקיים בדירות ר"פ באזורים הללו.

מספר העסקות בדירות

לפי תאריך פתיחת התיק – ממוצע הודשי

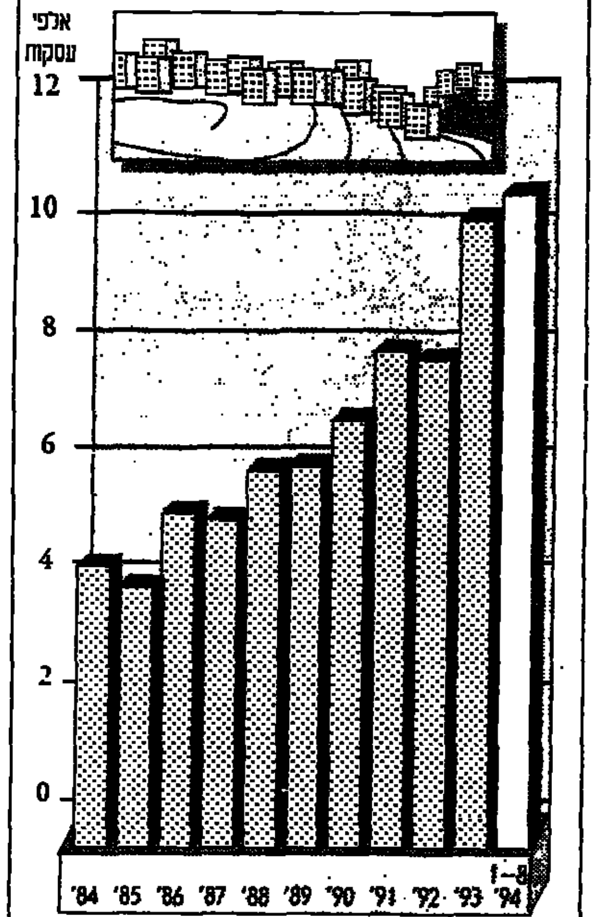

בשמונת החודשים הראשונים של 94' בוצעו 11,019 עסקות בממוצע בדירות חדשות ודירות יד שנייה – עלייה של 8.3% לעומת ביצוע העסקות הממוצע בשנת 93' כולה, העומד על 10,173.

הנתונים מבוססים על פתיחת התיקים וכוללים גם עסקות שבוצעו בחודשים קודמים, עקב כללי התשלום של מס רכישה.

חלקם של זכאי משרד השיכון בעסקות ירד ל־41% בשמונה החודשים הראשונים 94', לעומת 50% אשתקד.

פלסים חתמה עסקה בראשי תיבות על 400 דונם לפי 666

מאת זיו מאור

במתחם ניתן יהיה לבנות 800 דירות ו־150 אלף מ"ר לתעשייה קלה

קבוצת יזמים בראשות חברת פלסים, חתמה על הסכם בראשי תיבות עם מושב באזור לוד, לקומבינציה של 10% על 400 דונם חקלאיים של המושב, לפי החלטה 666.

בהתאם לתוכניות בניין עיר ניתן לבנות במקום 800 דירות (מתוכן כ־100 קוטג'ים), 150,000 מ"ר לתעשייה קלה ושטח נוסף שייועד לספורט. שטח המתחם כולו הוא 400 דונם.

פלסים עומדת בראש קבוצה של שלושה יזמים, ביניהם יזם מקנדה ויזם מארצות הברית. לדברי חברת פלסים, הקבוצה מתכוונת להציע למושב בחודש הבא להמיר את עשרת האחוזים בעסקת מזומן ולקבל בתמורה בעלות על כל הפרויקט.

לפי התב"ע ניתן יהיה לבנות במתחם דירות של 3 ו־4 חדרים בבניינים של 8 עד 10 קומות. אבי זלמן, מבעלי החברה, מסר כי התוכנית קיבלה אישור עקרוני של הוועדה המחוזית לתכנון ובנייה של מחוז המרכז.

זלמן מעריך, כי ההוצאות בשנה הראשונה לאחר אישור התוכנית, כולל תשלום 10% למושב והליכי הבנייה הראשונים, יסתכמו בכ־20 מיליון דולר. להערכתו קיימת אפשרות לפיה בניית הפרויקט תתחיל לפני סוף 1995.

פלסים תתחיל בחודשים הקרובים בבניית 186 דירות באזור חולות ד', במערב ראשון לציון. הדירות יוקמו בבניינים בני 4 ו־5 קומות והיקף המכירות הצפוי הוא כ־37 מיליון דולר.

הפרויקט יכלול דירות 3, 4 ו־5 חדרים. מחיר דירת 3 חדרים, בשטח 87 מ"ר, יהיה כ־170 אלף דולר; מחיר דירת 4 חדרים – כ־200 אלף דולר ומחיר דירת 5 חדרים – כ־230 אלף דולר.

הקרקע נרכשה לפני כמה חודשים במכרז של מינהל מקרקעי ישראל, תמורת כ־50 אלף דולר לקרקע ליח"ד, כולל פיתוח (9.3 מיליון דולר בסך הכל).

הבנייה בפרויקט, שתיכנן משרד האדריכלים הופמי ק.מ. אדריכלים (תיכנן עבור פלסים גם את חלקה בפרויקט מודיעין), תחל תוך שלושה חודשים. בסמוך לפרויקט, ברחוב הדגן, סיימה חברת פלסים לפני כחודשיים איכלוס של 86 דירות. היקף המכירות הסתכם בכ־13.5 מיליון דולר.

במודיעין זכתה החברה במכרז לבניית 250 דירות, של 3, 4 ו־5 חדרים – ב־9 בניינים בני 4 קומות ושני בניינים בני 5 קומות. בשלב א' הוחלה במכירת 98 דירות, ובשבועיים שחלפו נרכשו יותר מ־30 דירות.

בשוהם תחל פלסים תוך כמה חודשים בבניית פרויקט של 60 דירות גן וגג. הפרויקט נמצא בשלב תכנון מתקדם, על ידי משרד האדריכלים נאוה אבידור. הדירות בבניינים בני 3 קומות, ושטחן – כ־160 מ"ר. בדירות הגן תהיה גינה בשטח 80 מ"ר ובדירות הגג חדר עליון וגג בשטח כ־60 מ"ר.

מחירי הדירות בפרויקט יהיו 220–230 אלף דולר, עלותו, כולל הקרקע, מוערכת על ידי זלמן בכ־8.5 מיליון דולר והיקף המכירות בו – כ־13.5 מיליון דולר. מועד האכלוס המשוער הוא אמצע 96'.

פרויקט דירות גג וגן שבונה פלסים בשוהם

בקרוב יפורסם מכרז לבית מלון מול הטיילת בתל אביב

מאת מוטי יוארייך

מחירו ההתחלתי של המגרש – 25 מ' ד'

עיריית תל אביב עומדת לפרסם מכרז למכירת מגרש בית ספר "הירקון", הנמצא דרומית ל"מגדל האופרה" בתל אביב. שטח המגרש 4,057 מ"ר והוא משמש כיום כמגרש חניה. בשבוע שעבר החליטה עיריית תל אביב לשנות את ייעוד המגרש – ממלון דירות למלון ברמת תיירות גבוהה.

המגרש, הוא היחיד שנותר בתל אביב לבניית בית מלון מול הטיילת. בעקבות החלטת העירייה לשנות את ייעודו, מתוקן בימים אלה נוסח המכרז, שהכינה חברת עזרה וביצרון.

בהתאם להחלטתה האחרונה של העירייה, תתאפשר במקום בנייה של 450%, כלומר, כ־18,000 מ"ר. העירייה תחייב את היזם שיזכה במכרז לבנות חניון ציבורי שיכיל 240 מקומות.

המגרש ניתן יהיה לבנות כ־450 חדרים. קיקע לחדר מלון בת"א מוערכת בכ־60 אלף דולר ומכאן ששווי המגרש, לפי אותו גורם, הוא 25–30 מיליון דולר.

דן דרין, ראש מינהל ההנדסה של עיריית תל אביב, שיזם את שינוי הייעוד של המגרש, אמר כי ההחלטה התקבלה במסגרת כוונתה של העירייה לעודד בניית חדרי מלון נוספים בעיר. לדבריו, "בקדנציה הקודמת רצתה העירייה לקבל עבור המגרש את הסכום הגדול ביותר שניתן. החלטתי למנוע בניית מלון דירות, והוא, לדעתי, שינוי לטובת העיר ותושביה. למרות החשש שערך המגרש ישתנה בעקבות החלטה זו – השלום שבפתח מצריך הוספת חדרי מלון בעיר. המכרז יהיה פתוח והמגרש יימכר למרבה במחיר".

לדברי סטנלי פינקלשטיין, מנהל אנגלו־סכסון תל אביב, יש עניין רב בשטחים המיועדים להקמת בתי מלון בתל אביב. "עידן השלום הביא לפניות רבות מצד רשתות בינלאומיות, המעוניינות להגיע לישראל, וגם מצד רשתות שכבר פעילות כאן".

"הערך ירד ב־30%"

שמואל מור, מנכ"ל מלונות חוף הים התיכון, סבור שמכירת המגרש תלווה ב"מלחמת עולם" בין הקבלנים. "זה המגרש האפרוץ בתל אביב לבניית בית מלון מול הים. בזולי הקבלנים המלונאים ישתתפו, להערכתי, במכרז. גם אנחנו נייחס לו חשיבות רבה". להערכתו, ההחלטה לאשר בניית מלון תיירות ולא מלון דירות מורידה את ערך המגרש בכ־30%.

המגרש היחידי שנותר

החלטה זו של עיריית תל אביב מבטלת, למעשה, תוכנית קודמת, שאושרה בדצמבר 93', אשר איפשרה הקמת מלון דירות לפי 280% בנייה – 11,360 מ"ר.

גורם בכיר בענף הנדל"ן העריך השבוע, כי בהסתמך על כך ששטח החדר הממוצע של חדר במלון בדרגת 4 כוכבים הוא 40 מ"ר – הרי שעל

על המגרש האחרון שמול הטיילת הותרה בנייה 18 אלף מ"ר

מרכז העסקים - נעמן

מכירת שלב ב' בעיצומה

מרכז עסקים עם חניה בשפע, ללא פקקי תנועה על כביש מהיר קריות נהריה, 5 דקות מהקריות 7 דקות מנהריה.

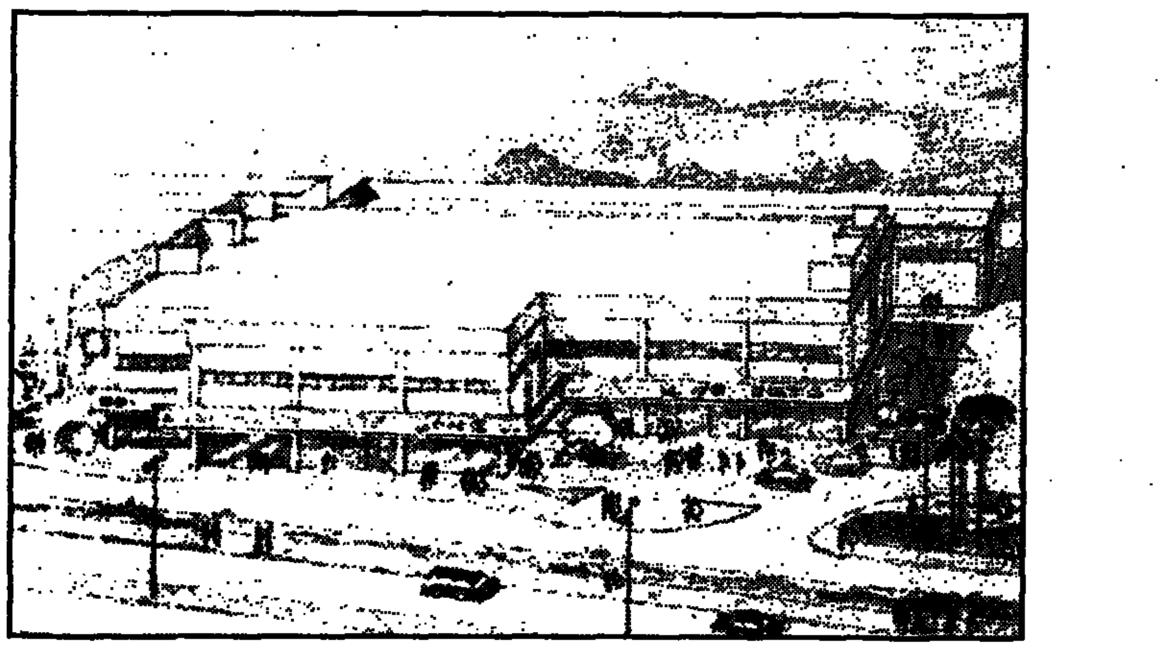

השילוב המושך ביותר בנדל"ן:

במרכז משולבים מסעדות, בתי קפה, יבואני הנעלה וטכסטיל, שרותי רכב, סוכנויות רכב, דואר, מוניות ובנקים.

עיצוב חדשני

מרכז נעמן נבנה תוך הקפדה על גימור מושלם ופיתוח סביבתי הכולל: משטחים ירוקים וצמחיה עשירה.

חברת הניהול

תטפל בגינון, שמירה ואחזקה של הקומפלקס כולו.

השקעה בטוחה

חברת "סער השקעות" מעמידה לרשותך משכנתאות מוגדלות ומסלול תשלומים אטרקטיבי.
השקעה במרכז נעמן-תהווה השקעה בטוחה !

העיסקה

מרכז נעמן מאפשר לך להרכיב את עיסקת החבילה לפי צרכיך ויכולתך.
המרכז מציע לבחירתך 23,000 מ"ר של:
חנויות, סוכנויות, משרדים, תעשיות "HI-TEC"
במחירים אטרקטיביים, לקניה והשכרה.

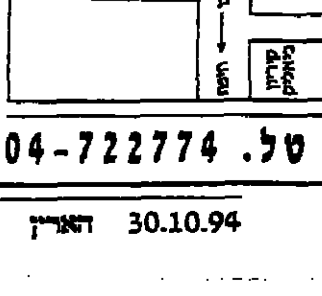

סער השקעות חב' לבנין בע"מ
קרית אתא שד' העצמאות 40 טל' 04-453788/9 פקס' 04-454255

משרד מכירות: אנגלו סכסון קריות - מחלקה מסחרית - טל. 04-722774

מכזן من الأرشيف

שכירת דירות פרטיות

הערת אזהרה

דיו מאור

בכל שנה מושכרות בישראל עשרות אלפי דירות. שוק הדירות השכורות בארץ הוא דינמי וגדול. ברוב העסקות קיימת בין הצדדים הסכמה בעל פה על חלוקת הזכויות והחובות של המשכיר והשוכר.

כך למשל, מקובל שאת כל התשלומים השוטפים: ארנונה, חשמל וטלפון, ישלם השוכר המתגורר בדירה ומשתמש בשירותים אלו. גם תשלום דמי ועד הבית מוטל, בדרך כלל, על הדייר ותשלום על שיפוצים נרחבים בחזות הבניין, מוטלים על בעל הבית.

הבעיה היא, שרוב החוזים הנעשים בין שוכר ומשכיר, הם חוזים שטחיים, שאינם מכסים את כל האפשרויות והמקרים היכולים לקרות במשך תקופת החוזה. מי ישלם לדוגמה על תיקון צינור שהתפוצץ בדירה? מי ישלם לוועד הבית על תיקון המעלית בתקופת השכירות?

בעלי בתים ושוכרים – אשר לא ירכשו 'מכשיר חשמלי' ב־1,000 שקלים, ללא בדיקה קפדנית של כתב האחריות והביטוח המוענק להם – מתייחסים לעתים רבות בקלות ראש לחוזה השכירות, אשר בדירה ממוצעת בתל אביב, מגיע בקלות ל־6,000 דולר בשנה ואף הרבה יותר.

אי תשלום ועד הבית יכול לגרור תביעה משפטית נגד בעל הדירה ולא נגד השוכר. גם נזק שנגרם לבניין על ידי השוכר מיוחס על פי החוק לבעל הדירה. באין חוזה ברור עם השוכר, עלול המשכיר לשאת בתשלום התיקון

במקרים הנוגעים לבניין כולו, ועד הבית לא ימהר להיכנס לפרטי החוזה בין בעל הדירה והשוכר. מהאגודה לתרבות הדיור נמסר, שוועד הבית לא אמור להתערב במערכת היחסים בין השוכר למשכיר והכתובת אליה יפנה ברוב המקרים היא בעל הדירה.

אי תשלום ועד הבית, למשל, יכול לגרור תביעה משפטית נגד בעל הדירה ולא נגד השוכר. גם נזק שנגרם לבניין על ידי השוכר, למשל שבירת זכוכית דלת הכניסה לבית, מתייחס לפי החוק לבעל הדירה. באין חוזה ברור בינו לבין שוכר הדירה, ייתכן שהמשכיר ייאלץ לשאת בתשלום התיקון.

בעל בית שאינו מתגורר בדירה, אמור לקבל הודעה מוועד הבית לגבי החלטות הקשורות לבניין, כמו שיפוצה, הרחבת הגינה או תיקונים נחוצים. גם אם לא קיבל הודעה, הדבר אינו פוטר אותו מהשתתפות בתשלום. בעל בית יכול גם, על פי החוק, למנות נציג מטעמו לישיבת ועד הבית, כולל שוכר הדירה, שיהיה בעל זכות הצבעה בישיבה.

לדברי האגודה לתרבות הדיור, בדרך כלל מומלץ לחברי ועד הבית – כאשר הם נאלצים לפנות לבית המשפט – לתבוע את בעל הדירה והשוכר גם יחד.

אם בית המשפט יטיל את האחריות על אחד מהם, הם יגיעו להסכמה אחרי המשפט, או שינהלו משפט משלהם. חוזה ברור ביניהם יוכל לחסוך שלב זה.

כדי לחסוך אי נעימות וכסף רב מומלץ, למשכיר ולשוכר, לחתום על חוזה שכירות מפורט וברור, בו ידוע כל צד את חובותיו וזכויותיו. יש להבהיר על מי מוטלים התשלומים השונים הנוגעים לדירה, החל מתשלום ועד הבית ועד נזק שנגרם לדירה, כמו סתימה או שבירת חלון.

גם בעניין תשלומים הנוגעים לבניין כולו יש לפרט על מי מוטלות חובות התשלום השונות: מי ישלם על נזק בחדר המדרגות ומי ישלם על שיפוץ החזות החיצונית של הבניין.

במקרה כזה, גם אם יגיעו הצדדים לתביעה בבית המשפט, ההליך יהיה קצר וזול יותר.

ההודעות על מותו של הול"ל היו מוקדמות מדי

מחר אמור היה להיות התאריך הרשמי לפקיעת תוקף הול"ל. בסוף השבוע אישרה הכנסת בקריאה ראשונה את הארכת תוקפו עד אפריל 95', ולא בזכות השימוש הרב שנעשה בחוק. תיקון 40 לחוק התכנון והבנייה, שהיה אמור לפטור מהצורך בול"ל ולהאריך תוכניות שתוקפן יפוג עם מות הול"ל, עדיין לא התקבל

מאת נעה וסרמן

באופן רשמי, היתה הוועדה לבנייה למגורים (ול"ל) של מחוז מרכז אמורה לנשום הערב לרווחה. מחר, 31 באוקטובר, היה אמור לפוג תוקפה של הוראת השעה – חוק הול"ל – פעם נוספת. ישיבת "האשכבה" של וועדת מחוז מרכז היתה אמורה להתכנס היום.

אבל, בסוף השבוע שעבר אישרה הכנסת בקריאה ראשונה את הארכת תוקפו של הול"ל בפעם הרביעית. הנושא יועלה מחר בוועדת הפנים של הכנסת, אשר ככל הנראה תאשר אותו סופית. זאת, למרות שלפני כחצי שנה, בתקופה בה הוארך הול"ל "בפעם האחרונה באמת", ביקשה ועדת הפנים מהרשויות להתחייב שזו הפעם האחרונה בה מאריכים את הול"ל.

במקום להוריד את העומס מהוועדות המחוזיות, כמוצע בטיוטה, מציע תיקון 40 להקים ועדת עררים והתנגדויות לצד הוועדה המחוזית

העילה העיקרית להארכת חוק הול"ל בפעם הרביעית היא העובדה שתיקון 40 לחוק התכנון והבנייה, עדיין לא התקבל. התיקון המוצע כולל פתרונות לבעיות שייווצרו עם פקיעת הול"ל, דוגמת העובדה שתוכניות שהוגשו לול"ל פוקעות אוטומטית אם בתוך שלוש שנים אינן ממומשות. סעיף בתיקון 40 לחוק התכנון והבנייה קובע שהתוכניות לא יפקעו אוטומטית אלא יידונו בוועדות השונות אשר יחליטו כיצד להתייחס אליהן. כדי לפתור את בעיית התוכניות שתוקפן פג, החליטה הממשלה בינתיים, להאריך בחצי שנה את המועד לתחילת ביצוע, תוכניות שאושרו על ידי הול"ל.

לצד הבעיה המשפטית הנוצרת בעקבות פקיעת תוקפו של חוק הול"ל, יחד עם אי קבלת תיקון 40 לחוק התכנון והבנייה, הוגשו לוועדות לבנייה למגורים תוכניות ל־75 אלף דירות. ההערכה היא כי במחוז ירושלים, למשל, הצטברו בשבועות האחרונים תוכניות לכ־20 אלף דירות. במחוז תל אביב, אומרים המתכננים, לא נשארה אף פיסת קרקע אשר לגביה לא הוגשה תוכנית לול"ל. במשרדי הממשלה השונים אומרים כי ה"היסטריה" שהובילה את העם לול"ל, מחייבת מחשבה נוספת בנוגע לביטולו, לפחות עד לקבלת התיקון".

ייעודן המקורי של הוועדות לבנייה למגורים היה הצורך לענות על צרכי הדיור של גל העלייה הגדול שפקד את הארץ בראשית שנות ה־90. שר השיכון אז, אריאל שרון, סבר כי יש צורך בחקיקה לשעת חירום לעקיפת מערכת התכנון, בעוד שר הפנים, אריה דרעי, הגיש לכנסת את הוראת השעה (הול"ל) כפתרון למצב החדש. לאחר שבג"ץ פסל את תקנות החירום של השר שרון – בעקבות עתירה שהגיש חבר הכנסת אברהם פורז – נותרה הוראת השעה כדרך עיקרית להתמודד עם הצורך באישור מהיר של תוכניות.

משך הזמן הממוצע לאישור תוכנית בול"ל אורך כרבע מהזמן הנדרש לאישור תוכניות בדרך רגילה, כך קובע דו"ח שחיברו פרופסור רחל אלתרמן והארכיטקטית מיכל סופר מהטכניון. ואולם מאז תוקן החוק בשנות ה־90 הוכפל זמן האישור מחמישה חודשים לעשרה חודשים בממוצע – כך שפרק הזמן הנדרש לאישור באמצעות ול"ל הוא למעשה חצי מהזמן בהשוואה לאישור רגיל. נתונים אלה יכולים אולי להסביר מדוע מיהרו יזמים, רשויות ובעלי קרקעות להגיש לול"ל תוכניות קודם למועד פקיעת התוקף הרשמי של החוק.

למרות יתרונות האישור המהיר גרר שימוש הרשויות בול"ל ביקורת ציבורית חריפה. כך פעל הלובי של הארגונים הירוקים נגד תוכנית לבניית אלפי דירות בדיונה באשדוד. מאבקם של הירוקים הסתיים, כמו תמיד, בהקמת ועדה משותפת לפתרון הבעיה וככל הנראה הושגה הסכמה. בימים אלה ממש מובעת מחאה קשה נגד תוכנית שהוגשה על לול"ל לבניית בתים משותפים בשטח. תושבי המקום חוששים, כי איכות החיים בה השקיעו את מיטב כספם תתפוגג אל בין רבי הקומות שיחליפו את הנוף. גם מועצת רמת השרון הביעה בשבוע שעבר מחאה חריפה נגד תוכניות לבניית 7,500 דירות בשטח המוניציפלי של המועצה, אשר הוגשו בשבוע שעבר לול"ל.

במחוז י־ם הצטברו תוכניות לכ־20 אלף דירות. במחוז ת"א, אומרים המתכננים, לא נשארה אף פיסת קרקע לגביה לא הוגשה תוכנית לול"ל

הדאגה לשטחים הירוקים, יחד עם בעיית התשתית המאפיינת בנייה בהיקפים גדולים בשטחים מצומצמים, היו מאז ומתמיד עילה להתנגדות להליך האישור המהיר. דרעי, אשר יזם את הול"ל, סבר בזמנו, כי הצעת החוק היא פשרה הולמת בין הצורך באישורי בנייה מהירים, לבין הצורך בהמעטת הפגיעה בסביבה.

המחוקקים אשר יזמו את הארכת הול"ל בפעמים האחרונות, לא התעלמו מהבעיות שיוצר החוק והוסיפו לו תיקונים שמטרתם להגן על הסביבה. נקבע כי לול"ל יוגשו תוכניות שנבדקו על ידי מתכנן המחוז, וכן ניתנה למתנגדים הרשות האפשרות לצפות את העתיד לגבי התוכנית.

כדי להבטיח את האישור המהיר נקבע כי לול"ל יוגשו רק תוכניות שניתן להוציא מכוחן היתר בנייה, וכי יוגשו רק תוכניות בהן 75% מבעלי הקרקע הגיעו להסכמה בנוגע לתוכנית.

כיום טוענים משפטנים, מתכננים, ואנשי נדל"ן כי את הול"ל חייבים להאריך עד לקבלת תיקון 40 לחוק התכנון והבנייה. זאת, לא רק בגלל הבעיות המשפטיות שייווצרו בגין פקיעת תוקפו של הול"ל לצד אי־אישור תיקון 40, אלא גם בגלל הצורך להכניס בתיקון 40 שינויים.

לטענת המתכננים, תיקון 40 אינו כולל המלצה חשובה שנכללה בטיוטה להצעת התיקון, בדבר העברת סמכויות לוועדה המקומית. במקום להוריד את העומס מהוועדות המחוזיות, כמוצע בטיוטה, מציע התיקון הקמת ועדת עררים והתנגדויות לצד הוועדה המחוזית.

בטיוטה שהכינה ועדה מיוחדת בראשות עו"ד יחזקאל לוי הוצע להקים ועדת עררים שיפעלו לצד הוועדות המקומיות. אם לא יאריכו את הול"ל, טוענים המומחים, ייווצר לחץ חזק, לאישור מהיר של תיקון 40 לחוק. לדבריהם, אם בעקבות הלחץ תרד מהפרק האפשרות לשנות את התיקון כדרוש, אין כלל צורך בתיקון.

בחודשיים שחלפו הגיש מש' השיכון לול"ל תוכניות ל־40 אלף דירות

קריית מוצקין חשבה שהשטח שייך לצבא, הצבא חשב שהשטח שייך לעיריית קריית מוצקין וכשמשרד השיכון החליט לנצל את הול"ל לאישור מהיר של תוכניות – התברר שאפשר לנצל את השטח והמשרד הגיש תוכנית לבניית 500 דירות על הקרקע. לגמרי במקרה, מצא משרד השיכון קרקע ל־624 דירות נוספות בקריית מוצקין.

מדובר בקרקע שיועדה לפני כעשר שנים לבניית בית חולים. דיון מהיר עם שר הבריאות אפריים סנה הביא סיכום מיידי, שאיפשר הגשת תוכניות לבנייה למגורים.

במחוז הצפון הוגשו תוכניות לבניית 1,000 דירות בגבעת אולגה, על קרקעות ששימשו שטח מטווח של צה"ל. התוכניות הוגשו לאחר שמשרד הביטחון ומשרד השיכון הגיעו להסכמה בנוגע להקצאת שטח חלופי למטווח.

תוכניות ל־3,336 דירות הוגשו לקרקעות חקלאיות בבית אליעזר, ושימושן מותנה בהפשרת הקרקע על פי תקנה 666 של המינהל. השטח מוחכר על ידי קיבוץ מצר ושייך לרשות המוניציפלית חורה.

בסך הכל הגיש משרד השיכון לול"ל בחודשים ספטמבר ואוקטובר תוכניות לכ־40 אלף דירות. ביניהן תוכניות ל־4,930 דירות במחוז הנגב: 2,330 דירות בבאר שבע, תוכניות ל־750 דירות בשדרות, תוכניות ל־350 דירות בדימונה ותוכניות ל־500 דירות במצפה רמון.

כמו כן הוגשו תוכניות ל־6,650 דירות במחוז ירושלים, מתוכם אושרו סופית תוכניות ל־4,300 דירות בבית שמש. עוד הוגשו במחוז ירושלים תוכניות ל־1,700 דירות באשקלון ותוכניות ל־650 דירות בצור הדסה.

במחוז הגליל הוגשו תוכניות ל־6,356 דירות: תוכניות ל־2,000 דירות במגדל העמק, תוכניות ל־990 דירות בצפת ו־670 דירות בכרמיאל. עוד הוגשו תוכניות ל־4,506 דירות במחוז המרכז, הכוללות תוכניות לבניית 1,150 דירות בגדרה, תוכניות ל־588 דירות ברחובות ותוכניות לבניית 1,500 דירות באשדוד. במחוז חיפה הוגשו תוכניות לבניית 13,606 דירות.

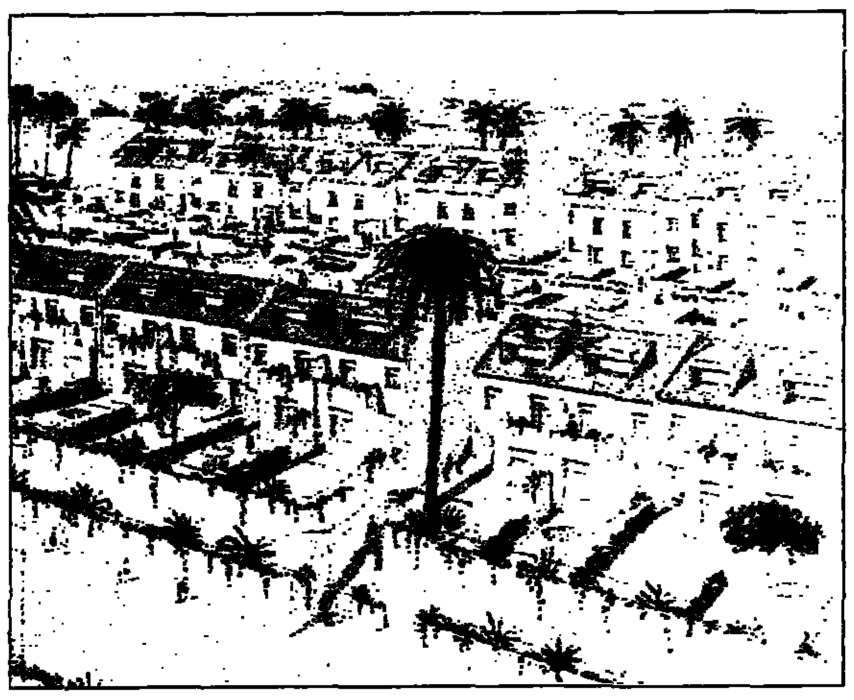

חברת ימכה השקעות תחל בימים הקרובים בבניית שכונת "אחוזות הדקל" במערב בית שמש. השכונה תיבנה כשכונה סגורה על שטח של 15 דונם, ותכלול 58 קוטג'ים, בכללם יחידות טוריות ודו־משפחתיות. הקוטג'ים ייבנו על מגרשים בשטח של 170 עד 300 מ"ר, וישתרעו על פני 180 מ"ר בנוי בשלושה מפלסים. מחירי הקוטג'ים נעים בין 195 ל־295 אלף דולר. סיום בניית הפרויקט, שתוכנן על ידי האדריכל מאוריציו דומיניציני, צפוי במאי 96'.

תעשייה ומשרדים

רונית מורגנשטרן

מנורה – 330 מ"ר לסניף אזורי בהרצליה

חברת הביטוח מנורה שכרה בהרצליה 330 מ"ר במבנה דו־קומתי, הנמצא בבעלות בנק אמריקאי־ישראלי. מדובר בקומה השנייה בבניין ברחוב סוקולוב 17, במרכז העיר.

מנורה תעביר לשטח ששכרה את משרדי הסניף המקומי שלה בהרצליה, ששכנו קודם בשטח של כ־100 מ"ר ברחוב סוקולוב 35. עם התרחבות פעילות הסניף ולנוכח תוכניות הפיתוח העתידיות של החברה, עובר הסניף למשכן החדש, וישמש כסניף מנורה באזור השרון כולו.

מנורה תשלם לבנק אמריקאי־ישראלי 3,300 דולר לחודש דמי שכירות, לפי 10 דולר למ"ר. החוזה הוא ל־10 שנים.

סאס מצמצמת שטחים בתל אביב

סוכנות הביטוח עמית הרחיבה את משרדיה בבניין מגדלור, שבקרן הרחובות אלנבי ובן־יהודה בתל אביב, על חשבון משרדי חברת התעופה הסקנדינבית סאס. עמית נזקקה לשטח, 100 מ"ר, בעקבות גידול בפעילותה. כעת מגיע שטח המשרדים של הסוכנות, בראשה עומד איש העסקים עודד לוי, לכ־500 מ"ר. עמית שילמה עבור השטח הנוסף 21 דולר למ"ר.

המחירים עולים בבני ברק

נגריית חולד, המשווקת מוצרי נגרות לבתי מלון, שכרה שטח של 2,500 מ"ר באזור התעשייה בבני ברק – כ־2000 מ"ר במבנה חד־קומתי ועוד כ־500 מ"ר בסככות.

הנגריה תשלם על שכירת השטח, שבבעלות הקבלן אהוד יצחק בשותפות עם יונתן הנרלמן, לפי 8 דולר למ"ר בחודש. השטח הושכר עד עתה לחברת הדר שפלן, שעסקה בייצור מוצרי קרטון. הדר שפלן שכרה את השטח לפני 3 שנים תמורת 5.5 דולר למ"ר. כלומר, העסקה האחרונה מבטאת עלייה של 30% בדמי השכירות באזור זה. העסקה בוצעה על ידי שייע ניר, מנהל מחלקת התעשייה ברשף נכסים.

קומה בכיכר המדינה ב־1500 ד' לחודש

הקוסמטיקאית לידיה לאופר שכרה את הקומה הראשונה, בת 260 מ"ר, בבניין מגורים ברחוב ה' באייר 30, שבכיכר המדינה בתל אביב. במקום ייפתח בית ספר לאיפור קבוע ומרכז לטיפולי קוסמטיקה, איפור וייעוץ לניתוחים פלסטיים. לאופר תשלם לבעלת השטח, משפחת מנצ'ידיאן, שהיא ממוצא איראני, ומתגוררת כיום באנגליה, דמי שכירות חודשיים של 1,500 דולר.

בניין בשיכון דן ב־2.65 מ' ד'

שתי חברות – האחת לייעוץ כלכלי והשנייה לשיווק ציוד מחשבים – רכשו בניין בן 1,500 מ"ר ברחוב דיסנצ'יק בשיכון דן ת"א תמורת 2.65 מיליון דולר. הבניין נרכש ברובו (1,200 מ"ר) לשימוש עצמי. אחד הרוכשים מתכוון להשכיר 300 מ"ר מהשטח שרכש. המחיר הוא נמוך יחסית (1,800 דולר למ"ר), משום שהקומה התחתונה בבניין בן שלוש הקומות היא קומת מרתף. העסקה בוצעה על ידי מחלקת המשרדים של רשף נכסים.

ביתילי – 2,000 מ"ר בירושלים ב־24 אלף ד' לחודש

משפחת איתני, בעלת רשת ביתילי, שכרה מאליעזר פישמן מחסן בשכונת תלפיות בירושלים. במחסן, ששטחו 2,000 מ"ר, תפעל החנות העשירית של הרשת. חנות זו נפתחת בנוסף לחנות ביתילי הפועלת בקניון מלחה בירושלים. במבנה בו תמוקם החנות פעל עד לא מזמן המשביר המרכזי באזור ירושלים. חוזה השכירות הוא ל־10 שנים, ומשפחת איתני תשלם כ־24 אלף דולר לחודש, לפי 12 דולר למ"ר.

יורוקום – 200 מ"ר בעפולה לסניף מכירות

חברת יורוקום תקשורת סלולרית, המייצגת בישראל בתחום הפלאפונים את חברת נוקיה, שכרה בעפולה מבנה חד־קומתי בשטח של כ־200 מ"ר, ופתחה במקום את סניף המכירות שלה באזור עפולה. המקום הושכר מחברת ששון את קלוד, שבבעלות אנשי עסקים פרטיים מעפולה, בעלות של 11 דולר למ"ר.

סטודיו טכנולוגיות שכרה עוד 400 מ"ר ברחוב מוזס 20 בת"א

חברת "סטודיו טכנולוגיות", שבבעלות איש העסקים גמרור גרש, שכרה שטח נוסף של 400 מ"ר במבנה ברחוב מוזס 20 בתל אביב. החברה שוכרת כבר בבניין כ־600 מ"ר. בסך הכל מחזיקה כיום סטודיו טכנולוגיות כ־1,000 מ"ר בקומה הראשונה של הבניין, שבו 4 קומות. בשטח השכור נמצאים אולמות ייצור, מעבדות פיתוח וחדרי מחשב של החברה. דמי השכירות שמשלמת סטודיו טכנולוגיות נקבעו לפי 7 דולר למ"ר.

הכי קרוב לכל מה שטוב
החל מ- $89,879*
דירות 6,5,4,3 דירות גג
מגדלי עילית
שכונת העילית של חדרה *צמוד למדד.
* 3 כיווני אוויר, מרפסות שמש ושיזוף (לחלק מהדירות)
* לובי מפואר, 2 מעליות
* שכונה סגורה, ללא כבישים פנימיים.
* 5 דקות הליכה מהמרכז של חדרה.
ליווי פיננסי וערבות בנקאית מלאה.
תנאי תשלום גמישים. הלוואת מקום מיוחדת.
ד.ע דירות עילית חיפה. שיווק בלעדי: אנגלו סכסון
מכירות: רח' הגיבורים 53 חדרה
אתר: סוף רח' ה. סמואל חדרה

בפסגה הגבוהה ביותר במודיעין, יכולה להיבנות רק שכונת פסגה אחת
מליבו ישראל!
פסגות מודיעין
הכי טוב במודיעין
משרד מכירות באתר: טל' 050-215603
שעות פתיחה: בימים א'-ה' ובשבת בשעות 10:00-20:00. ביום ו' בשעות 10:00-15:00

את הכותרת הזאת רצוי לקרוא פעמיים:
דירה בתל-אביב ב-$144,000
(כ-435,000 ש"ח)
דירה בתל-אביב ב-$144,000
(כ-435,000 ש"ח)
מגדל המגורים החדש של שופ בנווה טל, תל־אביב
לגור בטופ
שיכון ופיתוח לישראל
פרטים ותנאי מכירה: בסניף הראשי - רח' החשמונאים 121, ת"א. טל: 03-5632710

ניו יורק

חיים הנדוורקר

שוק הריטס בשנת 2000: 100 מיליארד דולר

היקף שוק הריטס (נאמנויות השקעה בנדל"ן) בארצות הברית יגיע לסך של כ–100 מיליארד דולר עד שנת 2000 ובתוך עשר שנים הוא עשוי להגיע גם לסך של כ–250 מיליארד דולר. הערכות אלה נשמעו בסוף השבוע שעבר בעת הכינוס השנתי של פעילי הריטס, שהתקיים בסיאטל.

שוק הריטס (REITS) מוערך כיום בכ–60 מיליארד דולר. מדובר במניות של תאגידי נדל"ן המעניקים את מרבית הכנסותיהם הפטורות ממס, כדיווידנד למשקיעים בהן. נאמנויות אלה אטרקטיביות במיוחד, משום שהן מוכות את היזמים העומדים מאחוריהן בהטבות מס מפליגות. מבחינתם של המשקיעים, אפיק זה של השקעה מאפשר להם נזילות, למרות שהם משקיעים בנדל"ן.

יש הרואים בריטס מעין קרנות נאמנות בנדל"ן. את הקרנות מנהלים אנשי מקצוע המתמחים באזורים מסוימים, או בענפים ספציפיים, והן מאפשרות למשקיע שאינו מבין בתחום הנדל"ן הזדמנות להפנות את השקעתו לתיק השקעות מגוון. עד לשנים האחרונות נראה היה כי משקיעים מוסדיים לא מתלהבים משוק זה משום שהוא היה קטן יחסית. עתה, ככל שהשוק הולך וגדל, ולאחר שחצה את קו 50 המיליארד, כך הוא הפך להיות אחד מאפיקי ההשקעה המעניינים ביותר בתחום הנדל"ן.

עם זאת, בארבעת החודשים האחרונים נרשמו ירידות חזקות במניות הריטס, לפעמים עד 20%. תנודות אלה עמדו במרכז הכנס שהתקיים בסיאטל, בו השתתפו 1,400 איש מהפעילים בשוק. בשנתיים האחרונות הגיע שוק הריטס לשיאו, כאשר רק בשנת 1993 נערכו הנפקות בסך 9 מיליארד דולר ובשנת 1992 גוייסו בדרך זו 6 מיליארד דולר. מומחים מעריכים, כי הריטס היתה ותהיה אחת הצורות המתאימות ביותר להשקעה בנדל"ן, בדיוק כפי שהמשקיע חסר הניסיון מעדיף להשקיע בקרן נאמנות ולא במניות ספציפיות. מתחילת שנת '94 נמצא שוק המניות האמריקאי בעוצמה מתמיד בשל העלייה בשערי הריבית. אולם נראה, כי הריטס נפגעו יותר ממניות של חברות אחרות. הסיבה לכך היא שהיתרון שלהן הוא בכך שהן העניקו דיווידנד של יותר מ–5% ולפעמים עד 10%. העלאת שיעורי הריבית והירידות בשוק המניות פגעו באטרקטיביות של המניות הללו.

במשך הכינוס נשמעו התבטאויות שהזכירו דברים שנאמרו בגנות המניות הישראליות שהונפקו בוול סטריט: רבים ממנהלי הריטס האשמו כי ניסו לצבוע את התוצאות הפיננסיות העתידיות בצבעים ורודים. אחד המשתתפים היה אף ישיר יותר ואמר (לקול צחוקם של הנוכחים) כי אנשי הנדל"ן הם קבוצה של שקרנים, רמאים וגנבים אשר המירו את הפרקטיקה שלהם משוק הנדל"ן אל שוק המניות.

בנקאי השקעות שנכחו באירוע ניסו להבהיר לאנשי הנדל"ן כי עליהם להבטיח לקונים תמיד פחות ממה שצפוי. לדבריהם, אנשי נדל"ן רגילים לעבודה עם בנקים מסחריים, להם צריך למכור עתיד אופטימי כדי לקבל קווי אשראי נוחים יותר. מנהלי הריטס טענו, כי אין הם מנסים להסתיר מידע מהציבור, אלא מהמתחרים שלהם. אם יפרסמו בתשקיפים כמה בדיוק משלמים הדיירים שלהם, הרי שיסגירו מידע עסקי למתחרים. טענה זו מפוקפקת למדי, משום שהמתחרים יודעים בדיוק מה שווי השוק והרי הדיירים מנסים לשפר את עמדתם בעסקה על ידי פנייה למתחרים. והיזמים, כמובן, שלא מקבלים את מלוא האינפורמציה הם המשקיעים במניות הריטס.

אמ.טי.וי משתלטת על בתי קולנוע בטיימס סקוויר

תנועה רבה מתרחשת בעת האחרונה בשוק הנדל"ן באזור רחוב 42 וטיימס סקוויר במנהטן. רשת הטלוויזיה אמ.טי.וי. עומדת להקים קומפלקס של אולפנים בבתי קולנוע בטיימס סקוור. לשם כך רכשה הרשת את שלושת בתי הקולנוע באזור: אפולו, טיימס סקוויר ולירית. בית קולנוע אחד באזור, "ויקטורי", יהפך למתקן בילוי לילדים וחברת וורנר מיוזיק מבקשת לשכור את תיאטרון סלווין, כדי להפכו לאולפן הקלטות.

עסקות אחרונות

● מנהטן – גריניץ' וילג'. ברחוב פרי, דירת שלושה חדרים בבניין קראפט, שני חדרי שירותים, שטח של 150 מ"ר, תקרה גבוהה. מרמי האחזקה, בסך 1,000 דולר בחודש, ניתן לנכות 60% לצרכי מס. הבעלים ביקשו 425 אלף דולר והדירה נמכרה לאחר שבוע אחד בלבד תמורת 395 אלף דולר.

● מערב מנהטן – רחוב 88, דירת שלושה חדרים עם שני חדרי שירותים, שטח של 140 מ"ר, בבניין קראפט שנבנה לפני מלחמת העולם השנייה. מטבח גדול, משקיפה על נהר ההדסון, דמי אחזקה חודשיים של 950 דולר. הבעלים ביקשו 330 אלף דולר, והעבור שנה וחצי נמכרה הדירה ב–310 אלף דולר.

● ברוקלין – סיטי איילנד. דירת 7 חדרים, 2 חדרי שירותים בבניין בן 80 שנה. הבעלים ביקשו 265 אלף דולר וכעבור שנה נמכר הבית ב–250 אלף דולר.

● קווינס – פורסט הילס. דירת ששה חדרים וארבע חדרי שירותים בבית לבנים בן 65 שנים. הבעלים ביקשו 875 אלף דולר וכעבור שבעה שבועות נמכר הבית ב–775 אלף דולר.

מתעשייה לבידור – קבעה הוועדה המקומית בת ים

מאת סופר "הארץ"

הוועדה המקומית של בת ים אישרה בשבוע שעבר שינוי של תוכנית המיתאר באזור התעשייה בעיר. תוכנית המיתאר החדשה משנה את יעוד הקרקע מתעשייה בלבד לשימושים נוספים כמו משרדים, תעשייה עתירת ידע, מסחר ובידור.

בנוסף, מעודדת תוכנית המיתאר החדשה של אזור התעשייה, המשתרע על שטח של 800 דונם, איחוד מגרשים על ידי הגדלת אחוזי הבנייה המותרים. התוכנית מעניקה למגרשים בשטח של עד 3 דונם 135% בנייה לשטחים עיקריים; במקרה של איחוד מגרשים לשטח כולל שיעלה על 9 דונם – תאפשר התוכנית 250% בנייה; גם במגרשים ששטחם עולה על 5 דונם תתאפשר בנייה לגובה. על פי התוכנית ייבנו כניסות נוספות לאזור התעשייה ומחלפים דו מפלסיים. עוד כוללת תוכנית זו שטחים המיועדים למגרשי חניה ציבוריים.

התוכנית החדשה – שהוכנה על ידי משרד האדריכלים יסקי-סיוון, והועברה בימים אלו לאישור הוועדה המחוזית – קובעת גם כי שטח שמאכלס כיום על ידי שכונת קרוונים יפונה. שטח זה, שב בעלות מינהל מקרקעי ישראל, כמו מרבית השטחים הפנויים באזור זה, יוצע, ככל הנראה, למכירה במכרז.

בעיריית בת ים מקווים, כי על ידי אישור התוכנית החדשה יגדל השטח הבנוי של אזור התעשייה פי 3 בשנים הקרובות. גורמים בענף הנדל"ן מסרו ל"הארץ", כי באחרונה לא נעשו עסקות באזור התעשייה כיוון שבעלי הקרקע מצפים לשינוי היעוד, ולעליית מחירי הקרקע בעקבותיו.

מליבו – קרקע ל–400 דירות בנס ציונה

מאת נעה והרמן

חברת מליבו תרכוש קרקע ל–400 דירות, בשטח הצמוד לשמורת האירוסים בנס ציונה. על הקרקע, ששטחה 212 דונם, ביצעה החברה עסקת רכישה לפני כשנתיים עם כ–10 בעלים פרטיים. לפי תנאי העסקה, תממן מליבו ותלווה את תכנון הקרקע. עוד נקבע, כי החברה תממש את הרכישה במחיר מוסכם מראש, רק לאחר אישור תכנון הפרויקט. את התוכניות ביצע האדריכל אודי פוגל, שהגיש בשבוע שעבר לוועדה המחוזית תוכנית לבניית שכונה סגורה, ובה 350 דירות במבנים צמודי קרקע טוריים. השטח הממוצע לדירה – 150 מ"ר. הוועדה המחוזית הנחתה את החברה להגדיל את צפיפות הדירות כך שהפרויקט יכלול כ–400 דירות. מדובר בהגדלת צפיפות מ–3 ל–5 דירות לדונם, בחלקו המרכזי של הפרויקט. התוכניות המתוקנות יוגשו לוועדה בעוד כשבוע.

עמידר מפעילה ביטוח אינסטלציה בעלות של 6 מ' ש'

מאת נעה והרמן

חברת עמידר החלה לאחרונה בהפעלת שני מוקדים ארציים לביטוח אינסטלציה ל–40 אלף בתי אב המתגוררים בשכירות בדיור ציבורי – המנוהל על ידי עמידר.

עלות השירות לחברה מסתכמת ב–6 מיליון שקל. עמידר תבצע את השירות באמצעות החברות "שגור" ו"בעלי מקצוע" אשר זכו במכרז שפירסמה עמידר. השירות החדש ניתן בחינם לדיירי החברה ומאפשר קשר ישיר עם קבלני האינסטלציה המתחייבים לספק את השירות בתוך שעות ספורות. הדייר מתבקש לאשר בחתימתו את התיקון.

עד סוף השנה יורחב מעגל מקבלי השירות ב–25 אלף בתי אב נוספים וכך יקבלו כל דיירי עמידר את השירות.

על פי אותה שיטה מתכוונת החברה לטפל גם בבעיית אישום הגגות.

קמרונות גותיים במבנה חדש בנחלאות

מאת נעה והרמן

חברת אימפקט החלה בבניית מבנה יחודי ברחוב אבולעפיה 35, בשכונת נחלאות בירושלים. המבנה ישתרע על שטח של 500 מ"ר, במגרש של 180 מ"ר, ויכלול 5 דירות: ארבע בנות 2.5 חדרים ודירת פנטהאוז. לפי התכנון של האדריכל גיל' רמז, תיבנה חזית משוחזרת וישמרו בה קמרונות גותיים.

מבנה זה הוא הפרויקט הראשון שיוזמת חברת אימפקט, שהוקם ברנרד רסקין. רסקין שימש כעבר כמנהל השיווק של חברת לברוק בפרויקט ממילא. מימון הפרויקט בנחלאות נעשה על ידי משקיעים מאנגליה, ובינהם, אלן גולדברג, שעמד בראש אגף הנכסים של לברוק. הקרקע לפרויקט נרכשה לפני כשנה מקבוצה של 11 יורשים תמורת 340 אלף דולר.

המגרש עליו יוקם הפרויקט הוא אחד הבודדים שהוצעו למכירה בשנים האחרונות בנחלאות. מחירי דירות חדשות באזור עומד כיום על כ–200 אלף דולר לדירה; אולם, היזמים החליטו שלא למכור את הפרויקט בשלב זה.

חברת אימפקט עוסקת גם בייעוץ לתכנון, כשהדגש הוא על התאמת התוכנית לקהל היעד המבוקש, וכן, בביצוע מחקרים כלכליים והכנת תוכניות עסקיות. בין היתר, עוסק רסקין בייעוץ לתכנון ושיווק פרויקט מגורים בים, שמקימה חברת סלע. עוד ייעצה אימפקט לתכנון פרויקט אור ציון בגבעת שאול בירושלים, שבונה חברת מ. שכטר. פרויקט זה כולל 170 דירות ב–4 בניינים, ומיועד לאוכלוסייה חרדית. מחירי הדירות בפרויקט נעים בין 180 אלף דולר (3 חדרים) ל–290 אלף (5 חדרים).

מישנאל – 15 דירות בראשל"צ בכ–3 מ' ד'

מאת זיו מאור

חברת מגדלי השמש, שהיא חברה בת של מישנאל, מכרה בפרויקט "כוכב הקריה" בראשון לציון 15 דירות לתושבי חוץ, בהיקף מכירות של כ–3 מיליון דולר. שניים מהרוכשים הם מדרום אפריקה, שלושה מארצות הברית ועשרה מאירופה.

ארבע מהדירות נמכרו בחודשיים האחרונים. דירת 2 חדרים, בשטח של 52 מ"ר, נמכרה תמורת 128 אלף דולר; 2 דירות בנות 4 חדרים, בשטח 122 מ"ר כל אחת, נמכרו תמורת כ–210 אלף דולר לדירה; דירת 4.5 חדרים, 145 מ"ר, נמכרה תמורת 250 אלף דולר. בסוף חודש מאי השתתפה החברה ביריד דירות בפאריס ומכרה ליהודים מצרפת 5 דירות ב–920 אלף דולר.

בפרויקט נמכרות דירות בנות 2, 4, 4.5, 5, 6 חדרים ופנטהאוזים. מחיר דירת 5 חדרים בפרויקט, בשטח 157 מ"ר, מגיע לכ–260 אלף דולר; מחיר דירת 6 חדרים, 172 מ"ר – כ–300 אלף דולר ומחירו של פנטהאוז, בשטח של 290 מ"ר – כ–450 אלף דולר. בפרויקט כלול 334 דירות בששה מגדלים ו–1,750 מ"ר למסחר.

היקף המכירות הצפוי בפרויקט מסתכם בכ–70 מיליון דולר. עד כה נמכרו כ–135 דירות, מתוך 200 שהוצעו למכירה, תמורת כ–25 מיליון דולר, האכלוס של 77 יחידות דיור כבר הושלם.

הפרויקט נבנה על מגרש בן 8 דונם, שנרכש במכרז של מינהל מקרקעי ישראל תמורת 8.5 מיליון דולר.

העלות המשוערת של הפרויקט היא כ–30 מיליון דולר.

עיריית בני ברק מבקשת לבנות 700 אלף מ"ר לתעשייה ליד קניון איילון

מאת זיו מאור

הוועדה המחוזית לתכנון ולבנייה של מחוז המרכז, דנה בשבוע שעבר בתוכנית לבניית 700 מ"ר לתעשייה, מסחר ומוסדות ציבור בבני ברק. התוכנית מתייחסת לשטח שמול קניון איילון ברמת גן, באתר המשמש כיום כמרכז למחסני מכירות, כדוגמת הום סנטר ומחסני חשמל.

שטח התוכנית הוא בן כ–400 דונם המתחם גובל בנחל הירקון מצפון, פרדס כץ בדרום, כביש גהה במזרח וקניון איילון במערב. חלק מהשטחים במתחם שייכים למינהל מקרקעי ישראל, חלק מהקרקע הוחכר לרכבת ישראל וחלק נמצא בבעלותה של רכבת ישראל. יתרת השטח שייכת לחברת יכין חקל, בבעלותו של סמי שמעון ומשפחת כיום כפרדס.

ישיבת הוועדה התקיימה כשלב מקדים להכנת תוכנית בוועדה המקומית. בישיבה התגלעו חילוקי דעות בין הצדדים המעורבים: עיריית בני ברק, נתיבי איילון, האמורה לסלול כביש שיעבור במתחם, רכבת ישראל ופארק הירקון המתוכנן להתרחב בכיוון המתחם. דיונים בנוגע לתוכנית, נערכים בין הצדדים למעלה משנה.

בנתיבי איילון מעוניינים לסלול במתחם את קטע הכביש שיחבר בין שדרות רוקח בתל אביב לכביש גהה. העירייה הציעה שהכביש ייסלל בצמוד למסילת הרכבת, כדי לחסוך בשטחים יקרים, אולם נציגי רכבת ישראל התנגדו לכך בטענה שהשטח חיוני לתפעול הרכבת.

נציגי פארק הירקון מבקשים ליצור רצף של הפארק לאורך כל נחל הירקון, מראש העין ועד תל אביב, דרך הקטע העובר בבני ברק ואילו התוכנית שהכינה העירייה נתחמת בקו המים של הנחל ולא מותירה שטח לפארק.

דני רז, מתכנן מחוז תל אביב מסר כי לדעת הוועדה, דרישת העירייה מופרזת מאחר ששטחים רבים במתחם יופקעו לעבודות חשמל, פיתוח, רכבת ולהרחבת פארק הירקון. לדבריו, במחוז תל אביב אין כמעט שטחים ירוקים ולכן חשוב לפתח את פארק הירקון.

הוועדה המחוזית תדון בתוכנית בישיבתה הבאה, בנובמבר. ההערכה היא כי אם נציגי הצדדים יגיעו להסכמה לגבי חלוקת האזור וזכויות הבנייה בו, תיתן הוועדה לעירייה, כבר השבוע, אישור להתחיל בהכנת התוכנית.

במסגרת הנ"ל שמעה הוועדה המחוזית ביום ראשון שעבר את ההתנגדויות לתוכנית הבנייה בפרדס ברמן בבני ברק, על גבול רמת גן. המתחם, בשטח של כ–87 דונם הוא בבעלות פרטית ונמצא לאורך רחוב חזון איש. חלק מהקרקע נמכרה בעסקת אחוזים וחלקה בעסקת מזומנים. בין הקבלנים חברת אדלר ישראל ובנו מבני ברק ומשה אביב.

משה אביב רכש לפני כחצי שנה זכויות לבניית 190 דירות, תמורת כ–16 מיליון דולר. לדעתו, הפרויקט קרוב לאישור, מכיוון שההתנגדויות הוגשו נגד העירייה – מצד תושבים המעוניינים בהגדלת השטחים הציבוריים הפתוחים במתחם – ולא נגד תוכניות הבנייה.

אזור מחסני המכירות שבו מתכננת עיריית בני ברק להקים פרויקט תעשייה

משך זמן הבנייה הממוצע לדירה

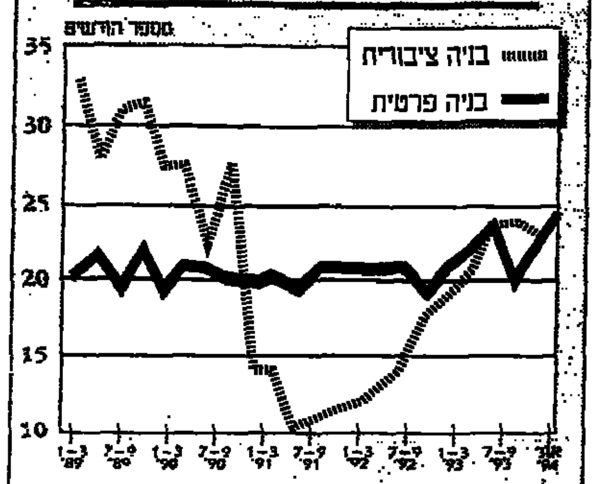

בשמונת החודשים הראשונים של '94 נרשמה עלייה של כ–16% במשך הבנייה ביוזמה ציבורית, לעומת התקופה המקבילה אשתקד. כך עולה מנתוני משרד השיכון והבינוי. בינואר-אוגוסט '94 ארכה בניית דירה ממוצעת ביוזמה ציבורית 23 חודשים, לעומת 19.8 חודשים בינואר-אוגוסט '93.

הבנייה הפרטית ארכה ברבעון השני 22.7 חודשים בממוצע – עלייה של 12.4% לעומת הרבעון הראשון השנה ועלייה של 5.1% מול משך הבנייה הממוצע ב–'93 (21.6 חודשים).

אזור התעשייה ברעננה יורחב ב–470 דונם

עיריית רעננה החליטה בשבוע שעבר להגדיל את אזור התעשייה הקיים בעיר ב–470 דונם. מדובר בהפשרת קרקע חקלאית, שבבעלות אנשים פרטיים. הקרקע גובלת מצד מזרח בכביש גהה ומצד דרום ברחוב ויצמן שברעננה. כתוצאה מההפשרה יעלו מחירי הקרקע בכ–400%. חיים סיטורית, מנהל משרד התיווך חיש דר ברעננה, מעריך כי מחיר דונם קרקע, השווה לפני ההפשרה כ–100 אלף דולר, יעלה ל–350–400 אלף דולר. לדבריו, המחיר למ"ר בנוי יהיה בין 1,500 דולר ל–1,700 דולר.

אזור התעשייה ייוחד כולו ל"תעשייה נקייה" (היי-טק, וייארות בו שימושים שיש בהם מטרד לאיכות הסביבה. גודלו המינימלי של כל מגרש יהיה 3.5 דונם. אחוזי הבנייה שאושרו בשטח הם 120% בתוספת 20% שייועדו לשטחי שירות. בכך תתאפשר בניית 282 אלף מ"ר נוספים.

לדברי זאב בילסקי, ראש עיריית רעננה, מדובר באזור תעשייה ייחודי עקב הסטנדרטים הגבוהים לפיתוח יזקם, ומיקומו בסמוך לצירי תנועה נוחים.

סופר "הארץ"

מי שכבר קנה, לא מפסיק לשיר...

שירת הים-דירות נופש במגוון גדלים ומחירים
במתחם מלונאות ונופש
המוקף בנופי זכרון הציורית,
עם כל הפינוקים והמותרות,
עם ניחוח האורנים, הבריזה המלטפת והים שממול.

שירת הים
מגורים ונופש במעלה זכרון
הרטן מלונאות ונופש בע"מ

משרד המכירות באתר הבנייה
פתוח כל השבוע, יום יום,
בשעות 17:00 - 10:00.
טלפונים: 06 392018
177-022-8040

מהיום למחר
להשכרה
בצפון הארץ
מבנה תעשיה-7,000 מ"ר
✓אולם תעשייתי בגובה 8 מ'
✓500 מ"ר משרדים מפוארים
✓200 מקומות חניה
✓מערכות מיזוג מושלמות במשרדים
✓מערכת מלאה למיזוג האולם התעשייתי
✓צבע צביעה לחשמל ולחץ אויר באולם הייצור
✓חיבור חשמל 1000 אמפר
✓מערכת מיחשוב ובקרת כניסה מתקדמות לייצור ולשליטה.
לא ישולמו דמי תיווך
פרסום קשר לידשר
לפנות לטל': 04-9880062

נדל"ן

בעלי קרקע פרטית מקווים לעיכוב באישור תוכניות

מאת נעה וסרמן

בענף הנדל"ן מסתמנת באחרונה תופעה חדשה: בעלי קרקע שחתמו על חוזים לביצוע עסקת מכירה עם יזמים וקבלנים מקווים דווקא לעיכוב באישור תוכנית הבנייה. מדובר בחוזים, בהם היזמים התחייבו ללוות את הליכי התכנון. עסקת הרכישה תתבצע בפועל במחיר שסוכם מראש – רק אם הליכי התכנון ואישור התוכניות יסתיימו בתוך פרק זמן שנקבע בחוזה.

בחלק מהמקרים ביקשו ועדות התכנון מהמתכננים להגדיל את צפיפות הבנייה. זאת, בהתאם לתקנה חדשה, לפיה הוועדות יוכלו לאשר תוספת צפיפות בשיעור של 20% בתוכניות הבנייה בדרך של הקלה.

משמעות התקנה היא, שניתן להגדיל את מספר הדירות בפרויקט – מה שמעלה את ערכה של הקרקע, ביחס ישיר לתוספת הדירות המאושרת בוועדה.

גם במקרים אחרים – שבהם המתכננים לא התבקשו להגדיל את מספר יחידות הדיור בפרויקט – נהיר לבעלי הקרקע, כי בכרכו הארץ קיים סיכוי סביר שוועדות התכנון יאשרו תוכניות הכוללות את תוספת הצפיפות.

גם במקרה זה בעלי הקרקע אינם מפסידים מביטול העסקה, שכן בענף קיים היצע רב של חברות קבלניות ויזמיות, המוכנות לקחת על עצמן את נטל התכנון, וליישם את העסקה במידה שהתוכניות יאושרו עד למועד קבוע מראש.

טיח מוכן – המלה האחרונה בתיעוש הבנייה

עם הורפתה של בעיית כוח האדם בענף בעקבות הסגר בשטחים עולה קרנה של הבנייה המתועשת בארץ. השימוש בטיח מוכן חוסך בכוח אדם ועלותו זהה לעלות בנייה קונוונציונלית

מאת נעה וסרמן

הסגר שהוטל על השטחים לפני כשבועיים העלה לסדר היום מחדש את בעיית כוח העבודה לענף הבנייה בישראל. המחסור בפועלי בנייה התמיד, ועמו התחדדה בעיית המחסור התדיר בעובדי סיירות מקצועיים. טיח טוב, יאמר כל מנהל עבודה באתר בנייה, שווה הרבה פועלים אחרים.

אי היציבות בכוח העבודה הפר על בענף הבנייה גרמה לעיכובים בעבודות. אולם, בנוסף, ניכרת בענף, כתוצאה ממצב זה, מגמה של חזרה לבנייה מתועשת. בשנות ה–60 וה–70 נעשו בארץ כמה ניסיונות להחדרת אלמנטים של תיעוש, אולם מרביתם נחלו כשלון עקב ההיצע הרחב של פועלי בנייה בעלות שכר נמוכה.

ניסיונות התיעוש הכושלים הקודמים יצרו את הרושם, כי בנייה מתועשת משמעה מחיצות גבס. ואת אלו, מסתבר, הציבור הישראלי מאוד לא אוהב.

אלא שתיעוש אינו רק מחיצות גבס: הקבלנים כבר מודעים למגוון השיטות והפתרונות שמציע תחום זה. הם גם בקיאים ביתרונות האלמנטים המתועשים לגבי אבטחת איכות הבנייה ויעילותה ותרומתם לקיצור משך הבנייה.

כך למשל, החלו קבלנים העוסקים בבניית בתי מלון להשתמש בחדרי אמבטיה מוכנים ומתועשים, וקבלנים הבונים מבני משרדים – משתמשים בטכניקות של בנייה וציפוי מאלומיניום, אלוקובונד ופלדה.

הבשורה החמה ביותר בתחום זה נכון להיום היא דווקא שיטה לייעול הטיח, המתאימה למבני מגורים, וגם למשרדים ובתי מלון.

חברת איטונג תעשיות מקבוצת אורדים, היא שהחלה לעסוק בכך. באמצעות החברה הבת כרמית פיתחה איטונג טיח מוכן, על בסיס ידע גרמני, ובאחרונה הקבה שטחי ייצור לטיח המוכן במפעלה שבפרדס חנה. במפעל מייצרים כיום טיח מוכן, המובל לאתרים ב"סילו" ומותז על הקירות באמצעות מכונת התזה מיוחדת.

ההשקעה בפיתוח מערך הייצור והשינוע החדש מוערכת ב–7 מיליון דולר. לקבלנים מציעה החברה בימים אלה צוותים שהוכשרו לביצוע העבודה. עלות העבודה והחומר מוערכת ב–40 שקל למ"ר – זהה לעלות ביצוע העבודה בשיטה הקונוונציונלית, שכן כוח האדם הנדרש לביצועה הוא בערך רבע מכוח האדם הדרוש לביצוע בשיטה הקונוונציונלית, והיא מצמצמת את מרכיב הפחת של הטיח.

יתרונות השיטה באיכותה – מבחינת גימור העבודה, איכות הטיח שאינו נסדק, אחידותו וכמובן, משך עבודה – הקצר בערך פי 4 ממשך העבודה בשיטה הקונוונציונלית. הבדל נוסף בין השיטות הוא שהמתועשת מדויקת יותר.

לקירות מוצבים סרגלים, בעזרתם מושגת מישוריות גבוהה של הטיח.

בעתיד מתכוונת כרמית לספק את הטיח המוכן לקבלני טיח, שיבצעו את העבודה באמצעות צוותים שלהם, שיוכשרו על ידי החברה. גם בעלות מכונת ההתזה – 50 אלף שקל – מוכנה החברה לסייע לקבלני הביצוע.

אפשרות אחרת שמעלה כרמית היא אספקת החומר לקבלני הביצוע, שישכרו קבלני משנה לעבודה בלבד. בחברת אורדים מעריכים, כי החברה תספק 30% מהעבודות בארץ בתוך 3 שנים – טיח לכ–2 מיליון מ"ר.

באחרונה חתמה כרמית על כמה עסקות לביצוע עבודות טיח מוכן; ביניהן עבודה בפרויקט של חברת "מבני גזית (2,000)" הכולל 150 דירות בנתניה, עבודה בפרויקט של 600 דירות שבונה הקבלן פרידמן חכשורי במזכרת בתיה ועבודות טיח ל–56 דירות שבונה חברת דסור בנתניה. עוד תבצע כרמית עבודות טיח מוכן לכ–500 דירות שבונה חברת דנהאוז בבפרוות וכירזהיב. בנוסף, מנהלת החברה מגעים עם הקבלן יוסי מושקוביץ, שהביע נכונות להשתמש בשיטה זו בכל אתרי הבנייה שבהם הוא פועל.

שיחה

עם אדריכל זאב שיינברג, על הארכת הול"ל

ביטול תוכניות יוריד לטמיון מאמץ לאומי אדיר

מתי הוא התאריך האחרון לישיבת הול"ל. הכנסת, בכל הנראה, תאשר את הארכת המועד להגשת תוכניות לול"ל. מדוע חשוב כל כך להאריך את המועד?

להערכתי, יש כיום בול"ל תוכניות ל–50 עד 70 אלף יחידות דיור. אם יידחו תוכניות שלמות, יירד לטימיון מאמץ לאומי אדיר. אני חושש, שתוכניות יבוטלו, בגלל לחץ הזמן, כלאחר יד. נכון שיש גם תוכניות רעות, אבל אין צורך לפסול את כולן. גם אם הוגשה תוכנית ל–1,000 יחידות והיא מתאימה ל–200 בלבד – יש לאשר בניית 200 דירות ולא לבטל את כל התוכנית.

מהי תוכנית רעה?

לא תמיד תוכנית המוגדרת בוועדות כתוכנית רעה – היא אכן כזו. הממשלה דירבה במרשים המתכננים על הגדרות תכנון חדשות: למשל, הגדלת הצפיפות ב–20%–30%, או בניה לגובה. הרבה תוכניות התארו את עצמן לכך, אך ועדת התכנון ומתכנני הערים המחוזות לא יודעים עדיין איך לאכול את זה.

אולי רצוי להכות לאישור תוכניות מיתאר מתאימות?

צריך, כמובן, להכין תוכניות מיתאר, אך אפשר להתקדם בד בבד. אין צורך לחכות עד אישורה של תוכנית המיתאר.

מה יתרונות הול"ל, מעבר לקיצור ההליכים?

הול"ל יכול לאשר תוכניות שלא היו עוברות בוועדות הרגילות. לעיריות אין בול"ל כוח שיש להן בוועדה המחוזית הרגילה, כיון שהן מהוות שם מיעוט. הול"ל מייצג אינטרס לאומי, ותודות לו, למשל, נאלצו ראשי ערים "מיוחסות" לאשר בניית דירות קטנות ועממיות בתחומן. לעתים, תוכנית יכולה לשמש כבת ערובה של הרשות המקומית למיקוח עם השלטון המרכזי. הול"ל יכול גם לאשר עבור העירייה תוכנית שאינה פופולרית. תוכניות כאלה, אם לא יאושרו בול"ל, יוזרו למגירות לשנים רבות. הול"ל הוא מעקף חשוב למוסדות תכנון מגוונות. בכל עיר יש פרויקטים שיגנזו עם סיום הול"ל.

אני רואה בהארכת תוקף חוק הול"ל החלטה חשובה, גם משום שכעת יתאפשר דיון בתוכניות שכבר הוגשו בכבר ראש.

מאת זיו מאור

מ"ר גג בתל אביב – כמה זה עולה לנו?

מחירי דירות גג בתל אביב נקבעים בהתאם למיקומם והנוף הנשקף מהם. נוף לים, למשל, מעלה את ערך הדירה בעשרות אחוזים. מחירי המרפסות בדירות הגג מגיע להיות ל–50% ממחיר מ"ר בנוי באותה דירה, ובמקרים חריגים ל–70% ממחיר מ"ר. לדברי חנן שלזינגר, ממנהלי סניף תל אביב של אנגלו סכסון, מחיר מ"ר במרפסת בקומה השנייה של הדירה (דופלקס) מגיע בדרך כלל ל–33%–50% ממחיר מ"ר בנוי בדירה עצמה.

המחירים למ"ר בנוי בדירות הגג משתנים גם הם בהתאם למיקום ולמצב הבניין. באזורים שונים של רחוב הירקון, למשל, נמצא הבדלים ניכרים במחירים למ"ר: באזור מגדל האופרה, מלון דן ומלון ימית המחיר הוא 5,500–4,500 דולר למ"ר. בין מלון הילטון לשרתון (בין רחוב ארלוזורוב לגורדון) נמצא החלק היקר ביותר – המחיר למ"ר בנוי של דירת גג באזור זה מגיע ל–7,000 עד 10,000 דולר. באזור זה שני בניינים חדשים בלבד ובהם דירות גג למכירה. מחיר דירות גג בבניין ישן באזור זה נמוך בכ–10%–20%, בהתאם למצב הבניין. המחירים בחלק השלישי של רחוב הירקון (מגורדון עד יהודה הימית) הם 4,500–5,000 דולר למ"ר.

המחירים ברחוב דיזנגוף נעים בין 3,000 ל–4,000 דולר למ"ר; ברחוב בן יהודה – 3,000–3,500 למ"ר.

מקרקעין במשפט

רכישת דירה בלי היתר בנייה (ב)

מאת דוד א. דעואל

בחלק הראשון של המאמר (23.10.94), תוארו שלושה אופני התייחסות לשאלת קיום ההיתר בחוזה המכר: במצב האחד, החובה להשיג את היתר הבנייה הוטלה במפורש על הקבלן; אזי, הפרת החובה היא הפרת החוזה על ידי הקבלן. במצב השני, החוזה שותק כליל בעניין קיום ההיתר או אי־קיומו. גם כאן, בהיעדר היתר ייחשב הקבלן כמי שהפר את החוזה. במצב השלישי, החובה הוטלה על הקונה – מזמין הבנייה. כאן, הפסקת הבנייה מחמת היעדר היתר מהווה הפרת החוזה על ידי הקונה־המזמין.

נדון עתה בווריאציה על המצב השלישי, וכן השלכות שיש לאי־החוקיות של חוזה מכר דירה המתרים נגד החובה החוקית להשיג היתר.

סיכום מסוים של המצב השלישי אירע בפרשת סולימני נ. תב' מ. כך (פסה"ד של ביהמ"ש העליון ניתן ב–27.11.89 על ידי השופט תיאודור אור, בהסכמת הנשיא מאיר שמגר והשופט משה בייסקי). בני הזוג סולימני רכשו מחב' מ. כך דופלקס־פנטהאוז צמוד גג בבית בבנייה, בית עם בריכת שחייה שהיתה צריכה להיבנות עבורם על פני שטח של 250 מ"ר במרתף הבניין.

על־פי ההיתר שבתוקף, המרתף נועד להניה והיה צריך להירשם כרכוש משותף של כל דיירי הבית. בתוספת לחוזה הנוגעת לבריכה כתבו הצדדים כך: "מוסכם ומותנה כי בריכת השחייה תיבנה בכל מקרה על ידי הקבלן, בין שיושג לבנייתה היתר ובין אם לאו".

משנקפו השנים והיתר לבריכה אין, סולימני ביקשו לבטל את החוזה. בית המשפט קבע כי ההסכמה הנועשה בעניין הבריכה מהווה חוזה בלתי חוקי, קרי, חוזה בטל. משנמצא עובדתית כי סולימני, ולא החברה הקבלנית, הם שנטלו על עצמם את השגת ההיתר, אין לסולימני זכות לביטול החוזה על יסוד "הפרתו" על ידי הקבלן. מעבר לכך, כיוון שאפשר להפריד מהחוזה את החלק הנגוע באי־חוקיות לא יבוטל החוזה כולו, אלא ההתקשרות לגבי הבריכה בלבד.

התקשרות זו היתה גם עילה לתמורה נוספת על־פי התוספת לחוזה, ועל כן אין בעייה לבצע הפרדה כספית. התוצאה היתה עגומה למדי מבחינת סולימני: בית – יש; שטח גדול במרתף – יש; בריכה – אין.

הקביעה כי החוזה בלתי חוקי, היא בדרך כלל הברירה האחרונה של בתי המשפט. זאת, משום שאי־החוקיות גורמת לבטלות, והבטלות מנוגדת לרעיון המרכזי שבבסיס דיני החוזים: "חוזים לקיום נועדו". כך, בפסה"ד של ביהמ"ש העליון קרבין שניר נ. שרייבר (ניתן ב–21.6.83 על ידי הנשיא כהן, בהסכמת השופטים י. כהן וש. נתניהו), נעשה מאמץ ראוי לציון לעקוף את מכשלת אי־החוקיות: נקבע כי חוזה לכרייה, גריסה וניצול של חומרים מאפיק נחל, בלי היתרים נאותים לפי חוק התכנון והבנייה ופקודת המכרות, הוא חוזה מותנה בתנאי. התנאי הוא שההיתרים יושגו על ידי אותו צד החב בהשגתם.

יוצא שאין אי־חוקיות ויש חוקת כשרות. זאת, על אף שמימוש החוזה (קרי, כרייה בלי היתר), היה כבר לעובדה פיסית, ביהמ"ש פירש את החוזה העובדתי וקבע שהקיבוץ הוא שחב בהשגת ההיתרים לכן, אין שומעים מפיו את הטענה שצריך להפסיק את הכרייה מחמת היעדר היתרים. הביטול ההו־צדדי של החוזה הכרייה על ידי הקיבוץ (על־פי דרישת החברים שלא רוו ממנו נחת), עלה לקיבוץ בפיצויים. המאמץ הניכר, הכמעט מלאכותי, שעשה ביהמ"ש העליון כדי להשיג את התוצאה הצודקת בנסיבות המקרה, הוא שמלמד כמה קשה יכולה להיות פגיעת חוזה בלתי חוקי שנוסח ברישול, מבחינת רוכש הדירה.

אפשר לקנות דירה בטרם ניתן היתר בנייה, אך הקשיים המשפטים מצריכים ייעוץ משפטי צמוד ובלתי תלוי

ההלכות בנושא הבנייה הבלתי חוקית, מתחדשות בהתמדה: בעניין קני בתים נגד הוועדה המקומית נתניה (פסה"ד ניתן בביהמ"ש העליון ב־31.12.92 ע"י השופט בךיאיר, בהסכמת השופטים א. ברק וד. לוין), הונח נדבך נוסף למבנה שיסודותיו ניצוקו בפרשיות בני ברק נגד רוטברד ותלסקי נגד ראשון לציון. נקבע כי ועדות בניין עיר חייבות לפצות קבלן בגין מידע לקוי שמסרו לו בטרם החל בפרויקט, דבר שהוליך לבנייה בלתי חוקית ואחר כך לקיצוץ בשטחי הבנייה ביחס לתכנון המקורי, הפיצוי ייתנו למרות הרשעת הקבלן בגין בנייה בלי היתר חוקי.

סיכומו של דבר: אפשר לקנות דירה בטרם ניתן היתר בנייה, אך הקשיים המשפטים הכרוכים בכך מצריכים ייעוץ משפטי צמוד ובלתי תלוי. מבלי ייעוץ כזה, הדירה עצמכם מהדירה הזאת.

הכותב הוא שותף במשרד דעואל, רבינוביץ, מהולל ושות', עו"ד

בוא לנסות אותנו

3 עסקות יבוא בלי עמלות

כל לקוח שמצטרף עכשיו לשירותי סחר-חוץ יהנה מפטור מעמלות על 3 עסקות היבוא הראשונות, עד $100,000 לעסקה.*

יותר יצואנים ויבואנים מעדיפים לעבוד עם הבנק שנותן יותר יתרונות עסקיים:

- תפעול On-Line של עסקות במוקדי סחר-חוץ, לשירותך במרבית הסניפים העסקיים ברחבי הארץ.
- קשר לקוחות בינלאומי (EDI) למתן הוראות ושליפת מידע, בתקשורת ישירה בין המחשב שלך במשרד לבין מחשב הבנק.
- ליווי וייעוץ אישי ומקצועי של מומחי סחר-חוץ ועסקי מט"ח בכל עת ולאורך כל הדרך.

פרטים במוקדי סחר-חוץ בסניפים בכל הארץ ובטלפון 177-022-4488.

* בתוקף עד 31.12.94 בכפוף לתנאי התכנית.

בנק הפועלים

פועלים טוב יותר בשבילך

קשר בראל

דניס ברק נכסים והשקעות בע"מ

סניף שיכון דן - בתי יוקרה

1. למכירה בשיכון דן קוטג' יפייפה במיקום יוקרתי, כניסה נפרדת.
2. למכירה באפקה וילה סולידית במקום יוקרתי !! גינה גדולה !!
3. להשכרה בישגב (שיכון דן) דירת גג יפייפיה !! נוף מרהיב !! טל: 03-6486114

FIABCI

טל: 03-6472775 פקס: 03-495106

סניף רמה"ש - בתי יוקרה

1. למכירה/השכרה ברמת השרון המערבי דופלקס גג מיוחד + נוף מדהים!!!ממתנו!!ומושקע!!!
2. למכירה דירת גג חדשה מקבלן 3 חדרים + גג + חדר + 3 אמבטיות + מעליות !! גימור לוקסוס !!
3. למכירה ברמת השרון 5 חדרים + 2 אמבטיות; + מיזוג מרכזי ברח' שקט ומעולה.

טל: 03-5400004 פקס: 03-5402445

עסקת השבוע ! בלעדיות!

ברמה"ש 4 חדרים ברח' סולד קומה גבוהה מושקעת!!!

$290,000

03-5400004

הארץ
יום ראשון כה' בחשוון תשנ"ה
30 באוקטובר 1994

מערכת, הנהלה, מודעות, הפצה ומנויים: תל אביב, רחוב זלמן שוקן 21, טל' 5121212
ת"ד 233 תל אביב 61001; פקס' 6810012 מערכת, 6815857 הנהלה, 6815859 מודעות
ירושלים: רחוב המבואה 2, טל' 6-254245–02, ת"ד 273 י־ם 91002; פקס' 02–254249
חיפה: רחוב הנביאים 20, טל' 7–623166–04, ת"ד 5259 חיפה 31052; פקס' 04–670715
שירות הלקוח למנויים 03–5121344, 03–5121333 מודעות לוח הדרושים 03–6382020

המו"ל: הוצאת עיתון הארץ בע"מ, רחוב זלמן שוקן 21, תל אביב
העורך: חנוך מרמרי עורך המשנה: יואל אסתרון
גרשום שוקן, העורך 1939–1990

HA'ARETZ Daily Newspaper, P.O.B 233 Tel Aviv 61001 Israel
21 Salman Schocken st., Tel (03) 5121212. Fax 6810012

צמצום סיכוני השלום

ביל קלינטון כבש את הכנסת, בבוריה ואהדתיה, ואת הציבור שעקב אחרי הישיבה ביום חמישי בטלוויזיה, בחום ובכבודו. אנו מאמינים לו שיזכור כל ימי חייו את אזהרת הכומר שנלווה אליו בביקורו הראשון בארץ: "אם תנטוש את ישראל, אלוהים לא יסלח לך", וינסה לפעול בהתאם לה כמיטב יכולתו. אזכורים של קורבנות הטרור בזמן האזנתו לא הודרך על ידי שיקולים של יחסי ציבור. היה אפשר לחוש איך נשיא ארצות הברית שותף לזעזוע שפקד את כולנו בעקבות המעשים הנפשעים האלה. הנימה האנושית שאיפיינה את דבריו בהקשר זה עוררה גל של אהדה כלפיו: היה בהם כדי להעלות מזור על נפשות פצועות.

הכנסת ביקשה לכבד את ביל קלינטון כאחד מאדריכליו של חוזה השלום בין ירדן לישראל. בהענקת הכבוד הזה שילמה הכנסת את חובה לראש מדינה שתמך – בדיבור ובמעשים – בהנהגה הישראלית, שחתרה לשכנע את מלך ירדן למהר ולהסיק את המסקנה המתבקשת מהצהרת וואשינגטון: חתימה מלאה על חוזה שלום עם מדינת ישראל. תרומתו של קלינטון להשגת היעד הזה – אין להפריז בהערכת משקלה.

לא בפעם הראשונה נשא נשיא ארצות הברית את דברו באולם הכנסת. אך מהשוואת המעמד של הנשיא הנוכחי עם הופעתו של הנשיא ג'ימי קרטר, בולט השוני באווירה. קרטר התקבל בכל הגינונים הנאותים, אבל נכונות הכנסת לברך את מי שהיה מעורב עמוק במשא ומתן שקדם לחתימה על חוזה השלום עם מצרים – עמדה תחת אווירת הקושי וההתנגדות של חלק מחברי הבית לשלם את מלוא המחיר שתבע ההסכם.

סיעת הליכוד לא הלכה לפני 15 שנים אחרי מנחם בגין ללא התלבטויות צורבות, וכמה מחבריה אף פרשו ממפלגתם. אולם הפעם, בהקשר הירדני, היתה הקואליציה הממשלתית שלמה עם השלום, ללא סדקים, וראש הליכוד צירף את ברכותיו לאלה של יושב ראש הכנסת ושל ראש הממשלה. בנאומו של ח"כ בנימין נתניהו, כראש האופוזיציה, צפוי לשכך את ההתנצחות שאיימה לפלג את הגולה האמריקאית ולחזק מחדש את אחדותה.

"אתם צריכים להיות מסוגלים תמיד להגן על עצמכם בעצמכם" – חשוב לשמוע מלים אלה מפיו של נשיא מעצמת העל. קלינטון מודע לסיכונים שישראל נוטלת על עצמה בחתירתה לשלום כולל, והוא ציין במפורש כי "תפקידנו הוא לסייע לכם לצמצם את סיכוני השלום. אני מחויב לפעולה, ביחד עם הקונגרס, כדי לסייע לכם בכל דרך בתחום הצבאי".

חוזה השלום עם ירדן מרחיק את הסכנות לאורך הגבול המזרחי שלנו, ובעיות ביטחוניות שיהיו כרוכות בהסדר עם הפלשתינאים אינן בחזקת סיכון שישראל לא תוכל לנטרל אותו בכוחה היא. שונה עשוי להיות המצב בצפון: הבטחת קלינטון מתייחסת ללא ספק לסיכון אשר חוזה שלום עם סוריה עלול לגרור אחריו.

ביל קלינטון מאמין שמשהו משתנה בסוריה: "מנהיגיה מבינים שהגיע הזמן לעשות שלום". עלינו להעיר כי הדברים שהשמיע אל־אסד במסיבת עיתונאים בדמשק ביום חמישי הצמידו סימן שאלה למהימנות גרסתו של האורח המכובד. ברם, קלינטון נשאר איתן באופטימיות שלו. "נצעד שכם אחד אתכם בדרך לדמשק, לשלום עם ביטחון". גם הוא צופה עבודה רבה ומשא ומתן קשה, אבל אין הוא מפקפק בכך ש"הסורים הם רציניים".

תקוותנו היא שנשיא ארה"ב אינו נתפס לתחזית ורודה מדי: ישראל, מכל מקום, שואפת לשלום חוזי עם שכנתה הצפונית, והיא סומכת על הנשיא קלינטון והקונגרס האמריקאי שיקיימו את ההבטחה "לצמצם את סיכוני השלום".

נפרדים מן ההפרדה

מאת דן מרגלית

בבואו היום לקזבלנקה, לפגוש ביאסר ערפאת, כדאי ליצחק רבין לקרוא מה הוא חושב על עצמו. לא למען ההיסטוריה, אלא כדי להפיק לקחים לקראת שיחתם, שאמנם איננה גורלית להליך השלום אך מהותית לקצב האירועים.

ראש הממשלה קיבל במהלך כהונתו החלטות אמיצות. הוא העז היכן שקודמיו היססו וסירבו. אך מהדברים שסיפר בגילוי לב בראיון ל"ידיעות אחרונות" עולה כי חוש העיתוי שלו מצריך בדק בית. לעתים הכריע באיחור, ולפעמים הסתבך בהתחייבויות בלתי עמידות.

ב־1974, כאשר היה ראש ממשלה, הציעו לו את הסכם אוסלו־מינוס עם המלך חוסיין. ביקשו ממנו רק את יריחו, והוא סירב. הבל.

האופציה הירדנית מתה על פי רבין רק ב־1988, אבל כשהביא שמעון פרס את הסכמו עם המלך חוסיין באפריל 1987, חבר רבין כשר הביטחון אל יצחק שמיר למוסס, ברמיזה כי אינו מצדד בוועידה בינלאומית. שוב הבל.

עתה, אמר, איננו מצטער על ההכרה ההדדית עם אש"ף ועל שותפתו האסטרטגית עם ערפאת. אך איחוריו בעבר מצדיקים שאלה, מעצמו לעצמו, מה הוא עלול לעשות עכשיו, ובעוד חודש, כחלוף שנה, כעבור תקופת כהונה לומר על כך שהתזמון היה גרוע. הרי רבין נקט בסחורות האירועים של הימים האחרונים כמה עמדות בלתי אפשריות.

בליל הפיגוע ברחוב דיזנגוף בתל אביב הכריז לא רק על סגר בלתי מוגבל בזמן, שהתקבל בהבנה חלקית אפילו אצל הפלשתינאים, אלא היתה בפיו בשורה אסטרטגית־עקרונית: הפרדה בין העמים.

הנהגת אש"ף הרימה את הכפפה – בבקשה, שתהיה הפרדה. חגי מרום התייחס לעניין ברצינות כה רבה שהחל לגייס בסיעת העבודה בכנסת רוב להקים גדר בין ישראל לבין השטחים.

מה אומר עתה רבין? שזה עניין לימות המשיח. לא מנהלים מדיניות כזאת. "אין הפרדה בפועל ולא תהיה". פועלי השטחים ימשיכו לעבוד בישראל. אין פתרון אחר. ומה על מה שאמר בליל הדמים? מלים שיצאו מן הלב, אבל סידנו להתקבל על הדעת? התחבמות פרסומית של יועצים, המלעיטים אותו בסקרי דעת קהל יותר מכל ראש ממשלה אחר, ושהוא – יותר מקודמיו – מתייחס אליהם ברצינות תהומית?

הארי טרומן הזק אמר פעם להנרי קיסינג'ר, כי מבחנו של נשיא הוא ביכולתו לחדול מלהאזין לדברי יועציו. זו עצה שמתבקש עכשיו להביא לתשומת לבו של רבין.

לא רק נוסחת ההפרדה, שנראתה כהכרעה לאומית, קרסה באותו הבל פה שבו הושמעה כדי לענות למצוקה רגעית של ציבור מדמם, אלא גם הסכם אוסלו. מצד אחד רבין משתבח בהסכם אוסלו, ומצד אחר אומר: "אני יודע שיהיה צריך לשפץ אותו בתהליך המימוש, בעיקר בהיבט הביטחוני".

ראש ממשלה ישראלי אינו יכול לומר דברים כאלה ברצינות. קו רציף במדיניות החוץ הישראלית, מאז ייסודה, קבע כי הסכמים יש לכבד. מצרית בטיעון כוח וכתה הדיפלומטיה שלה למימוש הבטחה אמריקאית מ־1957, שהעניקה את תמיכת לינדון ג'ונסון ליחזות מלחמת המגן הישראלית מקץ עשר שנים.

רבין מיטיב לטפל במסמכים. הוא יודע כי באוסלו חתם על מסמך המוביל להקמת ישות פלשתינית ריבונית. מה עכשיו לנסות לטרפד אותה בתירוצי סרק?

זה גם לא מכובד וגם לא יצלח. ההתחמקות לא תועיל, והנוסחאות שאינן מחזיקות מים – כדבריו על מדיניות ההפרדה הגמורה בין שני העמים – יתמוטטו במהירות.

למפגש עם ערפאת בקזבלנקה צריך לצאת עם מפות. צריך לבחון אילו יישובים יהודיים יישארו במקומם ויוגנו כראוי, ואילו יועברו למקומות אחרים ממזרח וממערב לקו הירוק. הרכב מוסדות האוטונומיה הוא עניין לפלשתינאים, והבחירות ייקבעו על ידם.

לרבין ולפרס יש תביעה יסודית צודקת, שבבחירות האלה לא ישתתף שום גורם שיקרא להשמיד את ישראל. יש סימנים שאש"ף מבין ומסכים, וזה מספיק.

עין עברונה, אוקטובר 1994 / צילום: אלכס ליבק

התוספתן של הסכסוך

מאת אורי ניר

יום האבל הלאומי שהוכרז בגדה ביום רביעי שעבר, יום החתימה על הסכם השלום בין ישראל לירדן, היה הישג גדול לארגוני האופוזיציה הפלשתיניים. החזית העממית, החזית הדמוקרטית ותנועת חמאס הצליחו לגרור את ארגון פתח של ערפאת למחנה המתנגדים לתהליך השלום, אפילו מדובר בהתנגדות למרכיב אחד בו.

מאחורי קונצנזוס הזעם הפלשתיני יש הרבה יותר מדאגה קלוקלת סיוית לעתיד ירושלים, יותר מעלבון מן ההסכם הישראלי־ירדני שחשש בעניין זה "מאחורי הגב הפלשתיני". הגעש בשטחים הוא תוצאה של הצטברות לחצים ולקפאונים. מן החשובים שבהם הוא הסגר שהטילה ישראל על השטחים, לרבות עזה האוטונומית, שכפי הסכמי אוסלו וקהיר היתה אמורה ליהנות מתנועה חופשית של סחורות ואנשים אל ישראל וממנה.

במישור הפוליטי הזעם יוצא נגד סגנון הפעולה החד־צדדי של ישראל ביחסה לפלשתינאים. ישראל מקבלת החלטות חשובות בתחום הביטחון והכלכלה, מתעלמת מאנשי הרשות הפלשתינית, בלי להיוועץ ביאסר ערפאת ובאנשיו. זה הסגר על השטחים וזה ההסכם עם ירדן הנוגע על הפלשתינאים כעובדה מוגמרת. ההודעה המוסבית של ראש הממשלה על אי־הזמנתו של ערפאת לטקס החתימה בערבה היתה המחשה לדפוס הזה. בעיני הפלשתינאים היא התפרשה כהמשך ההתגרות והזלזול מצד ישראל. הדפוס החד־צדדי הזה, אומרים הפלשתינאים, הוא סתירה מוחלטת לרוח השותפות של אוסלו.

הרשות הפלשתינית, הם אומרים, שיתפה פעולה עם ישראל במרדף אחרי חוטפיו של החייל נחשון וקסמן. עד שהתברר כי הפעולה ניזומה והתבצעה כולה בירושלים ובגדה המערבית, באזור שאינו נתון לשליטתו של ערפאת. הפיגוע הקטלני בכיכר דיזנגוף, שבעקבותיו הוטל הסגר, גם הוא ניזום ובוצע תחת אפם של מנגנוני הביטחון הישראליים.

קל ליצחק רבין לנזוף בערפאת ולהורות לו לבחור בין השלום לחמאס, אומרים ברשות הפלשתינית: הוא, רבין, אינו צריך להיות עם חמאס. הוא יכול לסגור את הקו הירוק, לכסות את עיניו ולומר "כאן, בישראל, לא יהיה חמאס". ערפאת צריך למצוא דרכים לכונן דו־קיום עם חמאס. אין לו ברירה אחרת. התנועה האיסלאמית בשטחים היא הגורם הפוליטי השני בגודלו. יש לה תשתית אזרחית רחבה – מוסדות דת וחברה, רפואה וצדקה, חינוך, תרבות וסעד – ושורשים תרבותיים עמוקים בחברה הפלשתינית המוסלמית, שאינם מאפשרים להסלה. אם ינסה ערפאת לנקוט אמצעי ענישה קיצונית נגד חמאס, שישראל עצמה מהססת לנקוט, הוא יאבד את בסיס התמיכה הצר שעדיין נותר לו בשטחים. ארגוני האופוזיציה כבר מוצאים הד הולך וגובר, כשהם מכנים את שלטונו של ערפאת "שלטון הכיבוש הפלשתיני" או "הצד"ל של ישראל בעזה".

לא בכדי נשא ערפאת את נאומו התוקפני באוניברסיטת אל־אזהר בעזה, דווקא ערב החתימה על ההסכם עם ירדן. ערפאת מיעט בהופעות פומביות מעין זו מאז נכנס לביבר הסגור שלו בעזה. קריאתו לרבין ולחוסיין "לשתות ממי הים של עזה" היתה התבטאות בסגנון ה"פרופלור" של רבין. המסר שלה היה כי הפלשתינאים עדיין יכולים לחבל בהחלטות שלא ישותפו בהן. הם יטרפדו ניסיון של הנשיא ביל קלינטון לבקר במקומות הקדושים, אם הביקור לא יתואם עמם. הם ימנו מופתי משלהם בירושלים. ישראל, לדברי ראש העירייה אהוד אולמרט, מכירה במופתי שמינתה ירדן. אבל מי שיושב בלשכת המופתי על הר הבית וממלא בפועל את התפקיד הוא עכרמה סברי – המינוי של ערפאת.

כבודו של ערפאת היה למרמס תחת רגליהם של כוחות האופוזיציה בשטחים עוד לפני ההשפלות הישראליות האחרונות. אפילו תומכיו מרבים באחרונה להתבדח על חשבונו. כדי להציל את כבודו נדחק ערפאת לפינה, שממנה הוא מנסה לתאר את תהליך השלום במסלול הפלשתיני כמו"מ נגד ישראל ולא כמו"מ עם ישראל.

הפלשתינאים רואים בבעייתם את לב הסכסוך הישראלי־ערבי. הסכמי שלום נפרדים של ישראל עם מדינות ערב מציירים אותם כאילו היו התוספתן של הסכסוך. בעיקר אם הם גורסים נורמליזציה עם ישראל, בטרם הוסדרה האוטונומיה המרכזית בעיניהם: הנוכחות הצבאית וההתנחלותית הישראלית בשטחים. בעבר הם ידעו להחזיר עצמם למרכז תשומת הלב, ובשטחים יש הרבה דיבורים – פה ושם גם מעשים – המכוונים לחידוש האינתיפאדה.

ההסכם הישראלי־ירדני הסיר אחת ולתמיד את החרדה הירדנית מפני יוזמה ישראלית לפלשתיניזציה של ירדן ("ירדן היא פלשתין"). אבל הוא הגביר את החרדה הפלשתינית מפני מגמה ישראלית־ירדנית לירדניזציה של פלשתין. הוא גם הגביר את חרדת הפלשתינאים מפני הנצחתו של הסדר עזה ויריחו ואת החרדה מכך שגם סוריה, אבן הדומינו הערבית האחרונה, תיפול קורבן לתנועת הנורמליזציה עם ישראל, בטרם תיושב הבעיה הפלשתינית.

עניין של גיאוגרפיה

מאת גדעון לוי

המוות, ולא רק הטופוגרפיה, מסתבר, הוא עניין של גיאוגרפיה. כמה מאירועי הימים האחרונים שוב המחישו מציאות מרה זו. זה התחיל במיקומו של אוטובוס הדמים בלב דיזנגוף. שום פיגוע דרמה, לא בחדרה ולא בעפולה, לא הצליח לזעזע כך את דעת הקהל הישראלית והתקשורת המעצבת אותה לא פחות משהיא משקפת אותה. לא רק שהצלמים מגיעים מהר יותר לדיזנגוף פינת אסתר המלכה, גם הלב יוצא יותר כשהפיגוע הוא בטבורה של הארץ.

חברה שמתגאה תמיד כל כך בהיותה חברה אינטימית – כולם מכירים את כולם וכולם ערבים, כביכול, לכולם – מבחינה במידה רבה בין דם לדם. לא רק מחירי המקרקעין באזור המרכז יקרים יותר, גם הדם שנשפך כאן שווה יותר. גם אותו מחבל עז אדין אל קסאם יודע זאת. האבחנה הזאת באה לידי ביטוי חריף לא פעם בשנפלות הקטיושות בצפון. הידיעות על ישיבתם של אלפי אזרחים – כמו ילדים ותינוקות – במקלטים, שוב ושוב נדחקות לקרן זווית תקשורתית. רק לפני שנים לא מעטות טעמו במרכז הארץ את טעם החרדה הזאת – גם אם היתה שונה – במלחמת המפרץ.

אבל עכשיו הכל נשכח. בצפון נקראים לשבת במקלטים? זו שגרה מפוהקת כמעט. מעטים במרכז מתעניינים מה באמת עובר שם על משפחות שלמות שלא יכלו לצפות במרדי האזרחים שלהן בשידור טקס השלום עם ירדן. מה עובר שם בראש עם שריקת הקטיושה ומה עובר בלב עם ההודעה לרדת שוב למקלט באישון לילה רק המונה "נפילות", שחזר לפתע בשבוע שעבר לתקשורת אחרי כמה שנות אחסון, כמו החזיר לרגע את טעם החרדה הזאת.

מציאות החיים של אזרחים רבים בצפון כמעט שלא נוגעת לתושבי המרכז. אבל גם התייחסותנו לדם הקורבנות הערבים מאש כוחותינו תמוהה בהקשר הזה. כבר מזמן למדנו שדם הפלשתינאים שנהרגים בשטחים הוא דם זול בעיני הישראלי. רק בשבוע שעבר דווח על עובר אורח תמים שנורה בגרה בטעות בידי יחידת "דובדבן". ידיעה קטנה, מקצגת מאוד. טעה, טועים, טעות, כמאמר ה"גשש החיוור". טעויות שכאלו לעולם חוזרות אצלנו תמיד מבלי שנגלה עניין מיוחד בזהות הקורבנות, בחייהם ובמותם.

תקשורת שמכסה את המוות באורח הולני כמעט – כל עוד מדובר במות יהודים – מתעלמת לחלוטין ממות האחרים. עניין זה הגיע לשיא חדש בשבוע שעבר. בישיבת הממשלה האחרונה דיווח ראש הממשלה כי בין חמישה לשישה אזרחים לבנונים נהרגו בגלל ירי שגוי מטנק של צה"ל לעבר הכפר בנבטייה, הנמצא מחוץ לאזור הביטחון בדרום לבנון. רבין אמר כי הטעות היתה של מפקד היחידה שקיבל את ההחלטה על הירי. החיילים ירו לעבר מה שנראה להם כ"הכנה לירי קטיושות על ישראל". כ־יעבר התברר כי החיילים ראו "תזוזה" בכפר שפירושה כהכנה לקראת פתיחה באש, ומפקד הכוח אישר לירות. רק אחרי הירי הקטלני התברר שהתנועה היתה של אזרחים שעסקו בהעברת דירה. העבירו דירה ונהרגו מאש כוחותינו.

עכשיו ברור כי ירי הקטיושות על הצפון בא כתגובה להרג הזה, ולאו דווקא כעוד נחמה רצחנית של איש חיזבאללה עלום. כאן מגיעה כבר התעלמות התקשורת, ובעקבותיה דעת הקהל, לממדים קיצוניים של אדישות. בעוד של קורבנות הפלשתיניים בשטחים מצמידה התקשורת לעתים שם וגיל, הרי שהקורבנות בלבנון הם תמיד בני בלי שם, בלי דיוק ובלי גיל. לעולם לא נדע מי בדיוק נהרג שם בהעברת הדירה האומללה הזאת. זקנים? ילדים? תינוקות? נשים? חמישה עד שמונה לבנונים וזהו. אילו נהרגו שמונה פלשתינאים במכת אש אחת בשטחים היינו זוכים לפחות לידיעות בולטות בתקשורת, אבל שם, בלבנון הרחוקה והמדממת, מה זה כבר מעלה או מוריד אם נהרגה עוד משפחה שעברה דירה.

את לבנון נוח לנו תמיד לצייר כאילו היא עשויה מעור אחד: כולם חיזבאללה וזהו. הידיעה על ההרג בטעות של "חמישה עד שמונה" אזרחים זכתה בקושי להתייחסות בעמודים הנידחים של עיתון או שניים. צה"ל גם לא חקר, על פי הידיעות, את התקרית יותר על המידה, כי על פי מקורות צבאיים הירי בוצע בהתאם לנהלים. אלוף פיקוד הצפון תקף בטלוויזיה את החיזבאללה, מבלי שאמר מלה על טעות הירי שהביאה לקטיושות, ומקור צבאי בכיר אמר ל"הארץ" רק כי "צה"ל מבצע לעיתים קרובות ירי לעבר מחבלים, ואין הבדל בין ירי זה לבין ירי שבוצע בחודשים האחרונים".

אין לצפות מחברה שתתרגש במידה שווה מהרג בניה כמו מהרג שכניה ואויביה, אבל ההתעלמות המוחלטת מהרג בלבנון חמורה מאוד: היא העלימה לגמרי מדעת הקהל הישראלית את המניע לירי הקטיושות, והיא התעלמה לגמרי מהעובדה שקורבנות תמימים הם קורבנות, גם אם מקום מושבם בלבנון.

בינתיים / אמנון דנקנר

כאבי בטן

נרגעת כבר מהפסטיבלים של השבוע שעבר? אני לא אומר שלא היה נחמד, אבל, השד יודע למה, דווקא אחריהם יש לי הרגשה מאוד לא טובה. נכון שאנחנו בעד שלום ויתורים ואנחנו יונים מושבעות, אבל בכל זאת לא היה נעים לראות ביומן השבוע את הכתבה שהבינה בעבורנו הטלוויזיה הירדנית בעברית על תגובת הציבור בירדן להסכם. הם הבטיחו "תגובות מגוונות" והראינו רק אנשים שהיללו את השלום ואת חוסיין. הייתי מרגיש הרבה יותר נוח אם היה שם לפחות אדם אחר שהיה מקלל אותנו ואת המלך.

אחר כך דיווח דן סממה, שהיה שם שבוע, שהאוכלוסייה, בירדן מתחלקת לברווזים ששונאים אותנו ולפלשתינאים שמתעבים אותנו, וגם אם הגזים, היית מצפה לכמה פרצי שמחה ברחוב אם הם כל כך אוהבים את השלום. אומרים לנו שלא חשוב מה האנשים שם מרגישים – יבוא כל כך הרבה כסף להשקעות משותפות לנו ולירדנים עד שהכל יהיה בסדר.

אבל אמרו לנו גם שיבוא כסף מיד לאחר הסכמי אוסלו וקהיר, ועזה היתה צריכה כבר, לפי החשבון, להיות על המסלול להפוך לסינגפור. בכלל הבטיחו לנו שכל העולם יעמוד בתור להשקיע כאן ושנהיה עסוקים רק בלספור כסף. ולא רק שזה לא ממש קורה, אלא שזה גם לא נראה בעין.

נכון שיש עכשיו ועידה בקזבלנקה, אבל גם שם, על פי הדיווחים, אין שמחה גדולה לארח את המשלחת הגדולה מישראל. בערך כמו בירדן: המלך – כן. אבל העם לא כל כך. ובכלל, ביקשו ישה שלא נביף שם דגלים שלנו וגם לא נציב אחד על שולחן המשלחת.

לפחות יש שלום מלא עם מצרים, אתה אומר. כן, ובכל זאת גם הוא מקבל צורה לא כל כך נעימה. מובארק מסרב בעיקשות לבקר בישראל, ומצד שני הוא רוחף את עמר מוסא לנהל מסעות אנטי ישראליים בעניין החימוש הגרעיני ובעניין ירושלים. לא חשוב מי באמת לא רצה אותו שם, אבל עובדה שמובארק לא הוזמן לטקס בערבה, וזה משאיר טעם חמוץ.

גם ערפאת לא הוזמן, נכון, והעניינים אתו המורכבים יותר. לא חשוב כרגע מי אשם, אבל הרושם הוא שהסכמי אוסלו־קהיר מתגלגלים לא טוב בשטח. אני יודע, אין לי לא היתה ברירה אחרת, ובוודאי שזאת רק התחלה, ההתחלות קשות. אבל ההרגשה לא טובה, ולא רק בגלל החמאס והטרור: אנחנו לא שוכחים לו את קריאתו לג'יהאד על ירושלים ואת התרגילים בטקס החתימה בקהיר, ואנחנו גם מוחים את התרומות השקופות שלו, כשהוא עוצר אנשי חמאס במה שנראה כמפעלת יד קשה ומשחרר אותם בשקט עם קריצה. היום יסיתו את הנער, ומי יודע מה יהיה. אחר יוזלו לדון אתו בהתקדמות שפירושה נסיגת צה"ל ממרכזי האוכלוסייה ואחר כך – בחירות. והכאב ראש של התנגדויות התקפות באמצע. אין זה קוקטייל מעורר תיאבון, ויש בדרך כל כך הרבה בעיות, שהשד יודע מה מכל זה יחזיק מעמד עוד שנה.

ואני כבר לא מדבר על הבעיות שיש מעבר לסיבוב – מה יקרה עם 2.5 מיליון הפליטים הפלשתינאים בירדן, בסוריה ובלבנון? איש אינו יודע. ובסוף הדרך – ירושלים, המתקתקת כמו פצצת זמן. לא נראה טוב.

עכשיו תסתכל בצפונה ותראה את אסד, שנראה כאילו עולה לו בכאבי תופת להגיד לנו מלה טובה. כשהוא עומד שם ליד קלינטון הוא נראה כאילו התלוננה שלו היא לנהל את מסע הבחירות של הרפובליקאים לקונגרס. עושה רושם שהיה לו הרהור שני והוא חושב לעצמו: מה, אני באמת רוצה עודים של טוביאנים ומציבא שי ישראליים שידהרו על פני דמשק באבכה סוריקה? בסיוטים שלו בלילה הוא בוודאי מתעורר בצעקה כשהוא רואה את איתן הבר חובש לו כובע עם בלון, מניח כפיו עלה זית וצועק לו שיחייך. למה לו כל העסק הזה?

יכול להיות שזה סתם מהסחרור הזה, שבא ממנת יתר של דם ושכול ותגיות שלום בבת אחת. אבל ההרגשה היא לא ממש טובה. נכון שמבטיחים לנו לפתוח אצלנו, בנגעה המובילת בחשאיות, כמה משרדי אינטרסים של מדינות מרוחקות. אבל הייתי מעדיף שלא יקרה מה שקרה בשנים לא מזמן. סמי מיכאל, שהוזמן לשם לכנס על ספרות ערבית, נדהם לגלות שהסופרים הערבים מסרבים להניח לו לבאם בגלל ישראליותו המשמאלת. אין זה סימן טוב שדווקא האינטליגנציה הערבית, גם במצרים, מתרימה אותנו באריקות.

ייתכן שכמה שליטים ואליטות מצומצמות מוכנים להתפייס אתנו, אבל נראה שהעמים לא כל כך. ואתה יודע, אליטות מתחלפות, אבל עמים נשארים. לא, זה לא שאני רואה פתרון אחר. רק שהפתרון הזה לא מעורר התלהבות מהסוג ששמעון פרס מקריץ בכות. הראש אומר שאין ברירה, אבל הבטן, הבטן קצת כואבת.

מדינה ושמה ג'מריקה

מאת אלוין והיידי טופלר

ניו־יורק טיימס

טוקיו

ספרים וסרטים פופולריים היוצאים באמריקה תוקפים ביפאן וקורעים אותה לגזרים. לפני זמן לא רב הגיע לבתי הקולנוע ולחנויות הווידיאו בעולם סרטו של מייקל קרייטון "שמש עולה", בכיכוב שון קונרי, הנוקם באנשי עסקים יפאנים מרושעים ומשלם להם כגמולם. עכשיו מתאר ספרו של תום קלנסי, "חוב של כבוד", מלחמה אמריקאית־יפאנית דמיונית. אבל כיצד היו נראות שתי מעצמות העל הללו, ושאר העולם, אילו החליטו ארה"ב ויפאן להפוך למעצמת־על יחידה? למדינה מיתית זו אנו קוראים ג'מריקה.

אל תצפו שצירוף זה יוקם עוד השנה. אבל די להעלותו בדמיון כדי לזכות בתובנות חדשות על היחסים הכלכליים האסטרטגיים המשפיעים בעצם על כל מדינה בעולם. במשך השנים צפה העולם בנצי סחר ולאומנים בוואשינגטון וטוקיו המכפיצים זה את זה. במשך תקופה מסוימת ניסתה אמריקה להגדיר את ערך הדולר בהשוואה לין, בתקוות השווא לצמצם את גירעון הסחר שלה. יש הקוראים לכך מדיניות מגן של מטבע. באחרונה ניסתה אמריקה לבלום את צניחת הדולר. אבל מה אם כעת, כאשר הין והדולר מתקרבים לעמדה זהה, היו ארה"ב ויפאן מבטלות את המטבעות הנפרדים שלהן? איחודים רבים תומכים במטבע אירופי יחיד. מדוע לא יפאן ואמריקה?

בג'מריקה היו הין והדולר נישואים ומולידים מטבע עולמי חדש – "יבור". בעקבות יצירת ה"יבור" ואמצעי שילוב נוספים היה קונפליקט הסחר, שמגששים אותו יותר על המידה, מאבד במידה רבה את עוצמתו וארסיותו. לקונפליקט זה אין כל קשר לאינטרסים לאומיים. כמעט כל מלה הנשמעת בדגל ארצה ומשמעות בנושא הסחר מפי פוליטיקאים, ביורוקרטים והתקשורת, היא צבועה. כל אחד מטמיע סיעונים כדי להגן על האינטרס העצמי שלו.

בשילוב הדמיוני בין יפאן לארה"ב היו ספרי ההסתבכות של הסחר מראים מאזנים ותוצאות שונות. גירעונות היו נראים לפתע שוליים. מחירי קרקעות יפאניים יכולים היו ליפול, המשודרים באמריקה היו עולים במקצת, כאשר משפחות יפאניות היו מגלות שהן יכולות להיות בניו יורק, בלוס אנג'לס או בבוסטון, תמורת שיעור קטן ממחיר הדירה בטוקיו או באוסקה. איחוד מוניטרי היה הולך יד ביד עם שילוב פוליטי.

למשל, רוס פרו ופוליטיקאים אמריקאים אחרים תקפו בחריפות את סכומי העתק שהוציאה יפאן בוואשינגטון על רכישת השפעה. שדולה זו מרגיזה אמריקאים הרואים אותה כלא הוגנת, אם גם לגיטימית. אמריקאים, לעומת זאת, מפעילים לחץ על יפאן ומאלצים אותה לבטל לשונות את כל השיטה הקבעונאית שלה, גם אם פירוש הדבר מחיקת אוכלוסייה שלמה של עסקים קטנים בבעלות משפחתית.

המציאות היא שהחלטות רבות המשפיעות על חיי פועלים ועובדים יפאנים רבים מתקבלות בעצם לא ביפאן, אלא בוואשינגטון. החלטות רבות המתקבלות על ידי פוליטיקאים וביורוקרטים בטוקיו משפיעות על ביליוני פועלים ועובדים אמריקאים בדוב התעשיות וגם בתחומים אחרים.

הכלכלה האמריקאית והיפאנית, ואפילו התרבויות שלהן, קשורות כיום בקשר כה הדוק, עד כי קשה לומר היכן מתחילה האחת והיכן השנייה מתחילה. הדמוקרטיה מבוססת על הרעיון שאנשים ברחוב יכולים להשפיע על מקבלי ההחלטות המשפיעים על חייהם. לעתים קרובות הצענו בהלצה למחצה בכאמרינו למצביעים יפאנים להתייצב להרחיס ייצוג – או זכות לבחור חברים לקונגרס האמריקאי. הדבר היה מעניק לעם היפאני קול גלוי ולגיטימי במנגנון קבלת ההחלטות בוואשינגטון. כמובן, אם היפאנים זכאים לבחור בים בקונגרס האמריקאי, זכאים אמריקאים לבחור בדיאט.

אך כדי שג'מריקה תתפקד, דרושים שינויים בחברה, בתרבות ובתקשורת. בעוד שארה"ב בונה את מה שמכונה תשתית המידע הארצית, היא היתה חייבת בחברה להשתלב עם זו של יפאן, כפי שהציע סטנרד נקאאורה, סגן יו"ר וסגן מנכ"ל של סומיטומו אלקטרוניקס אינדסטריז. גם התקשורת ביפאן היתה משתנה. לפתע לא היו רק ל־2% או ל־3% בבתים ביפאן טלוויזיה בכבלים, אלא 60% מהבתים היו מצוידים ב־100 ערוצים או יותר. קניות באמצעות הטלפון היו מגיעות במהרה והיו מוזילות את כל המחירים, החל במחירי פרסום ושיווק וכלה במחירי אריזה וטיהור אקולוגי. כל הוויכוח בין טוקיו לוואשינגטון על תשתית הקומוניקאות היה בתיישן כאות.

גם התנהגות ואופי חברתי היו משתנים. זו קלישאה לומר שליפאן יש אוריינטציה חזקה כדי של קבוצה. אחת המלים המשמעות ביותר ביפאן היא "ואראוארא־אה", שפירושה "הצוות שלנו", או "אנחנו". ואילו אחת המלים המשמעות ביותר באמריקה היא "אני". אמריקאים יכולים להשתמש קצת יותר ב"אנחנו", אך יפאן יכולה להשתמש קצת יותר ב"אני".

הראשון במדורה של שני מאמרים

مكان من الاصل

לפני שחופרים תעלות לאורכה ולרוחבה של הארץ

מאת ג'ודי מלץ

שר האוצר אברהם שוחט משתדל להוריד את חזון שיתוף הפעולה הכלכלי באזור לקרקע המציאות, אבל אומר בעצמו שהמציאות כאן חזקה מכל דמיון. "אינני חושב שעלינו לצפות, למשל, לתוצאה של 20 עסקות", הוא אומר על ועידת קזבלנקה הנפתחת היום, "הדבר החשוב הוא המסר של שיתוף פעולה כלכלי"

"אל לנו לשפוט את הצלחתה של ועידת קזבלנקה על בסיס העסקות שייחתמו בעקבותיה", אומר שר האוצר אברהם שוחט, הנמנה עם המשלחת הישראלית לוועידה. ועידת קזבלנקה לשיתוף פעולה אזורי – שמטרתה העיקרית היא להכשיר את הקרקע להקמת פרויקטים משותפים באזור – תיפתח הערב בטקס חגיגי. נציגים מחמישים מדינות – בהם ראשי ממשלות, שרי חוץ, שרי אוצר ושרי כלכלה וכן 900 אנשי עסקים – ישתתפו בה. ממדינות ערב יגיעו כ–250 אנשי עסקים, שלושים מהם מסעודיה, ומישראל – תשעה שרים ו–130 אנשי עסקים, בהם נשיאים וסגני נשיאים של החברות הגדולות בארץ.

ממשלת ישראל תפיץ בין באי הוועידה, המתקיימת בחסות המלך חסן, חוברת ובה 150 הצעות לשיתוף פעולה אזורי, כמתוכנן בתחום המים. בסיום הוועידה יצהיר המלך על הקמת בנק לפיתוח אזורי, שיעסוק במימון פרויקטים משותפים.

אברהם שוחט, היכן, לדעתך, הפוטנציאל העיקרי לשיתוף פעולה כלכלי באזור?

"בעתיד המיידי – אין ספק שבתיירות. התיירות אינה זקוקה להשקעות רבות, והתשתית הבסיסית בה כבר קיימת. תחום אחר בעל פוטנציאל, שאולי יידרש יותר זמן לפיתוחו, הוא האנרגיה. פיתוח זה יכלול פרויקטים של חיבור מערכות החשמל, הקמת בתי זיקוק לנפט והובלת גז טבעי ונפט. אם להביא דוגמה אחת: יש לנו צינור נפט המסוגל להוביל 40 מיליון טונות בשנה ועכשיו מוביל רק ארבע או חמש טונות.

"אני עצמי ספקן בנוגע לרעיונות השונים המועלים על חפירת תעלות לאורכה ולרוחבה של ישראל. רעיונות כאלה טעונים בדיקה יסודית, וספק אם הם יוכלו להחזיק מעמד מבחינה כלכלית. אבל אני חושב שיש פוטנציאל לתוכניות תחבורה משותפות, למשל, מסילת רכבת מסדום לאילת. מסילה כזאת תשרת חברות ישראליות וירדניות כאחד השוכנות לאורך ים המלח. יש גם מרחב רב לשיתוף פעולה בתוכניות מים ופארקים תעשייתיים. כמעט בכל תחום יש פוטנציאל לשיתוף פעולה אזורי".

מי יממן את הפרויקטים הללו?

"לחלקם יגייסו המדינות את הכסף. במקרים אחרים הקהילה הבינלאומית או הבנק העולמי יתבקשו לספק חלק מהמימון. בפרויקטים עסקיים צרופים, כמו בתחום התיירות, המגזר הפרטי באזור ובחו"ל יגייס את המימון. בכמה פרויקטים הכרוכים בתשתית ייתכן שיהיה צורך במקור מימון אזורי, בנק או סוג אחר של מוסד פיננסי, שיגייס כסף בחו"ל וילווה אותו למדינות האזור".

בזמן האחרון הועלו בעולם הערבי חששות כי ישראל תשלוט באזור מבחינה כלכלית. האם יש בסיס לחששות אלה?

"אינני חושב שיש להם בסיס כלשהו. בתחומים מסוימים יש לנו יתרון, ויש תחומים שאנחנו מפגרים בהם אחר אחרים. למשל, לישראל יש הוצאות עבודה גבוהות יחסית והיא מוגבלת בכוח אדם, אך לעומת זאת יש לנו כושר טכנולוגי ומדעי. בסופו של חשבון איני חושב שישראל תיהפך למעצמה הכלכלית של האזור. הכוונה היא לשתף פעולה ולא לשלוט".

תצלום: יהב לפר

אברהם שוחט. "אינני חושב שישראל תיהפך למעצמה הכלכלית של האזור. הכוונה היא לשתף פעולה, לא לשלוט"

האם אתה חושב שישראל תוכל לבנות קשרים עסקיים עם העולם הערבי כל עוד החרם הערבי הראשוני תקף?

"החרם הראשוני מפסיק מרגע שיש שלום. כיצד יכולים הירדנים, למשל, להחיל את החרם לאחר שחתמו על הסכם שלום? אמנת הסכם שלום וחרם כלכלי אינם עולים בקנה אחד. משום כך איני חושב שיש צורך דחוף דווקא להכריז על סופו הרשמי של החרם ברגע שנחתם הסכם שלום".

כיצד, לדעתך, ישפיע תהליך השלום על השקעות חוץ בישראל? האם אתה יכול לחזות שחברות ערביות יקימו סניפים בישראל?

"אין גבול למה שאדם יכול לדמיין. אבל המציאות באזור חזקה מהדמיון. אני בהחלט חושב שלשלום תהיה השפעה דרמטית על השקעות חוץ בישראל ובאזור. נאמר זאת בגלוי, אנשי עסקים היו זהירים בהשקעותיהם כאן עד כה כיוון שהיה גורם סיכון גבוה מאוד. ברור שכאשר גורמים אלה אינם ממלאים עוד תפקיד, התמונה משתנה. כבר קיים תאגידים שבעבר לא העזו להראות כאן את פרצופם פותחים עכשיו סניפים בישראל. קהילת העסקים הבינלאומית אינה פוחדת עוד לבוא לכאן. היא אינה חוששת מחרים בעולם הערבי, ומלבד זאת, גורם הסיכון נעלם בהדרגה.

"אשר להשקעות ערביות בישראל – אני מניח שיידרש לכך זמן. אבל השקעות כאלה צפויות, ואז כבר יהיו גם השקעות ישראליות בעולם הערבי".

האם אתה תומך בהקמת שוק משותף במזרח התיכון?

"אני לא בטוח שבשלב הנוכחי עלינו לנסות לקדם את כל הנושאים בבת אחת. איני מוציא מכלל אפשרות שוק משותף, אבל תחילה עלינו להתארגן במישור הפוליטי. איני חושב שברגע זה עלינו לקום ולהכריז שבתוך שנתיים יהיה שוק משותף. ראשית עלינו להגיע להשגת הסכמי סחר חופשי, כמו ההסכם שאנחנו שוקדים עליו כעת עם ירדן. ואז עלינו לפתח תשתיות ולהקים גוף מקביל כלשהו לארגון לשיתוף פעולה כלכלי ולפיתוח של המדינות המתועשות (OECD), בלוויית כלי פיננסי מתאים.

"אני סבור שמוקדם מדי להתחיל לדבר על שוק משותף כיום. אפילו באירופה נדרש לכך זמן. כאן עלינו לשבור תחילה את המחסומים הפסיכולוגיים".

האם ועידת קזבלנקה תוליד לדעתך עסקות רחבות היקף?

"אני רואה את הוועידה הזאת יותר כחלק מהתשתית הבסיסית. אולי יצמח ממנה משהו, אבל איני חושב שעלינו לצפות, למשל, לתוצאה של 20 עסקות. הדבר החשוב הוא המסר של שיתוף פעולה כלכלי, ולכן אל לנו לשפוט את הצלחתה על בסיס העסקות שייחתמו בעקבותיה".

הנסיך, הדוכס ואביר מסדר הבירית

מאת דליה שחורי

כשנשאל בעבר הנסיך פיליפ אם הוא שוקל לכתוב זיכרונות, השיב בחיוך: "איני נמשך לרעיון לספר לכולם את תולדות חיי העגומים". היום הוא בא לביקור פרטי בישראל, שסיבתו תחומה במרחק שבין גת שמנים ליד ושם. הפעם משרד החוץ הבריטי המליץ על הביקור

רק בשבוע שעבר תואר הנסיך פיליפ, בעלה של מלכת בריטניה אליזבת השנייה, באופן לא מחמיא. בפרסומים מקדימים של חלקים מן הביוגרפיה החדשה של צ'ארלס, "נסיך ויילס" מאת ג'ונתן דימבלבי, תואר האב כאדם קר, קפדן ולא מתחשב. אבל למרבה ההקלה, מבחינתו, הנסיך פיליפ – הבא היום לישראל – לא יצטרך להתייחס לעניינים אלה בביקורו כאן ולהשיב על שאלות מביכות של עיתונאים. שכן הביקור הראשון בישראל של אישיות בריטית מרכזית מבית המלוכה – המצוי עתה בשפל – מוגדר ביקור פרטי.

הביקור עומד לשאת אופי קודר מעט. הוד מעלתו בא לישראל באורח "יד ושם", כדי לקבל תעודה ומדליה המזכים את אמו המנוחה, הנסיכה אליס, בתואר חסידת אומות העולם. הערב יסעד אצל עזר ויצמן, בסעודה מצומצמת. מחר בבוקר יעלה על קבר אמו בהר הזיתים, לאחר מכן יקבל בטקס קצר את התעודה והמדליה מידי יו"ר "יד ושם" אבנר שלו, וישוב לאנגליה.

הנסיכה אליס, ובשמה המלא הנסיכה ויקטוריה אליס אליזבת ג'ולי מארי מבאטנברג, נולדה בטירת וינדזור ב–25 בפברואר 1885. היא היתה בתו הבכורה של הנסיך לואיס מבאטנברג, שקיבל על עצמו אזרחות בריטית ב–1868 ובמלחמת העולם הראשונה החליט לאמץ את השם האנגלי מאונטבאטן. הוא ויתר על תואריו המלכותיים ונעשה המרקיז (תואר נמוך מדוכס וגבוה מרוזן) הראשון ממילפורד הייבן. אשתו, אמה של הנסיכה אליס, היתה הנסיכה ויקטוריה מהסן, נכדת המלכה ויקטוריה, וכך – גם פיליפ, כרעייתו אליזבת, הוא נין גדול של המלכה ויקטוריה.

בילדותה אותרה אצל הנסיכה אליס חירשות, אך היא התגברה על כך בגיל שמונה כשלמדה לתקשר באמצעות קריאת שפתיים. היא היתה כישרונית לשפות ולמדה קריאת שפתיים באנגלית, בצרפתית, בגרמנית – ומאוחר יותר ביוונית. חתונתה עם הנסיך אנדרו, שהתקיימה בדרמשטדט לפני 91 שנה, היתה אחת החתונות המשפחתיות הגדולות האחרונות ונכחו בה כל משפחות בתי המלוכה העתיקים באירופה.

בני הזוג השתקעו ביוון ושם נולדו

The Duke תצלום: לשכת ממשפחה

הנסיכה אליס ובנה פיליפ. האם הסתירה באחוזתה משפחה יהודייה וקיימה אתה קשר שוטף באמצעות איש המחתרת היוונית

ארבע בנותיהם. ב–1921 נולד באי קורפו בנם הנסיך פיליפ. הנסיכה אליס הקדישה את רוב זמנה לצדקה. לפי העדויות בארכיוני "יד ושם", היא הצילה מידי הנאצים ביוון את בני משפחת כהן – האם רחל, שמתה ב–59', בתה טילדה ובנה מישל, ושלושה ילדים נוספים: אלי, ז'אק ואלפרד. הקשר בין משפחת כהן למשפחת המלוכה נוצר בשנת 1912, כשמלך יוון ג'ורג' החמישי התארח, עם בנו הנסיך אנדרו (אביו של פיליפ), בביתו של חיים כהן, אבי המשפחה, בעיר טריקאלה. מאז נקשרו יחסי ידידות בין המשפחה היהודית לבית המלוכה. כהן עצמו מת ב–43'.

כשכבשו הגרמנים את יוון ברחה משפחת כהן לאתונה ובני המשפחה התחבאו תחילה בתוה מחוץ לעיר. אך הם נאלצו לעזוב ולחזור לאתונה מחשש הלשנה. הנסיכה אליס, שהתעניינה בגורלם, הציעה לאם רחל ולבתה טילדה, באמצעות משרתים נאמנים עליה, מחבוא באחד הבניינים שבבעלות בית המלוכה באתונה. ארבעת הבנים – מישל, אלי, ז'אק ואלפרד – החליטו לצאת את יוון בחשאי. בעזרת המחתרת היוונית הצליחו אלי, ז'אק ואלפרד להגיע בסירה לטורקיה. מישל, האח הצעיר, חזר לאמו באתונה והסתתר במחבוא.

הנסיכה אליס באה בקביעות לבקר את האם ושני ילדיה. הקשר השוטף ביניהם התנהל באמצעות איש המחתרת היוונית, דמוסתנס פאוריס, שהעביר למשפחה שדרים גם משלושת הבנים, אשר המשיכו מטורקיה למצרים והתגייסו לצבא יוון החופשית. הנסיכה אליס הדריכה את עובדי בית המלוכה לשמור על שתיקה בפרשה. היא אף לא הביאה לידיעתם שמדובר ביהודים, כי הנאצים פירסמו אזהרות חמורות נגד הסתרת יהודים. על מעשיה אלה הוחלט לפני כשנה בוועדה לקביעת חסידי אומות העולם להעניק לה את התואר. האחים טילדה ומישל, החיים היום בפאריס, הוזמנו להשתתף בטקס ב"יד ושם".

הנסיכה אליס הצטרפה ב–1928 לכנסייה היוונית־האורתודוקסית. את שתי שנותיה האחרונות עשתה בארמון בקינגהם ובו מתה בשנת 69', בת 84. היא ביקשה להיקבר בירושלים, בכנסיית גת שמנים, ליד קבר דודתה, אחות אמה, אליזבת הדוכסית הגדולה של רוסיה שנרצחה ב–1918. עקב קשיים מדיניים מולאה הבקשה רק בשנת 88', וארונה הועבר בטקס צנוע לחדר קבורה בכנסייה. בטקס נכחה הנסיכה סופי, אחותו של פיליפ. הוא עצמו נעדר מן המעמד, על פי המלצת משרד החוץ הבריטי.

ביקורו עתה בישראל, אף שהוא מוגדר ביקור פרטי, הוא בעל משמעות מדינית. כל נסיעה של בן משפחת וינדזור לחו"ל נעשית על פי המלצת משרד החוץ הבריטי או באישורו. עד היום נמנעו ראשי בית המלוכה מכל ביקור בישראל, אף שהביעו לא אחת את רצונם לעשות זאת. להיענותו של הנסיך פיליפ להזמנת "יד ושם" קדמה בדיקה במשרד החוץ הבריטי, שהחליט הפעם, בשל ההתפתחויות המדיניות באזור, לשנות מנהגו ואף המליץ על הביקור.

הפנייה הרשמית אל הנסיך פיליפ, שמצד אביו הוא גם נצר לבית המלוכה הדני, היא "הוד מעלתו דוכס אדינבורו". הוא ויתר על תואר הנסיכות ב–47', כשנעשה נתין בריטי, לקראת ההכרזה הרשמית על אירוסיו עם הנסיכה אליזבת. הם נישאו באותה שנה בכנסיית וסטמינסטר ולרגל הנישואין העניק המלך ג'ורג' השישי, אביה של אליזבת, כמה תוארי אצולה לחתנה: דוכס אדינבורו, רוזן מריונת, ברון גרינוויץ' ואביר מסדר הבירית. עשר שנים לאחר החתונה החזירה לו רעייתו המלכה את התואר נסיך.

הנסיך פיליפ מחזיק במשרות מכובדות רבות. הוא מגלה עניין מיוחד במדע וטכנולוגיה, משמש פטרון החברה התעשייתית הבריטית ומכהן כנשיא הבינלאומי של הקרן העולמית למען הטבע. הוא מלווה את המלכה במסעותיה בעולם, מייצג אותה בהלוויות ובחתונות, ונוסע גם מטעם הארגונים שהוא עומד בראשם.

כך, ב–1990, כשהגיע לביקור בוואשינגטון כראשה של הקרן העולמית לחיות בר בארה"ב, ראיתיו בסעודת צהריים שקיים לכבודו מועדון העיתונות העולמי. רוב המקומות היו שמורים מראש, והאולם הגדול היה מלא.

הנסיך התבטא בחן רב, בלי שאמר הרבה. הוא הראה התמצאות טובה בנושא ההרצאה שנשא, אך יצר רושם שלא נושא ההרצאה, ובעצם שום דבר בעולם, אינו ראוי להתייחסות רצינית מדי. הוא חזר כמה פעמים על המלה "ספלנדיד" (נפלא), שהעלתה חלוחה באמריקה, והמחיש את האמרה שהבריטים והאמריקאים הם עמים שהשפה האנגלית מפרידה ביניהם.

נאומו חולק מראש, אבל עד מהרה התברר שהוא מתייחס אליו כאל מראה דרך כללי בלבד. הוא תיבל את דבריו בבדיחות ובאמרות שנונות והיה רהוט מאוד כשהשיב לשאלות. האם הוא שולל או מחייב שימוש בפרוות? כצפוי, הוא לא שלל לגמרי ולא חייב לגמרי. עמדתו היתה פרגמטית. "תלוי איך אתה משיג את הפרוות", אמר. "אנשי שימור הסביבה יאמרו: אם יש עודף חיות בעלות פרווה, האם הורגים אותן בצורה הומנית סבירה, אז למה לא?" הנסיך נתן דוגמה מחווה משותפת מיידית וציין כי הבעיה סבוכה. "אולי שמתם לב, אכלנו היום פרה לצהריים. כן, הפרות חמודות מאוד, מומינות חיבוק, כשהן עגלות צעירות. ואז הן גדלות ומייצרות חלב. אבל אנחנו לא מתחשבים בזה. אנחנו אוכלים אותן". מי שנוקט עמדה שאין להרוג חיות ואין להשתמש בהן מטעמים מוסריים צריך להיות עקבי ביחס לכל החיות, וכאן אנו נמצאים על קרקע מסוכנת, אמר.

והציד הספורט המלכותי? גם על כך נתן תשובה פרגמטית. "אם יש עודף בחיה מסוימת, אין סיבה שלא ליטול ממנה. במקרים רבים, אם רוצים שמין מסוים יתפתח יפה, צריכים דווקא לדלל אותו".

כשנשאל אם אינו שוקל לכתוב זיכרונות השיב בחיוך: "איני נמשך ביותר לרעיון לספר לכולם את תולדות חיי העגומים", אך לא נמנע מלספר אנקדוטה מביקורו הראשון בוואשינגטון, בשנת 50'. "באתי לכאן עם המלכה, לפני שהיא ירשה את הכתר", אמר, כשהוא מדבר עליה בגוף שלישי. "זה היה נפלא (ספלנדיד). בבריטניה היו אז בחירות, ולראש הממשלה נבחר שוב וינסטון צ'רצ'יל. בעודנו בוואשינגטון בירכה את המלכה אשה קשישה ונרגשת, שאינני חושב כי ידעה בדיוק מה הולך. היא אמרה: 'אני כל כך מרוצה שאביך נבחר מחדש'. האיש שעמד לידה היה נבוך מאוד. הוא אמר לה: 'לא, לא, יקירתי. זה היה וינסטון צ'רצ'יל'. ואז היא פנתה אלי ואמרה: 'הו, אני כל כך שמחה לפגוש אותך'. אני לא חושב שמישהו ניסה לתקן אותה הפעם".

הנסיך פיליפ. הבנים לא גילו די עניין בתחומים "גבריים"

הוא שוב אמר

מאת דפנה ורדי

לונדון

לקראת ביקורם של המלכה אליזבת ובעלה, הנסיך פיליפ, ברוסיה לפני כשבועיים החליט הנסיך לחרוג ממנהגו ולהעניק ראיון ל"דיילי טלגרף", העיתון הנאמן ביותר למלוכה. התוצאה היתה מאכזבת מבחינתו: עיקר ההתעניינות בעקבות הראיון היתה דווקא במה שלא היה מוכן לדבר עליו, כלומר, משפחתו.

למרות לחצם של המראיינים, שביקשו מהנסיך להתייחס לביוגרפיה של בנו הנסיך צ'ארלס – הוא ניאות רק לומר שאינו נוהג לדבר על ענייני משפחתו עם העיתונות. די היה בכך לשכנע את העיתון, שהנסיך פיליפ שולל את הדרך שבה בחר בנו בכורו, אשר הביא לידיעת הציבור את יחסיו עם הוריו.

הנסיך פיליפ כבר היה צריך להתרגל לכך שהעיתונות ממהרת לנתח כל משפט שהוא אומר בפומבי. כאשר הוא והמלכה ביקרו בראשונה בסין, שאל הנסיך את אחד הסטודנטים שהתקהלו לכבודם ברחוב, כמה זמן הוא חי בסין, ולמשמע התשובה הזהיר אותו שאם יישאר בארץ זו עוד שנים אחדות – גם עיניו יתלכסנו. התבטאותו זו כמעט שגרמה לתקרית דיפלומטית.

במקרים אחרים פליטות הפה שלו סייעו דווקא למשפחת המלוכה. ב–1969, למשל, סיפר בראיון טלוויזיה בארה"ב על גירעונותיהם של ארמונות המלוכה. תומכי המלוכה הכבב, אבל ההתבטאות הביאה להקמת ועדה פרלמנטרית שדנה במצב הכספי של המשפחה המלכותית.

לאחר נישואיו לאליזבת השנייה, וגם תקופה ממושכת לאחר שרעייתו הוכתרה למלכת בריטניה, נדמה היה שהנסיך לא מצא את מקומו לצדה. עד שנת 1967 הוא אפילו נאלץ לשבת לצד רעייתו על כיסא רגיל בטקס פתיחת מושב הפרלמנט. את הנחמה על תפקידו הלא מוגדר מוצא הנסיך בביקורים במדינות רבות, והוא מדורג במקום הראשון במשפחת המלוכה במספר הביקורים בחו"ל.

רק בתוך המשפחה מעמדו של הנסיך לא היה מוטל בספק. המלכה לא התערבה בגידול הילדים, והתוצאה היתה ילדות אומללה לפחות לשניים מילדיהם – הנסיך צ'ארלס והנסיך אדוארד, שלא ענו על ציפיותיו של האב ולא גילו די עניין בתחומים "גבריים" כמו רכיבה וחיי צבא.

ומה על הר האשפה שאתם קוראים לו איריה?

מאת אבירמה גולן

שגרירי מדינות חבר העמים רצו ללמוד משהו על בעיות מוניציפליות של ערים גדולות, הנציג הרשמי של שגרירות ארה"ב הרגיש מחויבות, ושגרירת אתיופיה פשוט מעוניינת לדעת כל שניתן על הארץ שהיא משרתת בה. כולם השתתפו בסיור בתל אביב, ש–24 שעות לפני הפיגוע הגדיר אותה ראש העיר שלה כמשכן השלווה

עשרים וארבע שעות לאחר קבלת הפנים בלשכת ראש העיר תל אביב השכיחו מראות האימה של אוטובוס מספר 5 בדיזנגוף את החדשות הלא מרעישות, אך המלבבות, שיצאו מהמפגש הזה. ברוח חוה השלום, ובנוכחות 18 דיפלומטים בכירים משגרירויות שונות בתל אביב, קרא ראש העיר, רוני מילוא, לראש עיריית עמאן לכרות ברית ערים תאומות עם תל אביב. ההצעה התקבלה בתשואות חן של האורחים. רוח נעימה של עת שלום ותוכניות שלום ריחפה מעל להתכנסות החגיגית, מעל המפות הצחורות, דברי המאפה הקטנים וקנקני המיץ והקפה. מילוא היה מרוצה. "אני אולי האדם היחיד בישראל שמעוניין שהנציגויות הדיפלומטיות יישארו בתל אביב ולא יעברו לירושלים", אמר.

כל שגריר והמניע שלו להשתתף בסיור שערכה עיריית תל אביב. שגרירי ארצות חבר העמים מנצלים כל הזדמנות אפשרית ללמוד משהו על בעיות מוניציפליות של ערים גדולות בעולם, ויותר מזה – על הפתרונות שמצאו העיריות והממשלות. הנציג הרשמי של שגרירות ארה"ב מרגיש מחויבות, כנציג בכיר של הקהילה הדיפלומטית בתל אביב. קיט הווארד, הממונה על יחסי הציבור בשגרירות, באה אתו. האמריקאים מנצלים כל הזדמנות לקשור קשרים בלתי פורמליים עם גורמים בקהילה. כך גם נציג האיחוד האירופי, השגריר אלברט מאס. שגרירת אתיופיה, קונג'ט סינגיאורגיס, אשה ערנית ותריפה, היא מאותם שגרירים סקרנים, המעוניינים ללמוד כל מה שניתן על הארץ שהם משרתים בה. הנציג היוגוסלבי, מירקו סטפנוביץ', ביקש לסייר באותם שרונים בעיר.

הקהילה הדיפלומטית בישראל נהנית מחיים נוחים ומרתקים, אך בדרך כלל הרחק ממרכז העניינים בעיר. רוב הנציגים מתגוררים בהרצליה פיתוח או בכפר שמריהו, ותל אביב מוכרת להם בעיקר מלילות של בילוי או אירוח רשמי בבנייניים, שרובן ממוקמות באזור בתי המלון ואתרי הבילוי המסורתיים. הם מבלים הרבה ביפו העתיקה ונהנים מכל העולמות. ישראל, הם אומרים, היא צומת פוליטי מרתק, אין בה רגע דל, מזג האוויר נעים, חוף הים של הרצליה פיתוח יפהפה, ותל אביב היא באמת עיר ללא הפסקה.

תצלום: רז פיינר

מילוא והדיפלומטים במשכן האמנויות. שגריר צרפת ניסה להבין איך לא יפלו הספרים מהמדפים האלכסוניים

הסיור התחיל במשכן האמנויות החדש. ימים אחדים לפני הפתיחה החגיגית – שרוב הדיפלומטים ממילא הוזמנו אליה – הטריחו עצמם האדריכל יעקב רכטר והמנכ"ל אורי עופר, ראש העיר ומהנדס העיר ברוך יוספוביץ' להראות לאורחים את נפלאות המשכן החדש ולספק הסברים. חילוקי הדעות בנוגע לעבודתו של רון ארד היו מאופקים. מה זה? שאל בנימוס ממלא מקום שגריר קאמרון, הנרי אטונדי אסומבה, והצביע על החורים הסגלגלים בתקרה הצבועה שחור אטום. אלה, הסבירו לו בהתלהבות, שקעים מיוחדים שבהם יוצבו עמודות טלוויזיה במעגל סגור. מי שיאחר להצגה, יוכל להתיישב באכסדרה המפוארת, לשרבב את צווארו למעלה ולצפות בשידור ישיר מן הבמה.

ומה זה? שאל בהסתייגות מסוימת פייר ברושאנד, שגריר צרפת, והצביע על קיר הבטון כולו צינורות נחושת מבהיקים. זאת דלת מסתובבת, וכשהיא נפתחת – והמארחים פתחו את הדלת והראו לשגריר – כתובה להם בפנים חנות של משכן האמנויות, שתהיה בה גם ספרייה. ברושאנד ניסה להבין איך הספרים יהיו מונחים על המדפים האלכסוניים ולא יפלו. הוא לא התלהב משילוב הצבעים של ארד, ופחות מזה מן השילוב שבין המסר הרשמי, המהוגן, של השיש והעץ המלוטשים של רכטר לבין ההשתובבות המודרניסטית של ארד. אחרים דווקא אהבו את הסגנון של ארד, בעיקר את כיסאות העץ המעוצבים שלו, שהתברר שהם גם נוחים להפליא.

לאחר הסבר קצר על האולם, המשיך הסיור לשכונות הדרום של תל אביב. רוב הדיפלומטים התעניינו פחות בתולדות נוה צדק ומרכז סוזן דלאל, המוכרים להם היטב, ויותר בשכונת התקווה, בשיקום השכונות ביפו ובשיכונים החדשים מול פארק דרום. אנשי האיחוד האירופי עסקו כל הדרך בהשערות על היחסים בין אש"ף לחמאס בעזה וגילו רק התעניינות מנומסת בהסברים המפורטים של אנשי מינהל ההנדסה בעירייה. את השאלות המשמעותיות ביותר הציגו הלכודים, הסלובקים והאפריקאים. לאן זורם הביוב מן השכונות הדרומיות? נציגת מינהל ההנדסה אמרה מיד שהיא לא אחראית לעניין הזה, אבל הביוב מטוהר וזורם לים. היא השתעלה כמה פעמים לפני שהצליחה לומר את המשפט הזה. ומה יהיה על הר האשפה העצום הזה שאתם קוראים לו איריה? הדין כן, חירייה. איך תעלימו אותו מנוף האופק של הפארק היפהפה ולאן תובילו את האשפה כשייסגר אתר חירייה? וכמה זה יעלה? הביקור ביפו היה קצר מדי, ורוב הנציגים, שהתעניינו מאוד בדו־קיום היהודי־ערבי ביפו, הבטיחו לנציגי עג'מי שיצרו אתם קשר נוסף.

ביפו, מול הים, הסתיים הביקור. הדיפלומטים והמארחים התיישבו סביב שולחנות גדולים באחת המסעדות בנמל, וראש העיר בירך את האורחים. מילוא הדגיש את עניין הדו קיום ואת חייה השלווים של תל אביב. יש כאן דתיים וחילוניים, אמר, ומעולם לא היו הפגנות בשל מתיחות ביניהם. יש כאן יהודים וערבים, ומלבד מקרים נדירים, כמו בעקבות הטבח במערה, לא היו חיכוכים ביניהם. באחת השבתות שלאחר הטבח, סיפר מילוא, הוא יצא עם אורחים מחו"ל לטייל בקריית האמנים ביפו. הם סיירו ונעו ובאחת הסמטאות פגשו בשגריר ארה"ב בישראל, שטייל עם משפחתו בעיר, ללא שומרי ראש וללא מלווים. אתה רואה, אמר לו מילוא, הנה אני, ראש העיר, מטייל ביפו בלי שומרים ובלי נשק, והנה גם אתה, שגריר ארה"ב, מטייל כך בלי חשש בהתעבות. ארה"ב אסרה אז על אזרחיה לנסוע לישראל. הגיע הזמן להסיר את האיסור הזה, אמר מילוא לשגריר, ואכן, האיסור בוטל.

ביציאה מן הנמל חיכו הנהגים לדיפלומטים העייפים. אחרים מבכירי השגרירויות קבעו פגישות ושיחות היכרות עם אנשים ביפו ובשכונות הדרום. אחרים רצו לשמוע על מלחמת המפרץ, וכיצד עיר כמו תל אביב מתפקדת בשעת חירום. ביום רביעי בבוקר הם היו ערים לאחד הימים הקשים ביותר בתולדות תל אביב. תוכניות, גישושי קשרים ופגישות בוטלו, ולמוזמנים מהשגרירויות נמסר רק בתחילת השבוע על קביעת מועדים חדש. "על זה דיברנו כל הדרך מהמשכן ליפו", אמר אחד מנציגי האיחוד האירופי לאחר הפיגוע. "חששנו שהשקט הזה זמני". ואף על פי כן אל הפתיחה החגיגית של המשכן הוא בא, ובסוף השבוע הוא בילה עם אורחים מצרפת – שלא העלו בדעתם לדחות את הביקור – במסעדה ביפו מול הים.

באמריקה / עקיבא אלדר

חזרה כללית בדמשק

אף שהביקור בדמשק לא הוליד פרי־צת דרך בשיחות השלום עם סוריה, יש להימור של ביל קלינטון וללק־חים שיפיק מתוצאותיו חשיבות לא קטנה. הסכם אוסלו הפתיע את הימין היהודי וידי־דיו הפוליטיים. לפני שהספיקו לקרוא את המסמכים מצאו בתיבות הדואר הזמנה לל־חוץ את ידו של יאסר ערפאת. כרטיסי הטיסה לטקס השלום עם ירדן אזלו מיד. מרכזניות הבית הלבן ופקידי שגרירות ישראל הריצו עשרות עסקנים יהודים בו־כיים, שהתביישו לחזור הביתה בלי לש־פשף את העיניים מחול המדבר.

לעומת זאת, כנגד ביקורת פומבית ושק־טה של ארגונים אחרים, לא בירך שום ארגון יהודי, אפילו "ידידי שלום עכשיו", על החלטתו של קלינטון לצרף את דמשק לתוכנית. תהליך השלום עם סוריה, בעיקר הדיון הארוך וגבה הגלים על רמת הגולן, מאפשר למתנגדי הנסיגה להיערך כראוי למאבק בבית הלבן, בדעת הקהל ובגבעת הקפיטול. כל פיגוע של החמאס הופך לתח־מושת לתמיכתו של אסד בטירור הזילוגי והדתי.

אסד אינו עוזר לקלינטון ולמתנה השלום לעזור לו להשיג את מבוקשו. או כמו שתבר בכיר בצוות השלום בחר לנסח זאת: "הוא מתעקש לעשות הכל בדרך המיוחדת שלו, ולא בשום דרך אחרת". הדרך הזאת זרה לחשיבה המדינית האמריקאית. למשל, הם מאמינים שאפילו אסד יודע להעריך את העובדה, שהוא המנהיג הערבי היחיד מקרב משתתפי ועידת מדריד שזכה ללחוץ את ידו של נשיא ארה"ב, בלא להציע לו תמורה של ממש, וגם קיבל פגישה חוזרת בלי להבטיח דבר מראש. בדיונים המוקד־מים הבהירו אנשי הנשיא קלינטון לסורים שהם מצפים לתוצאות, ואלה משכו בכתפי־הם. אף על פי כן, סירבו המארגנים להאמין שאסד יביך את נשיא ארה"ב ויפקיר אותו למבקריו. אם אסד מקבל בזרוע את מנהיג העולם החופשי, ישאלו המבקרים, איזה תמריץ יש לו להציע ויתורים?

קלינטון אינו מרבה לשחק בתפקיד שר החוץ. אפילו פגישותיו עם מנהיג רוסיה, בוריס ילצין, בושלו מראש, עם ההבנות וההסכמות. נשיאים אמריקאים שמורים לסגירת עסקות, לפרסי הצטיינות, או למצ־ער – לפריצות דרך. האם אפשר להמר שהפגישה השלישית בין שני האנשים הש־נים האלה תעמוד בכללי ההיגיון הללו?

מתכנני מסלול המסע כנראה הביאו בחשבון את אישיותו של אסד. הביקור הח־טוף בדמשק נתקע בין חגיגת המחמאות התנופה לקלינטון על תרומתו לשלום בין ישראל לירדן, לבין מבצר הניצחון על סד־אם חוסיין ברחובי המפרץ. השידורים הישי־רים של פיטר ג'נינגס, קוני צ'אנג וטום ברוקאו ממלאים את מקומם של חוק הכדו־את הבולע ורפורמת הרווחה המודגבת מא־חוריו. לראשונה, במהלך ביקורו בירושלים, דווח לקלינטון שאחוזי התמיכה בנשיא (48%) עולים על שיעור ההסתייגות (42%). זה אותו קלינטון, שמזכיר ההגנה הקודם, ריצ'רד צ'ייני, הכתיר לפני חודשים בתור אי־הנשיא הכושל ביותר בתחום מדיניות החוץ במאה העשרים.

מנת משכל ומנת גזענות

המראיין בתוכנית מלל יוקרתית, המסכ־מת את אירועי השבוע באחת מרשתות הטל־וויזיה, הודיע שאחרי הפרסומת "יעסקו אורחיו בשני נושאים חשובים: ספרם של צ'ארלס מארי וריצ'רד הרנסטיין "עקומת הפעמון", על נחיתותם הגנטית של השחו־רים, והמזרח התיכון ערב ביקורו של הנ־שיא ביל קלינטון. הזמן אזל לפני שצוות הפרשנים הגיע למזרח התיכון, וזה היה אופייני לאמריקה. ביקורו הבעייתי של קלינטון בסוריה והסכם השלום בין ישראל לירדן זכו לקמצוץ מתשומת הלב שקיבל ספר עב כרס על נחיתותם הגנטית של צאצאי העבדים. היתה זו עדות נוספת לכך, שאם אתה חצוף די הצורך, שערורייתי, ודגוי גזען, חזקה על העיתונות הליברלית שתהפוך אותך למיליונר. אלמלא כתבות השער הדיונים המלומדים בכל רשתות הטלוויזיה והרדיו, שנטען ברובם כי השחו־רים מכחורים תיאוריה מיושנת וקלושה, היתה היצירה שלהם מצהיבה על דוכני הספרים.

העיסוק הכפייתי בספר, שתרומתו למ־דע הגנטיקה שולית עד שלילית, חושף מעצמה שטרם הגלימה מגרורות פצעיה של גזענות ממוסדת, שהיתה מנת חלקה עד לפני שלושים שנה. בוואשינגטון הבי־רה, אחת הערים השחורות ביותר בארה"ב, "שחור" היא מלה גסה, ויש להקפיד לומר "אפרו־אמריקאי", אבל אשה לבנה לא תיכ־נס לבדה עם איש מהם למעלית. בכל הצ־גות התיאטרון, הבאלט והקונצרטים במרכז קנדי, ספרתי באצבעות יד אחת פנים כהות בקהל. אמרו לי שהם אינם יכולים להרשות לעצמם את התענוג היקר (30 דולר ויותר לכרטיס). חיפשתי אותם איפוא בקונצרטים שהגלריה הלאומית מציעה חינם מדי יום ראשון, ולא מצאתי. הצבע הלבן (והצהוב) שלט אפילו בספסלי המאזינים ללהקת ג'ז שחורה, מצוינת, שנעלה את עונת הקונצר־טים הקודמת.

כדי להקצות ייצוג נאות לשחורים בקו־נגרס הבא הקפידו המחוקקים לשרטט את גבולותיהם של אזורי בחירה אחדים, באופן שיבטיח לתושבים השחורים יתרון כמותי על שכניהם הלבנים. מפתו של אחד המחו־זות האלה הזכירה בצורתה נקניקייה ארוכה ובתוכה כביש רב נתיבי סואן. המתכננים כוונו לתקוע את העוקץ הראשי בלב לבן של שכונות השחורים. גנטיקה? 15% יתרון ללבנים במבחני איי־קיו? וזו התשובה – 95% אחוז מהילדים השחורים שעברו משי־כוני העוני בשיקגו לפרברי המעמד הבינו־ני סיימו בית ספר תיכון, ו־54% מהם הגיעו למכללות, לעומת 80% ו־21% (בהתאמה) מחבריהם שנשארו בסלאמס. תודשה ודאי. כבר הוכח שסמים, אלכוהול וניקוטין עוב־רים מתאם לתאים האפורים במוחו של העו־בר שברחמה. מחקרים מורים שאמהות שחורות חשופות פי 11 להרואין מאשר חברותיהן הלבנות בתקופת ההריון. באמרי־קה עניים מוצאים נחמה בסמים יותר מעשי־רים, וראה זה פלא, הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה מצאה שבשנת 1988 חציון ההכנסה של משפחה לבנה היה גבוה פי עשרה מהכנסתה של משפחה שחורה (43,000 דולר, לעומת 4,000 דולר לשנה).

מחברו של אחד ממאות המאמרים על הספר – שהצחיקו את צ'ארלס מארי כל הדרך לבנק (ואת יורשיו של שותפו ל"עקומת הפעמון", שהלך לעולמו בחודש שעבר) – פתח בסיפור על שכנתו, שנהגה לומר שאין גיהנום לוהט דיו לפרובוקטו־רים נוגעים כאלה ולרעיונותיהם. אבל השמרנים הרפובליקאים, מתברר, אינם יוד־עים את אש הגיהנום. הם מנפנפים בספר החדש להוכחת טענתם שאפליה מתקנת היא בזבוז כספי טוב על אנשים רעים. הם מעדיפים את השחורים שלהם בורים וענ־יים, ובלבד שלא ייגעו לרעה בניכוי ממס הכנסה של הריבית על המשכנתה של בית הנופש. ממילא השחורים מצביעים לדמו־קרטים, או – וזו אחת הבעיות המרכזיות שמטרידות את הדמוקרטים – הם מיואשים ואדישים מכדי שיטריחו את עצמם לקלפי.

קלינטון ואסד בסיום מסיבת העיתונאים המשותפת בדמשק. אפילו "ידידי שלום עכשיו" לא בירכו על החלטתו של קלינטון לצרף את דמשק למסעו

משוגע מי שמושבע

אילו או. ג'יי סימפסון היה עומד לדין בפני חבר מושבעים בישראל, היתה התב־יעה יכולה לוותר על ממצאי בדיקות הדם המסובכות ולשלוח את כל העדים הביתה. הוא היה מבלה את כל חייו בכלא בלא שבית המשפט היה מוצא 12 נזירי טלוויזיה ורדיו. בסוף השבוע שלח השופט לנס איטו הביתה 27 מועמדים לחבר המושבעים, שהודו כי לא עמדו בכללי המשחק שהכ־תיב. אחד מהם לא התבייש לספר שהשכים משנתו לצלילי הרדיו המעורר ולא הספיק לכבות את המקלט למשמע מהדורת החד־שות. אחר דיווח בהבעה כי צפה עם נכדו בסרטים מצוירים. סימפסון מוסיף להמתין מאחורי הסורגים עד שיימצאו תריסר גב־רים ונשים שלא ראו ולא שמעו על סימני הדם בג'יפ המפורסם. אחר כך צפוי דיון מקדמי על קבילות בדיקת ה־DNA, ובינ־תיים מתחיל כל העניין להימאס על האמ־ריקאים, ומתחילים לצוץ נושאים חדשים. ראו סיפור האיי־קיו.

פידאאי מסוג אחר

התקוות המתפוגגות מתהליך השלום, והסגר, יוצרים תסכול העלול להוליד אינתיפאדה חדשה, מזהיר ד"ר סמיר רושה, שר העבודה ברשות הפלשתינית. האיש שהנהיג את "חזית המאבק העממי הפלשתיני" מצייר היום מעגל קסמים של אבטלה, סגר, העדר השקעות ועוד אבטלה

מאת אורי ניר

במשרדו הקטן ביריחו אומר שר העבודה בר־שות הפלשתינית, ד"ר סמיר רושה, כי הוא מרגיש כמו אסיר בצינוק מבודד, שידיו כבו־לות, בלי יכולת לשגר פועלים לישראל, בלי סיוע בינלאומי ליצירת מקומות עבודה חדשים, ועם עש־רות אלפי מובטלים ברצועה ובגדה, יכולת הביצוע שלו שואפת לאפס, לדבריו. הסגר שהטיל יצחק רבין על השטחים, הוא אומר, פוגע לא רק בציבור הפועלים היוצא בכל יום לעבוד בישראל, אלא בחברה הפלשתינית ובכלכלה הפלשתינית כולה.

רושה: גם העובדים הזרים מעוררים בעיות

חוסר היציבות שנוצר עקב סגירת הגדה והרצועה אינו יוצר רק עוני, אלא מערער את המערך החברתי ואינו מאפשר את תנאי הביטחון והיציבות הדרושים לעידוד השקעות. ובתוך כך נפגעת גם אמינותה של הרשות הפלשתינית.

כמו בימי הגרילה שלו בהיותו בירדן, בלבנון, בסוריה ובתוניסיה, כמנהיג המדיני והמפקד הצבאי של פלג פלשתיני קטן ("חזית המאבק העממי הפ־לשתיני"), גם היום הוא רואה את עצמו כ"פידאאי", לוחם חופש המוסר נפשו למות, אבל "פידאאי מסוג אחר". גם היום רושה רואה את עצמו כמי שלוחם לשחרר את העם הפלשתיני מעול הכיבוש הישרא־לי, "אבל בדרכים אחרות". הדרכים האלה, כך נר־אה לו, זרועות מהמורות ומכשולים, תסכול ודוגג, לא פחות מדרכי העבר.

רושה, בן 52, הוא יליד ירושלים, רופא שיניים במקצועו, שבצחוק מתגלגל מסביר כי "העדיף קריי־רה של פידאאי על קריירה רפואית". ב־1967 ברח לירדן וסייע להעמיד שם על הרגליים את ארגונו הקטן, בעל המגמה המרקסיסטית. ב־1974 הצטרף הארגון לחזית הסירוב, שדחתה את החלטות הגוף המרכזי באש"ף להקים מדינה פלשתינית מצומצמת "על כל שטח פלשתיני שישוחרר". במשך שנים אחדות נהנה מתמיכה עיראקית, לובית ובעיקר סו־רית. אחרי 1982 ביסס הארגון את מפקדתו בדמשק. סוריה סיפקה לו ולכ־600 לוחמיו כלי נשק ותחמו־שת לפיגועים. חוליות של הארגון ניסו להסתנן לישראל, אך ברוב כלל נכשלו. שני פיגועים שהצ־ליח לעשות היו הנחת פצצה במשרדי אל־על באיס־טנבול ב־1970 והנחת מטען חבלה במרכז ירושלים במאי 1975, שממנו נהרג אזרח ישראלי ושלושה נפצעו. היום שב רושה להתגורר בירושלים, ויש לו משרדים בעזה וביריחו.

מהן השלכות הסגר על מצב התעסוקה בעזה?

"קשות מאוד. לפי הנתונים שלנו, לפני הסגר עבדו בכל יום במחסום ארז 24,160 פועלים לישר־אל, מתוך כ־28,500 עזתים בעלי אישורי כניסה לישראל. כלומר, כ־26,000 משפחות נפגעות מהס־גר, ובכל משפחה פלשתינית יש בממוצע שבע נפשות. לפני הסגר נרשמו בלשכות של משרד הע־בודה שלנו כ־30,000 מובטלים. אלה רק המובטלים שנרשמו. עכשיו כמעט הוכפל מספר המובטלים. לפי הערכתנו, האבטלה בעזה מגיעה ל־45%, בלי לכלול את הפועלים העובדים בישראל. הגידול הזה משמעותו גידול בעוני, ולכך יש השלכות חברתי־ות".

מה, למשל?

"מתיחות חברתית, פשע. אתה זוכר את ההתפר־צות שהיתה לא מזמן במחסום ארז, כששרפו אוטו־בוסים. השתוללות שכזו יוצרת בעזה חבית חומר נפץ, שיכולה להתפוצץ בכל רגע. יש השפעה על מצבם הנפשי של האנשים. אבל הבעיה גדולה יותר. האיסור על יצוא סחורות ותוצרת חקלאית מעזה מחריף אותה. ולא רק תוצרת חקלאית. אם במפעל מסוים אי אפשר לייצא סחורות לישראל, התוצרת נערמת, נזקקים פחות לפועלים, ושוב גוברת האבט־לה. ועוד לא דיברנו על ההשלכות הפוליטיות.

"רוב הציבור מצפה שתהליך השלום יפתור את בעיותיו, שייצור הזדמנויות עבודה. והנה הציבור נוכח לדעת שבמקום פתרון בעיות, תהליך השלום יוצר סיבוכים חדשים. זה מוביל אנשים לנקוט עמ־דה פוליטית. ראשית, הם מטילים ספק בתהליך, ושיעור המתנגדים לו גדל. שנית, אובד האמון בר־שות הפלשתינית. התסכול והאכזבה גוברים, והדבר עלול להוליד אינתיפאדה חדשה. אל תשכח שאחד מגורמי האינתיפאדה היה הגורם הכלכלי. ומלבד כל זה, יש פגיעה באמינותה של ישראל. היא אינה מחויבת באמת להסכמים שחתמה, אומרים אנשים, ואינה מחויבת לתהליך השלום. שהרי הצעדים שנק־טה אינם מביאים מנטליות של שלום, אלא מנטליות של כיבוש. ענישה קבוצתית".

הסיכון הוא שלא מכבדים את הדם המתנגד לחידוש האלימות, אומר רושה. הכיבוש הוליד אלי־מות בעבר, הוא מזהיר, ומנטליות הכיבוש תוליד אלימות בעתיד.

אבל הצעדים הללו הם תגובה לאלימות פלש־תינית, הם ננקטים מנימוקים ביטחוניים.

"אני לא סבור שהנימוק הביטחוני מספק. הרי רבין בעצמו אומר שמי שביצעו פעולות שפגעו בביטחון אינם הפועלים שיש בידיהם רישיונות רש־מיים (לעבודה בישראל). אז למה מענישים אותם? ועל כל זה נוספת האפליה, שאנחנו רואים בה אפ־ליה גזענית, נגד הפועלים הפלשתינאים".

למה אתה מתכוון?

"כל פועל ישראלי מקבל פיצויי אבטלה. אצלנו, אם פועל פלשתינאי בטל מעבודה, איש אינו טורח לפצות אותו. הרי כאן הפועלים מובטלים מעבודה שלא באשמתם".

ממשלת ישראל התירה עכשיו להגדיל את מכסת הפועלים הזרים שיועבדו בישראל.

"אנחנו הרי יודעים שהפועלים הפלשתינאים מיומנים ומנוסים יותר, ומסוגלים ליצור קשר טוב יותר עם הישראלים. הם מסוגלים להגיע להבנה הדדית טובה יותר. העובדים הזרים שונים. הם זקו־קים למגורים, הם מעוררים בעיות אחרות בתוך החברה הישראלית. פשע. דברים כאלה".

מדוע יש מרירות רבה כל כך בקרב הציבור הפלשתיני בנוגע להסכם בין ישראל לירדן?

"כעיקרון, אנחנו תומכים בכל הסכם של ישראל עם מדינה ערבית המקדם את תהליך השלום. אבל הסכמים כאלה אינם הפתרון, שכן הבעיה הפלשתי־נית היתה ונותרה לב הסכסוך. הפלשתינאים מר־גישים מקופחים. עלינו נכפה הסדר בשני שלבים: שלב ביניים והסדר קבע. ומה קורה? ישראל מגיעה להסדרי קבע עם צדדים אחרים, בעוד אצלנו היא עדיין מתמהמהת ביישום הסדרי הביניים".

מה תוכניותיו לעתיד של משרד העבודה הפ־לשתיני ליצירת הזדמנויות עבודה חדשות?

"מטרתנו המרכזית היא לצמצם את ממדי האבט־לה. קיווינו שבעקבות ההסכם עם ישראל יהיה דוו־קא גידול במספר העובדים שיותר להם להיכנס לישראל. אך קרה ההיפך. לכן אנחנו מנסים לעודד השקעות, שייצרו מקומות עבודה חדשים. אלא שמשקיעים זקוקים לאווירת ביטחון ויציבות. במי־שור אחר אנחנו משקיעים מאמץ בהכשרה של בעלי מקצוע, שיוכלו לפתח מיומנויות התואמות את החידושים הטכנולוגיים בעולם. אנחנו עובדים על חוק שיסדיר את יחסי העבודה בין מעסיק למועסק ומנסים לעודד גם התארגנויות קואופרטיביות".

אתה מאוכזב מן הרמה הנמוכה של השקעות חוץ בשטחים עד כה, במיוחד מצד פלשתינאים אמידים בתפוצות?

"משקיעים מבחוץ, מכל מקום בעולם, רוצים לר־אות רווח. משקיעים פוטנציאליים אומרים לי: 'איך אני יכול להשקיע כאן כשכל יום יש סגר או שביתה, או משהו אחר. עדיף לי להשקיע במקום אחר'. המשקיעים שומעים על ההצהרות של אהוד ברק, שישראל תיכנס לעזה ותכבוש אותה מחדש. הדבר משפיע לא רק על משקיעים מהסקטור הפרטי, אלא גם על המדינות התורמות. על פי התרשמותי, בעבר לרבים היתה נכונות להשקיע. אבל בגלל ההצהרות האלה הם מהססים. האנשים האלה שואלים אותי: 'מתי ישראל תיסוג? האם היא תמשיך ותיישם את ההסכם? האם ייתנו לנו הקלות בייצוא ובשיווק?' אנחנו משתדלים לעשות מה שביכולתנו, אבל האחר־יות העיקרית מוטלת על כתפיה של ישראל".

מדוע?

"כי היא עדיין הכוח השולט. ואם היא אינה מייש־מת את עצם ההסכם שעליו חתמה – איך אפשר להמשיך? איננו יכולים להרשות לעצמנו להפוך לצעיף המסתיר כיבוש ישראלי רעול־פנים. זה מצב בלתי אפשרי".

התזמורת הסימפונית ירושלים, רשות השידור

מנהל מוסיקלי: **דוד שלון** העונה ה-57 תשנ"ה

גיורא פיידמן

פוס סויטת סלומונה רוסי
בלוך "שלמה", רפסודיה יהודית
מאהלר אדג'טו מתוך סימפוניה מס' 5
היידו "תרועת מלך"
נעימות של הכליזמרים

לוקאס פוס, מנצח

תל אביב היכל התרבות, יום שני 28.11.94 בשעה 8:30 בערב
כרטיסים - קסטל. טל. 03-6047678 באשראי: 03-6044725

ירושלים, אולם הנרי קראון, יום שלישי, 29.11.94 בשעה 8:00 בערב
כרטיסים - קופת התזמורת. טל. 02-611498 בימות: 02-240896

חיפה, אודיטוריום, יום רביעי, 30.11.94 בשעה 8:30 בערב
כרטיסים - גרבר, טל. 04-384777

אולפן פתוח קונצרט מס' 1
דוד שלון, מנצח • **דוד גרינגאס**, צ'לן
אנטון רובינשטיין הפתיחה לאופרה "מכבים"
אנרי דוטייה קונצ'רטו לצ'לו ותזמורת ("עולם אחד מרוחק")
דבוז'אק "יונת יער", פואמה סימפונית
אולם הנרי קראון, יום שלישי, 1.11 בשעה 1.00 בצהריים

"לילדים ולמשפחה" קונצרט מס' 1
רשי לבאות, מנחה ומנצח • **פבלו אריאל**, שחקן ובימאי
ויואלדי
יום שלישי, 22.11 בשעה 17:00 (סדרה א)
יום רביעי, 23.11 בשעה 16:30 (סדרה ב) בשעה 18:30 (סדרה ג)

هكذا من الأهل

מהסתגרות לדיאלוג

מאת צבי מוזס

תהליך השלום חולל שינוי דרמטי במעמדה של ישראל בעולם והפיח רוח אנטיזורסלית ללאומיות הישראלית. כבר בספרות הישראלית המודרנית ניתן לזהות מגמות של השתחררות ממיתוסים ומדפוסים ששורשיהם באבות הציונות הקלאסית.

אך תהליך השינוי התרבותי־פוליטי הוא אטי יותר. כור ההיתוך של החברה הישראלית ניסה לקלוט במהירות ובאינטנסיביות את גלי העלייה, להציף אותם בתכנים ומיתוסים ציוניים, ולבצע שינוי תרבותי ופסיכולוגי מהיר. בשולי החברה ניתן לזהות סימפטומים של זרמים שלא נקלטו בגרעין הציוני הנרקיסיסטי ולא נבלעו בתוכו. עם פקיעת הגרעין הציוני ופתיחות תרשה לעולם, יש ליצור פסיכולוגיה שונה של קליטה לאומית ויחסים חדשים בין ישראל לתפוצות.

ההתבטאות הקשה של השרה אורה נמיר סותרת מהותית את העקרונות הציוניים הבסיסיים, אך מעלה את הצורך בהגדרה חדשה לפילוסופיה ולפסיכולוגיה של הקליטה. משרד הקליטה נודלך במהירות לשיפוץ תדמיתה של העלייה מחבר העמים.

גישות מקצועיות מודרניות בתחום קליטת העלייה מחייבות אימוץ מדיניות של מניעה, טיפול שורש ולא טיפול סימפטומטי. ה"סמוך" הישראלי המפורסם – "כולנו עברנו את משבר הקליטה", "קצת סבלנות והכל יהיה בסדר" וכיוצא באלה – אינו מתאים לעידן המודרני. "הלם התרבות" מחייב היערכות מונעת, משהו בדומה למערך ההצלה בנושא "הלם הקרב".

ההתערבות הטיפולית צריכה להיות מהירה, סמוך לנחיתה, ובמידת האפשר יש לבצע הכנה נפשית לקראת העלייה. הגורמים העוסקים בעלייה מזהים סינדרום שניתן לכנותו "הורות העלייה", ולכן דרושים טיפול והכנה נפשית נכונה עוד לפני העלייה. בפרויקט נעל"ה המקורי, נוער עולה לפני הורים מחבר העמים, התגבשה קונצפציה מקצועית כזו היא יושמה, והיו לכך פירות מיידיים. מעניין במיוחד, שגם הטענה שהעלייה מחבר העמים איננה עלייה אידיאולוגית היא תלוית צורת טיפול ופסיכולוגיה של הקולט.

בימה

ההתבטאות של השרה אורה נמיר איננה סימפטום של העלייה מחבר העמים אלא סימפטום של החברה הישראלית

בנעל"ה המקורית התגבשה תפיסה חינוכית טיפולית שיצרה גאוות יהודית, והתוצאה היתה גרעין גאה אידיאליסטי. האידיאליזם התבטא בווריאציות שונות מהאידיאליזם הציוני המיושן, אך היה תגובה לאווירה האידיאליסטית של מסגרת נעל"ה. גישה חברתית ומקצועית המטפלת בקשיי הפרידה וההסתגלות של העולים, תוקפת את הנושא רק מצד אחד, צד העולים.

כפי שהפסיכולוגיה המודרנית למדה לעסוק בתגובות הרגשיות של המטפל ככלי טיפול למטופל, כך בקליטת העלייה יש לטפל בחברה הקולטת במקביל לטיפול בעולים. נושא העלייה גרם לשחיקה ולסתימת עורקים לחברה הישראלית, ויש צורך בניתוח "לב פתוח", תרתי משמע. זו חברה נרקיסיסטית, השקועה כפייתית במאבק מיושן בין ימין לשמאל, בין דתיים לחילונים, ומתקשה לארגן "חיים חדשים", חברתיים ורוחניים. חיצונית דודשה מהפכה במוסדות הציוניים המיושנים, כמו ההסתדרות והסוכנות, אך פנימית יש למצוא טעם וערך בחיים מחוץ למאבק הקיומי כמלחמות וטרור. אם תהליך השלום יצליח, מעבר חריף ממלחמה לשלום עלול לדרדר ערכים לאומיים להרגלים אינדיווידואליסטי פראי, ומחנכים ופסיכולוגים נדרשים למלא חלל זה במהירות.

נרקיסיזם לאומי קולקטיווי מתקשה לשאת את הזר והשונה, ומפעיל לחץ נפשי על העולה להפוך לישראלי במהירות. האדישות, ההתעלמות עד כדי התנשאות, והתפרצויות הכעס והשנאה, מלמדות על בעיה פסיכולוגית חברתית ישראלית. ההתבטאות שלנמיר איננה סימפטום של העלייה מחבר העמים, אלא סימפטום של החברה הישראלית.

פסיכולוגית, קליטה לאומית מחייבת פתיחות תרבותית ונכונות להשתחרר מדפוסים לאומיים ישנים. הביקורת הציבורית על דפוס ההתמודדות מול חטיפת נחשון וקסמן ז"ל מסמנת דינמיקה של שינוי פסיכולוגי לאומי. מתרבות של נחישות וגבורה, לתרבות של דיאלוג ומאמץ להבין את הזר, השונה, ואפילו את האויב. אם יישמרו פרופורציות מתאימות בין נחישות לפתיחות לדיאלוג, אין כאן סימן לחולשה, לעייפות נפשית ולכניעה, אלא לבגרות ולחוסן חברתי ערכי.

ד"ר מוזס הוא פסיכולוג קליני המתגורר בקרני שומרון

בין אילת לעקבה

ארכיאולוגיה

מאיר בן דב

השלום עם ירדן יאפשר עתה לפתוח דף חדש בחקר עברו של מפרץ עקבה העשיר בשרידים קדומים

טקס חתימת השלום בין ישראל לירדן נערך בגבול שבין המדינות סמוך לאילת הישראלית ולעקבה הירדנית. לא הרחק משם, כמה ק"מ מצפון לקו מימי המפרץ, מצויים שרידים ארכיאולוגיים שנחפרו ערב מלחמת העולם השנייה בידי חוקרי סיני והמדבריות ערב. ביניהם התגלה, בראשית שנות ה־30, תל עתיק ששמו הערבי תל אל־חוליפה.

כעבור חמש שנים החל לחפור באתר הארכיאולוג היהודי־אמריקאי, נלסון גליק, מראשי הציבור הרפורמי בארצות הברית. חפירותיו של גליק גילו שרידים של יישוב בן כמה שכבות ארכיאולוגיות. עיקר השרידים היו מתקופת הבית הראשון ועד לחורבנו בידי הבבלים. מעל לשכבה מתקופת החורבן היתה עוד שכבה, שזמנה מראשית השלטון הבבלי באזור, כשהיה המפרץ בשליטתם של האדומים. החפירה הראתה שבמקום היו מצודות צבאיות. אחת קטנה, שבמרכזה מבנה של 15X15 מ' לערך, ומסביב לה מצודה גדולה שמידותיה כ־45X45 מ'.

מעל להריסות המבנה הזה נחשף מבנה רבוע שמידותיו כ־65X65 מ', מוקף חומה עבה אף היא, שבקירו הדרומי היה שער בעל ארבעה תאים במתכונת השערים של ערים ומצודות מתקופת המקרא. שתי המצודות היו בנויות מלבנים מיובשות בשמש, ולעתים השתמרו הקירות לגובה של כשלושה מטרים. שברי כלי חרס וחפצים אחרים שהתגלו בשטח העידו שהם מתקופת מלכי יהודה. בבניית הקירות נהגו הבנאים בטכנולוגיה של שילוב קורות עץ בין נדבכי הלבנים לייצוב הקירות, מוכרת מאתרים אחרים ברחבי המזרח הקדמון. קורות העץ שנרקבו עם הזמן הותירו אחריהן מעין תעלות. גליק, שהתלהב מן הגילוי, ראה בתעלות אלו תעלות מתוכננות וסבר שמדובר במבנה מצרפות. שבו ייצרו חרשי המלך שלמה נחושת שעפרותיה הובאו מן המכרות בתמנה. בתיאוריו הוא דיבר על "פיטסבורג" של העולם המקראי (העיר פיטסבורג בארה"ב היא מרכז ידוע לייצור נחושת). אישוש לדעתו הוא מצא בטבעת נחושת שבראשה אבן חן שעליה היה חקוק השם יותם. גליק סבר שמדובר במלך יהודה, יותם, מעת שהיה נסיך הכתר ושימש כמפקד אזור מפרץ אילת. בחותם מתוארת גם דמות איל, שהוא מקור שמה של אילת. לצד האיל תואר חפץ הדומה למפוח של תנור להפקת נחושת. התעלות, לדעת גליק, היו תעלות אוויר לצינון מתקני התעשייה.

אבל מחקרים חדשים העלו, כאמור, שמדובר בטכניקה של בנייה ולא במערכת תעלות מתוכננות. מה גם שלא נחשפו סיגי מתכות, כורים, או כל סימן אחר להפקת נחושת. היום אנו יודעים הרבה על תהליכי הפקת הנחושת בערבה ובדרום הנגב בשל חפירותיו של בנו רותנברג. מחקרים אחרים הראו גם טעויות בדיוק קביעת זמנם של המבנים בידי גליק. גליק זיהה את המבנה הראשון כמבנה שנוסד בימיו של שלמה המלך, והוא נטה לזהות ביישוב את עציון גבר, הנזכר במקרא. אלא שהמבנה מרוחק מקו המים, ובשל כך אינו מתאים למעגן אניות. את המבנה השני הוא תיארך לימיהם של עוזיהו המלך ובנו יותם. אבל נראה ששרידי עציון גבר הנמל מצויים בעיר עקבה עצמה, שרידיהם נשטפו במורצת הרודות, הם מכוסים בחולות ובהריסות ומצפים לגאולתם; ואילו המבנה שחפר גליק הוא מצודת צבא השומרת על הדרכים היוצאות לכיוון מצרים במערב, ליהודה בצפון, ולעבר חצי האי ערב במזרח ובדרום – אל מקור הבשמים והתבלינים.

כך או אחרת, המבנה שחפר גליק בשעתו ראוי למחקר, וייתכן שחוקרים ירדנים, המעוניינים בארכיאולוגיה מקראית, ישתפו פעולה עם חוקרים ישראלים בחפירה מחודשת של אחד המבנים החשובים במפרץ אילת בימי קדם, גם אם הוא אינו עציון גבר.

בלבה של העיירה עקבה נמצא שריד ארכיאולוגי נוסף. מדובר במבנה המצודה הבנוי מאבן, שנשתמר לגובה ניכר. זוהי המצודה הממלוכית־עותמנית מן המאות 16–15 לס"ה. גם המצודה הזאת ראויה למחקר מחודש בהבנת תולדות האזור בתקופות המאוחרות. ראוי היה לבדוק אם מתחתיה מצויים שרידיה של אילת שישבו בה הצלבנים, קודמי הממלוכים.

בימי קדם בחרו בני האדם להתיישב במזרחו של מפרץ אילת בשל האקלים הנוח יותר השורר באזור זה, אך יותר מכל בשל בארות מים מתוקים שקל להגיע אליהן בחפירה מינימלית, המצאות דווקא באזור עקבה.

השלום עם ירדן יאפשר עתה לפתוח דף חדש בחקר עברו של המפרץ וההתיישבות בו לדורותיו.

75 שנות הארץ / 28־30 באוקטובר

1956

29.10.56

צה"ל הוצב בגבולות

...בתום הדיון מסרה הממשלה לפרסום את ההודעה הבאה: חידוש פעולות הפידאיון על ידי שליטי מצרים בשבועים האחרונים, מתוך גבולות מצרים, לבנון וירדן; הקמת הברית הצבאית בין מצרים, ירדן וסוריה המכוונת נגד ישראל; הכרזות מושלי המדינה האשמית כי בראש דאגותיהם עומדת המלחמה בישראל עד ירדתה; הכרזות דומות לאלה מצד שליטי מצרים וסוריה; גיוס צבאות עיראק על גבולות ירדן – כל אלה מצווים עלינו לגייס לשם הזהירות ובטחון הגבולות וישובי הספר מספר של אנשי מילואים...בעמוד כבכל השנים הדוכים, עדים, בוטחים בצדקתנו ובכוחנו ונרעב, כי לא ינום ולא יישן שומר ישראל.

30.10.1956

צה"ל בקרבת התעלה

כוחות צה"ל חדרו ופגעו ביחידות פדאיין בכונתילה וראס אנקב, ותפסו עמדות מערבה מצומת הדרכים נאחיל, בקרבת תעלת סואץ. פעולה זו באה בעקבות הפגיעות הצבאיות המצריות בתחבורה הישראלית ביבשה ובים ואשר מגמתם גרימת הרס ושלילת חיי השלום האזרחי בישראל – הודיע דובר צה"ל.

30.10.1956

באין ברירה

(מאמר ראשי) כוחות ישראל חדרו אמש לשטח מצרים כדי לפרוץ את טבעת האיבה שהוקפה אותנו...עם ישראל עומד מאוחד באחורי החלטות הממשלה...

1973

28.10.73

אריק מלך ישראל

...שוב חזרת תמונה הידועה עוד ממלחמת ששת הימים: כתיבת הסיסמאות והכתובות על כלי הרכב... ניתן היה לראות גם כתובת כזו: "אריק מלך ישראל" שהתנוססה על מספר טנקים ובג'יפי סיור שבצוותיהם לחמו ממערב לתעלת סואץ.

29.10.73

פגישה בק"מ ה־101

...הפגישה הראשונה בין נציגי צה"ל ונציגי הצבא המצרי נערכה בלילה הקודם ב־1.30 אחר חצות בק"מ ה־101 בין קהיר לסואץ.

30.10.73

קיסינג'ר: הצדדים הבינו שאין פיתרון צבאי

ואשינגטון, 29 (ע"ר ויופ"ע). שר החוץ האמריקאי אמר היום כי הפגישה בין הקצינים המצריים והישראלים באזור סואץ היה צעד מעודד במאמצים לקראת הסדר שלום...הרגשתו היא, שהערבים והישראלים כאחד הבינו שאין הם יכולים להגיע לפיתרון צבאי.

תיקון: הקטע "המלכה בירדן הגיעה לקיצה" במדור מיום ה' האחרון הוא משנת 1969.

כל הציטוטים נלקחו מגיליונות "הארץ" בתאריך המצוין והובאו כלשונם בעת הפרסום

עורך: אוריאל רייכנולד

מדע / יבשם עוזגד

תחנת שידור מתחת לעור

הצצה חטופה למעבדותיהן החסויות בדרך כלל של חברות ישראליות העוסקות בפיתוח בתחומי הביוטכנולוגיה, מגלה עד כמה הגבול שבין מדע בסיסי למדע יישומי מטושטש לפעמים

תאי ביתא מייצרי אינסולין אחוזים במיקרו־פיפטה

האם ישראל עשויה לשמש בעתיד, ובמיוחד בתקופת השלום הצפויה, מרכז עסקים בינלאומי לפיתוח ביוטכנולוגיה? השאלה הזאת תעמוד במרכזו של כינוס בינלאומי שנפתח הבוקר בירושלים, ויימשך שישה ימים. את הכינוס יזמה הוועדה הלאומית לביוטכנולוגיה, בראשותו של הפרופ' מקס הרצברג, נשיא חברת אורג'ניקס.

לצד הדיונים הכלכליים והפוליטיים יוצגו בכינוס כמה פרויקטים של פיתוח בתחומי הביוטכנולוגיה המתבצעים בימים אלה בארץ. מדובר בפרויקטים המבוצעים במעבדותיהן של חברות פרטיות או ציבוריות ולא במכוני מחקר אקדמיים. לפיכך מהווה הכינוס הזדמנות להציץ אל הנעשה במעבדותיהן של החברות האלה, שמטבע הדברים הן נוהגות היטב מאחורי סוללות כבדות של פטנטים רשומים.

דוגמה בולטת בתחום זה אפשר לראות במכשיר המפותח על ידי חברת כרמל ביוטכנולוגיה, המיועד לאפשר לבדוק את רמת הסוכר בדמם של חולי סוכרת ללא בדיקת דם. הפיתוח מבוסס על המצאתו של הפרופ' יורם פלטי, מהפקולטה לרפואה של הטכניון בחיפה וממכון רפפורט למחקר רפואי שליד הטכניון. בחברה שותפים כמה חוקרים ישראלים (לרבות הפרופ' פלטי) וחברה אמריקאית.

הצורך בבדיקת רמת הסוכר בדם ללא בדיקת דם חודרנית עולה בין היתר מההמלצה לחולי סוכרת, לבצע עד שמונה בדיקות של רמת הסוכר בדם מדי יום (כדי להפחית את הסיכון להתפתחות סיבוכים). אי הנוחיות הכרוכה ביישום ההמלצה הזאת, יחד עם מספרם הגדול של חולי סוכרת בעולם (כחמישה אחוזים מהאוכלוסייה), מגדיר למוצר החדש – אם וכאשר פיתוחו יעלה יפה – שוק עולמי גדול מאוד.

של מי התאים האלה

מחלת הסוכרת מתפתחת כאשר הגוף אינו מייצר די אינסולין (או שהפרעות שונות מונעות ניצול מתאים של האינסולין). אינסולין הוא חלבון (הורמון) לא גדול, המופקד על חילוף החומרים של סוכרים ושומנים בגוף. הוא האחראי להכנסת הסוכר שבדם אל תוך התאים, שם הוא משמש (או מאוחסן) כמקור אנרגיה. כאשר יש מחסור באינסולין הסוכר נשאר בדם ואינו מנוצל על ידי התאים (דבר שגורם בין היתר למחסור באנרגיה).

האינסולין מיוצר בתאים מסוג ביתא המצויים בלבלב, ושלב ראשון בתהליך שחרורו והפרשתו אל זרם הדם הוא מעין בדיקה של רמת הסוכר בדם, שמבצעים התאים האלה. כאשר תאי ביתא בריאים מזהים ריכוז גבוה של סוכר בדם הם מגבירים את קצב הפרשת האינסולין. כאשר הם "מודדים" רמת סוכר נמוכה הם מאיטים ומצמצמים את הפרשת האינסולין. בגופו של חולה סוכרת התהליך הזה משתבש, ולכן יש לבצע את מלאכתם של תאי הביתא במקומם. כך למעשה, החולה עצמו נדרש לבצע בדיקות דם תכופות ולהזריק כמויות מתאימות של אינסולין אל זרם הדם.

כדי להימנע מהטרדה ואי הנעימות הקשורות בבדיקות דם תכופות, מבקש הפרופ' פלטי להשתמש בתאי ביתא בריאים, שיוחדרו לגוף החולה כבמעין חיישן ביוטכנולוגי קבוע. מדובר בתאי ביתא של בעלי חיים (מכרסמים) שיאוחסנו במעין כמוסה העשויה מחוצות וזירות למתכה. לפי הצעתו של פרופ' פלטי, הכמוסה המכילה את התאים הזרים תוחדר בהזרקה אל מתחת לעור ולא אל זרם הדם (רמת הסוכר ברקמה התת עורית דומה במידה רבה לרמת הסוכר בדם).

שינויים ברמת הסוכר בסביבת תאי הביתא גורמים לפתיחות ולסגירות תעלות יוניות שונות הממוקמות בקרומם (קצה אחד שלהן בולט מצדו החיצוני של קרום התא, ואילו הקצה השני נמצא בתוך התא). תעלה יונית היא מולקולת חלבון המסוגלת להיפתח ולהעביר יונים שונים (כגון נתרן, סידן, אשלגן ועוד) מהמרווח הבין תאי אל תוך התא, או מחללו הפנימי של התא, אל המרווח הבין תאי. מעבר היונים מצד לצד של קרום התא משנה את הפרשי המתחים החשמליים משני עברי קרום התא.

רעיונו של הפרופ' פלטי מבוסס על מדידת השינויים במתחים החשמליים משני עברי קרומיהם של תאי הביתא הזרים שיוחדרו בתוך הכמוסה אל הרקמה התת־עורית. בשלב הראשון יועברו תוצאות המדידה האלה באמצעות תיל דקיק אל מצג שגודלו כגודל שעון יד, שיינשא על ידי המטופל. המצג יראה את רמת הסוכר בגוף בכל רגע נתון, ללא צורך בבדיקת דם חודרנית. קריאה מתמדת זו תאפשר שליטה טובה יותר במתן האינסולין. בשלב מתקדם יותר, יועבר המידע בשידור מתוך הגוף החוצה. לשם כך תושתל למעשה תחנת שידור זעירה מתחת לעור.

בשלב זה מפוצל תהליך הפיתוח בחברת כרמל ביוטכנולוגיה לשני ראשים. צוות אחד עוסק בפיתוח דרכים ושיטות להשתלת הכמוסה המכילה תאי ביתא זרים. במסגרת זו מתוכננים כמה ניסויים בבעלי חיים. רק אם וכאשר יעלו הניסויים האלה יפה, אפשר יהיה לבצע ניסויים קליניים (בבני אדם).

צוות המחקר השני עוסק בפיתוח דרכים למדידת ולפענוח השינויים בהפרשי המתחים הנוצרים משני עברי קרומיהם של תאי הביתא כתוצאה מפתיחות או סגירות תעלות יוניות, המגיבות לשינויים ברמת הסוכר שבסביבה. מחקר זה מבוצע בשיטות שפותחו בידי הפרופ' ברט זאקמן והפרופ' ארווין נהר ממכון מקס פלנק בגרמניה (שיטות שזיכו אותם בפרס נובל לרפואה ופיזיולוגיה לשנת 1991).

זאקמן ונהר הבינו שבשל מספרן וסוגיהן הרבים של התעלות הפועלות בתא בעת ובעונה אחת, אין טעם רב במדידת השינויים החשמליים של התא כולו. הנתונים שיעלו ממדידות כאלה, יהיו פשוט רבים מדי ומעורבים מכדי שאפשר יהיה להסיק מהם מסקנות כלשהן. לפיכך, הם חיפשו דרך לבודד קטע קטן של קרום התא, למדוד את הזרמים החשמליים החלשים מאוד העוברים דרך התעלות שבו, ואולי אפילו את הזרם החלש מאוד העובר דרך תעלה יונית אחת בודדת.

בידוד מוחלט של פיסה מקרום התא בעודו בחיים וביצוע מדידות שונות מפיסה זו היא פעולה מורכבת למדי שעד למחקריהם של זאקמן ונהר נחשבה "בלתי אפשרית". כדי לעשות זאת, ניקו השניים את קרום התא מחומרים שונים שנצמדו אליו (באמצעות אנזימים שאינם מזיקים לתא עצמו), ולאחר מכן, קירבו אליו מיקרו־פיפטה עשויה זכוכית (פיפטה היא צינורית המשמשת ליניקה או לשאיבה). זאקמן ונהר ניסו ובחנו סוגים רבים של זכוכית עד שהגיעו לסוג הזכוכית המאפשר את ביצוע הניסויים המבוקשים. קוטר הפתח של המיקרו־פיפטה הוא כאלפית המילימטר, ולצורך קירובה אל קרום התא בעדינות הדרושה משתמשים במתקן מיוחד המכונה "מיקרו־מניפולטור". למעשה, כדי להבטיח את היצמדות המיקרו־פיפטה לקרום התא, פיתחו השניים שיטה חדשה לליטוש הזכוכית, המבטיחה שקצה המיקרו־פיפטה יהיה חלק לחלוטין.

באמצעות יניקה קלה מוצמדת המיקרו־פיפטה לקרום התא הנקי, דבר שיוצר בהיקף הפייה שלה מעין אטם, המבודד את פיסת הקרום התחום בה משאר הקרום. בשלב זה, פיסת הקרום המבודדת מאפשרת לחוקרים לבצע בה ניסויים ומדידות בתנאי בידוד, ללא הפרעות וערבוב נתונים. כך, למשל, אפשר להזרים דרך המיקרו־פיפטה זרם חשמלי אל הפיסה המבודדת ולבחון את התנהגות התעלות הכלולות בה בתגובה למגע עם חומרים שונים, כגון סוכרים מומסים.

מחקר זה ממוקם למעשה בחזית המחקר העולמי בתחומו, עובדה שממחישה עד כמה מטושטש לפעמים הגבול שבין מחקר בסיסי למחקר יישומי. ברט זאקמן משתתף בקבוצת הייעוץ וההערכה של כרמל ביוטכנולוגיה, ובמסגרת זו הוא מבקר באחרונה רבות בארץ. לזכותה של כרמל ביוטכנולוגיה רשומים פטנטים על השיטות והטכניקות העומדות בבסיס המתקן המפותח בישראל, באירופה ובארה"ב.

חברת פארמוס, בראשותו של הפרופ' חיים אביב, תציג בכינוס פרויקטים אחרים לפיתוח תרופות למחלות עיניים שונות. למעשה, מדובר בשיטות העשויות לאפשר שימוש בטוח יותר בתרופות ממשפחת ההורמונים הסטרואידיים. הורמונים ממשפחה זו יכולים לשמש חומר תרופתי יעיל כנגד דלקות עיניים, אך בה בעת הם עלולים לגרום להגברת הלחץ התוך עיני, דבר שעלול להוביל להתפתחות מחלת הגלוקומה.

הסטרואיד עשה את שלו

כדי להשתמש ביתרונותיהם של הסטרואידים מבלי להינזק מחסרונותיהם, פיתח הפרופ' ניקולס בודור מאוניברסיטת המדינה של פלורידה, ארה"ב, שיטה חדשה לבניית מולקולת סטרואיד מלאכותית. המולקולה הנבנית בדרך זו כוללת אתר מסוים, המותקף על ידי אנזימים (אסתראזות) המצויים בדם וברקמות נוספות. כך, הסטרואיד המגיע לעין, פועל בה נגד הדלקת, אבל כשהוא נשטף אל זרם הדם, הוא מפורק למרכיביו ואינו יכול עוד להזיק. הסטרואיד עשה את שלו, הסטרואיד יכול ללכת.

לחברת פארמוס רישיון לפתח תרופה מסחרית על בסיס שיטתו של הפרופ' בודור. תרופה ניסיונית זו כבר נוסתה בהצלחה בניסוי קליני (בבני אדם) רחב היקף, ובעוד כחודשיים תוגש כנראה לאישור מינהל המזון והתרופות האמריקאי.

פרויקט נוסף המצוי בשלבי פיתוח: סורק תאים המפותח בחברת מדיס אל, על בסיס שיטות שפותחו באוניברסיטת בר אילן. סורק התאים נועד לגלות גידולים סרטניים על פי ניתוח ממצאים מבדיקת דם פשוטה יחסית. השיטה מבוססת על זיהוי התגברות בפעילותם של תאים מסוימים של המערכת החיסונית, כתוצאה מנוכחותו של גידול סרטני.

חברת דיאגנוסטיקס גאמידרון, שבה שותפים ד"ר נוריה אייל וחברת ארפיל בירוז, מפתחת ערכות לזיהוי שינויים בחומר הגנטי העלולים לגרום להתפתחות מחלות גנטיות.

זריחה מוקדמת

תחזית אסטרונומית

מאת עמנואל גרינגרד

האופק הצפוני ממוקם בחלק העליון של המפה. האופק הדרומי, בתחתיתה, האופק המזרחי בשמאלה והאופק המערבי בימינה. כדי להשתמש במפה יש להפנות את צד המפה שלכיוונו צופים, כלפי גוף הצופה, להרים את המפה מעל לראש, ולהתבונן בה כלפי מעלה. המפה מציגה את שמי ישראל ב־15 בנובמבר בשעה 21:00. להוציא את מיקומם של גרמי מערכת השמש, המשנים את מקומם, המפה נכונה גם ב־1 בנובמבר בשעה 22:00, ב־1 בדצמבר בשעה 20:00, וב־15 בדצמבר, בשעה 19:00. בריבועים שבמרכז תוחמים כוכב הלכת שבתאי וגלקסיית אנדרומדה

כוכב הלכת הבולט בשמי נובמבר הוא שבתאי, הזורח בשעות הצהריים ושוקע בחצות (בערך). לפיכך אפשר לצפות בו בשמי המערב בשעות הערב המוקדמות. זהו כוכב בהיר למדי בצבע צהבהב. במפה מסומן שבתאי בסימן הדומה לספרה 5. אי אפשר להבחין בטבעותיו המפורסמות בעין או במשקפת שדה, אולם מי שעומד לרשותו טלסקופ קטן יוכל לראותן בהגדלה בינונית.

החודש הוא גם מועד נוח לצפות בגלקסיה הגדולה באנדרומדה, שסימנה M31 ברשימת גרמי השמים שהכין האסטרונום שארל מסייה בשנת 1784. זו הגלקסיה הקרובה ביותר לגלקסיה "שלנו", גלקסיית שביל החלב. היא רחוקה מאתנו שני מיליוני שנות אור. היא גם היחידה מסוגה שצופה מכדור הארץ יכול לראותה ללא שימוש בציוד אופטי.

מבט כלפי מעלה בכיוון הזניט יאפשר לצופה להבחין בריבוע גדול של ארבעה כוכבים גדולים שהם חלק מקבוצת פגאסוס. הכוכב הבולט והמזרחי ביותר מהארבעה הוא גם הכוכב הראשי של קבוצת אנדרומדה.

כדי לאתר את גלקסיית אנדרומדה יש להפנות את המבט צפונית־מזרחית מכוכב זה, לספור באותו כיוון שני כוכבים, ואז לפנות בזווית ישרה (90 מעלות) לכיוון צפון־מערב. גרם השמים השלישי בכיוון זה, המתגלה ככתם קטן, הוא הגלקסיה. קוטרה של הגלקסיה הוא 110 אלף שנות אור והיא מכילה כ־300 מיליארד כוכבים.

אחד המאורעות הבולטים של החודש הוא הקדמת זריחתו של כוכב הלכת כוכב חמה (מרקורי). ב־1 בנובמבר הוא יזרח בשעה 04:43 (כשעה ומחצה לפני זריחת השמש). מיקומו: ארבע מעלות (שמונה קוטרי ירח) מצפון לכוכב החמה ספיקה. זו הזדמנות נוחה (יחסית) לצפות בכוכב הלכת הקרוב ביותר לשמש.

בשישה בנובמבר תינתן הזדמנות נוספת לצפות בכוכב חמה. בלילה זה הוא יימצא בנקודה המרוחקת ביותר מהשמש, במסלולו סביבה. שעת זריחתו: 04:32. בלילה זה צפוי שהוא יזהר יותר מאשר בתחילת החודש, ועל אף שזריחתו צפויה בדמדומי הבוקר, אפשר יהיה לצפות בו, באופק המזרחי.

בליל 11 בנובמבר, בשעה 23:00, יימצא שבתאי שבע מעלות (14 קוטרי ירח) מצפון לירח, שיימצא ברבעון הראשון של מחזורו. כוכב הלכת ישקע רק לאחר חצות, ולפיכך יהיה אפשר לצפות בו במשך כל החודש, בחלקו השני של הלילה.

בליל 25 בנובמבר, בשעה 22:00, יימצא כוכב הלכת מאדים (ביטוני בוהה, האדום) 8 מעלות (16 קוטרי ירח) מצפון לירח הפחות. זה המועד שבו שניהם (מאדים והירח) זורחים ונמצאים ליד האופק המזרחי. לפיכך צפוי שיהיה קשה למדי לצפות בהם בזמן זה. אבל מכיוון שהם שוקעים רק בצהרי היום שלמחרת, יהיה אפשר להבחין בהם בקלות לאחר כשעתיים – ובמשך כל הלילה.

הכותב הוא עורך "מגיד הרקיע", האלמנך השנתי של האגודה הישראלית לאסטרונומיה

חיכוך מיותר

כוח החיכוך הוא הגורם העיקרי להקטנת יעילותן של מכונות. כדי להקטין את החיכוך ולהגביר יעילות משתמשים בחומרי סיכה שונים. רבים מהחומרים האלה יוצרים בין המשטחים המתחככים מעין קרומים צמיגים המקטינים את יעילותם (כלומר, הקרומים מגבילים את יכולתם של חומרי הסיכה להקטין את החיכוך בין חלקי המכונה.

במחקר שנועד לעקוף את הקושי הזה, נחקרו במכון ויצמן למדע ברחובות מעין "מברשות מולקולריות" שנוצרות כאשר מצמידים שכבה של מולקולות פולימריות לשני משטחים חלקים. פולימר הוא חומר שהמולקולה שלו ארוכה יחסית, והיא מורכבת מיחידות משנה זהות רבות. קצה אחד של מולקולות הפולימר נצמד למשטחים, ואילו שאר הגדיל המולקולרי בולט החוצה. כך נוצרת מעין "מברשת מולקולרית".

כאשר שני המשטחים נדחסים זה לעומת זה ומונעים בכיוונים מנוגדים, ה"מברשות המולקולריות" חודרות זו לתוך זו במידה מועטה מאוד (גם כאשר המשטחים נלחצים בעוצמה רבה). כך, למעשה, שני המשטחים המצופים "צפים" זה על גבי זה ומידת החיכוך ביניהם קטנה במידה רבה (פי 100–1,000).

ממצאים אלה עשויים אולי לרמוז על אופיין של פעולות סיכוך המתבצעות בגוף חי (למשל, בפרקים שונים).

המחקר בוצע בידי פרופ' יעקב קליין, ד"ר איבגניה קומצ'וב, ד"ר דבורה פרחיה וד"ר דיאנה מולד ממכון ויצמן, בשיתוף עם ד"ר לואיס פטרס מחברת אקסון האמריקאית.

הבימה התיאטרון הלאומי
משהו של שני אדומים – הערב 30.10, ב' 31.10, ג' 1.11, ד' 2.11, ה' 3.11, מוצ"ש 5.11 ב־20:30
האב־הביטנוס – הערב 30.10, ב' 31.10 ב־20:30
מחלת נעורים – הערב 30.10, ב' 31.10, ג' 1.11 ב־20:30
ביקור הגברת הזקנה – ב' 7.11, ג' 8.11 ב־20:30

הקאמרי של תל אביב
הסוחר מוונציה – הערב 30.10, ב' 31.10 ב־20:30
שיינדלה – הצגות אחרונות – ג' 1.11, ד' 2.11, ה' 3.11 ב־20:30
מרדידש – הצגת ה־100 – מוצ"ש 5.11, א' 6.11, ב' 7.11 ב־20:30
המעשה המתועבה שבתמכו – פגישה בבנקוק – בצ. אמריקה – הערב 30.10 ב־20:30
הנער – בצ. אמריקה – מוצ"ש 5.11, א' 6.11 ב־21:00
03-5233335

התיאטרון העירוני חיפה
הקונסול – הערב א' 30.10 ב־20:30
הכמול־ודיא – מוזיאון א"י הערב 30.10, ב' 31.10 ב־20:30
מ.א. עמק הירדן: ג' 1.11 ב־20:30
חיפה במה 2: ד' 2.11 ב־20:30
04-620670

תיאטרון באר שבע
מרדידש – היכל התרבות הערב 30.10, ב' 31.10 ב־20:30
לחנך את ריטה – קיבוצון: ב' 31.10 ב־20:30, ג' 1.11 ב־19:00
באילת: ה' 17.11 ב־21:30
בנתניה: ב' 22.11 ב־20:30
07-238888

בית ליסין
המלך – הערב 30.10, מחר ב' 31.10 ב־20:30
פילומנה – בית החייל הערב 30.10, מחר ב' 31.10 ב־20:30
הכמיל – מוזיאון א"י הערב 30.10, מחר ב' 31.10 ב־20:30
03-5610553

האופרה הישראלית – ת"א
בוריס גודונוב
03-6927777

גלריה

התעמלות בוקר

1. "תקווה" היא המוטו של איזו מדינה בארה"ב?
2. מה תרומתו הגדולה של פרסי ספנסר לאנושות?

(תשובות בעמ' 7ב)

השמנה היא לא עניין פמיניסטי

פעם חשבתי ששמנה פירושו טבעי, ידידותי, מתריס נגד השליטה הגברית. היום אני יודעת שהרזות הן בנות מזל, ואילו השמנות חלשות וחסרות מזל משום שהן לא רואות את זה. הן מנסות לשנות את העולם במקום את עצמן. הן עושות הכל מלבד לרזות

מאת פיי וולדון

אלוף

רזים הם בריאים יותר, נראים טוב יותר, יש להם סקס טוב יותר, הרבה חברים, בית גדול יותר, הכנסה גדולה יותר, יותר הזדמנויות בחיים – והסטטיסטיקה מוכיחה את זה. זה לא הוגן, אבל זה מציאותי.

חוסר הצדק מופגן כל יום בדרכים שונות. למשל, הרזות יכולות להרשות לעצמן לבזבז פחות על בגדים, כי האמת היא שככל שהגוף שטוח יותר והירכיים צרות יותר, הבגדים מונחים טוב יותר. לכן הרזות מתעשרות בעוד השמנות נעשות עניות יותר.

לשמנות יש חזה ושדיים, ציצים, בזים, תקראו לזה איך שתרצו. ניסינו מלים אחרות, אבל הן תמיד הביכו אותנו, ותגידו מה שתגידו, כשהחזה לבוש, הוא נראה או זנותי או אמהי. ללא בגדים, חזה שמתאימה לו חזייה C38 יכול למשוך תשומת לב של גבר, שאוהב ללטף אותך ולומר לך שהוא אוהב שמנמנות, בת מזל שכמותך. אלא שעדיף שיקראו לך זונה, גנבת, נואפת – רק לא שמנמנת. כשאומרים שמנמנת מתכוונים לשמנה. פעם שמועה על כך שאיבדת את בתוליך היתה יכולה להרוס את חייך ואת סיכוייך להצליח בעתיד. היום גורמת לכל אלה האשמה שאת שמנה.

רזות נראות טוב כשהן לובשות שק או את החולצות הגדולות של חבריהן, השמנות צריכות ללבוש בדים משובחים וחליפות מחויטות כדי שלפחות ייראו עשירות. אבל עושר מוסיף לך רק שתי נקודות בסולם המעמדות, בעוד שומן מוריד לך ארבע. מעצבי האופנה, למשל, החליטו לירוק לעצמם מם בדגלו רובם אפילו לא מוכנים לעצב בגדים למידות גדולות מ–38. עובדה המובילה למסקנה ששמם הטוב והאסתטיקה חשובים להם יותר מעשיית רווחים. מעצבים לא אוהבים ששמנים לובשים את הבגדים שלהם, ושום סכום של כסף לא יפצה על זה.

נכנסתי פעם לחנות של "ברגדורף גודמן" ומדדתי חגורה one size, האמורה להתאים לכולם. לכולם מלבדי. האנורקטיות משתלטות על העולם, וזה לא שהן גורמות לי להרגיש נחותה – אני פשוט נחותה. אוי, כמה שאני מתביישת להודות בזה.

אמהות אולי הטעו אתכן בעניין הזה. הן נוטות לומר לך שלא חשוב איך את נראית, חשובה האישיות שלך. "אנחנו אוהבים אותך בגלל מה שאת, או תפסיקי עם הדיאטה המטופשת הזאת. אנחנו רוצים שתהיי בריאה ומאושרת". באמת? אמהות נהנות אמנם להביט בשדיים המתפתחים של בנותיהן, אבל היחס שלהן אמביוולנטי: הן מפטמות את בנותיהן, מכינות להן סנדוויצ'ים עם חמאת בוטנים וריבה ושוקו חם, ואומרות להן "למה שלא תסתפרי? מתאים לכן יותר שיער קצר", כשזה בכלל לא מתאים. אמא פשוט רוצה שתיראי מסודרת ורשמית ולא סקסית. שמנה, לא רזה. אמהות הן תחרותיות. אי אפשר לסמוך עליהן.

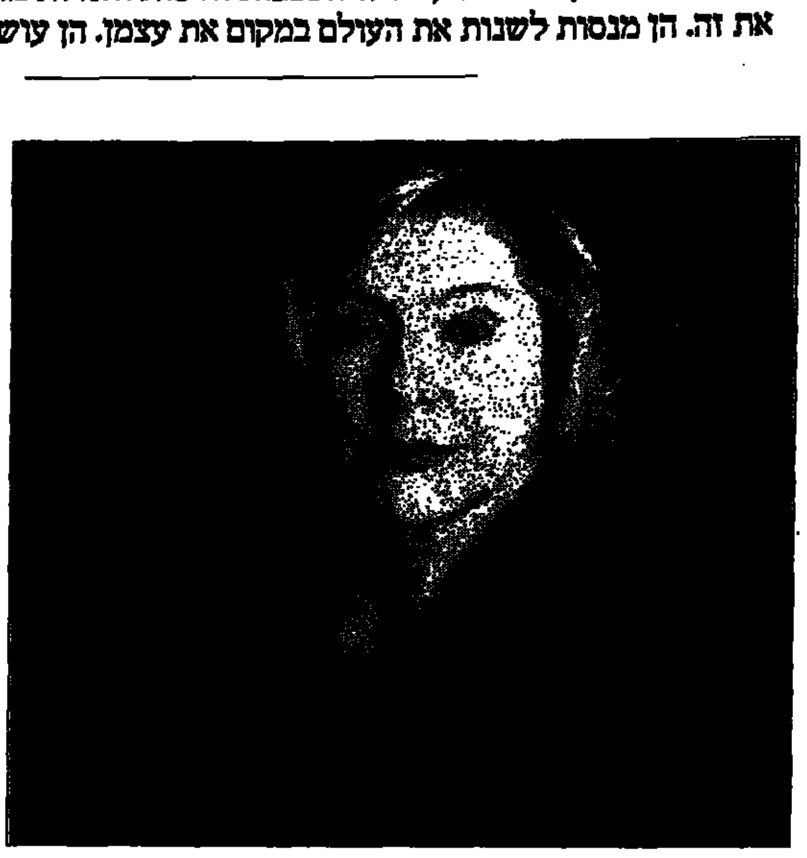

הסופרת פיי וולדון, מחברת המאמר

עכשיו אתם אולי אומרים לעצמכם שאני מדברת בזכות אנורקסיה ובולימיה, מטיפה להפרעות נפשיות, שלא לדבר על זה שאני פשוט לא הוגנת כלפי השמנים, שאליהם אני משתייכת ששה חודשים כל שנה. אנחנו המכורים לדיאטות משולים לפרספונה, חצי שנה עם האדס בשאול ועם פלוטו הצונן בתור בעל, וחצי שנה על האולימפוס עם האמא המבעיתה, דמטר. לשמנים בעלי תודעה פוליטית אני אומרת: תפסיקו לנסות לשנות את העולם. אם איננכם אוהבים את דרכו, תשנו את עצמכם. תרזו.

פעם אמרתי את הדברים האלה בשידור חי ברדיו, נדמה לי שזה היה בקנדה, וכמעט עשו לי לינץ'. חשבתי שאני מוסיפה איזה טעם נוסף לתוכנית, אבל לא. אנשים תפסו את דברי כתוספת רעל. הבנתי אותם. הבנתי את הפמיניסטיות ששאלו את עצמן מה לעשות עם כל האי־צדק הזה: המוות האטי של האנורקטיות, הסבל של הבולימיות, והכל בגלל חברה שלא מוכנה להיות נחמדה לשמנים, לועגת להם, מסלקת אותם ממועדונים, לא מוכנה לצלם אותם לעמודי הזוהר בעיתונים, מעצבת במטוסים כיסאות קטנים מדי בשבילם, מגרשת אותם למטבח, לחדר הכביסה, למשרד האחורי. שמניזם הוא יותר נורא מגזענות וסקסיזם.

מה נעשה? נרזה, אמרתי. עוד לא הספקתי לסיים את המלה וברקע שמעתי צחקוק גברי יבשושי. שיחקתי לידיהם חסרי המוסר של מעצבי האופנה, ממציאי הדיאטות, מפיצי התעמולה של מיתוס היופי, הפאשיסטים המצ'ואיסטים וסוכנויות הפרסום. במלה אחת בראתי בן רגע קבוצה שלמה של אנורקטיות, בולימיות וכל השאר. הרעש של החשמל הסטטי שנשמע באותו רגע ברדיו היה בעצם צליל דחיית הצלחות העמוסות באוכל מעל מי שהיה אסור לאכול מהן, ותקתוקי מחשבי הקלוריות.

כמובן שזה לא הוגן, אבל כדי לשנות את אי־הצדק הזה נזדקק לדורות של פמיניסטיות. אלא שעדיף שהן יתרכזו בלהשיג לנו משכורות זהות לאלה של גברים, שוויון בהזרות והנשיאות בבית הלבן. והשמנות יתרכזו בלהוריד משקל, וכך יספגו פחות עלבונות גם אם זה לא נשמע הוגן.

להיות שמן זה דיכאון. שמן זה לרצות הנאה קטנה עכשיו במקום לרצות הנאה גדולה אחר כך. שמן פירושו לא להאמין בעתיד (טוב סוכריה אחת ביד מאהבה אחת רחוקה על העץ). שמן פירושו גם לכבד את הנאות השעה – להיות עכשיו, לא אחר כך. שמן הוא לגלגל הנאות וטעמים על הלשון. שמן הוא התקפי לב, ברכיים חלשות ודימוי עצמי נמוך. שמן הוא כל מיני דברים, אבל דבר אחד הוא לא, וזה רזה. הוא גם לא יפה. שמן זה מגעיל. שמן הוא נחמה, תירוץ, בריחה ממין. שמן זה משהו שתוכלו לשלוט בו. שמן זה כאב השפלה. שמן זה הדרך שאת מאכילה את הילדה הקטנה במשמני הנשיות.

אנורקסיה היא לקלף את המשמנים ולגלות את הילדה הקטנה הזאת מחדש, ואז? כמה שהיא איומה. בולימיה היא לא להחליט מה רוצים – קודם דבר אחד (לאכול את המזון) ואחר כך דבר אחר (להקיא אותו). פעם האשה המלאה ופעם הילדה הקטנה; פעם כועסת על עצמה ופעם על אמה.

שמן זה לא עניין פמיניסטי, אלא עניין תחרותי. זה קובע מי תיראה הכי טוב בכיתה, תרוויח הכי הרבה במשרד, תשיג את הבחור הכי מוצלח. כאן מדובר באשה מול אשה. אפילו ילדים מעדיפים אמהות שמנות על פני אמהות רזות. מתאים להם, לאו כי שמנה נשארת בבית ומכינה אוכל. ילדים, מתברר, אוהבים אמהות שהפסיקו להתחרות.

הספר הראשון שכתבתי בחיי נקרא "הבדיחה של האשה השמנה", ובו כתבתי דברים הפוכים מאלה שנאמרו במאמר הזה. אמרתי פחות או יותר ששמן פירושו טוב – טבעי, ידידותי, מתריס נגד השליטה הגברית – ושלהיות רזה זה רע, מפני שפירושו להיכנע לשליטה הגברית.

כמה טיפשי. טוב, אז חזרתי בי. עכשיו אני יודעת יותר. אני יודעת שהרזות הן בנות מזל, ושהשמש והחברה מאירות מעליהן. ואילו השמנות חלשות וחסרות מזל מפני שהן אינן רואות את זה, ומפני שהן מנסות לשנות את העולם במקום את עצמן, וממשיכות לבכות "זה לא פייר" עד הקבר, שהוגדל במיוחד למידותיהן. הן עושות הכל מלבד לרזות. יש בזה אצילות, לאו?

תוכניות "החמישייה הקאמרית" ישודרו בערוץ 1 החל בינואר

"החמישייה הקאמרית" נמצאת בחזרות ובצילומים לקראת סדרת התוכניות שלה בערוץ הראשון. לדברי מנהל הטלוויזיה, יאיר שטרן, התוכניות המצולמות עתה יועלו לשידור מן השבוע הראשון של ינואר, כדי שהיעדרותה של קרן מור, שאמורה ללדת בינואר, לא יורגש על המרקע.

שטרן אומר שהם הבטיחו לחברי החמישייה יד חופשית וללא התערבות בתכנים, וכי הסכום שפורסם שישולם כביכול לחברי החמישייה – יותר מ–60 אלף דולר לתוכנית – אינו מדויק, והסכום האמיתי נמוך מזה, אבל "מתאים לסכומים שמשלמים להפקות מסוג זה".

שטרן הוסיף שערוץ 1 לא "חטף" את החמישייה מ"טלעד". "חיכינו שיסיימו את המשא ומתן שם, ואז התחלנו במגעים רציניים. לא הצענו מחירים בשמים. באנו בידיים נקיות".

עירית רוזנבלום

פורסיית יגיע עם בלט פרנקפורט

בחודש הבא יגיע לישראל ויליאם פורסיית, המנהל האמנותי של בלט פרנקפורט, מהחשובות בלהקות המחול המודרני בעולם כיום. הלהקה, שתופיע בסדרת המחול של המשכן לאמנויות הבמה, תעלה כאן שתי תוכניות שיכללו שתיים מהעבודות שפורסיית מתאר כ"חביבות עליו במיוחד": "אובדנו של הפרט הקטן", שאת גרסתה האחרונה יצר פורסיית ב–1991, ו"ניכור אקשן", שנוצרה בשנה שעברה. היצירות יועלו בין 29 בנובמבר ל–9 בדצמבר.

פורסיית, 45, נולד בארצות הברית, ובעשרים השנים האחרונות עובד באירופה. לפני כעשר שנים מונה למנהל האמנותי של בלט פרנקפורט, שזוכה בשנים האחרונות להצלחה עולמית. בישראל ביקר פורסיית פעם אחת, לפני כארבע שנים, והעלה עם להקתו את היצירה "ארטיפקט" בפסטיבל ישראל. בעת ביקורו הפעם הוא יקיים מפגש פתוח עם הקהל, במשכן האמנויות ב–26 בנובמבר.

יעל אפרתי

מגזין סגנון חדש בערוץ 2

מגזין סגנון בשם "סטייל", בהנחיית יונה אליאן־קשת, עולה ב"רשת". הילה אלפרט תייצג את תחום הבישול, אורנה תמיר את העיצוב ואלימור זילברמן תגיש אופנה. התוכנית תשודר בימי רביעי ב–19:00, החל ב–9 בנובמבר.

790 הזמנות ביום ב"הום סינמה" בדרום. שירות ה"הום סינמה" של תבל באזור אשדוד האשקלון זכה להצלחה מסחררת ביום הראשון להפעלתו, ב–23 בחודש: נרשמו 790 הזמנות סרטים. לעומת 900 הזמנות בממוצע ביום באזור תל אביב. מספר המנויים בתל אביב 120 אלף, ובדרום: 43 אלף.

פרס אמנות אקוסטית לאילנה צוקרמן. עורכת תוכניות ספרות ואמנות בקול ישראל, אילנה צוקרמן, זכתה בפרס ראשון לאמנות אקוסטית על עבודתה "הקול המתוק" – פנטסיה קולית על ירושלים. התחרות היתה במסגרת הפסטיבל הבינלאומי לאמנויות הרדיו, "מאקרופון 94", שהתקיימה החודש בברלין. "הקול המתוק" גם נבחר להיכלל בתקליטור ובו שש יצירות אקוסטיות, שייצא בקרוב בחסות איגוד השידור האירופי.

הסתיימו צילומי "לילסדה". הסתיימו צילומי הסרט "לילסדה" על פי תסריט מאת שמי זרחין ובבימויו, המוגדר על ידי עושיו כקומדיה מוסיקלית עצובה המציגה משפחה ישראלית טיפוסית במפגש שהופך לרצף התחשבנויות ועימותים. גילה אלמגור, יוסי שילוח, ענת וקסמן, מיקי קם, אלון אבוטבול, רנה ברגר, אריה מוסקונה ואיציק אביטל משתתפים. אמנון זלאייט צילם והמפיקים הם מיכה שרפשטיין ועמיתן מנלזון.

קונצרטים בערוץ 2. החל מיום ראשון 6 בנובמבר תשדר "רשת" קונצרטים בערוץ 2. בתוכנית הראשונה ישודר הקונצרט של אוטה למפר עם התזמורת הפילהרמונית, שבו שרה מיצירות קורט וייל. קול המוסיקה סירב לספק לקונצרט הזה את הסאונד ולשדרו, כיוון שישודר בערוץ 2.

העיתון המצרי "אל־מסה" יפרסם בהמשכים רומן של נגיב מחפוז

עיתון הערב הקהירי "אל־מסה" החל לפרסם, לראשונה במצרים, את "ילדי שכונתנו", רומן מאת נגיב מחפוז, חתן פרס נובל לספרות ב–1988, שנאסר על ידי הסמכות הדתית הסונית הגבוהה ביותר במצרים, אל־אזהר. הסיבה לאיסור: "ילדי שכונתנו" מציג את אללה כראש משפחה ואת הנביאים כדמויות ילדיו. "אל־מסה" החל לפרסם את פרקי הרומן בשבת, 29 באוקטובר.

קבוצות של קיצונים מוסלמים איימו ב–1989 להרוג את הסופר המצרי הליברלי, הערבי הראשון שקיבל פרס נובל לספרות. ב–14 באוקטובר השנה הוא נדקר ברחוב בידי קנאי מוסלמי, והוא עדיין מאושפז.

עפ"י אי־אף־פי (קהיר)

הרולינג סטונס אז ועכשיו

25 שנים אחרי שאלברט מייזלס ביים יחד עם אחיו דייוויד את הסרט התיעודי על הופעת הרולינג סטונס באלטמונט ב–1969, "תני לי מחסה", חזר אלברט מייזלס אל הסטונס, בעקבות הופעת אלבומם החדש "וודו לאונג'", וביים סרט תיעודי לטלוויזיה בשם "שיחות עם הרולינג סטונס".

את ההבדלים בין אז לעכשיו סיכם ב"טי־וי גייד": "הסמים שקית ריצ'רדס נהג לקחת אז גרמו לו להיראות כמו דוריאן גריי. עכשיו הוא איש משפחה שמשתוקק להראות לך תמונות של אשתו והילדים. צ'רלי ווטס הוא כמו תמיד, רק האפיר. הדרך היחידה לעורר בו התרגשות היא לדבר על אמני ג'ז ישנים – הוא אפילו לא מקשיב לתקליטים של הסטונס יותר. מיק ג'אגר הוא מוצרט של זמננו. שום דבר לא יכול לפגוע בו כעת, כשסוף סוף פיתח חוש הומור. הדרך לזכות בתשומת לבו בימים אלה היא לדבר על סקס, מוסיקה קלאסית או שוק המניות".

שירות "הארץ"

נסיעה בטוחה הביתה

"אינדיגו סוער", אלבומה החדש של ג'וני מיטשל, יתקבל בשמחה אצל אוהדיה הנאמנים. הם דחו את הניסיון הרוקיסטי שלה באלבום "כלב אוכל כלב", ומיטשל לא שבה להטריד אותם מאז

מאת מיכל פלטי

בשבוע הבא ייצא בישראל ובחו"ל האלבום החדש של ג'וני מיטשל ששמו, "אינדיגו סוער" (סוג מסוים של כחול), מרמז על הקריירה השנייה שאימצה לעצמה בשנים האחרונות. מיטשל, שבמשך השנים ציירה רבות מעטיפות אלבומיה, החלה באמצע שנות השמונים גם להציג את ציוריה בתערוכות. בעטיפת האלבום הזה, שמעוטרת במבחר מייצג של ציורי השמן שלה, היא דבקה בסגנונו של ואן גוך באופן די קיצוני: כל הציורים מצטטים במכוון מוואן גוך, והציור המרכזי הוא דיוקן עצמי של הזמרת על פי דיוקנו העצמי הידוע של ואן גוך כרות האוזן.

אולי רגש הגדלות הזה הוא שמוביל את מיטשל לטיפול בנושאים תובקי עולם, לפעמים בנימה צדקנית. ב"אינדיגו סוער" חוזרת מיטשל לטקסטים פוליטיים, כפי שעשתה באלבום "כלב אוכל כלב" שהפיק לה תומאס דולבי ב–1985. "כלב אוכל כלב" היה ניסיונה הראשון והיחיד של מיטשל להוציא אלבום רוק מופק היטב, על גבול הבומבסטיות, כמו שתומאס דולבי יודע, ולמרות הצרגה הקיצונית שתרמיתה המוכרת, הוא התקבל היטב אצל המבקרים.

אבל אוהדיה המושבעים התקשו לקבלו. כשהמגזין "רולינג סטון" הכתיר ב–92' את מיטשל כ"מקבילה הנשית לניל יאנג", הוא התכוון לקריירה של 26 שנים, לעבר הפרוק ברוק הזוהר של קליפורניה מסוף שנות השישים, ולקשרים עם קרוסבי, סטילס ונאש (שעזר לראשונה אצלה בבית, כך אומרים). בדבר אחד יש בין יאנג למיטשל הבדל בולט: לו מותר לנסר את הגיטרה החשמלית כשהוא רוצה, ולחזור לשיר על קציר ולילות ירח כשיבחר. כשמיטשל הוציאה תקליט רוק רב עוצמה אחד, אחרי 13 אלבומים אקוסטיים, הוא היה לאלבום הכי פחות נמכר שלה.

"אינדיגו סוער" מטפל בכל הנושאים שמעסיקים את ג'וני מיטשל – הטרדה מינית, איידס, נשים מוכות ובעיות האהבה. היא אפילו שרה בכובד ראש נוגע ללב על איוב המקראי, כאילו היה הבעיה הבוערת של האנושות עכשיו. ההפקה המינימליסטית של מיטשל ולארי קליין ממתיקה מעט את הגלולה המרירה (ואפילו מגרגרת לפעמים), ויש בו כמה לחנים יפים באמת.

ג'וני מיטשל, אם רוצים, היא השורדת הגדולה מבין זמרות שנות השישים, שאחרי כך השכילה לתקשר עם הסביבה העכשווית (למשל בדואטים עם פיטר גבריאל וסיל). היא נולדה כרוברטה ג'ואן אנדרסון ב–7 בנובמבר 1943 באלברטה, קנדה. בזמן שלמדה אמנות באוניברסיטת סודוהגו הדה לה לשיר פולק במועדונים. היא התחתנה עם הזמר צ'אק מיטשל ב–1965 ובתוך שנה החלה להופיע במועדונים בניו יורק.

כעבור שלוש שנים הוציאה את "שירים לשחף" שהפיק דייוויד קרוסבי, אלבום בעל רוח רומנטית במיוחד שמיטשל מכנה היום "תמים". היא הלחינה שני שירים שהקנו לה פופולריות במהירות יחסית: "שני הצדדים" שביצעה ג'ודי קולינס (מיטשל ביצעה אותו מאוחר יותר באלבום "עננים") ו"וודסטוק", שהפך לשיר הנושא בסרט המתעד את המופע.

ב–1970 הוציאה את "גברות בקניון", אלבום ברוח הרוק של דרום קליפורניה, ומיד אחריו את "בלו", שפירסם אותה ככותבת רגישה ומלחינה לארקנר נציונלית. "קורט אנד ספארק" מ–1974 נחשב עד היום לטוב באלבומיה, בעיקר בגלל ההשפעה הג'זית והשימוש הנבחר שמיטשל עשתה בו בקולה. "בקולה מתחרה הסקסופון של טום סקוט" נכתב עליה בביקורות ב"רולינג סטון", "והיא מבצעת הכי טוב שאפשר את הפופ־ג'ז שנוצר מהשילוב בינה ובינו". אחריו הוציאה עוד אלבום ג'ז ברוחו, "מינגוס", מחווה לבסיסט הג'ז הנודע.

התקופה הג'זיסטית של מיטשל הסתיימה באמצע שנות השמונים, והביקורת בארצות הברית החלה לבוא את פרישתה. "כלב אוכל כלב" המצוין, מ–1985, היה התשובה. מיטשל טיפלה בו בבוטות בנושאים אקטואליים, הדימויים שבהם השתמשה ראו את החיים כמלחמת הישרדות אכזרית. המכירות, כאמור, לא היו מעודדות. ומיטשל עשתה פנייה חדה לקיצוניות השנייה, וחזרה לשלווה ב"סימני גיר בגשם" מ–88'. הביקורת חשבה שהוא "אנמי מדי". "נראה שמיטשל הקשיבה יותר מדי למוסיקת ניו אייג' משמימה", נכתב. האוהדים, לעומת זאת, קיבלו בחזרה את מיטשל שאליה התגעגעו.

"נסיעה לילית הביתה" שהוציאה לפני שלוש שנים היה אלבום מפוכח, שעסק בהתבגרותו של דור ילדי הוודסטוק, במשבר גיל המעבר שלה ובהשלמה עם שניהם. דור שלם של מאזינים אמריקאים שהתבגרו איתה רכש את האלבום הזה בהתלהבות. "אינדיגו סוער" ממשיך באותו כיוון. זה אלבום ג'וני מיטשל קלאסי, הכולל את כל המאפיינים של דרכה המוסיקלית. הוא הליכה על בטוח, בדיוק כמו "נסיעה לילית הביתה".

ערב עיון מיוחד:
הסדרי פנסיה לחקלאים
(כיצד יובטח עתידו הכלכלי של החקלאי בעקבות השינויים במבנה החקלאות)
יום ד', 9.11.94
בין השעות 08.30–13.45, בת"א
בהשתתפות
שר החקלאות, מר יעקב צור
בנושא: השינויים הצפויים במשק החקלאי והבטחת עתידו של החקלאי
והי"ה (לפי סדר הופעתם):
● מר גדי רוזנסל, יועץ כלכלי - בעיות עקרוניות בנושא פנסיה לחקלאים ● מר יוסי תמיר, מנכ"ל הביטוח הלאומי - הסדרי פנסיה לחקלאים במסגרת פנסיה ממלכתית ● מר מנחם לוסן, יועץ חקלאות בשגרירות ישראל בגרמניה - הנסיון שנצטבר בארצות מערב אירופה לגבי תוכניות ממשלתיות ● ד"ר חיים צבן, מנכ"ל חבי צמבר - מחשבות ראשוניות בקיבוץ למימוש מקורות פנסיה נכסיים ● מר יעקב גדיש, יועץ כלכלי - מכלול השיקולים לבחירת מסלול חסכון פיננסי לחברי קיבוצים ● מר שלמה לשם, יו"ר האגף החקלאי, המרכז החקלאי - בטחון סוציאלי אישי בקיבוץ ● מר משה פורמן, מנכ"ל תגמולים במושבים - תפקידי קופות הגמל בהבטחת זכויות הפנסיה לחקלאים ● מר מנחם בלושטיין, מנכ"ל תשורה - השתלבות מערכות ביטוח פנסיוני בתוכניות ממשלתיות לחקלאים ● רו"ח בועז מקלר ועו"ד יוסף עזריאל, יחידת המיסוי הבינמושבית - היבטי מיסוי בתכניות פנסיה המשולבות בויתור על אמצעי ייצור ● מר שלום שמחון, מזכ"ל תנועת המושבים - החקלאי המתבגר והבטחת עתידו הכלכלי - מהו והיכן המפתח לפתרון.
● פתיחה וברכות: מר חיים קמיניץ, מנכ"ל המי"ל
● מנחה יום העיון: ד"ר יצחק ינאי, המרכז הישראלי לניהול
המרכז הישראלי לניהול
לפרטים והרשמה: טל. 03-6957202, פקס. 03-6953104

مكنز من الاهل

גלריה

חדש

הגרסה של סווטש לשעון הכיס

מדע בדיוני ואיכות הסביבה, חיפוש שורשים וסמלים אתניים, רומנטיקה וקיטש, דמויות היסטוריות וקדמה טכנולוגית הם רק חלק מהנושאים ששימשו מקור השראה למעצבים של הקולקציה החדשה של שעוני סווטש לסתיו ולחורף הקרובים. בקולקציה 90 דגמים חדשים, שמחיריהם נעים *בין 150 ל־300 שקל*. דגמי הסתיו כבר נמכרים כאן ואת דגמי החורף יהיה אפשר להשיג בחודש הקרוב. לצד הדגמים הקלאסיים, סדרות ה"סקובה" והשעונים האוטומטיים כוללת הקולקציה גם כמה חידושים. דגם ה"פופ" למשל, הוא גרסה סווטשית לשעוני הכיס המכובדים והמוזהבים של פעם, ולצוללנים עד 300 מטר מוצע לראשונה ה"אקווה כרונו", היקר שבקולקציה, במבחר עיצובים וגוונים.

עוד מוצגים השעון המוסיקלי, שיכול לעורר בשעת הצורך באמצעות נעימות של פיליפ גלאס או במוסיקה אלקטרונית של ז'אן מישל ז'אר, שעון שלוח המחוגים שלו ורצועת העור מעוטרים בדרך גמאות אתניות מדרום אמריקה וגם דגם מקושט בציור של סמל שריף ובפלצור, של דוגמנית, או של מפלצת סגולה.

יעל אמרתי

עיצוב / אריה ברקוביץ

ריהוט לכל מצב

תצלומים: אייל גרייף

מעצבי מוצר נוהגים להתמקד בפיתוח הרעיוני של מוצר אחד, או בקו עיצוב מגובש, כשהמעבר ממוצר למוצר או מקולקציה לקולקציה מלווה בהתנגשויות חדשות, כמו שילובי חומרים, טקסטורות וקווי מתאר.

לרוב מנסים המעצבים לאפיין אזורים כמו חדרי ילדים, חדרי שינה או חדר מגורים בהתייחסות שונה לכל אזור ואזור. חברת רקנטי האיטלקית לעיצוב רהיטים מציעה פתרון לבעיית עיצוב הבית: קו עיצובי במעט אחיד, המביא בחשבון את כל ההיבטים של ריהוט ביתי.

רקנטי מציעה רהיטים המאפיינים את האזורים השונים בבית, עם שינויים קלים בלבד בעיצוב הבסיסי של המוצר. הרהיטים עשויים עץ בסגנון מסורתי, צבוע צבעים פסטליים רכים ונעימים המשתנים בהתאם למיקומם בדירה. העיצוב שומר על סגנון קלאסי עם פשטות לוגית ופרופורציות נכונות. נעים לעין ונעים למגע.

רהיטי רקנטי נמכרים ב"נישה", רחוב סלמה 60, תל אביב.

יקיר ילדי אמריקה

פרדי קרוגר חזר, ויש לו כפפה חדשה. אחרי שהבטיחו לנו שהוא מת סופית, ואחרי שפוצצו את מוחו בשלושה מטרים, מתברר שפרדי, המפלצת המזוהה ביותר של הקולנוע האמריקאי, עמיד יותר ממה שחשבנו. הוא שוב כאן, בסרט "הסיוט החדש של ווס קרייבן" (קרייבן הוא התסריטאי של כל סרטי קרוגר), וכפי שמרמז שם הסרט, העלילה מתרחשת בהוליווד. כשפרדי, הרוך ושרוף יותר מתמיד אך עדיין חמוש באותם כובע וסווטשירט מהוהים, יוצא מהתסריט אל תוך אולפני ההסרטה, ומוצא חובה נעימה לעצמו לשחוט את כל הצוות.

מטרה נעלה ללא ספק, כי הוליווד תמיד העריצה קודם כל את עצמה ותמיד הפיקה סרטים על עצמה ותמיד חשבה שהכי חשוב זה להנציח את עצמה. וכך אנו זוכים לראות על המסך את במאי הסרט, את התסריטאי, את רוברט אנגלונד (השחקן שעשה את קרוגר למה שהוא) ללא איפור, וכמובן גם את הת'ר לאנגקאמפ, זו שפרדי לא יכול לה בסרט הראשון ומאז הוא רודף אותה לסירוגין בסרטים ובסדרת הטלוויזיה שלו. כולם מגלמים את עצמם בלי אף טיפת הומור עצמי, כולם עומדים בסכנת מוות, וכולם, למרבה הצער, ניצלים.

עשר שנים אחרי "סיוט ברחוב אלם" הראשון, מדהים לראות איזו פופולריות רכשה סדרת האימים הזאת. פרדי קרוגר בעל כפפת התערים הוא יקיר ילדי אמריקה כולם, והעובדה שהוא נוטה לשחוט אותם בסרטיו בדרכים ברוכות השראה רק מוסיפה לו מוניטין. קרוגר, שזכה להתגבל במשך הסדרה לכוכבים כמו ג'וני דפ וזאזא גאבור, כבש את לבבות האמריקאים בזכות חוש ההומור שלו, שלא לומר שובבותו הנערית.

בסרט החדש מחליטים ווס קרייבן והמפיקים לעשות עוד סרט פרדי קרוגר אחרון, "כי הקהל לוחץ". הם מנסים לשכנע את לאנגקאמפ להשתתף, אבל היא, אולי אחת הנשים האיומות ביותר שהיו אי פעם את המסך, מהססת. מתברר שפרדי מטריד אותה בשנתה, ולא בסרט כי אם במציאות. חיש קל מתברר שפרדי, שובב שכמותו, מטריד את כולם, החל בבנה של לאנגקאמפ, דרך אנגלונד וכלה בקרייבן. דווקא בעלה של לאנגקאמפ הוא זה שנשכר על ידי המפיקים לפתח את כפפת־פרדי החדשה (שכבר הפכה באמריקה לפריט חובה במלתחתו של כל נער המכבד את עצמו), ודווקא הוא אחד היחידים שנשחט, כשהכפפה הזאת קופצת עליו ועושה בו שמות. בסצינה הראשונה (והמשובבת ביותר) בסרט, יוצאת הכפפה לטיול עצמאי באולפני ההסרטה ושוחטת אי אלו קולנוענים אמריקאים חסרי כישרון.

לאנגקאמפ ובנה הרך בשנים מוצאים את עצמם בודדים במערכה נגד פרדי, וכרגיל, לאנגקאמפ מוסיפה כמה בוקסים, נועצת מבטים, תופסת כאבי־אביה, אבל בסוף יוצאת גבר, ופרדי שלנו שוב מוצא את עצמו כלוא בתנור בוער. אבל אין דבר. העיקר שגילינו שגם כשהורגים אותו סופית הוא לא מסוגל למות. באביב הוא ישוב בחזרה.

גיל חובב, סן פרנסיסקו

מכונת אספרסו טובה

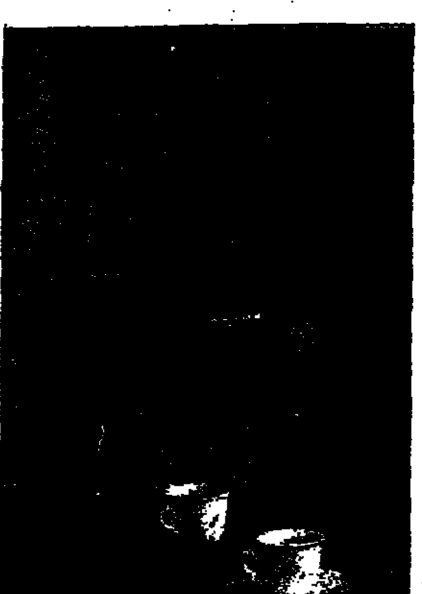

מחירי מכונת האספרסו "נספרסו" של נסטלה אינם מזכים אותה בדיוק בתואר המופלא "הצעת היום", אבל לאחר שארגנו לאחד ממבצעי חברות האשראי, נרכשה המכונה וכבר גמרנו לשלם על הידית ועל גוף הדיוס, ובינתיים אנחנו נהנים.

צריך להסביר שמכונת האספרסו הזאת פותחה במיוחד על ידי "נסטלה" לקפסולות־האספרסו שלהם. במקום טחינה ביתית להשגת ארומה מיטבית, מכניסים למכונה קפסולת קפה אטומה הרמטית. המכשיר מנקב אותה, ודרגות החום והלחץ העוברות דרכה אכן מספקות את אחד מספלי האספרסו המשובחים ביותר ששתינו בישראל. לאחר שלושה חודשים של הפעלה ביתית אינטנסיבית, התוצאות מרשימות.

יש לזכור שרוכשי המכשיר תלויים באספקת קפסולות הקפה (שבעה סוגים, כולל אחד נטול קפאין). מחיר 10 קפסולות: 12.90 שקל. אבל לאחר בדיקת הנושא התברר לנו שאספקת הקפסולות קלה ושוטפת. לשוחרות הקפה ההפוך והקפוצ'ינו, חובה לציין שיכולת הקצפת החלב של המכשיר מצוינת, בתנאי שנצמדים להוראות של דיילות המכירות. עבור היכולת להפיק ספל אספרסו דשן, מבציר מצוין, משלמים כ־1,550 שקל לפני מע"מ.

נירה רוסו

היינריך שיף
מנצח וצ'לן
"שליטה בהירה וקפדנית – הופעה מושלמת ואחידה" ("הטיימס")
*
לוטוסלאבסקי: מוסיקת אבל
היידן: קונצ'רטו לצ'לו ב־רה מאז'ור
שוברט: סימפוניה מס. 4 ("הטראגית")
*
"קולות וגוונים" מס' 2
"גוונים" מס' 1
*
מוזיאון ת"א בשעה 20:30
יום ד' 9.11.94 סד' 2
יום ה' 10.11.94 סד' 3
יום א' 13.11.94 סד' 1
נתניה, היכל התרבות בשעה 20:30
יום ב' 14.11.94
נמשכת מכירת המנויים לכל הסדרות כולל "המנוי הפתוח"
כרטיסים: ת"א: 03-6961167, נתניה: 09-603392
ובערב הקונצרט בקופה
התזמורת הקאמרית הישראלית

סטודנטים

גם המרצים שלכם קוראים הארץ
רק לכם זה יעלה פחות.

מבצע

טמיר כהן (יעקבסון)

לקראת שנת הלימודים החדשה באוניברסיטאות יוצא עיתון "הארץ" במבצע מיוחד לסטודנטים. מנוי במחיר מיוחד לסטודנט, מתנה לכל מנוי חדש, מתנה חינם לכל הסטודנטים המנויים בעת רכישת מחשב מקינטוש-חבילת תוכנה רב תחומית משולבת בשווי 650 $ הכוללת: מעבד תמלילים, גליון אלקטרוני, תוכנה גרפית, תוכנה רבת עוצמה לבנית מסדי נתונים, מחולל יישומים, תוכנות עזר למחשב ותוכנת משחקים.

ב- 10 בינואר תערך הגרלה בין כל הסטודנטים המנויים על "הארץ" ובה יוגרלו:

5 חבילות תוכנה משולבות רב תחומיות למקינטוש

3 מחשבים אישיים חדישים
מקינטוש LC 475 של Apple
מסידרת המחשבים האישיים המתקדמים של Apple לעסק, למשרד, לבית ולקמפוס

פרטים בדוכנים

ידע מחשבים
Apple

צלצל עכשיו למח' מנויים והפצה: 03-5121333/44

הארץ

* ההגרלה תערך ב-10.1.95 בנוכחות רו"ח. את תקנון המבצע ניתן לקבל במשרדי עורך ההגרלה, הוצאת עיתון "הארץ" בע"מ, ברחוב שוקן 21 ת"א. מפקח מבצע, רו"ח דני בדנר. המבצע נערך בהתאם להיתר הכללי לעריכת הגרלות לפרסומת מסחריות, ילקוט פרסומים 4060 מיום 22.11.92.
המבצע בתוקף עד 21.12.94 לסטודנטים אשר לא היו מנויים בחצי השנה האחרונה.
ההשתתפות בהגרלה אסורה על עובדי קבוצת עיתוני "הארץ", עובדי פרסום טמיר כהן (יעקבסון) ובני משפחותיהם.

ובמקום הראשון רופרט מורדוך

"אנטרטיינמנט" מפרסם את רשימת 101 האנשים החזקים בבידור האמריקאי

השבועון "אנטרטיינמנט" מפרסם זו השנה החמישית את רשימת 101 האנשים החזקים ביותר בעסקי הבידור האמריקאיים. רובם היו ברשימה גם בשנה שעברה, אבל מעטים נותרו בה באותו מקום.

רוברט מקסוול מתהפך בקברו. איל העיתונות רופרט מורדוך, יריבו הגדול, הוצב השנה בראש רשימת האנשים החזקים בעסקי הבידור האמריקאיים (מקום חמישי בשנה שעברה). ב-1953 השתלט מורדוך על העיתון הראשון שלו באוסטרליה; ארבעים שנה אחר כך הוא חולש על קונצרן של עיתונות, טלוויזיה וקולנוע, והסגנון הצהוב של עיתוניו הולך ומשתלט על התקשורת כולה. רשת הטלוויזיה פוקס, שהקים ב-83', התמודדה בהצלחה מול שלוש הרשתות האמריקאיות הגדולות (עם להיטים כמו "משפחת סימפסון" ו"בוורלי הילס 90210"), והוא קנה לו אחיזה גם ברשתות שידור אירופיות ואסיאתיות. גם לחברת הסרטים פוקס היו השנה הצלחות בולטות, למשל להיט הקיץ "ספיד".

ג'ון מלון, נשיא חברת טלה-קומיוניקיישנס (חברת הכבלים הגדולה בארצות הברית), שדורג בשנה שעברה במקום הראשון, ירד השנה למקום 23. אחרי מורדוך מדורגים סאמנר רדסטון, נשיא חברת ויאקום (בין השאר הבעלים של אנטרטיינמנט?) וג'רלד לוין, יו"ר חברת טיים וורנר, שרווחיה באים לה מסרטים, מוסיקה, טלוויזיה, ספרים, עיתונים וכבלים. סטיוון ספילברג עלה מהמקום ה-13 בשנה שעברה למקום השלישי השנה, בעקבות הצלחת סרטיו "רשימת שינדלר" ו"פארק היורה". גם הכרזתו על הקמת אולפן סרטים משותף עם ג'פרי קצנברג, שפרש מוולט דיסני (עלייה ממקום 25 למקום 9), ועם דייוויד גפן (מ-14 ל-10) תרמה לקפיצה הגדולה. מי שיצא מפסיד משיתוף הפעולה הוא מייקל אוביץ, סוכן האמנים המצליח שנשאר מחוץ לעסקה הגדולה, וירד מהמקום השלישי למקום 11.

במקום החמישי ברשימה מוצב מייקל אייזנר, יו"ר וולט דיסני, ובשישי טד טרנר, בעל אימפריית כבלים וקולנוע. האשה במקום הגבוה ביותר היא מנחת הטלוויזיה אופרה וינפרי, שעלתה ממקום 17 ל-8. לבד ממנה מופיעות ברשימה עוד 12 נשים בלבד. ברברה סטרייסנד, שהרוויחה 50 מיליון דולר בסיבוב ההופעות המתוקשר שלה, מדורגת במקום ה-31. השחקנית המרוויחה ביותר בהוליווד היא עדיין ג'וליה רוברטס, למרות ירידה מ-35 ל-53, ובמקום 55 נמצאת ג'ודי פוסטר. שחקניות נוספות: דמי מור (69), מג ריאן (86) וחופי גולדברג (89). רוזאן שומרת על יציבות עם סדרה פופולרית מתמיד (ממקום 67 ל-60). גיבורים סלולואידיים נוספים הם טים אלן מ"שיפוץ ביתי" (מ-90 ל-52) וג'רי סיינפלד (מ-81 ל-62).

מבין השחקנים העלייה המפוארת ביותר היא של טום הנקס, השחקן הממוקם במקום הגבוה ביותר – 16 – אליו הגיע ממקום 73 בשנה שעברה. לאמריקאים אין מלה רעה להגיד עליו אחרי "פילדלפיה" (אוסקר) ו"פורסט גאמפ" (אוסקר אפשרי). "פורסט גאמפ", שהכניס כבר 300 מיליון דולר, גם הכניס את הבמאי שלו, רוברט זמקיס, אל הרשימה היישר למקום 32 (!). לא רחוק מהנקס ניצב טום קרוז (22), ואחריו הבמאי-שחקן קלינט איסטווד (37). שחקנים נוספים ברשימה: ארנולד שוורצנגר (39), מל גיבסון (41), קווין קוסטנר (43), מייקל דגלאס (44), רוברט רדפורד (גם במאי, 48), הריסון פורד (49) ורובין ויליאמס (58). עם הבמאים נמנים, לבד מספילברג, סטרייסנד וזמקיס, גם ג'יימס קמרון ("שקרים אמיתיים", 36) ואוליבר סטון ("רוצחים מלידה", 56). קוונטין טרנטינו, תקוות הקולנוע האמריקאי, מדורג במקום 94.

ברשימה מופיעים גם סופרים מצליחים, כאלה שכל ספר שלהם הופך לרב מכר ומיד אחר כך לסרט שובר קופות: ג'ון גרישם ("הלקוח", 38), מייקל קרייטון (42), סטיוון קינג (47) וטום קלנסי (72). וכן מפיקי טלוויזיה שאחראים לסדרות הפופולריות ביותר: אהרון ספלינג (50) ודארן סטאר (88), האחראים ל"בוורלי 90210" ול"מלרוז פלייס", וסטיוון בוצ'קו ("NYPD", 74).

הראפר, המפיק ובעל חברת התקליטים ד"ר דרה (78), הוא בין השחורים והמוסיקאים המעטים שמופיעים ברשימה. אליו ואל סטרייסנד הצטרפו גם מייקל סטייפ מ"אר-אי-אם" (96), זמר האר-אנד-בי ר' קלי (99). כוכבים עולים שלא נכנסו לרשימה, אבל לפי השבועון רבים סיכוייהם להיכנס אליה בעתיד, הם, בין השאר, השחקן הבריטי יו גרנט ("ארבע חתונות ולוויה אחת"), השחקן קיאנו ריבס ("ספיד"), פול רייזר מסדרת הטלוויזיה "משתגעים מאהבה" ולהקת "הביסטי בויז". לעומתם השמות הבאים מאבדים את אחיזתם בפסגת הבידור האמריקאית: הבמאי לורנס קסדן, אחרי כישלון "וייאט ארפ"; התוכנית "מוצאי שבת בשידור חי" בהפקת לורן מייקלס; הסופר רוברט ג'יימס וולר, שלא מצליח לחזור על הצלחת "הגשרים של מחוז מדיסון", ואקסל רוז ולהקתו "רובים ושושנים" ששמועות עקשניות על פירוקה מתעלמות מהקלטת אלבומם החדש.

על פי "אנטרטיינמנט", האיש העשיר ביותר באמריקה הוא זה שבמקום ה-100, ביל גייטס, נשיא חברת המחשבים מיקרוסופט, שיתפוף עד מהרה למלך הבידור הביתי עם תוכנות סידי רום ומציאות מדומה.

שירות "הארץ"

רופרט מורדוך. האיש החזק ביותר

טום הנקס. השחקן המוביל

אופרה וינפרי. האשה המובילה

פסטיבלי היין עם תום הבציר

יין

דניאל רוגוב

בימי הביניים רבים מהכרמים הטובים ביותר באירופה היו בבעלות מנזרי הכנסייה הקתולית. הנזירים טיפלו בגפנים, אבל אף פעם לא היו די נזירים לבציר הענבים, ולכן גויסו תושבי העיירות והכפרים באזור. הנזירים, שהיו אנשי עסקים ממולחים ופסיכולוגים חדי עין, ידעו שלא יוכלו לשלם לבוצרים ולכן נהגו תמיד לשמור כמה מכלי ענבים גדולים מימי הבציר הראשונים. עם תום הבציר כבר היה היין במכלים אלה מוכן לשתייה, וכל מי שהשתתף בבציר יכול היה לשתות בחופשיות מהיינות הצעירים. כך הפך תום הבציר לפסטיבלי יין באירופה כולה.

הכנסייה איבדה את שליטתה בכרמים לפני 300 שנה, אבל פסטיבל היין לכבוד הופעתם של היינות הראשונים של השנה נשאר מסורת איתנה. באזורי טוסקנה ומאקון והכפרים לאורך גדות הריין והמוזל, היינות הצעירים המהירים להופיע אחרי הבציר הם לעתים תכופות הסיבה לחגיגה; הפסטיבלים שתתקלו בהם, שהם בדרך כלל קטנים ומקומיים, יכולים להיות תענוג. כשהם במיטבם, היינות הצעירים האלה קלים, ארומטיים ופריים במידה יותר, עם די חומצה שתפיח בהם מרץ, במיטבם כשהם קרים מאוד.

לפני כעשור החלו הפסטיבלים האלה להתרחב גם על אזורי גידול יין שונים, כמו קליפורניה, ניו זילנד וצ'ילה. לפני כמה שנים, סביב הצאת "יין הילולים", ייבאה כרמל מזרחי את הרעיון לארץ, והפיקה פסטיבלים בראשון לציון ובזכרון יעקב, שתי ערי היקב שלה. חבל שהשנה הוקדמו הפסטיבלים את העניין כולו, שכן הם התקיימו בשבוע האחרון של ספטמבר, כמעט שלושה שבועות לפני שהיינות החדשים היו מוכנים לשיווק.

חבל עוד יותר שיינות הילולים הלבן והאדום, שהופיעו כבר בשוק, אינם סיבה למסיבה. הילולים האדום, המיוצר כולו מענבי פטיט סירה, קהה ולא מספק לחיך, חסר פרי ובעל ניחוח מושקי מרי, אפילו אחרי שהיין נח בכוס חצי שעה. הילולים הלבן אפשרי יותר לשתייה, אפילו נעים, אם כי גם לו חסרים פרי ותחושת התרגשות שיכולים להציע יינות צעירים.

אני צופה שמי שנהנו מהגרסה האדומה של היין בשנה שעברה, יתאכזבו מאוד מהגרסה של 1994, ומי שאהבו את היין הלבן משנים קודמות רק יתבלבלו. הבלבול נובע מזה שכרמל, כמדומה, משנה את נוסחת הילולים הלבן שלה כמעט בכל שנה. היין של 1994 עשוי מ-90% ענבי שנן בלאן ו-10% פרנץ' קולומבאר; גרסת 1993 יוצרה מסמיון ושנאן בלאן; זו של 1992 יוצרה בעיקר מפרנץ' קולומבאר. למרות השם המשותף, היה כל אחד מהיינות הלבנים האלה בעל אישיות שונה מאוד. הילולים 1994, לבן או אדום, עולה 11 שקל הבקבוק.

צעיר ומספק יותר

למרות טענתם, כרמל מזרחי שוב אינה היקב המוציא לשוק את היין הראשון של שנת הבציר. היקב הראשון זה כבר שנתיים הוא לטרון, וה"primeur" האדום שלהם הופיע לפחות חודש לפני הילולים. כמו הפרימר אשתקד, גם גרסת 1994 מיוצרת מתערובת המכילה ענבי מנסו ופינו נואר בשיעור גבוה, ומעט ענבי גרנאש. ושוב, כמו בשנה שעברה, בטעמו של היין יש תחושת פרי מקסימה ובחזור רמז נעים לתות שדה.

בניגוד ליין הקודם, שהיה לדעתי קצת בהיר וקל גוף, לפרימר 1994 צבע עמוק ועשיר יותר, הוא מותיר אחריו תחושה נוחה בפה, ונמרץ דיו להזכיר יינות צעירים שכמותם אפשר לפעמים למצוא בעמק הרון בצרפת. כמו יינות אלה, גם יין זה טוב מאוד לשתייה כשהוא קר מאוד, בעיקר עם מאכלי עגל, חזיר, כבש ועוף קרים. את היין אפשר לרכוש במבחר לטרון תמורת כ-11 שקל, ובחנויות רבות למשקאות ברחבי המדינה במחיר שבין 12.50 ל-14 שקל. למי שאוהבים יינות צעירים, פריים וקלים – יהיה היין הזה תמורה מלאה.

תשובות
1. רוד-איילנד.
2. הוא המציא את תנור המיקרוגל ב-1947, בארה"ב.

'רקמה 94
תערוכת רקמה חופשית בת זמננו

התערוכה נפתחת ביום ד' 2.11.94
בשעה 18:00 לרגל ארועי "ארט-פוקוס",
במוזיאון ארץ ישראל
רמת אביב, תל-אביב.

התערוכה תהיה פתוחה עד 17.11.94
בימים: א, ב, ג, ה' 09:00 – 14:00
ד' 09:00 – 18:00
שבת 10:00 – 14:00

התזמורת הפילהרמונית הישראלית
נוסדה בתרצ"ו-1936 בידי ברוניסלב הוברמן
מנהל מוסיקלי: זובין מהטה

מספרי הטלפון שלנו:
תל-אביב – מחלקת המנויים – 03-5251502
חיפה – מחלקת המנויים – 04-664167
ירושלים – משרד "בימות" – 02-240896
מידע מעודכן 24 שעות ביממה בטלמסר 03-5652251

זובין מהטה, מנצח
יו-יו מא, צ'לן
בתוכנית:
וברן: פסקליה
היידן: קונצ'רטו לצ'לו ב-דו מז'ור
ר' שטראוס: "דון קישוט"? / "חיי גיבור"
קונצרט מס' 1
יום א', 30.10.94, 20:30, מרכז הקונגרסים/ירושלים

זובין מהטה, מנצח
יו יו מא, צ'לן
בתוכנית:
היידן: קונצ'רטו לצ'לו ב-רה מג'ור
בלוך: "שלמה"
ר' שטראוס: "חיי גיבור"
קונצרט מס' 2
יום ב', 31.10.94, 20:30, היכל התרבות/סדרה ב' ת"א
יום ג', 1.11.94, 20:30, היכל התרבות/סדרה ג' ת"א
יום ה', 2.11.94, 20:30, היכל התרבות/סדרה ה' ת"א
מוקדש לאנשי הבריגדה, החטיבה היהודית הלוחמת
יום ה', 3.11.94, 20:30, היכל התרבות/סדרה ד' ת"א

Philharmonia Quartett Berlin

רביעיית פילהרמוניה ברלין

דניאל סטבראווה ■ כריסטיאן שטאדלמן ■ נייטהארד רסה ■ יאן דיסלהורסט

"Four of the best". The Daily Telegraph

חגיגה לאוהבי רביעיות מיתרים" - גלוב אנד מייל

תוכנית א'
היידן – רביעיה אופ.77 מס' 1 בסול מזור
שולהוף – רביעיה מס' 1
במהובן – רביעיה אופ.130 בסי-במול מזור
חיפה – בית ויצו, מוצ"ש 26.11.94 ב-20:30

תוכנית ב'
היידן – רביעיה אופ.77 מס' 1 בסול מזור
ברהמס – רביעיה אופ.67 בסי במול מזור
מנדלסון – רביעיה אופ.13 בלה-מינור
קיבוץ גבת – מ.א. עמק יזרעאל, יום ו' 25.11.94 ב-21:30
כפר בלום – בית העם, יום א' 27.11.94 ב-20:30
כפר סבא – אודיטוריום "ספיר", יום ה' 1.12.94 ב-20:30
חפן – המוזיאון הפתוח, יום ו' 2.12.94 ב-21:30
רחובות – אולם ויקס, מוצ"ש 3.12.94 ב-20:30

תוכנית ג'
היידן – רביעיה אופ.77 מס' 1 בסול מזור
ברהמס – רביעיה אופ.67 בסי במול מזור
במהובן – רביעיה אופ.130 בסי במול מזור
תל-אביב – מוזיאון ת"א, יום ב' 28.11.94 ב-20:30
ירושלים – אולם הנרי קראון, יום ד' 30.11.94 ב-20:30

כרטיסים
תל-אביב:
באמנאי טל': 5279449 רב קו
לקבוצות הדרן-השרון טל' 5279955
"רוקוקו" טל' 5248824
"הדרן" טל' 5279797
"השרון" טל' 2-5400551
ובכל המשרדים
ירושלים:
"בימות" טל' 250905

הפקה: אמנים בע"מ

רדיו

קול המוסיקה

06.06 לקום עם מוסיקה. מיצירות הלמנס, טוולי, סקרלטי, מוצרט, בוקריני, פופר, סליבן ואחרים
07.07 לקום עם מוסיקה. מרלו צ'יליבדיקה מבצח על מוסיקה קלאסית קלה. שוברט/ ובר: הביתה מחולות גרמניים. ברליוז: "הנשף", מתוך "הסימפוניה הפנטסטית". ליסט: הפולחים. צ'ייקובסקי: ולס הפרחים, מתוך "מפצח האגוזים". יוהן שטראוס: הולס "דם וינאי"
08.05 לקום עם מוסיקה. ב.ב. ברוזה: קונצ'רטו להבוגרה ולתזמורת. צ'רניי ארגאני קן: סוסי רודנה, מתוך קונצ'רטו לפסנתר ולתז. בריינט: "מחיבת הלבבה"
09.00 הבולי: קונצ'רטו גרוסו מס' 12. צ'ימרוזה: קונצ'רטו לאבוב ולכלי קשת. מוצרט: סונטה לפסנתר מג'ורה בבריולה. פוננקה: שלישיה לקלרינית, לצ'לו ולפסנתר
10.15 ממרלוטון: סימפוניה מס' 3, "הפסטורלית". שוברט: המיסיית כלי קשת. סומקה: "אכנת משורר", שירים
12.25 פורה: "שלאם המליסנדה". ויליאם וולטון: קונצ'רטו לכינור ולתז. הוק ויליאמס "הצרעות". סוויטה אריסטופאנית. בייטון: שלושה ריפורמאציה
13.57 בימת שיר. אוסף
14.06 גיג קונצ'רטו לפסנתר ולתז. קורט וייל: סוויטה תזמורתית, מתוך "אופרה בגרוש". הרנדינה: מסמוזרפוזות סימפוניות על נושא מאת וובר. גרופה: סוויטה – "הקניון הגדול"
16.00 מוסיקה ליום ראשון.

מיקלה פוצ'יני (מאה 19): קודיה. מוצרט: ביטה ברגיס בפה-מזור, ק. 192. ק.ט.ע. בוקר: האורטוריה "מותו של ישוע, ועלייתו השמיימה"
18.00 מאולפן ההקלטות. שלומי שבן – פסנתר. מוצרט: ארגנ'ה. ברהמס: 4 בלדות. מרדכי סתר: קפריצ'ה לפסנתר (1973). בוקר: פרלוד ופוגה. ראוול: אלבוראדה דל גרסיוזו
19.05 צלילים בין ערבים. סוויטה "לה פלורסנטה". הודיניה פיק איסר, מתוך הקונצ'רטו ויוארנונאה, בעיבוד לגיטרה עם כלי נשיפה. פורה: בלדה לפסנתר ולתז. גרשווין: שלושה שירים. הנדל-ליאנס: וריאציות לתז.
20.00 בימת שיר. דוד סגל
20.03 מאולפני הקונצרטים שלנו. התזמורת הישראלית רמתגן. אבנר בירון, סולן. אביהו אדרוני – חליל. בוקריני: סימפוניה "ביתו של השטן". פרקופייב: קונצ'רטו לחליל ולתז. מוצרט: דיוורטימנטו. רסולואק: פרטיה לכלי קשת. הקלטה במוזיאון ת"א – 19.6.94. סולנים: שמואל אשכנזי – כינור, אביהו אדרוני – חליל, ויכה: שיק איסר. מנדלסון: קונצ'רטו לכינור ולתז. בנימין יוסופה: "מאבטבור" לחליל ולתז. היידן: סימפוניה מס' 34
23.00 צלילים לסיומו של יום

12.05 עיתונות בבוקר
13.00 חדשות ותוכניות באנגלית ובצרפתית
14.05 עניים אל עניים
15.05 בראש צעיר
16.05 מה קרה ל'... סיפורים
17.00 חדשות באנגלית ובצרפתית
17.05 קול האנגריות. טביעת עין. יזבל מסקין
18.05 הכל מודרשות. יהדות ומסורת, תורה ומדע
19.05 יומן מודשת
20.00 מבט לחדשות
20.50 מיקי היום בתנ"ך
21.00 אולפן לילה. כנר סאר
22.05 עיתונות בבוקר (ש.ח)
23.05 דיון באולפן בעקבות אולפן לילה

רשת ב'

06.06 הבוקר הזה
08.05 עניין אחר. רליה יאדר
10.05 הכל דיבורים
12.05 בוחני היום
14.05 רבעי קסם
15.05 יומן חוץ
15.45 עיתונות חוץ. יואל רפל
16.05 צבע הכסף. עסה ודרדבר
17.05 חמש אחרי החדשות
18.05 היום הזה
19.05 שירים עבריים
20.05 אחר על אחר
21.05 כותרות בכם והיום הזה
21.15 אחר על אחר (הבוקר)
23.05 אהבה עברית
01.05 לתוך הלילה

רשת ג'

06.06 הכל פתוח
07.05 אוקטן ג'
09.05 בוקר בוקר. כנתם פרי
10.05 תוכנית עשר
11.05 סיאם חיה. יוסי סיאס
12.05 אהבה עצמית. גיל קופר
13.05 להתם. שוש עשרי

רשת א'

07.50 שירים עבריים
08.05 שרשים
09.05 פתוח. רם תרמור
10.05 סלודיה. משה סימנור
11.05 חיים

14.05 הרש הרדש ומחרדש
15.05 תולה רדיו. דודי הדר
16.00 קופסת הלהיטים
17.05 מקום בגמרת
20.05 M.T.V בגיטל
21.05 סתל הבמחה
22.05 שיר לאמשתי. ר'שיס
23.05 לילה כסול עמוק

גלי צה"ל

05.02 בוקר טוב צה"ל
06.05 אוניברסיטה משודרת. תבעיה הפסיכיאטרית – הבנים קרובים ותרשים. מרצה: פרופ' ישעיהו ליבוביץ ז"ל
06.30 בוקר טוב ישראל
07.07 שבע אפס שבע
08.00 בוקר טוב ישראל
09.05 עבדות על הבוקר
10.05 נבון לעבטיו
12.50 בילדי היום
13.15 סוסל במסק. טל ברמן
15.05 יש עם מי לדבר
16.00 שעה לטני. רפי כרמאי
17.00 ערב טוב ישראל
18.05 שעה קלה על כלכלה
18.30 סוף היום
20.00 כבס לחדשות
20.30 צעו ותצו. בורסל
23.05 24 – היום שהיה
24.10 ציפורי לילה בשותפות
02.00 לא רדגים לישון

גלגל"צ

07.05 מרינה ברוך
09.05 התהומבות. לילך ברג
10.05 כבס. אלי ישראלי
12.05 בימוג אודיד. ארי שמאי
13.05 טפסוף. סיון רוזיה
14.05 משה לרדף. אודלי יניב
15.05 יואב קוסטר
16.05 הבם בבביש. רון לרנגל
18.05 גלגלאת. לאה עין
20.05 מתחת לתגורה
22.05 לילה טוב. רונית כסיר

קולנוע

תל אביב

גורדון המוחלט – האשה שיגרה שבתן שרמשוש. 18.00, 20.00, אודליה. 22.00
גן העיר – הקריצה הגדולה. 17.00, 19.30, 21.45
גת – ארבע חתונות ולוויה אחת. 16.50, 19.25, 21.55
דיזנגוף 1 – רומן על אבנים. 11.00, 13.05, 15.10, 17.15, 19.40, 21.50
דיזנגוף 2 – איש נפלא שלי. 11.00, 13.05, 15.10, 17.15, 19.40, 21.50
דיזנגוף 3 – שלושת הגבעונים – כפול. 13.05, 19.40; שלושת הגבעונים – אחת. 15.10, 21.50; שלושת הגבעונים – לבנ. 11.00, 17.15
דקל – זאב. 19.15, 21.35
הוד 1 – פורסט גאמפ. 13.30, 16.30, 19.15, 22.00
הוד 2 – סכנה ברורה ומיידית. 13.30, 16.30, 19.15, 22.15
הוד 3 – שקרים אמיתיים. 13.30, 16.30, 19.15, 22.00
הוד 4 – הלקוח. 13.30, 16.30, 19.15, 22.00
הקולנוע – קיקה. 17.00, 19.30, 21.45
חן 1 – צרות בבהמרות. 17.00, 19.25, 21.55
חן 2 – אהבה של גבר לאשה. 11.30, 14.30, 17.00, 19.25, 21.50
חן 3 – שלושה בסיכה אחת. 11.30, 14.30, 17.00, 19.30, 21.50
חן 4 – מלך האריות. 17.00, 19.30, 21.50
חן 5 – ספיד. 17.00, 19.30, 21.50
מילדן 1 – הלקוח. 17.00, 19.30, 22.00
מילדן 2 – מציאות נושכת. 17.00, 19.15, 22.00
מילדן 3 – איה – אוטוביוגרפיה דמיונית. 17.00, 19.30, 22.00
לב 1 – רוצחים מלידה. 12.00, 14.05, 16.50, 19.30, 22.00, 14.00
לב 2 – פרייה, סוסיה ופריה. 12.15, 14.20, 17.00, 19.45, 22.00
לב 3 – היאום ארט. 14.10, 17.45, 21.15; עירום. 21.05
לב 4 – גשם של אבנים. 12.05, 14.10, 16.00, 20.00, 22.00. עירום. 17.45
נוחאן – הדום של גבי מרוסי. 17.00, 19.45, 22.00
מקסים – האיש של הדיקטו. 19.30, 21.40
סינמטק – תרגים ושוקולד. 17.00, 19.30, 21.45
צפון – שבשו בבהמות. 16.00, 19.00, 21.45
רב-אור 1 – הידבקות. 17.00, 19.30, 21.50
רב-אור 2 – השירגות. 17.00, 19.30, 21.50
רב-אור 3 – השירוק. 17.00, 19.30, 21.50
רב-אור 4 – תמונות קצרות. 17.30, 21.00
רב-אור 5 – אמא סודרתית. 17.00, 19.30, 21.50
שחף 1 – פורסט גאמפ. 16.30, 19.15, 22.15
שחף 2 – סכנה ברורה ומיידית. 16.30, 19.15, 22.15
תל-אביב 1 – המסכה. 17.00, 19.30, 22.00
תל-אביב 2 – ספירה לאחור. 17.00, 19.30, 22.00
תל-אביב 3 – היאום ארט. 17.30, 21.15

רב גת 1 – צרות בבהמרות. 16.35, 19.00, 21.20
רב גת 2 – שלושה בסיכה אחת. 16.35, 19.00, 21.20
רב מור 1 – אהבה של גבר לאשה. 16.30, 19.00, 21.30
רב מור 2 – שלושה בסיכה אחת. 17.00, 19.00, 21.30
רב מור 3 – זאב. 16.30, 19.00, 21.30
רב מור 4 – צרות בבהמרות. 16.30, 19.00, 21.30
רב מור 5 – ארבע חתונות ולוויה אחת. 16.40, 19.05, 21.30
רב מור 6 – ספיד. 19.00, 21.30. מלך האריות. 17.00
רב מור 7 – הפירגות. 17.00, 19.10, 21.30

ג'יל 2 – רומן על אבנים. 16.45, 19.00, 21.30
ג'יל 3 – המסכה. 16.45, 19.15, 22.00
ג'יל 4 – מציאות נושכת. 16.45, 19.00, 21.30
ג'יל 5 – ספירה לאחור. 16.45, 19.30, 21.30
ג'יל 6 – פורסט גאמפ. 16.30, 19.15, 22.00
ג'יל 7 – אהבה של גבר לאשה. 16.45, 19.00, 21.30

נתניה

ג'יל 1 – המסכה. 17.00, 19.30, 22.00
ג'יל 2 – סכנה ברורה ומיידית. 16.30, 19.15, 22.00
ג'יל 3 – רוצחים מלידה. 17.00, 19.30, 22.00
ג'יל 4 – פורסט גאמפ. 16.30, 19.15, 22.00
ג'יל 5 – ספירה לאחור. 17.00, 19.30, 22.00

אור-יהודה

ג'יל 1 – ספיד. 17.00, 19.30, 22.00
ג'יל 2 – המסכה. 17.00, 19.30, 22.00
ג'יל 3 – סכנה ברורה ומיידית. 17.00, 19.30, 22.00
ג'יל 4 – הלקוח. 17.00, 19.30, 22.00

פתח-תקוה

היכל 1 – המסכה. 17.00, 19.30, 22.00
היכל 2 – פורסט גאמפ. 16.30, 19.15, 22.00
היכל 3 – צרות בבהמרות. 17.00, 19.30, 22.00
רם 1 – הלקוח. 16.30, 19.15, 22.00
רם 2 – ספירה לאחור. 17.00, 19.30, 22.00
רם 3 – סכנה ברורה ומיידית. 16.30, 19.15, 22.00

אשדוד

ג'יל 1 – פורסט גאמפ. 16.30, 19.15, 22.00
ג'יל 2 – המסכה. 17.00, 19.30, 22.00
ג'יל 3 – צרות בבהמרות. 17.00, 19.30, 22.00
ג'יל 4 – רוצחים מלידה. 17.00, 19.30, 22.00
ג'יל 5 – ספירה לאחור. 17.00, 19.30, 22.00

קרית-מלאכי

הקריה – שקרים אמיתיים. 16.30, 19.00, 21.30
היכל התרבות – הלקוח. 19.15, 21.30

אשקלון

חן 1 – שלושה בסיכה אחת. 17.00, 19.30, 21.50
חן 2 – אהבה של גבר לאשה. 17.00, 19.30, 21.50
חן 3 – צרות בבהמרות. 17.00, 19.30, 21.50
חן 4 – ספיד. 17.00, 19.30, 21.50
חן 5 – ארבע חתונות ולוויה אחת. 17.00, 19.30, 21.50

קריות

קריון 1 – הלקוח. 19.00, 21.30. המשמה בהיתולית. 16.45
קריון 2 – היאום ארט. 18.00, 21.00. צק פתוח. 16.45
קריון 3 – סכנה ברורה ומיידית. 19.00, 21.30. מלך האריות. 16.45, 19.00
קריון 4 – ספיד. 16.45, 19.00, 21.30
קריון 5 – ספירה לאחור. 16.45, 19.00, 21.30
קריון 6 – המסכה. 16.45, 19.00, 21.30
קריון 7 – איש נפלא שלי. 19.00, 21.30. בגנבה על הקן. 16.45
קריון 8 – רוצחים מלידה. 19.00, 21.30. מגר החבורן עם אבנה. 16.45
קריון 9 – פורסט גאמפ. 16.45, 19.00, 21.30. צק פתוח. 16.45

באר-שבע

ג'יל 1 – המסכה. 17.00, 19.30, 22.00
ג'יל 2 – סכנה ברורה ומיידית. 16.30, 19.15, 22.00
ג'יל 3 – פורסט גאמפ. 16.30, 19.15, 22.00
ג'יל 4 – ספירה לאחור. 16.30, 19.15, 22.00
רב נגב 1 – צרות בבהמרות. 16.50, 19.25, 21.55
רב נגב 2 – אהבה של גבר לאשה. 16.50, 19.25, 21.55
רב נגב 3 – ארבע חתונות ולוויה אחת. 17.00, 19.30, 21.55
רב נגב 4 – שלושה בסיכה אחת. 17.00, 19.30, 21.55

ירושלים

ג'יל 1 – פורסט גאמפ. 16.00, 19.00, 21.45
ג'יל 2 – ספירה לאחור. 17.00, 19.30, 22.00
ג'יל 3 – הלקוח. 16.30, 19.00, 21.30
ג'יל 4 – רוצחים מלידה. 17.00, 19.30, 22.00
ג'יל 5 – סכנה ברורה ומיידית. 16.00, 19.00, 22.00
ג'יל 6 – שקרים אמיתיים. 17.00. היאום ארט. 20.30
ג'יל 7 – המסכה. 17.00, 19.30, 22.00
ג'יל 8 – המירוגה. 17.00, 19.30, 22.00
חן 1 – הפירגות. 17.00, 19.30, 21.50
חן 2 – ארבע חתונות ולוויה אחת. 17.00, 19.30, 21.50
חן 3 – אהבה של גבר לאשה. 16.50, 19.25, 21.55
חן 4 – צרות בבהמרות. 17.00, 19.25, 21.55
חן 5 – ספיד. 19.30, 21.50. המשמה בהיתולית. 17.00
חן 6 – המירוק. 17.00, 19.30, 21.50
חן 7 – זאב. 19.25, 21.55. מלך האריות. 17.00
רון 1 – שלושה בסיכה אחת. 17.00, 19.15, 21.30
רון 2 – ספיד. 17.00, 19.15, 21.30
תיאטרון ים – שמש בהמסיקה. 18.45, 21.30

בת-ים

חן 1 – ספירה לאחור. 17.00, 19.25, 21.50
חן 2 – צרות בבהמרות. 16.50, 19.25, 21.55
חן 3 – המסכה. 17.00, 19.30, 21.55
חן 4 – פורסט גאמפ. 16.30, 19.10, 21.55
חן 5 – ארבע חתונות ולוויה אחת. 17.00, 19.30, 21.55
חן 6 – היאום ארט. 20.00
חן 7 – אהבה של גבר לאשה. 17.00, 19.25, 21.50

הרצליה

אודיטוריום דניאל – איש נפלא שלי. 19.30, 21.30
מודרן 1 – הלקוח. 19.30, 22.00
מודרן 2 – אהבה של גבר לאשה. 19.30, 22.00
סטאר 1 – המסכה. 19.30, 22.00
סטאר 2 – היאום ארט. 18.50. ספירה לאחור. 22.10
סטאר 3 – פורסט גאמפ. 19.20, 22.00

חולון

גל 1 – המסכה. 17.00, 19.30, 22.00
גל 2 – ארבע חתונות ולוויה אחת. 17.00, 19.30, 22.00
גל 3 – ספירה לאחור. 17.00, 19.30, 22.00
גל 4 – רוצחים מלידה. 22.00. שקרים אמיתיים. 16.30, 19.15
גל 5 – סכנה ברורה ומיידית. 16.30, 19.15, 22.00

כרמיאל

סינמה 1 – צרות בבהמרות. 19.00, 21.30
סינמה 2 – ארבע חתונות ולוויה אחת. 19.00, 21.30
סינמה 3 – הלקוח. 19.00, 21.30

כפר-סבא

ג'יל 1 – המסכה. 17.00, 19.30, 22.00
ג'יל 2 – ספירה לאחור. 17.00, 19.30, 22.00
ג'יל 3 – סכנה ברורה ומיידית. 16.30, 19.15, 22.00
ג'יל 4 – פורסט גאמפ. 16.30, 19.15, 22.00
ג'יל 5 – רוצחים מלידה. 22.00. המשמה בהיתולית. 13.30, 17.00
ג'יל 6 – צרות בבהמרות. 17.00, 19.30, 22.00
ג'יל 7 – הלקוח. 16.45, 19.15, 22.00

נס-ציונה

ג'יל 1 – המסכה. 17.00, 19.30, 22.00
ג'יל 2 – סכנה ברורה ומיידית. 16.30, 19.15, 22.00
ג'יל 3 – פורסט גאמפ. 16.30, 19.15, 22.00
ג'יל 4 – ספירה לאחור. 16.30, 19.15, 22.00

נצרת-עילית

ג'יל 1 – סכנה ברורה ומיידית. 17.00. היאום ארט. 20.00

חיפה

אורלי – הפירגות. 19.00, 21.15
סינמה קפה מוריה – איה – אוטוביוגרפיה דמיונית. 19.30, 21.30
סינמה קפה עמטי – רומן על אבנים. 19.15, 21.15
ספיר. 19.15, 21.15
עצמון 1 – המסכה. 16.30, 19.00, 21.20
עצמון 2 – פורסט גאמפ. 16.15, 18.45, 21.20
עצמון 3 – היאום ארט. 21.00. שקרים אמיתיים. 16.30
עצמון 4 – ספירה לאחור. 16.30, 19.00, 21.20
עצמון 5 – הלקוח. 16.15, 18.45, 21.20
פנורמה 1 – סכנה ברורה ומיידית. 16.15, 18.45, 21.30
פנורמה 2 – רוצחים מלידה. 16.30, 19.00, 21.30
פנורמה 3 – שמש בהמסיקה. 16.15, 18.45, 21.15
רב אור 1 – ארבע חתונות ולוויה אחת. 16.30, 19.00, 21.20
רב אור 2 – אהבה של גבר לאשה. 16.30, 19.00, 21.20
רב אור 3 – זאב. 16.30, 19.00, 21.20

ראשון-לציון

הזהב 1 – צרות בבהמרות. 17.00, 19.30, 22.00
הזהב 2 – הלקוח. 16.30, 19.15, 22.00
הזהב 3 – פורסט גאמפ. 16.30, 19.30, 22.15
חן 1 – צרות בבהמרות. 17.00, 19.25, 21.55
חן 2 – אהבה של גבר לאשה. 16.50, 19.25, 21.50
חן 3 – ארבע חתונות ולוויה אחת. 19.30, 21.50. המשמה בהיתולית. 17.00
חן 4 – הפירגות. 17.00, 19.30, 21.50
נעמן – רומן על אבנים. 19.30, 21.45
סטאר 1 – שלושה בסיכה אחת. 19.30, 22.00
סטאר 2 – זאב. 19.30, 22.00
סטאר 3 – המשמה בהיתולית. 19.30, 22.00
סטאר 4 – ספיד. 19.30, 22.00
ראשון – היאום ארט. 18.00, 21.30

רחובות

חן 1 – המסכה. 19.30, 21.55
חן 2 – רומן על אבנים. 19.20, 21.45
חן 3 – צרות בבהמרות. 19.15, 21.50
חן 4 – ארבע חתונות ולוויה אחת. 19.25, 21.50

רמת-השרון

כוכב – ספיד. 19.10, 21.40

ר"ג-גבעתיים

אואזיס 1 – המסכה. 17.00, 19.30, 21.50
אואזיס 2 – צרות בבהמרות. 16.50, 19.20, 21.50
אואזיס 3 – ספירה לאחור. 17.00, 19.30, 21.50
רב-חן 1 – ארבע חתונות ולוויה אחת. 16.55, 19.20, 21.55
רב-חן 2 – הפירגות. 17.00, 19.30, 21.55
רב-חן 3 – אהבה של גבר לאשה. 19.25, 21.55. המשמה בהיתולית. 17.00
רב-חן 4 – פורסט גאמפ. 16.30, 19.10, 21.55

רעננה

מופית – האשה שיגרה שבתן שרמשוש. 21.00
פארק 1 – ספירה לאחור. 19.30, 22.00. מלך האריות. 17.00
פארק 2 – המסכה. 17.00, 19.30, 21.40
פארק 3 – אהבה של גבר לאשה. 19.30, 22.10. ספיד. 17.00
פארק 4 – פורסט גאמפ. 19.15, 22.00. המשמה בהיתולית. 17.00
פארק 5 – צרות בבהמרות. 19.30, 21.50. סינמה קפה מרים שבת. 17.00

مكبر من الأصل

מכתבים למערכת הארץ

עיקרון מוסרי, לא גנטי

באחרונה דווח על מחקר, שפורסם זה מקרוב בארה"ב, ולפיו קיימים הבדלים ניכרים בין גזעים באינטליגנציה הממוצעת. הגזע הצהוב, קובע המחקר, מוביל, אחריו הלבן, ואחריו – השחור. המחקר עורר מהומה ומחאה בארה"ב, בעיקר בקרב השחורים.

תמהני על מהומה זו. וכי אפשר לחלוק על שיש הבדלים גנטיים בתחומים שונים בין שחורים ללבנים? הרי ברור לכל שיש הבדלים בולטים בצבע ובמבנה הפנים והגוף. ומדוע תעצור השונות הגנטית דווקא באינטליגנציה? הרי גם היא מותנית גנטית על ידי תמצאות גרעין.

העיקרון הבסיסי כי כל בני האדם שווים אינו עיקרון גנטי אלא עיקרון מוסרי, המבוטא במסורתנו באמירה, כל בני האדם נבראו בצלם. לכן יש להם זכויות שוות, ואין להפלות ביניהם, כשם שאין להפלות בין גבוהים לנמוכים, בין שחורי שיער לבלונדינים, ובין גברים לנשים.

לא רק הגזעים שונים זה מזה – כל אדם שונה מחברו, ושווה לחברו בזכויותיו הבסיסיות.

צבי גרובר
חיפה

מי עוד גורם לעליית מחירי הדיור?

תמוהות בעיני הצהרותיו של שלמה גרופמן, מנכ"ל אפריקה ישראל, כי חברתו לא צפתה עלייה כה גבוהה במחירי הדירות באתרי החברה בשנה האחרונה. באפריקה ישראל נהוגה העלאה חודשית – לעתים בלא פרופורציה – של מחירי הדירות, והיא מהחברות הגורמות התייקרות במחירי הדירות.

לכן אין להתפלא גם על הצהרותיו החוזרות ונשנות, כגון, "מחירי הדירות ימשיכו לעלות", "מחירי הדירות לא יירדו בקרוב", בכל הזדמנות, שהרי הן נובעות מאינטרסים כלכליים.

עזרא גלנט
פתח תקוה

יותר תחרותיות

בביקורי בארה"ב קניתי בדרגסטור שני מוצרי קוסמטיקה עממיים. מחירו של האחד היה 2.99 דולרים, ובעבור השני שילמתי 1.99 דולרים. אותם מוצרים נמכרים בחנויות בישראל במחיר של 48.99 שקל ו–19.99 שקל. אם נביא בחשבון את המע"מ בישראל יתברר, שמחירו בארץ של המוצר היקר יותר גבוה פי 4.8, וזה של המוצר האחר – פי 2.8. הייתכן שמסי היבוא והוצאות ההובלה הם הסיבה לפער המחירים?

חברות המשווקות טיולים למזרח אפריקה ממליצות בעלוני ההסברה שלהן לנוסע הישראלי לקנות את התרופות למניעת מלריה במזרח אפריקה ולא בישראל, שכן המחיר שם נמוך בהרבה. ואמנם, מחיר התרופות בבית מרקחת בניירובי נמוך ב–40%, גם אם נביא בחשבון את המע"מ בישראל. על תרופות אין מסי יבוא, ומחיר ההובלה לארץ אינו צריך לעלות על מחיר ההובלה לקניה. ככל שההפרש בין המחירים בחו"ל למחירים בארץ גבוה יותר – התחרותיות בארץ נמוכה יותר.

כלכלני הממשלה מעוניינים, בצדק, להגביר את התחרותיות במשק. דרך קלה יחסית לבחון כיסי חוסר תחרותיות במשק היא לערוך השוואה של הפרשי המחירים שבין מוצרים ושירותים לצרכן בין ישראל לבין ארצות אחרות. הפרשי המחיר לאחר ניכוי מסי היבוא והוצאות ההובלה יכולים לשמש מיפוי טוב לחוסר תחרות. חסמים לתחרותיות הם, בדרך כלל, חוקים ותקנות של הממשלה עצמה והסדרים שהממשלה שותפה להם. הסרת חסמי התחרותיות תתרום במישרין לרווחת הצרכנים, ליעילות המשק ואף לריסון האינפלציה.

עמנואל שרון
מבשרת ציון

הזוכה אינו צריך להתנצל

בתגובה על מכתב למערכת "מכפר עציון לגבעת חביבה" ("הארץ" 26.10)

גבעת חביבה זכתה במכרז על הכשרת מורות חיילות לקליטת עלייה, לאחר שנמצאה ראויה לכך על ידי ועדה בלתי תלויה, שבדקה הצעות אחרות של מוסדות חינוך ברחבי הארץ. מתברר שההצעה של גבעת חביבה הראתה יכולת לספק תנאים פיסיים, חינוכיים וכספיים טובים יותר מאשר הצעותיהם של יתר המשתתפים במכרז.

הטענה הסקרית כאילו ראשי גבעת חביבה הסיפו לסרבנות גיוס אינה ראויה כלל לתגובה. איננו זקוקים לאישורים ולהצגת קבלות על שירותם של

אנשינו בצה"ל, על הסמינרים האינטנסיביים הנערכים כאן להכנה לגיוס ועל שיתוף הפעולה שלנו עם צה"ל המקיים כאן פעילות חינוכית ענפה.

לעומת זאת, יש מקום לתגובה על הטיעון כאילו גבעת חביבה היא מוסד פוליטי. כל הבא בשערי המוסד מרגיש ויודע כי הפעילות המתבצעת בתוכו היא חינוכית ולא מפלגתית. עובדה היא כי זה שנים רבות, לרבות בשנות כהונתו של ח"כ זבולון המר כשר החינוך, תמך משרד החינוך בפעילות גבעת חביבה, וכל שרי החינוך ביקרו בה ועודדו את פעולתינו. גם הסוכנות היהודית, הג'וינט, משרד הקליטה וגופים אחרים משתפים פעולה עמנו ברציפות זה שנים.

אין צורות עין בכך, שלאחר כמה שנים שבהן התקיימו בהצלחה הקורסים לחיילות במדרשת "הדרה ועבודה" החליטו הרשויות להעמיד את הפרויקט להתמודדות באמצעות מכרז. האם על הזוכה להתביייש ולהתנצל?

דוד קורן
מנהל גבעת חביבה

נדרשת תשובה חדשה למצוקות בני הנוער

בתוך שבוע אחד התאבדו נער ונערה. הייתכן כי אף אחד לא הרגיש במצוקותיהם?

משרד החינוך חייב להתארגן, ומהר, כדי לתת תשובות למצוקות בני נוער בבתי הספר העל יסודיים. הטיפול השגרתי כבר אינו מתאים לבעיות מהסוג הזה.

כיום ברוב בתי הספר אין הורי יועצים ראויים לשמם, והיועצים כורעים תחת העומס המוטל עליהם. בנסיבות הקיימות אי אפשר לנהל שיחה אינטימית, והתלמידים אינם ממהרים לפתוח לבם ולחשוף את רגשותיהם ומצוקותיהם.

על אנשי משרד החינוך לחשוב על נקיטת דרך חדשה בטיפול בבעיות בני נוער ובכך לאפשר להם ליצור קשר חיוני ומכריע בזמן אמת. הגיע הזמן שהאחראים על הנושא, ויש אחראים כאלה, יתעלו מעל למוסכמות וישנו את דרכי החשיבה והטיפול.

שמואל הדר
יו"ר הסתדרות המורים בנהריה והגליל המערבי

תחשיבים לא נכונים

בתגובה על מכתב למערכת "פרסום איכותו של חבל התליה" ("הארץ", 20.10)

במכתבו משתלה יואב ויזל מחברת החשמל מתוך שהוא עושה שימוש בנתונים ובתחשיבים לא נכונים. פרופ' ויזל מטיל ספק בדאגתה הכנה של חברת החשמל לשמירת איכות הסביבה, אבל העובדות מדברות בעד עצמן. אף שייצור החשמל גדל ב–213% (פי 2.1) משנת 1980, צומצמו בתקופה זו את פליטת הגופרית הדו-חמצנית ב–23%, ומ–16.7 גרם לקוט"ש היא ירדה ל–6 גרם. זאת כתוצאה ממעבר לשימוש בפחם דל-גופרית ולשימוש מסיזי בדלקים דלי-גופרית יקרים יותר בתחנות הכוח המזוטיות (בתחנות כוח מזוטיות הפליטה היא 5 גרם לקוט"ש).

מכתבו של פרופ' ויזל רצוף שגיאות. למשל, תכולת הגופרית הממוצעת בפחם היא 0.7% ולא 2%, כפי שנכתב. כל ק"ג גופרית בפחם הנשרף יוצר להלכה 2 ק"ג גופרית דו-חמצנית, ולא 1.5 ק"ג. גם התחשיב לפליטת הגופרית הדו-חמצנית משריפת פחם ליחידת צריכת חשמל אינו נכון: בפועל היא מגיעה לכ–5.3 גרם לכל קוט"ש נצרך ולא ל–12 גרם.

טעות בסיסית נוספת היא הבלבול בין כמות הפליטות לתקן הסביבתי לריכוז שנתי ממוצע של גופרית דו-חמצנית. בהתייחס לתקן הזה, העומד על 60 מיקרוגרם למ"ק, תוצאות הניטור באזורי הערים הגדולות מצביעות על ערכים שנתיים הנעים בין שליש למחצית מהתקן, בעוד שבאזורי תחנות הכוח הפחמיות (חדרה ואשקלון) הערכים השנתיים נעים בין חמישית לשישית מהתקן הנ"ל.

לטענתו של פרופ' ויזל בעניין כמות הגופרית הדו-חמצנית הנפלטת עקב צריכת חשמל של עובד חברה (1.2 טונה לשנה) אין כל בסיס עובדתי. בגובה שצריכת חשמל ממוצעת של עובד חברה היא 10,000 קוט"ש, פליטת הגופרית הדו-חמצנית מסתכמת בכ–64 ק"ג לשנה. על פי פרסומי הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, ב–1992 היתה פליטה זו לנפש בישראל 56.64 ק"ג.

בנסותו "לחשב" את כמות האוויר הדרושה למיהול פליטת הגופרית הדו-חמצנית מייצור חשמל שעובד חברה צורך כביכול, מתעלם פרופ' ויזל מקיום תהליכים אטמוספיריים, הידועים לכל סטודנט שלומד על זיהום אוויר. גופרית דו-חמצנית הנפלטת לאטמוספירה ומוסעת למרחקים נהפכת בתוך זמן קצר יחסית לסולפט, והוא שוקע ברובו או בגשם.

יעל נאמן
קצינת העיתונות של חברת החשמל

טלוויזיה

ערוץ 1 (11)

06.30 חדשות בעברית
06.31 מהדורת חדשות בערבית
06.45 האשכנזים מתמצאים
07.00 בוקר טוב ישראל
08.00 הזוי הצומות באוסטרליה
08.30 חבורה. ריקוד
08.55 הבגת הקרא. בסוד העיניים 4
09.10 מבע. במכללת בעלי החיים. הקוף
09.25 הגיל הרך. פרפר נחמד. חמש חמש
09.50 ששש אמרו לא מתמצאים
09.55 מבזק חדשות בנושא חינוך
10.00 קשר משפחתי. הבית והיה"ס
10.30 היסטוריה כללית. מרקסיזם: התיאוריה שפיצלה את העולם
11.00 אנגלית
11.10 חשבון פשוט. משוואות ומשוואות
11.35 יהדות. פרשת תולדות
11.55 מבזק חדשות בנושא חינוך
12.00 פרפי החיים. שלם הצמחים והדים
12.15 מתמטיקה. יחסים פרופורציוניים
12.25 מדעים. בנק המידע. האנרגיה מהו?
12.40 צרפתית
12.50 מוסיקה. בשבר הלב. רוך הנוער לאפריקה (חלק א')
13.15 מהרודות ריקודים הסדירים
13.30 שעת כושר
13.55 מבזק חדשות בנושא חינוך
14.00 אושה. גיא מרוז
14.30 בגבולות הים עם רלפי. מה קרה לדלפין?
15.00 זומבים
15.30 הרודסים. פרק 5
16.00 חדשות
16.05 הדרך לאבנולי. אבות ובנים
16.45 החותה של אורמן. סדרה בהנפשה
17.00 ערב חיים. אבגון לוי
17.30 תלויים באוויר. צעירי ת"א. פרק 5
18.00 ילדודים. ארמון הלילה
18.15 חדשות באנגלית
18.30 כמו שאמר. סדרת משלים מצוירים
18.40 הרדדמים ההבנאות
19.00 חדשות
19.30 קוקטייל. תוכנית למשפחה
20.00 מבט שבועי
21.00 אלפון לילה. מני פאר
22.00 כדורגל שלנו. שידורים ישירים, דיווחים ותקצירים מהליגות הגדולות באירופה ובעולם
23.30 חדשות
23.35 "האשורות שהצילו חיים". תיעודית ...
24.55 מבזק של מקום

ערוץ 2 (22)

14.00 מלטפים. עידן אלתרמן ואבי גרייניק
14.05 מסע בין כוכבים – הדור הבא
15.00 אמת או חובה. הבישלן
15.30 שרשי הג'ורג'. סדרה מצוירת
16.00 הימים האמיצים
17.00 5 עם רפי רשף. תוכנית בענייני היום
17.30 ימים טרופים. חיי בני נוער מתבגרים
18.00 הלום עליכם. עדי וידסמן
18.30 חוף פרדייס
19.00 סגרת. שעשועון. אקי אבני
19.30 כבה לא מתנהגים. מכבי סתום
20.00 חדשות
20.30 כסף. מבזק כלכלי שבועי. אושרת קוטלר
20.45 מספטיס. יגאל שילון
21.30 בשידור זה. רן שילון
23.00 אין עם מי לדבר. יאיר גרבוז
23.45 מקום קטן
24.00 חדשות
24.05 מקום קטן. המשך
24.15 "בשר לחיים". על גמילה מסמים
24.35 שיר בלילה.

ערוץ 3 (03)

08.00 שידור מקומי/ הגבורה הצעירה
09.00 לחיות את החיים. פרק 94 (ש.ח)
09.45 צעירים חסרי מנוח. פרק 1170
10.30 אוהדים במלון
11.00 לוסי אהבתי
11.30 אבטולה בארץ הקודש
12.15 מרפי בראון
12.40 פלקון קרסט. פרק 121 (ש.ח)
13.50 הנשמן
14.15 שלושים ומשהו
15.00 כסם. פרק 189
15.45 בוטס לבנ"ש
16.35 שכנים, שכנים. פרק 647
16.55 ספינת האהבה
18.05 לחיות את החיים. פרק 95
18.50 צעירים חסרי מנוח. פרק 172
19.30 שידור מקומי/ המטבח של פסקואלי
20.00 סלסטה. פרק 1
20.50 פלקון קרסט. פרק 122
21.40 תפשי על הבד
22.05 אחיות
22.55 סיכונים
23.45 בלון היקר
24.10 קגני ולייסי
01.00 מלחמת העולמות

סרטים (04)

10.50 "מסע אל הגור הלבן". ארה"ב 87'
12.00 "התגוה". צרפת 74
13.40 "כמרד באמריקה". ארה"ב 89'
15.15 "מגרש ביתי". ארה"ב 91'
16.55 פרס ערבי
18.55 "נסיקות ביתו רכש". ניוזילנד 92'
20.35 לרגל צאת הסרט "המסכה"
21.00 "מוכת יוזה". ארה"ב 87'. אלמנה מבוגרת ...
22.40 "משבה סיבוי משבה מול". ארה"ב 90'. צעיר חוזר על חשבון רווח באליך ... לצאת לעבודה הראשונה בחייה. במקביל היא משתמשת בכוחה הקסום כדי לעזור לבן דודה להשיג את אהובתו. עם מרק פתאל. בבמאי: רנג לה"ס. 78 ד'
24.00 "עננים של פרוענות". ארה"ב 91'. מרק הוקיק אחר נהיג הזוהרה של הקוקאין משרות הגדול בבנין. עם ג'ף קאן
01.30 "עקשיות הבוזהה". ארה"ב 91'

ספורט (05)

16.00 גוף בתנועה. התעמלות אירובית
16.30 רוגבי עולמי
17.00 פוטבול אמריקאי מליגת ה-NFL
18.00 הפועל ירושלים נגד הפועל גבעתיים. תקציר
19.30 הנכסף היומי: גול הזהב. רמי וייץ
20.00 בזיוזי
20.30 כדורסל. משחק מרכזי של אחת מהליגות האירופאיות
22.00 כדורגל מהליגה הארגנטינית
23.30 גול הזהב. מבזק המחזור השמיני בכדורגל
24.00 כדורגל: מכבי חיפה נגד הפועל פתח תקוה

ילדים (06)

06.30 להתלבש עם שש. מצוירים
09.00 המוסך של כוילד
09.35 חבורת פינג (ש.ח)
10.00 איק התזהל. פרק 2 (ש.ח)
10.35 הימן ושליטי היקום. פרק 10 (ש.ח)
11.10 אבא חורג – אבא חורגת. פרק 50
11.40 בוורלי הילס 90210. פרק 11 (ש.ח)
12.35 תוכנית לימודית
13.00 המוסך של כוילד
13.35 אי המטמון. פרק 3
14.00 חוות קוקוריקו
14.35 פופקורניה
15.05 הימן ושליטי היקום. פרק 11
15.40 אחותי מגג. פרק 34
16.10 בוורלי הילס 90210. פרק 13
17.30 לגני שתם
17.45 הוגה. משחק טלוויזיה
18.05 חבורת פינג (ש.ח)
18.25 איק התזהל. פרק 2 (ש.ח)
19.00 המוסך של כוילד
19.30 שלושה בדירה אחת
19.55 נשואים פלוס
20.20 הבורח הוזר לקסר
20.45 הכל נשאר במשפחה
21.10 המגבר

הצגה שניה (06)

22.00 "מזרים". אנגליה 87'. סיפור אהבתם של שני גברים צעירים. עם ג'יימס וילבי, יו גרנט, בן קינגסלי. בבמאי: ג'יימס אייבורי
24.20 "פריחה קמלות". ארה"ב 19'. נערה עזובה ומוכת גורל נשלטת ע"י אב עריץ, מתאגרף לשעבר. סיפור אהבה טראגי מתפתח בין הנערה לג'נטלמן סיני. סרט אילם המלווה בפסקול מוסיקלי. עם ליליאן גיש, דונלד קריספ וריצ'רד בארתלמס. בבמאי: ד.ו. גריפית. 94 ד'

תרבות מדע וטבע (08)

06.00 אנציקלופדיה פתוחה. תרבות האמנות
11.00 סיפורים של הכלבים (ש.ח)
12.00 אנחנו וחיות אחרות. חברות (ש.ח)
12.30 הפירמידות. הפירמידות מהבצין (ש.ח)
13.00 רוסיה בראשית המאה ה-18 (ש.ח)
13.30 המירוץ אחר הסלמון. פרק 3 (ש.ח)
14.00 אנציקלופדיה פתוחה (ש.ח)
16.00 סיפורים של הכלבים (ש.ח)
17.00 אנחנו וחיות אחרות. חברות (ש.ח)
17.30 הפירמידות. הפירמידות מהבצין (ש.ח)
18.00 העלומות מובחים. חלק א'
19.00 מראות מפרחים. קולות רחוקים
19.30 התקופה הפרה-רפאליתית
20.00 במרחבי המניפיק. אתבועי סמה
20.30 בניה הוזקרים. איים בגלובל
21.00 דיסקברי. נגועים. מני כבר נלמד
22.00 דיסקברי. מעבר ל-2000. פרק 336
23.00 רוסיה בראשית המאה ה-18 (ש.ח)
23.30 המירוץ אחר הסלמון. פרק 3 (ש.ח)
24.00 אנציקלופדיה פתוחה (ש.ח)

הום סינמה (41)

הגמלים. 09.15, 15.30, 17.45, 22.00, 02.15
הנוסע ה-57. 11.30, 15.45, 20.00, 24.15, 04.30

הום סינמה (42)

לב אוהב. 09.00, 19.00, 23.00
הדיסקו. 11.00, 13.00, 01.00
רייב. 15.00, 17.00, 21.00, 03.00

הום סינמה (43)

לחיות. 09.15, 05.30
מליעת חושי הבושות במשכם. 11.30, 23.30, 01.30
סליבר. 13.30, 19.30
דבר ושם אהבה. 15.30
איש המטאור. 17.30
גרושי. 21.30

הום סינמה (44)

כושר. 08.30, 22.30, 02.30
ירושה במאלוקה. 10.30, 16.30, 20.30
הלילה הבלתי נשכח. 12.30, 18.30
עין ציבורית. 14.30, 24.30

הארץ ממליץ

◆ זאב. מייק ניקולס חושף את הקשרים שקיימים בין הקטגוריה הרומנטית וסרט האימים. ג'ק ניקולסון נשוך ע"י זאב, פוגש במישל פייפר, ונמשך אל תחושת החופש וחוסר האחריות שהזאב מציעים לו. למרות שלא הכל פתור או מוצלח, זה עדיין מופע קולנועי אלגנטי ואינטליגנטי. רקל. תל אביב; רב אור. חיפה; רב מור. חיפה

"יש בשביל מה לצאת מהכורסה וללכת לקונצרטים...כן, פה בארץ, תתקיים סדרת קונצרטים ושמה אותנטיקה. זה לא חלום? לרוץ!"
רפי לביא, "העיר", 26.8.94

מרכז למוסיקה ירושלים
jerusalem music centre

MULTI MEDIA LTD

אותנטיקה 6

מוסיקה עתיקה. סדרת קונצרטים

מכירת המנויים נמשכת!

מוצרט ועוד
טריו די קלרונה - גרמניה
סבינה מאייר — באסט הורן וקלרנית
וולפגנג מאייר, ריינר וואלה — באסט הורן וקלרנית
בתכנית: שלושה דיברטימנטי מאת מוצרט, דואט מאת י.ס. באך, סונטה מאת פולנק
בחסות: מכון גתה GOETHE-INSTITUT
מוצ"ש, 5.11.94, שעה 20:30, אולם הקונצרטים ע"ש הנרי קראון, תיאטרון ירושלים
יום א', 6.11.94, שעה 20:30, אולם אוהל שם, ת"א

CAPRICCIO DI FLAUTI
רביעיית החליליות
"לוקי סמארדסמי" (הולנד):
קארל ואן סטינהובן, דניאל ברוכן, ברטו דריוור, פאול לינהוטס
בסיועה האדיב של שגרירות הולנד בישראל
יצירות מאת: טרבאציו, גואמי, פרסקובלדי, באמורטיה, מיידינג, מרנציו, מרולה, צילי פרקר, סוולינק, י.ס. באך, גייסן, ויואלדי.
יום ה', 15.12.94, שעה 20:30, אולם אוהל שם, תל-אביב
מוצ"ש, 17.12.94, שעה 20:30, אולם הקונצרטים ע"ש הנרי קראון, תיאטרון ירושלים

גוסטב ליאונהרדט
- צ'מבלו
ביקור ראשון בישראל
בתכנית: סוויטה בלה מינור מאת ל. קופרן; פנטזיה, טוקטה, סוויטה וקינה על מות פרדיננד ה-III מאת פרוברגר; פרליוד פוגה ואלגרו מאת י.ס. באך; חמישה קטעים מאת פורקרה
יום ה', 12.1.95, שעה 20:30,
אולם הקונצרטים ע"ש הנרי קראון, תיאטרון ירושלים
* בירושלים בלבד

זמרי "קונצ'רטו איטליאנו"
ניהול מוסיקלי וצ'מבלו:
רינאלדו אלסנדריני
בשיתוף המכון האיטלקי לתרבות
מוניקה פיציניני — סופרן
אליסה פרנצטי — סופרן
קלאודיו קאביגה — אלט
ג'וזפה מאלטו — טנור
סאנדרו נגליה — טנור
דניאל קרנוביץ' — באס
יצירות קוליות מאת:
מונטוורדי, מרנציו, רורה, וורט, לאסו.
יום ה', 9.2.95, שעה 20:30, אולם אוהל שם, תל-אביב
מוצ"ש, 11.2.95, שעה 20:30, אולם הקונצרטים ע"ש הנרי קראון, תיאטרון ירושלים

ג'יל פלדמן
- סופרן
קנת ויים
- צ'מבלו
יצירות מאת:
קציני, טומקינס, ל. רוסי, לאנדי, מאראצולי, פרסל, הנדל, ד. סקרלטי.
מוצ"ש, 22.4.95, שעה 21:00, אולם הקונצרטים ע"ש הנרי קראון, תיאטרון ירושלים
מוצ"ש, 29.4.95, שעה 20:30, אולם אוהל שם, תל-אביב

הקדימו לרכוש מנוי
מחיר המנוי – 329 ש"ח
מחיר מנוי "מקוצר" בירושלים – 279 ש"ח
ניתן לשלם בכרטיס אשראי בתשלום אחד או בארבעה תשלומים.

למנויי הסדרה בירושלים הזכות לרכוש כרטיסים לאופרה "מלכת הפיות" בהנחה של 30%

לקבלת תכניות ורכישת כרטיסי מנוי:
תל-אביב: "קסטל" – אבן גבירול 153 טל. 6044725, 03-6047678
ירושלים: "בימות" – שמאי 8, טל. 02-240896
"קלעים" – שמאי 12, טל. 02-256869

בחסות: הארץ עיתון אחד טוב מול כל הצהוב
היין של סגל SEGAL'S
בשיתוף: קול המוסיקה של קול ישראל
בשיתוף: האוזן השלישית – החנות הקלאסית מציעה תקליטים של אמני הסדרה

בתי חולים

תל אביב – תה"א-איכילוב, טל' 6974504
ילדים ע"ש דנה, טל' 6974444
ירושלים – שערי צדק, טל' 555111
ופנימית, נשים, אא"ג, ביקור חולים, טל' 701111 וכירורגיה הדסה עין כרם, טל' 427427
באר שבע – הכירה הראשי סורוקה, טל' 400111

בתי מרקחת

תל אביב – בן יהודה, בן יהודה 142, 5223535 (עד 03:00 בלילה)
אייזנברג 40, רמת-אביב, 6413730 (עד 24:00)
5603862 ...
5613010
ירושלים – ..., 563788
חיפה – ..., 371472
באר שבע – ..., 422374
רמת גן – ..., 7514483
חולון – ..., 659155
נתניה – ..., 603549 (עד 24:00), 626121 (עד 24:00)
פתח-תקוה – ..., 9345395
כפר סבא – ..., 961081

עזרה ראשונה

ערן – עזרה ראשונה נפשית (24 שעות ביממה). ירושלים 610303, תל אביב 5461111, ילדים ונוער 6961113, חיפה 672222, בחיפה 625110, באר שבע 261128, בחיפה 988410, כפר סבא 974555, נתניה 333453
אחן קשבת לילדים ולבני נוער מטעם ארגון ההורים הארצי, טל' 03-621515
אנוש – העמותה הישראלית לבריאות הנפש, טל' 03-5400672, 03-5494899, 04-326727 בימים א'-ה' 09.00-13.00 ובימי ב' 15.00-18.00
יד עזרה השאלת ציוד רפואי תל אביב 813501, ירושלים 244242, חיפה 381704 בימים א'-ה' 09.00-14.00 וביום ו' 09.00-11.00
יד ביד – אוזן קשבת לילד ולהורים תל-אביב לילד, 5226027
אומבודסמן ארצי לילדים ולנוער תלונות על פגיעות בזכויות ילדים ובני נוער. המועצה לשלום הילד, טל' 03-256099
הקו הרבני ... 19.30-23.30, טל' 03-292797
ויצו ... 5234819 ...
5449191 ...
314455 ... 1991
קו פתוח ... 4907 ... 08.30-12.00 ... 19.00
... 03-5461133, 08-550506, 02-514111, 07-376310
קו חירום ... 09-505720
... 14.00-09.00, 03-5421791

אוזן קשבת לגיל המבוגר ... 5493244 ... 20.00-16.00
קו אר"י – האגודה להגנת הילד ... 03-6961070, 03-6956763 ... 22.00-18.00
... 03-5220031 ... 18.00-16.00
... 04-381520, 5101511/2
... 03-5170789/0 ... 724128
אלכוהוליסטים אנונימיים 02-630524
... 5604576, 5660380 ... 19.30-22.30
ת.ד. 33602, ת"א
האגודה לזכויות האזרח בישראל ... 5254162/3 ... 243984/5 ... 348217 ... 239094 ... 09.00-14.00

שיניים

מרפאת שיניים לעזרה ראשונה תל אביב: איכילוב, מרפאת שיניים לטיפולי חירום, ... בימים א'-ה' 19.00-24.00, בימי שישי מ-15.00 עד 24.00, בשבת מ-08.00 עד 24.00; ירושלים: הדסה עין כרם 16.00-22.00
ההסתדרות לרפואת שיניים בישראל: 177-022-3773

24 שעות

חיון השומר ירושלים: 513188; תל אביב: 5633777; חיפה: 647647
ממוסים בחיפוש עבודה: 03-9731111
אנגלית: 03-9731122

הודעות

שירות רפואי ... 6974627 ...
03-5625555 ...
177-0226699